

22-8

.33.

ti

HEROD.

Halic^{ei}

Histor.

Laurent

vallense

interp.

49
30241

10

30241

Num. 22. cap. 6 num. 33.

~~6~~ — ~~69~~

b 16365 15x

P. Phœnix/Lutrensis/Suo Illustrissimo domino/
Benigno/Bouessello/Regio apud
Burgundiones Electo/
S. P. D.

Uisquam locorum /superior hæc æstas mihi esse grata
poterat (Illustrissime Benigne) cum extemplo Tripu-
dijs/& saltationibus/que maxima me oblectandi libido
(quod/neque sylvæ cum flosculis versicoloribus/tum
concinnis autum insignite modulis /neque labentia
peramœniter fluuioꝝ murmura præstiterant) inuasit. Hisce suz
adprime oblectatus. Quæris forte quibus? Nō profecto Thyasij/
Lasciuusculis ve/sed literarijs. Me ad Tympanorum/Tibiartique/
& Fistularum/non quidem Buxearum/sed Chartacearum sonitus:
modo saltantem videres; modo choræ aliquanto numerosius
agitantem. Adfuere Consultrices nouem Herodoti Musæ (Hero-
doti inquam Illius/quem/Marcus/Tullius primo de legibus lib.
Historiæ patrem nuncupat) supra modum proculdubio manç &
mutilatæ. Quas non strophis /aut Cuniculis/sed libero examine/
liberaveritis fronte (fuit tamen saltuatim/& aliquando vellicatim
adnotandum) suo prope ornatu Restitutas /cum nostris huiusce-
modi prænotamentis/adnexisque marginali pagine adnotationi-
bus atque indice pductissimo & (si aliquis alius est) facilimo /per
bellis characteribus/sub tuo nomine/his multo maioribus dignis-
simo (Benigne sapientissime) excutiendas curauimus: nullo (vt
tuum est videre) verborum fastum/ne scilicet verbosam/ieiunam/
inaneque/commentantes lucubratiunculam/nos in paruis: imo
certe minimis ostentaremus. Verum enimvero neminem latet/eâ
maxime partem (quæ vel ad nomen/cognominumque /vel ad
Geographiæ rationem adinet) librariorum negligentiam /vel
potius inscitiam lancinasse: quam ob rem multa emendare errata
esse operæ preciaz duxi. Emendauimus quamplurima: forte & his
plura prætermisimus. Quippe. L. Columelle testimonio vt in ma-
gna sylua boni venatoris est indaganter feras que plurimas capere/
nec cuiquã culpæ fuit nō omnes cœpisse: ita nobis satis supq; fuit
quæ nō se aspectui obtulerāt mēdas castigare. Atqui ea cura nobis
tātisper inerat dū iprimerentur: cū nris cotidianis/ quæ nō vsque-
quaq; pua sunt ne gociūculis. Proinde tumultuose/& breuiter qdē

ad
a. ij.
E. Phœnix

monstrosos locos / atque scriptorū / que pene in finita est) diuersitate: ex tempore notabamus mendosam lectionē / cū haud paucis autoribus confiteres: ne (quod fieri solet) antiquorum codicum suffugio adscriptitium / superductitiuē pręualeret nō nihil. Si qui vegetiore ingenio fideliora adinuenerint: haud quaquā fidelioribus cedere verebimur. Nonnullos enim videas qui (vel vbi cerui cornua reliquerint) nōnūq̄ aliquid inueniūt. Parturiāt hi si quid / & quadrantius / & melius cōcoeperint. Equidē me ingenue fateor maximam his ipsis gratiam habiturum. Ceterum tātum abest vt istos probem vitiligatores / qui Herodotum hunc nostrum antiq̄uitatis profecto (si qua est Plinio fides) principem arguunt totumque fabulosum dicunt: quod audeam eis obijcere quod. M. Tullius / in Bruto dicebat de Trasymacho Calcedonio / Leontino Gorgia / Theodoroque Bizantio / multisque alijs / quibus magis Herodotū / Thucydidem que / mirabiles scribit / quorum ætas cum in eorum tempora quos (inquit) nominauit incidisset: longissime tamen ipsi ab talibus delicijs / vel potius ineptijs abfuerunt. Alter enim sine salebris / quass sedatus amnis fluit: Alter incitator fertur / Primitq̄ ab his (vt ait Theophrastus) Historia commota est / vt auderet vberius: quam superiores: & ornatius diceret. Di Boni. quis igitur hosce Nebulones / Blattarios / Audaculosque literatos: ne dicam literatos feret / in eum (quem non nisi aperto capite nominare deberent) grassari: Siccine maiores / de re literaria quā optime meriti inuaduntur? Non sane mihi obtemperauero quin hos voluerim monitos vt Audiant Lucianum in libello: qui de Historia componenda inscribitur: vbi admirandum dicit Herodotum ob quod & eius (inquit) libri Musæ adpellantur in quibus quoque magis veritas (inquit) quam mendacium describitur. & in libello: cui titulus est Ἡροδοτος ἡ Αἰτωρ. tradit Herodotum neminem esse imitabilem: cum ob amoenitatem / tum ob viri eloquentiam. Audiant inquam Antonium / apud Ciceronem / de Oratore secundo: ita disputantem. Namque / & Herodotum illuz: qui princeps hoc Historiæ genus ornauit / In causis nihil omnino versatum adcepimus: atqui tāta est eloquentia: vt me quidem (inquit) quantum ego græce scripta intellegere possum: magno opere delectet. Eam que ob rem in Bruto quoque / sic scriptum reliquit. Ordo verborum efficit numerum / sine vlla aperta oratoris industria / Itaque / si que veteres illi Herodotum (inquit) dico / & Thucydidem / totamque eam ætate / apte / numero seque / dixerūt.

Adcedit / & illud quod in Hortensio his verbis admirabam. Quid aut Herodoto dulcius / aut Thucydide grauius? Neq̄ hic omnittēdū Recte censuerim quod cū Herodotus suam Historiā celeri ad modū / & cohibili oratione. vocūq̄ filo tereti / & cādido cōtextam Athenis recitasset. 4. & So. (si Eulebio credim⁹) olympiade publice sunt ei honores habiti. Tunc que (vt ait Lucianus in libello qui vt diximus Ἡροδοτος ἡ Αἰτωρ inscribitur) cūdis cognitū / celebratū que / est Herodoti nomē: & ipse Herodot⁹ digito mōstratus. Ita vt oēs ei mirifice adplaudētes / suffragātesque / dicerēt οὐτος ἐστὶ Ἡροδοτος. Quocirca minime mirū si / E / Quintiliano adeoulsq̄ placuerit vt de eo in nono Oratoriū institutionū libro hæc referat. In Herodoto / cū oīa (vt ego quidē sentio) leniter fluūt: tū ipsa dialectos (scripsit siquidē ionica lingua que græcæ est dulcissima) habet etiā iucūditatē / vt latētes in numeros cōplexavideatur. & iterū in decimo. Historiam multi scripsere præclare / sed nemo dubitat lōge duos ceteris præferēdos / quoꝝ diuersa virtus laudē pene est parē cōsecuta. Densus / & breuis / & semp instās sibi Thucydides. Dulcis / & cādidos / & effusus Herodotus. Ille cōcitatus: Hic remissis adfectibus melior: Ille cōcionib⁹: Hic Sermo nibus: Ille vi. Hic volūtate. Hæc ille: Sed quorsū: Nū / Illi vel / Huic nō est credēdū: certe est. Obtusiores Igitur in multis sunt Acusilay / Herodoti / oblocutoris peruiacissimi dentes: quā vt quidquā Hoc ipso in Herodoto abrađāt. Verū enimvero in magnis certe autoribus / nōnulla incidūt vitiosa / & a doctis inter se ipsos mutuo reprehēsa / adq̄ vtinā / tā bona imitātes dicerent melius / quā mala peius dicant. Ecce Eratosthenem / Hipparchum / aliosq̄ id genus Scriptores Strabo Amasin⁹ (mihi ab his lubet incipere) reprehēdit. Hellanicum / Ephorus / Ephorum / Timeus / Timeum qui (teste Iosepho) post eum fuerunt. Appionem / Ipse Iosephus / & Iosephū Aegessippus. Quamplurimos (cum equidem eorum probe sciam nomina) his minime intermiscuero: licet se mutuis lacessant incurfibus. Quam ob causam non tam numeranda (Politiani hominis vnde cūq̄ politissimi consilio) veterum testimonia sunt / quam pōderanda. Sed ad Herodotum nostrum redeamus Historicorum (vt per quam vere A / Gellius autumat) nobilissimuz. Quem Laurentius valla / vir Impēse doctus / & romanis sermoni ferme extincti redemptor elegantissimus (vtinam minus mordax) latinitate quam tersissima donauit quāuis Codex græcus in Clío a ceteris decem prope chartis (Aldo Manutio id notante) abundet. Ne que / tamen Laurentio ipsi / codicem (vt reor) apud græcos minus

castigatū nactō/est imputandum: Nihilō secius in hocvno Laure-
 tium illum/neq;aliis/ neq; mihi vnquam satis laudatum demiror:
 qui in Euterpe Syrmēam/ uon Raphanū conuerterit: sed Apium:
 quod/ & Hermolaus/ Barbarus/ Barbariq; hostis acerrimus/ & cui
 nihil minus/ quam Barbarum fuit/ perhumaniter (vt solet) enoda-
 uit. Hocce igitur Munusculū/ tibi (vir eruditissime) in quo inge-
 nium/ cum memoria/ memoria cum ingenio/ & cum utroq; doctri-
 na/ de principatu cōtendunt damus. Hoc a me/ tuo Cliētulo/ Xe-
 niolū/ grata adcipias fronte: Intermissiq; / aliquandiu forensibus
 musis: Hasce Herodoti/ Musas (sic enim suas Historias vocauit)
 Relegito: Varietatē/ sane fastidii expultricem/ haud iniucundam/
 & plenā vbiq; dignitatis/ Plenam amœnitatis orationē/ deprēhē-
 surus. Ceu humanitatis speculū: In quod / nō solū/ omnis vita in-
 spicere/ sed/ & vnde capere ea/ & fugere: quibus/ cū priuatis rebus/
 tū publicis consulatur. Nā via (Polybio referente) Nulla est/ ho-
 minibus ad vitę Institutionē facilior/ quā rerū ante gestarū cogni-
 tio: quas ignorare/ Eloquentissimus facundię Romanę princeps
 Cicero/ semper esse infantem iudicauit. Vale. sisque tui Phœnicis
 memor.

Parisiis/ Apud Collegium Burgundionū/
 Ultimo Idus Iannarias.

Hierardi/ Vercellani/ ad Suum Petrum/
 Phœnicem/ Phalęcium.

Quis dignum satis/ & satis decorum

Mi Phœnix: meritum tibi rependat?

Cura nāq; tua: tuoq; ductu:

Nobis Historię est parens renatus:

Qui mille vlceribus lacer facebat:

Adceptamq; tibi refert salutem.

Quis vindex (nisi opem ipse prestitisses)

Languenti medicas manus dedisset?

Quis non iure tuos probavit ausus?

Macte ergo merita esto laude: Phœnicis

Sic sic: gloria: sic decus perenne:

Sic viuax tibi comparata Fama.

Quod Fœlix igitur sit: adq; Faustum:

In lucem nitidus Redire gessit

Gliscens toto iterum orbe publicari:

Nobis Historię parens Renatus.

(Eiusdem Petri: Phœnicis: Lutrēsis: Ad Henricum:
 Bouesellum: Suum Discipulum: Bonę Indo-
 lis Adulescentem: Phalęcium
 Carmen.

Non semper leuibus Iuuat camœnis:

Hos triuisse dies. tibi super sint

Henrice oia commodis agenda:

Scriptorum Historijs Venustiorum.

Quarum Nescius: est Iners: puerq;

Imo Infans: tibi erit satis fuisse hęc.

Non rursus. quid enim/ subulci abite:

Ite hinc Infipidi: Ite verberones:

Quid vos inuiduli/ nihil quidem: Ite.

Nil certe hisce loqui velim misellis:

Sed tecum: Endecasylabo Iocabor

Hoc nostro: & placidis puelle nugis:

Ast te: vnum hoc monitum velimus: vt tu:

Que sectanda ferunt: cauenda ve: albo

Consignes lapide: hincque nigro: & hoc si

Vis: Disce Herodotum: sed illum: ego illum

(Qui te ipsum efficiet politioem

Cultu: Moribus & quidem probatis)

Antique Historię peto parentem.

Hierardi/Vercellani/Viri in primis
eruditi Carmen/ in quo Histo-
ria loquens inducitur.

Illa ego/ quæ gestis præsum Custodia rebus:

Digero / Quod caueas/ Quodq; sequaris Iter.

Priscaq; ne veteris vaneſcat gloria ſeclī:

Viuida deſerant/ quæ monumenta damus.

Et ſua virtuti per me ſunt præmia: Rurſum

Impia famoſis deſecro facta notis.

Eloquor/ & ſummi quantum iactentur/ & Imi

Eloquor/ & cœcæ falſq; neſalq; deę

Quod maius theatrum/ Circuſq; capacior: aut quę

Doctior humanas Scena referre vices!

Me ſine quis prudens? Vnde experientia maior?

Quis me adiit/ tandem non mage doctus eat?

Omnis enim noſtro pendet prudentia ſenſu:

Riteq; nil (noſtra qui caret arte) ſapit.

Petri/ Phœnicis/ Lutrenſis/ In Herodoti
Halicarnarſei/ Thuri/ Histo-
riæ Prænotamenta.

Ad Iſtos Herodoti Noſtri obtrectatores/ calūniatoresq; & vt cū
Plinio loquar *ομηρομαστικας* aliene ſcientię aucupatores
Noſtra epiſtola ſatis/ ſuperq; reſpondit Super eſt vt de Herodoti
patria/ Tempore/ Histo-
riaq; cuius a Cicerone pater dicitur non
nihil ſubiiciamus. Omnis enim mea in hoc ſolet cura verſari ſem-
per. ſcribam & ſępius: ſi poſſum. vt boni aliquid ſcribēdo efficiā:
ſi id minus/ vt certe ne quid mali. quorū alterum ſi conſequar/
etiam in hiſce prænotamentis mihi videbor non fruſtra id adgre-
di voluiſſe. Sed quid ego tam aride/ & exilis doctrine? Reſpōde-
bit forſitan quis. Imperitia (vt ē apud Thucydidem) temerarios:
ſtrepidos aut/ & præmeditati/ & ratio efficit. Verū cū me⁹ (ludet
ſiquidē mihi cum Luciano loqui) tantū in literas amor noſtrę cau-
ſa temeritatis (ſi modo vlla eſt) debeat exiſtimari: facile veniā cō-
donabor. Cęterum ad inſtitutū pergamus.

IN Herodoti/ Histo- rias

De Herodoti patria
& tempore.

Herodotus Halicarnarſeus: Thurius: Ex vrbe fuit Halicarnarſo:
poſtea Thurius nūcupatus (Strabone in Commentario Geogra-
phię quartodecimo autore) quod particeps colonię In Thuriis
miſſę extitiſſet. Quapropter non ab re: addendū putauerim: quod
ſcribit Stephan⁹ Thurij (inquit) Quę Sybaris: ante dicebatur (quę
& Strabo tradit) & aliquando Copię: Herodoto fuere patria: quę
& Thuriū: & Thuriam vocabant: vt in illo Herodoti Ellogio.

Ηροδοτος λυξέω κρυώτερονισ ηδε θανοντα

Μωμορατωεκτροφυρον θουριου εσχε πατρηρ.

Suam itaq; Thurijs In Italia Histo-
riā: anno vrbis Romę trecent^o
ſimo decimo (vt Plinius lib. Natur. Histo. duodecimo. cap. qua-
to reſert) ſcripſit. Eādēque/ Athenis. 4. & 80. (vt tradit Eusebi⁹)
olympiade recitauit: ob quā laudes quoq; ingentiſſimas eſt adſe-
cutus: quas ſi quis amplius velit cognoſcere/ legat Lucianū in Li-
bello: cui nomen eſt Ηροδοτος η Αετιωρ. Itēq; in eo cui in-
ſcribitur: *ωωσ δει ιστοριαρ συγγραφειρ*. In hoc enim
Thucydides grauiffimus/ admirari Herodotū traditur ſolitus. In
illo autē/ non ſatis ſe habere Eloquentie/ ad ſcribēdas cū virtutes/
tū Herodoti laudes Lucianus proſitetur. Suā præterea Histo-
riam Herodotus ad Pelopōneſiaca tempora Neq; (vt primi Histo-
rici faciebant) vnus tantū/ aut ciuitatis/ aut gentis Histo-
riam ſcribere (quod conſecutus eſt proculdubio q̄ foeliciffime) adgreſſus: ſed
multa/ & varia Europeę geſta/ & Aſię/ in vnū veluti corpus prode-
xit/ ac quidquid annis quadraginta/ & ducētis præclare a gręcis/
& Barbaris geſtū eſt: in vno per quā elegāter eſt opere cōplexus.
Cuius ætatem ex vndecimo Pamphilę/ lib. A. Gellius quinto de
cimo Noctium Atticarum/ Commentatio. capite tertio/ & vige-
ſimo. Ita ſcripſit. Hellanicus/ Herodotus/ Thucydides: Histo-
rię ſcriptores in iſdem Temporibus fere: laude ingenti floruerunt: &
non numis longe diſtantibus fuerunt ætatibus. Nam Hellanicus
initio Belli Peloponneſiaci fuiſſe quinque: & ſexaginta annos na-
tus videtur. Herodotus tres: & quinquaginta. Thucydides qua-
draginta. Hęc ille. Facit & ad rem quod Diodorus Siculus Hero-
dotum. Hunc noſtrum. Xerxis temporibus in lib. Bibliothę ter

tio Claruisse tradit. & ipse Herodotus in Euterpe quadringentis non amplius annis Homerum & Hesiodum ante se extitisse scribit. Et Eusebius Eū. 78. olympiade viguisse autor est. Eo fere tempore Euripides: Sophocles: Pindarus: Diagoras Physicus: Aeschylus: Themistocles floruerunt ut ne sint quidem probandi: sed acerrime Refellendi: qui illas Epicuri Epistolas: que in decimo Dionigenis: Laertij De vitis philosophicis libro extant) Ad Herodotum Nescio que scriptas: Ad Halicarnasem: hunc nostrum referre velint: adseuerent: adque ita esse scriptis dicent: Quibus liquido ipsa temporum ratio repugnat. Deuissent hi cum A. Gelij in. 17. commentario cap. 21. tu supputatione Eusebij (ne id effutirent) moneari qui ostendunt Epicurum illum de quo agitur. 11. olympiade: clarum extitisse. Is autem Herodotus: ad quem Epicuri Epistolas esse datas suspicor: Medicus fuit Ariei Tarsensis: Filius Menodoti que auditor: & Sexti Emperici preceptor ut in nono idez Diog. Laertius scribit De nostro autem Herodoto Halicarnasense Hoc Diftichon in primo Epigrammaton grecorum libro scriptum est.

Ηροδοτος μουσας υπεδξατο τωι Δαρκαστη

Αντιφιλοξενισ βιβλον εδωκε μιν.

Sed de eo ipso satis nunc ad reliqua est eundum.

¶ De Historie inuentione.
Caput Primum.

Non paruum apud scriptores: esse concertationem: a quo inuenta sit Historia certum est. Eamque ob rem: quod de Historie collegiata inuentione: que (ut Cicero: & Quintilianus aiunt) poesi finitima est: paucis esse absoluendum putamus sic incipientes. Primum autem omnia adparatio ipsa poetica (inquit Strabo lib. Geographic primo) processit in medium: & adprobata complacuit: dehinc illam imitati cum metrum soluisent reliquis poeticæ seruatis partibus rem scriptis commendarunt Cadmus videlicet: & Pherecides: & Hecatus: Hec ille. At Plinius lib. Natur. Histo. quinto. cap. 29. Milesius (inquit) non fraudanda Ciue Cadmo: qui Prosaicam orationem primus instituit. Idem vero Plinius in septimo. cap. 56. sibi prope contradicere videtur: qui ait Prosaicam orationem con-

Plinius sibi
tradidit

tere Pherecides Syrius Instituit Tempore Cyri regis. Historiam Cadmus Milesius. Hinc Iosephus Primo in Appionem volumine: Historiam A Cadmo inuentam Credi refert. Sed Lucius Apuleius: In floridis: Pherecidi hanc: non Cadmo adscripsit. Verum: ut cum Eusebio sentiam (qui cum docte: tum Eleganter ostendit ante omnes Mosem Historiam scripsisse) facit antiquitas quippe Mosem multis annis Bellum Troianum in confesso est precessisse.

¶ De Historie utilitate.
Caput Secundum.

Nonnullis forsitan videbor: non satis recte fecisse: qui aliis partibus Historie Utilitatem in describendo preposuerim: sed Coryceis iudicent Mediocres equius: Tantum enim esse Historie utilitatem censuimus: ut & aliis partibus iure esset preponenda: & Alexander Macedo: cum ad Achillis sepulchrum peruenisset: inde immortalitatem nasci non imprudenter crediderit: Nam cum potestate: Dignitatem: Maiestatem: Numenque: Historie. Plinius Cæcilius octauo epistolarum lib. Ad Lateranum inesse scribat: Magna profecto Historie utilitas censenda est: sed Hec scribenda ut greco utar Adagio ουκ αρεινε θησεωσ .i. non sine Theseo Ille autem noster est Ille Hierardus Vercellanus: noster inquam ille Theseus qui tanta venustate: & Elegantia Historie utilitates: vno Elegiaco carmine: sed (ut facile autorem cognoscas) quaterissimo descripsit: ut iam non opus esset. Historie utilitatis quidquam eius carmini addere: Id ipsum carmen: in quo loquens Historia inducitur: secundum nostram epistolam impressum Reperies. Ceterum Antonium Audiamus: Apud Ciceronem de oratore secundo hoc (qui sequitur) modo loquentem. Historia testis est temporum: Lux Veritatis: vita memorie: magistra vite. Nuncia vetustatis. Hec enim: & felicitatem nobis participat: & citra vllum nocumentum prodest Homini: Nam quid pulcrius (Iuxta Diodori Siculi sententiam) quam non: quod alii ægerint querere: sed quid optime actum sit nobis proponere ad imitandum: seniorum consilia: quos longa ætas prudentiores efficit: laudantur a iunioribus: at hos tanto antecellit Historia: quanto plura exempla rerum complectitur diuturnitas tē

aa vi.

poris: q̄ hominis ætas. Præterea Iuniores Historica lectio: antiquo-
ribus æquat prudentia. Adde quod natu maioribus rerum experi-
menta subministrat: priuatos viros imperio dignos efficit: Im-
peratores ob immortalẽ gloriam ad præclara facinora impellit:
Vnde (vt breuiter dicã) perq̄ scite idẽ Diodorus Siculus Oium
rerum (quibus hominis paratur fœlicitas) Laudẽ præcipuam:
causãq̄: Historiẽ tribui decere concludit. Et Cicero in oratore
persepe necessariã esse oratori Historiẽ cognitionẽ tradit: q̄
pe sine exemplorum adminiculo (quẽ maxime Historia habet)
Ieiunus: infulsusq̄ Cornelio Cello: & Quintiliano Orator Videt̃.
Sed de hoc Quintilianus quinto præsertim & Duodecimo volu-
minibus plura. Neq̄ hic est omittendũ: Pliniũ: Cæciliũ in quinto
epistolarum lib. scripsisse Historiam quoquomodo scriptã oble-
ctare. Et Vitruuius Eam per se tenere lectores adfirmat. Quã-
propter (vt in pauca conferam). Vere hoc mihi videor esse dictũ
rus nullius: aut facultatis: aut disciplinẽ tantãmytilitatem: quantã
Historiẽ existere.

De Historiẽ diuisione: & speciebus.
Caput Tertium.

Historia: vel fabularis: vel ad fidem. Fabularis: aut voluptatis: vt
in argumentis Comitorum: aut adhortationis gratia: Hęc autẽ
argumentum habet ex ficto: vt in Aesopeis fabulis: aut ex veri so-
litudine: quẽ aut per turpia contextitur: vt in quibusdã poeticis fig-
mentis: aut pio tegitur velamine: quod solũ genus philosophi ve-
teres admiserunt. Ad fidem: Historia quatuor (vt autumant Grã-
matici) habet species. Vel enim de locis: est: vt Geographia: Vel
de Temporibus: vt Chronica: vel de Generatione: vt Genealo-
gia: Vel de gestis: Vt Annales Historiẽq̄ ceterẽ: Quippe literarũ
monumenta dupliciter adcipi Rhetores perhibent: aut Annales:
aut Historias Priusq̄ Annales fuisse: post esse factas Historias. Qd̃
& Satyroglyphus his verbis ostendit.

Res memoranda nouis Annalibus: adq̄ recenti
Historia.

Earum autẽ Elemẽta sunt/ Personę/ Cause/ Locus/ Tempus/ Mo-
dus/ Instrumentũ/ Materia/ Res/ Præter has autẽ species de na-
tura Historia est: vt Animalium/ Plantarum/ de qua re Aristote-
les/ Theophrastus/ & Plinius/ nunquã satis laudata volumina cõ-
scripserunt. Etiam si Cicero (modo Rhetoricon libri ad Herem-
nium Ciceronis sint) & Fabius Quintilianus in secundo Institu-
tionum Oratoriã libro: Historiam dicãt esse rei gestẽ expositio-
nem. Cicero Illud addit/ ab etatis nostrẽ memoria remotã: i quo-
interpretando Ciceronis nonnulli interpretũ Hadlucinantur ne-
sciẽtes τὸ τοπεω Verbũ gręcũvñ Historia dicitur: significare nõ
solum /specto/ siue video/ sed & iquiro/interrogo/ scio/ quero/ dico
audio/ disco/ narro & multa alia Nam quidquid vere/ & grauiter
explicatur/ Historia dici potest. Hinc quoq̄ Aristoteles quẽ de aia
disputabat/ Historiam adpellauit.

In quo ab Fabula/ Historia differat Caput Quartum

Historia hoc pacto a Fabula differt (vt Rhetoricon) au-
tor in primo ad Heremniũ scribit) quod fabula/ neq̄
veras/ neq̄ verisimiles cõtinet res. Quapropter Musẽ
apud Hesiodũ in Theogonia ad hũcferẽ modum de
se prædicant his præsertim Verbis/ ab Angelo nostro.
Politiano/ ita tratatis.

Scimus falsa quidẽ narrare simillima veris:

Scimus item quoties libitum est/ & vera profari.

Quod & Ouidius Tertio Elegiarũ libro ferme innuere voluit in-
quiens.

Exit: in immensum fœcunda licentia vatũ:

Obligat Historica nec sua verba fide.

Eamq̄ ob rem Dido apud Ausonium sic nos admonet.

Vos magis Historicis lectores credite. & g.

Quam qui furta deũ concubitusq̄ canunt.

Falsidici vates temerant qui carmine verum.

Humanisq̄ deos adsimulant vitis.

Historia vero est res gesta / sed ab ætatis nostræ memoria / remoti-
Plurimū igitur / Refert poema / an Historiā scribas: quod / & Cice-
ro / primo de legibus libro / sic ostēdit. Intelligo te (inquit) frater /
alias in Historia leges seruādas putare / Alias in Poemate: quippe
cū illa ad veritatē / Quinte referātur: in hac / ad delectationē / Plera
que. Nec minus id sentit Quintilianus: qui in decimo ait / Poetæ
Voluptatem: fingendo / non modo falsa: sed etiā incredibilia: se-
ctantur.

In quo / & quātū / Historia ab Annalibus differat: ex
A / Gellij / quinto noctū atticarū lib.
cap. xviii. & Sempronij /
Asellionis / primo.
Cap. Quintū.

¶ Historiam / ab Annalibus quidā differre eo putant: quod cu-
vtrūque sit rerum gestarum narratio. Earum tamen proprie rerū
sit Historia: quibus rebus gerendis interfuerit is: qui narret. Eāq;
esse opinionem quorūdam Verrius flaccus refert: in libro de signi-
ficatu verborum quarto: Ac se quidem dubitare super ea re dicit.
Posse autem Videri putat nonnihil esse Rationis / in ea opinione:
quod Historia græce / significat rerum cognitionem presentium.
Sed nos audire soliti sumus / Annales omnino id esse: quod Histo-
riæ sint. Historias / non omnino esse id quod Annales sint. Sicuti /
quod est homo: id necessario animal est: quod est animal / non id
necesse est: hominem esse. Ita Historias quidem esse aiunt: Rerum
gestarum: vel expositionem: vel demonstrationem: vel quo alio
nomine: id dicendum est. Annales vero esse: cum res gestæ pluriū
annorum: obseruato: cuiusque anni ordine: deinceps componun-
tur. Cum vero: non per annos: sed per dies singulos: res gestæ scri-
buntur: ea Historia græco vocabulo: Εφημερις: i. diarium di-
citur Cuius latinum interpretamentum scriptum est: in libro Asel-
lionis primo: ex quo lib. Plura verba ad scripsimus: vt simul ibi-
dem quid ipse inter res gestas: & Annales esse dixerit: ostendere-
mus. Verum! Inter eos (inquit) qui Annales relinquere voluissent:
& eos qui res gestas: a Romanis perscribere conati essent: omnium
rerum hoc interfuit. Annales libri tantummodo: quod factū quo
quæ anno: gestū sit: id demonstrabant. Id eorum est: qui quasi
Diarium scribunt: quāz Græci Εφημερις vocant. Nobis nō
modo satis esse video: quod factum esset: id pronunciare: sed etiāz

quo consilio: qua ratione: gesta essent demonstrare. Paulo autem
post: Idem A sellio: in eodem lib. Nam: neq; alacrioris ad Rem
Publ. defendendam. Neque segnioris: ad res perperam faciūdas:
Annales commouere quidquam possunt: Scribere autem Bellū:
quo initum consule: & quomodo confectum sit: & quis triūphās
introierit: exq; eo libro: quæ in Bello gesta sunt iterare: id fabulas
esse: prædicare ait: aut interea quid Senatus decreuerit: aut quæ
Lex: rogatione lata sit: neq; quibus cōsiliis: ea gesta sunt iterare:
id fabulas pueris est narrare: non Historias scribere. Hęc Ille. Qui
bus verbis A: Gellius: Annales nomen esse generale: Historias
vero esse speciale significauit. Erit igitur Hihoria (vt Ex Quintilia
no ostendimus) rerum gestarum expositio. Iureq; incessitur Ser-
uius: a Philippo Beroaldo: quod parum adcurate: Quid: & Histo-
riæ: & Annales essent: indicauerit. Quo errore: & Isidorus primo
Etymologiarum libro: laborauit. Historia enim (Aiunt) est eorū
temporum quæ vidimus: vel videre potuimus. Annales vero sūt:
eorum. Annorum: & temporum: quæ ætas nostra non vidit. Hęc
Ille. Sed adiciamus: quæ apud Ciceronem de Oratore secundo:
ait Antonius. Erat (inquit) Historia Annalium confectio: cuius
rei: Memorizq; publicæ retinendæ causa: ab initio rerum Roma-
narum: vsq; ad P. Mutium: pontificem: Maximum: res omnes
singulorum annorum: mandabat literis: Pontifex Maximus: esse
rebatq; in albū: & proponebat Tabulā domi: potestas: vt esset po-
pulo cognoscendū: Hiq; nunc Annales maximi nominantur. Pre-
terea Annales nudī sunt: nihil habent incitamenti: nec commo-
uere quidquam possunt: simpliciter sine vllis ornamentis: sine fu-
co: sine adfectibus: res gestas continentes. De quibus Annalib:
& Aurelius: Macrobius.

De Historica veritate. Ca-
put Sextum.

Hætenus: Quis Historiæ foret iuuentor: Quāta Historiæ Veritas:
& (quæ nobis non inutiles videbātur) Historiæ sectiones: necnō
i quo Historia a fabula: & ab Annalib⁹ Historia differret pstrinxi-
mus. Nunc Reliqua: bonis (vt aiunt) aibus: est prosequendum:
quæ ne peculiararia quæ: sed Historico necessaria Arbitramur. Primū
Igit: Antonij Verba: apud Ciceronē: Secūdo de oratore lib. subiiciā

que/hęc sunt. Quis nescit primā esse Historię legem: ne quid falsi dicere audeat: Deinde: ne quid veri tacere audeat: ne qua suspitio gratię sit in scribendo: ne qua similtatis: hęc scilicet Fundamenta nota sunt omnibus. Proinde Polybius hęc duo ab Historię lege refert alienissima esse: falsa scribere: & plane inter se repugnantia. Hinc non minus vere quam luculenter Lucianus in eo libello quē inscripsit *ἠωσ Δειστοριαρ σὺρραφειρ* tradit proprium esse Historię/ & Illi sacrificandum: vt vera omnia dicat quod quidē semper obseruare (Autoribus/Diodoro Siculo/Plutarcho/ & Iosepho) est difficilimum. Ob quam rem Quintilianus in secundo Oratoriarum institutionum libro Gręcis Historię plerūque poetice similem esse licentię scribit. & Cicero in libro (quem de claris oratoribus vocauit) Refert Historiam rerum romanarū do mesticis laudibus/esse factam Mendosiore. Quod Herodianus in primi libri prologo: & Strabo in tertio tradūt / vt Hinc suspicer a Quintiliano dictum esse Mendacium dicere/etiam sapienti aliquid quando concessum est. Alioqui imprudenter Cicero Lucium/ Lucium/ in quinto Episto. famil. sic moneret. Amori nostro plusculum etiam quam concedit Historię Veritas largiari. Ceterum vt Polybius refert veluti si quis oculos animanti effoderit quidquid super est corporis fit inutile Ita demta (malo enī sic scribere quaz dempta) ex Historia veritate/narratio omnis inutilis est. Quippe (vt ait Strabo) Historię finis est veritas. Non enim (vt in septimo epistolarū Plinius scribit) ostentationi: sed fidei/ veritati que. Historia componitur Nec (vt idem plinius testis est) Historia debet egredi veritatem. & honeste factis veritas sufficit. De qua Lucianus plurima in eo libello quem de componenda Historia inscripsit. Sed prius non est finis huic capiti imponendus/quam Laudandum Imprimis ostendamus Alexandrum/ Macedonem: qui Aristobulo Historiam de suis Rebus/ & gestis/ sibi inter nauigandum recitanti (vbi hominem/ & adulatorem/ & multa supra veritatem adfinxisse cognouisset) ereptum manibus librum / in Hydaspem fluuium demersit: & tu (inquit) o Aristobule eodem fueras pacto precipitandus/ qui pro me tuis scriptis/ solus pugnas. quicquid vel iaculo ipso Elefantos interficias. quam ob rem veritatem Historię ante omnia concludimus obseruandam.

¶ De Stilo Historico. Caput Septimum.

Stilus in Historia fusus/ & continuus non perihodicus: nisi cū p= sopopeias ascicit in concionibus. quē non debere esse hiantem/ & asperū / nec Rhythmo diffluentem Lucian⁹ in eo (quem dixi) libello adserit. Nāq; Historię cōpositio (Fabiana opinione) curere debet. & Cicero in Oratore iubet esse in Historia genus orationis fustum/atq; tractum/ & alibi: Leui/æquabilique tractu distinguendam existimat. Quę omnia in Herodoto esse/ Quintilianus in nono censuit. Pręterea Historia (autore Luciano) clara dictione est coloranda. Orationem enim (vt in decimo ait Quintilian⁹) Historia quoddā molli succo/iucundoq; alere potest. Neq; equidem absonum iudicari (quod alii forte dānabunt) huic capiti addere quod Catullus apud Ciceronem de Oratore scdo dicere de Cęlio Antipatre solebat videlicet qđ/neq; distinxerit Historiā varietate locorū/ neq; verborū collatione/ & tractu orōnis leui. & æquabili perpoliuit Illud opus: sed vt homo/ neq; doct⁹/ neq; maxime aptus ad dicendum/ sicut potuit dolauit. Et zenophontem alterum Socraticę amēnitatis lumen notauit Tullius/ tāq; dulciorē & minus vehementē/ q̄ Historico cōueniat. Insuper suas proprias partes habet Historicus. Nam iunium Cordū Historicū/ Iulius Capitolinus arguit: qđ multa de domesticis voluptatibus/ ceterisq; infimis rebus/ Historię suę inseruerit/ Et Aureliū festium/ flauius Vopiscus. Plurimū enim refert vitas an Historiam perpetuam scribam⁹. Sed equidem miror quod/ A/ Pollio in Tito/ Licio summe facundię viro patavinatē reprehendit: parūq; diligenter/ parūq; integrā veritate cōmentarios Cęsarī compositos putat. Elegantiā carpere nō potuit. Veritatem culpauit. Efficitur Itaq; Historicus stilus locorū varietate ornatior Ideo optimū eum oportet esse Geometrā (vt docet Strabo) qui historiā scribit Nā (si Quintiliano credimus) nōnulli rephensi sunt ab Geometris Historici: qui magnitudinem insularum satis significari nauigationis ambitu crediderunt. De Historico autem stilo Victorinus & Celsus satis multa tradiderunt.

De Historica Breuitate. Caput Octauum:

Quantum Laudis Historico Breuem scripsisse Historiā adtulerit/ nemo est certe qui nesciat. Quare nos non ducat quispiā culpandos: quod Soli (vt dicunt) lumē addere studeamus De Breuitate videlicet Historica non nihil scribentes. Debet Historica (Cęlio & Victorino præcipiētibus) esse breuis: qua maxime secundū si dem oblectamur/ & nobis potius quā oratio (vt Cęcilius Plinius epistolarum primo ait) satiffacit: qđ & Demetrius Phalergus tradit.

Nec institui tamen Historia potest (vt Cicero primo de legibus libro autumat) nisi preparato ocio/nec exiguo tempore absolui: qua de re Breuitatē illā cenſeo præfertim admirandā qua nihil/quod ad institutū sit cōduciturum (vt illa Herodoti apud græcos: Apud nos/Salustii/& Taciti) omittitur.

In Quo Historia ab oratione differat.
Caput Nonum.

Iam eo ventum est vt Historiam ab oratione differre ostendam. Quippe plurimum refert (Thucydides Autorem) ἡδμήα sit an αὐροπισμα quorū alterū oratio: Alterū Historia. Diuersā quoque Historicorum esse scribendi rationē ab Oratoribus Lucianus ostendit Historici enim (inquit) rei ordinē seruant/& materia vtūtur preparata: quod etiā Cicero primo de legibus lib. docet. Oratores vero multa inuertunt/& fingunt. Procemium Historicorum duabus tantū rebus/ad attentionē/docilitate constare debet/omissa beneuolentia: quā p̄cipue captat Orator. Quod & Cæcilius Plinius/quinto epistolarū libro/in ea/quam alii ad Capitonem/ Alii ad Tacitum scriptā referunt. hoc pacto monstrat. Habent oratio/& Historia multa cōmunia/sed plura diuersa in his ipsis quæ cōmunia videntur. Narrat (inquit) Illa: Narrat Hęc: sed aliter: Huic pleraq; Humilia/& fordida/& ex medio petita. Illi omnia recondata/Splendida/excelsa cōueniunt. Hanc sæpius ossa/musculi nerui/ Illā Thori quidam/& quasi iubæ decent. Hęc vel maxime/vi/ amaritudine/ instantia: Illa tractu/& suauitate/ atq; etiā dulcedine placet. Postremo/ alia verba/ alius sonus/ alia constructio. Hęc Illæ Quintilianus quoq; in nono Historiā non tam finitos numeros: quā oratio habere scribit. ob eamq; rem quendā cōtextum desiderare. Et iterum in decimo. Id quoq; est vitandum: In quo magna pars errat ne in oratione poetas nobis/& Historicos in illis operibus/oratores/aut Declamatores imitandos putemus. Verū/& ipsa Historia/sic est (vt idem fabius ait) legenda: vt sciamus pleraque eius virtutes oratori esse vitandas Quandoquidem (vt ait Crassus apud Ciceronē de oratore tertio) Et causę capaces/ aliū verborū quendā sonū requirunt/ Alium rerum priuatarum/ atq; paruorum & aliud dicēdi genus deliberationis/ Aliud laudationis Aliud iudicia/ aut sermo/ aliud Consolatio/ aliud obiurgatio/ aliud Disputatio/ Aliud Historiæ desiderant.

De Historiæ præmio.

Historiæ præmium immortalitatem maxime esse/cum plurimi tradiderunt/tum Cicero: qui ad Lucium/Luceium scribit: sui vt rumores illius monumentis cōmendantur. Quod & Plinius iunior/homo sui seculi eloquentissimus ostendens/optat C/Taciti/inferi Historias: quod immortalis futuras eas auguraretur. Propter quod & Quintilianus lib. 10. totū Historiæ opus/nō ad ituitū rei/pugnāq; presentem: sed ad memoriam posteritatis/ & ingenii famam cōponitur. Quę prope verba Lucianus in fine opusculi de cōponēda Historia habet: Vbi ait/Memento non ad presēs/ vt qui nunc sunt/ te laudent/ te honorent: sed æternitatē respiciendo/ sic Historiam scribe/ vt a posteris præmiū laboris expectes/ &c. Non debet igitur Historiæ conditor/ inaneis illos presentis fatim/quasi manu precium aucupari sed solidum posteritatis expectare iudicium. Quod fecisse Cnidium quendam architectum ferunt: qui regi fabricatus maximam illā/pulcherrimamq; in pharō Aegypti turrem: Vnde videlicet Nautis nocturna lumina ostenderent: suum quidē nomen in muri ipsi lapide clā incidit: Calcem deinde superinducens/ Regis nomen inscripsit fore id quod addidit auguratus. Vt autē multo post literę illę cū lorica sua defuerent/ atq; insculptum saxo adpareret Nam hęc erat inscriptio. SOSTRATVS / DEXIPHANIS / CNIDIVS / DIS SALV- TARIBVS / OB NAVIGANTEIS. Non igitur seculi tantum sui leuissimum captabat adplausum: sed sibi in lōgum tempus/ dū turris illa staret prospiciebat: quod idem est in Historia aspiciūdū.

Adnotationū retractatio in Primum lib.

Profiteor nihil scripsisse (vel vbi Herodotū nominarim) nisi/ cū ob mēdosa; lectionem/ tū ob scriptorū diuersitatē. Vbi vero Gygis Historiam/ A Platone in principio. 2. de re publ lib. & a Cicerone officiorum. 3. esse dictā fabulose adnotauimus: fuerat addendū Quod Plutarchus Proble. 156. aliter Candauli. esse ab Gyge illatam necem q̄ Herodotus tradat.

In Secundum.

Berosus/Megasthenes/Iosephus/ De Sauacabaro rege (quę Senacherib vocant) cum Herodoto non conueniunt referētes aliā: atq; Herodotus scribat Sauacabari fugę causam. Berosus/ & Megasthenes in suis fragmentis. Iosephus lib. antiq. Iuda. 10.

In Tertium.

Prænotamenta.

De Cambysis regni annis Iosephus in vndecimo cum Herodoto non convenit. Item Herodotus cum Animam exalasse in Agbatanis. Iosephus in Damasco tradit. His autem quæ de leonum partu diximus addendum est quæ Philostratus in vita Tyanei/Apollonii tradit: quod scribit cæso legere ventre octo catulos in utero esse repertos. igitur ad Eiusdem Philostrati primum lib. te remitto. Quod præterea semel Indorum atrum dicat: Aristoteles in secundo de animalium generatione ei refragatur.

In Quartum.

Anacharsim a Sauleo patruele interentum scribit Herodotus. Diog. Laertius a fratre cui Cadaidi nomen erat in venationis studio sagitta ictu oppetiisse scribit. quibus .2. contra Appionem lib. Iosephus refragatur.

In Sextum.

Non satis possum Tr. Pompeio credere: qui. ccM. Barbarorum cæsa Apud Marathonem scribit cum Herodoto sex. M. t. recenti dicantur.

Ad Lectores.

Quæ (optimi lectores) Librarium impolitum inscripsit errata ob difficultatem imprimendi modeste ut feratis equum est: nos autem minutis omissis hæc retractamus. Psammetichus pro Psammethichus fol. 26. & 50. Dutis pro Butis. 36. Cyllestis pro Collestis. 38. Cassiliris pro Calasiris. eod. Bucus pro Butus. 42. Dasis pro Oasis 59. Cleopes pro Cheopes. 45. & 46. Chebrenes pro Chephrenes. 46. Sanacarus pro Sauacabarus 48. καλλος pro καλλος. 48. Phœcia pro Phœcia. 54. Serbonitidis pro Serbonidis. 55. Oratal pro Oyratal. eod. Pitaici pro Pataici. 61. Melita pro Melissa. 62. Psidea pro Posidea. 70. Tasserides pro Cassiterides 72. Caldeorum pro Chalcedeorum 79. Trapij pro Traspis. 80. Acchy pro Achy. 82. a cympheos pro Arimpheos. eod. Scius pro Cius 86. Arginipasa pro Artimpasa. 86. Thagimasa pro Thammimasa. eod. Arantes pro Ariates. 90. Coes pro Coes. 91. anaphista pro Anaphlista 92. Arachea pro Trechea. 92. Gynges pro Gyndes. 112. Agron pro Argon. 2. Agronem pro Argonem. 2. Lardana pro Lardana. 2. Tyrhenos pro Tyrhenos. 9. Orchius catus pro Orthius catus. 4. Piritous pro Perithous. 209. Megades pro Megacles. 9. Hegesicles pro Hegesicles. 9. Spargapises pro Sargapises. 27. Cetera quæ per se mendarer semidoctus/bona venia (mi optimi lectores) castigabitis. Valete. 1510

INDEX

HERODOTI/ HALICARNASSEI/ THYRII/ HISTORICI / Historiæ parentis memoratissimi/ Noui Musarum: multo/ & pro- ducior/ & facior (quæ antea extiterat). Index.

A Baris	folio. 84	Acheron.	176
Abder	155	Acheus sum non dores.	115
Abdera vbi	186	Achilleum opidum.	119
Abderitarum preces	156	Achillis cursus.	88
Abæ	175	Acragatini.	164
Ablutio babyloniorum post coitum.	24	Acrisius.	129
Abrogomes	159	Acrothoon.	146
Abronychus.	173	Adusati Alcmeonide.	138
Abstinentia ouium.	33	Addricaneas.	99
Abstinentia persarum.	21	Adimanthus.	171. & 177
Abydos.	124	Adimanthi dictum.	177
Abydus.	122	Adimanthus.	182
Acanthus.	128	Admissarius ad nicenas equas.	
Acarmania.	28	folio	23
Acbatana: quæ Ecbatana iquit		Adrastus phryx.	6. & 14
Steph. recte scribi potest. Itaque non solum per c sed & per g.	70	Adrasto atys datur custodien-	
Acephali.	103	du	7
Aceratus.	175	Adrausti cedes.	eodem
Aces flu.	72	Adraustus.	114. & 210
Accipiter.	36	Adrimachide.	99
Accipitres.	eod. neod.	Aduersis miscere prospera prudentem decet.	61
Acinacis.	87. & 150	Aerpennis oppletus.	83
Achaia.	153. & 179	Aeaci fanum.	117
Achea.	113	Aeacis sylofontis literæ.	124
Achelous.	28. & 157	Aeacis orationem Semii admittunt.	124
Achemenes.	67. & 142	Aedoni.	155
Achemenes.	144. & 153	Aegaleus mons.	182
Achemenides.	65.	Aegeum mare.	90
Achemenidarum familia.	109		

TABVLE

Aegea.	157	Aegyptioꝝ partes.	12. & 49
Aegeus.	98	Aegyptioꝝ genera	52
Aegina.	116. & 129	Aegypti vrbes quot.	53
Aeginetarū In Athenienſes o-		Aegyptioꝝ cap. firma.	56
dia.	116	Aegyptioꝝ cur capita firma ſit	eodē
Aeginetarū In Athenienſes o-		folio	eodē
diorum principia.	117	Aegyptioꝝ fuga.	56
Aeginetę ſuperbi.	134	Aenius.	85
Aegileus.	114	Aenea.	57
Aegiales.	153	Aenos.	150
Aegis mineruę.	103	Aenus.	91
Aegis vnde.	eodem	Aenyrorū.	128
Aegri Babylonioꝝ.	24	Aeoles.	122. & 153
Aegrotantes indi interimūt co-		Aeoles oī pelafgi vocabāſ. eodē	eodē
meduntq.	70	Aeorpata.	93
Aegyptiū hominū primi.	27	Apidę.	98
Aegyptioꝝ ſolertiſſimi ſunt		Aequabilitas iuris.	116
Heliopolitani.	27	Aerariū Rāpſiniti.	44
Aegyptioꝝ annus.	eodē	Aerarii eiufdē fures.	eodē
Aegyptiacę regionis natura / e		Aerarii eiufdē ſtructoris callidi	eodem
Aegyptioꝝ agroꝝ cultura.	28	tas.	eodem
Aegyptioꝝ ſementis.	eodē	Aereū aut aut argenteū ſcythę /	
Aegyptus.	29	habent nihil.	88
Aegypt ⁹ quę.	eodem	Aeropus.	88
Aegyptii qui.	eodē	Aeſchines.	135
Aegyptii.	123	Aes apud Aethiopes precioſiſſi	
Aegyptus mirabilia q̄ oīs re-		mū.	58
gio habet.	32	Aeſtatis & hyemis ſimulacra. fo	44
Aegyptioꝝ mores.	eodē	lio	44
Aegyptii ſacerdotes.	eodē	Aeſtate apud Arimaſpos pluere	
Aegyptioꝝ ſacerdotes eraſi.	32	non ceſſat.	83
Aegyptioꝝ ſacerdotū cibi.	32.	Aethiopes.	54
Aegyptioꝝ victimę.	33.	Aethiopū anni & victus.	58
Aegyptioꝝ veſtes.	32	Aethiopes.	46
Aegyptioꝝ ſepultura.	eodem	Aethiopia.	42
Aegyptiæ feræ.	36.	Aethiopes aſſyriicę ſubacti	143
Aegyptioꝝ purgamina.	33	Aethiopes.	151
Aegyptiacū linū.	41.	Aethiopū crines.	eodem
Aegyptii cęteros ātecellūt.	45	Aetolus.	139
Aegyptioꝝ progenies.	48	Aetoli.	179

INDEX

Africanus.	30.	Alati ſerpentes.	72.
Africa.	31. & 84	Alaxones.	89
Africanus mons.	45	Alazicis.	100
Afri.	56	Albe colūgę.	122
Africa.	84	Albū litus.	146
Africa petunt phœnices eā co-		Alcenor.	14
gnituri.	84	Alcetas.	189
Afri paſtorici.	193	Alcęus.	2
Africa nullū habet aprū.	eodē	Alcęus Menalippi ſodalis.	119
Africa ſine ceruis.	103	Alcęus fugiens.	119
Africę mirabilia.	eodem	Alcmeonidæ.	138. & 114
Agariſta.	139	Alcmeonidę accuſati q̄ parmā	
Agariſtę duę.	140	perſis oſtenderent.	138
Agathyrſus.	81	Alcmeon multo auro a Croeſo	
Agathyrſi.	92	donatus.	eodē
Agbatana ſic enim Herodotus /		Alcmeonis domus locupletata	
Demetrius & Cteſias ſcribūt.		folio	139
folio	70	Alcon.	139
Agelea minerua.	200	Alea.	16
Ageleę mineruę tēplū.	eodē	Alebadę	142
Ager Artanis.	184	Aleę mineruę tēplū.	11
Ager Argiuorum.	14	Alexander ad perſas.	107
Ager Ecceicus.	126	Alexander.	188
Ageti vxor formoſiſſima.	130	Alexandri genus.	139
Aglaure.	177	Alexander ad Athenienſes. fo-	
Agломachus.	100	lio	189. & 197
Agminis ordo.	148	Algę.	164
Agonotheta.	139	Alilat.	55
Agora.	150	Allium.	46
Agrianes.	9	Alpis.	89
Ahena ſerbuerūt.	9	Apeni vicus.	195
Aheneę paterę capacitas.	12	Alpenus.	168
Ahenū capax.	90	Alpheus.	169
Ahenū ingens.	98	Alyrthingi.	141
Aiax Telamonius.	178	Amafiſ.	5.
Alabanda.	188	Amafiſ.	33. & 48. & 50
Alabandęſes.	165	Amafiſ	51. & 53. & 100
Alarodii.	152	Amafiſ mors.	53
Alati ſerpentes.	37. & 71	Amafiſ in deos.	eodem
		Amafiſ vxor.	54

TABVLE

Amasis varia dona.	54	Anacreon.	73
Amasis ad polykratē.	61	Anapea.	168
Amasis.	104	Anaphanes.	151
Amastris.	151	Anaphlista tribus.	92
Amathulii.	120	Anaxandridas.	11
Amazones.	93	Anaxandride.	136
Amazonū locus.	eodē	Anaxileus.	125
Amazonū nuptiē.	94	Anaxileus.	163
Ameſtris.	156	Anchimolius.	113
Ameſtris.	205	Anchimolii cędes.	113
Aminoclis fortuna.	166	Anchimolii Buſam.	eodem
Amimas.	182	Andrius Hieronym⁹.	195
Amiātus.	139	Andros.	85. & 109
Amici lamēatio.	56	Androcratis fanum.	193
Amicus solers.	108	Androgyni.	87
Ampelon.	157	Andromeda.	151
Amphilitrus.	10	Androphagi.	82. & 93
Amphitron.	33	Androphyngeſ.	53
Amphicrates.	64		
Amphilochns.	70	Angareos.	183
Amphyciones.	113	Angites flu.	156
Amphion.	118	Angrus.	86
Amphytrion.	129	Anguilla.	37
Amphimneſtrus.	139	Animarū circuitus.	45
Amphicea.	174	Animalia indica cęteris maio- ra.	71
Amphiarus.	8. & 188	Anipa vrbs.	125
Amphiffa.	174	Annus ægyptiorum.	27
Amphystig.	157	Anni & victus Aethiopū.	58
Amphicyon.	166	Anni & victus perſarū.	eodem
Amphicyenſes.	183		
Ampraci.	176	Antacet.	89
Amyntę conuiuū.	107	Antandros.	148
Amyntas.	119. & 189	Antandrus.	108
Ammonii.	57. & 58	Antagoras.	201
Amōpharetus.	198. & 201	Antemus.	119
Amor filię in patrē.	74	Anthela vrbs.	165. & 166
		Anthylla.	40
Anacharſis.	85. & 89	Anticyra.	eodem
Anacharſis cędes.	eodē	Antichares.	108
Anactorii	194		

INDEX

Antidorus.	172	Apriis mors.	52
Antipater.	156	Aqua varię qualitatis	102
Antrū coiy ciū.	175	Aquimirazia duo.	38
Anyma.	147		
Anyſis rex.	47	Ara Ariſtei proconneſi.	81
		Arabes.	151
Apamea.	146	Arabia.	84
Aper in africa nullus.	103	Arabia bona.	71
Aper Myſię.	6	Arabica humus.	28
Aphęta.	165	Arabia tributo. ū immunis.	70
Aphidnes.	201	Arabū fides.	55
Aphidneus.	137	Ararus.	85
Apia vrbs.	29	Araxes.	24. & 84
Apia dicitur tellus.	86	Aranei.	36
Apis.	50. & 59	Aratores Scythę.	80
Apidiſigna.	eodem	Arbores lanā ſeentes.	71
Apidanus.	57		
Apium.	45	Arcades.	111
		Arcades.	179. & 194
Apollinis imbre Croęſus vixit.		Arcadibus Lacedęmonii ſe pu- tant pſtiores.	11
folio	15	Arceſilaus.	99. & 100
Apollinis oraculū.	38. & 173	Arceſilai mors.	eodem
Apollinis templū.	59	Archelia.	14
Apollinē propiciantur Scythę.		Archiderrus.	131
folio	86	Archias.	63
Apollinis fons.	99	Archilochus parius.	3
Apollinis Iſmenii templū.	113	Arcis Athenienſis occupatio.	
Apollinis ſimulacrū ſublatur.		folio	115
folio	138	Arcus Hercules.	81
Apollodorus grammaticus & Thucydides a Strabone ar- guuntur.	30	Arcus cōparatio.	53
Apollo.	48. & 59		
Apollo cetofycus.	89	Ardeica.	2
Apollo iſmenius.	188	Ardrica.	131
Apollo ptous.	eodē	Arę prime.	27
Apollonia.	203	Areius pagus.	176
Apolloniatę ager.	203		
Aprię rex.	51. & 99	Argentęus nūmus.	16
Aprię captus.	52	Argentū aut æs Scythę nō ha- bent.	88

TABVLE

Argentū ariādicū.	100	Arimnestus.	200
Argentea dolia. 4.	fol. 8	Aripithes.	89
Argi lucus.	133	Arionis donatiū.	4.
Argi lucus exustus.	eodē	Ariobardus.	152
Argiopius.	199	Arion Metymneus.	4.
Argippii sacri vbi legendū pu-		Aristagoras.	108.
tamus ex plinio & Solino /		Aristagore tabella.	III.
Arymphi.	82	Aristagore ad Cleomenē ora-	
Agrini.	III	tio.	eodem
Argiuorū oraculū.	160	Aristagore abito.	II2.
Argiuorū diffimulatio.	161	Aristagore reditus.	eodē
Argiuorū ager.	14	Aristagoras sapiēs lap ⁹ ē.	eodē
Argiuorū tonsura.	14	&	II4. & 120
Argon.	2.	Aristagore mors.	12
Argos.	.I.	Aristagoras.	142.
Argos a seruis rectū.	133.	Aristophanes.	26.
Argyis.	3	Aristoteles.	72.
Ariabignes sine Ariamignes		Aristocypus.	12.
plerūq; em/b/vicē habet/m/&		Aristeas.	158.
ecōtrario ex Quintiliano/ Vi		Aristei proconnessi ora.	81
ctorino Prisciano/& Steph.		Aristeus verficator.	eodē
folio	153. & 181.	Aristodemus.	128. & 201.
Ariamignes.	eodē	Aristomachus.	129
Ariandes.	101	Ariston.	II. & 130
Ariandicū argentū.	eodē	Aristonis dictū super filio cecēs	
Ariaramnes.	181.	nato.	130.
Arides.	90	Aristogiton.	137. & 139
Aridolis.	165	Aristonice.	159.
Aridus.	154	Aristides iustissimus.	180
Arii qui sint.	151	Aristidis dictū.	eodē
Arimaspi.	72. & 81.	Aristidis & Themistodis collo	
Arimaspei versus.	eodē	quium.	eodē
Arima.	83.	Arma barbarorū.	III.
Arimaspos nō habere pluuiam		Arma sponte adparuerunt. fo-	
hyeme.	eodē	lio	175.
Arimaspos habere semper plu-		Armatura persarū.	151.
uiā aestate.	eodem.	Armatura Thracū.	152.
Arimaspi habent hyeme pro o-		Armatura Cypriore.	153
sento tonitrua.	eodē	Armenii.	III.
Arimphi sacri n̄ Argippii.	82	Arpoxais.	80.

INDEX

Artabamensurę nomen.	23	tur.	80
Artabazus.	196. & 187.	Artozustra.	128
Artabazifugę.	200	Artybius.	121
Artabazi mors.	187.	Artybii equus.	eodem
Artabazus.	151.	Artybii mors.	eodē
Artabanus.	9	Artystona.	151.
Artabani oratio dignissima. fo		Arulcus.	91.
lio	143.	Aryena.	12.
Artabani ex præteritis prudētia		Asia.	156.
folio	eodem	Assesia.	3.
Artabau somniū.	145.	Assesius.	4.
Artaces.	126.	Assyrii.	16.
Artacia vrbs.	81	Assyrię siccitas.	13.
Artaphernes.	142. & 152	Assyria.	84
Artaxerxes.	161. & 155	Assyrii & Aethiopes subacti. fo	
Artaxerxes.	135	lio	143.
Artaphernes.	108.	Asbyte.	101
Artaphernes.	109. & 115.	Asia.	84. & 85.
Artaphernis ad Atheniē. respō		Asia vnde.	85.
sio.	119.	Asius.	eodem
Artaphernes vectigal instituit.		Asini darii in castris.	96
folio.	127.	Asini/& muli hyemē nō fert. 83	
Artabecchis vrbs.	33.	Asini cū cornibus.	103.
Arthacees vir ingens.	156.	Asina vrbs.	149.
Artayntes.	205. & 206	Asmach.	31.
Artaynta.	eodem.	Asopus.	116. & 137.
Artayctes.	207	Asopus.	166
Artayctes suspensus.	eodē.	Asopodorus.	200.
Arteata.	20.	Asphaltū.	138.
Arteabares.	18.	Asphaltus.	21.
Artgi.	151.	Aspathines.	66. & 67.
Artemisia Halicarnassis.	154	Astrabacus.	131.
Artemisę consiliū.	173.	Astutia literarū.	171.
Artemisę pugna gloriofa. eodē.		Astutia Themistoclis.	173
Artemisę odiū.	182.	Astyages.	12. & 16.
Artemisiū.	165.	Astyages rex.	eodē
Artemidora.	181.	Astyagis somniū.	.16.
Artembares	20.	Astyagis scđm somniū. eodem	
Artifices ignobiles. sunt.	52	Astyages Cyrum recognoscit.	
Artimpasa venus cœlestis dici-		folio	18.

TABVLE

Astyagē cōpellat Harpagus su per Cyro exposito. 18	Athenien. nūcii responsio. 162
Astyages spē vultu simulat. fo- lio eodem	Athenienses gręcorum soli qui nūq̄ solū verterunt. 163
Astyages capitur. 20	Athenades. 167
Astyages Harpagū arguit. 20	Atheniē. nauas. 171
Astyages Iannis quinq; & trigin- ta in regno. eodē	Atheniē. arx incensa. 177
Astyages apud Cyrū degit. fo- lio eodem	Atheniē. profugiū. 192
Afylū Herculis. 42	Atheni. & Tegeatarum de loci dignitate cōtentio. 194
	Athenagoras. 203
	Athos. 128
Atarnes. 85. & 125	Atios effossus est. 146
Atarnes. 169	Athos mons. eodē
Atarnis ager. 184	Atticarū vestes. 117
Attaginus. 192. & 203	Atticā vestes. 117
Athamas. 165	Atticū genus sub tyrannis in- firmū. 117
Athenienses nūcii ad Artapher- nem. 119	Atticarum muierum liberi inte- rempti. 181
Athenienses nauas ad Aristago- ram. 120	Attica. eodem
Atheniensis exercitus ordo. fo- lio 137	Atticę mulieres interceptę. 141
Atenarum tyranni. 113	Atlanticū mare. 24
Athenę tyrannis liberatę. fo- lio 114. & 116	Atlas. 85
Atheniēsis arcis occupatio. 115	Atlas mons. 102
Atheniēses legati ad Dariū. 115	Atlantes. eodē
Athenienses ad repetēda simu- lacia æginā missi. 116	Atossa. 66. & 69
Atheniēsiū mutua cędes. 116	Atossa. 141
Athenien. vxores raptę. 141	Atossę consiliū. 75
Athenien. ad Pelasgos. eodem	Atossę vlcus. 75
Athenien. laus. 143	Atramyti. 148
Athenien. gręcię liberatores. folio 159	Atys. 2. & 6
Athenien. ū oraculū. eodē. & 159	Atys ad Croesum orō. 7
Athenien. arx. eodē. & 175. eodē & 177	Atys Croesi sōniū perperā in- terpretatur. eodē
	Atys datu: Adrasto custodien- dus. eodem
	Atys mors. eodē
	Auas. 103
	Auaricia darii. 22

INDEX

Auaroz obiurgatio. 22	Babylonioz ablutio post coitu folio eodē
Auchatę. 80	Babylonicę mulieres strangula- tę. 78
Audacia & astutia furis mira. fo- lio 45	Babylonioz ægri. 24
Audiens male. eodē	Babyloniorū sepulchra. eodem
Augiles. 100.	Babylon capitur a Dario. 79
Augila. 102	Bacchus dicitur osiris. 33.
Auguria magoz expulsionis. folio 67	Bacchi festū. 34
Aureus nūmus. 16.	Bacchabundo Scyli ingēs por- tentū cōtigit. 90
Aura nilus solus caret. 29	Bacchanalia. eodē
Aura nili cur nulla. 30.	Bacchiadę. 118
Aurū sacrum. 80	Bacidis oraculū. 173
Auschidę. 101	Bactrii. 151
Aufes ve: vt habet Strabo auas- ses. 103	Badres. 152. & 105.
Autefion. 129	Bagus. 75
Autarces. 152. & 175	Bagi literę. eodē.
Auxesia. 116	Bagesses. 152
	Baracei. 16
Axius flu 157.	Barbara gente gręca est dexte- rior. 10
Axus. 99	Barbari peregrini. 191
	Barbari qui. 104
Azotus. 51	Barbaroz arma. 111
	Barbaris nihil fidū neq; verum folio 189
Babylonis tyrannus a zenophō te vocatur Assyrius. 15.	Barbarorū numerus. 195
Babylonis situs. 21.	Barbaris & gręcismaloz initiū folio 119
Babylonis cōstructio. 21	Barca opidū. 99
Babylon a Cyro capitur. 23.	Barca 101.
Babylonia fertilissima. eodē	Barce. 10. & 185
Babyloniorū nauicula. eodem	Barceorū fœdus. eodē.
Babyloniorū cultura. eodem	Bassaria. 103
Babyloniis sine insigni gestare scæptrū nefas est. eodem.	Battus. 89
Babylonię puellę. 24	Battus cur. eodē.
Babylonię palmę. 23.	Battus Claudus. 100
Babylonię leges. eodē.	Battus. 54.
Babylonii medicis nō vtuntur. folio 24	Bauro. 141.

INDEX

Beatissimus tellus.	5	Bonum mortis.	149
Beatissimi qui.	eodē. & 6.	Bonorum copia.	171
Beatus fortunat. is.	6	Bonis hominibus mali sunt ser	
Beatorum insu g.	58	ui.	179
ΒΕΚΚΟΟ.	27	Bonum pacis.	15
Bellum.	15	Boreas.	166
Belli mala.	eodem	Borysthenitg.	82
Belides portg.	74	Borysthenes.	85. & 86
Beleizen quē multi Beleizen nō		Borysthenitg.	89
nulli vero Gebeleizen vocāt.		Bosphorus.	90
folio.	40	Botigis.	157
Benemeriti de Rege persarum		Bottigi.	187
folio.	11	Boues mares.	32
Bene meriti de Rege apud per-		Boues prepostere pascētes. 102	
fas Orosangē Vocātur.	181	Bouino generi nō succrescere	
Bene audiens.	148	cornua.	83
Beneficia.	78	Boum sepulture.	33
Berbinus fons qui & Bermin ⁹		Branchides vel vt nonnulli le	
auctore Steph.	189	gunt Bracchides.	8
Bias pittacus.	f. & 195	Bracehidg.	10
Bibli.	113	Briantica.	155
Bisaltia.	156	Brygi	128
Bisanthes.	158	Bryges nūc phryges	152
Bissi.	155	Bubulcus Mitridates.	18
Bistones.	eodem	Bubastis vrbs.	35. & 48
Bistonis.	eodē	Bubastis diana.	eodem
Biton.	5	Bubastis.	50. & 51
Bithyni olim strymonij voca-		Bubulcus apud vergilium non	
bantur.	152	subulcus.	52
Bizantium.	126	Bubaris.	107
Bobryes.	103	Bubares.	188
Boebeis lacus.	157	Bucacede.	111
Bœotia.	34	Bucolicum Ostium.	29
ΒΟΙΩΤΙΑ.	113	Budi.	
Boges omnia bona sua cōbus-		Budini.	82. & 93
sit.	155	Budini.	93
Bolbiticum ostium.	29	Budini coēdunt pedūculos.	93
Bongrus.	86	Bulis.	158

INDEX

Busg.	16	Calisto.	98
Busiris.	35. & 36	Camarina.	162
Busiritana.	52	Cambyfes.	10. & 17.
Butus vrbs.	42. & 50	Cambyfes Cyri filius	25
Butis.	50	Cambyfi traditur Croesus.	25
Butis.	35. & 36	Cambyfes Rex.	26
Butis.	38	Cambyfes.	142. & 54
Bustum Anchimolij.	113	Cambyfes cur in ægyptū.	52
Cabaris.	101	Cambyfis dona ad Regem Æ-	
Cabiri.	60	thiopum.	54
Cadauera persarum	21	Cambyfes imprudens aduers ⁹	
Cadaucris mortui reperti coi-		æthiopes expeditio.	58
tus.	39	Cambyfes frater smerdis.	59
Cadauera cur non cremaban-		Cambyfes in apin.	eodē
tur.	57	Cambyfis somnium.	59
Cadauera Nasamonum.	103	Cambyfis soror.	eodē
Caducus.	98. & 213	Cambyfis soror occisa.	eodem
Cadmus gelonis nuncius.	163	Cambyfis insania.	60
Cadmus.	113	Cambyfes Vino deditus.	60
Cadmicum prelium.	210	Cambyfis crudelitas.	69
Cadytis vrbs	55. & 51	Cambyfis imperij a Magis oc-	
Caira vestia	117	cupatio.	64
Caicus flu.	143	Cambyfis fatum.	65
Calafiris.	38	Cambyfis somnium.	eodem
Calafiries.	52	Cambyfis imprecatio.	65
Calafiries	195	Cambyfis mors.	eodē
Callatig.	61	Cambyfis Regnū.	eodē
Callatibum.	147	Cameli natura.	13
Callicates.	201	Camelos non inuadunt leones	
Callias vir prestans.	138. & 161	folio.	157
Callias.	176. & 111	Cameli indici pernicitas.	71
Callimachus.	137	Camelees.	152
Callimachi carmina	98	Campsa.	157
Callimachus Elegiographus.		Camicus vrbs.	164
folio.	99	Campus Thriafius.	191
Callimachi mors	137	Candaules.	2
Callipidg.	82	Candaulis vxor omnium pul-	
Calipolitani.	161	cherrima	2
Callida ad Fallendū oro.	127	Candaulis sodalē Iustinus Gy-	
		gen vocat nō min ⁹ rñ. eo. 8	

INDEX

Candaulis vxor indignata.	2.	Carnia.	166
Candaulis adoriendi locus.	2	Cardamyla.	179
Candaulis mors.	eodē	Cardia.	207.
Candanes.	16.	Cassandanes.	54
Cana mons.	148.	Cassandana.	26.
Canis.	36.	Cassiterides.	71
Canopicū ostiū.	29.	Casambus.	312
Cannabis.	88	Casius mons.	51
Cantus tibię.	3	Casia.	71
Capita persarū fragilia.	56	Casę collectio.	72
Capita cur p̄lis sint fragilia.	56	Casius mons.	27.
Capita cur Aegyptiis firma.	56	Casimena.	162
Caput Lactis.	80.	Caspiū mare.	24.
Capripedes homines.	73	Caspiū mare.	eodē
Cappadoces.	III	Caspatyrus.	71
Cappadoces.	12.	Castor & pollux.	97
Cappadoces.	eodem	Castores.	93.
Capax ahenū.	90.	Castoris nomen.	54.
Capacitas aheneę paterę.	12	Castalia.	175.
Caput sine futura.	202	Castapyrus.	85.
Capita derasa.	36	Casthanea vrbs.	165
Caprarū immolatio.	33	Catiarii.	80.
Capita quercus.	196.	Catadupa.	29
Carthaginienfes.		Caudę ouiū.	72.
Cares.	36. & 50.	Caunius vrbs.	120
Carystos.	83.	Caucasus.	24.
Caristii.	eodē.	Caupones.	16.
Carisandes flu.	eodem.	Cayster.	120
Carpis.	86		
Carmis.	eodem	Cecropis filia.	177
Carmitis op.	86	Cecropidę.	176
Carmitis.	92.	Cędes Anacharsis.	89.
Cares.	122.	Cędes atys.	7.
Cares & Milesii fugātur.	122	Cędes Adrahti.	eodem.
Caria capta.	125.	Cędes persarū in cōuiuio.	107
Cardia.	126.	Cędes Magog.	67
Cardia.	127.	Cędes smerdis.	59
Cardia vrbs.	148	Cędes Cyri.	26.
Carina vrbs.	eodē.	Cędes Candaulis.	2.
Cares prius hoctines.	153.	Cędes furis ærarii regii.	45.

INDEX

Cędes sororis Cambysis.	59	Cephrenes rex.	eodem
Cędes Chiorū.	124.	Cherfonnesus vel Cherrhōne-	
Celeas.	III	sus.	126
Celenę.	146	Cherfonnesus.	141
Centonē Boeotii occupāt.	115	Cherfonneses.	96
Centauri.	210	Cherfis.	120
Cephenes.	151.	Chidorus flu.	157.
Cepheus.	eodē	Chidori aqua defecit.	eodem
Cephissis.	174	Chileus.	191
Cercasi.	29	Chiliarchę.	152
Cercopos.	168.	Chii.	123
Ceres.	35	Chilon.	9
Ceteris templū.	45	Chioz fuga.	124
Ceris inferna potestas.	eodē	Chioz cędes.	eodem
Ceres.	51	Chioz prodigia.	126
Ceres.	113	Chius.	54
Ceres legifera.	124	Chii.	3. & 123
Ceris templū adiens.	134	Choaspes.	22
Certamen virtutis non pecunia		Choaspes.	III
rum.	174	Choaspes.	112
Cerramen gymni.	eodē	Chœnices.	129
Certamina Herculis.	210	Chœnix.	23
Certamina Thesei.	eodē	Chœreatę.	114.
Certamen iustum.	51	Chorasmi.	72
		Chorus iuuenū pestilentia ab-	
Cetæ.	86	sumptus.	126
Chalcedeorū portæ.	79.		
Chalcedonii.	126	Cilices.	I
Chalestra.	157	Cilices.	12.
Champsę.	37	Cilices.	III
Charadra.	174.	Cilices.	123
Charaxus.	47	Cilices.	153
Charleus.	77	Cilices vnde.	153
Charlei ad Meandriū orō.	77	Cilix.	145
Chemmis op.	39	Cimmerii.	8
Chemmitant.	eodē.	Cimmerii.	eodem
Chēmitana regio.	52	Cimmerii.	85
Cheopes.	45	Cimmerii.	92
Cheopes.	eodem	Cinyps.	101.
Cheopes regnū.	46	Cinyps terra fœcūda.	104.

INDEX

Cippi duo Herculis.	33	Cleomenis furor.	132
Cippi Sesostris noie inſcripti.	41	Cleomenis mors.	eodem
folio	41	Clipeus aureus.	8
Circus fortunę.	24	Clipeum ostentare.	138
Circuitus animarū.	45	Clithenes.	114
Circūſio.	41	Clithenes atq; piaculares Athe-	
Ciſſię portę.	79.	nis eiecti.	115
Ciſſia.	111	Clithenes.	139
Ciſſia.	151	Clithenis gener electus. eodē.	
Ciſſii.	eodem.	Clithenis dictum ſuper Hippo-	
Citanzę.	105.	clide	139
Cius vbi male Scius legiſ.	86	Clytiades.	195
		Cnidus.	154
Claues Cypri.	121	Cobon.	131
Claudianus poeta.	27	Coca regis vxor.	188
Clazomenę.	54	Coes.	91
Clazomenę.	132	Coes.	106
Clazomenę.	3	Coes.	110
Cleander.	161	Coes lapidibus interēptus.	110
Cleander.	eodem	Cœos.	180
Cleades.	202	Coitus indorū palā.	71.
Cleander vates.	133	Coitus viperę.	72
Cleobis.	5.	Coitus palā.	101
Cleombrotus.	165.	Coitus cum mortuo.	39.
Cleombrotus.	179	Coitus ſponſarū cū cōiuiis.	10
Cleombrotus.	110	lio	101
Cleodęus.	129	Coitus in templis.	36
Cleomenes.	137	Coitus Babyloniorum.	24
Cleomenes profanus.	132	Coitus Maſſagetarum.	101.
Cleomenis infania vnde.	133	Colectis vbi male Cylleſtis le-	
Cleomenes.	78	gitur.	38
Cleomenes virozę iuſtiſſimus.		Colchis.	41
folio	eodem	Colchicū linum.	eodē.
Cleomenes.	110	Colchi.	84
Cleomenes.	111.	Colchis.	83
Cleomenis ad Ariſtagoram ref-		Colaxais.	80
ponſio.	112	Coloſſi.	13.
Cleomenis fuga.	113	Coloſſus murani.	13
Cleomenes rex.	138.	Collectio Caſia.	72
Cleomenes infanus.	132		

INDEX

Collectio cynamomi.	eodem	Conſtitutio Babylonis.	21.
Colloſę.	147.	Contio Megabizi.	68
Colūba dodonea.	35	Contio Otanis.	68.
Colūbæ dodoneæ.	eodē	Contio Darii.	eodem.
Columbæ vox.	eodem	Contadeſtus.	91.
Colūne albę.	122.	Contumelia indignationem iri-	
Colophon.	3.	tat.	162
Coleus.	98	Conyrorū.	128
Coliadis ora.	182	Coraphis.	03
Coma Laracedęmoniorum.	14	Coria hoium.	87
Comaris.	59.	Corcyrę iuuenes trecenti mit-	
Combrea.	157.	tuntur caſtrandi.	62.
Complures vel diuites minime		Corcyrę iuuenes liberati.	62
ſbeati.	6	Corcyreorum naues.	16
Copſantus.	155.	Corcyreozę ad Xerxem oratio.	
Copia bonorum.	71	folio	163.
Cōchilia in montibus.	28.	Cornua Bouino generi nō ſuc-	
Contadeſtus Mycerini.	46	creſcere.	83
Concubitus in proparulo.	24.	Corinthia veſtis.	117
Cōcupiſcere multa: malum eſt.		Corinthię mulieres denudata.	
folio	145.	folio	119
Concreſcens ſal ſua ſponte.	86.	Coridalus.	167
Conditura triplex.	38	Corona olympicorum oieagi-	
Conditura prima.	39.	na.	174.
Conditura ſecūda.	39.	Coreſſum.	120
Conditura tertia.	eodē	Corobius.	98
Conditura vxorū.	eodē.	Coronei.	116
Cōiurationē eſſe cōfeſſim exe-		Corporum proceritas.	11.
quendam.	66.	Coridalus.	167
Conſilium Croeſi.	15	Corys flu.	55.
Conſilia ex optimis viris ea eē		Coryciū antrum.	175.
& optima.	68.	Cotyle.	129
Conſiliū prodeſſe	162		
Conſiliū Themistoſtis.	177	Cranai.	176
Conſiliū Artemiſę.	179.	Cranates.	74.
Conſiliū Lycidę.	190	Craſtis.	111
Conſiliū Atoſſe Dario regi.	75	Craſtia minerus.	eodē.
Conſultare eſt lucrū maximū.		Credere malum eſt.	144.
	4	Credibilia ſuadēti pſpere cedit	
Conſiliū Artemiſę.	183.	olio	178.

INDEX

Cressa.	157	Cræsi cum Lacedæmonis so-	
Crestones.	105.	cietas.	12
Cretenſes cur nō dederint græ-		Cræsi cautio.	60
cis auxiliū.	164	Cræsi capitur.	13
Cretenſiū oraculū.	eodē	Cræsi filius mut ⁹ loquitur.	14
Cremni.	82	Cræsi capitur.	eodem
Crex.	37	Cæsi regnū.	14
Cries.i.aries.	128.	Cræsi in pyra.	15.
Crines Aethiopū.	151	Cræsi vixit apollinis imbre.	
Criseus cāpus.	174	folio	eodem.
Critobolus.	187	Cræsi apud Cyrū degens.	15
Crius.	132	Cræsi consiliū.	eodem.
Crobyzi.	85	Cræsi luit gygis crimē.	16.
Crocodili.	85	Cræsi Cyro consulit.	25
Crocodili natura.	36	Cræsi sentētia.	eodem
Crocodili sacri.	49	Cræsi Cambyſi traditur.	25.
Crocodili cur sacri.	38	Cræsi domū Alcmeoni.	eodē
Crocodili mortui.	38	Cræsi pecunię.	110
Crocodili capiendi modus.	38	Crudelitas Cambyſis.	60
Crocodiloꝝ vrbs.	49	Crux Leonidę.	170
Crotoniatę.	176	Crux Histię.	126
Croton.	75	Crux Sataſpis.	85
Cræsi.	2		
Cræsi genus.	eodē.	Cubitus regius.	21
Cræsi gręcorū primus alios		Cubitus.	49.
adtributū pendendū adigit.	2.	Cubitus ægyptius.	52
Cræsi regnū.	4	Cubitus samius.	eodē
Cræsi gręcorū primus Ephe-		Cubitus quid sit.	49
ſis bellū intulit.	4.	Culices.	40
Cræsi ab ædificanda classe re-		Cum bonam fortunā semp ex-	
uocatio.	5	pertis nō esse permanendū.	61
Cræsi populi.	eodē	Cum & tū elegātia A Gelio pe-	
Cræsi filii.	6	culiaris.	1.
Cræsi somniura.	eodem	Cuma.	122
Cræsi varia dona.	8	Cuma.	165
Cræsi oracula diuerſa.	9.	Cuma.	187
Cræsi oraculum.	eodē	Cuniculi deprehensio.	108
Cræsi oraculū.	eodem	Cur a cane eductus Cyrus.	18
Cræsi legatorū ad Lacedemo-		Cur non cremabantur cadaue-	
nios oratio.	eodē	ra.	57.

INDEX

Cur longeti Mabrobij	58	Cypriorum oratio.	121
Cur potius fratris vitę electio q̄		Cypri Claues.	eodē
aliorum.	73	Cyprij.	123
Cur muli non gignantur apud		Cypriorum armatura.	153
Helienſes.	83	Cypriorum genus variū.	eodē
Cur Xerxes gręcię belluꝝ intu-		Cyrenei.	31
lerit.	142	Cyrenę.	56
Cursus Achilles	88	Cyrenearum foeminaꝝ ob Iſi-	
Cuſtodiēdus Adraſto Atys da-		den ſuperſtitio.	103
tur.	7	Cyrenaica Regio.	104
Cyazares.	3	Cyrmiadę.	91
Cyazares.	12	Cyrus.	12
Cyazares peracerbus	eodem	Cyri poenitentia.	15
Cyazares Rex	16	Cyrus morti deſtinatus.	17
Cyaneę inſulę.	90	Cyrus exponendus nutritur oc-	
Cybeles tēplū cōcrematū.	125	culte.	eodeꝝ
Cycones.	155	Cyrus puerorum rex.	eodem
Cyclades inſulę.	109	Cyri apud Aſtyagen Recogni-	
Cydippa.	163	tio.	eodem
Cydra.	147	Cyrus mulus.	16
Cilliri.	162	Cyri genus.	eodem
Cylon.	114	Cyri hiſtoria.	eodē
Cynnammomum	71	Cyrum A Cyro flu. vocatū tra-	
Cynnammomi collectio.	72	dit Strabo.	17
Cymon.	136	Cyr ⁹ a magis regnaſſe dr.	18
Cymonis filij.	136	Cyrus ad parētes mittitur.	18
Cymon.	140	Cyrus a cane educatus cur.	eodē
Cynurij.	179	Cyrū a cane educatū fuiſſe tra-	
Cynofura.	180	dit Troguſ.	18
Cyneas Rex.	113	Cyri oratio ad perſas	19
Cyniſcos.	131	Cyr ⁹ iuriā Gyndis minat ⁹ .	22
Cynegirus.	137	Cyrus in Babylonem.	eodem
Cynoſerua.	7	Cyrus in Maſſagetis.	24.
Cynthij.	176	Cyro cōſulit Cræſus.	eodem
Cyprus.	38	Cyriſomnium.	25
Cyprus ab Amale primum ca-		Cyri ſomnij protentio.	eodem
pta.	134	Cyri mors.	26
Cyprij.	57	Cyri anni in Regno.	eodem
Cyprus inſula.	111	Cyri laus.	79
Cyprij.	120	Cyrus.	142

INDEX

Cyri dictum.	228	Dari ⁹ Tributoz Inſtitutor. 69.
Cythus	163	Dari ⁹ Varijs ppſis talēta iponit
Cytilſorus.	165	Darij tributa. eod. (fo. 69.
Cythera inſula.	170	Darij tributoz pria portio. eo.
Cyzicus.	81.	Darius Hyſtaſpis. eodē
Cyzicus.	88.	Darij tributoz. 2. portio. eodē
Cyziceni.	88	Darij tributoz. 3. portio. eodē
Cyzicus.	126	Darij tributoz. 14. por. 70
Cypſelus.	62	Darij tributoz. 5 por. 70
Cypſelus.	3	Darij tributoz. 6. por. eodem
Cypſelus.	4	Darij tributoz. 7. por. eodem.
Cypſelus.	113	Darij tributoz. 8. por. eodem.
Cypſela.	eodē	Darij tribut. 9. por. eodem.
Cypſeli Cornithij.	139	Darij tribut. 10. por. eodem
Dadicg.	70.	Darij tribut. 11. por. 70.
Dai.	20.	Darij tribut. 13. por. 70.
Damia.	116	Darij tribut. 14. por. eodem
Dannaſithymus.	154.	Darij tribut. 15. por. eodem.
Damaſithymus.	181	Darij tribut. 16. por. eodem
Danaus.	39	Darij tribut. 17. por. eodez.
Danae.	129.	Darij tribut. 18. por. eodem
Danaus.	213	Darij tribut. 19. por. eodem
Daphne.	31.	Darij tribut. 20. por. eodem
Dardano vrbs.	148.	Darius ad Syloſonten. 77
Dardanus.	122	Darius coercitor 135
Dardanei.	22	Darij decima tribut. por. 70.
Darius.	25	Darij ad Iouē oratio excuſſa in coelum ſagitta. 120
Darij Auaritia.	22.	Darij pceptoz Oranes oblitus
Darij ſtatua.	42	Dario verba ter oblata (fo. 77 intercenandum. 120
Darius.	66.	Darij Theſaurus. 70
Darius.	67	Darij liberide ipio diſſeptates
Darij contio.	68	Darij anni i regno. 142 (fo. 141
Darij equiſo cebares.	69	Darij genus. 144
Darij regis electio. eodem		Darij legati in puteū miſſi. 158
Darij de coniuratione Magoz rum oratio.	66	Dareus. 206
Darius.	76	Daſcylyus. 2.
Darij equo inſidētis ſimulacrū lapideum.	69	Daſcylyus. 73

INDEX

Daſcylyus.	126	Demaratū Xerxes cōſulit. 154.
Datis.	135.	Demaratus ad Xerxen. eod.
Datis ad Delios oratio.	135	Demon perga 32.
Datis ad Delios oratio.	138	Demeter. 35
Datis. 142. Datis filij.	135.	Democedes medicus. 74.
Daſ Atys Adraſto cuſtodiēd ⁹ .		Democedes medicus. 75
Dauriſes. 22. (fo. 7.		Democedes duob ⁹ aureaz cō= pedū pib ⁹ a Dario donat ⁹ . 75
Decelea.	192	Democedes aureiſphiol. dona
Deceleus.	201	Democedis admōitio. e. (t ⁹ . e.
Decelēſes.	201	Democedes in Grēciam. 76
Decima redemptionis	115	Deōcedes domū ſuā abijt. eod
Defectionis ſignificatio.	109.	Demonax. 100
Defectio ægyptioz a pſis. 141		Demophilus. 108.
De hominibus doloiſis prouer bialis ſententia.	58.	Deus Hirpię 136
Deioces. 16. Deiphon ⁹ .	203	Dentes exvno offe. 202
Deiphonus Vates.	204	Deoz vidictā eſſe magnā. 45.
Delphica dona.	3.	Deorum ſimulacra. 27
Delphica Verua.	47	Deorum natura. 34
Delphicum templum.	54.	Deorum nomina. 35.
Delphicū Thuribulum.	100	Deortm Vindicta. 184.
Delphi dereicti ſunt.	175	De pria hoim origine. 26.
Delig puelle ſacrę.	155.	Depriā hoim origine. 27
Delij. 155. Delij ſacri. eod.		Depoſitū eſſe Reddendū. 133
Delos tremuit. eodem.		De raptis foeminis 1.
Delta.	29.	Deraſa capita. 36
Delos commota.	135	Delta temulentorum cuſtodū malę dextrę. 44
Delius Thebanoz	138.	Derlei. 155
Delubrū lai.	98	Deſultare matrimoniū. 139
Delubrum oedipodę eodē		DetraCTOR inimicus. 144
Demaratus Rex. 115.		Detrahere non licet eod
Demaratus.	128	Deucalion 9
Demaratus.	130	Deus Ignis. 57.
Demaratus.	131.	Dextrę malę temulentorū cu= ſtodum rač. 44
Demaratus Regno priuat ⁹ .	131	Dianę oraculum. 34.
Demarati ad matrē oſo. eodez		Diana Bubaltis. 47
Demarati ſcitū Reſpōſum. 131		Diana. 51.
Demaratus. 141		
Demaraqus. 154.		

INDEX

Diacœle.	136	Dionysius phocensis	eodē
Diactorides crannonius.	139	Dion.	146
Dictum festinum	31	Dionysiophanes	202
Dicendum esse mendaciū Vbi expedit.	66	Disciplinę hoib ⁹ ruine sunt	24
Dictum scite.	113	Di' crimen sine necessitate non adeundum.	143
Dictum festinum.	29	Diuus hieronymus.	37.
Dictum Aristonis super filio re cens nato.	130	Diuinatio.	38
Dictum Megacreontis.	156	Diuerse sine necessarię.	143
Dictum Dieneis.	169	Diues nō beat ⁹ quot Reb ⁹ for- tunatū antecellit & cōtra.	6
Dictum Tigranis.	174	Doberes.	156
Dictum Themistoclis.	177	Dodona.	8
Dictum Aristidis.	180	Dodona.	35
Dictum Xerxis.	181	Dodoneum oraculum.	35
Dictum Pausanię.	202	Dodoneę sacerdotes.	eodem
Dictum Cyri.	208	Dodonea columba.	35.
Dictum Clifthenis super Hip- poclide.	139	Dodoneę columbę.	eodem
Dicties	103	Dolus in hostes.	104
Dicęa.	155	Dolosi homines dolosa & eorę vestimenta.	58.
Dicęus Theocid.	177	Dolonci.	126
Dienece prestantissimus.	169	Dolia argentea. 4.	fo. 8.
Dieneis dictum.	eodem	Domestica mala.	56
Diodorus ficulus.	26	Domesticus iupiter.	131
Diodorus.	eodem	Domus ex sale.	102
Diodorus.	27	Domus Alcmeonis locupleta- ta.	139
Diodorus.	29	Dona delphica.	3
Diodorus.	3	Donarium Arionis.	4
Diodorus.	41	Donaria Amasis Varia	54
Diodorus.	eodem	Dona Croesi Varja.	8.
Diodorus.	42	Dores non sum sed Acheus.	15
Diodorus.	eodem	Dores.	64
Diodorus.	48	Dorum vrbs.	54
Diogenes laertius.	162	Dorica lingua.	9
Dionysius.	48	Doris vestis.	115
Dionysij ortus.	49	Doriphoi.	75
Dionysius.	55	Dorieus.	110
Dionysius phocensis.	134		

INDEX

Dores.	129	Elegans ad persuadendum si militudo.	53.
Doricus.	153	Elephantina vrbs.	28
Doris.	174	Elephanti.	72
Dorienfes.	179	Elbus siue Elcus insula.	48
Dropici.	20	Eleusing fanum.	132
Drymos.	174	Eleus.	141
Dryopes.	179.	Eleus.	146
Duo Xerxis; hostilissima terra & mare.	149	Elorus.	162
Dyamanales		Elegiographus Callimachus. folio.	99.
Dyras flu.	165	Enagees	114.
Dylorus.	105.	Enaries.	87.
Dysenteria.	185	Enipheus	157
Eberus	72	Epaphus	50.
Eccaicus ager.	126	Epaphus.	59.
Ecbatana que & Acbatana itē q̄ per /g/ non minus q̄ per /c/ enertur.	70	Epibates.	167
Echēmis insula.	50	Epibatę.	154
Echenus.	194	Epidaurius.	63
Echinnes.	103.	Epidaurij.	116
Echinades insule.	28	Epidamnius.	139
Eclipsis solis.	148	Epidaurus.	176
Educatus cyrus cur a cane di- catur.	18.	Epigrammata.	169.
Edictum Atheniense.	175.	Epitola Amasis ad Polycra- tem.	61.
Eetion.	3.	Epium.	89
Eetion.	118.	Epizelus cętus.	138
Eion.	146	Ephesus.	28.
Elatea.	175	Ephesus Croesus Grecoꝝ pri- mus bellum intulit.	4
Elcus siue Elbus insula.	48	Ephesus.	112.
Electrum	72	Epheri.	110
Electio darij Regis	69	Equi natura.	13
Electio Vitę fratris cur potius q̄ aliorum.	73.	Equi immolantur soli.	26
		Equi fluuiales.	37
		Equiso Darij cebates	69.
		Equi hyemem perferentes.	85.

INDEX

Equi syluestres cãdidi.	86.	Esse minime adeũdũ discrimẽ	
Equi Nisei.	148	sine necessitate.	145
Equæ Thessalę.	165	Esse dolosorũ hominũ dolosa	
Equites dicti locupletes.	115	vestimenta.	58.
		Esse opitulandũ fratri vel solo	
Erasę temulentorũ custodĩ ma		ferarũ exemplo.	59
la.	44.	Esse occupatos in omni sapien	
Erasinus flu.	32	tia gręcos.	89
Erethrii.	120	Esse arduũ Gręcos iter se cõcor	
Erethria capta.	135	des vř cũctis hoib⁹ vicere.	190
Erethria.	136	Esse ineuitabile quidquid fieri	
Erechtheis templũ.	177	ex deo oportet.	192.
Erithrei.	123	Esse minime inferendam iniur	
Erithrei.	3	riam non inferentibus.	94
Eridanus.	72	Etesig.	29.
Erythię.	193	Etearchus.	31
Erochus.	174.	Etearchus.	99.
Erythrabolus vrbs.	42.	Eualcides.	120
Frythrea.	80	Eubœa.	83
Eryx.	110	Eubœa.	162
		Eubœa.	109
Essedones.	83	Euclides.	101
Essedonũ mores.	eodem	Eueniunt ventura.	65
Esse optima cõsilia ex optimis		Euelthon.	160
viris.	68	Euesperitę.	164
Esse dicendũ mendaciũ vbi ex		Euerriculare.	126
pedit.	66.	Euenetus.	164
Esse reddendũ depositũ.	133	Euenius.	203
Esse magnã deorũ vidiçtã.	43	Euenius cœcus.	204.
Esse minimę pmanẽdũ cũ exp		Euenius vates.	eodem
tis semp bonã fortunã.	61	Eumelia.	139
Esse exequendã cõfestim cõiu		Eumenes.	182
rationem.	66	Eunuchi in p̄cio sunt.	184.
Esse minime malũ malo medi		Euphrates.	21.
candum.	126	Euphratis ortus.	eodem
Esse exors mali nemo p̄t.	166	Euphrates.	eodẽ
Esse facilius multos q̄ vnũ de		Euphrates in varios amphrac	
cipere.	119.	tus	eodem
Esse nephas Babyloniis scãp		Euphrates in pristinũ reuocat⁹	
trũ gestare sine insigni.	23	alucum.	22

INDEX

Eupalinus.	64	Exequẽdã esse cõfestim cõiura	
Euphrates.	112.	tionem.	66
Euphorbus.	135	Exercit⁹ igēs a puo vicif.	144.
Euphorion.	139	Exercitus Xerxis Darrano &	
Eurippus.	115	Scythico maior.	146
Euripides.	30	Exercitus naualis.	166.
Eurippus.	164	Exercitus Xerxis numer⁹.	166.
Eunithi genus.	110	Exercitus Xerxis Traiectus in	
Euristheus.	194	Europã.	150.
Euristheus.	eodẽ	Exercitu viso Xerxes illachry	
Euristheus.	210.	mauit.	149
Europa rapitur.	1	Exercitui Xerxis Scamãdri a	
Europa.	84	qua nõ sufficit.	148
Europa.	85	Exercitũ Xerxis excipit fames.	
Europa vnde.	eodem	folio	185
Europę laudes.	142	Exercitũ Xerxis pestilentia in	
Europeus cui cognomẽto mu		uadit.	185
ri.	183.	Exercit⁹ Atheniẽsis ordo.	137.
Euryleon.	111	Ex hominibus lupi.	93
Eurythenes.	129	Exitus ois inspiciendus.	6.
Eurythenes.	194	Exitus omnis incertus.	150
Euryanax.	198	Exors esse mali nemo p̄t.	166
Eurybiades.	201	Ex optimis viris optima existe	
Eurybias.	171	re consilia.	68
Eurybiades.	176	Ex viro reddere neutrũ	184
Eurybiades.	186	Ex p̄teritis Artabani prudẽtia.	
Euryanactes.	191.	folio	143
Eurymachus.	170	Ex deo quidquid fieri oportet	
Eurypus.	172.	est inuitabile.	192
Euthroemi.	205	Ex arundine idica nauigia.	71.
Euxinus.	12	Expeditio Cambysis aduersus	
Euxinus.	85.	Aethiopes temeraria.	58
Exampeus.	86	Expertos semper bonã fortunã	
Exampeus.	90.	esse fugiendos.	61
Excogitatio Mycerini stulta.		Experimenti laus.	143
folio	46	Expulsiõis magorũ auguriũ	67
Excussa in coelũ sagitta Daru		Extorris Themistocles.	178
ad loquẽ oratio.	120.		
Exemplaria mortuorũ lignea.		Fabam dare.	157
folio	38	Fabę.	32

INDEX

Fabula herculis.	33	Fili Perfarū.	21
Fabulosa de Amazonibus scripta.	93	Filius Prexaspis sagitta ic̄t̄.	60
Falsorū vaticiniorum puniendi modus.	88	Filius Periandri impius.	63
Fames in homines.	58	Filiū in patrem amor.	74
Fames in Xerxis exercitus partem.	185	Filiū Polycratis somniū. eodē	
Familiariū sedisiosorū Strēnuī fo.	88	Filiā zopyri Virginē Sataspes vitiauit.	84.
Famuli scythiē regū.	88	Filia Cecropis.	177
Fanū Eleusine.	132	Filiū in paterno opere perseverātes.	130
Fanū Minerū.	175	Fletus nascentiū.	105
Fanum Androcratis.	193	Flumina Perse venerantur.	21
Fanū Herculis.	136	Fœcundissimi lepores.	72
Fato destinata fors.	16	Fœderis ritus.	55
Fato impendenti alterū eripere homo non potest.	61	Fœdera Scytharū.	88
Fax vulcani.	183	Fœderis ineundi modus apud Lydos & Medos.	12
Felis filiorū amantissima.	30	Fœlicitas humana.	1
Feles.	36	Fœmina cū vipera.	80
Feles mortuę.	eodem	Fœminarū Cyrenęarum ob lū dē superstitio.	103
Ferę Aegyptię.	36	Fœmine a viris semotę.	107
Ferarū interfecta.	36	Fœminę ollas pulsantes.	123
Ferę ostendunt fratri fratrem debere opitulari.	59	Fœminę extiterunt viri.	181
Festum lucernarū adensationis. folio	36.	Fœmur Multiaꝛ cōuulsū.	140
Festus Theophanię dies.	8	Fons violam olens.	58
Festinantia parit errores.	144	Fons apollinis.	99
Fibulis non vti mulieres.	113.	Fons solis.	102
Fides arabū.	55	Fons Thestis.	90
Fidelię.	70	Fons Gargarhius.	193
Fidei dandę apud Nasamonēs consuetudo.	11	Fons Gargaphius.	193
Fiducia Xerxis.	160	Fons Berbinus siue Berminus folio	139
Fidelię.	70	Fortunatus diues quot reb⁹ nō beatū diuitē ancillit & cōtra.	6
Filii Crœsi.	7	Fortunā bonā expertos semp esse fugiendos.	61
Filiorū obitus.	56.		

INDEX

Formicę vulpibus maiores.	71	Gargaphius fons.	193
Fossa subterranea noctu facta. folio	50	Gargaphius.	198
Fossa subterranea interdū facta.	eodē	Gauanes.	188
Fratri fratrem debere opitulari vel ferę ipse indicant.	59	Gela.	191
Fratri vitę electio potiusq̄ aliorum	73	Gelas.	16
Frigus apud scytas vghemētissimum.	95	Gelonus.	81
Frigus muli non tolerant.	83	Gelonus vrbs.	93
Frigus Asini non ferunt. eodē		Geloni.	eodem
Frigus equi tolerantes.	83.	Gelon.	160
Frumenti naues.	160	Gelon.	16
Frumenti numerus a Xerxis exercitu cotidie cōsumptus.	166	Gelon.	eodsm
Fuga Ionū.	120	Gelonis responsio.	162
Fuga Xerxis.	186.	Gelonis imperandi libido.	16
Fuga Menelai ex ægypto.	43	Gelonis nūtius Cadmus.	163
Fulmina summa petunt.	144	Gelonis responsio.	eodem
Funera Scytarū.	88	Genera perfarū.	19
Fun⁹ regū Lacedæmoniorū.	129	Genera ægyptiorū.	52
Fures Aerarii regii.	44.	Genitura indorū atra.	71.
Furis laqueo retēti cōsiliū.	44	Geometrię ortus.	42
Furis cadauer suspensum. eodē		Gens Taurica.	m
Furis Germani calliditas. eodē		Gens Taurica.	eodē
Furis audacia & astutia mirabilio	45	Gephyrei.	19
Fufilia.	8	Geranni.	19
Fustuaria pugna.	36	Geryon.	80
Gadesinsula	80.	Gerrus.	82.
Galdaica.	155	Gerrus.	85
Galea.	102	Gerrus.	86
Galiphus.	157.	Gerrus.	eodē
Gamori.	162	Gerra.	151
Garamantes.	101.	Gerges.	152
Garabantes.	102.	Gergitas.	149.
		Gelon.	204
		Getę.	91
		Getę.	105
		Gigonus.	157
		Gillus.	76
		Glaucus faber.	4
		Glaucus iustus.	133
		Glisantes.	197

INDEX

Gnidanes.	101.	Græcia.	176
Gnidanorum vxores.	101.	Græcię laudes.	154
Gobryas.	66	Græcorę legati ad Gelonę.	162
Gobryas	67	Græcia.	176
Gobryę oratio	66	Græcorum mores.	170.
Gobryę mira pñię adfectio	67	Græcorę nauü summa.	176.
Gobryes.	96	Græcorum naues.	181
Gobryes.	152	Gregales pisces in fluibus.	39.
Gonus vrbs.	157.	Grinus.	98.
Gonus vrbs	164.	Grypes.	82
Gordius.	3		
Gordius	189	Gyges.	2.
Gorgonis caput.	39	Gyges Cădaulis sodalis iusti-	
Gorgo.	III	no dicitur nō minuter.	2.
Gorgo.	II2	Gyges Rex.	2.
Gorg' ad mędos trāffugit.	120	Gygis crimen luit Croęsus.	16
Gorgus.	154.	Gygem Candaulis sociū nō sa-	
Gorgias leontinus	203	teutę Iustinus Vocat	16
		Gyzadas.	3
Gramen Scythicum.	89.	Gygis Regnum.	eodę.
Gratiarum collis.	101.	Gygea.	107.
Græcorę prim' alios ad tribu-		Gygea.	168.
tū pedendū Croęsus coegit.	I	Gynnici ludi persei.	39.
Græcorum primus bellū Ephe-		Gymnicum Certamen. eodem	
sijs Croęsus intulit	4	Gymnopędię.	131.
Gręca oracula.	8	Gyndes nu.	22.
Gręca gens barbara dexteri-		Gyndis fluuij Riuali.	eodem
or.	10.	Gyndis iniuriā Cyr' minaf.	22
Gręcorum apud Samios tria		Gyndes.	II2
opera.	64.		
Gręcos in omni scientia esse oc-		Haliacmon.	157.
cupatos.	89.	Halicarnassus.	54
Gręcos subigere interfe cōcor-		Halicarnassus Artemisia.	154.
des arduum esse vel vniuersis		Halyattes.	154
hominibus.	190.	Hauzones.	82.
Gręcis & Barbaris maloruz ini-		Halyattes.	175
tium.	119.	Halyattes.	3
Gręcorum imperitia in bello.		Halyattis cū Mileijs foędus.	4
folio.	149	Haly ductus.	15.
Gręcorum deus sol.	143	Haly.	112

INDEX

Halys.	12	Hellepontus.	90
Halys ductus.	13.	Helleponti pons.	147.
Hamilcar superatus.	163	Helleponti stadia.	147
Hamilcaris genus.	eodem	Helleponti cōpedes.	147
Harmamithres Datis filius	153	Helles sepulchrum.	150.
Harmocydes.	192.	Hellepontij.	153.
Harmocydis oratio.	192	Hellepontia Subsolanus Ven-	
Harmodius.	137	tus.	166
Harmodius.	138	Helenę genus.	209
Harpagus.	15.	Helis.	179
Harpagus a zenophonte Arta-		Helenę templum.	130
gerlas Vocatur	13	Heleus.	139
Harpagus.	17	Helius vel vt alij legunt Hele-	
Harpagus Astyagen compellat		us Vaticanus.	75
super Cyro exposito.	18.	Helij.	51.
Harpagus Filiū comest.	18.	Helienfes muli nō gignūt.	83.
Harpagi literę ad Cyrū.	eod.	Heliopolis.	27
Harpagi literę in lepore. eodez.		Heliopolitani Aegyptiorę	102
Harpagus Astyagis pfectus in		lertissimi.	27.
Cyrum.	20	Heliopolis.	28
Harpagū Arguit Astyages.	20	Heneti qui nūc Veneti in Adria	
Harpagus.	126	folio.	106
		Hephestienfes.	141
Hebrus.	91	Heraclides.	112
Hebrus.	150	Herachdę.	110.
Hecatęsus Milesius.	48.	Heraclide.	2
Hecatęsus.	110	Hercules quis.	33
Hecatęsus.	112	Hercules Vetusus.	eodez
Hecatęsus	140	Herculis Cippi duo.	eodez
Hedoni.	155	Hercules Thallus.	eodem
Hegesistratus	119	Herculis fabula.	eodem
Hegesistratus pedem diminuit		Hercules olympius.	eodem
folio.	196.	Herculis oraculum.	38
Hegesistrati interitus.	196	Herculis Asylum.	42
Hegesistratus.	303	Hercules.	48
Hegias.	195.	Hercules.	49
Hegesicles.	10.	Hercules	eodem
Helenę Raptus.	1.	Hercules.	80
Helenę Raptus.	42	Herculis arcus.	81.
Helena in troiā iuit.	eodem.	Hercules.	86.

INDEX

Hercules	129	hippoclidēspudēsiudicat ⁹	139
Herculis Fauium.	136	Hippagogē.	154
Hercules ab Iafone relic ⁹ .	163.	Hippocrates.	161
Herculis genus.	210	Hippomachus.	196
Herculis labores	210.	Hippotoxotē	198
Hermothidies	52	Hircus cum muliere.	34
Hermus	120	Hirmus mons.	eodez
Hermophantus.	120	Historia Herodoti	1.
Hermoges.	122	Historia Cyri.	16.
Hermippus.	123	Histięus.	96
Herma.	163	Histięi ad Scythas orō.	97
Hermionenses.	176	Histriches.	103
Hermiona.	179	Histieus.	106
Hermotunus.	183.	Histięus ad Aristagoram.	109
Hermotybies.	195	Histię ⁹ ab Artapherne interro	
Hermolycus.	205	gatus.	123
Herodoti Historia.	1	Histieus ad Darium.	121
Herodoti etas.	35	Histięi abito.	eodem.
Herodot ⁹ atiq ⁹ tatis priceps.	72	Histięus in Chium.	123
Hesiodus.	35.	Histięus a chijs in Vincula con	
Hiero.	162	iectus.	123
Hieronymus.	37	Histięus.	154.
Hieronymus Andrius.	195.	Histięus.	125
Himera	eodem	Histięus.	126
Hippię somnium.	136	Histięus in Miletum.	123.
Hippiędeus.	136.	Histięus apud Mitilencos.	eod
Hippię Sternutatio / & tussis. e		Histięus capitur	126
Hipparchus.	142	Histięi Crux	126.
Hippoleo.	56	Histięus transfodiendus nomē	
Hipparchus.	112	suum edidit.	126
Hippias.	113	Histięi caput	eodez
Hippocrates.	114	Histięi capitis sepultura	126
Hippias.	119	Histięus Nuncius.	173.
Hippocrates.	125.	Histięa vrbs.	173
Hippocrates fidei & Fœderis		Hoarus.	91.
Violatōr.	125	Hoedomantius.	156.
Hippophorę naues.	128.	Hoetines olim Cares	153.
Hippagogę naues.	135	Homerus	31.
Hippoclidēs.	139	Homerus.	43.
Hippoclidę Virtus	eodez.	Homero quid cōtigerit	25

INDEX

Homicidę strēnui.	87.	Hyemis & æstatis simulacra. fo	
Homicidę hostiū in magno ho		lio	43.
nore.	87.	Hyemē muli & asini non feren	
Hominū primi ægyptii.	26	tes.	83
Homines ab Natali ipso calui.		Hyemē perferentes equi.	83
folio	82.	Hyeme non pluere apud Ari	
Homines capripedes.	87	maspos.	eodem
Hominū coria.	eodē	Hyemis tonitrua apud Arimal	
Hominib ⁹ mare vtilissimū.	175	pos pro ostēto habentur.	83
Homines in fortuit orz arbitrio		Hyeng.	103
& non e contrario.	149	Hyltę.	
Hominibus bonis mali sunt ser		Hylęa.	80.
ui.	179	Hylea.	89
Hominibus ruinę sunt disci		Hylea.	82
plinæ.	24.	Hyllus.	129
Homo alterū fato impendenti		Hyllus.	194
eripere non potest.	61.	Hymeas.	122
Homo calamitosus.	6.	Hymeas.	eodem
Homini satius esse mori q̄ vine		Hymneffius.	140
re.	5.	Hypanis flu.	85
Hospita Venus.	42	Hypanis.	85
Hostiū homicidę strēnui.	87.	Hypanis.	86
Humana fœlicitas.	1	Hypanis dulcis.	eodem
Humanis in rebus mala multa.		Hypanis amarus cur.	eodē
folio	60	Hypanis mulier.	86
Humandi mos.	38.	Hyperborei.	83
Humus punica.	28.	Hyperocha.	eodē
Humus Arabica.	28.	Hypernotii.	84
Hyatę.	114.	Hyperborei.	eodem
Hyampolis.	174	Hypatyris.	85
Hyampolis.	175	Hypacaris.	86
Hyampeus vertex.	eodē	Hypathę.	153
Hyacinthia solēnia.	191	Hyperanthes.	169
Hyberna feuitia.	83.	Hyrceades.	14
Hybla vrbs.	161	Hyr cani.	72.
Hydarnes.	153	Hyr cani.	151
Hydarnes.	66	Hyria.	164
Hydarnes.	140	Hysies.	115
Hydarnes.	158	Hysia.	193

INDEX

Hystaspes.	66	Immolantur foli equi.	26
Hystaspis darius.	69	Immolatio caprarū.	33
Iacchus Mysticus.	178	Importunissima res.	144
Iadmon.	47	Imperans plebs.	68
Iades.	126	Impius periantri filius.	63
Iapyges.	17	Imperii Cambysis a magis cupatio.	64
Iapygia.	76	Inarus.	145
Ias vestis.	117	Incomoda Senectutis.	75
Iason.	101	Indi.	70
Iason Hercule reliquit.	165	Indica navigia ex harudic.	71
Iatrogoras.	110	Indica aialia ceteris maiora.	71
Ibis.	36	Indicū aurū.	70
Ibis sacre.	37	Indici Cameli pernicitas.	71
Ibidis forma.	37	Indi ægrotantes interim it comedunt p.	eadē
Ichine.	157.	Indi.	143
Iconysus.	55	Indi pecuarii.	71
Ictiophagi.	57.	Index formicarū domiciliis harenam extrahentes.	eadē
Idanthyrus.	89	Indi.	151.
Idanthyrus.	94	Indorū multitudo.	70.
Idanthyrus rex.	95	Indorum regio.	eadem
Idanthyrus ad Dariū.	95	Indorū coitas palā.	71
Idanthyrus suū progenitorem Vocat louē.	95.	Indig scriptores balbutire.	eadē
Ignis deus.	57	Indoꝝ genitura atra.	eadē
Ignavia plebis.	168	Indus nu.	85
Ignavia.	124	Iniuriā Gyndis Cyrus, vlciscitur.	22
Ilion.	28	Iniuriam non esse inferendā nō inferentibus.	94
Ilialis ager.	119	Iniultissimi.	150.
Illisus.	166	Iniuriarū principium.	1
Imbrus.	108	Inisul. Echinades.	28
Imbrus.	127	Inisul beatoꝝ.	58
Imbecillitatis fortissima necessitas.	164	Inspiciendus exitus.	6.
Immolatio senum.	26	Instituta persarū.	69
		Intaphernes.	66
		Intaphernes.	67.

INDEX

Intaphernes.	73	Isis.	eadē
Intestina feditio.	171	Isidis templū.	35
Inus.	165.	Isis.	51
Inuenta lydoꝝ.	16	Ismememus Apollo.	188
Inuidū nomen.	61.	Ismenii apollinis templū.	113
Inuidiosus.	63	Ismarides.	155.
Inuidēs sylofōti Meādrī?	77	Isonomia.	68.
Inuida esse numina.	6	Ister.	85
Io A Phœnicibus Rapta.	1	Ister maximus.	eadem.
Io stuprata.	1	Ister.	89
Iolcus.	119	Ister semper pa	eadem
Iones.	29	Istrina.	89.
Iones.	50	Isthmos.	127
Iones ab Scythiis dicuntur hominū ignauissimi.	97	Itamos.	98
Iones.	111	Ithramitres	205
Iones.	153	Iudiciū paradisi.	211
Iones vnde.	eadē	Iudex paris iustissimus.	212
Iones vnde.	176	Iudices Persarum.	59
Ionia semper periculis obnoxia.	133	Iudiciū Persarū caliditas.	59
Ionicæ naues.	123	Iuncus esui aptur.	39
Ionū fuga.	120	Iunca vela.	4
Ionū seruitus.	126	Iunonis nomen.	34
Iouē propiciantur Scythæ.	68	Iunonis templū.	198
Iouis forensis ara.	111	Iunonis festus dies.	5.
Iouis oraculum.	38.	Iupiter hospitalis.	7
Iouis filioꝝ cognomina.	114	Iupiter familiaris.	eadē.
Iouis militaris.	122	Iupiter expiator.	eadē
Iupiter apud Persas.	21	Iupiter Olympius.	27
Iupiter Olympius.	27	Iupiter Thebanus.	33
Iupiter Thebanus.	33	Iupiter.	31
Iupiter.	31	Iupiter arietina facie.	33.
Iupiter arietina facie.	33.	Iupiter Ammonius.	eadē
Iupiter Ammonius.	eadē	Iupiter liberator.	77
Iupiter liberator.	77	Iupiter Papæus.	86
Iupiter Papæus.	86	Iupiter Lyceus.	105
Iupiter Lyceus.	105	Iupiter Lacedæmonius.	129
Iupiter Lacedæmonius.	129	Iupiter Cœlestis.	eadē
Iupiter Cœlestis.	eadē	Iupiter domesticus.	131
Iupiter domesticus.	131	Iupiter Aphlitius.	163
Iupiter Aphlitius.	163		

INDEX

Iupiter in Amphitryonē.	213.	Lacedæmoniorū ad Platgenſes	
Iupiter in imbrem.	213	oratio.	132.
Iupiter.	114.	Lacedæmoniorū legatorū ad	
Iuris æquabilitas.	116.	Hydarnē oratio.	158
Iuſti officium.	58	Lacedæmoniorū legatorū cō-	
Iuſtiſſimi.	150	ſtantia.	158
Iuſtiſſimus Ariſtides.	180	Lacedæmoniorū militum cult ⁹	
Iuſtus Glaucus.	133	folio	167
Iuſtū certamen.	51	Lacedæmon.	170.
Iuſiurandū Scytharum.	88	Lacedæmonii.	194.
Iuſtiſſimus iudex Paris.	212	Lacedæmonū laus.	154
Iuſtiſſimus Scytes.	125.	Lacmon mons.	203
		Lactis grātia Scytarū ſerui ocu-	
		lis orbātur.	80
Labda.	118	Lactis caput.	eodē.
Labdacus.	113	Lactis ſummū.	eodē
Labdacus.	eodem.	Ladanū arabes alii Ledanū vo-	
Labdē filius.	118	cant.	72
Labdē miſeratio.	eodem	Lada inſula.	123
Labdē filius occultus.	eodē	Ladice.	54
Labor ſubeundus.	124.	Laii delubrū.	98
Labyneus.	13	Laii genus.	113
Labyntus rex.	22.	Lamentatio naſcentiū.	105
Labyrinthis ſitus.	49.	Lamentatio amici.	56
Labyrinthis quatuor.	eodem	Lampomos.	108
Labyrinthus.	eodē	Lampito.	132.
Lacedæmonii ſe putāt Arcadi-		Lampon.	204
bus preſtantiores.	11	Lampon.	203
Lacedæmonū ſupplicia noctur-		Lanæ veſtes.	38
na.	97	Lanā ferentes arbores.	71
Lacedæmonū lex.	155	Laphanes.	139
Lacedæmonios habere dādi &		Lapidicīnē pyramidum.	27
& adicipiendī rationē.	89	Lapithę.	120
Lacedæmonū coma.	14.	Laodamas.	113
Lacedæmonū virtus.	154	Laodice.	83
Lacedæmonioꝝ de ſe opinio.		Laos.	125
folio	128.	Laſus.	143.
Lacedæmonius Iupiter.	129	Latōnꝝ oraculum.	83
Lacedæmonii regis in bello in-		Lateritia pyramis.	47.
terempti ſimulacrum.	130	Latōnꝝ oraculum.	50
Lacedæmonū redēptio.	32		

INDEX

Latōnꝝ templū.	50	Leon.	10.
Latona.	51	Lepus ex equa natus.	150
Laudes græciæ.	154	Lepreꝝ.	194
Laudes Europæ.	142.	Lepores fœcūdiſſimi.	72.
Laus Athenienſium.	143	Lepreū.	98
Laus Experimenti.	143.	Leros.	122
Laus Lacedæmoniorū.	154.	Leſbii.	123.
		Leſbiū.	124
Leargus.	201	Leua poſſeſſio pernicacia.	63
Learchus.	163	Leucon.	100
Lebꝝa vrbs.	188	Leucadii.	176.
Leſton.	207	Leuty chides.	130
Ledanū Arabes Ledanū vocāt		Leuty chides rex.	131
folio	72	Leuty chidæ oratio ad Athe-	
Legnꝝ partus vnicus.	72	nienſes de depoſito reddē-	
Legatorū Crœſi ad Lacedæ-		do.	133.
monios oratio.	11.	Leuty chidꝝ mors.	132.
Legati darii in Græcia.	129	Leuty chidꝝ mors.	133.
Legati darii i puteū miſſi.	158.	Leuty chides.	187
Legati Græcorū ad Gelonem		Leuty chides.	203
folio	162.	Leuty chides.	204
Leges Babyloniorū.	23.	Lex ſua cuiqꝝ placet.	61
Leotus.	163.	Lex Spartiatarum.	115
Lemnia facinora.	141	Lex Lacedæmonū.	155
Lemnos.	140	Liber pater.	30.
Lemnos.	141	Liberi pſis iferna poteſtas.	45
Lemnos capta.	eodem	Liberator Iupiter.	76
Leobotus.	11	Liberalitas Sylofontis vel in	
Leocides.	139.	ignotum.	76
Leo ex concubina.	14.	Libertas guſtata.	123
Leonides rex.	166	Libertas.	158
Leonides.	eodē	Libertas ſpeculatorū.	160.
Leonides.	110	Liberator Neptunus.	165
Leones in Camelos.	157.	Liber.	106
Leonidꝝ mors.	169	Liberi mulierū atticarū interēp-	
Leonidꝝ crux.	170	ti.	141.
Leontides.	109	Liberi darii de imperio habē-	
Leontini.	161.	do diſſeptantes.	141.
Leo.	165.	Libido Themiftoclis habendꝝ	
Leontiades.	166.	pecunię.	185

INDEX

Libya mulier.	85.	Lucernarū incensio.	167.
Libya vnde.	eodē	Lucernarū ad cēlionis festū.	36
Ligna mortuorū exemplaria.		Ludus pilę.	16
folio	38.	Lung hostia Sus.	34
Lignorū inops Scythia	87	Lung festū.	eodē
Lindii.	161	Lupi.	36
Linus.	38	Lupi ex hominibus.	93
Linū Colchicum.	eodē.	Lupi decē.	203
Linū Sardonicū.	eodē	Lulus necessarius.	53
Linū Aegyptiacū.	eodē	Lutrię.	93
Lipoxais.	80		
Lipsydriū.	113	Lycaretus.	77.
Lipaxius.	157	Lycaretus.	108
Lisius flu. Xerxis exercitui de-		Lyceus Iupiter.	105
fecit.	155.	Lyches.	10.
Lissæ.	157.	Lycii.	5.
Literarū astutia.	171	Lycidas lapidatus.	190
Literas quondam adpellatas		Lycidę consiliū.	190
phænices.	113	Lycidę vxoris & liberorū cæ-	
Literæ apud Græcos ex phœ-		des.	eodem
nicibus.	eodē	Lycit quodā Termilli dicti.	153
Literę Harpagi ad Cyrū.	18	Lycius.	154
Literę Harpagi ad Cyrū in le-		Lycomedes.	172
pore.	eodē	Lycurgus.	10
Lit. ra: capiti impressę.	109	Lycurgus.	9
Litus pulcrū.	125.	Lycophron.	62
Litus albū.	146.	Lycophron.	63.
		Lycophronis mors.	63.
Locus adoriendi Cādaulis.	3	Lycopēs.	eodē
Logopius.	110	Lycus.	147
Lotophagi.	101	Lycurgus.	10
Lotos.	39	Lydus.	2.
Loti radix.	eodē	Lydoꝝ ac Medoꝝ Ineūdi foe-	
Loti fructus.	101	deri modus.	12.
Lotiū mulieris.	42.	Lydorō inuenta.	16
		Lydeus.	157
Lubrica res est tyrannis.	63	Lydia.	111
Luctator Milo.	76	Lydus Pythius ditissimus.	14.
Lucus argi.	133	Lydi olim Męones.	152
Lucus argi exustus.	eodē	Lydgdamus.	10.

INDEX

Lygies.	152.	Malorū raritas.	71.
Lytilis quę & Melissa dicitur.		Malorū Gręcis & Barbaris ini-	
folio	119	tium.	159
Lylagoras.	140	Malū est credere.	144.
Lylamas.	139	Malū est detrahere.	eodem
Lyrę.	82	Male audiens.	147.
Lyrarū mores.	eodē	Malorū portionē quisq; referet	
Lyrę venatione victitant.	82	ex cōmuni aceruo.	161
		Mali exors eē nemo pōt.	166
Maçę	101.	Mantieni montes.	22.
Macedones subacti.	128.	Mandrocles.	90
Macisius a Gręcis Masistius.		Mandrocles.	91.
folio	193	Mandra.	101
Machlyes.	101	Mantiena.	100
Machlyes.	102.	Manerus.	38
Macron.	169	Mantinei.	196.
Macrone.	41.	Mantieni.	111
Macrobii populū	57	Mantieni.	152
Macrobii cur longęui.	58	Marathon.	10
Macrones.	512	Maraphii.	20
Magi.	16	Marathon.	136.
Magipatibulis adfixi.	20	Marathonis pugna.	137
Magna deorū vindicta.	43	Marathonis Clades.	138
Magdolos.	51.	Mardonius.	142
Magorū expulsionis auguriū.		Mardonii oratio.	143
folio	67	Mardontes.	152.
Magorū Cędes.	eodem	Mardonius.	152
Magophonía.	eodem	Mardonius.	182.
Magnesia.	73	Mardonii orō ad Xerxē.	135.
Magnitudo ponti.	82	Mardonius.	193
Magna cū piculis suscipi.	149.	Mardonii exercitus ordo.	195.
Magna regna sepe contingere		Mardonii in Lacedęmonis	
peffimis hominibus.	211	obiurgatio.	197
Malea.	14	Mardus.	14.
Maçę dextrę temulentorū cu-		Mardonii mors.	200
stodum deraçę.	43	Mardonii præsepe.	200
Malū non esse medicandū ma-		Mardontes.	205
lo.	63	Mardonius.	127
Malorū signa.	126	Mardonius a præfectura sub-	
Maleua.	eodem	motus.	155

INDEX

Mardonius.	128.	Mater Martis.	36
Mare & terra duo Xerxis hosti lissima.	149.	Mater Hypanis.	86.
Mare Atlanticum.	24.	Matistum.	152.
Mare Caspium.	eodem	Matieni.	111.
Mare Rubrum.	eodem	Matieni.	196.
Marea vrbs.	29	Matieni.	152
Mares Boues.	32.	Maxies.	05.
Martis mater.	36	Męandri planicies.	28.
Martis oraculum.	38.	Męandri fontes.	146
Mare Rubrum.	51.	Męandrius.	74.
Mare Rubrum.	84.	Męandrius.	77
Mare Rubrum.	eodem	Meādrij. ad samios oſo.	eod
Mariandicus sinus.	eodem	Męādri ⁹ morbo corrept ⁹ .	77.
Mars.	86.	Meādri ⁹ Syloſoti inuidēs.	77
Martis templum ex Sarmenis fo.	87.	Mearchus.	71.
Martis simulacrum.	eodem	Meceſtes.	114
Mare Aegeum.	90	Meciberna.	157.
Mars.	106	Medęa a gręcis trāsportata.	1.
Martia fluuius.	122	Medimnū.	129
Mare Circa Athon ſeuiffimum fo.	128	Medimni.	166
Maroti.	20.	Mędorū ac lydorū ineundi ſoc deris modus.	12
Maliij.	20	Mędię nationes.	16.
Maliſtius Maciſius.	193.	Mędorum Regnum. cxxxij. an nis.	20
Maliſtius vir preſtās.	193	Mędi ex dominis ſerui.	eodē
Maliſtij Cadauer.	eodem	Mędimnus.	23.
Maſſagetę.	24	Medicina	38
Maſſagetę Ritus	26	Medicis non vtuntur Babylo= nij.	24.
Maſſagetę vxores.	eodē	Medicandum non eſſe malum malo.	63
Maſſagetā ſenes imolatur.	26	Medicus Democedes.	74
Maſiſtę & vxoris & liberorum cędes.	206.	Mędi.	84
Maſſagetę.	101	Mędicū nomen Gręciſterro= re incutere ſolebat	137
Maſyſtes.	152	Mędorum armatura	151
Malcames.	155	Mędi.	eodem.
Maſiſtes.	205	Mędi i Lacędęmonis.	167.
Maſiſtes.	206.		
Maſiſtę vxor lacerata.	206.		

INDEX

Megabates.	109.	Meleus Codri.	24.
Megabarnus.	151	Meliſſus.	208
Męabyzus.	152	Membliaras.	98
Męabyzus.	66	Memnonia Regia.	112
Męabyzi contio.	68.	Memnonia vrbs.	eodē
Męabyzus.	79	Memphis.	27
Męabyzus.	97	Memphis.	40
Męabyzus.	105	Memoria Mortis.	38.
Męabyzus.	106.	Mentiri apud perfaſturpiſſimū ducitur.	21
Męabyzus ducit in pæones exercitum.	eodem	Menſurę nomen Artaba.	23.
Męades.	139.	Menes Rex primus.	27.
Męades.	eodē	Mendeficum oſtium	29
Męacles.	eodē	Mendefij.	33.
Męes.	eodem	Mendefioę victimę.	34
Męacles Alcmeonis electus gener Clifthen.	139	Mentilla ingens.	34.
Męacreontis dictum.	156	Menas Aęgyptiorum Regum primus.	40
Męarenſes.	162	Menas.	eodem
Męiſtias.	168.	Menelaus ad Proteum.	43
Męiſtias.	eodem	Menelai ex Aęgypto fuga. eo. ſe dicendum.	66
Męaſthenes.	71	Menalippus.	114
Męac es vbi alij Męades.	9.	Menalippus Alcei ſodalis.	119
Meles Rex.	14.	Męotis palus maxima.	80.
Melampus.	34.	Męotis.	82.
Melanchleni.	82	Męotis.	85
Melanchleni.	93	Męotis.	86
Meliſſa.	62.	Męotis.	90
Meliſſenſis ſinus.	83.	Męon.	2
Meliſſa quę & lyſis.	119	Meones.	152.
Meliſſa Cremata.	eodem	Meones.	eodē
Melanthius.	119	Męroe.	31.
Melas flu defecit Xerxis exer= citu.	150	Mercurij Statuę.	34
Melas flu.	166.	Meris Rex.	41
Melampyguſ.	168.	Mercurius.	106
Meliij.	176	Mermnadę.	1.
Meliij.	eodem	Mermnadę.	3.
Melampus.	195		
Melois flu.	199		

INDEX

Mesambria.	91	Mineræ Næc tēplum.	11
Mesambria.	155	Mineræ oraculum.	38
Mesambria.	126	Mineræ Vestibulum.	53.
Messana olim zanca vocabatur.	163	Minerua cuius sit filia.	101.
Messenij.	III.	Mineræ Aegis	103
Messenij Panitis cōsiliū.	129.	Minerua Craetia.	III
Metiochus.	127.	Mineræ sanum	175.
Metioch ⁹ dario oblat ⁹ ab eo factate atq; domo donat ⁹ est folio.	127	Minerua protemplaris.	175
		Mineræ Scyradis tēplū.	182.
		Mineræ Ageleg tēplū.	200
		Minotaurus.	210
		Minyæ ab Lacedæmonijs recepti.	97
Micythus.	164	Minyæ ab Vxoribus liberati folio.	98
Midas.	3.	Minyæ.	152
Midæ horti.	189.	Minois mors.	164
Miletus.	3.	Miscere aduersis prospera decet sapientem.	61
Miletus.	4.	Miserabilis.	63.
Miletus.	108	Miseriæ Vitæ.	149
Miletū parij veniunt correcturi Milesios.	108.	Mitridates	17.
Milesij a Parijs correcti. eodē.		Mitridates bubulcus.	18.
Milesij & Cares fugātur.	122.	Mitrobates.	73.
Mileti pcurator Pythagoras.		Mitrobates.	74.
Militiæ ordo.	16. (fo 122.	Mitylenes.	54.
Milites imperatoris virtutis effici meliores.	154.		
Milo Luctator.	76.	Mnesiphili Ad Themistoclem oratio.	178.
Miltiades.	96.		
Miltiades.	126.	Momemphis.	52.
Miltiades.	127	Mons Casius.	27
Miltiades in Olympico certamine victor.	127.	Mons Arabicus.	28
Miltiades Capitur.	127	Mons punicus.	eodem
Miltiades Remittitur. eodem		Mons Aphricus.	45.
Miltiades.	136.	Mons Casius	51.
Miltiadis fecerunt euulsus.	140	Monarchia.	68.
Miltiades domū remeat. eodē		Monarchus.	eodē
Miltiades aduatus. eodem		Monarchia omnium præstantissimum.	eodē
Mingræ tēplū Assesiæ.	5.		
Mineræ Pallenidis tēplū.	10.		

INDEX

Monarchus.	III.	Multoties non dicitur latine certū est etiā si Baptista Matræus persequeretur id velit reuocare.	210.
Monomachia.	105	Munychia.	130.
Mophis.	30.	Mures in scuta.	46
Mora prodest.	144.	Murium tria Genera.	103.
Mores Aegyptiorū.	32.	Muri.	126.
Mores tyrannorū.	68	Murichides.	190
Mores Lycarum.	82	Mus Vir.	188
Mores Thracum.	105	Museus.	142.
Mores Græcorum.	170.	Museus.	197
Mors Lycophronis.	63		
Mores Essedonum.	83	Mycales pugna.	205
Mors polycratis.	73.	Mycala.	203.
Mortis memoria.	38.	Mycerinus Rex.	46.
Mortis Bonum.	149	Mycerini Regis filie sepulchrū folio.	46
Mortuorum lignea exemplaria.	38.	Mycerini Concubine. eodem	
Mortui Cadaveris Coitus.	39.	Mycerini oraculum. eodem	
Mortuorum læticia.	105	Mycerini Stulta excogitatio folio.	46
Mors facer.	60.	Mycon.	138.
Mos plurimorum lugentiū.	38	Mygalæ.	36
Mos Humandi.	38.	Mylassa.	122.
Mos sepeliendi.	eodem	Mypsei.	91
Moschi.	152.	Myrsus.	2
Mosynœci.	152	Myrsæ aper.	6.
		Myrrha.	71
		Myrticus Iacchus.	188.
Mula Mulum peperit.	150.		
Mulier nuda.	2	Napares.	85.
Muli & Asini hyemem non ferrentes.	83	Nasamones.	101
Muli apud Helienſes non gignuntur.	83	Nasamonū fidei dandæ cōsuetudo.	101.
Mulus.	95	Nasamonū cadavera.	103
Mulier ex turpissima speciosissima.	130.	Nascentiū fletus.	105.
Muliere Ignanior Artayntas.	206.	Natale suū honorat Persæ.	21
Multa in Rebus humanis multa.	60.	Nationes Mediæ.	16.
Multos q̄ vnus decipere multo est facilius.	119	Natura Aegyptiacæ Regionis folio.	27.

INDEX

Natura Solis.	30.	Neptunus liberator.	165
Natura deorū.	34	Nereidū nomina.	34
Natura Crocodili.	36	Nestus.	155
Natho.	52	Nestus flu.	157
Nationes sex & quadraginta superatę in Marathone.	194	Neuri.	82.
Naucula Babylonice.	23	Neuri.	92.
Nauigia indica ex arūdine.	71	Neuri.	94.
Naues.	40	Neutrū reddere ex viro.	184.
Naucrates.	eodē	Nicandra.	35.
Naucrates vrbs.	54	Nicetis puella.	54
Naualis Xerxis exercitus.	166	Nicodromus.	134.
Naues Xerxis submersę.	1165.	Nihil firmi homo scit.	fo=
Naues Atheniensiu.	171	lio	149
Nauū Gręcarū summa.	176	Nihil vi agere adinet vbi op ⁹ prudentia.	74
Naxus.	10	Nihil fit sua sponte.	543
Naxus.	108	Nihil fidū neq; verum; Barba=	
Naxus.	109	ris.	89
Naxi obseffio.	eodem	Nilus sciffus secundum Plato=	
Naxos.	135	nem quid.	29
Naxii.	161	Nili origo.	eodē.
Naxii.	176	Nili ostia.	eodē
Necus rex.	51	Nili ostia nō Natia.	eodem
Necus rex.	84	Nili exundatio.	eodem
Necessitas imbecillitatis fortis sima.	164	Nilus solus aura caret.	eod
Necessari ⁹ suadela.	185.	Nilus cur Aestate crescit.	30.
Necessitas lusus.	53	Nili cur aura nulla.	30.
Necessaria sed turpia in ocul=		Nilus tortuosus.	eodem.
to fieri debere.	32	Nili fontes.	eodē
Ne facito quod rephēdis.	77.	Nilus acutos habet scopulos.	
Nemo esse potest mali exors.		folio	31
folio	166	Nili fluxus.	eodem
Neon vrbs.	178.	Nilus.	85.
Neptuni nomen.	34.	Ninus.	16
Neptuno sacrificant regii Scy thę.	86	Ninus vrbs.	21.
Neptunus Thamimafa vel vt alii Thamimafades.	86	Ninus.	23.
		Ninorū portę.	78
		Niphraga.	155
		Nipsęi.	91

INDEX

Nisa vrbs.	49	Nuda m conspicit probro est.	
Nisa vrbs.	49	folio	eodem
Nisa.	70	Nudium.	98
Nisei equi.	148	Numina perfarum.	21
Niseus campus.	eodem	Numina esse inuida.	6.
Nitocris regina.	21	Nummus aureus.	16.
Nitocris regina.	4.	Nummus argenteus.	eodē
Nitrum.	39	Nūmus Ariandicus.	100.
Noes.	85	Numerus nauium gręcarum.	
Nomina Perfarū in. 6	21.	folio	176
Nomen Cyri.	17.	Numerus nauū Atheniensiu.	
Nomina Gratiarū.	34.	folio	171.
Nomina Nereidū.	eodem	Numerus Xerxis exercitus. fo=	
Nomen Them.	eodem	lio	166.
Nomen Neptuni.	eodē	Nuncius Cadmus ad Gelonē.	
Nomina deorū.	35.	Nuncii caput rasum.	109.
Nomen inuidū.	61	Nuptię Amazonū.	94
Nomen Iunonis.	34	Oasis vrbs.	58
Nomen Castoris.	eodē	Oasis. vrbs.	59
Nomen Vestę.	eodem	Obeli.	42.
Nomades.	82	Obeli.	52.
Nō esse inferendum iniuriā nō inferentibus.	94	Obitus filiorū.	56
Nonacris mors.	132	Obiurgatio auarorum.	22.
Non eadem tellus fert omia. 6		Oceanus fluuius nullus dicitur	
Non potest homo alterū fato impendenti cripere.	61.	folio	30
Non esse permanendū cum ho minibus semper bonā fortu=		Oceanus.	80
nā expertis.	61	Oceanus.	84
Non esse medicandū malū ma lo.	63	Ociosum esse Apud Thraces.	
Non licet detrahere.	144.	folio	105
Nō est curę Hippoclidę.	139	Octamades.	89
Non esse adeundū discrimē si=		Occupatio Cambysis imperiū	
ne necessitate.	143	a Magis.	64.
Non esse quispiā mali exors ex quo natus est.	166.	Ocularius Medicus prestan=	
Nuda mulier.	2	tissimus.	84.
		Oculi magis creduli q̄ aures.	
		folio	2.

INDEX

Odia Aeginetarū in Atherien ses.	116	gina.	174
Odiōrū Aeginetarū in Athe- nienfes principia.	117	Olympiodorus.	193.
Odiōrū & iniuriarū principii. folio	I	Olynthus.	157
Oea.	116	Olynthus.	188.
Oebares Darii Equifo.	69	Ombrius.	86.
Oebarus.	126	Omniū prestantiffimum Mo- narchia.	68
Oeobazus nō autē vt paffim le- gitur Oebazus.	90	Onesicritus.	71.
Oeobazus	207	Onecilus.	120.
Οιοβαζος.	207.	Onesili dolus.	eodem
Oecetor.	161	Onesilus ad feruū.	121
Oedipodę delubrū.	98.	Onesili mors.	eodem
Oenone.	170	Onesili caput.	122
Oeroe infula.	198	Onesilo tanq̄ Heroi sacrificat. folio	122.
Oeroe Afopi filla.	eodē	Onetes.	167
Oetofyrus Apollo.	86.	Onomacritus Musei socius. fo- lio	142
Offa falſurę refiliit.	207	Onochonus.	157
Officiū iuſti.	58.	Onochonus defecit.	165
Oilycus.	98.	Opera Gręcanica apud Sami- os tria.	64
Olbiopolitę.	82	Opinio Perfarū de dis.	21
Oleagina corona.	174.	Opifices viles ſunt.	52
Oleę olim tātum Athenis.	116.	Opis vrbs.	22.
Olen.	84	Opis.	84
Oliatus.	110	Ophryneos.	148
Oligarchia.	68.	Opcea.	89
Oligarchia.	eodē	Optimū imperiū vnus eſſe q̄ quoq; optimus ſit.	68
Olorus rex.	172.	Optima ex optimis viris eſſe conſilia.	68
Olympus.	6	Optimus vir.	149.
Olympius Iupiter.	27	Oracula gręca.	7
Olympius Hercules.	33.	Oraculū Cræſi.	9
Olympionices.	III	Oraculum Herculis.	38.
Olympieni.	152		
Olympius.	157		
Olympicorum Corona Olea-			

INDEX

Oraculū Dodoneum.	35	Orithya.	166
Oraculū Ammonis.	eodē	Orichus portus.	203
Oracula prima Apud Africam Gręciamq;.	eodem.	Orneatę.	179
Oraculū Mycerini.	46	Oropaltes.	65.
Oraculū Latonę.	50.	Oropus.	135
Oraculū promilcum.	125	Orolange apud Perſas Bene- meriti de rege vocantur. fo- lio	181.
Oraculū Athenienſiū.	159	Oroſio Paulo Artemiſia voca- tur Artemidora.	181
Oracula Athenienſiū.	eodē	Orthius cantus.	4.
Oraculū Arguorum.	160	Orthocorybantes.	70
Oraculū cretenſiū.	164	Ortus rex.	48.
Oraculū Spartiatarū.	168	Orus.	51
Oraculū Baridis.	173.	Oryes.	105.
Oraculū Apollinis.	175		
Oraculum Tiſameni.	196.	Oſſa quinq; cubitoram. fo- lio	202.
Oraculum ad Perſas ſpectans. folio	197	Oſſa oreſtis.	11.
Oratio Darii de Coniuratione in Magos.	66	Oſſa.	157
Oratio Gobryę.	66.	Oſiris Bacchus dicitur.	33
Oratio Prexapiſ ad Perſas. fo- lio	eod	Oſiris.	40.
Oratio Atys ad Cræſum.	7	Oſtia nili.	29
Orbantur oculis Scytharū Ser- ui: Lactis gratia.	80.	Oſtia nili non natia.	eod
Orbelus.	107	Oſtentare Clupeū.	138.
Orci natus.	134.	Oſtentū.	207.
Orchomenii.	194	Otanes.	65
Ordellus.	85.	Otanes Phędyme conſulit pro cognoſcendo rege.	65.
Ordo agminis.	148	Otanes contio.	68.
Ordo iuſtitię.	16	Otanes iuris equabilitat in fa- cere. Perſis ſtudebat.	60.
Ordo Pauſanię exercitus.	197	Otanes.	122
Oreſtis oſſa.	11.	Otane vt non ſubderetur auct ſui ſuum imperii ius aliis cel- ſit.	69
Orętes.	73	Otanes Darii Pręceptorū blitus.	77
Orętis epiſtola ad Polycrate. folio	74		
Orętis dolus.	eodem		
Orętis regna.	74		
Orętis Mors.	75.		
Orichus.	89.		

INDEX

Otanes.	eodem.	Panos simulacrum.	34.
Othanes.	151	Panes assi.	39.
Othanes.	128	Pantagnotus.	61
Othrys.	157	Panticapes.	85.
Othryades.	14	Panticapes.	86
		Pantherę.	103
Ouium abſtinentia.	33.	Pangeus mons.	106
Ouium Caudę.	72	Pangeus.	156.
		Panetus.	180.
Ozolę.	174.	Panionius.	184.
		Panionij Talio.	eodem
Oyrotalt. vbi perperam legi- tur Oratal.	55	Panticapes.	82.
		Pantita.	169
		Panitis conſilium.	129
Pactyra.	85.	Panopei.	
Pactyra.	127.	Paphlagones.	12.
Pactyes.	152	Papremis vrbs.	36
Pactolus.	120.	Papremus.	35.
Padę.	71	Papremetana.	52.
Pallaca.	201	Paprases.	107.
Pallena olim phlegra.	157	Paphlagonia.	152.
Pallene.	187	Papętis iupiter.	86.
Pallenenſes.	194.		
Pallene.	157.	Parafangę.	27.
Paleſtina.	84.	Paraxanga.	113.
Paleſtina.	70	Parafangę.	127
Paleſtina.	153.	Parapotanię.	175.
Palmę Babylonię.	23	Parebates.	110.
Palma Maſcula.	eodem	Parecontaceni.	16.
Paludamentum.	193	Paris.	42
Pallenidis Minerę templum.	10.	Paris Alexander.	42.
folio.	10.	Paris ad proteũ ductus.	eodem.
Pamifus.	157.	Paris.	43.
Pamphili.	114	Parij Mileſios correcturi veni- unt Miletum.	108.
Pamphilię.	153.	Parius lapis.	113
Panagingę.	157.	Parios.	122.
Pan inter octo deos.	34.	Paricanię.	152
Pan.	49	Parij Belli fortunam ſpectan- tes.	178
Pan.	eodem.		
Panos templum			

INDEX

Paridis indicium.	211	Pecunię Croęſi.	110.
Paris iuſtiſſimus Iudex.	fo-	Pedaſenſes.	183.
lio	212	Pedes.	49
parnaſſi vertex.	174.	Pedunculi mordentur.	101
parmys.	69	Peditatus.	16.
parmys.	152	Pedieę.	175
partus Legę Vnicus.	72.	Pedagogus Sicinus.	180.
partus viperę.	72.	Pęgadenſes.	125
partes Scythię.	92.	Pegon.	176
paros.	109		
partus tempora.	131	Pella.	157
parthenius mons.	136	Peloponneſſus tuto fundata. folio	133.
paros.	140.	Pelion.	157.
paſagardę.	20.	Pelaęgi exacti.	140
paſſus.	49	Pelaęgi ad Athenien.	141
paſtoricii Afri.	103	Pelaęgoꝝ reſponſio.	eodem
poſiphę.	210.	Pelaęgi olim Acoles.	163
paraici.	60	Pelaęgi.	eodem
patarbemes.	52.	Pelopis regnũ.	142
patarbemes mutilatus.	fo-	Pelops.	144.
lio	eodem	Peloponneſſi gentes ſeptem. folio	179
patumon opidõ.	51	Pelops.	213
pathelei.	20	Pelusiacũ oſtium.	29.
pathizites.	64	Pelaęgi.	9
patizithes.	65.	Peneus.	149
patiraphos.	148.	Peneus.	157
paterę duxę.	8	Penteconteri.	171.
paterę Aheneę capacitas.	12.	Penteconteri.	176
paulus Oroſius. pro Artemi- ſia Artemidorã vocat.	181	Penthylus.	165.
paufanias.	109	Pennis oppletus aer.	83
paufanias.	191.	Pennas adcipi pro niue.	83
paufanię exercitus ordo.	fo-	Pęones.	105
lio	197	Pęonia.	106
paufanias victor.	200	Peopleę.	eodem.
paufanię mors.	201	Pęones transportati.	120
paufanię dictum.	202	Pęos vrbs.	139
pax.	15	Pęones.	156
		Pęoples.	156
Pecunię Rhampſiniti.	44		

INDEX

Pœoni.	101	Perfarum cōiuiua.	107.
Pœonorumvarie Nationes. fo		Perſe.	15
lio.	eodem	Perſis phraortes primus Bellū	
Pœni ſaluberrimo corpore. 103		intulit.	16.
Pœni atq; Aethiopes indige-		Perſarum genera.	20
nt.	104	Perſe.	eodem
Pœnitentia Cyri.	15	Perſarum Ritus.	21.
Pœni.	152.	Perſarum de diſ opinio. eodē.	
		Perſarum Abſtinentia. eodem.	
Periauder.	4	Perſarum filij quid docentur.	
Periander.	4	folio.	eodem
Percalla.	130.	Perſe ſuum honorant Natales.	
Perialla.	131	folio.	eodem.
Perdica.	107.	Perſarum numina.	eodem.
Perga Dæmon.	32.	Perſe mentiri turpiſſimum du-	
Perdiccas	188	cunt.	eodem.
Perdiccas	189	Perſe flumina venerantur. eod.	
Peregrini Barbari.	191.	Perſis quæcumq; non eſt facere	
Pergamus.	155	faſ/ſa nec dicere.	eodem
Periander	eodem	Perſarum nomina in. 6. eodem	
Periander cum deſuncta con-		Perſarum Cadauera.	eodem
cunibit.	119	Perſes templum.	39
		Perſei Sandalium.	eodem
Periander.	62.	Perſarū Gymnici ludi.	eodem
Periander.	eodem	Perſeus.	39
Periandri filius impi?	63.	Perſarum Capita fragilia. fo-	
Perinthus.	91.	lio.	56
Perinthij.	105.	Perſis cniſ capita fragilia. eod.	
Perinthus vrbs	eodem	Perſarum anni & victus.	58
Perinthus.	126	Perſarum iudicum Calliditas.	
Pericles.	140.	folio.	59
Perilaus.	205	Perſarum iudices.	eodem
Periopes.	122.	Perſarum vxotes.	66.
Pernicitas Cameli indici.	71.	Perſis æquabilitatem iuris face	
Pericœci	179	reſtudebat Otanes.	68.
Perſarum Cædes in Conuiuiō.		Perſarum inſtituta.	69.
folio.	107	Perſa.	140
Perſe neq; ſcutum neq; lanceas		Perſarum armatura.	151
in vſu habent.	119	Perſeus.	eodem.
Perſeus.	129.	Perſe yude.	eodē

INDEX

Perſes perſarum parens. fo-	62.	Pheron Rex Cœcus.	42.
lio.	161.	Pherotima.	100.
Perſe qui immortales dicuntur		Pherotimæ mors.	105
folio.	167	Pheneos vrbs.	132.
Perſarum multi ſubmerſi. fo-		Phenea.	135
lio.	186.	Phegei legendum Vbi phrygiſ	
Perſarum parens perſes dicitur		ex Græco exemp.	194.
folio.	161	Phædumg.	66
Peripherees.	83.	Phædumg Otanes Cōſulit pro	
Perithous.	209.	cognoſcendo Rege.	66.
Perrhæbi.	157.	Phiale aureg.	8.
Pertuicacia eſt leua poſſeſſio. fo-		Philittus.	204
lio.	63.	Philippus.	189
		Philites paſtor.	46
Pefos.	122.	Philippus.	111
Pefilentia Xerxiſ copias exci-		Phitarchi.	114.
pit.	185.	Philocyprus.	121.
Petræ.	165.	Phyleus.	126.
		Philagrus.	135
Phatniticum.	29.	Philippides.	136
Phalli.	34.	Phidon.	139
Pharnafpus.	36.	Philaon.	172
Phafis.	41	Philacus.	181.
Phaſe.		Philoftratus.	43.
Phaſelis.	54		
Pharnaſpes.	51.	Phla.	102.
Phanes vir præſtans.	55.	Phlegma.	103.
Phanes ad Cambyſem. eodem		Phliaſij.	194
Phanis filiorum obtruncatio.			
folio.	56.	Phocæa.	54.
Pharnaſpes.	63.	Phocenfes.	123.
Phafis.	84.	Phocenfes in Theſſalos.	174.
Phafis.	85	Phocenfes ad Theſſalos. eodē.	
Phafis.	90.	Phocia.	13.
Phalerus.	113		
Phalerus direpta.	116.	Phenipaniſ.	37.
Phalerus.	137	Phoenix.	38.
Pharmuches.	153	Phoenices.	58
Pharandates.	201.		
Phayllus.	176		

INDEX

Phoenices ad Africam cognoscendam missi.	84	Pisistratus haud legitime cum vxore coibat.	10.
Phoenices & Graeci aduenſ. folio.	104	Pisistratidæ in lacedæmonioſa fo.	113
Phoenices promptissimi.	123	Pisistratidæ.	114.
Phoenices.	153.	Pisistratus.	126
Phoenix flu.	165.	Pisces gregales in fluminibus. fo.	39.
Phoenix flu.	166.	Pisces in Stagnis.	codē
Phoenices dissensionum auctores.	.1.	Piscis cum smaragdis.	61
Phoenices quondam literas ap pellatas.	113.	Pisyri Lacus.	155.
Phoenices literas in Græciam adtulcrunt.	codez.	Pitaneti.	198
		Pituita.	103.
		Pixodorus.	122.
Phraortes.	12	Placia.	9.
Phraortes.	16.	Plato & Cicero Aliter Candaulis stuprata; fuisse vxorem tradunt sed fabulose.	2
Phraortes primus persis bellū intulit.	16	Plato quid de Nilo scisso dicat folio.	29.
Phratagina.	169	Platea.	98.
Phrynicus.	125.	Platea.	99
Phryges dicti Bryges.	152	Platæ.	101.
Phryges.	111.	Platæenses.	136.
Phryges.	12.	Platæenses Atheniensibus adminiculo.	137.
Phthiotis.	9	Platæa vrbs.	176
Phthisis.	153.	Platæarum pugna.	205
Phyllis Regio.	156	Plato.	145.
Phylacus.	175.		
Pidorus.	156.	Plebs imperans.	68
Pieres.	155.	Plebis ignania.	68
Pieria.	158.	Plestorus.	1207
Pigressus.	154.		
Pilæ ludus.	16.	Plinius.	145. & 146.
Pini natura.	127	Plinius.	11. & 72.
Pindus.	157	Plinius.	29. & 83.
Pindarus.	61	Plinius.	95. & 37.
Pirithous.	209.	Plinius.	codez. & 131.
Pisistratus tyannus.	19		
Pisistrati tyannus.	codez.		

INDEX

Plinius.	42. & 45.	Pollux & Castor.	97
Plinius.	146. & 21	Pôte stâtem esse legēdū vbi pereram potestâte legunt.	22.
Plinius.	codez. & 12.	Ponticum arbor.	82
Plinius.	29. & 46.	Pontici magnitudo.	codez
Plinius.	47. & 49.	Pontus Euxinus.	85.
Plistarchus.	191.	Ponti amplitudo.	90.
		Pontidæa.	157
Plutarchus.	209. & 210.	Pons Helleſponti.	147
Plurimorum lugentium mos. fo.	28.	Pons dissoluitur.	codez.
Plutarchus.	200. & 201.	Pons alter Artificioſior.	codez.
Plutarchus caute legendus. folio.	171	Pontes nulli.	13
Plutarchus.	22. & 132.	Pontus Euxinus.	12.
Plutarchus.	135. & 131.	Popularis status.	68
Pluere non cessat æstate Apud Arimaspos.	83.	Porata.	85.
Plynes.	101	Porcus Bacchi hostia.	34.
		Portæ Belides.	79.
Podion.	174	Portæ Ciffæ.	codez
Poetæ versificatores.		Porta Semiramidis.	78.
Pogon.	176	Portæ Chacedeorum.	79
Polemarchus.	137.	Portæ Ninorum.	78.
Polichnitani.	164	Portentum ingens.	9
Polyas.	173.	Portenta varia.	126
Polynices.	194.	Portentum ingens cõtigit Scyli Bacchabundo.	69
Polynices.	129.	Portentum apud Thebas maximum.	56
Polybus.	114.	Porinus lapis.	113
Polydorus.	113.	Possessio leua est pernucacia. folio.	63.
Polycrates.	54	Possidonius.	201
Polycrates.	61.	Potidæatæ.	187
Polycratis Res secundissime. folio.	61.	Potidæa.	codez
Polycratis smaragdus.	61		
Polycratis filiæ somnium.	74.	Prasias.	106
Polycratis mors.	codez.	Praxinus.	165.
Polycrates.	70.	Præceptorū Darij oblitus Otanes.	77
Polynices.	98.	Præſagia.	133.
Polymnestus.	99	Præxæpes.	52
Polycritus.	182		

INDEX

Præxaspes.	60	Proteus.	42
Præxaspis filius sagitta ictus. fo		Proteus.	43
lio	60	Protagoras.	205
Præxaspis oratio.	68	Pro patria Gobryæ adfectio.	
Præxaspis oratio ad Persas. fo		folio	67
lio	67	Protelilaus.	207
Præxaspes e turri præcipitatus.		Protemplaris minerua.	175
folio	67.	Prouerbialis sententia.	123
Præxaspis exemplo esse pro pa		Prouerbiū.	139
tria obeundū.	eodem	Prouerbiū.	141
Prieneses.	110	Prouerbialis sententia de dolo	
Priene.	3	lis hominibus.	58
Principiū iniuriarum.		Prudentia vbi opus est/vi nihil	
Prime arę.	27	agere adinet.	74
Primi hoium ægyptii.	26	Prudentē decere prosperam	
Primus Rex.	28	scere aduersis.	61
Prima apud Græciā Africamq;		Prytaneus.	165
oracula.	35.	Prytaneum.	136
Prima tributorū Darii portio			
folio	69	Psammetichus & nō Psamme-	
Prinetades.	110	tichus.	26
Probus Aemilius. 136. & 140		Psamnimus mons.	40.
Probus Aemilius.	200	Psammetichus.	50
Probro est nudum inspicī. fo		Psammetichus Rex.	50.
lio	2	Psammenitus.	56
Procles.	129	Psammenitus rex depositus.	
Procles.	62	folio	56.
Procles captus.	63.	Psammenitus apud Cambyse.	
Proconnelus.	125	folio	57.
Proconnelus	81.	Psammeniti mors.	eodē
Procōnesi Aristę ara.	eodē.	Psylli.	101
Prodigia.	38.	Psylli.	eodē
Propontis.	90	Plyttaica insula.	180
Promenea.	35.	Plyttaica.	182
Protopiti insula.	52.		
Prospicere est sapientis.	60.	Pteria locus.	13
Prospera aduersis miscere pru-			
dentem decet.	61	Pulcritudinis (malo enim sic	
Pro patria præxaspis exemplo		scribere q̄ cū adflatu h.) esse	
esse obeundū.	67	ctus. folio	211

INDEX

Pulcritudinis dignitas.	213.	Quarta tributorum Darii portio	
Pulcritudinis laudes.	212	tio	70.
Puellæ Babylonicæ.	24.	Quartadeciā tributorū Darii	
Puellę deligē sacræ.	eodē	portio.	eodem.
Puerorū rex Cyrus.	eodem	Quā vnum/multos' decipere ē	
Pueri Clam duo nutriti. fo		facilius.	119.
lio	27	Quibus solat persepe fœlici-	
Pugna restiū.	153	ter succedere.	149.
Pugna Salaminis.	181.	Quę sua sunt inspicere.	2.
Pugna fustuaria.	26	Quęcūq; facere persis non est	
Pugna Aristidis.	182	fas se nec dicere.	21
Pugne initiū ad Salaminem.		Quę sunt Necessaria sed turpia	
folio	181	in obsculto fieri debere.	32
Pugna platęarū.	205.	Quercus capita.	196
Pugna Mycales.	eodē	Qui vno morbo/is & alios eo	
Pugna Marathonis.	137	dem putat laborare.	28
Pugna Thermopylarum. 166.		Qui ex deoꝝ genere bello Tro	
& 167. & 168. & 169.		iano interfuerunt.	212.
Punica humus.	28.	Quid contigerit Homero.	213
Purgamina Aegyptiorū.	38	Quisq; referet suā malorū portio	
Puteus' trifarias rerū species ex		tionē ex cōmuni aceruo.	161
hibens.	138		
		Quod reprehendis nefacito.	
Pyramidū Lapidicinę.	27.	folio	77
Pyramis ingens.	45	Quo tempore Lacedæmoniis	
Pyramis.	46	progredi non licebat.	136
Pyramis Rhodopis.	47	Quod ex deo fieri oportet est	
Pyramis Lateritia.	47.	ineuitabile.	192
Pyramis.	48	Qui multū sapit is minime po-	
Pyretos.	85	tens est.	eodē
Pyrgus.	98	Quinta Darii tributorum portio	
		tio	70
Pythagoras Mileti pcurator.		Quintadecima Darii tributorū	
folio	122.	portio	eodē
Pythius Lydus ditissim⁹.	146		
Pythii diuitiæ.	147	Raptus Helenę.	1
Pythia.	159	Raptus Helenę.	42
Pythias pugnator præstantissimus.	165	Raptus Ius.	1
Pytheas.	182.	Raptus Europe.	1
		Raptus Medę.	1

INDEX

Raritas malorū.	71	Rhampfiniti pecunię.	eodem
Redemptionis Decia.	115.	Rhampfiniti ærariū	eodem
Redemptio Lacedæmonia. fo-		Rhadinace.	138
lio	132	Rhodope.	85
Regius cubitus.	21	Rhodanus.	86
Regii ærarii Structoris Calli-		Rhodus.	54
ditas.	44	Rhodopis Pyramis.	47
Regii ærarii fures.	eodē	Rhocæus.	64
Regis filia prostituta	eodē	Ritus Perfarū.	21
Reges faitani.	52	Ritus Effedonum.	83
Regii Scythæ.	86.	Ritus Lyrçarū.	82.
Regis Scytharum sepulchra. fo-		Ritus Massagetarū.	26
lio	88	Ritus Scytarum Victimarum.	
Regis Scytharū cadauer circū-		folio	87
ferentes.	eodē	Ritus sacrificandi.	32
Regū Scythię famuli.	88	Ritus fœderis.	55
Regum Lacedæmonioꝝ fune-		Rosę sexagenū foliorū.	189.
ra	129	Rubrū Mare.	24.
Regū vltimus quisq; semp op-		Rubrū Mare.	51
tumus.	130	Rubr. Mare.	84.
Regis Lacedæmoniorū in bel-		Rubrū Mare.	eodē
lo interempti simulacrū.	130	Ruinę hoibus disciplinę.	24
Regis vxor coca.	188.	Sabacus rex.	47
Regis vires.	189	Sabaci iusticia.	eodem
Regna magna sepe continge-		Sabaci Abitio.	48
re pessimis hoibus.	211	Sabyllus.	161
Rerū Vicissitudines.	1	Sacę subacti a Persis.	143
Ręspōsum scitū Demarati.	131.	Sacę.	111
Res lubrica est tyrannis. fo-		Sacerdotes Aegyptiorū.	32
lio	63	Sacerdotum Aegyptiorū cibi	
Res inportunissima.	144.	folio	eodem
Restiū pugna.	133.	Sacrificandi Ritus.	eodē
Res Polycratis secundissima.		Sacrificandi suis modus.	33
folio	61	Sacerdotes Dodoneę.	33
Res Xerxis ridicula.	174	Sacri Crocodili.	37
Res diuinitus futurę signis de-		Sacri serpentes.	eodem
clarantur.	205		
Reuocatio Croesi ab ædifican-			
da classe.	5		
Rhampfinitus rex.	44.		

INDEX

Sacerdos derelictus velatisocu-		Sanacabari Imago.	eodem
lis ad Cereris templum a lu-		Sandoces.	165
pis ducitur.	45.	Sandanis.	12.
Sacrum Aurum.	80	Sangares.	26
Sacri Arymphei.	82	Sappei.	155
Sacri Argippe.	eodem	Sapientis est prospicere.	60
Sacre puellę Delię.	48	Sapientem decet Aduerfis pro-	
Sacrificans scyles gręco more.		spera miscere.	61.
folio.	91.	Sapiens Aristagoras lapsus est.	
Sadyattes.	3.	fo.	112
Sagartij.	21.	Sapientes non esse potentes.	
Sagittę Thracum in cœlum.		fo.	192.
folio.	91.	Sapires.	84.
Sagitta in cœlū excussa iouem		Sapires.	112
adloquitur Darius.	121.	Sappho.	47.
Sai vrbs.	30.	Sappho in fratrem.	eod.
Sais vrbs.	36.	Sarangei.	72.
Saitana Regio.	52.	Saranye.	151.
Saitani Reges.	eodem.	Sarran.	156.
Sala vrbs.	150.	Sardis expugnantur.	4
Saluafo pōte Cocrescens.	86.	Sardis.	5.
Sa amin.	100	Sardanapalus.	50.
Salamis.	177	Sardanapali Thesaurus.	eodē.
Salurę ossa refilię.	27	Sardis captę.	120.
Salmidessus.	91.	Sardis Crematę.	eodem.
Samothraces.	34	Sardonicū linū.	41.
Samothracia.	eodē	Sargapises capitur.	26.
Samos euerfa.	76.	Sargapisis mors.	eodē
Samos Sylofonti traditur.	78.	Satrapę.	69.
Samos viris desolata.	eodem	Satalpes	84
Samij Acacis orationez admit-		Satalpes 3opiri filiā Virginem	
tunt.	124.	viciauit.	eodē
Samij in colonia.	125.	Satalpes cruci suffixus.	85.
Samos.	125.	Satř liberi.	155.
Samius Theodorus.	61.	Sati homini mori q̄ vitare.	5.
Sana.	157	Sauleus Rex.	89.
Sana vrbs.	146	Sauromatę.	93.
Sanacabarus Rex.	48.	Scamandrus.	114.
		Scamandri aqua nod suffecit	

INDEX

Xerxis exercitui.	148.	Scytharum Victimarum Ritus	
Scyptum gestare sine insigni.	23	fo.	87
folio.	23	Scythę Regij Neptuno Sacrii	
Scęus.	113.	cant.	86.
Scęus.	eodem	Scythę Vestam Tabiti vocant.	
Sciton.	75.	fo.	eodem
Scite dictum.	113	Scythę non alunt suos. eodema	
Sciona.	157	Scythę familiarium sedisiososę	
Sciradis Minerę Tęplū.	181.	homicidę itrenni.	87.
Schoemi.	28	Scythę hoitiū homicidę in ma	
Scholę textū in pueros.	116	gno honore.	87.
Scolotis.	80	Scytharum iusiurandum. eodē	
Scopasis.	94	Scythę fœdera. eodez	
Scopasis.	91	Scytharum Regum sepulchra.	
Scolos ager.	192	fo.	eodez
Scolophon.	204	Scytharum regis cadauer fereā	
Scriptura Aegyptiorum.	32.	tum luitatio.	88.
Scribendi pondus.	209.	Scythę æreum aut argenteum	
Scutum.	102	habent nihil. eodem.	
		Scytharum funera. eodē	
Scylax.	9.	Scythę Regum famuli. eodez	
Scylax.	85.	Scyles.	89.
Scythę.	11.	Scyles. eodem.	
Scyathus insula.	165	Scyli Bacchabundo portentuz	
Scythę.	41	ingens contigit.	90.
Scythę.	79.	Scythę a Scyle deficiunt.	90.
Scytharum serui oculis orban-		Scyles Gręco more sacrificans	
tur lactis gratia.	80.	folio.	90
Scythę.	eodem.	Scythia Vetus.	91.
Scythę.	eodem.	Scythę partes dug.	92
Scythia.	81	Scyrmnadę.	92.
Scythica Regio.	82	Scytharum equitatus.	95.
Scythę Aratores.	86	Scythę vchemēs frigus. eodē	
Scythicum gramen.	eodem	Scytharum Munera.	96.
Scytharum di.	86.	Scytharum Muneruz interpre	
Scythę Regij.	eodē	tatio. eod.	
Scythia lignorum inops.	foz	Scythę leporem insectantes.	
lio.	87.	folio.	eod.
Scytharum mos in hostes.	foz	Scylacis poena.	109.
lio.	eodem	Scylacis solutio. eodem.	

INDEX

Scydros.	125.	Sermyla.	157.
Scythes Rex.	125.	Serrium.	150.
Scythes fugit.	eodem.	Serui Scythę orbātur oculis	
Scythes iustissimus.	eodē.	lactis grā.	80.
Scythes Beatus.	eodez	Seruus ad Onefilum.	121.
Scythę intemperantius bibē-	133.	Sesostres Rex.	41.
tes.	133.	Sesostris Cippi nomine inscri-	
Scyllias Vrinator.	172.	pti.	41.
		Sesostris Epithaphium. eodem	
Sebenniticum ostium.	29	Sesofis apud Diodoz; Siculum	
Sedisiososę familiarium homici		corrupte legitur. eodem	
dę strēni habentur.	87.	Sesostres.	42
Seditio intestina.	171.	Setus.	97
Segestani.	111.	Sethon Rex.	48.
Seibonidis stagnum.	27.	Seuitia Hiberna.	83
Seimulij.	111		
Semiramis.	21.	Sicania.	164.
Semele.	49	Sicilia. eodem	
Semiramidis porta.	78	Sicyon.	114
Senes Maiagetę immolantur		Sicyones.	134
folio.	26.	Sicimus.	185
Senectus veneranda.	38.	Sidonia vrbs.	61
Senectutis incommoda.	76	Sidon.	43
Sententia prouerbialis de co-		Sidon.	51.
losis hominibus.	58.	Sidomus dux.	154.
Sententię diuersę necessarię. fo		Sigeum mare.	114.
lio.	143	Signa Apidis.	59.
Sepia.	161.	Sigyngę.	106
Sepia Locus.	132.	Sigyngę. eodem	
Sepulchra Babylonica.	24.	Silenus.	139.
Sepultura Boum.	33.	Silicyrthia.	40.
Sepeliendi Triplex Modus. fo		Simulacra deorum.	27.
lio.	38.	Simulacrum iudicis.	33
Sepulchra Vitrea.	58.	Simulacrum panos.	34
Sepulchrum Helles.	150	Simulacrum Darij equo infidē	
Serpentes sacri.	37.	tis lapideum.	69.
Serpentes Alati.	37.	Simulacrū Martis.	87
Serpentes Alati.	72	Simulacra ex oleis.	116.
Serpens in arce.	175	Simulacrū Regis lacedemonij	
Serphij.	176.	in Bello interem. pri.	150.

INDEX

Simulacrū cum matre Dema. rati.	131	Solonis discessus causa.	eodē
Simulacrū Apollinis sublatū folio	138.	Solon ad Croelū.	eodē
Similitudo ad persuadendum Elegantissima.	53	Solis eclipsis.	12.
Simonides Leoprepis.	169	Solis eclipsis.	148.
Sindus vrbs.	157	Sol deus.	26
Sincus.	156	Soli immolantur equi.	26
Sinope.	13.	Solis natura.	3
Sinope.	82	Sol pręter consuetudinē qua- ter ortus.	48
Siphnus insula.	63	Solis fons.	102
Siphniū.	176	Solis mensa.	57
Siphniū.	eodem	Solem execrātes.	102
Sitomus.	120	Sol gręcorū deus.	148
Siris.	178.	Solis oues.	205
Siris.	185	Solēnia Hyacinthia.	191
Sisamnes.	151	Sole vrbs.	122.
Sisamnes.	108	Solonis lex.	53
Sisyrg.	151.	Solon a Croeso noiatus.	15
Sitalces.	90	Soloe.	85
Sithonia.	157.	Solœcizat.	94
Situs Babylonis.	21	Somnium Aftyagis.	16
Situs Labyrinthi.	49	Somnium Aftyagis secundum folio	eodem
Siuph vrbs.	53.	Somniū Cyri.	25
Smaragdus Polycratis.	61	Somniū Cyri portentio.	eodē
Smerdis Cambyſis frater.	59	Somnium Polycratis filię.	74
Smerdis fortis.	eodem	Somniū Xerxis.	144
Smerdis.	65.	Somnia vnde.	145
Smerdis rex.	65	Somniū Artabani.	145.
Smerdis magus.	66	Somniū Croēsi.	6
Smerdis sine auriculis.	eodem	Somniū Croēsi Atys perperā interpretatur.	eodem.
Smerdomenes.	152	Sophanes.	155
Smindycides.	139.	Sophanes.	201
Smila.	157	Sophanes Deceleus.	eodē
Smyrna.	3.	Sophiſtæ.	5
Sogdi.	70	Sotor Cambyſis.	59
Solon.	5.	Sotoris Cambyſis dictū.	eodē
		Sotor Cambyſis occiſa.	eodē.
		Sors fato deſtinata.	16

INDEX

Soficles.	118.	Stemycerus.	200
Soficles.	119	Stefichorus cur Cœcus.	213
Solrates.	94	Stefichor. Viſus Reſtitutus. fo- lio.	eodem
Spargapithis.	89.	Stireenſes.	176
Spattiarum lex.	115.	Strabo Cyrum A Cyro fluuio vocatū ait.	17.
Spartanorum Regum iura	129	Strabo.	27. & 72.
Spartanorum Senatus.	129	Strabo.	26. & 29
Spartanorū Regū funus.	eodē.	Strabo.	29. & 49.
Spattiatæ oraculū.	168.	Strabo.	30. & 31.
Sparta.	170.	Strabo Thucydiden arguit & Apolloz grāmaticū.	36.
Spattiatę.	194.	Strabo.	42. & 47.
Spaco.	17	Strabo.	eodem. & 71.
Spattiatę Benemeriti.	11	Strabo.	20 & 78.
Sperchius.	158	Strabo.	21. & 24.
Sperchius.	165.	Strabonem legendū ſſ. & 80.	
Sphendaleę.	192	Strabo.	93. & 96. & 91.
Spicarum detrūcatio.	116	Strabo.	eod. & 97. & 98
Sponſarum Coitus Cum con- uiui.	101.	Strabo.	102. & 103. & 107.
Spu. i. oculus.	83.	Strabo.	135. & 143. & 144
Statua Darij.	42	Strabo.	146. & 200
Statuę vulcani lapideę.	eodem	Strangulatę mulieres Babylo- nicę.	78.
Statua veneris.	54.	Strattes.	188
Status popularis.	68.	Sthrymma.	155
Stannum.	72.	Struthij.	103.
Stathini.	112.	Strymon.	10.
Stagnum Myrios.	28.	Strymon.	106.
Stagnum Seibonidis.	eodem	Strymonij.	152.
Stagnum Myrios.	37.	Stygis aqua.	132
Stagnum Myrios.	49	Styrei.	194
Stefileus.	137.	Stymphalius lacus.	132.
Stelenor.	121	Sua vnicuiq; placet lex.	61.
Stefagoras.	126.	Sua ſponte nihil fit.	143.
Stefagoras.	127.	Suadella neceſſitas.	185.
Stefagorę mors.	eodę.		
Stendoris Lacus.	150.		

INDEX

Subulci profant.	34	Sylofonti Meandrius inuidēs	
Subulci apud Vergiliū.	52.	folio	77
Subulcus.	52	Sylofonti Samos traditur. fo-	
Subfolanus ventus.	98		78.
Subfolanus Helleſpontia v. n-			
tus.	166.	Syria.	43
Sues non alunt Scythę.	fo-	Syria Paleſtina.	70
lio	87	Syria Paleſtina.	84.
Suis ſacrificandi modus.	34	Syrgeſ.	95
Suffragia.	137	Syropones.	106
Suffixus cruci Sataſpes.	85	Syri.	III.
Summa peditatus.	166	Syritanus.	139
Summum Lactis.	80	Syrii.	151
Sunium.	34	Syii dicti Cappadoces.	152
Superſtitio Cyrenęarū ſœmi-		Syreorū male pro Styreorum.	
narum ob Iſidē.	105	folio	194.
Superbarum rerum depreſſio.		Syri.	12.
folio	144	Syralces.	158
Supplicia Lacedęmo. noctur-			
na.	97	Tabella totius orbis.	III
Suſa.	22	Tabellionū curſus.	183
Suſa.	III	Tabellionū mores.	eodē
Sus ſpurca.	34.	Tabiti Veſtam Scythę vocāt.	
Sus hoſtia Lunę.	34	folio	86
		Tachompuſus.	30.
Syagrus.	161	Talhybius.	158.
Syagri reſponſio.	162	Talhybiade.	eodē
Sybaritę.	III	Talhybii Ira paccata Lacedę-	
Sybaritanū Bellum.	III	monū virtute.	158.
Sybaris.	125	Taniticū oſtium.	29
Sybaris.	139	Tanais.	85.
Syene.	30	Tanais.	86
Syeneſis.	122.	Tanais.	95
Syloſon.	61.	Tanagri.	116
Syloſon.	76	Tanagra.	197
Sylofontis liberalitas vel in		Targitaus.	80.
ignotum.	76	Tartelus.	98.
Sylebria.	126	Taurica gens.	92.
Syloſon Samon repetit.	fo-	Taurica gens.	eodē.
ko	77.	Tauri populū.	eodem

INDEX

Tauchira.	101	Tenii.	83.
Taxacſ.	94	Tentare deū & facere idē pol-	
		lete.	134
Tegeates.	10.	Tenri.	180.
Tegeatarū & Athenieſium de		Terapnę locus.	130
loci dignitate altercatio. fo-		Teretus.	158
lio	194	Terillus.	162.
Teleſarc⁹ quīſ alii Teleſarch⁹		Teron.	eodem
legant.	77.	Terrę diuiſio.	29
Tellus Beatiffimus.	5	Terrę ambitus.	84
Tellurē eandē nō omnia pro-		Terra & Mare duo Xerxi ho-	
ducere.	6	ſtiliffima.	149
Tellus a Scythiſ Iouiſ cōiunx		Teſſerę.	61.
dicitur.	86.	Tethroniū.	174
Tellus Apia dicitur.	eodē	Tetramneſtus.	154
Telys.	III	Tethrippotrophus.	126
Telmiſſes.	15	Teus.	54.
Telamonius Ajax.	178	Teucros vrbs.	148
Tellias.	174	Teutrania.	27.
Telines.	161		
Telines effœminatus.	eodē	Thales Mileſius.	12
Telion cœna.	206	Thales Mileſius.	31
Tellidei.	196.	Thales Mileſius.	29
Templum Martis. ex Sarmen-		Thaliſius Hercules.	33
tis.	87	Thaliſius vrbs.	eodē
Templū Erechtheiſ.	177.	Thaliſius.	126.
Templū Iunoniſ.	198	Thaliſii	128
Templū Minerę Aſſeſiæ. fo-		Thaliſiorum preuentus.	eodē
lio	6	Thaliſius vnde dicta.	eodē
Templū Minerę Aleę.	II.	Thealides.	133
Templum Minerę Palleni-		Thębę.	28
dis.	10.	Thębę.	116
Templum Minerę Scyradiſ.		Theii.	123
folio	182	Thelamia.	109
Templum Minerę Ageleæ.	100.	Themifion.	99
folio	100.	Themiftocles.	159
Templum Iſidiſ.	36	Themiftocles extorris dictus.	
Tempora partuſ.	131	folio	178
Temenus.	183.	Themiftocliſ & Ariſti conlo-	
		quium.	180

INDEX

Themistocles.	184	Thespianes.	116
Themistoclis habēdę pecunię libido.	185	Thesproti.	119
Themistocles oium prudētis simus.	187	Thessalia quondā lacus.	57
Themistocles in Iones.	173.	Thessalię descriptio.	eodē
Themistoclis Astutia.	173.	Thessali.	164.
Themistocles se Lacedęmonē contulit.	187	Thessalę equę.	165
Themistocles.	171	Thessali ad Phocenses.	174.
Themistocles.	164	Thespianes.	158
Themistoclis consiliū.	177	Thespia vrbs.	176.
Themistoclis dictū.	eodē	Theseus.	209
Theodorus samius.	8.	Thesei & Herculis genus.	210
Theodorus Samius.	61	Thesei certamina.	eodē
Theophanię festus dies.	8.	Thetidis raptus A Pelco.	165
Theomestor.	180	Thmolus flu.	14.
Theomestor non Theomne- stor.	203	Thonis.	42
Thera.	98.	Thorax pictus.	62
Thersandrus.	eodē	Thomanii.	72
Thera.	eodem	Thorica tribus.	92
Thersandrus.	129.	Thores.	103
Therma vrbs.	156	Thorax aureis squāmis confer- tus.	193
Therma.	157	Thracas.	34.
Thermeus sinus.	187	Thracas.	41
Thersandrus.	192.	Thracum vestimenta.	88
Thermodon.	197	Thracum sagittę in coelū.	91.
Thermopylarū aditus.	165	Thracum mores.	105
Thermopylarū mons.	165.	Thracum gens maxima. fo- lio	eodem
Therma Lutra.	eodem	Thracum Sepulturę.	106
Thermopyle.	166	Thracum armatura.	152.
Thermopylarū Callis.	167	Thracię populi.	155.
Thermopylana pugna.	173.	Trax.	185.
Thermopylana Cędes.	eodē	Thrax Vltio in filios.	186
Thesaurus Darii.	70.	Thrasidetus.	203.
Thessalia.	9	Thrasibulus.	4.
Thesmophoria.	53	Thryxę.	98
Thetis fons.	100	Thrasius Campus.	178
Thessalus.	111	Thrasius Campus.	191
		Thucydides & Apollodorus	

INDEX

Grammaticus A Strabone arguuntur.	36.	Tifamenī certamina.	195.
Thus.	71.	Titacus.	201
Thuribulū Delphicū.	100	Titheus Darii filius.	153.
		Tithorea.	174
Thya.	165.	Tmolus.	120
Thymiamatę.	72	Tomyris Regina.	25
Thymiana vnde.	88	Tomyridis magnanima verba folio	26.
Thyrea.	132	Tonitrua Hiberna Arimaspei pro ostento habent.	83
Thyreę.	14.	Tonsura ob funus.	193.
Thyslagetę.	95.	Tonsura Argiuorū.	14
Thyslagetę.	82.	Torona.	157.
Tiarantus.	85.	Traspii.	80.
Tiara.	151.	Trauli.	105.
Tibarent.	152	Tranus.	155
Tibisis.	85	Trachinię.	165
Ticta.	206	Trecenti primorū Corcyęorę liberi castrandi mittuntur. fo- lio	62
Tigris.	22	Trechea.	92
Tigris.	112	Trechis.	166
Tigris.	125	Tria apud Samios Gręcorum opera.	64
Tigranes.	151.	Trieterica.	95.
Tigranes.	205	Trierarchi.	124
Tigranes eminētissimus. fo- lio	204	Trierarchorū nomina lapidi- bus inscripta.	124.
Tilonas.	107.	Tritechimas.	23
Timesitheus.	115.	Triplex sepeliendi modus.	38
Timo.	140	Triton.	101.
Timon illustris.	159	Tritonis.	101
Timodemus.	186.	Tritantechines.	152
Timoxenus.	187	Trinacria.	164.
Timogenides.	196	Trichinus.	165
Timogenides.	203	Tritantechines.	174
Tirynthia.	132.		
Tifamenus.	129.		
Tifamenus.	195.		
Tifamēni oraculū.	eodē		

INDEX

Tritatechinis dictum.	174.	Vaticinatores cū saliginis	87.
Triteg.	171.	gis diuinant.	87.
Tripes aureus.	202.	Vaticiniorū falsorū puniendos	88.
Trog' pōpei' Gygē Caudaul' soci non satellitē vocat.	10.	rum modus.	88.
Trog' pōpei' pastorē propriū puerum pro Cyro expulisse tradit.	17.	Vaticini falsi pseudomatię.	88.
Trogus Pomp Cyrum a Cane fuisse educatum scribit.	18.	Vbi prudentia opus est vi nihil agere adinet.	74.
Throchilus.	37.	Vestigal instituit Artaphernes	
Troia a gręcis obfessa.	43.	Vela iuncea.	40. (127.
Trogloditę.	102.	Venus hospita.	42.
Trozenij.	194.	Veneris statua.	54.
Trophonius.	8.	Venus cęlestis.	86.
Turpia sed necessaria i occulto fieri debere.	32.	Ven' cęlestis artnupasa.	86.
		Ventura eueniunt.	65.
		Venatione vichant lyrcę.	82.
		Veneti qui olim Heneti vocantur in Adria.	106.
Tydeus.	115.	Vesua delphica.	47.
Tymnis.	154.	Verius Arimaspei.	81.
Typhon.	55.	Verificator Aristeus.	81.
Tyrrheni.	8.	Verificatores poetę.	
Tyrannis recuperata.	9.	Vestę nomen.	34.
Tyrus.	51.	Vestes laneę.	30.
Tyrannis Res lubrica.	63.	Vestibula lucani.	41.
Tyreca insula.	64.	Vestibulum Minerę.	53.
Tyrannis.	68.	Vestam ante omnes deos Scy- tię propiciantur.	86.
Tyrannorum mores.	eodem.	Vesta dicitur Tabiti apud per- sas.	86.
Tyra.	81.	Vestimenta Thracum.	88.
Tyres.	86.	Vetus vrbs.	134.
Tyrite.	eodē.	Vicissitudines Rerum.	1.
Tyrannis.	113.	Victimę ægyptiorum.	33.
Tyrannidis Malum.	eodem.	Victimę Mendeiorum.	34.
Tyrodiza.	146.	Victis & anni persarū.	35.
Tyrannus.	139.	Victis & anni Actinopū.	eodē.
Tyrān' tyrāno opē pstat.	139.	Victima & scytinę ritus.	86.
Vacca immolata.	32.		
Vaccę.	33.		
Varro.	86.		

INDEX

Vidictā deorū esse magnā.	44.	Vrli.	36.
Vino deditus Cambyles.	60.	Vtj.	151.
Vi nihil agere adinet vbi prudentia est opus.	74.	Vulcani Templum.	40.
Vindicta deorum.	184.	Vulcani vestibula.	41.
Violam olens fons.	58.	Vulcani lapideę statuę.	42.
Viperę coitus.	72.	Vulcani colossus.	
Viperę partus.	72.	Vulpe formicę maiores.	71.
Vipera cum foemina.	80.	Vulcani fax.	83.
Viri pro mulieribus.	107.	Vxor Candaulis omnium pul- cerrima.	2.
Vir optimus.	149.	Vxor Candaulis indignata.	2.
Virtutis Certamen non pecuniarum.	174.	Vxorum Conditura.	39.
Viri extiterunt foemiuę.	181.	Vxor Amasis.	54.
Viri molles ex regionib'.	208.	Vxores persarum.	66.
Virus Hippoclidę.	139.	Vxorum contentio.	105.
Virgines anniuersario Minerę festo inter se pugnantes.	102.	Vxores Anaxandridę.	110.
Viuenti ratio.	53.	Vxores Maritos repetentes fo- lio.	117.
Vitę fratris electio cur potius q̄ aliorum.	73.	Vxorum Audacia.	117.
Vitę miserię.	149.	Vxor Ageti formosissima.	130.
Vitrea sepulchra.	58.	Vxor Regis Coca.	188.
Vitruuius.	49.	Vxores Gnidanorum.	101.
		Vxores Massagetarum.	26.
Vicus Alofę.	75.	Xantippus.	141.
Vltimus quisq; Regum optim' folio.	130.	Xantippus.	eodē.
Vltio Thracum in filios.	186.	Xenagoras animosus.	206.
		Xerxes.	135.
Vnocoli Arimaspi.	72.	Xerxes. i. bellator.	eodē.
Vnicuiq; sua lex placet.	61.	Xerxes.	141.
Vnicus leęę partus.	72.	Xerxes a Dario declaratus Rex fo.	141.
		Xerxis oratio.	142.
Vocalissimus quidam Aegyptius.	97.	Xerxis magna habendi libido. folio.	142.
Vox Columbe.	35.	Xerxes ad Artabanum.	144.
Vrania.	55.	Xerxis somnium.	144.
Vrinator Scyllias.	172.		

INDEX

Xerxis ꝑ expeditione reuocanda oratio.	eodem	pit.	185.
Xerxes ad Artabanum.	145.	Xerxis nauis ad fug.ã	186.
Xerxis Visio.	145	Xerxis Abitionis duplex	109
Xerxis Copig.	146	modus.	
Xerxis exercit ⁹ dariano & scythico maior.	eodem.	Xyftus aureus.	8.
Xerxis impietas & ingratitude folio.	148.	zabires	103.
Xerxes viso exercitu Illachrymauit.	149	zancei	125.
Xerxis spectaculum.	eodem	zancia	125.
Xerxis & Artabani colloqũ. e.		zancei	161.
Xerxis duo hostilif. terra & mare.	eodem	zancia olim nũc Messana.	163.
Xerxis exercitui Scamandri aqua non sufficit.	148	3	
Xerxis dona i hellespõtũ.	150.	zegeries	103.
Xerxis ad persas oratio.	150	enophon in octo pedig ⁹ Cyri	
Xerxis exercitus traiectus in Europam.	150	libris Historig ⁹ fidem non leuauit.	14.
Xerxis numerus.	151	zenophon lōge Aliter q̄ alij insigniturus Cyrum de eo scripsit Historiam.	16.
Xerxes imperatores.	152	zeno.	208
Xerxes demaratũ cōsulit.	154.	3igantes.	103
Xerxis dictũ sup Thessalia.	157	3ig.	511
Xerxis magnanimitas.	158	3ona Vrbs.	150.
Xerxis fiducia.	160	3opyrus.	78
Xerxes ad argiuos.	161	3opyrus Mutilatus.	eodem
Xerxis exercitus nũerus.	166.	3opyrus transfugit ad Babylo-	
Xerxis dignitas.	166	nios.	79
Xerxis naues. 400. submersæ.	165.	3opyri Laus.	79.
Xerxis clades.	173.	3opyrus.	eodem
Xerxis Res rudicula.	174.	3opyri filiam Virginem vitiauit Satalpes.	84.
Xerxis dictum.	181	3osteres.	184
Xerxis orō ad Artemisiã.	183.		
Xerxis fuga.	184		
Xerxis nonnullas copias excipit rames.	185.		
Xerxis copias pestilentia excipit.			

FINIS.

Phoenix.

HERODOTI HALICARNASEI HISTORIAE PARENTIS LIBER PRIMVS: QVI INSCRIBITVR CLIO EX GRAECO TRANS LATVS LAVRENTIO VALLENSE INTER PRE TE

HERODOTI HALICARNASEI Historiæ Herodoti historiae explicatio hæc est: vt neq; ea quæ gesta sunt: ex rebus humanis obliterentur ex æuõ: neq; ingentia & admiranda opera: vel a Græcis edita vel a Barbaris gloria fraudentur: cū alia tũ vero qua de re isti inter se belligerauerũt. Persarũ eximii memorãt diffensionũ auctores extitisse Phœnices: qui a mari qđ Rubrũ vocatur: in hoc nostrũ p̄ficilcetes: & hæc incoletes regionẽ: quã nunc quoq; incolunt: longinquis continuo navigationibus incubuerunt: faciendũq; Aegyptiarum & Assyriarum mercium vecturis in alias plagas: præcipueq; Argos traiecerunt. Argos & enim ea tempestate omnibus ciuitatibus regionis: quæ nũc Græcia nominatur: antecellebat. Huc adpulsos phœnices mercimonia expo-
 fuisse: & quinto sextoue q̄ adpulsissent die cunctis fere diueditis fœminas ad mare venisse cum alias multas: tũ vero regis filiam: cui nomen esset idem quod græci tradunt Io filiam Inachi. Dunc; hæ fœminæ puppi nauis adfistentes ea mercaretur que cuiusq; auiditas maxime ferebat: in eas phœnices sese adhortatos impetum fecisse: & ipsarum: pleriq; aufugientibus Io cum aliis aliquot raptã fuisse: eisq; in nauẽ impositis phœnices in ægyptum vela fecisse: Hunc itaq; in modum Io in ægyptum abisse memorant persæ non quẽadmodũ græci: & hoc iniuriarum principium extitisse. Post hæc græcorũ quorũ nomina non tradunt nec tenent: tyrum adpulsos filiã regis raptũ esse europam Fuerunt autem hi cretes: illisq; pari repensum. Verum postea græcos secundæ iniuriæ auctores extitisse longa vecti nauẽ in oram colchidis & ad phasim fluium cū cetera trãgressissent quorũ gratia venerant absportarunt illinc filiam regis Medeam. Ad quam reposcendũ pœnasq; de raptu petendas cum rex colchorum caduceatorẽ misisset græcos respondisse vt illi de raptã Io argiua pœnas sibi non dedissent ita

Helenę rapt^oIsocrates re-
fragatur.
De raptis fo-
eminis.

Io stuprata.

Rerum vicif-
situdines.Humana fos-
licitas.

ne se quidem illis daturos. Secunda dehinc ætate ferunt Alex-
andro Priami filio cū ista audisset cupidinem incessisse vxor-
is sibi per rapinam e græcia comparandæ: certum habēti om-
nino se pœnas non pensurum: quas nec illi pendissent. Ita
cum is Helenam rapuisset visum esse græcis primum missis il-
luc nunciis & Helenam repetere. & pœnas de raptu petere. Illos
vero tergiuersantes mentionem fecisse de raptu Medæ: & qui
nec pœnas dedissent: nec rapinam reposcentibus reddidissent
quomodo vellent ipsi ab aliis sibi pœnas dari hactenus inter
eos mutuis rapinis actum. Eorum autem quę deinceps extite-
runt græcos præcipue auctores extitisse: qui priores in asiam
quā ipsi in europam copias ducere incepissent. Se quidem senti-
re iniuriorum virorum factum esse rapere fœminas amentiūve-
ro raptis vlciscendis operam dare: prudentium autem pro nul-
la habere raptarum pulchritudinem: quippe quæ nisi voluif-
sent: haud dubie raptæ non fuissent. Eoq; suarum fœminarū
ex asia raptarum perisæ negant vllam se habuisse rationē. Græ-
cos autem lacædæmonicæ mulieris gratia ingentem comparasse
classē deinde in asiam profectos imperium priami euertisse.
Atq; ex eo tempore semper existimasse sibi hostes esse græcos.
Siquidem asiam que illam incolunt barbaras gentes putāt per-
isæ sibi necessitudine coniunctas. Europam vero & græcos a se
esse distinctos: Hūc in modum perisæ rem gestam esse memo-
rant & ob Ilii excidium sibi discordiæ cū græcis extitisse prin-
cipium comperiunt: cum quibus non consentiunt de Io phœ-
nices: quam negant se in egyptum abduxisse raptu vfos: sed
eam apud argos cum nauclero ipsorum nauis habuisse rem: &
cum se grauidam esse comperisset: veritatem parentes sic vo-
luntariam cum phœnicibus nauigasse ne detegeretur. Et hæc
quidem perisæ phœnicēsq; referunt. Ego vero vtrum sic gesta
sint nec ne: non pluribus persequar. Cæterum quem ipse noui
primum incepisse inferre græcis iniuriam hunc indicabo lon-
gius oratione pergens tam paruas vrbes ciuitatēq; cōmemo-
rando. q̄ magnas. Nam quæ olim magnæ erant earū per mul-
tā factæ sunt paruæ. Rursus quæ mea memoria magnæ fue-
runt: prius fuerāt paruæ: Igitur cum sciam humanam fœlicita-
tem nequaquam in eodem tenore perstare: vtriusq; fortunę mē-
tionem habebō.

Cræsus genere quidem fuit lydus: patre autē Halyat-
te. earum vero nationū tyrannus: quæ intra halym-
amnem. sunt qui a meridie syros ac paphlagonēs in-
terfluens contra ventum aquilonē in mare quod vo-
cāt euxinum euoluitur. Hic Cræsus e barbaris dū-
taxat: quos cognitos habemus primus græcorū: alios ad tribu-
tum pendendum adegit: alios sibi amicos conciliauit. Subegit
quidem Iones æoles: & qui sunt in asia dores. Amicos autem
sibi fecit lacædæmonios cum ante eius imperium vniuersi græ-
ci liberi fuissent. Nam cimmericorum aduersus Ioniam expeditio
vetustior illa quidem Cræso extitit non tamen vrbes expu-
gnauit: sed per incursiones predas abegit: Cæterū principatus
cum fuisset heraclidarum: ad genus Cræsi q̄ vocabantur Mer-
mnadæ sic peruenit.

Andaules is: quem græci Myrsilium nomināt sar-
dium fuit: tyrannus ab Alcæo Herculis filio oriun-
dus: Siquidem heraclidarum primus sardi rex exti-
tit Agron mouissimus Cādaules Myrsi filius. Cum
ante Agronem qui in ea regione regnauerant fuif-
sent oriundi a Lydo Atys filio: a quo totus is populus cogno-
minatus est lydus: cum mæon antea vocaretur. Ab his succedē-
tes heraclidæ imperium ex oraculo adepti sunt lardana ancilla
& hercule geniti: idq; per quingentos et quinq; annos duas &
viginti virorum ætates tenuerunt filius patri deinceps succe-
dentes vsq; ad Candaulem Myrsi. Hic igitur Candaules vxor-
em adamabat: eamq; præ amore arbitrabatur omnium fœmi-
narum esse pulcherrimam. Hoc ita esse sibi persuadens apud Gy-
gem Dascyli filium ex satellitibus suis (erat enim is maxime ac-
ceptus: & quo ministro in rebus magis arduis vtebatur) specie
vxoris supra modum extollebat. Ad quem non multo interie-
cto tempore (necesse nāq; erat ei male euenire) Inquit his ver-
bis. Gyges neq; enim videris mihi fidē habere referenti de cō-
iugis specie: q̄ magis incredulę sunt hominibus aures q̄ oculi:
vt illā cōspicias nudā. Hic autē vehemēter exclamās quēnā in-
quit here sermone profers haud quaquā sanū qui me iubes in-
spicere herā meā nudam. Mulier exiit tunica: & verecundiam
pariter exiit. Olim tam hominibus sunt honesta excogitata.

Cræsi gen^o.
Haliartes.
Halys
Cræsus græ-
corū primus
alios ad tri-
butū penden-
dum adegit.

Heraclidę
Nermnadæ.

Candaules
Myrsilus
Alcæus.
Argon
Heraclidę.
Myrsus
Lyd^o: Atys:
mæon.
Can. vxor
omnium
pulcherrims

Lardana
Gyges
Dascylus
Iustin^o gygē
candaule so-
dalē adpellat
nō ministrū.
Aures magis
incredulæ q̄
oculi.
Mulier
nuda.

Quæ sua sint
inspicere.

Vnde discere debemus: ex quibus hoc unū est quæ sua sint: quæ
qu inspicere debere. Ego vero tibi fidem habeo illā esse formi-
narū omnium speciosissimam: atque or ne me ores illicita. Atque
hæc dicendo Gyges repugnabat pertimescens ne quid sibi ex
ea re mali cōringeret. Cui vicissim ille his verbis. Fidēs (inquit)
esto Gyges: caue timeas aut me tanquam hoc te sermone ten-
tantem aut vxorem meam ne quid tibi ex ea detrimenti creetur
Principio enim sic ego machinabor: ut illa ne deprehendere quod
dem possit se abs te fuisse inspectam. Te namque secundum fo-
res domus in qua cubamus: cum aperte fuerint sistam. Vbi ego
fuero ingressus aderit & vxor mea in cubiculum: iuxta cuius in-
troitum sella posita est. super quam vestes illa (ut quæque exiit)
reponet sese per multum oculum spectandam præbens: quæ cum
a sella cubitum perget ostendens inuicem terga: curæ tibi sit il-
linc ne te per fores abeuntem cōspiciat. Gyges ubi effugere nō
potuit: fuit paratus. quem Candaulus postea quæ hora cubandi vi-
sa ē adesse: in cubiculū duxit: statimque post & vxor adfuit. quā
introeuntem: ac vestimenta deponentem Gyges intuitus ubi
aucta fuit illa cubitum vadens. ipse e loco prorepēs foras abiit
& inter exeundum a muliere cōspectus est. Hæc ut didicit av-
ro quod actum esset neque præ pudore exclamauit: neque visa est
percepisse habens in animo Candaulum vlcisci: Apud lydos es-
nim & fere apud cæteros quoque barbaros magno probro ē etiā
virum conspici nudū: Ita tunc nihil aperiens mulier silentiū te-
nuit. Mox ubi dies illuxit quos domesticæ maxime sibi fide-
les intellegebat esse cum preparasset: Gygem adcersit. Hic eam
nihil suspicans scire eorū quæ acta erāt adcersitus venit. Quip-
pe qui antea solitus esset ad reginam concedere quoties ab ea
vocaretur. Ut venit ad eam his verbis mulier inquit. Nunc dua-
bus tibi præsentibus viis gyges offero electionē in vtram ma-
lis diuertere: Aut enim me pariter ac regnū lydorum ubi Can-
daulem interfeceris: aut te ipsum continuo occubere sic oportet:
ne in omnibus Candauli obsequendo posthac scias quæ te
scire non decet. Sed aut illum qui ista consuluit interire opus ē
aut te qui nudam me es cōspicatus: & illicita fecisti. Ad hæc ver-
ba Gyges parūper obstupescens mox obsecrare illam ne se ad
talem necessitatem adigeret alterutrum eligendi. Vbi non per-
suadet: sed utique propositam sibi necessitatem cernit: aut interi-
mendi herum: aut per alios pereundi: elegit ut ipse superesset:
atque ita percunctans illam inquit quandoquidem me adigis in-
autum ad herum meum occidendum: age audiam quo pacto

Plato in secū-
do de repu.
non sic scribit
gygē cādau-
l vxorē stupraf-
se cuius cice-
ro officiorū
tertio memi-
nit id fabulo-
sum adfirmā-

Nudū conspi-
ci probro est.

Cādau-
lis v-
zor idignata

illum adoriemur. Excipiens illa ecce eo (inquit) loco adorien-
dum erit: vnde ille me nudam ostendit. In sopitum imperiū da-
bitur. Postea quæ insidia instruxerūt: & nox aduenit. Gyges nihil
cunctatus est. Quippe cui nulla deuitandi facultas esset: sed ne-
cesse aut perire aut Candaulē perimere: mulierem in thalamum
sequitur: quem illa dato pugione subter eadē fores occultit. Vn-
de postmodum iste procedens quiescentē Candaulē obruncat
vxoreque eius & regno potitus est. Cui rei meminit & Archilo-
chus parius: qui per idem tempus fuit in Iambo trimetro: Op-
tinuit autem regnū Gyges atque possedit ex delphico oraculo.
Nam cum lydi indigno animo ferrent Candaulis casum: atque
in armis essent: cōuenit inter hos ac factionem gygianam: ut si
oraculum respondisset hunc esse regem lydorum: ipse regnaret
sin minus: principatum heraclidis restitueret. Adcepto pro se
oraculo gyges ita regnauit. sed demum Pythia locuta heraclis-
darum vltionem in atnepotem gygis esse vcturam. Quo d car-
men neque lydi neque ipsorum reges vilius momēti fecerūt prius
quam exitu comprobatum est. Hunc in modum optinere tyrā-
nidem mermnadæ sublati heraclidis Gyges tyrannide occu-
pata delphos donaria misit non pauca. Vbi quæ ex argēto do-
nata visuntur: eorum pleraque istius sunt: & præter argentū im-
mensam vim auri dedicauit: posuitque cum alia: tum vero quæ præ-
cipua mentione dignū est patheras aureas numero sex pondo
triginta talentorum: quæ corinthiorum thesauro collocata sūt
Licet is thesarus (si vera loqui volumus) nō corinthi populi est
sed Cypsolis Eetionis filii. Ita gyges barbarorum quos ipsi no-
uimus primus munera apud delphos posuit. secundum Midam
gorgii filium phrygiæ regem. Nā & midas optulitregiam sellā
in qua sedens iura solitus dicere erat rem spectaculo dignā: quæ
tribunal eodem quo gyges optulit: vocitatur a delphis gyga-
das eius videlicet qui optulit cognomine. Is postquam imperio po-
titus est: arma intulit mileto & smyrnæ: urbemque colophonem
vi cepit. Nec aliud vllum præclarum facinus ab eo gestum est:
cum duo de quadraginta annos regnauerit. Hunc nos his dū
taxat de eo commemoratis missum faciamus Ardyis eius filii
facturi mentionem qui post gygem regnauit.

Cādau-
l ad-
orienti locus.
Can. mors.
Gyges rex.

Archilocus
parius

Mermnadæ.
Delphica do-
na. prima gy-
gis dona

Cypsolus.
Eetion.
Midas.
Gordius.

Gygadas.

Gygis regnū

Ardyis.

Priene
Colophon
Miletus.
Sadyattes.
Halyattes.
Cyaxares.
Smyrna.
Clazomenæ.

Hic prieneas expugnauit miletum oppugnauit: quo sardium tyrannidem optinente cimmerici a scythiis nomadibus eieci e sedibus suis in asiam transferunt. Sardisq; præter arcem ceperunt. Ardyi: cum vnde quinquaginta regnasset annos: successit Sadyattes regnauit annis duodecim. Sadyatti successit Halyattes: qui cū Cyaxare Deiocis pro nepote bellauit & medis: Cimmericos q; exegit ex asia Smyrnam etiam a Colophone conditam cepit: & clazomenas inuasit. Vnde non quemadmodum optabat discessit vèhementer euentu frustrato. Alia quoq; opera cū in imperio fuit dignissima memoratu edidit: quæ hæc sunt. Bello quod gessit cum milesiis a patre traditū hac ratione miletum illud transgressus obsidebat: dum fruges in regione erant adultæ: tunc exercitum immittebat: procedens in expeditio- nem ad cantum fistularum fidiumq; ac tibiæ tam muliebris q; virilis. Cum in agrum milesium peruenerat: non ædificia quæ in agris erant diruere: non incendere: non fores effringere: sed incolumes esse passim sinere: Arboribus modo fructibusq; regionis peruastatis rursus se recipiebat. Nam milesiimare optinebant: vt opus non esset hosti illic considerare. Aedificia autem iccirco lydus non excidebat: vt & milesiim habentes vnde procederent: humum sererent: colerentq;. Et cum hoc illi fecissent ipse cum exercitu ingressus haberet aliquid quod popularetur: hæc faciens vndecim oppugnauit annis: per quos duo ingentia vulnera accepere milesiim: Vnum in Limeneio quod est ipsorum regionis pugna commissa: Alterum in campo Mæandri. Horum vndecim annorum: sex adhuc apud lydus regnabat Sadyattes Ardyis filius: qui cum exercitu terram milesiim tūc inuaserat: & idem bellum conflauerat: quinq; reliquis eius: filius Halyattes bellum quod a patre receperat: vt a me superius commemoratum est intentius administravit: in quo bello milesiios nulli ex Ioniis subleuauerunt: præter chios qui soli fuere auxilio red dentes vicem: q; alias quādo milesiim chiiis bello (quod cum erythraeis) gerebant auxilia tulissent. Duo decimo autem anno incensis ab exercitu segetibus hoc rei fieri contingit. Segetes vt erant incensæ valido vigente vento celerrime peruasertunt Mineruæ templum cognomine Assesia quo incendio templum deflagrauit. Neq; illius momenti ea in præsentiarum habita est: sed cum post exercitus reditum sardis Halyattes decubisset: diuturniusq; ægrotaret: delphos misit ad deū de sua valetudine siscitatum siue alieno siue suo opte consilio ad

Tibiæ cātus.

A. Gellius
in primo.

Halyattes.

Chii.

Erythrei:

Assesia
Minerua

mittendum inductus. Nunciis cum delphos peruenerint se reddituram responsū Pythia negat prius q̄ templum Mineruæ repararint: quod in terra milesiiorū apud assesium cōcremaissent. Ita actum esse ego apud delphos accepi. Milesiim his illa addunt Periandrum Cypseli filium cum audisset oraculum Halyatti redditum misisse nuncium ad Thrasylbulum tunc milesiiorū tyrannum: cuius in primis erat familiaris admonitum: vt aliqd prospiciendo sibi consuleret in præsens. Et milesiim quid in ita gestum memorant. Halyattes autem vbi hæc ipsi nuciata sunt confesum caduceatores miletum mittit ad incundas cū Thrasylbulo: & milesiis pactones tantisper dum templum ædificaretur. Dum caduceator miletum venit Thrasylbulus: vt qui omnem sermonem plane persenserat: noratq; quidnam Halyattes facere statuisset huiusmodi rē machinatur. Quod frumenti in vrbe erat vel suum ipsius vel priuatorum: id omne in forum cōgerit: præcipitq; milesiis vt cum ipse signum dedisset cūcti potarent & inter se comestationibus vteretur. Hæc thrasylbulus ea gratia fecit: præcepitq; vt caduceator sardius cernens ingentem frumenti aceruum effusum: & homines oblectationibus vacantes renunciaret Halyatti: quod & contigit. Nam vt illa conspexit caduceator: Thrasylbulosq; lydi mandata exposuit: reuerlus est sardis. Et vt ego audio ob nihil aliud inter eos pacificatum est: Sperans enim Halyattes vehementem penuriam rei frumentariæ mileti esse: & populum ad extremum vsq; maiorum deuenisse. Reuerso illinc caduceatore audiebat contraria atq; ipse fuerat opinatus. Post hæc inter eos ita conuentum est: vt mutuo hospites essent ac locii: proq; vno duo delubra apud assesium ædificauit. Halyattes ipse ex morbo conualuit. Et quæ ad bellum quidem Halyattis cum milesiis atq; Thrasylbulo pertinent ita habuere.

Periander autem Cypseli filius fuit: is qui Thrasylbulo indicauit oraculū: corinthi tyrannus cui maximū miraculum fuisse oblatū populares sui prædicant & his lesbi adfentiūtur. Arionē metymnæū delphino in adētē ad tenaron fuisse euectū: q; erat citharædox sui seculi nulli secūdus: quiq; primus hominū quos nouimus & fecit & nominauit & docuit corinthi dithyrābum. Hūc arionem ferūt cū permultū tēporis triuisset apud Periandrum: concupisse in Italiam Siciliaq; nauigare rursus parta ingēti pecunia voluisse corinthum reuerti: & cum profecturus e tarento

Assesus.

Periander
Cypselus.
Thrasylbulus

Miletus.

Halyattis cū
milesiis fœdus.

Periander,
Hic fabulari
Herodotum
strabo in geo
gr. libro. xiiii,
scribit quātū
fabulā mirū
in modū. A.
gelli. xvi. cō
mētario capi
te. xix. laudat

esset: quia nullis magis q̄ corinthiis fideret: nauigium virorum corinthiorum conduxisse. Cū altum tenerēt istos Arioni insidiatos: vt eo deturbato pecunia potirentur. Hoc illum intelligentem oblata eis pecunia mortem tantum fuisse deprecatum. Non persuadenti nauitas iussisse: vt aut sibi manus adferret: vt sepulturam in terra nācisceretur: aut ilico in mare desiliret Arionem ad hanc difficultatem redactum obsecrasset: vt quando quidem ipsius ita placitum esset: cernerent se omni suo ornatu compertum: stantemq; super foros audirent cantantem: & cum decantasset sibi se manus adlaturum: atq; istos permittentes. (Inuaserat enim libido eos audiendi præstantissimum inter homines modulatorem) e puppe in mediam nauem concessisse. Illum induto sibi omni ornato: ac sumpta cithara stantem super foros inchoasse carmen: quod dicitur orchium: eoq; decantato sese vt erat ornatus in mare iecisse: & hos quidem cursum tenuisse in corinthum: illum vero aiunt a delphino exceptum in tænarum fuisse trāsuectum: & cum e delphino descendisset: corinthum eodem habitu perrexisse: & vbi peruenit quicquid cōtigerat enarrasset & periantrum quia non crederet: tenuisse hominem in custodia: ne quo prodiret: cæterum curauisse vt nauas haberet. Eos aditos vbi adfuerunt perconctatū si quid de Arione memorarent: & referentibus illum sospitem circa Italiā agere fortunatumq;: talenti se reliquisse: Arionem adparuisse eodem quo desiliisset habitu: istos terrefactos nihil amplius habuisse quod conuicti inficiarentur. Hæc corinthii ac lesbii aiunt. extatq; in tænarum ingens Arionis ex ære donarium super delphinum sedēs. Porro Haliattes lydis composito comilesiis bello: postea cum septem & quinquaginta regnasset annos: vita excessit: qui secundus ex hac domo cum e morbo cōualuisset apud delphos dedicauit grandem ex argento pateram. Itemq; alteram ex ferro paruulā compactilem spectatione dignam inter omnia quæ sunt delphis donaria opus Glauci chii qui solus omnium compactionem ferri excogitauit.

Orchius
cantus.

Arionis do-
narium

Halyattis
regnum.

Glaucus
faber.

Crœsi regnū

Esuncto Halyatti successit in regno Crœsus annos natus quinque & triginta qui primus græcorum ephesiis bellum intulit. Vnde ephesii ab eo obfessi urbem dianæ donauerunt fune ex eade dianæ ad murum adligato. Est autem inter veterem urbem: quæ tunc obsidebatur & templum septem stadiorum intervallum. his primis Crœsus armā intulit. Deinde captū singulis ionū

Crœsus græ-

æolorumq; alias in alios causas prætendens vt in quosq; maximas reperire poterat. In quosdam etiam friuola causatus. Postea vero q̄ græcos in asia subegit ad tributum pendendum: tunc constituit ædificatis nauibus agredi insulanos. Ad quas compingendas cum omnia in expedito essent dicunt alii Biasem prienæum: alii Pittacum mityleneum cum se sardis contulisset interrogatum a Crœso nunquid apud græciā noui esset: respondisse quod illum a compingenda classe inhibuit. Inquit enim: insulari rex decem milia equorum coemerunt habentes in animo aduersus sardis: atq; te exire in expeditionē: & Crœsum vera loqui ratum dixisse vt inā dent dii hanc insularis mentem in filios lydorum veniendi cum equis. Atq; hinc excipientem dixisse videris mihi rex cupide vota facturus: vt insulanos in continente adipiscaris equitantes haud absurda spe. Verum quid aliud insulanos optare censes q̄ simul ac audierint constituisse te aduersus se classem ædificasse: vt nacti lydos in mari intercipientur: teq; pro his græcis quos tu in continente tibi adiecisti yleiscatur. Hac ratione delectatum admodum Crœsum atq; inductum (Est enim visus ille perq̄ scite dixisse) ab ædificanda classe: atq; ita cum ionibus qui insulas incolerent: hospiciū contraxisse. Interiecto tempore subactis ferme omnibus qui intra halyem colunt. Nam præter cylices ac lycios: cæteros omnes Crœsus in suam potestatem redegit: qui hi sunt. Cylices: lycii Crœsi po-
lydi: phryges: mysi: marandini: calybes: paphlagonēs: thraces: puli.
oetiniq; & bitini: cares: iones: doles: æoles: pamphili his subactis & potentia lydorum per Crœsum aucta contulerūt se sardis opibus florentes: cum cæteri omnes e græciā sophistæ qui ea tempestate erant profe quisq; proficiscentes. Tum vero Solon vir atheniensis: qui cum leges iubentibus atheniensibus Sophistæ.
tulisset decem annos per causam contemplandi nauigando erat peregrinatus: vt ne quam legum quas condiderat abrogare cogeretur. Nam hoc athenienses ipsi facere nequibant maximo iure iurando adacti adeas decem per annos seruandas: cessus causa.
quas ipsis Solon condidisset: Harum itaq; legum ac contemplandi gratia Solon peregre profectus in ægyptum ad Hamasim se cōtulit: & Sardis ad Crœsum. Eo cū puenit hospitaliter Hamasis.
in regiam a Crœso exceptus est: tertioq; aut quarto q̄ venerat die iussu Crœsi ministri circumduxerunt hominē circa thesauros: omniaq; quæ illic inerant magna atq; beata ostentarunt. Contemplatum eum cuncta: & vt sibi opportunum fuerat intuitū talibus percunctatus est Crœsus. hospes atheniensis: quia

corū primus
ephefius bel-
lū intulit.

Bias pit tac?

Crœsi ab æ-
dificanda clas-
se reuocatio.

Cylices: lycii
Crœsi po-
puli.
Sardis.

Solon
Sophistæ.

Solonis dis-
cessus causa.

Hamasis.

Solon ad
Cresum.
Tellus bea-
tissimus.

Cleobis
Biton.

Iuno.

Satius hoi-
mori q̄ uiue-
re.

multus ad nos rumor de te emanauit ob tuam sapiētiam: tuāq; discursationem: qui philosophando permulta videndi gratia es peregrinatus: ideo mihi tunc cupido incessit sciscitandi te eequem vidisti omnium beatissimum: Sperans videlicet se inter homines beatissimum esse ita sciscitabatur. Solon nihil admodum adsentatus: sed vt res erat respondens. Ego vero inquit rex vidi beatissimum Tellum atheniensem: quod dictum admiratus Cresus instat interrogare qua de re Tellum iudicat esse beatissimum. Quod inquit Tello in *primis* bene instituta filii erant honesti & boni: eorumq; singulis liberi: hiq; omnes superstites: & cum hoc vitæ q̄tum in nobis situm est bene traduxisset: obitus splendidissimus obtigit. Si quidem prælio quod athenienses cum finitibus gessere apud eleusinam hic cum auxilio venisset: hostēq; in fugam vertisset pulcherrimam optulit mortem. Quem athenienses quo loco occubuerat: in eo loco publice humauerunt: magnificeq; honorarunt. Multa de Tello ac beata a Solone referente excitatus Cresus interrogat quēnam secundum ab illo vidisset putans haud dubie secundas se partes esse laturum Cleobin inquit ille & Bitonem: quippe his & genus argiuum erat: & victus suppeditabat. Ad hæc corpori robur tantum vt & in certaminibus ambo pariter victores extiterint: & de his ista memorentur. Cum dies festus Iunonis apud argiuos esset: oporteretq; omnino matrem horum ad templum ferri bobus iunctis: hiq; boues ex agro eis ad horam præsto non essent: tūc iuuenes exclusi tempore iugum subeunt plaustrum pertraxerunt: quo mater vehabatur & quinque ac quadraginta per stadia trahentes ad templū peruenierunt. Quibus cum hæc fecissent: & ab omni coetu conspecti fuissent: optimus optigit vitæ exitus: per quam deus iudicauit satius homini esse mori q̄ viuere. Nam cum circumstantes argii laudibus tollerent: viri quidem consilium filiorum: foeminae vero eorum matrem q̄ talibus filiis prædita esset: mater gaudio perfusa cum liberorum factum fama ante simulacrum stans precata est deam: vt Cleobi & Bitoni filiis suis daret id quod optimum esset homini contingere. post hanc prædicationem ubi sacrificarunt: epulatiq; sunt quiescentes in ipso delubro non sunt amplius excitati: sed hoc vitæ exitu perfun̄ti: quorum effigies tãq; virorū qui optimi extitissent argii factas apud delphos collocarunt. Et his quidem Solon secundas beatitudinis partes tribuebat. Cresus autem conturbatus inquit hospes atheniensis adeo ne tibi pro nulla contemnitur nostra forlici-

tas: vt ne priuatis quidem viris nos æquiparandos ducas. cui ille: me Cresse gnatum omne numen inuidum esse & turbulentum de rebus humanis interrogas. In diurno enim tempore multa videntur quæ nemo velit videre: & tolerantur multa quæ nolit quispiam tolerare. Proponamus enim homini terminū vitæ ad septuaginta annos: qui anni cōstant ex viginti quinque milibus ac ducentis diebus: mense intercalari non posito. Quod si velis reliquum annorum ob hunc mensem prolixius fieri: vt horæ ad id quod deest adcedentes congruant: menses quidē intercalares supra annos septuaginta fient triginta quinque. dies autem ex his mensibus mille quingenti. horum dierum omnium qui sunt ad septuaginta annos numero viginti sex milia ducēti quinquaginta nullus profus qualem alius rem adfert. Ita igitur Cresse omnino calamitosus est homo: verum tu mihi videris & diuitiis valde polleere: & per multorum hominū esse rex: sed quod me interrogasti nondum te adpello priusq̄ bene vitam defunctum te audiero. Neq; enim beatior est qui magnis opibus præditus est eo qui diuinū victum habet: nisi eidem omnibus bonis prædito fortuna concesserit bene vitam defungi. Etenim complures homines sunt perquam locupletes minime tamen beati: complures item mediocria habentes patrimonia fortunati. Quorum is qui diuitiis adfluit sed non beatus est: duabus tantummodo rebus antecellit fortunatum: at hic illum pluribus. Ille ad cupiditates implēdas: & ad grandē q̄ incidat offensam superandā validior est: hic & si illo inferior est in his duobus q̄ bene illi a fortuna denegatur: tamē excellit q̄ illoꝝ in expertus est: q̄ prospera fruitur valetudine: q̄ malorū expers: q̄ bonorū liberorū parēs: q̄ formosus est: q̄ si propter hæc diē quoq; suū recte obierit: is est quē quis dignus q̄ vocetur beatus: prius tamen q̄ ad obitū puenerit nequaquam beatus adpellādus sed fortunatus: q̄ oia consequi q̄ diu sis hō impossibile est: sicut nec vna regio cuncta sibi ipsi suppeditat: sed aliud habēs alio indiget: q̄ tamen habet plurima ea est optima quæ admodū & hōis corpus vnū aliud quod non est cōsumatū: quæ aliud habet alio vacat. Quisq; autem horū plurima perpetuo habuerit dehinc placido animo e vita excesserit: hic apud me noie hoc veluti rex dōari meretur. Ois rei oportet inspicere exitū quo sit euasura: quoniā multos deus quibus fortunas suppeditauerat: radicitus euertit. Hęc Solon neq; adsentādo Cresso neq; vilius eū momenti faciēdo locutus dimittitur. Saneq; est visus esse indoctus: qui bonis presentibus prætermittis iuberet omnium rerum inspicere exitum.

Numina in-
uida esse.

Homo cala-
mitosus.

Cōplures vel
diuites mini-
me beati.
Diues nō be-
atus quot re-
bus fortuna
tū antecellit
& ediuerso.

Beatus for-
tunatus.

Non eadē tel-
lus fert oia.

Exitus inspi-
ciendus.

Ost obitum Solonis ingēs deorum indignatio (vt conicere licet) Crœsum excepit: q̄ se ipsum omniū hominū beatissimū arbitraretur. Cui statim quiescenti somniū oblatum est veritatem indicans maiorum quę circa filium erant euentura. Erant autem Crœso liberi duo: quorū alter qui mutus: inutilis erat: alter inter æquales omni iure longe primus nomine Atys. Hunc itaq; Atym Crœso significat somniū fore vt ferrea culpis traiectum interimeret. Experrectus & secum rem versans somnio territus ducit filio vxorem: solitum præesse copiis Lydorū: post hac ad tale munus nequaquā dimittit. Iacula & hastas omniac; huiuscemodi: quibus homines in bello vtuntur: e porticibus amouens in thalamos infert nequid suspensum in filium decideret. Cum autem nuptias filii in manibus haberet: aduenit Sardis quidam calamitate præditus manibusq; non puris natione Phryx regio ex genere. Hunc cum ad ædes Crœsi venisset ex rituq; domestico vt sibi expiari liceret: orasset: Crœsus expiavit. Mod⁹ expiandi prope modum is est apud Lydos qui apud Græcos. Vbi legitima peregit Crœsus perconctatus est vnde ille quisnā foret inquiens homo quis tu & vnde e Phrygia profectus domesticus mihi factus es: & quem virum aut quam foeminam interemisti? Ad quem ille respondit. Midis ego Gordi rex sum filius nomine Adrastus: quia fratrem meum ipsius imprudens interemi. Adsum eiectus a patre & omnib⁹ rebus exutus. Crœsus inuicem ad eum his verbis inquit. Ex viris nobis amicis oriundus es: & ad amicos venisti hic in nostris edibus tu manes nullius rei indigebis. Istam porro calamitatem quam leuissime ferendo plurimum lucrifacies. Atq; ille quidem apud Crœsum domicilium habuit. Verum per hoc idem tempus apud Olympū Mysiæ aper eximiæ magnitudinis extitit: qui ex hoc mōte progressus Myforum opera peruastabat. quenc; sæpenumero Mysi aggressi nihil admodum mali ei fecerant: sed ab eo acceperant. Ad extremum missis ad Crœsum nunciis ita dixerunt. Adparuit rex apud nos maxima res aper qui agrestia corripuit opera: quem studiosissime captantes interimere tamē non valuimus. Nunc itaq; te obsecramus: vt nobiscum filium tuum ac delectos iuuenes canesq; mittas: quo beluam e regione tollamus. Hęc illis præcantibus Crœsus somnia memoria repetēs ita respondit. Filii qdē mei nolite ampl⁹ facere mentionē: neq; enim eū vobis dimitterē nā est nouus maritus: & nuptialia sunt ei cordi: Lydorū tamen delectos & venatores

Crœsi filii.
Atys filius.
Mutū Crœsi
filiū Solinus
Atym vocat.
Crœsi somnium.

Adrastus
phryx

Olympus.

Aper mysiæ.

omnes cū canibus vna mittā: mandaboq; euntibus vt q̄ prop̄tissime vobiscū belluā de regione summoueant. Hęc Crœsus respondit. Cuius verbis cū contenti nō essent mysii: interuenit Crœsi filius: auditisq; quę mysii præcarent: & Crœso negante cum illis missurū se filiū. Hęc inquit ad eum adulescens. Pater quę nobis ante hac aliquādo honestissima ac magnificentissima erāt vel in bella vel in venationes eundo specimen sui dare. Horū vtroq; nunc exclusum me tenes nulla in me animaduersa neq; ignauia neq; socordia: quibus nam me oculis conspici oportet euntem in forum: atq; illinc redeuntem qualis ciuibus qualis vxori recēs nuptiæ videbor: cui illa viro videbitur nupta? Proinde me tu aut sinas venatū ire: aut oratione persuadeas potiora ista esse quę facis? Cui respondens Crœsus fili inquit neq; q; ignauia neq; q; aliud quippiā inuocūdū mihi animaduertē in te hęc facio: sed visum quod in somnis mihi oblatū est dixit te breuis æui futurum: quippe ferrea periturū cuspide: Cuius visi gratia & has maturavi nuptias: nec ad ea quę suscipiuntur dimitto obseruans si quo pacto quē te dū viuo a clade subtrahere: filius enim mihi vnicus es. Nāq; alterū auditu captū pro nullo mihi existimo. Ad quē vicissim adulescens. Pater inquit tibi equidem ignosco agenti circa me custodiam qui talem videris visionē. Verū tu illam nō probe percipis: quā (quoniam) te latet) æquū me tibi interpretari. Ais tibi somnū ostendisse me ferrea periturū cuspide. At vero quā manus sunt: quę cuspis ferrea quā tu ptimescas: Nā si dente dixisset: aut aliquo huius simili periturū me deberes facere quę facis. nunc autē dixit cuspide. Quare cum non sit nobis pugna cū viris: ire me sinas. Et Crœsus euincis me (inquit) fili ista loquēs de somno intellegendō. Qua propter vt abs te victus tibi indulgeo: veniāq; do eūdi ad venationē. Hęc locutus Crœsus adrastū phrygē adcersit. eiq; vbi adfuit talia inquit. Ego te Adraсте calamitate præditū (nō ingrato tibi hęc ex probro) expiavi & receptū domi habeo oēm supeditans sumptū. Nūc ergo de me quę prior de te bene meritulum debes inuicē bene mereri: custodē te opus est eē filii mei venatū pficiscētis ne quę inter viā occulti grassatores in vestrā perniciē pdeant. Ad hęc tua intersteeo te vadere vnde splendor ex operibus extitit qdē tibi paternū est: & p̄terea quā robur adest. Cui Adrastus ego (inquit) rex in istud certamē alioqui nō pergerem: quē talī calamitate adfectū nefas ē ad æquales se cōferre fortunatos: aut velle inter eos adesse: a qua re & frequēter me ipsum cōtinui. Nūc quoniam tibi hoc in animo ē cui gra-

Atys ad Crœsum oratio.

Atys crœsi somnium interpretat̄ pperā

Adrasto custodiendus Atys datur.

tificari deo & gratiā referre pro beneficiis: Istud exequi paratus sum: filiūq; tuū quem me custodire iubes: expecta incolū mē rediturū custodis causa. Postea q̄ lus verbis Adrastus Cræso respondit: & mox adparata res est viris delectis iuuenibusq; & canibus disceditur. Qui vbi ad montē olympum peruenere beluam indagāt: inuentā circūfusi iaculis incessunt Ibi hospes is qui a cæde fuerat expiatus: & vocabatur Adrastus: vibrato in aprū iaculo non illum sed frustrato ictū filiū Cræsi adeptus est. Iste cuspidē ictus vocē somni impleuit. Quod factū quidam ad Cræso nūciandū cucurrit: perueniensq; sardis pugnā illi & filiū necem indicauit. Cræsus morte quidem filii perturbatus non nihil tamē ægrius ferebat: q̄ is eum necauerat quem expiasset a cæde. Et cum pergrauiter cladē suā lamentaretur: Iouem expiatorem inuocare testificans quæ ab hospite passus esset: Inuocare etiam hospitalem & familiārē hunc eundem nominans deum. Hospitalem quidem vocans q̄ in domū excepisset hospitem percussorem filii sui ignarus se pascere. Familiarem vero q̄ quem pro illius custode misisset: eum compererit hostilissimū. Secūdum hæc lydi adfuerunt qui mortuū adferebant: post ipsum interfector sequebatur stans autem hic ante cadauer lese Cræso tradebat: manus protendens iubensq; vt se super cadauer mactaret: referendo tum priorem calamitatem suam: tum quoniam suum etiam expiatorem interemisset. sibi viuendum amplius non esse. Hæc Cræsus audiens & si in tanto domestico luctu positus: tamen Adrastum miseratus est ad eūq; inquit. Habeo abs te hospes omnem satisfactionem: quoniam te ipsum morte condemnas. Neq; vero tu huius mihi cladis auctor es: nisi quatenus id fecisti imprudēs. sed deorum quispiam qui iā mihi ventura significauit. Et Cræsus filium pro sua dignitate sepelinit. Adrastus autem Gorgii filius Midis nepos is qui tū fratris: tum expiatoris interfector extiterat vbi silentium fuit ad sepulchrum ignoscentibus ei hominibus: ob quæ ipse grauisime adficiabatur: lese super bustum trāstodit: Cræsus filio orbatus ingenti in luctu duos annos egit.

Vem luctū postea finiuit Astyagis Cyaxaris filii dominatione a Cyro Cambydis filio sublata: & rebus persarū augetibus: atq; in sollicitudinē venit si qua ratione possit potentiā persicā prius q̄ magna efficeretur occupare. Sub hāc statim cognationem tētare statuit vaticiniā quæq; apud græcos q̄q; in africa essent.

Atys mors.

Iuppiter expiator,
Iuppiter hospitalis,
Iuppiter familiaris.

Adrasti cædes.

Aliis alio dimissis: quibusdā delphos: quibusdā dodonā: nō nullis ad Amphiarāū ac Trophoniū. Sunt qui ierunt ad branchidas oræ milesiæ. Atq; hæc sunt græca: ad quæ consulenda Cræsus misit oracula. In africa vero ad Hammonem alios respondenturos dimisit. Omnes autē exploratum oracula quid sentirent: vt si cōsentanea in vero deprehenderentur: secundo loco de suis tentatū mitteret: nūquid in persas expeditionem moliretur: Mittens itaq; ad oracula tentanda lydos: hæc dedit mandata vt qua die proficiscerentur ex sardibus abea reliquū tempus supputantes quotidie oraculis vterentur sciscitantes quidnā faceret lydorū rex Cræsus Halyattis fili?: & qd̄ singula oracula respōdisset. Id oē cōscriptū ad se referret. Quid cetera respōderit oracula a nemine cōmemorat. At apud delphos simul atq; ingressi sunt lydi domū cōsulturi deū: & scitaturi qd̄ sibi esset iniūctum: pythia hexametro tenore hæc inquit Noui ego quis numerus sabuli mensuraq; ponti. Mutū p̄cipio: satis nihil audio vocē: Venit ad hos sensus nidor testudinis acris Quā simul agnina coquitur cum carne lebe: Qui superest stratus: stratus cui desuper est æs. Vel Noui ego harenarū numerum & spaciūq; profundi. Vel. Noui ego harenarū numerū modios & aquat. Vel. Acquoris est spaciū numerus mihi notus harena. His oraculis quæ pythia reddidit cōscriptis lydi digressi lardis rediere. Cūq; aliis quos circummiserat Cræsus adfuissent tunc singula aperiens quod scriptum esset inspexit: quorum: quidem nullum probauit. Vbi autem illud delphicum audiuit protinus adorauit: atq; admisit existimās solam esse apud delphos vaticinationem: quippe quæ compererat qd̄ ipse fecisset. Etenim postea q̄ ad petenda oracula nuncios dimiserat obseruato ex omnibus diebus præcipuo tale quiddam est machinatus commentando ea quæ ad deprēdendū & ad differendum ardua forent. Testudinem pariter & agnū cōcisos in aheno coxit operculo aheneo imposito. Atq; itae delphis Cræso respōsum est: Ex Amphiarai vaticinio quidnam respōsum sit lydis cum in sacro illo rite sacrificassent: non queo dicere. Nam de eo nil fertur aliud q̄ quod & hoc Cræsus verax esse vaticiniū existimauit. Post hæc ingentibus hostiis deum qui est apud delphos exorandū statuit. Inmolauit enim pecora quæ fas est immolari numero tria milia. Fultra & aureata argenteaq; ad hoc phialas aureas & amictus purpureos ac tunicas ingenti pyra extracta concremauit: sperans aliquanto magis his rebus propiciari deum. Missis etiam lydis omnibus vt sua ipsorum.

Dodona.
Græca oracula.
Amphiaratus vates
Branchides.
Trophonius

Cræsi oracula.

Abundat

Phialæ aureæ.

quicquid tale haberet quisq; immolaret. Quo ex sacrificio cum immensa vis auri defluxisset: ex ea dimidiatos lateres deformavit longiores vt inscripsit sex palmorum: breuiores trium: crassitudine palmari numero ceterum decem & septem: quorum quattuor erant auri excocti: singuli pondo duorum & dimidii talenti. Ceteri vero auri albi pondo binum talentorum. Fecit leonis quoque effigiem ex auro excocto decem talentorum pondus: qui leonem templum delphicum deflagrauit: a semilateribus decidit. Super illos enim erat collocatus: & nunc in corinthiorum thesauro repositus est pondo sex talentorum atque dimidii eliquatis tribus talentis: ac dimidio. Haec Croesus ubi perfecit: delphos misit. Cumque eis haec alia duas grandi forma pateras auream argenteamque: quarum aurea intrantibus templum ad dexteram posita erat. Argentea ad sinistram: quae & ipsa cum templum incensum est amota fuerunt: aurea quoque in clazomeniorum thesauro posita pondus talentorum octo & dimidii. Praeterea mmarum duodecim argentea ad iuggrundam anguli templi sexcentarum amphorarum capax in qua miscebatur vinum a delphis Theophaniae festo operum vt delphi aiunt: Theodori famii vt ego arbitror. Non enim mihi videtur opus temere factum. Misit praeterea dolia argentea quattuor: quae in corinthiorum thesauro stant. Donauit item aquiminaria duo: aureum argenteumque: quorum in auro superscriptum est donarium esse lacedaemoniorum: non recte superscriptum: quoniam & hoc Croesi est. Sed quidam delphorum gratificari lacedaemoniis volens inscripsit: cuius nomen ego cognitum habens: non tamen promam. Verum puer: per cuius manus fluit aqua: lacedaemonios est sed eorum neutrum aquiminare. Alia quoque cum his permulta Croesus dona misit non insignia. Item fusilia ex argento orbiculata: necnon mulieris simulacrum tricubitale: quod delphi narrant esse effigiem pistricis Croesi super hoc donauit vxoris suae monilia a collo pendente: ac zonas quae delphos Croesus transmisit. Amphiarao insuper cuius & virtutem audisset & cladem: donauit clipeum ex auro totum: totaque ex auro solido cuspidem: & xystum cum suis iaculis aureum: quae ambo ad meam usque memoriam apud thebas teposita fuerunt in Ismeni Apollinis templo. Haec dona lydis qui portaturi ad oracula erant Croesus iniuxit vt interrogaret numquid aduersus persas Croesus iumeret expeditionem & num aliquorum hominum auxilia ascisceret. Lydi ubi eo quo dimittebantur peruenerunt donariis oblati oracula consulunt: Inquentes Croesus lydos: aliarumque nationum rex ista in hominibus sola esse vaticinia sentiens: iccirco

Leo aureus.

Paterae duae
vna aurea Al-
tera argentea.Argentea do-
lia quattuor.
Aquiminaria
duo.Varia croesi
dona.
Fusilia.Clipeus aureus.
Xystrus aureus.

qualia debita sunt dona dat vosque precoratur nunquid aduersus persas profiscatur in expeditionem: & num quem socialem adiscat exercitum. Atque hi quidem haec interrogauerunt. Oraculo autem in idem concurrebant sententiae praedicentes Croeso fore: vt si arma persis inferret: magnum imperium euerteret. Confulebant tamen vt potentissimos quosque graecorum ad comparandos sibi socios exquireret. His responsis relatis atque auditis Croesus ita elatus animo est: vt omnino conciperet spem se euersurum esse imperium Cyri: ac rursus mitteret delphos ad pythiam dona in singulos viros: quos illic multos esse audiebat binos auri stateres. Ob quae numera delphi vicissim Croeso lydisque donaret primas in consulendo oraculo partes: primusque in sedendo locum atque imunitatem: & ius perpetuum cuique volenti ascribi in numero delphorum. Donis Croesus persecutus delphos tertio vaticinium poposcit: quod videlicet illud verax sibi esse conciperet. Poposcit autem numquid diuturnum foret imperium sibi: Cui pythia in haec verba respondit. Regis apud medos mulo i) lo iam sede potito. Tunc ad scruposum fugere heremum strenue ly) de. Nec perire stare nec ignauum te esse pudendum. His ex versibus i) cum adlati essent multo magis quam ex ceteris voluptate Croesus adcepit sperans fore vt nunquam apud medos mulus pro viro regnaret: & proinde nec ipse nec posterum sui principatum abrogaretur. Post haec putauit sibi curandum: vt potentissimos graecorum sibi conciliaret. Idque vestigando concipit lacedaemonios atque athenienses eos esse quod alteri in dorico genere: alteri in ionico antecellerent. Nam de his ita antea iudicabatur: cum ab initio altera gens foret pelagica: altera hellenica hoc est graeca: quarum haec nunquam solum mutauit: illa assidue multumque est peruagata. Etenim sub Deucalione rege oram phthiotidem incolunt sub Doro Hellenis filio tractum: qui ad ossam & olympum iacet nomine Istieotem. Unde a cadmeis eiecta coluit in pidno locum quem vocant macedonum. Rursus in dryopidem commigravit: atque ita in peloponnesum venit: doricaque cognominata est. Qua lingua pelagici sint vsi: adfirmare non possum: sed coniectura signorum licet dicere eadem qua nunc pelagici vtuntur. qui supra Tyrrhenos urbem crestonem incolunt: quodam tempore finitimi eorum qui nunc dotes vocantur: tunc incolentes regio nem: quae nunc Thessalia nominatur: & placia: & scylacem: cum pelagici habitarent ad hellepontum: qui contermini athenensium erant aliaque omnia pelagica oppida nomen immutarunt. Quibus signis coniectantes oportet dicere pelagos barbara

Croesi oracula.

Croesi oracula.

Phthiotis.

Dorus.

Dorica.
Tyrrhenos.
Thessalia.
Placia
Scylax.
Pelagici.

Hellenes. Cretonitę. lingua fuisse: & si tota gens pelagica talis erat: gentem atticā utpote pelagicam cum in Hellenes: idest græcos transiit linguam simul istorum perdidisse. Etenim neq; cretonitarum loquela cum vilo circa populorū consentit: & placianorum ne se cum quidem ipsa. Per quod declarant quam linguæ figurā optinebant cum in hæc loca transierunt: eandem se nunc conseruare: At natio hellenica: idest græca ex quo existit eadem lingua semper est vsa: vt mihi videtur. ideo imbecillis quod ex pelagica fuit abscisa: & exiguio initio profecta: mox in multas gentes augetens tum aliarū: tum præcipue barbararum frequentia se ad illam cōferente. Quæ causā mihi videtur fuisse cur gens pelagica q; græca esset: nequaquā magnos profectus fecerit. Ex his igitur gentibus atticā Cræsus audiebat optineri: oppressamq; esse a Pisistrato Hippocratis filio. Hic enim ea tēpestate tyrannus athenis erat. Cuius patri cum priuatus spectaret olympia: ingens contigit portentū. Nam cū hostiam immolasset Athena vt imposita erant plena & carne & aqua absq; igne efferbuerunt: ita vt aqua redundaret. Quod portentū conspicatus Chilon lacædemonius: qui forte aderat: suasisit ei primū ne vxorem secundam duceret domum. Secundo loco si vxorem haberet eiiceret: & si quidem ex illa filium sustulisset abdicaret. Huius consilio non persuasus Hippocrates hūc postea Pisistratum filium sustulit: qui in seditione littoralium: quibus præerat Megades Alcmeonis filius: & campestriū: quibus præerat Lycurgus Aristolandi filius tertiam seditionem excitauit tyrannidem adfectans: cōtractisq; seditionis per causam tutādī mortuos huiuscemodī rem machinatur. Scipsum ac par mularū cū vulnerasset: agitauit illas in forum tanquā elapsus ex hostib;: quem rus proficiscentem illi prorsus interimere voluissent: Orare populum: vt aliquid custodiæ circa se habere permetteret: cum prius specimen sui in expeditione: qua contra megareas præferat. Capta Nisea alijsq; præclaris operibus editis: populus atheniensis ita deceptus dedit ei quosdam e ciuib; delectos pro satellitibus: non qui hastas: sed clauas ferrent Pisistratum sectantes. Cū quibus ille impetu facto arcem occupauit: & inde atheniensium imperio potitus est: nullas neq; dignitates quæ erant perturbans: neq; consuetudines transferens: sed cōstitutis adhærescens: urbem bene atq; cōmodè exornauit. Eū tandem nō multo post tempore milites Megadis: & Lycurgi: quidem senserant: eiecerunt. Hunc modum Pisistratus primum athenas: tyrannidemq; nondum valde stabilitam amisit cuius

Pisistratus.
Portētum in
gens.
Athena ferbu
erunt.
Chulon.

Megades.

Pisistratus ty
rannis.

cl
Megades.
Lycurgus.

electores rursus inter se seditiones redintegraverunt: In qua seditione megades satagens Pisistratum nullo caduceatore inuitat nunquid velit filiam capere vxorem Adcipiente conditionem Pisistrato: inter consilium de illo restituendo: res (vt ego interpretor) longe stultissima quoniam inde a priscis temporibus responsum erat græcam gentem dexterem esse q; barbaram: & magis ab ineptiis abhorrentem: & si athenienses inter græcos feruntur sapientia principes: ex quibus fuerunt isti qui talia sunt machinati. Brat in tribu pæania mulier nomine Phya tribus digitis minus statura quattuor cubitorum: alioqui formosa. Hanc mulierem omni armatura cum instruxissent in currumq; sustulisset cōpositam in eum habitum (quo venustissima videnda esset) in urbem agūt: præmissis præconibus emisariis: qui cum in urbē venirent hæc mandata exquerentur vt dicerent. Athenienses bona mente excipite Pisistratum quē Minerva ipsa præcipuo inter homines honore profecuta in suam reducit arcem. Et hi quidem passim vadentes talia prædicabāt statimq; rumor emanauit in tribus Mineruam reducere Pisistratum. Qui in vrbe erant credentes mulierem ipsam deā: foemine supplicauerunt pariter & Pisistratum adceperent. Hunc in modum quem dicimus recuperata tyrannide Pisistratus ex pacto ne quam inierat cum Megade illius filiam duxit vxorem. Verū cum & filii essent ei adulescentes: & qui oriūdi forent ex Alcæmgone dicerentur obnoxii esse crimini piaculari nolens ex no: no coniugio liberos tollere: haud legitime coibat cum vxore. Quam rem cū inter illicita occultasset: postea ad matrem rettulit enunciat id: nec ne: mater viro indicauit. Id iste iniquo animo ferēs se a pisistrato cōtumelia adfici: vt erat iratus milites homini infensos reddidit. Quæ fieri pisistratum cōtra se animaduertens regione prorsus abcessit: & vbi eretrium peruenit vna cū filiis deliberat. & cū sententiā Hippiaæ præualuisset de tyrannide rursus recuperanda aliquot ciuitates excitauerūt: quæ ipsis nō nihil beneuolæ erāt: & cū aliæ cōplures pecuniæ multū cōtulerunt. Tū vero thebani plurimū: post hæc non ita multo interiecto tēpore omnia ad reditum eis in expedito fuerūt. Nā & ex pelloponēso argiui aderant mercede conducti: & Naxius quidā nomine Lygdamis: qui vltro adueniēs plurimū stūdiū exhibuit adlatis & pecuniis & copiis. Profecti ex eretria anno vertēte redierūt: & primum in attica marathone occupauerunt. Ad quos interea ibi castra habētes cū seditiosi ex vrbe se cōferebant: tū alii ex tribubus cōfluebant: quibus erat tyrannis

Græca gens
barbara dex
terior & ab i
eptiis abhor
rens.
Phya mulier.

Recuperata ty
rannis.

Pisistratus
haud legitime
cū vxore
coibat.

Lygdamis.

Marathon.

quæ libertas iocundior: atque ita congregabantur. Dum Pisistratus pecuniâ cogit: & marathone tenet: Athenienses qui intra urbem agebant: rem nullius momenti fecerunt. At ubi adceperunt eum ex marathone urbem versus mouere: ita domum ad se defendendos obuiam tendunt. Et dum isti cum omnibus copiis infesti in illos: & illi circa Pisistratum e marathone digressi contra urbem irent: & in eundem locum conuenissent: perrexerunt ad Mineruæ pallenidis fanum: altrinsecusque arma posuerunt. Hic diuina propa fungens Amphilytus Acarnan vir ariolus: Pisistratum cui adfistebat adiit: atque hæc hexametro carmine vaticinatus est inquit. Est nūmus proiectus: item sunt rhetia teta: Nocte meant thynni claro sub sydere lunæ. Hoc ille oraculum diuino adfatus spiritu reddidit. Quod oraculum Pisistratus coniectans: & se adcipere adfirmas: in athenienses urbe egressos copias ducit. At illi tunc ad prandium se conuerterant: & secundum prandium partim ad somnum. In hos impetu dato hi qui cum Pisistrato erant in fugam vertunt. Quibus fugientibus solertissimum consilium Pisistratus excogitauit ut athenienses nec amplius caperentur: & tamē dissiperentur: pueros iussos conscendere equos premitit: quæ adsequendo fugientes mandata Pisistrati dicerent: iuberentque eos bono animo esse & ad sua queque abire ita audientibus dicto atheniensibus: Pisistratus tertio potitus athenis tyrannidem stabiliiuit tum auxiliariosque copias: tum pecuniarum prouentibus partim a flumine strymone comparatis: filios quoque eorum atheniensem suum qui perstiterant nec vestigio fugam fecerant pro obsidibus sumptos in naxum transtulit. Hanc enim insulam bello subegerat: Lygdamque permiserat: cum ante hæc etiam delum insulam ex oraculis expiallet. Expialuit autem sic. Quatenus profectus a templo ferebatur eatenus ex omni loco mortuos effodit. In alium eiusdem insulæ locum transtulit. Igitur Pisistratus tyrannide potitus est atheniensium: aliis in prælio: cæsis aliis vna cum Alcmeonidis domo profugis. Hunc ita atheniensibus imperantem ea tempestate Croesus audiebat: lacedæmonios quoque magnis e cladibus ereptos: & iam tegeatibus bello superiores esse. Quippe sub leonte & Hegeside in sparta regnantibus cum cætera bella prospere gessissent: in tegeati tamē succubuerunt. Nam iam inde ante istos fere ex omnibus grecis pessime morati fuerant tam circa se quam circa hospites: nullo conuuetudinis conuersationisque commercio: quæ instituta in melius mutauere Lycurgo inter spartiatas probato viro delphos ad oraculum profecto. Cui statim atriū ingresso Pithia hæc inquit. Ad mea venisti præpinguia

Mineruæ pallenidis templum Amphilytus.

Partim ad testes seras

Strymon.

Naxus.

prospectus gr. ε-π-ο-τ-ι-ς

Tegeates.

Lycurgus spartiatas.

templa Lycurge Grate Ioui: & cunctis qui testamur olympi. Ambigo vaticiner sis utrum vir ne deus ne. Sed multo magis esse deum te spero Lycurge. Nonnulli præter hæc aiunt Pythiam ei differuisse instituta: quæ nunc a spartiatas seruantur. Ipsi tamen lacedæmonii volunt Lycurgum cum esset tutor & idem patrius Leoboti spartiatarum regis e creta hæc adtulisse. Si quidem cum primū tutor factus est: omnia iura immutauit: deditque operam ne quis ea præteriret. Deinde quæ ad bellum pertinerent iusurandum conuentus comestationes super hæc instituit tribunos plebis ephoros ac senatores. Ita illi ad rectum vitæ genus translati sunt a Lycurgo. Quem vita defunctum delubro ædificato egregie colunt. Ex quo cum bonitate soli: tum non exigua hominum copia discurrerunt statim: ac benigne tem geserunt. Nec amplius contenti ocio frui cum se arcadibus præstantiores esse arbitrantur. de omni illorum terra occupanda oraculum delphicum consuluerunt: quibus Pythia respondit. Meus petis arcadiam multis petis haud tibi tradam. Multi apud arcadiam vescentes glande viri sunt. Qui te reiciet: tibi ego haud inuidero quicquam saltandam tegeam planta plaudente daturus. Utque queas campum metiri fune feracem. Hæc responsa ubi adceperunt lacedæmonii a cæteris arcadibus abstinentes bellum intulere tegeatibus ferentes secum compedes videlicet captiuis freti oraculo tanquam essent ipsi redacturi tegeatas in captiuitatem. Verum congressi prælio ac fugati quicunque eorum viui sunt capti eisdem quas ipsi adtulerunt compedibus indutis campum tegeatem metiri fune coluerunt. Compedes quibus victi fuerant ad nostram usque memoriam incolumes fuere circa templum Mineruæ Aleæ apud tegeam suspensæ atque superiorum quidem bello lacedæmonii aduersus tegeatas assidue semper male pugnaverunt. Croesi tamen ætate & Anaxandridæ Aristonisque regum suorum longe superiores contra eosdem extiterunt hunc in modum tales effecti. Cum semper in bello a tegeatibus repellerentur missis delphos consultoribus: oraculum sunt sciscitanti: quænam deorum placarent: ut tegeatum victores existerent. His Pythia respondit: id fore si ossa Orestis filii Agamennonis referrent. Cuius vnam cum nequirent inuenire rursus ad deum mittunt de loco sciscitatum in quo situs Orestes esset. Hæc nunciis interrogantibus ita Pythia inquit. Est pars arcadiæ tegeæ in regione patenti. Hic duo flant venti vna peruehemente coacti. Forma hostis formæ & plagæ superindita plaga. Hic Agamennonides terra omni parente tenetur.

Leobotus.

Vide zeno phontem de repu.

græce ἀνέ
Lacedæmonii se arcadias præstantiores arbitrabantur.

Mineruæ aleæ templum. Croesus. Anaxandridas. Ariston.

Orestis ossa.

Benemeriti
Spartiatæ.

Lyches.

Homerus nõ
cessabat cor-
pora morta-
lũ minora eẽ
q̃ prisca con-
queri.

Orestis pce-
ritatem mire-
tur nemo cũ
Plini⁹ in sep-
timo lib. capi-
te. 16. scribat
in creta terræ
motu/Rupto
mõte/inuẽtũ
eẽ corp⁹ stas
xvi. cubitorũ
quod alii o-
rionis alii E-
etionis fuisse
tradunt.

Crœsi legato-
rũ ad lacedæ-
monios ora-
tio.

Quo tu sublato tegeæ sperabere victor. Vbi hæc audierũt: nihil tamen minus inuentione frustrabatur: & si omnia disquirentes donec Lyches vnus spartiatarum eorum qui benemeriti vocatur comperit. Sunt autem benemeriti ex ciuibus semper militia equestri perfunctis quini quotannis: qui quo anno ex equitibus spartiatas exeunt: ne torpescant alius alio mittuntur. Ex his Lyches cum esset rem apud tegeam aduenit: fortuna pariter atq; sollertia vsus. Nam cum lacedæmonius a tegeatibus hoc anno commertio mutuo se aduendi esset: & iste in ærariã officinã venisset: intuebatur ferrum dum procudabatur: quo in spectaculo admirandum animaduertens: faber ærarius intermisso opere: quantomagis Lacon (inquit) hospes admirare se si idem (quod ego) tu nosces: qui tanto opere admiraris ferrariũ opificiũ. In hac enim corte puteum facere cũ vellẽ: incidi in sepulchrũ septẽ cubitorũ: & quia incredulus erã omnino fuisse maiores q̃ nũc sunt homines: aperui vndiq; mortuũ æqualia atq; sepulchrũ longitudine: quã vbi mẽsus sum iterũ obrui. Hæc illo referente quẽ viderat Lyches considerans coniecit hunc ex oraculo esse Orestem hac videlicet cõiectura duos quidẽ quos cernebat excussoris folles totidem comperit esse ventos. Incudem vero & malleũ formã formã hostẽ: ferrũ vero quod pcederetur plagã super inditã plagã hac ratione cõiecitabat/ q̃ in plagam hominis ferrum inuentum est. Hæc itaq; secũ agitans spartã regressus: rẽ omnẽ lacedæmonius refert. Illi ex cõposito hominẽ criminis cõuictũ exilio damnant Qui in tegeam pfectus: & calamitatem suã referens fabro excussori conducit ab eo nolenti vendere cortem. Ibiq; aliquãdiu habitans vbi rẽ cognouit effosso sepulchro ossa colegit: eaq; portans spartã rediit Quo ex tẽpore lacedæmonii quoties cum tegeatibus cõgressi sunt superiores extitere. Adeo vt multũ iam pelloponnesi eis pareret. Hæc itaq; omnia Crœsus audiens misit nuncios spartã cũ muneribus ad rogandã belli societate iustos dicere quæ oporteret. Ii postquã peruenerũt nos aiunt Crœsus misit lydorum aliarũq; gentiũ rex ita inquit. Lacedæmonii quoniam deus oraculũ reddidit: vt gręcã mihi societate adiscerem: & vos inter græcos antecellere audio: statui vos mihi in societatem ex oraculo prouocandos ad inuendã mecum quam cupio amicitiam atq; societatem citra dolum fraudẽq;. Crœsus hæc per legatos nunciauit. Quorum aduentu lacedæmonii: qui & ipsi oraculum audierant gauisi: foedus cum eis hospitii societatisq; inierunt. Etenim iam antea intercedebant nõnulla Crœsi

in lacedæmonios beneficia. Nam cum illi misissent sardis ad aurum comendum quo vsuri erant in id simulacrũ: quod nunc positũ est apud laconicam in thornace Apollinis eo auro sunt a Crœso donati. Qua de re lacedæmonii quodq; se amicos ille delegisset: societatem admiserunt: & hoc denunciante sese paratos exhibuerunt. Quod vbi fecerunt pateram athenearum laboriorum tenus frequentibus animalibus cælatam triginta amphorarum capacem dono adferebant volentes Crœsum remunerari. sed eam sardis non pertulerunt propter alterutram harum (quæ feruntur) causarum. Lacedæmonii quidẽ aiunt hanc pateram cum ferebatur sardis cum samũ adpulli essent: a samis fuisse interceptam: qui cognita re nauibus istos longis adgressi fuere. Ipsi vero samii lacedæmonios qui pateram portabãt ferro veniẽtes cum audissent Crœsum captum esse cum sardibus illam in samo vendidisse viris priuatis: qui eam Iunonis templo dedicauere: & illos qui vendidissent spartam reuerfos forsitan dixisse a samis sibi fuisse ereptã. De patera ita res se habet. Crœsus elusus oraculo aduersus cappadociam exercitus comparabat spe & Cyrum & potentiã persicam euertẽdi. Cui in hac adparanda expeditione occupato: Lydus quidam nomine Sandanis & antehac pro circumspecto habitus: & ob hanc quam dixit sententiã plus nominis apud lydos consecutus: hunc in modum Crœso consuluit. Aduersus tales viros expeditionem paras rex qui coriacea subligacula: qui e corio reliquam vestem ferunt: qui non quibus volunt cibis vescuntur: sed quos habet vt pote regionem asperam incolentes. Ad hæc potu non vinitur sed aquæ: non ficos ad comendendum nec aliud quicquam boni habentes. Quibus cum nihil sit quid eripies si vice-
ris. Sin victus fueris aiaduerte quot bona amittes vbi gustauerint illi nostra bona circũsistent nos: nec abigi poterunt. Equidem diis habeo gratiã qui nõ induxerunt in animũ persis: vt lydos inuaderẽt. Hæc locutus nõ tũ Crœsum psuasit. Etenim persis antequã lydos subigerẽt nihil erat neq; lautũ neq; opiparũ. Porro cappadoces a gręcis syri nominãt: & erãt hi syri (ãre quã persæ imperitarẽt) ditionis medorum: tũc autẽ Crœso parebãt. Si qdẽ imperiũ medicũ ac lydũ determinabat fluiũ haly qui ex armenio mõte pfluẽs primũ cylicas: dehinc mactienos q̃ sunt ad dexterã: & phrygas qui sunt ad leuã. tũ boream versus tendens syros: cappadoces: paphlagonẽsq; interfuit: cappadoces a dextera paphlagonẽs a sinistra perstringens. Ita flumen haly: cũcta fere superiora asiæ a mari: quod cypro obnoxium

Inita Cræsi
cũ lacedæmo-
niis societas
Pateræ athe-
næ capaci-
tas.

Sandanis.

Post id tẽpo-
ris natum est
hoc duerbũ:
um: psica mẽ
sa de opipare
vescẽtibus.
Cappadoces
Syri.
Halys.
Mactieni.
Cylices.
Phryges.
Paphlagonẽs.

Euxin⁹ pōt⁹

est ad euxinum vsq; pontū dirimit dorsum omnis regionis lō-
gitudine quinq; dierū itineris viri expediti aduers⁹ cappado-
ciam Crœsus cū exercitu proficisceretur: cupidus cū hanc par-
tem soli fœcundi suo adiciendi: tum vel magis fiducia oracu-
lorum Cyrum vlciscendi propter Astyagē Cyaxaris filium me-
dorum regem adfinem suū: quem Cir⁹ Cambysis filius prælio
victū ceperat. Erat autē Crœso Astyages hunc in modū affi-
nis. Apud scythas pecuarios cum esset seditio caterua quēdā
eorum secessit in terrā medicam: qua tēpestare medorū tyran-
nus erat Cyaxares Phraortis filius Deiocis nepos: qui scythas
hos tanquā supplices initio benigne adloquebatur: ac plurimi
faciebat: adeo vt pueros eis traderet imbuendos: tū lingua scy-
thica. tum artificio arcus vtendi. Interiecto deinde tēpore cū
scythæ venatū assidue irent: & semper adferrent: nonnunq; ta-
men contingebat vt nihil caperent. Quos ita reuertentes ina-
nibus. Cyaxares. (Erat enim cū ingenti tenebatur ira peracer-
bus) probis insectabatur. Id illi vt se indignum a Cyaxare pati
non ferentes consilio habito decreuerunt: vt aliquem eorū pue-
rorum quos docerent trucidarent: Instruētūq; (vt feras instrue-
re consueuerant) Cyaxari offerrent: perinde atq; venationē. Id
q; cum obtulissent quam celerrime se ad Halyattē Sadyattis fi-
lium sardis conferrent: quod & factum est Nam & Cyaxares &
qui aderant coniuæ ex his carnibus gustauerunt: & scythæ p-
petrato hoc Halyatti se supplices prebuerunt: quos postea repo-
scenti Cyaxari q; Halyattes reddere abnuerat: bellum inter ly-
dos medosq; quinquennale cōflatum est: quo in bello aliquo-
ties medi victores extiterunt & nocturnum quoddam prælium
gesserunt: sexto anno signis colatis: cū æquo Marte certarent
stante acie contigit vt repente dies nox efficeretur. Quā immu-
tationem huius diei futuram Thales milesius ionibus prædi-
cauerat hunc annū præfiniens: quo immutatio facta est. Lydi ac
medi vbi diem noctescere viderunt: a pugnando destiterūt: eo
q; propensius ad pacē inter se constituendam festinarunt aucto-
ribus conuentionis Sinēsi Cilicē: & Labynetō babylonio: qui
iusurandū intercederet: & reconciliatio ad finitatem fieret: pro-
perarunt decernentes ab Halyatte Arienam filiam Astyagi Cy-
axaris filio nuptam dandam quoniam sine vehementi necessi-
tate conuentiones stabiles iniri non queunt. Ineunt autem hæ-
gentes fœdera cum cætera ritu græcorum: tum feriendo bra-
chia qua illa humeris connectuntur: ac mutuum sanguinem de-
lingendo: Hunc igitur Astyagem auū suum maternum Cyru

Astyages.
Cyaxares.Phraortes.
Scythe.Cyaxares p-
acerbus.Thales mile-
sius.
Solis eclipsisAriena.
Lydorum ac
medorū in eū
di fœderis
modus.
Astyages.
Cyrus.

bello victū tenebat ob eam q̄ in sequentibus indicabo causam.
Quo nomine Crœsus ei infensus nūquid inferret persis bellum
ad oracula miserat: & cum responsum redisset haud sincerū s-
cum facere interpretans in expeditionē profectus est aduersus
quādam persarū partē. Atq; vbi ad halyū flumen peruenit tūc
(vt ego quidem sentio) pontibus qui nunc sunt: copias trans-
duxit: vt autē græci dicunt: Thales milesius traductor exti-
tit. Nam cū incertus animi Crœsus foret q̄ parte fluminis traui-
ceret exercitū (nullos dū. n. eorū fuisse ea tēpestare pontes ferē)
Thales q̄ in his castris aderat fecisse: vt flui⁹ qui ad leuā exer-
citus fluebat: flueret etiā ad dexterā. Fecisse autē hunc in modū
fossam per altā exorsus supra castra ductā in speciem lunæ de-
pressit: quæ castra vt erant metata a tergo amplecteretur. In quā
cōtraduxisset ex pistrino alueo fluiū iterū eū vbi exercitus tra-
iectus esset: in suū alueū refunderet. Itaq; cum celerrime fluius
deductus esset vtrinq; vado meabilis effectus est. Quidā aiunt
veterē oīno exaruisse alueū. Cui rei equidē nō accedo. Quo. n.
mō qui rursus redierūt illū transierunt. Crœsus exercitū tra-
iecto vni in cappadociæ locum qui dicitur Pteria omniū eius
regionis tutissimū iuxta urbē Sinopē fere ad pontū cuxinum
sitā. Hic statua habens p̄ dia syroꝝ vastat: & urbē pteriorū ex-
pugnat: diripitq;: cepit quoq; cunctas circa vrbes: syros nihil
cōmeritos exterminans. Hinc Cyrus coacto suo exercitu sump-
tisq; omnibus: q̄ in medio incolebāt obuiā pergīt: missis tamē
anteq; exercitū educeret caduceatoribus ad Iones tērandos: vt
ad se a Crœso deficerēt. Illis abnuētibus pfectus castra contra
Crœsum posuit ibidēq; in regione pteria p se vterq; alterū la-
cessere. Cōmissaq; acri pugna: & multis vtriq; cadētibus ad ex-
tremū noctis interuētū dirimūtur neutri victores. Atq; hūc in
modū duo exercitus dimicauerūt: Crœsus a suo exercitu in-
satus q̄ cū Cyri multo maioribus copiis cōslixisset: postero die
cū Cyrus ipsum supsederet inuadere regressus est sardis: habēs
in animo euocare ægyptios ex fœdere quorū cū rege Hamasi
anteq; cū lacedæmoniis societate coierat adcersere etiā babylo-
nios: cū quibus & ipse fœdus pcesserat. Erat autē babylonioꝝ ty-
rannus ea tēpestare Labynetus. Denūciare itē lacedæmoniis:
vt ad certā diē presto essent. Hisq; & suis copiis coactis vbi per-
hyemem quieuisset: initio statim veris tēdere aduersus persas.
Hæc destinans Crœsus ab it sardis: dimisitq; caduceatores ad
socios edicēs vt ad quintū mēsem sardis cōuenirēt. Exercitū
vero qui aderat ex militibus cōductis: q̄ cum persis dimicaret:

Thales
milesius.
Pontes nulli,Halys de-
ductus.Pteria locus.
Sinope.Labynetus.
zenophon
Babylonis ty-
rannū semp af-
syriū vocat.
zenophon in
memorato su-
peri⁹ cōsiliū
babylonis re-
gē obpetisse
tradit.

missum fecit: ac dissipauit: minime credens vnq̄ fore vt Cyrus qui sic æquo Marte pugnasset: sardis copias promoueret. Hæc Cræso ratio cinate oia suburbana colubris impleta sunt. Quos vt existerent equi inter ambuladū eū ad pascua irēt comedebāt: Id Cræso cernēti (vt erat) visum est esse portentū. Ideoq̄ mit tēdū ad coniectores telmisses. Qui missi sunt ad consulendos telmisse: vbi adcepere respōsum: didicereq̄ quid sibi vellet: si gnificaretq̄ portētū: nō cōtigit vt Cræso renūciaret. Nā pri usq̄ retro sardis reueherentur: Cræsus est captus. Telmisses ita cōsueuerant exercitū externū Cræso illuc adfuturū: qui eū ad foret indigenas subigeret q̄ dicerent colubrum terræ filiū esse equū hostem & aduenā. Hæc Telmisses Cræso sunt interpretati: sed iam capto nondū tamen gnari eorum quæ circa sardis ac Cræsum erant: Cyrus certior factus Cræsum qui statim post præliū apud Pteriam gestum abcesserat constituisse dispergere copias habito comperiebat opere precium esse quam maturi me posset promouere exercitum: sardis vt hostem priusquam ille contraheret iterum lydorū copias occuparet. Hoc vbi p bavit executus est: propereq̄ ducto in lydiam exercitu ipse nū cius Cræso aduenit. Vnde Cræsus in magnam sollicitudinem adductus q̄ præter opinionem: præterq̄ expectationem suā se res haberent: tamē lydos in præliū producit lydosq̄ gēte in asia: nulla fuit ea tēpestate nec fortior nec magis strēua: Ex equisq̄ pugnabat equitandi sane perita hastas perlongas gestans. Campus in quo cōcursum est ante urbem sardisem iacet ma gnus & editus: quem cū alii amnes interfluūt: tum omniū ma xim⁹ Hermus palude interrupt⁹: qui e mōte hī rō matris Dyn dimene lapsus infunditur mari iuxta phociam oppidum. Hic vbi vidit lydos ad pugnandum instructos Cyrus eorū equita tum reformidans cōstituit admonitu Harpagi viri medi ita fa ciendū. Coactis omnibus qui ipsius exercitū sequebantur ca melis vel frumentū vel vasa portantibus: sarcinas detraxit: vi ros imposuit equestri stola indutos: quibus ornatis præcipit vt prærent cæteras copias aduersus Cræsi equitatū: peditatus vt hos subsequeretur. Post hunc collocat omnē equitatum. Postq̄ omnes cōstituit: imperat eis ne cui cæterorū lydorū parcerent: sed quicūq̄ occiderent obsistentē præter ipsum Cræsum: ne si captus quidē repugnaret. Hæc imperans camelos cōtra equi tatum instruit hac ratione q̄ camelum equus reformidat adeo quidē vt nec speciē eius intueri nec odorē sentire sustineat. Id ideo cōmentus est vt equitatū Cræsi quo ille se pualiturū cō-

uertenda fuit
 libro 10
 nica nō
 n. est no
 men mo
 tus propri
 ū sed desu
 re her
 mū dicit
 ex mōte sacro ma
 tris dynimenes
 Camelus.
 Equus.

Telmisses.

Cræsus ca
pitur.

fidēbat: inutilē redderet. Simul atq̄ in pugna itum est: equi ol factis protinus cōspectisq̄ camelis retro se auertūt. Vnde spes Cræsi interiit: Verū nō protinus lydi ob id exterriti sunt: sed cognita re ab equis desiliūt ac pedites cum persis confligunt. Multis tamē aliquādiu vtrinq̄ cadētibus: tandē vertitur in fu gā: muros ingressi a persis obsidebātur. Quā obsidionē in lō gius processurā ratus cræsus alios nūcios e muris mittit ad lo cios. Nā qui antea dimissi erant hi conuentū sardis ad quintū mēsem indixerant. Ad hos dunittebat oratū q̄ celerrima auxi lia mitti sibi vtiq̄ tam oblesso. Et cū ad alios locios misit: tum vero ad lacedæmones. Cæterū per id tēpus & ipsis sparciatis inciderat cū argiuis cōtentio de agro qui dicitur tyra: quē lo cū & si terræ argolicæ partē: tamē lacedæmonii intercisum te nebant. Etenim argiuorū est quicquid regionis malea tenus ad occasum vergit in cōtinente: & insulæ tū aliæ tū vero citheria. Cū ergo argiui suo territorio interciso auxiliū ferrent: ubi ab v trisq̄ in colloquiū ventū est: vt trecēi vtrinq̄ dimicarent: & vbi superiores extitissent: eorum regio foret atq̄ ambo exercitus in suā vterq̄ terrā discederent: nec permanerēt dū dimicaretur ea scilicet cā ne si adessent parti succūbenti auxiliū sui ferrent. His cōuentis in diuersa digreditur. Ex vtrisq̄ delecti viri qui reli cti sunt cōstixerūt: atq̄ illa quidē vt æquo Marte pugnatibus: ex sexcentis tres omnino reliqui fuerint: & id noctis interuētū: ex argiuis duo Alcīnor & Chromius: qui tāq̄ victores Argos cursu cōtenderūt. ex lacedæmonis vnus Othryades: qui spo liatis argiuorū cadaueribus eorū arma ad suorū castra detulit & se in suo ordine tenuit. Postero die vtriq̄ re audita adfuerūt: sibiq̄ victoriā vindicabāt: argiui qdē q̄ suorū plures supfuisset dicētes: Lacedæmonii vero q̄ eorū q̄ superāt illi fugissent suas pstitisset: & hostiū cefos spoliasset: ex cōtētiōe tādē cōcurrētes pugnāt: ac postq̄ p multi vtriq̄ ceciderūt: lacedæmonii vincūt. Quo ex tēpore argiui tōtis capitibus cū atea criniti eēt neces sario legē cōdiderūt se deuouētis ne prius comā alerent: neue mulieres aurū ferrēt q̄ thyreas recuperassent. His e diuerso le gē tulere: lacedæmonii in posterū comati essent cū antehac nō fuissent. Othryadem qui vnus e trecentis delectus reliquus fu isset: aut pudore spartam reuertendi ob socios interfectos illic apud thyreas mortē sibi cōsciuisse. Cū hæc esset apud spartas rerū cōditio aduenit caduceator precatū Cræso oblesso au xilia. Illi caduceatore audito statuerūt Cræso statim succurrēdū q̄bus iā se adparātibus: ac nauibus paratis alius effertur nūcius

zenophō ma
ximū consi
ctū fuisse ad
firmat.

Tyra agri.

Malea.
Cytheria.
Argiuorum
ager.Alcīnor.
Chromius.
Othryades.
Argiuorum
tonsura.Thyrea
Lacedæmo
nū coma.

Sardis expugnantur.

Mardus.
Hyroeades.
zenophon
persen quēdā
qui vnus cu-
stodum arcis
fuerat seruis
ipsi? capiēde
modum do-
cuit.

gre. 70
2105
Meles Rex
Leo ex cōcu-
bina.
Thimolus
filiius.

zenophō (vt
dixi) raro hi-
storie fidē in-
pēdia cyri ser-
uasse ab lectō-
ribus cogno-
scitur.

Cræsi filius
mutus loqui-
tur.

Cræsus ca-
pitur.

Cræsi regnū

mutū lydos expugnatū: Cræsumq; viuū esse captū. Sic lacedæmonii magno se effectos detrimento rati superfederūt. Sardis autē in hūc modum sunt expugnatae. Quartodecimo q̄ ob- sideri cōptæ sunt die Cyrus missis passim eq̄ibus per suas copias edicit se dona daturū ei qui primus muros conscendisset. Postea q̄ id conato exercitu res non processit: ibi quiescētibus cæteris Mardus quidam: cui nomē erat Hyroeades: id adgre- di est ausus a parte arcis: vbi nullus ad excubandum erat collo- catus: quia illic nequando vrbs caperetur: haud suspectum erat: vtpote loco pręrupto atq; inexpugnabili. quaq; parte solum ne leonem quidem meles primus sardius rex circūtulerat ex pelli- cæ sua genitum: qui Leo quacunq; parte murorum circūlatus esset ex ea parte sardis inexpugnabiles fore telmisses iudicau- rant. Eum Meles per ceteram partem murorum circūduxit: qua cūq; poterat arx obpugnari: per hanc partem tāq̄ in obpugna- bilem atq; precisam circūducere prætermisit: q̄ ad Thimolum filiiū vergit. Ab hac igitur parte Hyroeades ipse Mardus con- spicatus quēdam lydum pridie descendisse ad recipiēdam ga- leam illuc deuolutam aduertit animū atq; considerauit: dehinc ipse cōscēdit. & post eum alii persæ: subinde atq; alii frequētes. Ita vrbs sardis capta est atq; omnis direpta. Circa ipsum autem Cræsum hoc contigit. Erat ei filius cuius superius habui men- tionem habilis ad cætera: sed mutus. In cuius vitū emendādū Cræsus pro viribus omnia fecerat: cum alio ex cogitandō: tum vero delphos mittendo ad oraculū sciscitandū atq; ei Pythia talibus respondit. Lyde genus rex multoq; valde inscie Cræse. >> Nec cura gnati exoptatam audisse loquentis. Intra ædes vocē >> sine q̄ potior tibi lōge ille die quoniā primū infœlice loquetur. Captis mœnibus quidam perses in Cræsum sibi ignotū vt oc- cisurus vadebat. Quem inuadētem se Cræsus cum videret: ita- men præsentī clade adfectus deuitare negligebat: nihil putans differre: an percussus obpeteret mortem an nō. Id vbi filius eius mutus aspexit timens patri erupit in vocem inquiens. Homo ne perimas Cræsum: atq; hoc ille primum effatus: postmodum per omne vitæ tempus vocalis extitit. Persæ & sardibus potiti sunt: & Cræso viuo cum regnasset annos quatuordecim. toti- demq; dies fuisset obsessus: missio magno imperio: vt ei fuerat responsum. Eū captū persæ ad Cyrū perduxerunt quē ille victū cōpedibus super ingētem quā struxerat lignorū struem impos- nit circaq; cum bis septem lydorū filios siue habēs in animo primicias has alicui deo offerre: siue volens votū p̄soluere: siue

cupidus sciendū num quis dæmonū liberaret Cræsum: quē re- ligiosum esse audierat: quo minus piræ impositus viuis cōcre- maretur. Hæc quidem Cyrū fecisse aiunt. Cræso autē super py- ram stāti & si in tanta calamitate posito: tamen venisse in men- tem Solonis qd̄ ab eo sibi nutu dei fuisset dictū ex viuētibus beatū esse neminem. Quod dictū vbi subit Cræso ferunt eum ex vehementi defectione animi victū ingemiscentē ter Solo- nem nominasse: & Cyrū cū audisset iussisse interpretes eū per- conctari quēnam inuocaret: Illosq; adcedentes fuisse percon- ctatos. & hunc interrogatū silentiū egisse. Deinde cū loqui co- geretur dixisse. Illum nomināui qui vt omnes tyrannos adlo- queretur: ego q̄ ingentē pecuniā præoptarē. Eū nō plane loquē- ti rursus interrogat quodnā esset quod dixisset efflagitantibus atq; in festantibus interrogatione inquit quemadmodū Solon qui esset atheniensis ad ipsum a principio venisset: & intuitus onines eius opes corā pro nihilo duxisset. A deo quo de ipso di- xerat: ea omnia euenisse: neq; hæc magis de seipso q̄ de oi ho- minum genere: & de his præsertim qui sibipsis beati videren- tur. Hæc Cræso referente iam pyra incensa ardere extrema ce- pisse & Cyrū auditis per interpretem q̄ Cræsus dixisset: pen- tuisse: eū se quoq; hominē esse cognosceret: qui alium hominē qui se inferior non fuisset opibus viuū rogo traderet. Præterea vetitum ob id penam: ac reputantem nihil esse rebus humanis stabile iussisse ignē celerrime extingui iā incensum. Cræsumq; deponi: & quæ circa eum erāt. Verū eos qui ignē iam conaban- tur extinguere nō eualuisse. Ibi cræsum cognita per lydos cyri pœnitentia cū cerneret vnūquēq; extinguendo deuoluendoq; igni incūbentē: nihil tamen proci exclamādo inuocasse apol- linē: vt ipsi adesset si quod ab eo donum illi gratū fuisset obla- tū: ipsumq; presenti malo liberaret. ita cū lachrymis Cræso de- um inuocāte nimbos repente cū serenū ac tranquillū esset cō- fractos esse: imbresq; erupisse: ac vehementissima aqua pluuisse: & rogū extinxisse. ita cyrū cognito deorū cultorē ac bonū virum esse Cræsum e pyra deposuisse: atq; hunc in modū interrogasse Cræse quisnā te hominū persuasit: vt cū exercitu inuaderes ter- rā meā ex amico factus hostis. Cui cræsus. Ego inq̄ rex istud feci tuo prospero meo infausto fato græcorum deo auctore: q̄ me ad bellū tibi inferendū impulit. Neq; enim quispiam ita a- mens est: vt bellū q̄ pacem præoptet. Nam in pace filii patres in bello patres filios sepeliunt. Sed vt ista fierent: dæmoni cordi fuit. Hæc cræsus locutus est quē Cyrus solutū iuxta se colloca-

Cræsi i Pyra
Solon a cræ-
so nominat.

Cyri pœni-
tentia.

Cræso vixit
apollinis
hymbre.

Bellum.
Pax.
Cræsus ap̄
cyrū d̄-gēs.

uit: ac multa sane obseruantia habebat: intuensq; eum admira-
batur tam ipse q̄ omnis circa coetus. Ille cogitabundus silentiū
tenebat. Mox conuersus ac cernens perfas lydorum diripien-
tes urbem. Vtrum debeo inquit rex tibi loqui quod sentio: an
tacere hoc tempore. Cyrus eū vero quęcūq; liberet audacter p̄-
loqui iussit. Tunc ille Cyrum perconctatur quidnam inquiens
tanta frequentia properat agere. Cui Cyrus. Tuam inquit urbē
diripere: tuasq; opes absumere. Atqui Crœsus excipit: neq; ur-
bem meam diripis. neq; meas opes. Nihil enim mihi iam cum
istis rebus est: sed tua ferunt aguntq;. His verbis intacta cura cy-
rus Crœsum semotis arbitris interrogat quidnā in his quę fie-
rent sibi constituendum censeret. Ad quem Crœsus quoniam
me dii seruū tibi tradiderunt: iure debeo (si qd̄ amplius animad-
uerto) id tibi indicare. Persę ait natura proterua sunt & idem
inopes. Quos si diripientes tu ac potentes magnis opibus ne-
gligis. id tibi ex hoc credibile esse euenturum. Vt quisq; istorū
plurimis opibus potietur ita maxime in te rebellaturum esse ex-
pectandū. Nunc igitur si tibi placent hęc quę ego dico ita fa-
cito. Siste ad singulas portas aliquot ex tuis satellitibus custo-
des: qui vetēt exportari opes vt earum decimę Ioui necessario
reddantur. Ita neq; tu odium illorū contrahas vi opes eripien-
do: & ipsi agnoscentes se iusta agere non iniuri facient. Hęc au-
diens Cyrus maiorem in modū gauisus & tali admonitu: eaq;
vehemēter adprobauit: & iussit satellitibus id exequi qd̄ Crœ-
sus ipsi subiecisset: his verbis eum adfatus est. Crœse quādo ge-
dem & facta & dicta tua egregia viri regis sunt: pete quid mu-
neris a me velis in pręsentiarum tibi dari. Ad quem Crœsus.
Here inquit sine me gratum esse erga deum gręcorū: quę ego
maxime omnium veneratus sum: vt missis ad eū his vinculis p̄-
concter nūquid ei fas sit bene de se ipso merentes decipere. Et
Cyro interroganti quidnā id esset qd̄ incusaret altius repetens
omnē suū aperuit animū: redditaq; sibi oracula & pręcipue do-
naria sua: quibus rebus fretus suscepisset aduersus perfas expe-
ditionē. Hęc cōmemorando reuertitur ad petendā veniam
ob id deo exprobrandi. Ad quē ridens Cyrus & hoc inqt Crœ-
se a me impetrabis: & quicquid aliud atq; id quoties tibi opus
erit. Vbi hęc audiuit Crœsus delphos misit quosdam lydorū
iustos cum ad limen templi vincula deposuissent: sciscitari deū
nunquid eum puderet ob oracula: quibus induxisset ad bellum
Persis inferendum tāquam Cyri potentiam euerfuram. Vnde
tales primitiæ offerētur cōpedes. s. offendendo: sciscitari cum

Persę.
Crœsi con-
siliū.

hęc tum nūquid gręcis diis foret fas esse ingratas. Lydis illuc
profectis & hęc mādāta executis Pythia fertur ita respōdisse.
Sortē fato destinat m̄ defugere deo quoq; est impossibile. Crœ-
sus quintæ retro ætatis crimen luit: hoc est abau qui cum esset
satelles heraclidarum muliebri dolo inductus dominū intere-
mit. Illiusq; dignitate poritus est nihil ad ipsum pertinente. Ve-
rū Apollo cū studuerit vt hęc sardiū clades circa liberos Crœsi
non circa Crœsum contingeret. tamen transferre fata non po-
tuit: sed quatenus illa permiserunt annexus est atq; ei gratiā ret-
tulit: vtpote dilata sardium expugnatione tres annos: & hoc
Crœsus discat tribus ānis q̄ fata destināt. Serius se fuisse cap-
tum: secundo loco q; ipsa ardenti opem tulit. Nam qd̄ ad ora-
culum pertinet haud recte Crœsus incusat: quoniam Apollo p̄
dixit eum esse magnū imperium si bellum persis inferret euerū-
rum: de qua re ipsum consultare volentē decuerat mittere sci-
scitatum: vtrum ipsius Apollo diceret imperium: An Cyri. Sed
quod dictum erat nec considerans nec interrogans sibi ipsi ad-
ceptum referat. Quod autem vltimo responso ait Apollinem
dixisse de Mulo: ne hoc quidem discussit. Nam mulus hic Cy-
rus erat: quippe qui duabus ex gentibus ortus est generosiore
matre q̄ patre. Nam illa quidem meda erat astyagis medorum
regis filia. Hic autem persis & medis subiectus & licet omnium
infimus: tamen dominam suā in matrimonium duxit. Hęc ly-
dis pythia respondit quę illi sardis reuersi Crœso renūciarūt.
Quibus auditis Crœsus suam ipsius agnouit culpam esse non
dei. De Crœsi imperio: & priā Ionie subactione ita res habēt.
Porro lydia quod scribitur nihil sane admirandum habet pro-
ut alie regiones præter auri ramenta ex thmolo prouenientes.
Nam lydi primi dūtaxat eorum hominū quos scimus nummū
aureum argenteumq; ad vtendum percusserunt: ac primi cau-
pones insitioresq; extiterunt. Iidem vt & ipsi auri & a grę-
cis feruntur excogitauerunt alexę tesserarumq; ludum & pilæ
& cætera genera lusoria præter q̄ talaria. Et lydi quidem a per-
sis subacti sunt.

Inc autem exequetur oratio Cyrū: qui Crœsi euer-
tit imperium quifnā fuit ac perfas qui asyam sube-
gerunt. Igitur quęadmodū quidā persarum memo-
rant: nō qui res Cyri insignire: sed prout ille se ha-
bent referre student: ita ego cōscribam: gnatus tri-
farias alias etiam vias esse narrandi de Cyro. Fuit apud me-
dos vir sapiens cui nomen erat Deioeces filius Phraortis. qui

Sors fato
destinata.
Gygis crimē
luit Crœsus
Trogius Gy-
gē candaulis
sociū nō sa-
tellitem ad-
pellat.

Cyrus mulus
Cyri genus.

Lydorū iuēta

*multa hic desu-
que sunt in grę-
Num aureo. co godi
Nummus ce. de G
argenteus si donari
Caupones & pantal
Alea. orle era
Tesseræ fratre
Pilæ ludus*

Cyri historia

Deioeces.
Phraortes.

zenoꝝ hō (ne
quem lateat)
cyruꝝ insigni-
tus iōge ali-
ter q̄ alii: octo
pediꝝ cyri li-
bris in parē-
tes & subdi-
tos optie ad-
fectum semp
inducit.
Medic na-
tiones
Eusæ
Parecōtacēni
Struchates.
Arizanti
Budi. Magi.
Phraortes
primus bellū
intulit persis
Assyrii Nin^o
Cyaxares rex
Militiꝝ ordo

Astyages rex
Astyagis
somnia.

Cambyfes.
Secūdū Asty-
agis somniū

propter suam æquitatem: medorū extitit rex. Huic medi id p̄-
siterūt. Ingentia extruxerunt edificia: quos vellet ex omnibus
medis satellites sibi deligere permiserunt: nec cui potestas fie-
ret regis ad eundē: sed ad omnia internūciis vtendi. Nemini p̄-
terea coram illo aut ridendū aut spuendū: id omnibus factū de-
forme esse. Hæc circa illum ideo faciunt: ne eū cernentes æqua-
& insidientur. Deioces solam medicā subegit nationē: eiꝝ soli
imperauit. Cuius nationes tot numero gentes sunt: busæ: pa-
recontaceni: struchates: arizanti: budi: magi. Tot sunt in me-
dia gentes. Deioce defuncto qui annos tres & quinquaginta re-
gnauit: filius eius Phraortes suscepit imperiū quo solo nō con-
tentus bellū ante omnes intulit persis eoiꝝ primus in potesta-
tem medorū redegit. Quibus nationibus potius valida vtracꝫ
mox asiā subegit: aliam deinceps atq; aliā inuadendo gentem
donec ad assyrios oppugnādos puenit ad eos assyrios qui Ni-
nū incolebant quōdam omniū principes: sed tunc a locis per
defectionem desertos alioqui per se bene habentes. Aduersus
hos expeditione sumpta Phraortes secūdo ac vicesimo q̄ regno
potitus est anno: cū plæraq; exercitus parte periit. Post obitū
eius Cyaxares filius Deiocis nepos successit: qui dicitur multo
quā maiores sui fuisse præstantior & primus asiæ populos in p̄-
uincias distinxisse: primusq; in suū quosq; ordinē distribuisse:
hastatos: sagittarios equites: cū prius omnia p̄miscua fuissent
atq; implicita. Hic & cū lydis præliū fecit: quod præliū cū fie-
ret dies nox effecta: & oēm trans halym flumen asiā sibi sub-
iecit. Postq; annos regni sui quadraginta defunctus est. Cuius
regnū suscepit Astyages filius. Hic filiam susulit: adpellauitq;
eam Mandanē. Quæ visa est ei per quietem tantū vrine facere:
vt omnē ipsius urbem oppleret atq; vniuersam asiā inūda ret.
Quod somniū cū magis somniōꝝ interp̄tibus exposuisset: cō-
territus est singula queq; ab illis edoctus. Ideoq; visum hoc re-
formidans Mandanen iam viro maturam nulli medorum: qui
ea dignus esse tradendā statuit: sed persæ cuidā nomine Cam-
bysi: quem cōpertum habebat familia quidē bona ortum. Cæs-
terum ingenio sedato gerentēq; se multo infra mediocris me-
di alicuius conditionem. Eodem quo Cambysi collocauerant
filiam anno visionē alteram vidit. Videbatur ei ex genitali-
bus filia vitis enasci: que omnē occuparet asiā. Quod visum
cum rettulisset ad interpretes somniōꝝ filiā iam pregnantem:
& partui vicinam ex persis adcerit eiꝝ cū venisset custo diam

adponit volens quod illa edidisset interimerē. Etenim magi
somniaꝝ interpretes visionem illā protendere dicebant Asty-
ages vbi genitus est Cyrus: adcito Harpago familiari suo. & in-
ter medos si dissimo atq; omniū rerū suarū procuratori hæc in-
quit. Harpage negociū quod tibi iniūgo caue pretermittas aut
vilo modo exequi superedes neue cōmittas: aut alios prepo-
nendo postea tibi ipsi perniciem crees. Capito quæ Mandane
peperit puerum: in domūq; tuā fertō: atq; occidito: postmodū
quoquo modo voles ipse sepelito. Cui respondit ille neq; alias
vnquā rex huic viro rem iniunxisti ingratam: & in posterū da-
bimus operā ne quid in te delinquamus. Quod si tibi cordi est
hoc ita fieri: mea interest id industrie exequi. Hæc cum respon-
disset Harpagus: eiꝝ puer traditus esset ornatus ad necē cōtu-
lit se domū siens adiensq; vxorem refert omnē habitum secum
ab Astyage sermonem. Ad quæ vxor. Quid igitur inquit facere
tibi in animo est. Ego vero respondet vir quāquam Astyages
mandauit: etiam si desipiet peiusq; insaniet q̄ nunc insanit: non
tamen eius voluntati parebo: neq; ad hanc necē obsequar: idq;
multis de causis: tum q; puer ipsi mihi cognatus est: tū q; Asty-
ages grandis natu est: & virili prole orbus quo defuncto si ty-
rannis ad eius peruentura est filiam: cuius nunc filiū per me in-
terimit: quid aliud restat hic mihi q̄ periculū maximū? Enim-
vero tutelæ meæ causa expedit hunc puerū interire: sed per ali-
quem ipsius Astyagis: non per aliquem meorū. Hæc locutus e-
uestigio nunciū mittit ad bubulcum Astyagis: quem norat pas-
cuorum maxime idoneorū & montium feris frequentissimorū
esse gnarissimū: cui nomen erat Mitridates: cuius contuberna-
lis & eadem cōserua erat nomine Cyno græca lingua: id est ca-
nis: medica Spaco. Nam canem medi: spaca adpellāt. Vbi bouū
pascua ille habebat: mōtiūq; radices erant aduentū boream ac
baranorū: & ad pontū eū inū. Hoc enim tractu ad sapiros ver-
gente Media sane montuosa est: & edita. ac nemoribus frequēs
reliqua vero tota admodū plana. Hic itaq; adceritus propere
cum venisset: inquit ad eum Harpagus. Iubet te Astyages hunc
capere infantem: quem in desertissimo montiū exponas vt ce-
lerrime pereat: & hæc vt tibi dicerem mihi iniunxit: & nisi hūc
interemeris: viloq; pacto seruaueris: pessimo exitio te obcubi-
turum. Cui expositioni infantis inspector ego prepositus sum.
Hæc vbi audiuit bubulcus sumpto infante rediit qua venerat ad
bouile suū. Ei dum in urbem abiit vxor sua: que erat prægnans.

Harpagus.

Cyrus mortū
destinatus.

Mitridates
pastor.
Cyno serua.
Spaco. i.
canis.

per totam diem parturiens e voluntate dæmonis enixa est filiū preter cōsuetudinē Harpagus adcersisset. Vbi reuersus ad fuit cū vxor vtpote ex insperato cernens prior interrogauit quā ita exacte ipsum Harpagus adcersisset. Cui ille vxor (inquit) p̄fectus ego in vrbē & vidi & audiui quod nec visum oportuit nec agi circa dominos nostros. Harpago domus omnis luctu te nebat. In quā ego perterrefactus simulatq; introii: video infantulum palpitantem: vagientemq; auro ac distincta veste ornatum. Eū harpagus vbi me vidit iussit celerrime sumere: atq; absp̄portare: in efferatissimū montem vbi exponā: dicens Astyagem esse qui hęc mihi iniungeret magnopere minatus nisi ea perpetrasset. Ego adceptum puerū adtuli ratus alicuius illum domesticorum esse nō autem illius generis. Admirabar tamen q; viderem auro vestibusq; ornatum. Præterea q; planctus exercebatur in harpago domo. At qui inter viam ex omni oratione famuli: qui me extra vrbē deduxit: mihiq; infantem tradidit percepi eū Mandanes Astyagis natæ & cambysis Cyro geniti esse filium: & ab astyage iussit interfici: atq; is hic est. Hęc loquens bubulcus puerū detexit atq; ostendit quem illa intuita procerū ac speciosum: genua viri cū lachrymis amplectif: obsecrat ne qua ratione puerū exponat. Hic negare aliter ista fieri posse: superuenturos enim ab harpago speculatores ad rem explorandam: seq; nisi id exequatur miserrime p̄iturū. Mulier vbi virum nō persuadet: quādoquidem (inquit) te nequeo inducere: quod secundū est facito: si modo necessitas prorsus est aspici puerum dū exponitur: quoniam ego quoq; peperī: Peperi autē mortuū. Ferto hunc & istū ex astyagis filia tanq; ex nobis genitum alamus: Ita neq; tu iniurius in dominos esse deprehēderis neq; nobis male cōsulerimus. Nam & hic qui obiit regale sepulchrū nanciscetur: & iste qui superest animam non amittet. Sane q; cōmode visa est bubulco mulier loqui ex præsentī conditione: atq; ita cōtinuo esse faciendū. Igitur quē necaturus adtulerat eum vxori tradidit: suū autem qui mortuus erat sumens collocauit in eo vase: in quo alterum portauerat. Omnīq; alterius pueri cultu ornatum baiulās in vastissimo montium exposuit: triduoq; post pueri expositionē: relicto quodā pecuario pro se illic vicario in vrbē se contulit: & ad domū harpago: ait q; sese paratum illi ostendere pueri cadauer Harpagus missis suorum satellitum fidelissimis rē per eos inspexit: ac bubulci filiū sepeliuit. Et hic quidē infans humatus est. Alterū vero qui postea Cyrus adpellatus est mulier sibi sumptū educauit imposito

Cābyles.

Trogus dicit
pastorē puerū
suum p̄ cyro
viviū expo-
suisse.
Cyrus expo-
nendus nutri-
tur occulte.

Strabo aliud
sentiens cy-
rum ab cyro
fluuiū vocatū
in quinto de
cimo ait.

illi nomine bubulci: alio scilicet q̄ Cyro. Quæ posteaq; decēnis extitit: huiusmodi rē quæ illi cōtigit palā fecit. Ludebat in hoc pago vbi bouilia illa erant: & ludebat cū æqualibus in via: quē interludendū cæteri pueri cū pro rege sibi elegerent cognominatum bubulci filiū ipse eos muniis distinguebat. Vt alii domorum structores essent. Alii satellites: alius vt oculus regis: alius mādatorū renunciator: suū singulis honorē munusq; adsignās Horū puerorū quidā collusor Artembaris filius erat: viri inter medos spectati: quē Cyrus q; imperata non fecisset: iussit ab aliis pueris cōprehendi: & cū illi paruissent: multis verberibus adfecit. Quæ puer tanq; se indigna passus iniquissimo animo ferens: vbi primū dimissus est in vrbē ad patrē perrexit. & quæ a Cyro pertulisset cōplorauit: nō tamen Cyrū nominans (nōdū enim eius hoc erat nomen) sed filiū bubulci Astyagis. Artembares vt erat ira percitus ad astyagē ducens filiū secū cōtēdit: & rē intolerandā passum esse inquit: eiusq; humores ostēdēs siccinē indigne ait adicipimur rex a filio bubulci serui tui? Audiens hęc atq; cernēs Astyages volens vlcisci puerū Artēbaris honoris gratia: iussit adceri bubulcū & filium: qui cū ambo adfuissent: intuens in Cyrū Astyages tu ne inquit hoc tali patre genitus ausus est huius filiū viri apud me primariū tā indignis cōcidere verberibus: Cui ille istud inquit here huic ego iure feci. Pueri enim pagani quorū hic vnus erat me regē suū ludentes cōstituerant: quippe q̄ videbar eis ad hoc maxime esse idoneus. At iste cū cæteri pueri iussis optēperarent audiens dicto esse nolebat: ac me nihili faciebat: propter quod pœnas dedit. Quod si ego propterea vilo malo sum dignus: hic tibi præsto sum. Hęc loquēte puero subiit Astyagi agnito eius: visaq; est figuræ oris inferre ac repræsētare ipsum: & gestus esse liberalior & tēpus expositionis cum pueri ætate cōgruere. Hic perculsus Astyages aliquandiu sine voce mansit. Vixq; taudem ad se reuersus uolens a se Artembatē dimittere: vt bubulcum summotis arbitris rimaretur. Ego inquit Artembares efficiā vt filius quōq; tuus ob hoc nil conqueri possit: dimisso artēbare: & eius iusso per famulos Cyro introducto bubulcum: qui solus erat relictus peconctatur vnde puerū adcepisset: quis ve ei tradidisset. Ille ex ipso genitum respōdere: & genitricem eius apud se esse. Astyages dicere non bene sibi illum consuluisse: qui cuperet ad ingentes deuenire necessitates: simulq; hęc dicēs satellitū significauit vt caperet ipm. Hic autē cū ad necessitates ad-

Cyrus puero
rum rex.

Artēbares.

Cyrus recogni-
tio apd asty-
ag. m.

Harpag⁹ ad-
loquitur astya-
gē de Cyro
exposito.

duceretur: rem vti erat promitti: ab inicioque exorsus vera referēdo deuenit ad præceptum petendāque sibi veniam iubens ut eum haberet bubulco veritatem elocuto: Astyages pauciora iam verba fecit: Cæterū cui valde succensebat Harpagū vocent satellitibus iubet: Quem vbi adfuit percontatur Astyages. Harpage qua nece interemisti quē tibi tradidi puerū e filia mea genitū. Harpagus ut vidit pastorem interesse noluit tergiversari mēda cio ne argumentis conuinceretur: sed ita respōdit. Ego postea quam infantē adcepi rex cogitanti quo pacto ex animi tui sententia facerem: & tamen cū apud te innoxius extitissim: ne forem aut filia tua: aut tibi ipsi carnifex: eoq; ita statui agendū. Adcepsito huic bubulco infantem tradidi inquitens te esse qui iuberis illum interficere: in quo dicendo mentitus non sum. Tu enim ita præcepisti. Atq; huic dum puerum trado ex tuo præcepto iussu exponeret in deserto monte: perstaretq; in eo obseruando tantisper dū expirasset cōminatus isti extrema quæq; nisi hæc effecta reddidisset. Vbi hic fecit imperata & infans obiit missis enuchorum fidissimis rem cognoui: per eodē mortuū sepelivi. Ita res habet rex atq; hac morte defunctus est puer: & Harpagus quidem directā habuit orationem. Astyages autem dissimulata qua illi inuisus erat causa ob id quod contigerat primū rem ei renarrat quemadmodū ipse a bubulco audisset. Deinde ea narrata ea deuenit loquēdo quod puer viueret: & bene haberet: quæ sic actum esset: Nāq; ex hoc inquit quod gestū erat circa puerū ægrovalde animo fui: & a filia mea insimulatus haud leuiter tu li. Igitur in bonum conuersa fortuna mittito filium tuū ad puerum hunc: qui recens venit. Præterea destino pro liberatione eius dijs immolare: quibus hic honor debetur: tu mihi adesto ad cœnam. Harpagus cū hæc audisset adorato rege: ac sibi matorem in modū gratulatus quod peccatū suum cōmode cessisset: & ultra bonā fortunam: ad conuiuū vocaretur: domum abiit: Quam ingressus properanter filium: qui ipsi vnicus erat tredecim ferme natum annos mittit ad domū Astyagis iubēs exequi quæcūq; ille imperaret. Ipse gestiens quid sibi successisset vxori exponit: Eius filium vbi aduenit Astyages mactatū cōsumūq; membratū: & partim assum partim elixū: vbi esculentum effecit: paratū habuit dehinc sub horam cœnæ postquā adfuerunt cū cæteri conuiuæ: tum vero Harpagus. conuiujs quidem alijs atq; ipsi Astyagi mensæ adpositæ sunt ouilla referta carne. Harpago autem carne filii sui præter caput atq; extrema manuū pedūq; cætera omnia. Nā ea in canistro operta separa-

Harpagus filium comest.

tim reposita erant. Eū postquam satis depastum illo cibo putauit. Astyages interrogat nunquid sit illis oblectatus epulis. Se vero sane oblectatū dicēti Harpago: hi quibus negocium erat datum adferunt caput filii cum extremis manuū pedūq; velatum adstantesq; iubent detegere ac sumere quod vellet ex eis Harpagus obtemperans vbi detextet cernit reliquias filii. Nō tamen eo spectaculo cōsternatus est: sed apud seipsum fuit. Et percontanti Astyagi nūquid agnosceret cuius feræ carne pastus esset se agnoscere respondit: sibiq; quicquid rex ageret placere. Hoc reddito responso receptisq; reliquijs carniū domum abiit: eas (ut ego opinor) illinc collectas humaturus. Hac vltione astyages harpagū persecutus est. Idem de Cyro delibrans eosdem ex magis adcersiuit qui fuerant ipsius somniū interpretati. Postq; venerunt sciscitatur eos quid censeant de visione sibi agendū. Illi necessario fore inquit: ut puer (si supstes esset: nec hactenus periisset) regnaret. Atqui puer & vituit & incolumis est astyages excipit: & cū ipm ruri agentē pueri eius pagi regem delegissent: quæ faciunt qui re vera sunt reges: ea omnia hic fecit. Nā satellitibus ianitoribus internuncijs ac cæteris munijs institutis imperium exercuit: quæ vobis quonā videntur spectare. Si superest puer magi respondent: atq; regnabit nulla ex prouidentia confidito ob id: ac bonum habeto animum: iam non eum regnaturum iterum. Nā quædam vaticinationes nostræ in exigua reciderunt: & velut insomnia in imbecillum quiddam tandem redactæ sunt. Ego inquit Astyages respondens istivestræ magi fere sum sententiæ me somno esse defunctum puero iam rege nominato: nihilq; mihi amplius eum esse reformidandum. Vos tamen probe considerantes quænam futura sint: & meæ domui & vobis tutissima consulite. Ad hæc magi nostra etiā rex (inquit) magni interest tuū stare principatum: qui si immutetur: & ad hunc puerum qui persa est transfert: nos quoq; qui medi sumus in seruitutem redigemur apud persas: & extranei nullius erimus præcij. Te vero regnante cuius populares sumus tum ex parte imperamus: tū magnos apud te honores optinemus. Quo magis per nos & tibi & regno tuo prospiciendum est: & nunc siquid cernemus: quod timendum esset: tibi aperiremus. Verum cum in rem friuolam nunc euaserit somnium & ipsi confidemus: & te itidem confidere iubemus: & hunc oblegare puerum ab oculis tuis in persidem ad parentes. His auditis Astyages gauisus est. Ad citoq; Cyro hæc inquit. Fili cum ego propter quandam haud sanam somniū vi-

Cyrus a magis dicitur iam regnasse.

Cyrus ad patres mittit.

Mitradates.
Bubulcus.

tionem in te fuissent iniurius: tuo tamē ipsius fato superstes es. Nunc itaq; lætus ad perfas ito cū his quos ad te deducendum mittā. Eo perueniens parentes tuos offendes patrē non qualis Mitradates bubulcus: & matrē non qualis vxor eius. Hæc locutus Astyages Cyrū dimittit: quem ad domū Cābysis reuersum adceperunt sui parentes: & audita re vāhemēter amplexi sunt: vt quem statim mortem obiisse crediderāt. Sciscitabantur quoniam modo superstes esset. Hic se vero ait eos antea non nouisse & ob id maxime errasse: inter viam tamen omne suū infortunium audisse: credidisse eum se bubulci Astyagis esse filium. Verū in illo itinere omnem rem gestam ab his qui ipsum deduxerāt, adcepisse. Cōmemorabat autem se ab vxore bubulci fuisse educatum semper eam laudibus prosequens ita vt omni eius sermone esset cyro. Quod nomē adcipiētes eius parentes vt diuini?

Cyrus a cane
educatus cur
Trogus cyrū
fuisse a cane
educatum
tradit.

videretur perfas filius suus fuisse seruatus: diuulgauerunt a cane cyrum cum esset positus fuisse educatum. Vnde hæc fabula emanauit. Cyrus vbi in virilem adoleuit ætatē: & inter æquales virilissimus euasit: & idem dilectissimus: constituit Harpagus ad eum dona mittere. Astyagis vliscendi cupidus. Nam per se se qui priuatus esset: non videbat. futuram de Astyage vindictam: sed per Cyrum: cuius casus similis casibus ipsius extitisset: quem cernens adultum sibi socium cōparabat. Cæterum ante hoc alia ab eo comparantur. Cum esset acerbus Astyages in medos: Harpagus singulis quibusq; eorum se insinuans primoribus persuadet oportere Astyagem a regno summoueri cyro delecto. His transactis Harpagus ac paratis ita deinum volens Cyro apud perfas agenti suam aperire sententiam cum aliter non posset vt pote itineribus custoditis huiusmodi rem comminiscitur. Exenterato quem solleter optinuerat lepore vt nihil omnino rescinderetur indidit libellū: in quo quæ libuit cōscripserat: resutoq; ventre leporem vna cum rhetibus tradidit venatori cuidam suorum domesticorum fidissimo præcipiesq; suo ore cū daret leporem Cyro diceret vt ipse suis manibus aperiret: idq; sine arbitris faceret: hominē dimisit in perfidem. Hæc executo nuncio: Cyrus adceptum leporem aperuit: inuentumq; libellum qui in eo inerat legit: in hæc verba. Fili Cambysis quem dii respiciunt (nam aliter nunquam in tantum fortunæ peruenisses) vliscere nunc Astyagem tuæ necis auctorem.

Libellus intra leporem.

Harpagi litteræ ad Cyrū cōtra Astyagem.

Quoniam ex huius tu quidem studio perieras: deorum tamen beneficium & meo superstes es. Quæ omnia quemadmodū circa te gesta sunt opinor te olim iam rescuuisse: & item qualia ego ab

Astyage passus sum quod te non occidissem: sed bubulco tradidissem. Nunc si mihi auscultare vis: omni tu (cui astyages imperat) regioni imperabis. Perfas ad rebellandum cum persuaseris ducito aduersus medos: ad votum tibi re successura siue ego dux ab Astyage ad tibi occurrendū creatus fuero: siue alius quispiā medorū illustris. Horum enim primi quicq; ab illo ad te deficientes: Astyagem conabuntur euertere. Ita tanquam cuncta tibi sint hic in expedito ista exequere sine mora. Cyrus his auditis considerabat quoniam solertissimo modo perfas induceret ad rebellandū. Cogitando tandem cōperit hunc esse adpositum. vt ita faceret scripto libello de his quæ volebat consilium perfarū coegit. Deinde resignato libello: atq; lecto ducē se inquit perfarum ab Astyage esse designatum: & nunc perfarū ait edico vobis vt præsto mihi sitis cum singulis falcibus. Hoc Cyrus perfas præcepit quorum cōplura sunt genera: eorum quædam cyrus contraxit: & a medis deficientium induxit: sub quibus alia omnia. Ea autem hæc sunt arteatæ: perfarū. pasargadæ: maraphii: masii: sed horum pasargadæ præstantissimi: in quibus & achemenidarū cognatio est: vnde reges persidæ sunt oriundi. Alii perfarū hi sunt panthelæi: derusæi: germani: atq; hi omnes oratores. Alii vero pecuarii: dai: mardii: dropici: sagartii: vbi cuncti adfuerunt habentes quod eis erat præceptum: ibi cyrus iubet locum quendam dumosum. (Erat in perside is locus circiter decem & octo: aut viginti stadiorum) totum detergant intra diem: Quo labore perfunctis persis iterum præcepit in posterum diem: vt lauti adsint. Interim coactos in vnum caprarum ouium bouum greges patris sui macat: atque instruit tanquam perfarum exercitum adcepturus vinoq; ac cibariis q̄ elegantissimis. Postero die vbi conuenerunt perfarū iubet eos discumbere in prato atq; epulari. Deinde cœnatos interrogat vtrum pridianam an presentem conditionem præoptarent. Illis respōdentibus multū esse inter hæc duo interualli. Pridianam enim omnia mala habuisse: presentem vero omnia bona habere. Exceptit Cyrus: & omnē rem denudauit inquiens. Viri persæ ita res vestrae habent: volentibus vobis mihi obtēperare. & hæc & alia infinita cōmoda aderunt sine vllō seruitutis labore. Nolētibus vero innumerabiles quales hesternæ erūnæ. Nunc itaq; obtēperando mihi efficiamini liberi: quæ bona ipse diuina quadā forte genitus videor in manus vestras esse adlaturus: quos nō arbitror inferiores esse medis cū in aliis: tū vero in bellicis rebus. Quæ cum ita sint rebellate q̄ primum ab

Perfarū gn̄a.

Arteatæ.

Persæ.

Pasargade.

Maraphii.

Masii.

Pathelei.

Derusæi.

Germanii.

Dai.

Mardii.

Dropici.

Sagartii.

Cyri orō ad

perfas vt re-

bellent a me-

dis.

Astyage. persæ vt qui iam pridem dedignarentur parere medis nacti præsidem libenter se in libertatem vindicarunt. Hæc mo-
 lientem Cyrû astyages cû adcepisset missio nûcio adceruit. Iste
 nuncium iubet renunciare se prius illuc venturû q̄ astyages ipse
 velit. His auditis astyages medos cunctos armat: hisq; aduerso
 numine Harpagum præficit oblitus eorum quæ illi fecisset. cõ-
 parato exercitu vbi medorû copiæ cum persicis prælium con-
 seruerunt: quicunq; eorû sermonis Harpago erant expertes præ-
 liabantur. qui vero participes ad persas transibant. Pleriq; de i-
 dustria ignauiter agebant: fugãq; faciebãt. Dilapso turpiter me-
 dico exercitu: Astyages vt primû rem cognouit minitans Cy-
 ro inquit. Ne sic quidem cyrus gaudebit. Hactenus locutus an-
 te omnia eos magos somniorû interpretes: qui suassent ipsi
 Cyrû dimittendû patibulis adfixit. Deinde reliquos medorû:
 qui in vrbe erant adulescentes pariter & senes armat. Quibus e-
 ductis cû persis confliq; fugatur: viuusq; capitur amissis quos
 eduxerat medis. Ei captiuo assistens harpagus insultauit ex-
 probrauitq; cum alia quæ homini dolerent dicēs: tum vero per
 conctando eû de cœna sua: in qua ille ipsum carnibus filii pa-
 uisset quoniam regnû eius ad seruitutē decidisset: eum intuens
 Astyages vicissim interrogat nunquid ipsius foret Cyri opus.
 Harpagus suû vero esse dicere: idq; merito quoniã ipse ad Cy-
 rum scripsisset: & astyages eum merito improuidissimû atq; ini-
 quissimum omniû hominû cõpellauit. Improuidissimum q-
 dē q; si facultas ei aderat vt rex efficeretur alteri tribuerit impe-
 rium: si modo illa per ipsum gesta essent. Iniquissimum vero q-
 cœnæ causa medos in seruitutem redegit. Si enim oportebat
 omnino eû comparare alteri regnû nec sibi habere: satius futu-
 rum fuisse medorum alicui id bonum cõparare quã persarum.
 Nunc medos qui huius peccati ad fines non extitissent ex do-
 minis factos esse seruos: & persas q; fuissent hactenus serui nûc
 dominos effectos esse medorû. Hunc in modû Astyages cû qu-
 q; & triginta regnasset ånos: regno amotus est: ob cuius acerbi-
 tatē medi subiecti fuere persis centû ac duodetriginta annos
 oi supra halym fluiû alyæ dominati: excepto tēpore quo scy-
 the regnauerunt. Iidem sequentibus tēporibus cû horû pacto-
 rum pœniteret a Dario defecerunt. Sed prælio victi iterû suba-
 cti sunt. Persæq; qui tunc cû Cyro aduersus Astyagem rebella-
 uerunt: deincept alyæ imperitauerunt. Cyrus nullo alio malo
 adficiens Astyagē penes se habuit quoad vita excessit. Ita Cy-
 rus genitus educatusq; regno potitus est: & mox Croesum inu-

Harpag⁹ asty-
 agis præfect⁹
 in Cyrum.

Magi patibu-
 lis adfixi.
 Astyages ca-
 pitur.

Strabo in qn-
 to decimo cy-
 rum vicisse a
 styagē apud
 pasargatas
 scribit.

Astyages har-
 pagum ar-
 guit q; Me-
 dorum re-
 gnû persis p-
 diderit.

Medi ex do-
 minis serui.

Astyages an-
 nis. xxxv. in
 regno.

Medorû re-
 gnû annis.
 cxxxii.

Astyages a-
 pud Cyrum
 degit.

riæ illatorem subegit: quẽadmodum a me superius cõmemo-
 ratum est. Quo subactõ ita omnẽ alyam adeptus est. Ritus qui-
 bus vtuntur persæ tales esse comperi. Neq; statuas: neq; templa
 neq; aras extruere consuetudo est: quinimo hoc facientibus in-
 sanitæ tribuere. ob id vt mea fert opinio: q; non quemadmodû
 græci sentiunt deos ex hominibus esse ortos. Moris habēt edi-
 tissimis quibusq; consensu montibus Ioui hostias immolare
 omnem gyrum cœli Iouem adpellantes. Soli lunæq; sacrificat
 & telluri: & igni: & aquæ: & ventis: quibus solis gubernantur.
 Ex omnibus diebus præcipue honorandum censent suû cuiq;
 natalem. Vno persæ magnopere temperant. Eisdem nec vo-
 mere coram alio: nec vrinam facere licet. atq; hæc ita obserua-
 tes: tamen cuiuscunq; generis voluptatibus: quas audierint frui
 student: liberos a quinto eorum anno incipiētes vsq; ad vice-
 simû tribus dũtaxat rebus instituūt equitare: arcu sagittas ex-
 cutere: vera loqui. Ante quinqueniû filius conspectû patris nõ
 venit: sed apud foeminas degit: q; ea græcia sic fit: vt si inter e-
 ducationem decedat nullam e damno efferat patri molestiam.
 Equidẽ hunc morem laudo. Laudo item illum ne ob vnã tãtû
 causam liceat neq; ipsi regi occidere quempiã: neq; alicui alio-
 rum persarû quicquã atrox agere aliquem ex sua familia: eis-
 dē quæcunq; facere fas nõ est: ea nec dicere. Turpissimû ducitur
 apud eos mentiri. Secundo loco creditum debere: & in flumen
 vel mingere: vel spuere: vel manus abluere: aut aliud quippiam
 facere. Flumina religiosissime omniû venerantur: persarû nõ-
 mina in eandem littera vniuersa exeunt: quam dores adpellant
 san: lones: signa. Mortuus ab eis nõ prius humatur quã aut ab
 alite: aut a cane trahatur. Atq; hæc ita transiguntur. Cyrus po-
 steaquam omnẽ continentem suæ ditionis fecit: assyriis bellum
 intulit. Assyriæ cû alia multa sunt magna oppida: tum vero ce-
 leberrimi nominis ac validissimum Babylon illic vbi euerfa ab
 istis Nini regio extiterat. Huiuscemodi vrbs in ingenti plani-
 cie sita est forma quadrata magnitudine quoq; versus centenû
 vicenum stadiorum in summa quadringentorum & octoginta
 in circuitu quattuor laterum vrbs. Tanta est babylonici oppidi
 magnitudo quod ita exornatum est: vt aliud nullã eorum quæ
 nos nouimus: iam primû fossa ambit alta atq; lata aquæ plena.
 Deinde murus quinquaginta cubitorû regionem crassitudine:
 ducentorum celsitudine. Est autem regius cubitus q̄ mediocris
 tribus digitis maior. Opere precium est me præter hæc differere
 quemadmodum humus e fossa sit gesta & murus effectus: vt
 d i

Perfarû ritus

Iuppiter. Per-
 farû de deis
 opinio. Per-
 farû numina:
 Suû persę ho-
 norant nata-
 lem.
 Perfarû ab-
 stinentia.
 Perfarû filii
 quid docent

Quæcunq; fa-
 cere persis nõ
 est fas ea nec
 dicere.

Mētiri apud
 psas turpissi-
 mû ducitur.
 Flumina psæ
 venerantur.
 Perfarû nõ-
 mina in. S.
 Perfarum
 cadauera.
 Babylonis
 situs.

Strabo in. 16.
 videt baby-
 lois sitû ali-
 quãto facili⁹
 scriber̄ nec nõ
 Plin⁹ i. 6. li.
 .26. cap.
 Cubitus re-
 gius.

1. multo
 hic desu

Immo in
 dulgent
 rogæd.

1. multo
 desunt

Babylonis
cōstructio.

Is vrbs.

Asphaltus.

Euphrates:
De euphratis
ortu variæ
pud plinium
opiniones li-
bro. 5. ca. 24

Semiramis.

Nitocris
regina.

Ninus vrbs

Euphrates.

Arderica.

quidq; terræ in deprimenda fossa efferebant: ex eo lateres du-
cebant: quorum cum magnam vim extraxerant eos in fornaci-
bus coquebant. Postea ceno vtentes asphalto ferenti per tri-
cesimū quēq; laterum ordinem summitates arundinū instipa-
tas conglutinabant: & primū labra fossæ: deinde ipsum murum
ad eundem modum: super quem circa oras extruxerunt dietas
singularias: altrinfecus conuersas inter quas tantum intercepe-
dinis relinquebatur: vt quadriga inter agi posset. Eius per am-
bitum centum portæ stabant æreæ omnes cum cardinibus iti-
dem hostibusq; a babylone octo dierū itinere abest alia vrbs no-
mine Is: vbi fluuius est haud magnus eiusdem nominis: qui se
deuoluit in flumen euphratē. Hic itaq; fluuius Is vna cum aqua
per multos reddit asphalti bituminis grumos: quæ asphaltus
ad murum babylonis comportabatur. Hunc autem in modum
babylon extructa est. Eius duæ sunt plagæ: quas interfluit flu-
uius nomine Euphrates: qui magnus: & altus: & celer ex armen-
niis in rubrum mare decurrit. In hūc vterq; murus lacertos ex-
porrigit. eiusq; incuruæ vtriq; ripæ coctilibus lateribus p ma-
ceria prætextuntur. Ipsa vrbs plena domibus est ternarium qua-
ternarūq; contignationū secta in vias rectas cum alias tū vero
transuersas: quæ ad flumē pertingūt. Ad quarū singulas pro nu-
mero vicorū portulæ factæ sunt in maceria: quæ flumen sepie-
bat: & ipse æreæ: & ad flumen idē ferentes. Et hic quidē murus
lorica est: alter vero interior non multo q̄ hic debilior: sed exili-
or. Hui⁹ babylonis multi quoq; aliquādo reges extiterunt: quo-
rū mētionem exponendis rebus assyriis mentionem faciā: qui
& muros ornauerunt: & templa: & inter eos duæ scēminē. Harū
prior quę quinq; ætatibus: ante posteriōrē regnauit vocata est
Semiramis. Hæc per planiciē aggeres extruxit spectaculo di-
gnos: cum antehac flumen eam omnē restagnare solitus esset.
Posterior regina Nitocris nomine extitit superiore follertior.
Cuius cum alia monumenta extiterunt: quę ego cōmemorabo:
tum vero hoc quod animaduertens imperium medorū ingens
ac pacatum subactaq; ab his multa oppida: & inter hæc Ninum
præmuniuit se omnibus q̄ potuit maxime: ante omnia fluuium
euphratē: qui prius mediam ipsorum vrbs interfluens rectus
erat tortuosum reddidit fossis superius depressis adeo vt quē-
dam assyriæ pagum nomine arderica ter insuat: & qui nunc e
mari per Euphratē babylonem versus subuehūtur: ter ad hunc
eundē pagum adplicent: idq; triduo. Et hūc quidē talē reddi-
dit. Aggerē vero ex vtroq; fluminis labro adgessit visu mirādū.

Tantæ est & magnitudinis & sublimitatis. Multo supra baby-
lonem aliquantulum seorsum a flumine effodit paludis eluuiē
profunditate quidem ad aquā semper ducta: latitudine vero ei⁹
quoquo versus trecentorū viginti stadios. Hæc fossitia humus
ad fluminis ripas adgesta est: quē locū vbi depressit: crepidinē
& lacuna tota fossa esset ideo fecit vt fluuius per multos anfra-
ctus retentus sedator mearet: & nauigationes in babylonē ef-
fent tortuosæ: & ex ipsis nauigationibus longus habitus lacu-
næ exciperetur. Ad hæc quæcunq; erat regio ad inuadendum
opportuna: & compendiaria ex medis via hanc interseplit ne
medi commercio assyriorum ipsius negocia cognoscerent. Et
hæc quidē ex profundo circūiecit. Cæterum ex eis talem fecit
cōmunitiōnem. Cū sit vrbs in duas dirempta regiones fluui-
o medium tenente: quoties aliquis ex altera in alteram regionem
transire volebat sub regibus superioribus: his necesse habebat
nauigio trāsire: quod erat (vt reor) sane odiosum. Huic rei ista
prospexit siquidem vbi effodit effluuiū lacus aliud opere eodē
monumentum sui reliquit. Saxa præ grandia præcidit: quæ vbi
in expedito fuerūt: & locus depressus in locum ipsum: quē de-
presserat omnem fluminis cursum auertit. Cum hic locus effos-
sus impletur: interea pristino alueo arefacto oras fluminis intra
vrbs ac descensus: qui ex portulis ad flumen ferunt: extruxit
coctis lateribus eadem ratione qua muri extructi sunt. Extru-
xit item circa mediam ferme vrbs pontē stantem ex iis quos
effoderat lapidibus: ferro eos ac plumbo deuiciens. Hunc su-
blicitis quadratis per quem babylonii transirent interdum com-
mittebat: eadem noctu tollebat: hac videlicet causa: ne per no-
ctem transeūtes mutua furta exercerent. Vbi lacuna repleta est
flumine & opus pontis exornatum tunc fluuiū Euphratē e sta-
gno in pristinū reuocauit alueum: atq; ita plusquam effoderat
visa est necessario facta: & pons in vsum ciuium extructus. Ea-
dem regina hunc machinata est dolum. Supra portas vrbs ce-
leberrimas in loco edito: atq; conspicuo sepulchrum sibi extru-
xit: atq; his litteris inscripsit. Si cui regnum babylonis post me
futurorum fuerit pecunię penuria aperto sepulchro sumat q̄tū-
cūq; libuerit pecuniæ dūtaxat indigens aliter ne aperiat. Non
n. satius fuerit. Hoc sepulchrū tam diu fuit immotū: dū regnū
peruenit ad Darium. Is indignum esse ratus se neq; vti quippiā
his porcis. (Ideo autem non vtebatur quod supra caput ipsius
trāsēntis mortuus situs esset) neq; sumere pecunias repositas: &

Euphrates p
varios afrac-
tus fluit seda-
tius.

Sūt q euphra-
tē tradūt co-
baris præfecti
ope deductū
vbi findi dē
teste Plinio
libro. 6. 26.
cap. ne scili-
cet cursu ba-
bylonē infe-
staret p̄cipiti.

Alii codices
habēt pote-
statē sed era-
sa prorsus di-
ctione repo-
nēdum duxi
pōtē statem.
Euphrates in
pristinū reuo-
catus alueū.
Darii auas-
ritia.
Semiramis
nō autē Ni-
toeris A plu-
tharcho fu-
ille dicitur.

Auarorū ob- eas ipsum prouocantes: referauit monumentū: in quo non qui-
 iurgatio. de pecunias inuenit: sed litteras ita dicentes. Nisi pecunia es-
 Labynit⁹ rex defunctorum: Talis extitisse hæc regina memoratur. Aduersus
 Choaspes flu. Cyrus filii labynitum patris nomen & assyrię imperiū habentē
 Sufa. Cyrus exercitum duxit. Ducit autem rex magnū exercitum: p-
 be domi comparata re frumentaria atq; pecuaria. Portatur itē
 Cyrus in ba- aqua ex flumine choaspe: sufa præterfluente: quo vno ex omni-
 bylonem. bus fluminib⁹ rex potat. Cuius choaspis aquā decoctā & in ar-
 Gyndes flu. gentea vasa diffusam ferentes permultæ carrucæ quatuor rota-
 Tigris. rum mulis trahentibus assidue comitantur quocūq; ille profi-
 Mātienī mō ciscitur. Cyrus babylonem tendens vbi venit ad gyndem ame-
 tes. nē: qui in mantienis ortus montibus: per dardaneos in tigrim
 Dardanei. alterum amnem fluit: qui opin vrbē præterlabens rubro infun-
 Opis vrbs. ditur mari. Conabatur hunc fluuium gyndē traicere cū non
 possit nisi nauibus traici. Interim ei quidam e sacris equis can-
 didis petulanter ingressus fluuium transire conabatur: hunc flu-
 uium verticibus cōtorquens obruendo abrupit. Cyrus per q̄ æ-
 gre ferens hanc fluminis iniuriā illi cōminatus est se sic reddi-
 turum eum tenuem: vt post hac facile vel a mulieribus transiri
 possit ne genua quidē tingentibus. Hæc minatus expeditione
 in babylonē intermissa copias suas bifariā diuisit: dehinc alue-
 os ad funiculū designauit centenos: & octogenos vtrinq; ad
 gyndis labra omnino conuersos quos distributis copiis effodi-
 iussit. Et opus quidē vt quod a tanta multitudine fieret perfici
 ebat: tamen in eo faciendo eam æstatē triuerunt. Cyrus vbi
 Gyndē multauit in tercentos & sexaginta riuos diductum: &
 alterū ver illuxerat. Ita porro ire babylonem pergit babylonis
 eum pducto exercitu p̄stolantibus. Qui vbi propius vrbem ille
 promouit cū eo conflixerunt: prelioq; fugati in oppidū se rece-
 perunt. Ii tamen quia cyrum iam pridē aiaduenterant in quie-
 tū esse: viderātq; omnes pariter gentes adgredientē: cōportā-
 uerant multorū sane annorū cōmeatus. Ideoq; tunc obsidionē
 nullius momenti faciebāt. Et cyrus cū iam longo tēpore nihil
 admodū res proficerent inops cōsiliū erat. Tandem siue alius
 ei anxio suggestit: siue ipsi in mentē venit quid in rē esset sic sta-
 tuit faciendū. Instructis vniuersis copiis: partim q̄ fluuius vrbē
 ingreditur: partim a tergo q̄ egreditur: p̄cipit vt dū cernerent
 alueū posse transiri: illac vrbē inuaderent. Ista instructis atq; ad-
 monitis suis cū inutiliori exercitus parte abiit ad stagnum. Eo
 vbi peruenit: quæ babyloniorū regina fecerat apud flumen: &

Cyr⁹ gyndis
 iniuriā minas
 Gyndis flu-
 uii riuuli.

apud stagnū quod erat palus eadem ipse fecit. Nā reuocato flu-
 mine alueum eius pristinum vado transibilem reddidit. Id tale
 vbi actū est: persæ qui ad hoc ipsum instructi erant per alueum
 vnde fluuius euphrates abscesserat: mediorū fere femorū tenus
 grauiter babylonē introierunt. Quos babylonii si factum Cyri
 prius aut audissent aut sensissent haud dubie contēpto eorū in-
 gressu pessimo exitio adfecissent. Nam obseratis omnibus quę
 ad flumen ferūt portulis: conscensiq; septis: ipsi pro ripis stan-
 tes illos progressos veluti in cauea excepissent. Nūc ex inopina-
 to eis persæ astiterunt: & cū rapti essent qui media vrbis inco-
 lebant babylonii: propter eius tamen magnitudinē non sentie-
 batur (vt fertur) ab his qui circa extrema habitabāt. Sed for-
 te quoniā dies festus eis esset exercēdis choreis atq; oblectatio-
 nibus opera dabat donec plane rē aiaduenterūt: Atq; ita pri-
 mū capta est babylon. Cuius ciuitatis quāta sit potētia cū ex-
 aliis multis pandā: tū vero ex hoc q̄ cū regi magno omnis pla-
 ga: cui imperat: sit distributa in ipsius atq; exercitus eius alimē-
 tum: p̄ter tributa ex duodecim qbus annus cōstat mensibus q̄-
 tuor regio babylonia octo reliqs eum omnis asia alit. Ita huius
 regionis potētia tertiā asię partē æquiparatur: & eius princi-
 patus quē satrappiā persæ vocāt oium prouinciarū lōge est op-
 timus: Adeo vt Tritæchimæ Artabazi filio q̄ pro rege tributū
 hoc exigebat singulis diebus singulæ argenti plenæ artabe pē-
 derentur. Est autē artaba mēsurā persica capatior q̄ atticus me-
 dimnus tribus chœnicibus atticis. Ad hæc erant ei peculiare
 equi præter bello destinatos admissarii octingenti cū equarum
 quibus admittebātur sexdecim milibus. Nā singuli ad vicenas
 admittūt. Præterea canū indicorū tanta allebatur multitudo
 vt ad præbēda eis cibaria quattuor in eadē planicie magni vi-
 ci adtributi essent aliorū tributorū immunes. Atq; hæc præsi-
 dis babylonis peculiaria erant. In Assyriorū terra parum pluit.
 quod in ea frumenti germinat. Id demū est: quod ex flumine ir-
 rigatur. Irrigatur autē seges & frumētū prouenit non quēad-
 modū in ægypto flumine sua sponte in rura ascēdente: sed ma-
 nibus atq; scrobibus irrigatū. Etenim babylonica regio omnis
 quēadmodū egyptiaca distinguitur in fossas quarū maxima na-
 uibus trāsiri potest ad solē hibernū vergēs ex euphrate exiens
 in tygrim alterū flumē iuxta qd vrbis Ninus sita erat. Hæc re-
 gio omniū quas nos vidimus longe optima est dūtaxat feren-
 do frumento. Nā in arboribus ferendis: ficu: vite: olea nequaquā
 de principatu cōtēdit. Cereris autē fructu procreādo adeo fe-

Babylon a cy-
 ro capitur.

Tritæchimas
 Artaba mensura.
 Medimnus.
 Chœnix.
 Admissarius
 ad vicenas
 equas.

Assyriæ sic-
 citas.

Ninus.

rax est: vt nonq̄ non fera ducena reddat: & vbi præstās bonitate se vincit etiā ad tricena. Quaternū fere digitorū latitudine triticeis atq; ordeaceis foliis. Milii vero ac sesami proceritate istar arborū (& si mihi cōpetam) tñ memorare superledeo pbe sciēs his qui nūq̄ babiloniā regionē adierūt: q̄ de frugiferis dicta sunt p̄ q̄ incredibilia visum iri: Oleo ventiq; vtūtur nisi qd̄ ex sesamis faciūt. Sūt eis passim p̄ oēm regionē palmę sua sponte nascētes plerāq; fructifera: ex qb; & cibos & vinū & mel cōficiūt curātes more ficorū. Harū vt aliarū arborū græci masculas vocāt: quarū fructū his q̄ palmulas ferūt adligant: vt illinc prodiēs culex palmulas penetrās cogat maturescere alio qui occasuras. Musculæ enim in fructu culices ferūt: quemadmodū caprifici. Venio ad id qd̄ ex oibus quæ de ea regione secundū ipsam urbē mihi summo miraculo est differendū. Nauigia illoꝝ quæ per flumē cōmeant babilonē oia sunt orbiculata atq; coriacea: quæ pecuarii armenii: qui supra assyrios incolūt. ex cæsis salicibus faciūt instruūtq; pellibus nudo illarū extrinsecus posito in modū foli: neq; puppe discreta: neq; prora acuminata: sed in speciē clipei magis orbiculata: Tale nauigiū stramentis stipatū fluuiō deferendū permittūt: cū aliis rebus tū vero doliis e palmularū vino onustū dirigentibus illud duobꝝ cū totidē palis quoz; alter introrsum palā trahit alter exterius pellit. Fiūt aut nauigia hæc & magna admodū: & minora: quorū maxima quæq; ferūt pōdus quinq; miliū talentorū singula singulos asinos viuos intꝝ habēt: maiora & iā plures. In quos illi postq̄ nauigātes babilonē peruenerūt: onusq; distraxerunt: lignaq; nauigiū: atq; omnia stramēta adduxerūt: pelles cōgerūt: & eos in armeniā agitant. Aduerso enim flumine nauigari præ illius rapiditate nullo pacto potest. Qua ex causa nō ex lignis: sed ex pellibus nauigia fiunt. Idē vbi asinos agitando in armeniā redierunt: alia ad eundē modum nauigia cōparant. Et naues quæ eorū tales sunt. Amictu autē tali vtūtur Duabus amictūtur tunicis: vna linea vsq; ad pedes demissa. Altera sup hanc lanea: postremo cādida & breui penula circumdantur. Calceos gerunt gentis more soleis thebanis simillimos: Capita habentes comata mitris redimiunt vnguentis toto corpore delibutū anulū signatoriū singuli gestant: & sceptrū effabrefactum: cui superstat aut malū: aut rosa: aut lilium: aut aquila: aut aliud quippiā. Nam absq; insigni gestare sceptrū ipsis nefas est. Atq; hic eorum corporis est cultus. Leges vero quæ constitutæ ab ipsis hæc sunt. Vna quidē prudentissima. Altera aut quantū ego sen-

tio: qua henetos ex illyriis audio vti per singulos pagos. Semel quotannis ista fiunt. Vbi virgines effectæ sunt nubiles eas congregant: & vniuersos vnū in locū conducunt: quas circumsistente virorum frequentia surgens præco sigillatim vedit: sed primum pulcherrimam omnium secundum hanc vt q̄ plurimo venditur auro. Aliam euocat: quæ post illā est speciosissima. Vēduntur autem in contubernium quarum pulcherrimas quasq; babilonitū: qui locupletes. & iidē cælibes sunt mercantur vt q̄ licitando alterū superat. At ex plebe qui sunt cælibes his nō est opus pulchra forma: ideo pecunias ac turpiores adciunt virgines. Nam præco vbi virginum speciosissimarum peregit venditionem: excitat deformissimam si quis illorum mercari volentes existat: edicitq; quisquis velit quam minimo auri sumpto eam in matrimonium habere donec illi qui minimo cōtentus est foemina addiicitur. Ita aurum ex speciosis virginibꝝ conficitur: & per easdem cuiusq; volenti deformes ac debiles collocantur. Quarū nullam cuiq; emptori fas erat sine fide iussoribus abducere: sed datis fideiussoribus de contubernio vxoris: ita demum licebat abducere: si de hoc non conueniebat. lex lata erat vt aurū ille redderet. Qui etiam ex alio pago venientibus licebat vxorem mercari si vellent. Hæc apud eos honestissima lex erat quæ tamen non perseueravit: Nouissime aliud qd̄ babiloniæ puellæ. Babilonii medicis non vtuntur. Babiloniog; ablutio post coitum. Babiloniog; ægri. Babiloniog; sepulchra. Hic mos ab basteranis ex venusto egyptiorū ritum obseruatur vt strabo in tertio scribit.

Cyrus in
massagetis.
Massagetæ.

Araxes.

panis torreat. Cyro post hanc gentē ab eo subactam: incessit cu-
pido massagetis in suam potestātē redigēdi quæ gens fertur &
magna esse & robusta ad auroram solisq; ortū sita trans araxem
fluviiū regione issedonorum virorū. Sunt qui dicant eam scy-
thicæ nationis. Araxes Istro maior: & idem minor esse memo-
ratur: & in eo frequētes insulæ lesbo pares magnitudine: & ho-
mines qui illos incolūt æstate vesci radicibus quibuscūq; quas
ipsi euellunt. Arborum autē fructus quos maturos comperiunt
in cibum reponere quo per hyemē vescantur. Apud eos etiam
inueniri arbores talem fructum ferentes: qui tactus in ignem ab
his: qui ad se calefaciendus cōuenerunt foco circūsedentes in-
censō igne sic ebrios reddit odore suo: vt vinū græcos. Et eo
vehementius quo plus eius fructus fuerit iniectum quoad cō-
surgatur ad tripudiandum: ac perueniatur ad cantū. Atq; hæc
fertur eorū esse viuendi cōsuetudo. Araxes porro fluuius a mā-
tienis quidem vnde & gydes: quem Cyrus in trecentos ac sexa-
ginta diduxit riuos fluit: sed per sexaginta ora prorumpens: q̄
vno excepto in paludes: eluuiusq; euoluitur: vbi feruntur homi-
nes habitare: qui crudis victitent piscibus & pro vestibus vtan-
tur vitulorum marinorū pellibus. Reliquū illud per apertum flu-
it in mare caspiū quod mare per sese est: nec vilo cum alio cō-
miscetur. Nam & illud quod græci omne pernauigant & id qd̄
extra colūnas vocatur atlanticū & rubrum idem est mare. Cas-
pium vero alterum ac per seipsum est longitudinis quindecim
dierū cursu nauis quæ remis vtatur: latitudinis vbi spaciosissi-
mū est octo dierum: qua ex parte ad vesperū vergit caucaso p̄-
tentum monte cum maxime vastitatis: tum summæ altitudinis
multas atq; in se omnifarias gentes habēte: ac plerasq; omnes
agresti materia victitantes: vbi arborum frondes his quæ sunt
apud nos similes feruntur esse quibus contusis & aqua dilutis
illi animalia sibi p̄ vestes inscribere dicūtur: eaq; animalia nū-
quam elui: sed perinde atq; ab intio essent intexta sic cum reli-
qua lana veterascere. Horū quoq; hominū concubitus sicuti pe-
corum in propatulo esse: & ad vesperā quidē vicens hoc mare
quod caspium vocatur caucalus cohibet: qua vero parte vergit
ad auroram orientēq; solem planicies excipit prospectu immē-
sæ magnitudinis. Quam spaciosam planiciem non ex minima
parte massagetæ possident: quibus bellum Cyrus inferre cupie-
bat multis ac magnis sollicitatus incitatusq; cāis. Primū sua ge-
nitura: quod videbatur maius: quidē homine esse. Secūdo loco
fœlicitate quæ fuerat vsus aduersus hostes. Quācūq; n. gētem

Caspiū mare

Atlanticum
mare.

Rubrum mare.
Caucalus.

Concubitus
in ppatulo.
Caspium mare

Cyrus inuaserat: ea gens nullo pacto potuerat euadere. Erat au-
tem massagetarū regina defuncto viro Tomyris nomine: Ad
quam in coniugiū petendam cyrus misit verbo dūtaxat volēs
eam habere vxorē. Animaduertens illa nō se in coniugium. sed
regnū massagetarū peti: adcessum cyro interdicat: postea cyrus
cū dolus non pcederet: progressus vsq; ad araxē aperte infesto
cū exercitu in massagetas tēdit: Flumē pōtib; iungit quibus co-
pias traiciat factis ex nauib; turres desuper ædificās. Ad quē
in hoc labore occupatū tomyris caduceatorē misit qui diceret.
Rex medorū desine incūbere: in quā incūbis nescius an ista quę
constituisti tibi conducibilia erunt. Omisso incepto apud t. ios
ipsum regna. & nos sine finiū: quorū sumus principes esse. Ve-
rū tu admonitionibus his vti noles: & oīa males q̄ occū. Quod
si tantopere adfectas lacessere massagetas. fer quā sustines erū
nā: sed desiste iungere fluuiū a quo nobis tridui itinere digres-
sis traicito in nostrā regionē. Aut si maius nos excipere in ve-
strā tu hoc idē facito. Hæc vbi cyrus audiuit adicitis perfarū pri-
moribus coactisq; in mediū rē proponit cōsulens vtrū sibi agē-
dū cōstituerent. Illorū in idē cōuenere sententię iubentiū reci-
pi in ipsorū regionē cū suo exercitu tomyri. Quā sententiā Cræ-
sus lydus cū adesset: improbat in cōtrariū disserēs his verbis.
Equidē tibi rex etiā antea dixi quandoquidē Iuppiter tibi me
tradidit: quicquid animaduertero errati in tua domo: id oē me p̄
viribus aduersurū. Nā meæ ruinæ & si ingrata: mihi tñ extite-
re disciplinæ: Si tibi esse videris imortalis & eiusmodi exerci-
tui p̄esse: nihil est opus vt meā tibi dicā sententiā. Sin vero te
quoq; agnoscis hoīem & ist̄ eiusmodi p̄esse: illud in primis
discito humanarū rerū circū esse: qui rotatus semper eodē fortu-
natos esse non sinit. Ideoq; de hac quā proposuisti re secus ego
atq; isti sentio. Si. n. hostes in terram nostram volumus exci-
pere: Id tibi ex hoc periculū erit: ne fugatus omne amittas im-
perū: quia haud dubie victores massagetæ nō se retro fuga re-
cipient: sed tuas prouincias adoriētur. Victor autē tu nō adeo
multū vincis: q̄ multū si traiciens in terrā illoꝝ victis massage-
tis instabis fugientibus. Hoc. n. pro illo substituto cōsiliū: vt vi-
cto hostiū recta pergas ad subigendū Tomyridis regnū. & qui-
dē sine duce. Deforme est. n. atq; intolerabile Cyrū cābyris fi-
lium mulieri cedentē detractare pugnā. Itaq; mihi placet traie-
ctis copiis procedere eousq; dū illi in occursum prodeant: atq;
dehinc ita faciendo dare operam vt illos superemus. Nāq; vt
ei

Tomyris res
gina.

Cræsus
Cyro cōsulit

Ruine hoīb;
discipline
sunt.

Fortunæ cir-
cus.

Cræsi snta.

ego audio massagetæ bonorū sunt persicorum insueti: & magnorū cōmodorū expertes. His ergo viris p̄pone in nostris castris instructarū adfatim epularū magnavi pecorū interfecta: cū magna etiā vi poculorū vini meri atq; oīs cibariorum generis. Hoc vbi fecerimus imbecillissimis qbusq; militū ibi relictis cū reliqs ad flumē nos recipiam⁹. Quib⁹ tātis bonis illi cōspectis (nisi me fallit opinio) se ad ea cōuertēt. Vñ nobis superit facultas magnas res perpetrādi. Atq; hæc quidē in discussione venere sententiæ. Cyrus aut̄ priori repudiata: Cræsiq; p̄bata sententiā idixit Tomyri vt retrocederet: vt pote aduersus illā traiecturo. illa quēadmodū a principio sponderat regressa ē. Cyrus in Cābylis filii sui (cui regnū tradebat) manus præbuit cræsus ac maiore in modū vt hoīem honore beneficiisq; prosequerē præcepit: si sua aduersus massagetas traiectione non recte cederet. Hæc vbi præcepit: eosq; remisit in persidē: ipse cum copiis suis flumē traiecit. Transmisso Araxe vbi nox aduenit: vidit p̄ quietē talē visionē. Videbat̄ Cyrus in somniis cernere maximū natu filiorū Hytaspis habentē in humeris alas: quarū altera asiā: altera europā inumbraret. Erat Hytaspis achæmeoidi arsameni filio ex liberis natu maximus darius: tūc ferme vicesimū ætatis annū agēs in p̄sīde relictus q̄ non maturus militiæ esset. Experrectus Cyrus visum suū intra se retractabat: qđ cū ei magni momēti videretur vocato hytaspis remotis arbitris iqt. Filius tuus hytaspes mihi atq; regno meo insidiari deprehensus est hoc vnde p̄culdubio nouerim: p̄ me noscas licet. Diū mihi q̄ mei curā gerūt: q̄cunq; euētura sunt ostendūt. Siquidē p̄xima nocte inter quietē vidī liberorū tuorū natu maximū in humeris habētē alas: quarū altera asiā. altera europā inūbraret. ex quo viso nulla tergiuersatio ē quin ab illo mihi tendātur insidiæ. Qua pp̄ tu q̄ raptissime in p̄sīde reuertere: facitoq; vt cū ego subactis massagetis illud rediero: filium tuū mihi sistas ad causam dicendā Et Cyrus quidē hæc locutus est scilicet q̄ sibi insidiari Dariū suspicabat. At dæmon ei portēdebat ip̄m ibi mortē oppetiturū: & eius regnū ad Dariū esse pertenturū. Respondēs illi hytaspes absit (inquit) rex vt quispiā vir genere p̄ses tibi moliat̄ur insidias. Qui si qs sit: is primo quoq; tempore morte mulctetur. Tu. n. persas ex seruis liberos: ex subditis aliorū hominū dominos effecisti. Quod si qua tibi viso filiū meum indicat rebus nouis contra te studentem. ego tibi eum exhibeo pro tuo arbitrato vtendū. Hoc reddito responso hytaspes atq;

Cābyles cyri filius.

Cræsus cābyli traditur.

Cyri somniū Hytaspes.

Darius.

Cyri somniū portensio.

araxe traiecto progressus vnus diei inter: q̄ Cræsus admonerat exequitur relictisq; illic in belli parte copiarū mox cū exedita manu ad araxem reuertitur. Hos itaq; relictos ex cyri exercitu adgrediēs tertia massagetani exercitus pars sese defensantes interimmit. Eadē cōspecto epularū adparatu post aduersario rū eadē ad epulandū discūbit: refectaq; cibo ac vino soporatur persæ superueniētes horū multos occidunt multoq; plures viuos capiūt: cū alios: tū vero ducē eorū reginæ Tomyridis filiū cui nomē erat Sargapises. Tomyris cognito exercit⁹ ac filii sui casu misso ad cyrū caduceatore ita inquit. Inexplebilis cruore eyre ne spūs tollas ex hoc qđ actū est. Si fructo vicino: quo ipsi distenti adeo desipitis: vt descēdēte in corpus vino improba a vobis verba fundantur: Tali veneno filiū meū vicisti dolo non prælio superior. Quare meū admittē consiliū bene tibi consulētis. Abi reddito mihi filio ex hac regione ferens impune q̄ tertiā massagetarū partē p̄stigasti. Quæ nisi feceris per solem iuro massagetarū dominū fore: vt ego te (& si insatiabile cruore) tamen fatiem. Hæc verba ad se perlata Cyrus pro nihilo habuit. Filius reginæ Tomyridis Sargapises: vbi vino laxatus didicit se in malo esse: exorauit a Cyro vt vinculis solueretur. Statimq; cum solutus est: ac manuum compos effectus seipsum interemit. Atq; hic quidem talem obiit mortem. Tomyris autem quando cyrus ipsam non auscultaret: contractis suis copiis ita confluit cum Cyro: vt hanc pugnam ex omnibus que inter barbaros extiterunt acerrimam cēleam extitisse: quamq; ita gestam fuisse adcipio. Primum vtrosq; spatio inter se distantes sagittas egisse: deinde sagittis absumptis concurrentes lanceis pugionibusq; fuisse confertos: ac diu pugnantes perstitisse neutris fugere volētibus. ad extremū massagetas superiores extitisse: ibiq; cum per magnam exercitus persici partem. Tum vero Cyrum ipsum occubuisse: cum vnum de triginta omnino regnasset annos. Cuius cadauer inter cælorum persarum stragem Tomyris exquistum cum inuenisset: caput in vtrum demisit quem humano cruore compleuerat: mortuoque insultans inquit. Tu quidem meum viuētis & in pugna victoris filium perdidisti dolo captum. At ego te prout interminata sum cruore saturabo. Hæc de Cyri vitæ exitu: de quo cum multa referantur: is qui mihi maxime verisimilis videtur a me commemoratus est. Massagetæ & amictum gerunt: & victū habent scythico similit̄: ex equis præliantur: & pedibus.

Sargapises capitur.

Magnanima Tomyridis verba.

Sargapises mors.

Diodorus & trogus hanc scytharū reginā dicūt sed scytas p̄ massagetis intellegi dicit strabo in. II.

Cyri mors. cyri ānos. 29 in regno. Diodor⁹ scytharū reginā cyrū supatū captūq; cruci adfixisse scribit. Massagetarū ritus.

Sāgares idest Vtroq; n. genere valent sagittarii item atq; hastati sangare hoc pugiones. est pugiones e more gestātes. in omnibus auro vtentes & ære.

Vtuntur nāq; ære in omnibus quæ ad hastas: ad pharetras: ad sangares pertinent. Auro autem in cunctis q̄ ad capitis ad balteorum: ad axillarum ornamentum spectant. Equorum itidem pectoribus æreos thoraces circumdant. Circa frenum frenaq; & phaleras aurum adhibent. Ferro atq; argento nihil profusus vtentes: quorum in regionē cum immensa lit auri atq; æris copia: ferri tamē atq; argenti nihil est. Moribus his vtuntur. Singuli quidem vxorem ducunt: sed ea cōmuniter vtuntur. Nam quod græci memorant facere scythas: id non scythæ faciunt:

Massagetarū vxores.

Massagetæ senes immolantur.

Strabo in. II. massagetas mortuos morbo non operire terra sed abicere vt dignos q̄ a feris deuorētur dicit. Sol deus. Equi soli immolantur.

Cābyes Rex Cassandena. Pharnaspus.

Psammiethicus Rex. Aegyptii hominū primi. Aristophanes scribit nō ægyptios: sed

sed massagetæ. Siquidem vir massageta quoties libidine capitur mulieris. suspensa ad plaustrum pharetra sine pudore cōcubit. Terminus vitæ nullus eis propositus est: vbi quis admodū senuit: cum conuenientes proximi quiq; cognati immolant: & cum eo aliquot pecudes: quarum carnibus pro epulo vbi dixerunt vescuntur: quod genus obitus apud eos beatissimum habetur languore extinctos non edunt: sed terra operiunt loco damni putantes q̄ ad immolationem nō venerunt. Nihil omnino ferunt: pecoribus victitant. piscatuq; qui eis abunde ex araxe flumino suppeditat: ac lacte quod potitant. Ex diis vnū Solem venerantur: cui equos immolāt. Hic autem est eis mos sacrificandi: vt deorum perniciosissimo e pecoribus omnibus perniciosissimum macent.

Herodoti Halycarnasei Historiarum Liber Secundus: qui inscribitur Euterpe Laurentio Vallense Interprete.

yro vita functo regnum suscepit Cambyses eius filius & Cassandæ Pharnaspo genitæ: quam ante virū defunctam Cyrus & ipse ingenti luctu psecutus est: & ceteris quibus imperabat: lugeri precepit. His parētibus ortus Cambyses cum Iones & æoles p hereditariis sibi seruis existimaret: aduersus ægyptios fecit expeditionem cōparato cum ex aliis: tum vero e græcis: q̄ dānabatur exercitu ægyptii prius q̄ apud eos regnaret Psammiethicus: omnium hominū se priores extitisse arbitrāf: verū Psammiethico regnū adeptō cū incessisset cupido noscēdi: qui iā primi hominū extitissent: ex eo tempore putauerunt

phrygas q̄ se priores extitisse: se vero q̄ ceteros. Eniuero Psammiethicus vbi sciscitādo quinā primi hominū extitissent nullū exitū inuenire posset: huiusmodi rē machinatur. Pueros duos ex humilibus parētibus recēs natos tradit pastori inter pecora educandos: hunc in modū iubens neminē corā eis vocē vllam edere solitaria in casa ambos sibiipsis reliqui eis dē in tempore capras admoueri: vbi lacte expleti foret: alia administrari. Hæc ideo faciebat iubebatq; Psammiethicus q̄ cuperet expueris vbi inarticulate vagire desisterēt: audire si qua vox prima erūperet: put & contigit. Nā vbi bimatus exactū est tēpus pastori q̄ hæc administrabat aperienti ianuā atq; intrāti: ambo infantes porrectis manibus pcedētes beccus clamabāt. Quod primo audiens pastor obtulit. Cū vero crebrius adeunti & obseruanti idē verbū frequētaretur: ita demū re dño indicata iussus ab eo pueros adtulit: exhibuitq;. Quos cū & ipse Psammiethic⁹ audisset: percōctabatur quā homines beccus q̄ppia adpellaret. Hæc percōctās cōperit phrygas sic panē adpellātes. Tali negotio argumētati phrygas se priores extitisse ægyptii concesserūt. Quod ita actū esse quidē ex sacerdotibus Vulcani: qui sunt memphi audiebā. Græci tñ alia multa & inepta memorāt Psammiethicū pueros educādos curasse apud mulieres: quarū linguas præcidiussēt. Hactenus de puerorū educatione referebant. Alia quoq; apud mēphim audiui ex Vulcani sacerdotibus: cū q̄bus in colloquiū veni. Quinetiā harū ipsarū rerū gratia & thebas & heliopolis idest Solis urbē me cōtuli animo cognoscēdi nūquid cōsentanea foret his q̄ mēphi dicerētur. Nā heliopolitani ferunt ægyptiorū esse sollertissimi. atq; ex iis narrationibus q̄ ad rem diuinā pertinētia audiui ea nō libēter enūciauerim. nisi ipsorū tantūmō nomina existimās oēs homines idem sentire de his. Quorū quicqd cōmemorabo id oratōe coactus cōmemorabo. Quæ at humanarū rerū sunt: hæc ita referebāt inter se constare omnium hominū primos ægyptios annū cōpisse distinguētes eū in duodecim tēporū mēses. idq; cōperisse ex astris eo sciētius vt mihi videtur hoc agētes q̄ græci: q̄ græci qdē tertio quoq; āno intercalare mēsem itroducūt tēporis gratia. Aegypti vero tricenis diebus quibus duodecim mēses taxāt adiciūt huic nūero quot ānis quos dies. Vñ eis rō circuli temporū constat eodē redeūtis. Aegyptios quoq; primos duodecim deorū cognominā censuisse & ab illis græcos fuisse mutuatos. Item primos diis & aras & simulachra & delubra statuiffe: quin etiā animalia

arcades cum phrygib⁹ de antiquitate certauisse Claudianus tñ in .2. i. eutropiū herodoto susfragatur. Pueri duo clā nutriti.

De prima hominum origine nō parua apud diodorū & alios est dissentio. Beccus. i. panis.

Heliopolis. Heliopolitani ægyptiorū sollertissimi.

Ann⁹ ægyptiorum.

Aræ primæ. Simulachra deorum.

in faxis sculpsisse: quarum rerū pleraq; ita effecta opere demōstrabā. præterea primū mortaliū regnasse Menē: ac sub eo oēm ægyptū præter thebaicā plagā palustrē fuisse: ex eaq; nihil eorū q̄ supra stagnū myrios extant extitisse: in qđ stagnū a mari per flumen septē diebus nauigatur. Atq; de regione bene mihi dicere videbātur. Manifestū. n. est ei: qui si antea non audierit: tamen inspexerit modo sit solertia præditus ægyptū in quā græci nauigāt adcessionē esse terræ ac fluminis donū: quin etiā loca supra stagnū hoc ad triū vsq; dierū nauigationē: de qua nihil amplius cōmemorabāt. Est autē & aliud tale. Nā ægyptiæ regionis huiusmodi natura est. Iā primū cū ægyptū vers⁹ in alto cursum tenes procul ab ea adhuc diurnæ nauigationis spatio patieris sensum ceri etiā in aquayndeci alta passus: que res declarat eatenus esse humi adgestū. Ipsius autē ægypti lōgitudine secundū mare sexaginta schoenorū id est funiculorū: quē admodū nos ægyptū distinguimus a sinu plithinete: id est late ritio: vsq; ad stagnū Selbonidis: ad qđ mons cassius vsq; ptin git. Itaq; ab hac parte sexaginta schoeni sunt. Et .n. q̄ modicū terræ possidēt mētiuntur illā passibus: qui minus inopes terræ sunt mētiuntur stadiis qui multū possidēt parasangis: qui plurimū sane schoenis. Cōstāt autē parasangæ tricenis: schoeni sexa gens stadiis. Ita erat ægyptus scđm mare stadiorū triū milium sexcentorum: hinc ad heliopoli mediterranea versus ægyptus spaciōsa est. supina ois & aquarū inops simul ac limosa. A mari ad heliopolim eundo p̄ superiora eiusdē pene spaciū interest cuius ab athenis illud quod ab ara dno decim deorū fert pisam: & ad delubrū iouis Olympii: q̄ itinera sigs computet. inueniet aut parū quiddā differre: quo minus paria sint: at non amplius qn̄ decim stadiis. nā viæ (quæ ex athenis pisam fert) qn̄ decim stadia defunt: quo minus sit mille & quingētorum stadiorū. At ea quæ a mari ad heliopolim dūcit: hunc stadiorum numerorum cōplet. Ab heliopoli per superiora cundo ægyptus angusta est. Nā qua parte mons arabicæ exporrigitur ab aquilone ferens ad meridiem atq; ad austrū semp̄ per superiora pertingit ad mare: quod rubrū vocatur: vbi insunt lapidicinæ ad pyramides quæ sunt apud mēphim excisæ: ab hac quidē parte desinens mons declinat in quæ dictum ē. Qua vero parte productior se ipso ē duorum ego audiebam mensium itineris esse ab aurora ad hel perum: & eius extrema: quæ ad auroram vergunt feracia turis esse. Atq; hic quidem mons talis est. Quo autem latere aphricā

Menes
Rex primus.
Myrios
stagnū.

Strabo.

Ægyptiæ
regionis na-
tura.

Selbonidis
stagnum.
Cassius mōs.
Parasangæ
Schoeni.

Schoenus .60
stadiorū

Iuppiter
olympius.

Pyramidum
lapidicinæ.
Memphis.

ægyptus spectat: alius mons saxeus extenditur: in quo pyramides sunt sabulo oblitus eodem modo quo arabici montis tractus qui ad meridiem fert. itaq; quod ab heliopoli non ita multorum spaciōrum est quod modo ægypti sit: sed quattuor dūtaxat dierū nauigatione: Ægyptus angusta est inter eos quos dico montes quod inter capedinis campestris est terra stadiorū ferme vt nihil videtur qua parte arctissima est nō amplius ducentorū e monte arabico ad eum qui dicitur punicus. Illinc rursus ægyptus laxa est: atq; ita situs regionis natura comparatus est. Ab heliopoli autem ad thebas nouē diebus nauigatur spatio quatuor milium octingentorum & sexaginta stadiorum hoc est vnius & octoginta schoenorū. q̄ ægypti stadia collecta scđm quidē mare sunt: prout a me superius indicatum est: tria milia sexcenta: q̄ tum vero maria ad thebas mediterraneū est in dicabo. Sunt. n. sex milia ac centum viginti stadia. A thebis autem ad vrbe nomine elephantinā octingentaviginti. Huius igitur regionis q̄ a me dicta est pleraq; pars vt & sacerdotes aiebant & mihi ipsi esse videbatur acquisiticia ægyptiis est: siquidem q̄ inter p̄dictos montes supra mēphim vrbe positos medium est: videtur mihi sinus maris aliquādo fuisse quē admodū ea q̄ sunt circa iliū & teuthranā: & ephesū: & mæandri planiciem: vt hæc parua magnis cōparent: quoniam nullum eorū fluminū: quæ has regiones oblimauerunt: dignū est cōparari vni ex septem ostiis nili magnitudine. Sunt & alii fluiui nequaquā ad magnitudinē nili: qui magna opera ediderunt: quorū noia possem referre: cū alii tū vero Achelous: qui p̄ acarnaniā fluēs in echinadū insularū mare iam eas media ex parte fecit continentē. Est autē arabicæ regionis nō procul ab ægypto sinus maris productus ex eo quod rubrū vocatur longus ita atq; arctus vt disserendo ostendā. p̄lixitas quidē inchoando nauigationē in inacho in amplum æquor consumit quatuor dies remigationis latitudo vero vbi sinus amplissimus est dimidiatū diē nauigationis: in quo sinu quotidie reciprocatio aquarū: & vadisum æstuariū est. Aliū huiusmodi arbitror sinum in ægypto extitisse: quorū alter mare ad aquilonē habet æthiopiā versus: alter arabicū: de quo differere pergā ferens ex austro in syriā qui pene inter se suos recessus terminat exiguo quodā terræ interuallo dirēpti. Quod si in hunc arabicū sinū nilus velut alueum suam cōuertere: quid enim prohibebit assidue fluētē quin intra viginti milia annorū illū oblitet: Ego enim credo intra decē

Mōs arabic⁹
Mons punicus.
Heliopolis.
Thebæ.

Cōpletur
igitur st
mus. 60

Elephantina
vrbs.

Stadia: 1
passuum. 1
septem.
dimidio

Ilium
Teuthrania.
Ephesus.
Mæandri planities:
Archelous.
Acarnania.
Echinades
insulæ.

Id. 9
Schor
ta pup
2000
E. 1000

Pleraq; pres

milia annorū: qui ante me natū transierūt sicubi sicanea facta sunt nimirū & sinū sicaneū fieri posse etiā multo (q̄ hic est) maiorē a tāto flumine atq; ita operoso. Itaq; quā de ægypto a referentibus audiui: ea & ipse ita habere existimo. Quippe cū videam & ægyptū esse exportatā a terra cōtigua: & cōchylia existere in montibus: ac saluginē exudare: q̄ etiā pyramides corrūpat: & montē hunc: qui in ægypto imminet mēphi harenas solas habentē. Præterea regionē hāc nulli alteri conterminā aut arabia: aut aphricā: aut syriā a similit̄ esse. Etenim arabia maritima vbi syri incolunt pulla humus est: & fragilis utpote limus ex aluionib⁹ ab æthiopia flumine deuectus. Nā punicā humū scimus magis punicā eē: & magis subharenaceā. Arabicā vero atq; syriacā argillosiorē: ac suppetrosam. Quin etiā id magnū huius terræ documentū aiebant sacerdotes sub rege Myri fluuiū quoties octo cubitis dū minimū influebat irrigasse ægyptū q̄ supra mēphim est: nec dū ab obitu Myris nōgenti sunt anni ad tēpus: quo hæc ego a sacerdotibus audiebā. Annūc nisi ad sexdecim aut ad quindecim saltē cubitos ascēdit fluuius regionem nō transcendit: Quæ regio si pportione in altū surgat: & tātundem ad incrementū tēdat: vidētur mihi ægypti vtiq; hū q̄ infra paludē incolūt cum alia loca: tū vero eum qui vocatur delta idē passuri omni futuro tēpore eam regionē nilo nō restagnante: quod aiebāt ipsi passuros aliquādo græcos. Nā cū audirent omnē græcorū terrā pluuia perfundi nō fluminibus ut suā dicebant fore: ut decepti aliquādo magna spe male esurirēt Qui sermo hoc dicere vult græcos si nolit eis deus pluere: sed siccitate extinctū iri: ut quibus nihil aliud aq̄ nisi tantū: quod ex Ioue sumministratur. Atq; hæc q̄ ab ægyptiis in græcos dicitur recte habent. Age nūc vicissim dicā quomodo res apud ipsos ægyptios habeant: Si ut superius dicebā quæ infra mēphim est regio (hæc enim est quæ augescat) velit in altū augescere proportionē p̄teriti tēporis quid aliud ægyptios: qui illic incolūt q̄ esituros. Si neq; gustare ea q̄ ab ioue sunt: neq; a flumine restagnari queāt rura ipsorū. Isti nāq; ex oibus hoibus atq; ex oibus ægyptiis maxime illaboratū percipiūt fructū: q̄ neq; pro scindendis aratro sulcis: neq; subigendo solo: neq; aliud quicq; exercendo eorū q̄ in aruis colendis ceteri mortales labores tolerant: sed postq̄ fluuius sua sponte superueniens irrigauit rura deseruit: & rursus irrigata deseruit. tūc in suū quisq; rus iacto semine sues immittit cōculcatoq; suis semine messē deinde

Cōchylia in montibus.

Punica hum⁹ Arabica humus

Myris rex.

Quivno morbo alios eodē laborare putat.

Ægyptiorū agrorū cultura.

Ægyptiorū sementis.

expectat: atq; vbi suis semē versauerit ita demū frumētū percipit. Quod si velimus de ægypto ionū vti sententiis: q̄ solum delta esse ægyptū a persei specula adpellatū dicentes illā scdm mare ad pelusiaca vsq; tarichea quadraginta schoenorū esse. A mari autē mediterranea versus pertingere ad cercasorū urbē lux q̄ scinditur nilus in pelusiū fluens: & in canobū. Cætera vero ægypto partim esse aphricā: partim arabia: ostederemus hac ratione vtētes nullā ægypti primitus fuisse regionē. Nā delta eis vt ipsi dicūt: & mihi videtur defluxa humus est: ac nuper vt sic dicā extitit Itaq; si nulla eis terra erat: quid curiosi sunt putantes se primos homines extitisse: qui ne in puerorum quiddem experimentum (q̄ primam linguam proderent) ire debebant: quos ego opinor. neque cum loco quem delta ionos vocant pariter extitisse: sed semp fuisse: ex quo genus humanum extitit. pgressuq; terræ multis ex eis reliquos fuisse: multos aliūde sub ingressos. Ideoq; olim thebæ ægyptus vocabat Cuius abitus est stadiorū sex miliū ac centū viginti. Itaq; si nos de eis recte sentimus: ionos nō recte sentitum de ægypto Sine recte ionos sentiūt: ostēdo neq; græcos: neq; ionos scienter cōputare: q̄ cū aiunt tria mēbra totā esse terrā: europā: asiā: aphricā: quartū membrū annumerāt delta ægypti. Si nō sit neq; asiæ neq; aphricæ. Nā scdm hāc rationē nō est nilus: qui asiā ab aphricā determinat. qui cū diuortia faciat circa acumen delta: quod in medio est: id asiæ & aphricæ esset. de quo nos ionū sententiā nullam faciētes: ita sentimus ægyptū quidē eā omnem esse q̄ ab ægyptiis incolitur: quē admodū ciliciā eam q̄ a cilicibus: & assyriam eam q̄ ab assyriis: sed asiæ & aphricæ scimus reas ratione nullū esse terminū: nisi terminos ægyptiorū. Si vero quod græcis psuasum est sequemur: sentiemus oēm ægyptū: q̄ a catadupis & elephantina urbe incipit bifariā diuidi: & utrūq; cognomen obtinere. Aliā enim eius partē esse aphricā: aliā asiā. Quippe nilus a catadupis incipiens mediā interfluens ægyptū irrupit mari vno: quidē vsq; ad cercasorū urbē alueoq; tripartito. Incepit quoq; alueo vnus ad aurora: quod pelusiū ostiū: alter ad velperā tendit qd canobicū ostiū nominatur. Tertius quo recta nilus meat talis est. Delatus p̄ superiora in acutum delta: pficiscitur: dehinc mediū delta scindens in mare euadit nō minimā huic alueo portionē aq̄ p̄bens: nec minime celebrē: quod se benniticū hostiū adpellatur: A sebenitico itē duo alia diuiduntur ostia in mare ferentia: q̄bus hæc sunt im-

Tarichea. Cercasorū) Nilus tanq̄ a quod scissus vertice locū q̄ delta dicit̄ effecit vt platonī placet.

Iones. Thebæ. Ægyptus. Terrediuuisio Ægypt⁹ quæ Catadupa. Ægypti partes.

Nili origo. Hic septē ostia Canopicū: Bolbiticū. Sebeniticū. Phatniticū: nō at phāniticū vt legit̄. Mēdesicū: Taniticū: & pelusiacum. Plinius in q̄nto li. cap. 10. Strabo i. 17. & diodorus i primo aliquātū Herodoto refragantes. ponunt.

Nili diuisio

Bolbitinum. posita nomina: vni saiticum: alteri mendesium. Nā q̄ bolbitinū
 Bucolium. & bucolitū nominātur non sunt natia ostia. sed defossa. Huic
 non natia ostia. meae opinioni tantā esse ægyptū: q̄ta ratione demōstrauī. Te-
 stimoniū etiā dat oraculum qd̄ ab ammonē est redditum quod
 ego posterius q̄ ita in animū induxeram circa ægyptum audiui.
 Mareæ vrbs. Nā qui sunt ex vrbe mareæ & apia incolētes ægypti fines aphri-
 Apia vrbs. cam versus: q̄ sibi pœni nō ægyptiū viderēt: quoq; perosi fa-
 crorum cerimonias nolent bobus fœminis prohiberi: miserunt
 ad Ammonē negantes quicquā cum ægyptiis sibi esse comune.
 Aegyptiū q. Habitare enim se extra delta: nullūq; sibi cum illis linguæ esse
 commercium: ac velle sibi fas esse omnia gustare. Hæc eos deus
 facere nō permisit: inquiring ægyptum eam esse: quā nilus sup-
 gressus irrigaret quicq; intra vrbē elephantinā incolētes ex hoc
 Nilū exun- flumine potarent eos esse ægyptios. Hæc illis ita respōsa sunt.
 datio. Porro nilus vbi inflatus est nō mō delta inundat: verū etiā pla-
 gā q̄ dicitur aphrica esse aliquoties & arabicā: idq; vtroq;
 versus duoz; diēū itinere: & amplius eo vel minus. De cuius
 fluminis natura neq; sacerdotibus q̄piā neq; ab alio vllō p̄ci-
 pere potui: cū prōptissimo forē animo ad hæc ab illis audiēda
 cur nilus aquis inflatus deueniret inchoans intumescere ab æ-
 stiuo solstitio: & centum vsq; diēs & prope totidē diebus retro
 cederet relinquēs fluētā ita per omnē hyemē tenuis esse perse-
 ueret ad solstitiū rursus æstiuū. De his nihil omnino potui pers-
 cipere ab ægyptiis sciscitādo num aliquā vim nilus haberet na-
 tura diuersam cæteris fluuiis. Hæc ego noscēdi cupidus eos in-
 Nilus solus terrogabā & cur solus omnīū amniū nullas ex se auras remitte-
 ret. De qua tamē aqua quidā græcorū insignes cū vellent effici
 sapiētia: trifariā disseruerūt: quarū opinionū duas ne mētiōne
 quidē dignas existimo nisi eatenus vt illas tātū significē. Earū
 vna ait ventos etesiās esse in cā: vt nilus inflatur phibētes eum
 Thalī mile- effluere in mare. At qui nōnunq; etesiæ nondū spirauerunt: cum
 sit ait diodorus nilus id agit. Ad hæc si etesiæ causa forēt: oporteret alia quoq;
 flumina quecūq; etesiis obnoxia sunt idē quod nilus pati & eo
 magis quo tenuiora sunt minores gurgites exhibentia. Sūt aut
 multa in syria: multa in aphrica flumina: quæ nihil tale patiūtur
 quale patitur nilus. Altera opinio est incredibilior quidē q̄ hæc
 que dicta est: dictū tamē admirabilior quæ ait illū q̄ ab oceano
 fluat istud efficere: ipsum vero oceanū orbi terræ circumfluentē.
 Tertia opinio vt multo modestissima: ita longe falsissima est.
 Quippe quæ nec ipsa aliquid dicit inquis e niuib; liquecens

tibus manare nilum: qui cum ex aphrica per medios æthyopes
 fluens in ægyptū euadat ex locis calidissimis ad frigidissima
 quantus ex niuib; flueret de qua re multa sane sunt: quæ quis
 coniectare possit non esse credibile eum qui talis sit manare de
 niuib;. Primū ac maximū testimoniū perhibentibus ventis q̄
 ab his regionibus calidi spirāt. Secundum ea plaga: q̄ sine hym-
 bribus: & sine glacie perpetuo est. Super niuē autē qua cecidit
 necesse omnino est intra quinq; diēs pluere: vt si in his regio-
 nibus ningeret etiā plueret. Tertiū homines qui ab æstu solis
 nigri sunt: & milui atq; irundines: q̄ illic perēnant: grues quoq;
 quæ scythicę plagæ hyemem fugientes ad hæc loca se cōferūt
 hybernatum. Si igitur vel q̄tulūcūq; ningeret in ea plaga: per
 quā fluit & ex qua incipit nilus: profecto nihil tale esset quem-
 admodum arguit. At is qui de oceano loquitur ad occultā fa-
 bulam referens caret argumēto. Neq; n. ego vllm̄ noui fluuiū:
 qui esset oceanus: sed hoc nomen opinor Homerū: aut aliquem
 priscorum poetarū cū inuenisset in poeticam intulisse. Quod si
 opiniones quas proposui improbantē me oportet de occultis fa-
 ferre sententiā: dicam quare mihi videatur impleri nilus æstate
 Hyberno tempore sol abscondens a pristino cursu subter hye-
 male sidus meat in superiora aphricæ: hoc quidē vt breuissime
 demōstretur totum dictū est. Etenim deum hunc vt cuiq; terrę
 proxime adcedit: ita eam maxima siti adficere credibile est: &
 scaturigines indigenarum amniū arefacere: Vt autem pluribus
 verbis demonstretur ita habet sol aphricæ superiora permeans
 istud efficit. Nam cum omne veris tempus sit serenū in his re-
 gionibus & ipsæ regiones sint torridæ: quas sol transiens ven-
 tos frigidus facit: quemadmodū medio cęlo means æstate fa-
 cere consuevit: ad se trahit aquam adtractāq; in superna abiicit
 loca quam excipientes venti ac dissipantes liquefaciūt hi vide-
 licet: q̄ vt credibile est ab hac regione flant. Auster & aphricus
 multo omnīū pluuiosissimi q̄q; mihi videtur non omnē sol hu-
 morē eius anni nilo remittere sed penes seipsum referuare. Idē
 mitigata hyeme rursus in medium cœli regreditur: atq; illinc
 iam itidem ex cūctis fluminibus trahit humorē: q̄ flumina mox
 multarū aquarū hymbre cōmixto terrā made faciēte vtiq; lacu
 nosā magna decurrūt. At æstate cū destituātur ab hymbrib; & a
 sole adtrahāt exiliora sunt. Nilus at q̄ hymbrib; caret cū adtra-
 hit a sole: merito sol? fluuiog; eo tpe fluit multo exilior q̄ solet p-
 estatē. Tūc. n. pæq; adtrahit atq; ceterę aq; p hyemē vero solus

Anaxagoræ
 & Euripidis
 opinio.
 Diodorus si-
 culus in prio
 & Strabo in
 17. ex atiqua
 expertore o-
 piniōe dicūt
 nilum ab æ-
 stiuis augeri
 hymbrib; cū
 supior æthy-
 opia in vlti-
 mis mōtib; diluitur.
 Nullus fluui?
 oceanus dī.
 Nilus cur æ-
 state crescit.
 Hanc Hero-
 doti opinio-
 nē improbat
 diodorus in
 primo.
 Solis natura.

Auster
 Aphricus.

adtrahitur. Ita solem celsi huius rei esse cam. Idē mea sentētia auctor est aeræ siccitatis in ea regione dū exequat trāsitu suū. Ita semper aphricæ superiora estas optinet. Qd si finiu ac cœli situs imutaretur: vt vbi nūc aquilo situs & hyems: ibi auster sit? esset & meridiei & vbi auster: illic aquilo collocatus esset. Si hec ita haberēt pfecto sol amotus e medio celo sub hyemē & aquilonē mearet supra europā: quē admodū nūc supra aphricā per trāsitiē: nobis omnē europā faceret (Opinor) eadē in istro: q̄ nunc facit in nilo. De aura autē q̄ nulla e nilo est: hoc meā fert opinio consentaneum esse e locis valde feruidis nihil respirare aurā q̄ ab aliquo frigido loco flare gaudet. Verum hic ita sunt quē admodū & suat ab initio fuere. Nili tamē fontes nemo neq; egyptiorū: neq; græcorū: neq; apherorū: cū quib⁹ in colloquiū veni se nosse professus est pter scribā sacrarū: minerarū pecuniarū apud ægyptū in vrbe Sai: q̄ mihi iocari videbatur adfirmās se id proculdubio nosse. Sic autē dicebat geminos esse montes cacuminibus in acutū tendētib⁹ inter sienē positos vrbē thebaidis & elephantinā: quorum vni nomē esset corophi. Alteri mophi: & ex eo medio nili fontes abyssos: hoc est immēsa altitudinis emanare. Cuius aquē dimidiū egyptū versus & ventū aquilonē flueret: reliquū dimidiū æthyopiā versus atq; austrū. Qd autē abyssi forēt fontes aiebat Psammethicū egypti regem periculū huius rei fecisse: q̄ funibus multorū miliū passuū cōnexis: & in fontes demissis: tamē ad fundū nō deuenisset. Scriba hic si mō gesta fuerāt q̄ dicebat adfirmādo faciebat vt ego opinarer vortices quosdā illic eē rapidos: ac refluxus quē admodū p̄cipitātis e motib⁹ aquę nequē funis ad explorādū demissus peruenire in fundū. Aliud ab vilo audire non potui: nisi cū ipse inspiciūdī gratia ad elephātinā vsq; vrbē pfectus sum: qdā lō gissimē narratiōis: qd ex fama illic iā ingrēdo adcepi eū ab vrbe elephātinā ad supiora esse locū adcliuē: vbi necesse sit nauigio vtrinq; adligato tāq; boue p̄gere & si funis abrūpatur abire nauigiū rapiētē. fluminis impetu. Abesse at hūc locū vltra quatuor dierū nauigationē: esseq; ibi nilū tortuosum veluti mæandrorū: & duodecim schœnorū: qb⁹ hūc in modū nauigare oportet: & postea puenire planū in locū: vbi sit insula nilo circūflua noie tachōpsō ab elephātinā desup iā æthyopes incolere & dimidiū insulæ. Nā alterū dimidiū incolere egyptios. Insulā cōtineri ingenti stagno: adcolētibus circū æthyopibus pastorib⁹: in qd e nilo subuectus puenias in alueū: q̄ in stagnū diffunditur.

Nili aura cur nulla.

Sai vrbs.

Syene
Corophis.
Mophis
Nili fontes.

Strabo in. 17
Hic herodotū garrire putat vt cātum vel modū vel iocūditatē quādā orōni monstra adhibeat.

Nilus tortuosus.

Tachōpsus insula.

Deinde egressus itinere pedestri quadraginta dierū pergas p̄ter flumen. Nā in nilo acutos scopulos existere & saxa frequentia: per q̄ nauigare nō licet. Peragratio quadraginta diebus eo loco: alterū rursus ingressus nauigiū duodecim diebus subueheris: dū venias in oppidū magnū nomine meroē: q̄ fertur aliarū vrbū esse metropolis: Cuius incolæ solos deorū colūt Iouē & Liberum: eosq; magnopere venerātur. Ioui etiā constituerūt oraculū: cuius responis posteaq; iubent & quocūq; iubentur eo sumant expeditionem. Ab hac vrbe intra tantūdem temporis: intra q̄tum ad ipsam ex elephantina pertuenitur nauigādo peruenias ad transfugas. quibus nomen est asmach: quod verbum græca in lingua idē pollet quod sinistrae regiē adstantes. Isti cū essent ægypti bellatores ducēta & octo milia ad hos æthyopes transire hac de causa. Sub rege Psammieticho fuerant in p̄sidis collocati. Alii ad vrbē elephantinā & ad daphnas pelusias aduersus æthyopes. Alii aduersus arabes & syros. Alii ad meroē aduersus pœnos. quibus in locis quemadmodū sub rege Psammieticho erant. Ita in ea ætate persarum p̄sidia excubant. Nam & in elephantina & in daphnis persæ excubias agunt. Cū igitur trienniū in p̄sidio fuissent. Aegypti neq; illinc ab aliquo dir. itterentur cōi vsi consilio a Psammieticho ad æthiopiā sibi transeundū putauerunt. Quos re audita Psammieticus infecutus vbi est adsecut⁹ multis verbis obsecrabat: vestabatq; patrios deos ac liberos vxoresq; deserere. Ibi quidam illoq; fertur ostēso veretro dixisse vbiq; id esset: id sibi & vxores & liberos fore. Hi posteaq; in æthiopiā profecti sunt sese æthiopū regi tradiderūt: quos ille ita remuneratus est: erant ei nōnulli æthiopū aduersariū: quosq; terram eripientes istos iussit incolere Aethyopes his colōis inter se collocatis facti sunt māfuetiores moribus egyptiacis imbuti. Ad quatuor igitur mēsiū partim nauigationē: partim iter cognoscitur nilus: p̄ter id quo fluit p̄ egyptū. Tot. n. mēses in summa reperient impēdi ab his qui ex elephātinā ad hos pfusas pergāt. Fluit at ab hespero & occasu: dehinc quid sit nemo pōt p̄ cōperto narrare. Est. n. deserta p̄ feruore ea regio. Adcepi tamē hoc ex quibusdam cyrenæis: qui se ad āmonis oraculū ille cōmemorarēt collocatosq; cū Etearcho āmonis rege: & ex aliis sermonib⁹ deuenisse in garrulationē de nilo: cuius nemo nosceret fontes: etearchūq; narrasse aliqñ nasamonas quosdā ad se venisse: q̄ gens sit punica syrtim incolens: & orā q̄ vergit ad auroram nō multū supra

Acutos Nilus habet scopulos. Meroe. Iuppiter Liber pater.

Asmach.

Daphnæ.

Festiuū dictū.

Cyrenæi. Etearchus rex. Nasamonas.

fytti eos cōuenissent: interrogarēturq; nūquid ampli⁹ haberēt qđ referēt de aphyricā desertis: rettulisse apud se fuisse. virorū p̄potētū filios p̄caces: eos cū in virilē aetate adoleuissent cum alia supuacua fuisse machinatos: tū vero ex sese quinq; sortitos ad inspicūdās aphyricā solitudines si quid āplius cernerēt q̄ hī qui lōginquissima inspexissent. Orā. n. maritimā aphyricā aq; loni obnoxia p̄cnos & p̄cnosq; p̄multas gētes ab aegypto incipietes oēm optinere vsq; ad p̄mōtorū solōentē: qđ aphyricā terminat p̄ter id demū qđ aut grāci optineant/ aut p̄hōnicēs supra maritimā orā: & eos q; ad mare incolūt: feris vltiora habitari. Vltiora feris harenosa esse vāhemēterq; arida ac p̄sus vasta. Igitur eos iuuenes ab aequalibus dimissos aequa atq; cibariis probe instructos. Primū p̄ loca hominibus habitata p̄rexisse: hāc p̄mensos in illā feris frequentē p̄uenisse. ex ea p̄ solitudines iter fecisse inuentū zephyrū: pagratoq; multo spatio fabulosi loci pluribus sane dieb⁹ aspexisse demū arbores in planicie quadā enatas ad easq; adcessisse: ac fructū q; inerat decerpisse: eisq; inter decerpēdū supuenisse quosdā infra mediocrem virosq; staturā pusillos voce: q; nec a nasamonibus cognoscere: nec nasamonū vocē ipsa cognosceret: & ab his dephēfos: ductosq; p̄ maximas paludes: atq; illas trāsgressos p̄uenisse in vrbe: in qua vniuersi forēt: equali statura illis: q; abduxissent colore nigro: eā vrbe p̄ter labi grāde flumen ab hespero ad orientē solē fluēs: in quo adparerēt crocodili. Haecenus a me de sermōe Ammonii Etearchi cōmemoratū sit: nisi q; is aiebat nasamōes vt cyrenēi refererēt reuertisse. & eos hoīes: ad quos illi p̄uenissent oēs cē fallaces. Flumē at qđ p̄terfluebat & Etearchus cōiectabat nilū eē: & rō sic dicit. Ex aphyrica. n. nilus fluit eāq; mediā fecat: & vt ego ex aptis ignota cōiecto pari tractu atq; ister meat. Ister nāq; fluēs ex celtis atq; vrbe pyrene p̄fluēs (Celtæ at sunt extra cippos Herculis cynesii suntimi oīum in europa ad occasū habitātū vltimi): mediā europā scindit: totāq; p̄mōsus q; istriam milesiōq; coloni incolūt mari euxino finit & ister. (Fluit. n. p̄ terrā habitatā) inter primos cognoscit. De nili vero fontib⁹ nemo hēt qđ referat: & merito vtpote aphyrica p̄ q; fluit deserta de eius fluxu: q; potuit lōgissime repetēdo narrari dictū est. Euadit at in aegyptū. Porro aegyptus mōtane ciliciæ fere opposita est. Hinc recta ad sinopē in pōto euxino sitā quāq; dierū interest viro expedito. Sinope at istro mare irrūpētī ex aduerso est sita. Ita nilus totā permeans aphyricā videtur mihi aq; parā-

Nili fluxus.
Aphyrica
Ister.
Pyrene.
Celtæ.
Cippi
herculis
Cynesii.

Sinope.

duis istro. Haecenus de nilo dictū sit. Venio ad plura de aegyp̄to referenda: quia plura q̄ alia omnis regio mirabilia habet: & p̄ter oēm regionē exhibet opera relatu maiora. Hōq; gratia plura de ea cōmemorabunt. Aegyptii quēadmodū & celo q; apud eos & flumine diuersa ab aliorū natura. Ita ipsi p̄terq; omnia a ceteris hominibus diuersa cōstituerūt & instituta: & iura apud quos fœminæ quidē negociantē cauponāturq; & institoris operis vacāt. Viri at intra domos texunt. Alii villum subtegminis desuper tramant: aegyptii subter. Onera viri capitibus. Fœminæ hūeris baiulant. Fœminę stātes mingunt: viri sedentes. Domiuentrē exonerāt exterius in viis comedūt reddētes rōne que sunt turpia sed necessaria: ea in occulto fieri debere. Palam vero q; nō sunt turpia. Mulier neq; dei neq; deæ vlla sacerdos est: sed viri deosq; omniū & dearū. Alēdi parētes filiis nulla nolentibus filiabus & vt nolint summa necessitas est. Deosq; sacerdotēs alibi comati sunt: in aegypto derasi. Apud alios ritus est statim in funere p̄ximi capita deglabrare. Aegyptii in funerib⁹ finūt capitis crines augelcere barbā tamē tōdent. Apud ceteros mortales victus a ferarū secretus est cōsortio. Aegyptii cū feris vescūtur. Alii frumento atq; ordeo victitāt. Aegyptus vicitare his q; ex his facta sunt maximo p̄bro est: sed cibus e fere cōfectis qđ qđā siliginē adpellant. Cōspersionē pedibus: lutū manibus subigunt. Virilia prout cōtigerūt alii esse permittunt. p̄ter eos qui ab istis didicerunt aegyptii circūcidunt. Viri binas vestes habent: fœminæ singulas. Alii velorū anulās: & fœmines extrinsecus adsuūt: aegyptii intrinsecus. Grāci litteras scribunt: & calculis computant a sinistro in dextrā manū ferentes. Aegyptii a dextro in sinistrū: & hoc facientes aiūt se in dextrū: grācos facere in sinistrum: litteris bifariis vtuntur: quarū vnas sacras vocant: populares alteras. in deos religione supramodū: supraq; omnes homines. Talibus etiā moribus vtuntur. Ahe-neis in poculis potant singulis ea diebus extergentes non eoz aliquot: etiā aliquot nō sed vniuersi. Linea ferūt vestimēta semper recens abluta huic rei p̄cipue vacantes. Virilia circūcidūt mundiciæ gratia pluris faciētes se mūdōs esse q; decoros. Sacerdotes quoq; die totū corp⁹ eradūt: neq; eis inter deorū cultū aut pediculi aut alteri⁹ sordis creēt. Idē vestē tātūmodo lineā. calceos papiraceos gestāt. Aliā vestē: aut alios calceos induere eis fas nō est. Lauantur quottidie frigida interdū ter. noctu bis. Alias p̄terea cerimonias p̄pe dixerim infinitas exercēt.

Aegyp̄t⁹ mirabilia q; oīs regio habet.

Aegyptiorū mores.

Quæ sūt necessaria sed turpia in occulto fieri debere.

Aegyptii sacerdotes.

Aegyptiorū vestes.

Aegyptiorū scriptura.

Circūcisio cur.

Aegyptiorū sacerdotes. erasi.

Aegyptioꝝ
sacerdotum
cibi.
Fabæ.

Boues.
Mares.

Sacrificandi
ritus.

Perga demō
Vacca imo-
lara.

Boues.

Qui etiam non exiguis adficiuntur cōmodis. Nā ne p̄ re do-
mestica aliquid cōterunt: neq; erogant sed co:ū singulis quoti-
die cū sacri cocti p̄æsto sunt & carnis bubulæ: & anserinæ
satis abunde q; Vinū quoq; vineale traditur. De piscibus gusta-
re nefas est illis fabas ægyptii in sua terra ne admodum serunt
neq; natas: aut crudas: aut in aqua coctas edunt. Sacerdotes ve-
ro ne aspicere quidē sustinent arbitrātes haud mundū illud les-
gumen esse. Initiātur non sigillatim cuiq; deoꝝ: sed gregatim.
quorū vnus est pontifex: Vbi quis defunctus est filius eius sub-
rogatur. Boues mares epaphi esse censent. eaq; de re hūc in mo-
dum explorant. Si pilū in eo nigrū vel vnum viderent nequaq;
mūdum censent. Explorat autē hęc sacerdotum aliquis ad id
constitutus. Lingua pecudis cū stantis erectæ: tum resupinatæ
exerendo si immūda sit his signis: que ego alio referā in libro.
Inspicit & caudæ pilos nunquid habeat secundū naturam pro-
creatos. Nam si fuerit his omnibus munda: notat adligato cor-
nibus canabo Deinde adplicat a terra sigillari annulo impressa
atq; ita abducunt. Nā immolare nō notata m̄ poena morte san-
cita est. & hunc quidem in modū pecus probatur. Sacrificandi
autē is eis est ritus. Pecude q̄ obsignata est a iarā vbi immola-
uit abducta: pyrā incendūt. Deinde supra pecudem libato cō-
tra templū vino ac deo inuocato eam mactant: mactate caput
asportant in forū si nundinę sint & eis græci negotiatores ad-
fuerint: atq; illis vendunt qui si nō adfuerint in flumen abiciūt
Execrantur autē capita in hęc verba. Siquid mali aut ipsis im-
molantibus aut vniuersæ ægypto futurū sit id in caput hoc cō-
uertatur. Eodē ritu circa capita pecudū immolandorū & vini
libamina omnes pariter ægyptii ad omnia templa vtūtur: atq;
ex hoc ritu nemo ægyptiorum de capite illius animantis degu-
stat. Est tamen sacrorum delectus: & alius apud alia tēpla ado-
lendi modus ab eis institutus. Quē vero aut dæmonē maximū:
agunt: hunc pergā dicere. Posteaq; ieiunauerūt pridie festi atq;
obdormierūt: vaccā immolant eaq; corio exuūt. & toto alio va-
cuant. Intestina intra ventrē adipēq; linqūt: crura truncāt: &
extremo s̄ lūbos: armosq; ac ceruicem. His actis reliquū vaccæ
corpus stipant panibus puris: & melle: & vna passa: & ficis: & tu-
re: & mirra: atq; aliis odoribus. Vbi hęc inferserunt adolent:
multum vini: oleiq; infundentes. Ieiuni tamen priusq; sacrifi-
cent. Dum sacrificium ardet: omnes verberantur. Posteaq; epu-
lauerunt dapes ex sacrificiū reliquis proponuntur. Boues ma-

res eos dēq; mundos: ac vitulos vniuersi ægyptii immolāt. Fœ-
minas eis immolare nō licet vtpote Isidis cōsecratas. Nā isidis
simulacrū muliebre est bubulis p̄ditū cornibus: quē admodū Io
græci describūt bouesq; fœminas oēs itidē ægyptii venerant
ex oibus pecudibus lōge plurimū: eoq; nemo ægypti? ægyptia
ue græci viri aut os suauia retur: aut cultro veruue: vel holla vel
pura bouis carne græco cultro incisa vteretur: Boues q̄ demor-
tui sunt: hūc i modū sepeliūt: fœminas quidē in flumē abiciūt.
Mares aut in suburbanis singuli defodiūt vno aut altero cornu
extāte signi gratia. Vbi cōputruerūt & statū tēpus aduenit. p̄sto
est. ad singulas vrbes nauis ex insula noie p̄sopitide: q̄ est in del-
ta nouēq; schoenoz: ambitus in qua cū aliæ sunt frequētes vr-
bes: tū ea vñ p̄ficiscūtur naues ad ossa tollenda noie atarbec-
chis: vbi tēplū veneris extructū est. Ex hac vrbe alii p̄multi va-
gātur in alias vrbes: vbi effoderūt ossa absportant: eaq; vno in
loco cūcti sepeliūt. Quē in modū boues in eūdē defuncta alia
pecora sepeliūt ita. n. apud eos circa hęc legibus comparatum
est. Nā neq; interimūt ea: Cæteriūq; q̄ iouis thebani tēplū inco-
lūt aut thebani ritus sunt: ii oēs ab ouibus se abstinētes capras
imolant. Nō. n. eosdē deos peræq; colūt vniuersi ægyptii p̄ter
isidē & osirim: quē bacchū esse aiūt. Hos peræq; vniuersi colūt.
Qui Mēdetis tēplū obtinēt siue mendesii ritus sunt: hi capris
abstinētes imolant oues Itaq; thebani & q̄cūq; propter illos o-
uibus parcūt: aiūt ideo sibi cōditā hanc legē: qd̄ Iuppiter cū ab
Hercule cernere eū volēte cerni nolet: tandē exoratus: id cōmē-
tus sit: vt amputato arietis capite pelleq; villosa: quā illi detra-
xerat induta sibi ita sese Herculi ostēderet: & ob id ægyptios
instituisse Iouis simulacrū facere: arietina facie: & ab ægyptiis
āmonios adcepisse: q̄ sunt ægyptioꝝ atq; æthyopū coloni: &
linguā inter vtrosq; vsurpātes q̄ etiā mihi vidētur eadem re se
ammonios cognominasse. q̄ ægyptii Iouē Ammonē adpellāt
Ob hanc rē arietes nō mactātur a thebanis: sed eis sacrosancti
sunt. Certo tantū die quot annis in festo iouis vnū demū arietē
amputāt: cuius pellē detractā hūc in modū iouis simulacrū in-
duūt: ad illudq; deīde aliud dicūt herculis simulacrū hoc actō
cuncti qui circa tēplū arietē verberāt: deinde sacra eundē vrna
sepeliūt. De hercule hūc ego audiui sermonē: q̄ sit vn? ex diis
dyodecim. Nā de altero hercule quē græci norūt: nulla in par-
te ægyptii quippiā potui audire cuius nomē nō ægyptii a græ-
cis adceperunt: sed græci potius ab ægyptiis: & hoc nomen si-

Vaccæ.
Isidis simula-
crum.

Bouū sepultu-
ræ:

Prosopitis i-
sula.

Atarbecchis
vrbs.

Iuppiter the-
banus.

O uiū absti-
nentia.

Caprarum
imolatio.

Isis.

Ostris bac-
chus dicitur.

Mendesii
Iuppiter arie-
tina facie.

Ammonii.

Ammon.
Iuppiter.

Hercules qs.

Amphitryō. lio imposuere Amphitryonis. Quā ita se habere cum multa mihi
indicia sunt. Tū vero illud quod huius Herculis uterque parēs Am-
Alcmena. phitryon & alcmena fuerunt ab egypto oriundi. Ideoque egypti-
tū negant se aut Neptunū: aut tyndaridarum nomen nosse. neque
hos deos inter ceteros admiserunt. Quod si nomen demonis
yllius a græcis mutuati essent: non minus imo vel magis istorū
mentionem fuissent habituri. Si etiam nūc nauiculariam exer-
cebant: & vili græcorum nauicularii erant ut credo: & mea fert
Hercules opinio. Quapropter istorū potius deos quā herculis nomē egypti-
vetustus. ti percepissent. Atqui vetustus quidā deus est apud egyptios
Amasis rex. hercules: & ut ipsi aiunt decē & septē annos milibus ad Ama-
sim regē: ex quo Herkulē ex octo diis qui duodecim erant vnū
esse arbitrantur. Quibus ego de rebus certior fieri cupiens: a quibus
possem in tyrū & phœnicem nauigauī: quod ibi templū Her-
culis esse audirē: quod & vidi opulēter exornatū cū aliis mul-
Cippi duo tatis donariis: tū vero duobus cippis altero ex auro excocto: al-
Herculis. tero ex lapide smaragdo maiore in modū splendente p noctē.
Veniensque in colloquū cū dei sacerdotibus percōctabar quātū
tēporis foret ex quo id templū fuisset extructū. Cōperi ne hos
quidē cōgruere cū græcis quippe dicentes ab vrbe condita fu-
isse dei templū pariter extructū: esse autē a Tyro cōdita annos
Tyri tēpus. duo milia ac trecentos. Vidi pterea Tyri etiā aliud herculis tē-
Thassus. plū cognomine thassi: quinetiā in thassum profectus sum: vbi
inueni tēplum a phœnicibus cōditum. qui ad inuestigandā eu-
ropam nauigantes thassum cōdiderūt: quod quinque viros æta-
Hercules tibis prius fuit quā Hercules Amphitryonis in græcia existeret.
Thassus yrbs. Hæc quæ cōmemorantur plane declarant Herculem vetustum
deum esse. Eoque videntur hī rectissime facere e græcis: qui bi-
fariam Herculi templa ædificanda colendaque censuerunt: vni
quidem vt immortalī cognomine Olympio immolantes: alteri
vero vt heroi parentātes. Alia quoque multa inconsiderate græ-
ci loquūtur: quorum & hæc inepta fabula est: quam de Hercule
ferunt eum cum in egyptum peruenisset ab egyptiis redimitū
Hercules olympius tanquam Ioui immolandū sub pompa fuisse educatū: ac tātis per
Herculis fabula. quietem tenuisse: dū illi ante aram cum stetissent ibi ad vim cō-
uersum oēs interemisse. Quæ cum dicunt græci videntur mihi
se & naturæ egyptiorum & morum ignaros prorsus ostēdere.
Egyptiorū Quibus enim nullam pecudē fas est immolare: pter sues: pterque
victimæ. boues mares & vitulos dū modo mundos & anseres: hī qua ra-
tione immolarent homines: aut quomodo Hercules cū vnus

esset: & adhuc vt aiunt homo tot milia virorum interemisset.
Hæc tamē tot quæ de his rebus diximus sint: & a diis & ab he-
roibus in bonam partem adcepta. Capras & hircos ea de causa
hi quos diximus egyptiorum non macant: quod Pana inter
octo deos mendesii numerant: quos octo aiunt priores duo-
decim diis extitisse. Panos simulachrum & pictores pingunt:
& statuarii sculpunt. quemadmodum græci caprina facie hirci-
nisque cruribus haud quaquam existimantes eum esse talem: sed
similem cæteris diis. Qua tamen eum causa talem describant:
non est mihi relatu iocundum. Verum hī cum capras: tum ve-
ro capros hircosue omnes venerantur: & inter mendesios ca-
prarii præcipuo honore adficiuntur: & ex his vnus maxime:
qui cum decessit ingens toti mendesiæ plagæ luctus extitit.
Vocat autem & hircus & Pan: egyptiæc Mendes. In hac re-
gione contigit hoc mea memoria prodigium. Hircus cum mu-
liere coitit propalam: quod in ostentationem hominum perue-
nit. Suem egyptii spurcambelluam arbitrantur. quam si quis
vel transeundo contigerit: abiit lotum se se cum ipsis vestimē-
tis ad flumen. Eoque soli omnium subulci in egypto: & si indige-
næ tamen nullum ingrediuntur in templum: nemoque aut fili-
am cuiuspiam eorum nuptum dare vult: aut cuiuspiam eorum si-
liam in matrimonium ducere. Ipsi inter se subulci dant: adci-
piuntque filias. Aliis diis immolare sues ius egyptiis non est p-
terque. Lunæ tantum & Libero: nisi per tempus plenilunii: quo
sues immolant: ac suilla carne vescuntur. Ideoque aliis diebus fef-
tis sues reformidat cū in isto macent. Cuius rei ab egyptiis ra-
tio redditur: sed eandē intellectā mihi magis decorū est nō re-
ferre. Sacrificiū autē de suis lunæ hūc in modū fit. Immolata
sue: extremā eius caudā & lienē & omenta simul componūt &
adipe: qui circa aluū pecudis existat ea operiunt: ac deinde igni
admouēt. Reliqua carne plenilunii die vescunt: quo die sacra fa-
ciūt. Alio die nō aliplus gustarēt. Qui sunt ex eis inopes ppter
tenuitatē facultatū ad simulatos quosdā sues coquūt quos imo-
lent Baccho quoque in eius festo singuli in cœnā porcū p fori-
bus macant: reddūtque subulco: quod illū tradit. Qui & aliū diē festū
Baccho egyptii agunt sine porcis fere per omnia græco festo
similem. Sed loco phallogis. i. ficulneorum veretrorū a collo pen-
dentium sunt ab eis excogitatae statuæ cubitales e nervis com-
pactæ: quas foeminae circūferūt per pagos mentula: quæ p memo-
dū instar est reliqui corporis in vêtre & tibia pteunte: quæ foeminae
f ii

Pan inter
octo deos.
Panos simu-
lachrum.

Mendesios
victimæ.

Hircus cum
muliere
Sus Spurca.
Subulci pro-
phani.

Sus hostia
lunæ.
Lunæ festū.

Suis sacrifi-
candi modus.

Pore⁹ hostia
bacchi festū

Phalli.

Mentula
ingens.

Mentula
ingens.
Melampus.

Bacchum canentes sequuntur. Cur autē mentulam habeat iusto maiorē statua & vnū corporis membrum agiter redditur ab eis ratio: vt iā Melampus Amythaonis filius non imperitus huius sacri: sed peritus fuisse videatur. Siqui dē Melampus fuit: ꝓ gręcis Dionysii. i. Liberi patris vel Bacchi nomen & sacrificium & pōpā phalli enarrauit: nō tamē omnē plane rationē cōplexus. Verum hi qui post hunc extiterunt sophistę rē in maius explicauerunt. Itaq; phallum Dionysio missum narrādi Melampus auctor extitit: a quo edocti gręci faciunt ea quę faciūt. Equidē Melampodē ego virum fuisse sapientē diminutionēq; sibi ipsi cōparasse: eundēq; cum aliā multa ab ægypto adcepta gręcis enarrasse: tum vero nōnulla de Dionysio tamē cōmutata. Neq; .n. dixerim quę in ægypto fiunt huic deo cōgruere cum his q̄ in gręcia. Non cōsentanea essent gręcis nō autē nuper introducta. Neq; tamē credā ægyptios a gręcis fuisse mutuatos aut hoc aut aliud quippiā: sed Melampodē quę ad Dionysiu pertinet audisse ex Cadmo aliisq; tyriis: qui cum e phœnice veniunt in terrā quę nūc bæotia adpellatur. Adeo deorum omnium nomina ferme ex ægypto in gręciam peruenerūt. Idq; ego ex barbaris sciscitatus ita rē habere comperio: ac reor ex ægypto præcipue venisse: & iccirco illic nō esse vsquā nomina neq; Neptunii: neq; castoris: quę admodū a me superius dictum est: neq; Iunonis: neq; Vestę: neq; Themis: neq; gratiarū: neq; Nereidū: neq; aliorū deorū. Dico autē quę ipsi ægyptii: qui se negāt deorum agnoscere nomina. Qui dii vidētur mihi a pelasgis fuisse nominati: p̄ter Neptunū: quē ab aphricanis audierūt. Nā neptunū nomē ab initio nō vsurpauerant nisi aphri semp hunc deū in honore habuissent. Eū ægyptii igitur putant esse: sed nullo honore prosequuntur. Hęc itaq; & alia p̄terea q̄ ego referā gręci sunt ab ægyptiis mutuati: sed non id vt Mercurii statuā facerent porrecto cum veretro. Verū a pelasgis & primi ex omnibus gręcis athenienses: & ab his deinceps alii. Nā prestabāt inter gręcos ea tēpestare athenienses: in quorum regione. permixti pelasgi habitāt: ex quo ceperunt pro gręcis haberi. Hęc quę dico quisquis cabyrorū sacra imitatur: quibus thraces imitantur: nouit a pelasgis esse sumpta. Nā samothraciam quōdā incoluerunt hi pelasgi: qui cum atheniensibus vna habitauerūt a quibus samothraces cerimonias mutuātur. Itaq; primi e gręcis athenienses a pelasgis edocti statuas mercurii erecta tenere virilia idē factitauerūt. De qua re pelasgi sacrū quēdam sermo-

Bæotia
Deorum na-
tura.
Neptuni
nomen.
Castoris.
Iunonis.
Vestę.
Themis gra-
tiarum & ne-
reidū noia.

Mercurii
statuę.

Thraces.
Samothracia

Samothra-
ces.

nem rettulerunt: qui in samothracibus mysteriis patefactus est. Idem antea in deorum inuocatione tum omnia immolabant: quemadmodū ego apud dodonam audiēdo cognoui: tum nulli deorū aut cognomen: aut nomen imponebant: quippe quod alicunde nunquā audissent. Quos autē cognominauerunt: eos ob id cognominauerūt: q̄ omnes res atq; omnes regiones illi tenerent redactas in ordinem: Multo deinde progressu temporis aliorū deorum nomina audierunt ex ægypto adlata: post quos diu nomē liberi adceperunt. Itemq; aliquanto post de illorū nominibus in dodona oraculū petiuerunt. Nāq; hoc oraculum omnium quę apud gręcos sunt oraculorū vetustissimū esse existimatur: atq; adeo solū erat ea tēpestare. Cōsulentibus igitur pelasgis apud dodonā nunquid omnia q̄ a barbaris aduenissent adsciscerent oraculū redditū est vt illis vterētur. Atq; ita ex eo tēpore sacrificauerunt deorū nomina nuncupantes: & ea deinceps e pelasgis gręci adceperunt. Vnde autē singuli deorū extiterint: an cuncti semper fuerint: aut q̄ specie hætenus ignoratum est: nisi nuper atq; heri vt sic dicā. Nā Hesiodus atq; Homerus: quos quadringētis nō āplius annis ante me opinor extitisse fuere: quę gręcis deorū prolē introduxerunt: eiq; & cognomina: & honores: & diuersa artificia & figuras adtribuerūt. Quibus & posteriores vidētur extitisse hi poetę: qui fuisse priores feruntur. Et prima quidē illa dodonę sacerdotes meminerūt. Posteriora autē ad Hesiodū vsq; & Homerū ego referā. At de oraculis quę in gręcia: & de illo quā in africa est talia ægyptii cōmemorant. Nam enarrabāt sacerdotes Iouis thebani duas fœminas: quę essent sacerdotes e thebis a phœnicibus fuisse exactas: & harū vnā in aphrica fuisse venūdatā se audisse alterā in gręcia. atq; has fœminas esse q̄ primę apud dictas gentes oracula cōdidissent: percōctatūq; mihi vn̄ id quā cōmemorāt plane cōpertū haberēt. respōderūt maiorē in modū se instituisse vestigare de his mulierib; nec tamē vnq̄ inuestigare potuisse: sed postea hæc quę dicebātur de eis audisse. Hęc igitur thebis e sacerdotibus audiebā. Antistites autē dodonę illas aiunt geminas ex ægypto columbas aduolauisse: vtrāq; nigrā vnā quidē in aphricā: alterā ad ipsos: quę fago insidēs humana voce elocuta sit: eo loci Iouis oraculū cōdi debere: & se interpretes esse qđ ipsi annuncietur diuinitus fieri: & ob id se ita fecisse. Eā vero quę ad aphros abisse colūbā iussisset aphris vt Ammonis oraculum cōderēt qđ oraculū & ipsum Iouis est.

Dodona.

Dodoneum
oraculum.

Hesiodus.
Homerus.
Deorum no-
mina.

Dodonę
Sacerdotes.

Prima apud
aphricā grę-
cię oracula

Dodonę
Columba.

Ammonis
oraculum.

Ita referēbāt dodonæorū sacerdotes cū ad sensu cæterorū do-
donæorū tēplo vicinorū quā antiquissimæ nome erat Promenæ
Promenæa, Timareta. Nicādra. p̄ximē Timaretæ: minimē natu Nicādræ: de quibus ita mea fert
opinio. Si re vera phænices oblegauerūt fœminas sacerdotes
& earū alterā in aphrica alterā in græcia vendiderūt. Hæc q̄ in
græcia illa q̄ pelasgia vocabat̄ venit: eā esse q̄ apud thespotos
venit: atq; deinde ancillatē ibidē cōdidisse sub fago enata fanū
Iouis quæadmodū mos erat. Thebis ministrare in iouis tēplo:
hic p̄cessit ut hic memoria ei⁹ haberet: atq; hic oraculū institutū:
& posteaq; illā linguā græcā adcepit dixisse aiūt sororē suā i a-
phrica ab eisdē phænicip̄ (vt ipsa fuisse) venūdatā. Qd̄ at mu-
lieres a dodonæis colūbæ vocatæ sunt: ob id mihi videt̄ factū
quia barbaræ essent: q; videlicet simile quiddā aubus sonaret.
Columbæ. Dodonæ. Colūbæ vox. Interiecto deinde tēpore colūbā humano voce locutū aiūt post-
q̄ more ipsorū mulier locuta est tād̄iuolucris modo sonare vi-
sa q̄ diu barbare loquebatur. Nā colūbā quodāmodo humanā
vocē sonat: Nigrā autē colūbā eē dicētes egyptiā fœminā si-
gnificāt. Sūt itaq; simillima inter se oracula: & illud apud the-
bas ægyptias: & hoc apud dodonā. Estq; diuinādi in tēplis ra-
tio ab ægypto ascita cū ipsi ægyptii extiterūt principes cōuen-
tus: & p̄pas: & cōciliabula factitandi: & ab eis græci didicerūt
Cuius rei hoc apud me argumentū est q; illas cōstet p̄iicis tē-
poribus græcanica vero recens fuisse instituta: nec semel quot-
annis cōuentū agere egyptios: sed frequēter cū alibi: tū p̄cipue
ac studiosissime in vrbe bubasti in honorē dianæ: secūdo loco i
vrbe busiri in honorē Isidis. In qua vrbe maximū est tēplū isi-
dis: ipsa in medio delta ægypti sita. Est autē isis q̄ græca lin-
gua dicitur demeter. i. ceres. Tertio gradu in vrbe sami in ho-
norē mineruæ. Quarto heliopoli in honorē solis. quinto in vr-
be buti in honorē latonæ. sexto in vrbe papremi in honorem
martis. Cæterū posteaq; se cōferunt in vrbe bubasti q̄ faciūt. na-
uigāt. n. viri pariter & mulieres: magna in singulis nauibus vtro-
rūq; multitudo. Inter nauigandū assidue mulieres aliquot cre-
pitacula tenētes plaudūt. Viri tibiis canūt. Cæteri cætereq; mo-
dulantur manusq; cōplodūt. Ita nauigādo vt ad quāq; vrbe p̄-
ueniunt talia agūt adpulsā ad terrā nauis: mulierū aliæ ea q̄ dixi
faciūt: aliæ cōpellātes eius vrbis fœminas ingerūt p̄bra: aliæ
saltāt: aliæ surgētes retrahunt illas. Talia ad singulas ciuitates
flumē adcolētes agūt. Cū ad vrbe bubastū peruētum est: diē fe-
stū celebrāt magnis hostiis offerēdis. Quo infesto plus vini vlt-

nealis absumit: q̄ in reliquo āni tpe. Comeāt illuc: vt indigenæ
aiūt viros: ac mulierū p̄ter pueros ad septigēta milia. Atq; hæc
quidē in ea vrbe fuit. An in vrbe busiri q̄ diē festū isidi agāt su-
perius a me dictū est. Verberātur. n. post sacrificiū cuncti multa
sane hoīum milia: quot aut verberētur ē mihi fas dicere. Sed ex
oibus p̄cipue hoc faciūt cares: q̄ ægyptū incolūt: adeo qdē vt
gladius quorū frōres cōcidāt: ex quo fecō dat̄ intellegi eos hos-
pites eē nō ægyptios. Vbi vero i Saim vrbe sacrificatū cōuen-
rūt. noctu sub dio vniuersi circū mœnia frequētes lucernas ad-
cēdūt. ibutas sale & oleo plenas cū multo lichno quod tota ar-
deat nocte: cui festo nomē ipositū ē: ad cēso lucernarū. Ad hūc
cōuentū quūq; ægyptiorū ierit obseruātes sacrificiū noctem: &
ipsi lucernas adcēdūt: neq; id in sai mō: sed etiā p̄ vniuersam
ægyptū. Qua vero gratia nox hæc lumē: & honorē sortita sit
sacra quædā rō cōmemorat̄. ad heliopoli: & ad buti qui veniūt
trū sacrificasse cōtenti sunt. In papremi vero quæadmodū in a-
lia & hostias & sacra operantur sed quoad sol circūfertur pau-
culi sacerdotes circa simulachra exercētur: cōplures eorū tenē-
tes ligneas clauas stāt pro foribus tēpli. Alii e regione pl⁹ mille
viorū qui vota exequūtur cū singulis fustibus frequētes cōsi-
stunt: qui pridie simulachrū ligneū ex ligno sacello deaurato.
In alias sacras ædes exportāt paucis illis: q̄ misterio simulachri
delecti sunt trahētibus plaustrū quatuor rotarū: quo vehit̄ sacel-
lum cū simulachro: qd̄ intus ē. Hos ingredi p̄hibet hi q̄ in ve-
stibulo stāt. At hi q̄ vota exequūtur opitulātes deo p̄cutiūt hos
sefe defēsantes: Hic vehemēs existit fustuaria pugna mutuo ca-
pita feriētū: multiq; ex vulneribus (vt ego opinor) peunt: & si
ægyptii quēq; mori negant. Aiunt autē indigenæ cōuetæ hūc
iō institutū qd̄ id tēplū incolat mater Martis: & ad eam martē
iam adultū ac virilis ætatis venisse gratia coeundi cum matre:
quem materni ministri vt qui cū a principio non agnoscerent:
eum ingredi ad matrē non sinerent. Hūc ex alia ciuitate adlatū
hoibus illos male multasse. & ad matrē fuisse introgressum &
ob hanc rē aiunt solēne esse matri die festo hæc rixā & institu-
tū ne i tēplo cū fœminis coiret: neue a venere nisi ablutis tēpla
adirētur. Hi sunt q̄ primi cerimonis vacauerunt. nā cæteri fere
mortales p̄ter ægyptios ac græcos coeūt in tēplis: & a venere
surgētes nō abluti introeūt tēplū putātes hoīem esse vt cæte-
ras aiantes. Et. n. videre licet & pecudes oēs & volucrū greges
coire in deorū tēplis atq; in fanis quod si nō esset deo gratum:

Busiris.

Sais vrbs.

Cares. Bar-
bari quoq; a
strabone ad-
pellāt in. 14.
lib. thucydi-
dē arguētē &
Apollodorū
grammaticū.
Lucernarum
adcentrationis
festum.

Dutis vrbs.

Papremis.

Fustuaria pu-
gna.Martis ma-
ter.Coitus in tē-
plis.

ægyptiæ fere. non facturas illas fuisse adlegat. Mihi aut ista facientes non probantur. Aegyptii cum in aliis ad sacra pertinentibus: tunc vero in his superstitione agunt. Cæterum ægyptus cum sit aethiopicæ finitima: non tamen admodum feris est frequens: quæ vero illic sunt: eam omnes per sacris habentur partim mansuetæ: partim immansuetæ. Qua autem causa pro sacris habentur si dixerim ad res diuinas oratio mea descenderet: quas ego in primis enarrare deuito: quarumque quicquid dixi id necesse coactus tamen delibando dixi. Consuetudo quoque de feris est ita habet. Earum educandarum curam seorsum a cæteris ægyptii atque ægyptiæ suscipiunt. In quo honore filius patri successit. His feris omnes qui in urbibus sunt vota persolunt: quæ susceperunt illi deo cuius illa fera est hunc in modum. Derasus filiorum capitibus aut in totum: aut ex media: aut ex tertia parte adpendunt crines una in lance: & in altera tantundem argenti: quæ pecunia cum lacem traxerit: eam tradunt curatori ferarum: Ille pro hoc amputatum piscem præbet feris escam. Talis enim cibus illis præbetur: quarum si quam quis necauerit si volens morte multetur: si inuitus plectitur ea multa: quam sacerdotes statuerint. Quisquis tamen Ibim aut accipitræ necauerit siue volens: siue nolens necessario morte adficitur. Sed cum multæ sint feræ: quæ una cum hominibus victitent, multo tamen plures essent nisi res hæc officeret felibus. Felis posteaque sunt entæ non amplius adeunt masculos. Eas isti coeundi gratia indagantes tamen potiri nequeunt. Ergo contra illas talia comminiscuntur. Ereptos aut subreptos earum foetus occidunt: non tamen occisos edunt. Ille filius orbata cupiditate aliorum (Amantissima. n. filiorum fera est) Ita demum ad mares se conferunt. Felis incensa strue diuina res occupat. Nam quoties ignem extinguere neglexerunt ægyptii custodias felium dispositi agunt. At ille aut in trudendo sese hominibus: aut transfiliendo in ignem insiliunt. Hoc dum contingit: ingenti luctu adficiuntur ægyptii. Quibuscumque autem in domibus vel tro felis oppetit mortem: earum domorum habitatores cuncti sola supercilia eradunt: totum autem corpus & caput: in quorum domibus sic moritur canis. Effertur felis mortuæ ad sacra templa: ubi fœsæ sepeliuntur in urbe bubasti. Canes in sua quisque urbe tumulant sacratibus in loculis eodem quo canes modo indagatores sepeliuntur. Nam mygalas. i. murus araneos. & accipitres in urbe butum absportant. Vrsos autem qui sacri sunt: & lupos non multo vulpibus grandiores. eo loci sepeliunt: ubi iacentes inueniunt. At crocodilo talis inest natura: ut quatuor mensibus

Capita derasa.
Ferarum interfecta.
Ibis Accipiter.
Felis.
Felis filiorum amantissima.
Felis mortuae.
Canis.
Mygale.
Aranei.
Accipitres.
Butus.
Vrsi. Lupi.
Crocodili natura:

maxime hibernis nihil omnino edat: & cum sit quadrupes: tamen terrestre & aquatile est. Nam oua parit humi: excluditque & plerumque diei in sicco agit: sed totam noctem in flumine. quippe calidior aqua quam nocturno sereno & rosido. Ex oibus quæ mortalia agnoscimus hoc maximum existit: ex minimo siquidem oua gignit haud multo maiora anserinis: & pro portione oui foetus excluditur. Excretus ad decem & septem & amplius cubitos puenit. Oculos habet sulcos dentes magnos pro portione corporis & prominentes atque serratos cui ex oibus feris soli lingua innata non est. Idem inferiorem maxillam solum non mouet: sed superiorem inferiori admouet. Ungues quoque robustos habet pellesque circa tergum impenetrabile. Inter aquas cæcus: sub dio perspicacissimus. Itaque cum in aqua vitam degat: os fert introrsum irudinibus refertum. Cumque eum cætera feræ ac volucres fugiant: solus ipsi trochilus pacatus est: quod videlicet ei est vtilis. Etenim posteaquam crocodilus ex aqua in terram egressus est ac deinde hiauit. (sp. n. fere hoc ad zephyrum facere solet) tunc in eius os trochilus penetrans deuorat sanguisugas. Quia vtilitate delectatus crocodilus nihil omnino trochilum laedit. Quibusdam ægyptiorum crocodili sacrosancti sunt quibusdam non sunt: sed veluti hostes exagitantur. Sacros admodum esse eos existimant qui circa thebas & myrios stagnum incolunt: quoque vtrique vnum ex omnibus crocodilis alunt cicuræ & edoctum manu tractari. Adpendentes eius auribus vel gemas: vel ex auro fuisse in aures. & primoribus pedibus cathenam innectentes: cibaria quoque ad comodata: ac sacra prebentes consecrantur tam pulcherrime viuente Vbi mortem obiit sale conditum sacris in vris sepeliunt. Atque circa elephantinam urbem incolunt quoque sacros esse non censeant & comedunt. Neque vero crocodili vocantur sed champæ. Iones adpellauere crocodilos illi generi crocodilorum: quod apud eos in sepibus gignitur comparates. Hos capiendi cum sint complura & multiplicia genera: vnum tantum hoc: quod mihi maxime dignum relatu videtur puto scribendum. Vbi tergum suillum hamo circumdatum ad illicendum crocodilum protulit in medium fluminis venator ipse ad ora fluminis porcellum: quem viuum tenet verberat. Cuius vocem crocodilus audiens secundum illam tendit: nactusque tergum deuorat: & posteaquam attractus est ante oia eius oculos venator ceno opplet. Hoc actio cætera facile sane optinet: alioqui cum labore adepturus. Iam vero fluuiales equi in plaga papremittana sacri sunt: in cætera ægypto non sacri tale speciem naturamque habentes quadrupes bifidis pedibus unguibus bouinis sicut naso: equina iuba. eminentibus &

Trochilus

Crocodili cur sacri.

Myrios stagnum.

Crocodili mortui.

Champæ Crocodili.

Capiendi crocodili modus.

Equi fluuiales.

Anguilla
Phœnix.
Phœnicis
meminit Plin⁹
ni⁹ i. Io. cap. 2
opinionem di-
uis aut hiero-
nym⁹ in sym-
boli expoli-
tiōe multa de
phœnice He-
rodoti verbis
cōtraria scri-
bit nihilomi-
n⁹ Herodoto
plinius ferme
congruit.
Serpentes
facti.

Serpentes
alati.

Plini⁹ in . Io.
lib. cap. 28.
Ibes sacre.
Ibidis forma.
Crex.

cancellatis dētibus fulgida cauda: equina voce. Magnitudine
maximi tauri tā crasso corio: vt ex eo arefacto fiāt pila missilia.
Gignūtur p̄terea in fluuio aquatilia q̄dā: quæ ægyptii sacrata
esse arbitrat̄ur. Arbitrat̄ur itē sacrum gen⁹ piscium: q̄d vocat̄ squa-
mosum atq; etiā anguillā. Hos pisces aiūt sacros esse. Ex volu-
cribus vero vulpāris. Est & alia volucris sacra nomine phœ-
nix: quam eadē nūq̄ vidi nisi in pictura. Etenim perrara ad eos
cōmeat quingētesimo quoq; (vt aiūt heliopolitani) āno & tūc
demū: & cū pater eius decessit. Is si picturæ adsimilis est: talis
bitu tū magnitudine similimus aquilæ: eū aiūt (q̄d mihi nō fit
verisimile) hoc excogitare. Ex arabia p̄ficiscētē in templum
nym⁹ in sym Solis gestare patrē myrra obuolutū: & in eo tēplo humare. Sic
boli expoli- aut gestare primū ex myrra ouū cōponere q̄tū ipse ferre possit.
tiōe multa de Deinde ferēdo illud experiri. Hoc expertū ita demū ouū exen-
phœnice He terare: atq; in illud parentē inferre: & qua parte ouū exinaniuit.
rodoti verbis patrē q̄ intulit eā partē alia myrra inducere: & cū tātū dē pon-
cōtraria scri- deris imposito parētē effectū sit. Obstructo rursus foramine ba-
bit nihilomi- iulare illud in tēplū solis. hęc facere hęc auē cōmemorant. At
n⁹ Herodoto circa thebas sunt sacri serpētes nihil oīno hominibus noxii pu-
plinius ferme sillo corpore: binis præditi cornibus e summo vertice enatis:
congruit. quos defunctos in Iouis æde sepeliūt. huic. n. deo sacros illos
Serpentes esse p̄dicant. Est arabia locus ad butim vrbem fere positus: ad
facti. quē locū ego me cōtuli: q; audirē volucres esse serpentes: eo cū
pueni ossa serpentū aspexi: & spinas multitudinē supra fidē ad-
enarandū: quarū a cerui erāt magni: & his alii atq; alii minores
ingētī numero. Est autē hic locus vbi spinæ pietæ iacebant hu-
iuscemodi ex arctis montibus exporrigitur in vastā planiciem
ægyptiæ cōtiguā. Fertur ex arabia serpentes alatos in eūte sta-
tim vere in ægyptū volare: sed eis ad ingressum planicie occur-
rētes aues ibides nō p̄mittere: atq; ipsos interimere: & ob id
opus ibidē magno in honore ab ægyptiis haberi. Arabes aiūt
cōfitētibus & ipsi ægyptiis iccirco se his auibis honorē ex-
hibere. Eius auis species talis est: nigra tota vehemētē est. Cru-
ribus gruinis: rostro maxima ex parte adunco: eadē qua crex ma-
gnitudine: & hęc quidē species est nigrarū: q̄ cū serpētibus pu-
gnāt. At earū q̄ pedes humanis similes habēt. Nā bifariæ ibi-
des sunt gracile caput: ac totū collū pennæ candidæ p̄ter ca-
put ceruicēq; & extrema alarū & natiū: q̄ omnia q̄ dixi sunt ve-
hemētē nigra: crura & facies alteri cōsentanea. Serpentis por-

ro figura qualis hydrarū: alas nō pennatas: sed glabras gerit: &
alis vespertilionis valde similes. Hactenus de sacris feris dictū
sit. Ipsosq; at ægyptiorū: qui circa partē ægypti frumētariā co-
lūt memoriā omnium hominū cōmētātes sunt fere eos: in quo-
rū ego veni experimētū lōge excellentissimi: ante oīa tali vitæ
genere degētes. Singulis mēsis triduo purgāt se vomēdo at
q; intestina diluēdo grā sanitatis cōseruāde: existimantes oēs
lāguores hoibus creari ex cibis. Nā sunt alioqui ægypti omnium
viroq; secūdū aphros maxime salubri corpore aeris vt mihi vi-
detur bñficio: qui nūq̄ imutatur: cuius mutationibus p̄cipue exi-
stūt in hominibus morbi. Pane vescūtur: quē ex farre cōficiunt
quē cylestē nomināt. Vino vtūtur factō ex ordeo: defunt. n. in
ea regione vites Vicitāt quoq; tum piscibus partim crudis ad-
solē arefactis: partim salugine cōditis: tū auibis sed earū cru-
dis prius tñ sale cōditis: cothurnicibus: anatibusq; atq; auicu-
lis. Ceteris at vel volucris: vel piscibus: q̄ ipsis in pximo sunt
p̄ter illa q̄ ab eis sunt recepta p̄ sacris partim assis: p̄tim elixis.
Apud locupletes eos cū multi cōuenerūt: & a cena discessum
est: circūfert aliq; in loculo mortuū e ligno factum: sed pictura
& opere verū maxime imitātē. Lōgitudine cubitali omnino
aut bicubitali: ostēdētq; singulis conuiuariū ait in hunc intuens
pota & oblectare talis post mortē futurus. Hęc illi apud cōiuiua
faciūt cōtētiq; moribus patriis nullū aliū asciscūt. Quibus cum
alia sint egregia instituta: tū vero illud adhibendi modulatorē:
qui & in phœnice & in cypro: & alibi nomen pro differentia gē-
tiū habet. Idē tamē cōgruit cū eo: quē græci decātant adpellā-
tes linū: vt ego admirer cū alia multa: q̄ sunt apud ægyptū: tū
vero id vnde nomen lini adceperunt: quē semp quodā mō de-
cātare cognoscūtur. Vocatur at linus ægyptiæ manerus quē
ægyptii tradiderūt: cum filius vnicus extitisset primi ipsosq; re-
gis: præmaturaq; morte decessisset. His lamētis ab ægyptiis fu-
isse decoratū: & cantilenā hęc eaq; solā ipsis institutā. Cōgru-
unt p̄terea in hoc cū solis græcorū lacedæmonibus ægypti: q;
minores maioribus natu obuui cedūt via ac descedūt: adueniē-
tibusq; e sedili adurgūt: q̄ in re cū nullis aliis græcorū cōueniūt
In uicē cōpellandi se mutuo in viis adorāt genu tenus demissa
manu. Vestibus amicūf lineis circa crura fimbriatis: q̄s casiliris
adpellāt: sup q̄s cādida ferūt amacula tāq; superiecta. Laneæ ve-
stes neq; in ædes sacras gestātur: neq; vna cū cadauere sepeliū-
tur. Prophanum. n. est quæ cōsentanea sunt his quæ orphica &

Hydræ.

Ægyptiorū
purgamina.

Cylestis.

Mortis me-
moria.

Phœnix
Cyprus
Linns.

Manerus.

Senectus ves-
neranda.

Casilires.
Vestes laneæ.

bacchica adpellantur ab ægypto & pythagora ortū ducētibus. Nā his cerimoniis participatē laneis indutū vestibus hūari religiosum est. De quibus sacra reddidit rō. Alia insup sunt ab ægyptiis excogitata: quibus mensis diesue cuius deorū sit: & quos quibus die genitus qualia sortietur: & quā mortē obibit: & qualis existet. Quibus rebis qui in poetā versati sunt: vsi fuerūt: plura quinetiā ab eis prodigia cōperta sunt quā cæteris omnibus hominibus. Nam cum prodigiū extitit scribūt id obseruātes quomō euenerit. & si quā postmodū huius simile extiterit exēplo prioris putāt euēturū.

Prodigia
 Diuinitio
 Herculis
 Apollinis
 Mineruæ
 Dianæ
 Martis
 Iouis & Latone oracula
 Butis vrbs.
 Medicina
 Pluriū lugentiu mos.
 Ligna mortuorum exēplaria.
 Triplex sepe liedi modus
 Humandi mos.

Diuinitio apud eos ita est cōstitutā: vt eius artificiu nulli mortaliū vēdicetur: sed certis diis. Sigdē herculis illic oraculū est: & apollinis: & mineruæ: dianæque: ac martis: & iouis: sed quā p̄cipuo honore colūt ex oibus oraculis latone est in vrbe buti. Verū hęc vaticinia nō eodē mō sunt oīa insituta: sed differēter. Iam vero medicina apud eos hūc in modū est distributa: vt singulorū morborum sunt medici. nō pluriū. Itaque oīa referta sunt medicis. Alii. n. sunt ocularii curādīs oculis cōstituti. Alii capiti alii dētibus: alii alui partib⁹ alii morbis occultis. Luctus eorū dē ac sepulturæ tales sunt. Quibuscūque domesticis aliq̄ decessit hō alieu⁹ momēti: Ibi oīs muliebris sexus familia caput sibi & vultū oblinūt luto. Deinde relicto domi cadauere ipse p̄ vrbe vagantes se plangūt succintæ nudatis māmillis & cū eis proximę quæque. Altera ex parte viri & ipsi expectorati se verberāt. His actis ita demū ad cōdiendū portāt. Sūt at̄ certi ad hoc ipsum cōstituti: qui hoc artificiu faciūt: qui cū ad ipsos cadauer portatū est. ostēdunt his: qui portauerūt exēplaria mortuorū lignea pingēdo adsimulata: & corū vnū adcuratissime fabrefactū esse aiunt: cuius ego nomen si nūcupauero: haud faciam sancte. Alterū illo inferius ac vilioris præcii. Tertiu vilissimū ea dicētes sciscitāt ab his ad quā exēplū velint effingi mortuū suū. Isti conuento de precio illic abeunt. At hi qui relinquuntur in ædibus hunc in modum diligentissime condiunt corpus ante omnia in curuo ferro cerebrum per nares educūt: vt quæque partem educentes: ita locum eius medicamentis explentes. Dehinc acutissimo lapide æthiopico circa ilia conscindunt: atque illac omnē aluū protrahunt: quā vbi repurgarūt: ac vino phœniceo expleuerūt: rursus odoribus contusis refeciūt: tū omenta cōpletas cōtusa myrra pura: & castia: & cæteris excepto ture odorib⁹ iterū consuunt. Vbi hęc fecere saluūt intro abditum septuaginta dies. Nā diutius salire nō licet. Exactis septuaginta diebus

cadauer vbi abluerūt sindone byssina totum incisus foris inuolunt gummi illinentes: quo egypti glutinis loco plerūque vtuntur. Eo deinde recepto propinqui lignea hominis effigie faciunt. In qua mox inserūt mortuū: inclusumque ita tesaurizat. id est reponunt. Hic autē qui mediocria volunt nimirū fugientes sumptū ita cōparant clysterē vnguinē quod e cedro gignit cōplent. Deinde ex hac aluū mortui ipsam neque sciendentes: neque extrahentes: sed per secessum p̄henso vię posterioris hiatus inuolunt: & tot quot dixi diebus sale cōdiunt: quoque dierū vltimo cedrinū vnguē: quod prius ingerant ex aluo egerūt: quā tantā habet vim: vt vna secū aluū atque intestina tabefacta educat. Nitru autē carnes tabefacit. Mortuūque tantū cutis & ossa relinquitur. Vbi ista fecere ex quo sic tradidere mortuū nihil amplius negocii suspiciūt. Tertia cōditura hęc est adorandis eorum mortuū: qui tenuiori sunt dilutionibus vētrem abstergūt: arefaciuntque sale septuaginta p̄ dies. Deinde tradunt reportandum. Vxorē tñ insigniū viroꝝ nō statim vita defunctas tradunt cōdiendas: ac ne eas quidē fœminas: quā cōspiciat valde & maioris momēti fuerint. Sed triduo atque quadriduo defunctas ea de causa facientes ne cū fœminis salinarii cōcūbant. De phensum. n. quēdā aiunt coeuntē cū recenti cadauere muliebris delatūque ab eisdem artificii socio. Quisquis autē vel ipsorū ægyptiorū: vel hostipitū cōpertus sit mortu⁹: siue a crocodilo rapt⁹ siue ab ipso flumine: necessariū prorsus est ei ciuitati: ad quā eiectus est cōdiere: & quā honestissimo funere sepelire sacris monumentis: quē ne cōtingere quidē fas est alteri aut proximorū: aut amicorum: nisi ipsis nili sacerdotibus: vt pote maius quid dā quā hominē mortuū tractantibus ad sepeliendū. Græcanicis institutis vti recusant: & vt semel dicā nullorū hominū aliorū institutis vti volunt. Et hoc quidē cæteri ægyptii obseruant. Est tñ chemis oppidum grande thebaicæ plagæ prope nouā vrbe. Quo in oppido ē templum Persei Danaæ filii quadratū ac palmeto circumdatū ingēti sane e saxis vestibulo. Stantibus desuper duabus grandibus e lapide statuis. In hoc vestibulari ambitu est sacellū: & in eo simulachrū persei. Quem chemitani memorant sibi adparere frequēter e terra existentem: frequēter intra templū: eiusque sandaliū quod gestabat inuentū bicubitali magnitudine: quod postquam paruerit exuberare oēm ægyptū. Hęc quidē illi aiunt. Faciunt autē perseo græcanice gymnicos ludos per omne certandi genus propolitis premiis: tū pecorū: tū palliorū: tū pellium: per-

Secunda
 cōditura.

Nitrum.

Tertia cōditura.

Vxorū cōditura.

Cadaueris
 coitus mortui reperti.

Chemis op.

Persei templū.
 Persei sandaliū.
 Persei gymnicoludi.

Danaus.
Lynceus.
Perseus.
Chemitani.
Gorgonis
caput.
Gymnicum
certamen.

Lotos.

Panes aſſi.
Loti radix.

Iuncus eſui
aptus.

Piſces grega-
les in flumini-
bus.
Piſces in
ſtagnis.

conſtantiq; mihi cur eis ſolis conſueſcet adparere pſeus: & cur
in edendo gymnico certamine ab ægyptiis diſcreparēt: aiebāt
perſeum ex ipſoꝝ ciuitate eſſe oriundū. Danaum. n. & lyncēū:
qui eſſent chemitani nauigaffe in græciā: a quibus originē gra-
datim ducendō deueniebant ad perſeū. Hunc in ægyptū pro-
fectū: quē & græci dicūt gratia adferēdi ex aphryca caput gor-
gonis: veniſſe quoq; ad ipſos: ac cognatos oēs agnouiſſe: quos
poſtq̄ didiciſſet & nomen chemis ex mare auდიſſet in ægyptū
veniſſe: & gymnicū certamen celebrari iuſſiſſe. Hæc omnia opi-
nantur ægyptii: qui ſupra paludes incolūt. Qui vero in paludi-
bus vtūtur eiſdē qbus ceteri ægyptii moribus cū in alis: tū in
habēdis ſingulis vxoribꝫ quē admodū græci. Cæterū ad victꝫ
facilitatē alia ſunt eis excogitata. Si quidē cū fluiuius plenus cā-
pos inundauit: in ipſa aqua exoriſ ingēs vis liliorū: q̄ loton e-
gyptii vocāt. Ea vbi demeſuerunt ad ſolē exiccant. Deidē qđ
mediū loti eſt papaueri adſimile poſtq̄ coxerūt ex eo faciūt pa-
nes aſſos. Eſt autē huius loti radix quoq; eſculēta etiā ſuauita-
te præſtāti orbiculata mali magnitudine. Sunt & alia lilia roſis
ſimilia & ipſa in flumine naſcētia: quoꝝ fructus i alio calice ger-
minans e terra ſimillimus ſpecie ē fauo veſperū. In eo eſculēta
qđdam inſtar nuclei oliuę coagmentata innāſcunt: quę & tenera
comedūtur & arefacta. iam vero iuncum annuū vbi e paludibꝫ
excerperunt ſuperiorē eiꝫ partē amputant: quā in aliud qđdā
conuertunt: quod relictum eſt inferiorē longitudine cubitali id
edunt pariter: ac venundāt. Eo ſi qui admodū ſuaui vti cupiūt
in luculento furno torrefactū ita comedunt. Sūt p̄terea ex eis
qui ſolū piſcibus victitant: quos vbi ceperunt exēteratos ad ſo-
lem deſiccant: exiccatisq; deinde veſcūtur. In fluminibus non
fere gignūtur piſces gregales. Qui nutritur in ſtagnis hæc fa-
ciunt. Simulac inceſſit eis libido gignēdi gregatim in mare e-
natāt. Ducibus maſculis genitura ſpargētibus: q̄ ſceminę con-
ſecrantes recuruando ſe ex ea cōcipiunt. Eadē vbi pregnan-
tes in mari ſunt effeete remeant oēs rursus ad ſibi cōſueta non
amplius eorūdem ductu: ſed ſceminarū. Ducunt. n. ille quē ad-
modū fecerant mares gregatim oua fundētes iſtar milii parua:
q̄ mares adcūtes deuorant. Sunt autē ea tāq̄ milii grana piſces
ex quoꝝ reliquiis nō deuoratis ſed nutritis: piſces fiunt. ex his
piſcibus qui capiūtur dū in mare meant hi detrita dextra q̄ ea
de cauſa patiūtur q̄ in mare dū tēdūt a ſiniſtra terrā legūt: rur-
sus eadē viā reuertētes icurſant atq; offenſant cōtingēdo ter-

ram plerūq; ne itinere aberrēt propter aq̄ decurſum. Nilo inci-
piente auget cere in primis depreſſa terrarū & lacunæ fluiui p̄-
xime impleti incipiunt. Cōfeſtumq; redū data a flumine aqua hæc
plura fiunt: & cōtinuo cuncta piſciculis minutis opplentur. Vñ
aut ſecundo loco verſimile ſit eos gigni hoc mihi videor cau-
ſæ intelligere: q̄ ſuperiore anno poſtq̄ nilus abſceſſit: piſces q̄
oua in ceno pepererant vna cū poſtremis abeūt aquis: circūactō
rursus anno vbi aqua reſtagnauit p̄tinus ex his ouis gignūtur
piſces. Quod ad piſces adinet ita habet: Vtūtur ægyptii: q̄ pa-
luſtria adcolunt vnguento ex fructu ſillicypriorū: quod adpel-
lant ægyptii Kiki. Hunc in modū cōficiētes ſillicypria hæc: q̄
apud græcos vltro naſcūtur. ad oras fluminū ſtagnorūq; ſerūt:
multū quidē fructū ferentia ſed grauiolentē. Hūc vbi college-
runt alii contuſum ad ignē alii in tartagine coquūt: & quod ex
eo p̄ſuit excipiūt pingue quiddā: & nihilominꝫ ad lucernas tā
idoneam q̄ oleū: ſed grauiolentiā exhibens. Sūt autē aduerſus
magnā vim culicū hæc ab eis excogitata. Cum. n. his qui ſupra
paludes incolunt munimento ſunt turres: quas dormit aſcēdūt
(Nā culices ventus phibet in altū volare) Alia ſunt machina-
ti qui intra paludes habitāt. Singuli ſua optinent rhetia: quibus
per diē piſces capiant Eiſdē noctu vtuntur cubili in quo reſe-
cunt. Circūdati illis deinde operi ſomniū capiunt: qui ſi in
veſtimento inuoluiti: aut in ſindone dormirēt: eos p̄ ipſa indu-
menta culices morderent. Per rhetia vero ne tantulum quidē
mordere conantur. Naues eorū onerarię ſunt factæ e ſpino cu-
ius figura ſimilima eſt loto cyrenæ: & cuius lachryma gūmi eſt.
Ex hac ſpino ligna cōcidunt: quæ magnitudine bicubitali tāq̄
lateritio opere cōponūt hunc in modū cōpingentes. Ligna cu-
bitali circūdeſoſ: ac longos ſtipites adpendūt. Vbi hūc in mo-
dū cōpegerūt: deſuper frequentia tranſtra extendūt: cōmiſſuris
nequaę vtūtur: ſed introrſum cōpages iūco innectūt. Gubernaculū
i cîtefatiū: & hoc per nauē tranſit. Malo quoq; ſpinatio
& velis iuncis vtūtur. Hæc nauigia cōtra flumē meare nō poſ-
ſunt: niſi luculētus ingruat vētus. Verū a terra p̄trahūtur. Secū-
dū decurſū hoc pacto ſerūtur. Eſt ianua ex mirica facta putami-
nibus arūdinaceis ſtrata: & lapis politus deoꝝ fere talētorū pō-
do. Huiusmodi tannā ſunc adligatā in anteriori parte nauis ſi-
nitur deſerri: Lapidē vero retrorſum alio fune. Ita ianua impe-
tu aquæ inſidēte protinus meat & trahit barim: hoc enim his
nauigiis eſt nomen. Lapis autē dū retrorſum trahitur: fundo

Sillicypria,
Kiki.

Culices.

Naues.

Vela iuncis.

Baris.

admotus dirigit nauim horū nauigiorū ingens apud illos est copia: quorū quaedā ferunt uulta milia talentorū pondo cum regionē supergressus est nilus sole vrbes adparent eatenus exstantes vt insulis ægæi maris fere adsimiles esse videantur. Nā cætera ægypti pelagus efficiūtur: ipsæq; vrbes: quæ sole extāt stationes nauū faciūt: nec iam cū hoc cōtingit per alueum fluminis sed per medium cāpi nauigatur ex naucrate quidē memphim versus non iam iuxta pyramides ipsas sed iuxta acumen deltæ. A mari autē & canabo naucratem versus per campū: ad anthyllā vrbē venies: & ad vrbē quæ vocatur Archandri. Hæc vrbū anthylla: quæ est insignis datur peculiaris in calceamēta vxori semper eius qui in ægypto regnat. Quod factū est ex quo ægyptus fuit ditionis perlarū. Altera videtur mihi nomen habere ab archandro danai genero phthui achæi filio. Archandri .n. vrbs nominatur. Quod si alius quisq; archāder eslet: nequaquæ ægyptiū nomen foret. Hactenus quæ vidi: quæ noui: quæ interrogauī dicta sunt. hinc pergā dislerere de ægypto quæ audiebā addēs aliquid quod ipse videri. Minē qui primus apud ægyptū regnauit aiebāt sacerdotes iunxisse pōtibz nilū ad mēphī. Nam eū aphricā versus totū pterlabi montē psuminū: & supra memphim centū circiter stadia meridiē versus adgesta hūmo ad amphractū fluminis arefecisse pristinū alueū: ita flumen facto sibi alueo per mediū mōtium fluere. Adeo nūc quoq; sub persis iste anfractus nili tāq; coercitus fluat magnis p̄sidiis custoditur quotannis obseptus aggeribus. Quos si refrigēs flumen velit ea parte redūdare omnis memphiis adibit periculum: ne aquis operiatur. Ab hoc mine qui primus extitit rex id vnde fuit amnis effectū terrestre: ibiq; ab eodē vrbē hanc conditam: quæ nūc memphis adpellatur. est. n. mēphis in angustiis ægypti sita. & exteri⁹ aquilonē versus & vesperū ex flumine effosum esse stagnū. Nā ab aurora ipse nilus arceat: & ab eodē in ea vrbe extructū hoc templū vulcani tum magnū: tū memoratu dignissimū. Post hunc recensebant libro sacerdotes nominatim alios trecentos ac triginta reges. In quibus tot etatibus hominū decem & octo fuissent ethyopes: & vna mulier alienigena. Ceteri viri indigenæ. Mulieri q; regnauit fuisse nō men idem qd regine babilonicę Nitocrim: q; dicebāt vltā fuisse fratrem: ab ægyptiis apud quos regnabat interemptū: & si vbi hunc interemerāt regnū ad hāc detulissent. Vltā autē fratrem dolo multis ægyptiorū absumptis. Nā extruxisse eā permagnū ædificium subterraneū.

Naucrates.

Anthylla
vrbs.

Archandri
vrbs.

Menā diodo
rus in 2. lib.
nō omnium
primū apud
egyptios re-
gnasse dicit:
sed post deos
Mines rex.
Psuminus
mons.

Memphis.

Vulcani
templū.

Nitocris
regina.

per causam quidē noui operis: animo autē aliud agitantem & conuocatis ed cōiuiū multis: quos precipue nouerat fraternæ cædis auctores fuissē per oraculū quēdā specum immisisse flumen discubentibus. Hæc demū de illa referebant præterq; qd vbi hoc fecisset conspersisse eā multo cinere ædificiū: quo impunita esset. Aliorū autē regum nullū referebāt clarū opus editum nisi vnus: qui postremus horū extitit mæris. hūc. n. ædificasse memoratu digna vulcani vestibula ad ventū aquilonem vergentia: & stagnū effodisse cuius quot sint in ambitu stadia posteriori aperiā: & pyramides in ea extruxisse: de quarū magnitudine simul cū ipsius lacu mentionē faciam. Hunc itaq; tantū operū edidisse alios autē nihil prorsus. Quos ego p̄tergressus eius qui his successit nomine Sefostris mentionē habeo. Istum dicebant sacerdotes primū longis nauibus ex arabico sinu profectū rubri maris adcolas in suā potestātē redegisse: p̄gressumq; lōgius venisse in mare iā vadusum & proinde nō nauigabile: illinc vbi retro se ad ægyptū recepisse secū dum sacerdotū cōmemorationē coacto ingenti exercitu per continentē prexillis: oēsq; gentes vt in quāq; incidebat subegisse. Et quascunq; earū nanciscebatur feroces & vehemēter studiosas libertatis in earū regionibus cippos statuebat inscriptos literis sui nominis: & patriæ & q; referret ipsum illos vi subegisse. Quarū vero vrbes nullo prælio nullog; negotio cepisset: his cippos inscripsit: tū eisdē literas: quas scripserat ei gentibus quæ viriles extiterant: tū muliebria genitalis planū facere volens illos haud quāq; viriles extitisse. Hæc faciendo peregit continentē donec ex asia in europā transgressus scythas subegit & thraces: ad quos vsq; & non vltius mihi videtur ægyptius exercitus puenisse quoniam in istorū terra tituli non vltra positi demonstrātur. Hinc digressus retro abiit & posteaq; ad phasim subsedit: quid deinceps nō habeo quod dicā: an ipse rex Sefostris diuiso suo exercitu aliquantulū copiarū reliquerit ad eam regionē incolendā: an aliqui militū pertesi peregrinatiōis circa fluuiū phasim subsiterint. Nam colchi vidētur ægyptii esse: quod ipse prius notum q; ex aliis auditū refero. cuius rei cū mihi cupidō incessisset vt utrosq; perconterer: magis colchi reminiscabantur ægyptiorū q; ægyptii colchorū. Dicebāt tamen ægyptii se opinari colchos e sefostris esse exercitu. Ipse ex hoc coniecturā capiebam q; atro colore sunt & crispo capillo tam & si hoc p̄ nihilo putari posset: cum & alii sint huiuscemodi: sed quod isti precipue

Mæris rex.
Vulcani ves-
tibula.

Sefostres rex
Hunc sefostri-
diodorus si-
culus in scdo
adpellat non
at sefostrem.

Cippi sefo-
stis nomine:
inscripti.

Scythæ:
thraces.

Phasis.

Colchi.

Circuncisio

præter ea q̄ soli omnium hominum colchi & ægyptii: & æthiopes ab initio statim pudenda circūcidunt. Nā & phœnices & syri: q̄ sunt in palestina didicisse id ab ægyptiis & ipsi cōfiteantur. Syri vero qui fluvium thermōdōtē: & partheniū adcolūt: & hōz contermini macrones a colchis didicisse se aiunt. Hi. n. ex hoibus soli sunt: q̄ circūciduntur: & in hoc faciēdo agnoscuntur ægyptii esse. Tū ægyptii atq; æthyopes nō queo dicere vtri ab vtris didicerint. Nā videt esse p̄ antiquū. Sed q̄ ex ægypto q̄ illic cōmerciū habuerūt didicerint: magnū mihi fit hoc testimoniū q̄ hi phœnices q̄ cū græcia cōsuetudinē hnt nō ā plus circa vitilia imitant ægyptios: sed eoꝝ q̄ postea p̄creant: vitilia nō circūcidūt. agedū & aliud de colchis dicā eos eē similes ægyptiorū.

Linū colchicum.
Sardonicū linum.
Ægyptiacū linum.

Hi soli atq; ægyptii linū eadē rōe opant: ois vtrorūq; vita piter & lingua cōsuetanea ē. Linū āt colchicū a græcis sardonicū appellat: cū illud qd̄ ab ægypto venit adpellat ægyptiacū. Titulorū quos sesostris rex ægypti regiōatim erexit pleriq; iā icolūca nō extāt. Quosdā in syria palestina ipse vidi inscriptos: tū quos dixi lris: tū mulieribus genitalibus. Circa ionia quoq; due hui⁹ viri figure visunt in petris incisē: vna qd̄ q̄ ex epheso i phocēā iur. Altera vero: q̄ e sardibus smirna verius. in quarū vterq; in sculptus est vir magnitudine q̄ nū palmorū dextra spiculū tenēs: sinistra arcus: ceterāq; itē armaturā. Etenim ægyptiacā & æthiopiā gestās: & ex altero ad alterū humerū eūtes sacre lras ægyptiace sunt incisē in hęc verba. Hęc ego regionē meis optinui hūeris. Quis tū aut cuias fuerit ab hac parte nō indicant: sed ab altera eā qd̄ cōspicari mēnonis imaginē esse cōiectant multū a veritate deficientes. Sesostri ægyptū sacerdotes hūc eē dicebāt redeuntē: multosq; mortales carū gētū ac regionū: quas subegerat reportātē. Eū postea qd̄ ad daphnas pelusias se receperat fuisse a fratre: quē ægypto p̄fecerat vna cū liberis inuātātū: & cū ille domū exterius materia circūstipasset: struēq; incēdidisset: re hūc intellecta ex tēplo cū vxore deliberasse (Nā & vxorē secū duxerat) & ea suadēte vt duos e sex liberis sup aradētē pyrā extēdēs pōtē faceret sup quos ipsi trāsēntes euadērēt: ita fecisse: & duobus filiis ita incēsis cæteros vna cum patre fuisse seruatos. Sesostri in ægyptū reuersum vltionē de fratre sumpsisse: q̄ vero multitudinē e terris in potestātē redactis abduxerat: ea vsum in hęc fuisse. Siquidē isti fuerūt: q̄ sub hōe rege immēse magnitudinis lapides in tēplū. Vulcani portatōs p̄traxerunt: quicq; ad diuortia aquarū: quæ nunc in ægypto sunt

Sesostres ap̄d diodōꝝ lieu lū nō legitur: sed semp̄ se solis.

cūcta effodiēda sunt adacti: quia inuiti faciebāt vt ægyptū pri⁹ equis & palustris agēdis vbiq; idoneā redderent nō idoneam. Nā ab eo tēpore ægyptus q̄ omnis plana est: tū inequitabilis & palustris inhabilis extitit pp̄ multiplices fossas & vniuersa loca occupātes: quas iō rex fodendas putauit: vt ciuitates q̄ non adcolerēt flumen: sed in medio ægypti essent refluū flumine nō laborarēt penuria aquæ ad potādū: sed ea suppeditaret e puteis. Hac de causa ægyptus intercisā est: & ab hoc rege vt dicebāt in oēs ægyptios dispartita soli quadrati æqua portio: viritim p̄ sortē data atq; hic p̄uētus instituti imposita certa p̄sione: q̄ illi quotannis soluerēt. Qd̄ si cuius portionē adluuione flumen decursasset is adiens regem rei q̄ cōtigerat certiore faciebat. Rexq; ad p̄diū inspicēdū mittebat qui metirētū q̄to deterius factū esset: vt ex residuo p̄portione taxatū vestigal p̄deretur: atq; hinc geometria orta videtur in græciā trāscendisse. Nam polū & gnomonē .i. normā & duodecim diei partes a babylois græci didicerūt. Solus hic ægyptius rex imperio potitus est: æthyopiæ monumētū quoq; sui reliquit ante ædē Vulcani lapideas statuas duas quidē tricenū: vna suā alterā vxoris: quatuor āt videntū cubitoꝝ: totidē filioꝝ. Huius statuæ longo post tpe cū darii p̄fæ statua antepōnerēt: nō tulit id sacerdos vulcani negās dariū tales res gessisse: q̄les gessisset Sesostres ægyptus: q̄ppe q̄ cū alias natiōes nō pauciores q̄ darius: tū vero scythas subegisset: eoq; iniquū eē huius aī illius isti donaria: q̄ rebus gestis nō eēt illū supgressus. Hęc locuto sacerdote tū ignouisse Dariū ferūt. Defuncto Sesostre regnū suscepisse Pheronē eius filiū: & hūc nullā sumpsisse expeditionē: sed ei cōtigisse vt luminibus caperetur. Idq; hac de cā cū flumē eo tēpore copiosissimū maneret: ita vt supra decē & octo cubitos rura trāscēdere ret vto ingruēte: q̄ fluctus cieret. ferūt hūc regē facinus admisisse q̄ sumptū spiculū in medios fluminis vortices cōtorserit statimq; laborasse ex oculis: ac visum amisisse: decēnioq; cæcū fuisse. Vndecimo autē anno ex vrbe buci ei oraculum aduenisse tam exactum esse tēpus calamitatis visumq; ei rediturū si ocus abluisset lotio mulieris: q̄ ad suū solius virū adcessisset alio rū viroꝝ expertus: & ante oīa vrinā vxoris expertus cū nihil amplius cerneret: cæterarū deinceps vrinā expertū tādē vidisse. Ibiq; oēs mulieres: quas fuisset expertus p̄ter eā: cuius lotio lotus visum recepisset: vna in vrbem coegisse: quæ erythrabolus idest rubra gleba dicitur & eas illic coactas cū ipsa vrbe omnes

Diodorus sic
culus in. 2. herodotū multa hic p̄terve
ri opinionem
voluptatis
grā fingere
cæterosq; ægyptios tradit.

Geometriæ ortus.
Lapideæ vulcani statuæ.
Darii statua.
Sesostres.
Pheron rex
cecus.

Diodor⁹ nō pheronē hūc eēcū sed Sesostres tū vel mine adpel lat q̄ pater sesostres tū vel Strabonis lectione in .16. legēdus ē & Plinii in .36. lib. cap. 11. Bucus vrbs: Nō sic diod. in. 2. li. histo. scribit.
Lotium mulieris.
Erythrabolus vrbs.

cōcremasse: & eā cuius lotio lotus visum recepisset vxorē duxisse. Atq; ea clade liberatū cum alia in aliis tēplis donaria posuisse omnia memoratu digna: tū maxime memorabilia: ac spe ctaculo digna in tēplo solis gemina saxa. quos obelos vocant a figura veru c etenū cubitorū lōgitudinis: oētōnū latitudinis. Huic in regno successisse aiebant virū mēphitem: cui nomē esset lingua græca proteus: Cuius nunc mēphi visitur fanū decorū sane: ac valde adornatū ad australē partē templi vulcani positū circūquaq; phoenicibus tyriis habitātibus: qui locus omnis castra tyriorū adpellatur. In hoc fano protei est ædes: quæ vocatur Veneris hospite: q̄ conicio esse hellenes tyndari filia quia & apud proteum fuisse diuersatā audiui: & cognomine veneris hospitā adpellatam. Nā quæcunq; sunt alterius veneris tēpla neutiq; hospite adpellantur. Et sane perconctanti mihi sacerdotēs de helena referebant ita rem esse gestā. Alexandrū raptā e sparta helena cū renauigaret domū in mari ægeo ventis cursu excussum in ægyptiacū pelagus: atq; illinc non remittentibus flatibus adpulsum in ægyptū ad ostiū nili quod vocatur canobicū atq; ad taricheas. Erat in eo littore quod nunc quoq; est. Herculis tēplum: ad quod siquis cuiuscunq; hominis serū confugiens capiat sacras notas sese deo tradens eū nefas est tāgere: quæ sanctio ad meā vsq; ætatē prorūsus immutata perseueravit. Eā tēpli legē mancipia alexandri cū audisset: ab eo profugerunt. Adsidentesq; deo supplices alexandrū insimulabāt eū destructū volentes: remq; omnē exponebant: vt circa helenam gesta erat & illata Menelao iniuria. Insimulabant autem de his apud sacerdotes & apud huius ostiū nili prefectum nomine thonim. His auditis thonis q̄ raptissime mēphim ad proteum mittit hæc nunciatum his verbis. peregrinus quidā genere teucer: qui rē nefariam in græcia perpetravit: quippe seducta hospitis vxore: q̄ secū ducens cum multis admodum opibus in tuā terram ventis adpulsus est. Vtrum ne sinamus eum abire impunē: an ea quæ adtulit secum eripiemus. Ad hæc remisit proteus q̄ diceret virum istum vnde cūq; is sit qui rem nefariā in hospite suum perpetravit cōprehensum ad me deducite: vt quidnā dicitur est sciam. Hoc vbi adcepit thonis alexandrū comprahēdit nauesq; eius distinet: dehinc illum helenāq; cum opibus: atq; etiam seruos mēphim ducit. Quibus omnibus representatis Proteus perconctatus est Alexandrū quisnam esset & nū cū nauibus profectus: Alexander illi & genus suū cōmemoravit &

Obeli quorū
meminit pli. i.

.56. li. cap. II.
Proteus.

Multos reges
huic successis
se añ proteū
dicit diodo-

rus in. 2. li.
Venus hospi-

ta.
Helene rapt⁹
Paris.

Herculis asy-
lum.

Thonis.

Paris alexan-
der ad pteū
ductus.

patriæ nomen & vnde nauigasset: & quo. Sed interrogante pteō vnde helenā adcepisset titubantē in loquendo ac tergiuer-
santem coarguebant hi qui fuerant supplices exponentes oia
quæ in scelere admittendo gesta essent. Tandem proteus apud
eos hanc sententiā tulit inquiring. Ego nisi magni interesse ar-
bitrater de peregrino aliquo suppliciu capitis sumere ad terrā
meam ventis adpulsus: suppliciu pro græco illo de te sumerem
omniū hospitem deterrime: scelestissimum facinus admisisti a
tuo ipsius hospite ereptavxore: neq; his contentus cū ea abisti.
Ac ne his quidē satis habens cōpilata hospitis domo venisti.
Itaq; quoniam magni momenti esse duco necare hospitem: mu-
lierem hanc atq; opes tibi vt abdicas non sinam: sed ego hæc
græco hospiti referuabo: dum ille ipse constituerit venire ad
ista reportanda. Tibi vero ipsi: tuisq; cōuectōribus vt e mea ter-
ra in aliā triduo transfiretētis præcipio: alioqui vos pro hostib⁹
persecuturus. Hunc helenæ ad protea aduentū fuisse sacerdo-
tes referebāt. Quā famā videtur mihi & homerus adcepisse: sed
quia nō perinde decora res erat in carmine: alio loquendi mo-
do est vsus: in quē transtulit declarans se hunc famæ sermonē
notū habuisse. Id manifestū est q̄ in iliade facit mentionē eius-
dem erroris alexandri: nec vsq; alibi retractat alexandrū feren-
tem helenā fuisse abductū: & alibi errabundū sidonem phoeni-
ciæ adplicuisse. Meminit enim huius rei in laudāda virtute dio-
medis: ita versibus inquiring.

Picturata inerāt ibi pallia opus mulierum.

Sidonidum: quas ipse Paris formosus ab vrbe

Sidonia duxit sulcans freta lata carinis:

Cū retulit magnis helenā natalibus ortam.

Meminit quoq; in odyseea his versibus.

Hoc habuit ioue nata probū: præsensq; venenum.

Quod polydana sibi thonis donauerat vxor:

Ægypto quæ terra ferax fert plurima mixtim:

Multa quidem proba: multa autem damnosa venena:

Hæc quoq; alia ad Thelemachū Menelaus inquit.

Hunc etiā ægypto dii me tenuere reuert

Conantē: quibus haud tuleram solemnia sacra

In his carminibus homerus declarat se nosse errorem alexandri Syria.

in ægyptum. Est enim syria ægypto cōterminata & phœnices Sydon.

(quorū Sydon est) in syria incolunt. itaq; cū hi verus: tū vero
locus nō minimum imo maxime probant cyprios versus non

Proteus pari
dē arguit.

Philostratus
in quartovite
apollonii tya
nei philoso-
phi pithago-
rici li. (qđ va-
rii scriptores
negāt) rem
ita fuisse ge-
sta tradit.

Homerus. In
iliade carmi-
nis decorum
obseruās. sub
obscure hęc
tetigit famā.

homeri sed cuiuspiam alteri⁹ esse. In quibus dicit alexander ex sparta helenam ducens triduo illi uenisse secundo uento ac tragillo mari cum id in iliade dicat illum cum helenam duceret errasse. Sed homer⁹ ut cypriu carmen ualeto. Caeterum nunquam graeci uana quae circa illius gesta memorarent necne ponantur mihi sacerdotes ita respondere debent se nouisse ab ipso Menelao rapta helenam magnas graecorum copias auxilio uenisse Menelao in regionem teucricam quae in terram egressae locoque communito miserunt illi legatos cumque eis et ipsum Menelau isse. Hos postquam ingressi sunt moenia tum helenam opesque quas alexander furto absporrasset reposcisse: tum iniuriam satifactionem. Teucros autem tunc eadem narrasse. Deinde et iuratos negasse habere se helenam: atque opes: de quibus arguerentur: sed ea in aegypto esse omnia neque se iure reatum sustinere earum rerum: quas proteus aegyptius rex teneret Graecos cum se ab illis derideri arbitrantur: ita obsedisse illum: donec expugnauerunt Urbem capta cum helenam non existeret: et eandem orationem: quam prius audierant graeci ita demum habita prioribus uerbis fide ipsum Menelau ad Proteum mittunt. hic ubi ad aegyptum peruenit: et ad mephim nauigauit exposita rei gestae ueritate honorificentissimo hospitio exceptus: helenamque malorum immunem recepit: et insuper omnes pecunias suas: Et cum haec adsecutus esset Menelaus tamen iniurius in aegyptios extitit. Nam cum proficisci conaretur: nec per uentos posset. idque iam diu: rem indignam excogitauit. Superis. n. duobus per eris quorundam indigenarum filiis: exactisque hauruspicinam fecit: Quod ubi eum fecisse rescriptum est inuisus et exagitatus fuga in insulas aethiopicas abiit. Eo posteaquam se contulit nihil amplius quam referret aegyptii habebant. Atque horum alia quae ex historiis nosse dicebant: alia apud ipsos gesta uel magis habere conperta. Haec aiebant aegyptiorum sacerdotes. Ego uero ad ea quae de helenam commemorata sunt et ipse adicio hoc coniecturae si ita illum fuisset helenam uti quae fuisset graecis tradita siue uolente alexandro: siue iuito. Neque enim ita despiciebat priam⁹: aut alii eius propter: ut suis ac liberorum corpori coniecturae resisteret. Quod si inter initia ita sensisset: non tamen id fecisset posteaquam tunc de helenam cum multi aliorum troianorum: tum uero priami filiorum duo: tres uel aut ne laudibus plures pierant cum graecis plures. Si quod referentibus credi uersificatoribus debet. Quae cum contingeret ego credideri priamum uel si ipse in contubernio habuisset aethiis redditurum fuisse cupiditate praesentia mala deuitandi. Neque uero regnum ad alexandrum erat perueniturum: ut iam sub eo res essent seniore priamo: cum hec tor & natu maior: &

virtute praestantior quam ille regnum esset defuncto priamo susceptur⁹: quem haud quamquam fratri iniuste agere indulgere: cum praesertim tanta mala propter eum: tum priuatum ipsi: tum caeteris troianis omnibus euenerent. Sed quia nec poterant reddere helenam: nec uerum dicentibus eis graeci fidem habebant: demonio (ut quod sentio dicam) disponente. ut funditus euersi planum facerent hominibus magnarum iniuriarum magnas a diis esse ultiones. Et haec quidem ut mihi uidentur dicta sunt.

Rotei autem regnum dicebant suscepisse Rhapsinitum: quae memoria sui. reliquit uestibula ab occasu spectantia templum Vulcani: et regione uestibulorum statuit duos simulachra quinum et uicenum cubitorum longitudinis: quorum quod aquilonem spectat id aetate: quod austrum id hyemem aegyptii uocant praepostere facientes. Huic regi ingentem etiam pecuniarum vim fuisse: quam nemo regum qui deinceps scripti sunt superare potuerit: ac ne proxime quidem accedere. et cum in tuto eam pecuniam collocare uellet: aedificium extruxisse lapideum: cuius parietum unum in exteriori aedium partem pertingebat: sed structorem insidiantem hoc fuisse machinatum. Is unum e lapidibus ita struxit: ut e pariete facile tolli a duobus uiris: atque adeo ab uno posset: Aedificium absoluto regem in eo pecuniam reposuisse. interiecto tempore structorem illum cum esset uisita excessurus uocasse ad se filios. Nam duos huic fuisse: eisque narrauit se illi prospicientem ut adfluenter uitam degerent astute edificasse regis erarium: Denique omnia illis exposuisse plane: mensurasque ad lapidem amouendum docuisse: ac tradidisse: quae filii obseruantes regii aerarii quaestores forent. Patre uita functo haud in longum filios rem distulisse. Noctu enim ad regiam adcedentes lapideum aedificium inuentum nullo negotio amouisse: multumque pecuniae expilasse. Cum autem rex forte fuisset aedificium ingressus uideretque uasa numerorum imminuta obstupuisse: nec habuisse quem insimularet: cum et signa salua: et aedificium obseruatum esset. Ubi iterum ac tertio aperienti minor assidue pecunia adparebat: hoc fecisse ne fures cum furto abirent Laqueos faciendos curasse: et eos circa uasa: in quibus pecuniae inerant collocasse. Fures quemadmodum superiori tempore cum uisisset: et alter eorum penetrans ad uasa recta prexisset: eum fuisse laqueo retentum: et ubi agnouit quomodo imalo esset partem fratrem uocasse et praesentis conditionis suae certior fecisse: iussissetque ut quae celerrime itrogressus sibi caput abscideret.

Paris.

Magna deorum uindicta.

Rhapsinitus rex.

Aetatis & Hyemis simulacra.

Rhapsinitus pecuniarum ditissimus. Structoris regii aerarii. Calliditas.

Rhapsinitus aerarium.

Fures aerarii regii.

ne ipse conspectus agnitusque quis esset: etiam illū vita perderet: qui cum vilus esset probe dicere fratrem ei obsequente m ita fecisse. & adaptato lapide domum abisse fratris caput asportantem. Vbi dies illuxit ingressum in edificium regem expauisse certentem corpus furis in laqueo sine capite: & edificium incorruptum: nullūque neque ingressum: neque egressum habēs. Ita abisse: atque ita faciendū statuisse vt furis cadauer e muro suspenderet: cuius stodeque illic adposuisse iussos vt si quē plorantem aut miserantem animaduertissent: eū ad se perducerent. Suspensio cadauerem matrē indigne tulisse: adlocutūque filium qui supererat imptasse vt quacūque ratione machinari posset corpus fratris resolveret: asportaretque. Id si negligeret minatam se regem esse adiuram ad eū indicandum quod pecunias regias haberet. Aduersus hanc cū filius multa verba faceret: nec persuaderet quod illam rem grauer adcipiebat eū talem rem fuisse commentum. in fratris asinis vtres vino cōpletos imposuisse: & postquam agendo asinos iuxta custodes fuit ante suspensum cadauer reuulsis ligaculis duos tresue pedes resoluisse: & cū vinū profueret: tū caput cædentem vehēmenter vociferatum tanquā nescientem ad vtrū prius asinorū se cōuerteret. Custodes cum multū vini profuere viderent concurrisse cū vas in viam: & id quod profuere lucrificantes cōportare. isto simulata iracūdia omnibus maledicente: aliquantoque post illis consolantibus hunc finxisse se mitigatum: & ab irascendo desisse. Tandē se duxisse e via asinos: atque instruisse: & cum plura verba inter eos fierent: & quidam facito dicto hominem laceraret: vt risum eliceret: donasse illis vinum ex vtribus. Atque eos illic vt erant discubentes potare constituisse præhensantes hoiem ac iubentes vt secū ad cōpotandū maneret: Atque istum obsecutum remansisse: & cū inter potandū comiter adciperetur: donasse in superalterum vtrē m. ita se vino ingurgitantes custodes admodū temulentos eē factos: sōnoque oppressos: ibidē vbi potauerāt obdormisse istū vbi multū noctis erat: tūc corpus fratris dissoluisse: & custodū malas dextras in contumeliam deralsisse: & asinos imposito cadauere domum versus agitalle: executūque imperia matris: Regem vbi ei renunciatū est furem cadauer surripuisse: acerbe tulisse. & cū vellet quo quomō inuenire quis nā esset ista machinatio hoc fecisse quod apud me caret fide. Filiam sua domi prostitisse iussam omnes indifferenter excipere: sed priusquā coirēt adigere ad sibi dicendū quidnam in vita esset actū a se solertissimū

Furis laqueo retēti cōsiliū

Furis cadauer suspensū.

Furis germani calliditas.

Dextre malæ temulentorū custodū erasæ Regis filia prostituta.

ac scelestissimū: & qui narraret que circa furem acta essent eum cōprehenderet: neque exire permetteret. Cū itaque filia patris imperia faceret: furem quod audisset quamobrē ista fierent cupiētem euadere verfutiam regis hoc egisse recētis mortui amputatam ex humero manū sub pallio ferentē ille: atque ingressam ad filiam regis cū interrogatus esset eadēque cæteri enarrasse: scelestissimam perpetrasse: quod fratris in ærario regis laqueo capti caput amputasset. Solertissimam autē quod cadauer fratris suspensum resoluisset custodibus prius ebris factis. illā cū hæc audivisset manum in hunc iniecit: eique furem in tenebris manū mortui porrexit. quam mulier cū apprehendisset manū se huius istius teneberrata: istū per fores se proripuisse muliere delusa. Postquam & hæc renunciata sunt regi stuporē incussisse: tū astutiam: tū audaciam hominis. Ad extremū dimissis per omnes vrbes nūciis regē edixisse nō mō veniā: sed etiā magna munera manere furem si in conspectū ipsius veniret: ita furē tūc habita ad eū venisse: eique ab rhamninitum magna viri admiratione ductū filiā tuam collocasse tanquā ex omnibus mortalibus plurima scienti. Nā ægyptios quidem cæteris hūc autem ægyptiis antecellere. Post hæc aiebant regē hunc descendisse viū subter eā: eo vbi græci opinantur sedes infernas esse: & ibi cū cerere alea luisse: & aliquando victorē: aliquando victū fuisse: & iursum iterū fuisse reuersum: munus ab ea obtinente mātale aureū: quod tēpus a rhamninito deicēsu ad reditū dicebāt feriatū esse apud ægyptios: idque ego ad meā memoriā scio obseruatū. verū an ob id sic feriatū sint ægyptii asserere nō possum: sed sacerdotes: pallium quoddā quod intra vñ diem detexerunt vni ex suis induere & oculos mitra obducere: quē gestantem palliū vbi in viā deduxerunt: quæ fert cereris templū ipsos redire illo relicto. Hūc autem sacerdotē oculos velatos habentē aiunt a geminis lupis agi ad cereris tēplum: quod ab vrbe viginti stadia abest: & rursus a tēplo in eundē locū a lupis reduci. Quæ ab ægyptiis referuntur: cuiusque credibilia videntur is eis vtatur. Mihi autem in omni sermone cōstitutum est ea scribere quæ auditu cognouit. inferorū principatū tenere cererem & liberū ægyptii aiunt. Hi denique primi extiterunt quod dicerēt animā hominis esse imortalem: quæ de mortuo corpore subinde in aliud atque aliud corpus: vt quocumque gineretur immigraret: atque vbi per omnia se circūtulisset. Terrestria marina: volucra rursus in aliquod genitum hominis corpus introire atque hunc ab ea circuitum fieri intra

Mira hominis & audacia & astutia.

Ægyptii cæteris auctant.

Sacerdos palliū gestis velatis oculis ad cereris tēplum a lupis ducitur.

Magna scriptoris fidelitas Cereris inferna potestas.

Liberi patris annos tria milia. Hanc rationē sunt e græcis qui vsurpauerint inferna po-
testas.
Animarum circuitus.
Cleopes rex

Aphricus mons.
Myriades quid.

Pyra-
mis

Pyramis
ingens

Hic rex a Di-
odoro Chæ-
mis dicitur nō
Cheopes.

Pyramides hæ regū pecuniarum ociosā ac stultā ostē-
tationē indicant.

Plinius li. 36. capite. 12. ubi multa de pyramidibus et eorum structo-
ribus.

tāquā suā ipsorum. Alii prius: alii posterius. Quorum ego nomina sciens nō duco scribenda. Ad rhampsinitū vsq; regem aiebant in ægypto viguisse sane ius omne. Post hunc autē qui in regno successit Cleopem in omne flagitium fuisse prolapsū. Omnibus nāq; eum templis obleratis ante omnia ægyptiis ne sacrificarent interdixisse. Deinde iussisse vt in suis ipsius operibus exercerentur. Alii vt ex lapidicinis arabici mōtis saxa exciperent: & illinc ad nilum vsq; protraherent. Aliis vt transmissio flumine illa adicerent: & ad montem (qui dicitur aphricus) traherent. Faciebant autem opus circiter decē myriades: id est cētum milia hominū ternis semper mēlibus singule. in ea via populus dū trahēdis saxis adteritur: decēne tēpus truiit: quod nō multo minoris operis mihi videtur q̄ pyramidē extruxisse: cuius lōgitudō est quinque stadios. Latitudo decē passuū altitudo vbi maxima est octo passuū. Lapide polito & animalib; insculpto. in hac decē annos fuisse cōsumptos: & in subterraneis ædibus in timulo: supra quē pyramides stant quas fecit sibi pro sepulchro in insula intromisso per fossam nilo. Verū in pyramide hac annos viginti absumptos: cuius singule frontes. (Nam est formæ quadratæ) sunt octo. Unū iugerū pari altitudine saxis dolatis: decētissimeq; coagmentatis: quorū nullū est minus triginta pedū. Est autē extructa hæc pyramis in specie graduū quas quidā scalas: quidā arulas vocāt: posteaq; eā principio talem fecerant: adtollebāt reliquos lapides breuib; machinis e ligno factis ex humo in primū ordinē gradatim leuantes. Vbi super hūc gradū lapis erat: super alterā machinā imponebatur: quæ in ipso primo gradu stabat. Ab hoc deinde in alterū ordinē trahebatur super alterā machinā. Nā quot ordines graduū totidē machinæ erāt: siue eādē machinā: quæ vna & facilis ad ferendū esset trāsferēbāt ad singulos ordines. Quoties saxū amolēbātur dictū sit a nobis de vtroq; quemadmodū refertur. Effecta sunt igitur ita prima quæq; ex pyramide vt erat altissima. Deinde gradatim sequentia: nouissime vero quæ solo sunt iuncta ex infinita. in ipsa pyramide litteræ ægyptiacæ scriptæ indicāt q̄tū sit erogatū in operarios pro apio: cæpis: & aliis: qd̄ interpret earū litterarū (vt probe reminiscor) aiebat in summa mille & sexcēta talenta pecuniæ esse. Quod si ita se habet quāntū in alia credibile est fuisse cōsumptū vel in ferramenta: vel in cibos vel in vestiarium operariorū. Atq; per id quod dixi tem-

pus opera extruebant. Alio item tempore (vt ego opinor) lapides excidebant atq; portabant & alio nō exiguo subterraneam fossam effecerūt. Propter quod eo flagitii deuenisse Cheopem vt pecunia defectus filiā suā in quodam ædificio prostituerit Imperās quātūcūq; faceret quæstū. Nō enim quātū dicebatur. Eāq; cū patris iussa fecisse: tū vero priuatim de relinquenda sui memoria cogitasse. Itaq; singulos ad se intrantes orasse vt sibi ad opera singulos lapides donarent. Ex his lapidibus aiebant extructā fuisse pyramidē: quæ stat in medio triū in conspectu pyramidis magnæ cuius vnū quodque latius sesquingerū est. Quinquaginta annos regnasse hūc Cleopē ægyptii dicebant: eoq; defuncto adcepisse regnū fratrem Chebrenē: & hūc eodem instituto vsū cū in aliis: tū vero in faciēda pyramide: nō tamē quæ ad magnitudinē fraternæ adcederet. Eas nāq; & nos fuimus dimēsi. Nā subterranea nō subsunt ædificia: neq; p̄ fossam deriuatus in eā nilus: quæ admodū in alterā influit: sed extructo anfractu introsum insulā circūluit in qua sitū esse ipsū Cheopē autē. Fulsisse tū ex æthiopico lapide versicolore primū domū quadraginta pedibus depressiorē altera: sed habentē idem tumulū ambæ centū fere pedū celsitudinis. Sex & quinquaginta annos regnasse Chebrenem aiebāt. ita centū & sex anni superputātur: quibus & ægyptii in omni calamitate versati sunt: nec tēpla aperta: sed semper fuerint occlusa. Hos reges ægyptii pro odio ne nominare quidē volunt: sed eos pyramides vocāt pastoris philitis qui ea tēpestate pecudes per hæc loca pascebat. Post hūc regnasse in ægypto dicebāt mycerinum Cheopis filiū: eūq; paterna perosum facta & templa reserasse: & populo ad vltimū calamitatis adfecto fecisse potestatem res agendi & sacrificandi: quin etiā super oēs reges iusticia exercuisse. Quo nomine ex vniuersis regibus hūc ægyptii maxime p̄dicabāt: tum ob alia quæ bene iudicabat: tū vero q̄ cōquerenti de ipsius sentētia de suo donabat: vt indignationi hominis satisfaceret Cū esset in ciues ita clemēs Mycerinus: atq; ita studiosus: principū ei malorū cōtigisse obitum filiarū: quæ domi vnica soboles erat: qua clade supra modū dū doleret: velletq; filiā excellētiorū aliquo genere sepelire quā ceteri fecisse lignēā bouē vacuam: quam cum inaurasset in ea filiā sepelisse defunctam. Neq; hūc mo bos hæc cōdita est: sed ad meā vsq; memoriā in propatulo fuit in vrbe sai apud regiā in conclaui quodā exornato posita.

Pyramis.
Cleopis regnum.
Chebrenes rex.

Diodor; nō chebrenē sed cephū hūc vocat q (vt ipse ait) ab aliquo regno nō successisse putat sed chabreus superioris regis filius qua propter scite dicit Plinius in. 36. li. cap. 12. nō cōstare inter scriptores a qb; factę sint pyramides cum & ipsi ægyptii regū eē monumenta negent.
Philites.
Pastor.
Mycerinus rex.
Mycerini regis filiarū sepulchrum.

Cui singulis diebus omnifarii odores inferuntur noctibus autē perpetuo incensa lucerna adstat. in altero contiguo cōclauima gines stant concubinarū mycerini: vt in vrbe sui sacerdotes aiebant. Stant enim colossi: idest grandia simulachra circiter viginti e ligno fabricati nudi pleriq; q; quarū sint mulierum non possum dicere: praterquā quæ narratur. Sūt qui de hac boue & colossis hæc referant mycerinū amore filiae suæ captum vim ei intulisse. Deinde illā cū præmærore se suspendisset patrē in hac boue sepelisse. Matrem autē manus ministrarū: quæ filiam patri prodidissent præcidisse: & nunc earū hæc esse simulachra eius mali q; viuæ passæ fuissent. hæc (vt ego opinor) dicūt nūgatores: vt alia: ita & de manibus colossorū: quippe quas ipsi vidimus tēporis diuturnitate delapsas: quæ ad meā vsq; ætatem ad pedes eorū strata visebantur. Bos quoq; cū cæterū corpus operta est phœniceo pallio: tum vero ceruicē & caput crasso admodum auro. cuius inter media cornua circulus annexus inest foli adsimulatus. Neq; stans est bos sed ingenua cubās magnitudine quanta est grandis vacca. Effertur autem e cōclauiquotannis: & postquā ægyptiū verberarunt deū quendā: quē in tali negotio nō puto mihi nominandū tūc & bouem in lucem proferūt aiunt eā orasse patrē mycerinū: vt defūcta quotannis semel Solē intueretur. huic regi post calamitatē filię secūdo loco hæc accidisse. Ex vrbe buti venisse ei oraculū fore: vt sex omnino ānos viueret: septimo defuncturus. id hunc ægreferentē vicissim misisse ad oraculū cōtumeliosas querimonias: quod cū pater suus: & patruus qui deorū immemores tēpla clauserant: hominesq; perdiderant tā diu vixissent: ipse pie faciēs tā cito foret vita defuncturus. Rursus ei venisse dicūt ex oraculo responsa: ea propter ipm prope vitā finiturū: q; non id faceret quod deberet. Oportere enim ægyptū centum quinquaginta annis adfligi idq; duos q; ante eū fuissent reges didicisse. Ipsum vero nequaquā: Hæc vbi adcepit mycerinus se iam numinibus dānatū lucernas fecisse permultas: q;bus cū noctesceret adensis potaret ac se oblectaret: neq; diu neq; noctu intermittens quin per paludes: perq; nemora vagaretur vtq; audiretur iuuenilibus in rebus studiosissime versari. Hæc iccirco excogitauit q; vellet oraculū conuincere mendacii: vt duodecim pro sex fierent anni diebus factis ex noctibus. Pyramidē & hic reliquit longe minorē paterna vicenis pedibus ex omni parte. (Nā est quadrularis) Breuiorēq; triū iugerū ad medium vsq;

Mycerini cō
cubine.
Colossi.

Mycerini o=
raculum.

Stulta myce=
rini excogi=
tatio.

æthiopico ex lapide. Hæc quidā græcorū volūt esse rhodopis mulieris prostantis nō recte sentientes: qui ne nosse quidē vidētur quænā fuerit rhodopis: de qua loquūtur. Neq; enim talē pyramidē illā sibi facere destinasset. in qua talentoꝝ infinita (vt sic dicā) milia cōsumpta sunt. Ad hæc non istius sed amalthis regis tēporibus rhodopis floruit. Multis enim post hos reges annis q; istas pyramides reliquerūt rhodopis extitit genethracia ancilla iadmonis famulæ ex vrbe vulcani cōserua Aesopi fabularū scriptoris. Nā & hic iadmonis fuit: postquā is huic mulieri non minimū cordi fuit: Si quidē cū sæpenumero delphi ex oraculo pronūciarent si quis sumere pænas vellet animę aesopi: alius nullus extitit q; sumere vellet nisi iadmonis ex filio nepos alius iadmon. ita & aesopus iadmonis fuit rhodopis autē in ægyptū abiit portata xantheo famulo pfecta illuc ad quæsum faciendū: magna pecunia fuit redēpta a charaxo viro mityleneo scamandronymi filio sapphus poematū cōditricis fratre. Hūc i modū rhodopis libertatē nacta est: & in ægypto remāsit: gratiosaque vehemēter effecta ingētes opes cōparauit: quę rhodopē transcenderent: non quę ad talē pyramidē faciendā ascenderent. Ex quarū opum decima parte cuiuscq; etiam hoc volenti cognoscere licet non magnam ab illa pecuniam fuisse repositam. Nam cū optaret memoriā sui in græcia relinquere: fecit opus: quod ab alio excogitatū non esset neq; donarū: idēq; donauit in tēplo delphico monumentū sui. E decima enim suarū opum tot e ferro verua ad boues torrentos fecit ad quot faciēda sufficeret decima ipsa: quā delphos misit quæ nūc quoq; posita sunt e regione tēpli post aram: q; chii donauerunt: GauDET autem quodā modo in naucrate prostrubula fieri graciosa. Nam hæc de qua mentio habetur adeo nobilitata est fama: vt nemo græcorum edidicerit rhodopis nomen. Alterius quoq; quæ posterior fuit nomine archidice fama per græciā celebris extitit: sed minus quam prioris: cuius amore charaxus infans mitylenem rediit: vt meminit sappho conuiciis eum infestata. Et de rhodope quidem hætenus. Post mycerinū autem ægypti regem dicebāt sacerdotes asychus: eūq; fecisse Vulcanoporticiū ad iolē oriētē: lōge pulcherrimā longeq; maximā. Habere .n. vbiq; eū figuras insculptas: tum aliam infinitā ædificiorū speciē. illud vero maximū ab hoc rege fuisse factū. Vt cū vehementer laborare ex ære alieno legē hanc ægyptiis promulgauerit: vt ita demum quis pecuniam mutuo acciperet si

Rhodopis.
Pyramis.
Plinius i. 36.
lib. cap. 12.
Strabo i. 17.
diodor⁹ i. 2.
multiq; alii
scriptores pu
tant hæc esse
rhodopis py
ramidem.
Rhodopis
quænā
Iadmon.
Charaxus.
Sappho.

Delphica
Verua.

Archidice.
Sappho in
fratrem.
Asychis rex.
Post myceri
nū diodorus.
Bocchorum
regnasse ait.

cadauer patris pignori traderet. itaq; ad hanc legem adiecit ut penes creditorē esset potestas omnis sepulchri debitoris: utq; hæc irrogaretur multa pignus deponeti: cui si dissoluere æs alienū recusaret: fas nō esset sepeliri: aut in paterno: aut vllō in alio sepulchro: ac ne aliū quidē ex seipso progenitorū sepulture mādare: Hūc præterea regē superiores antecellēdi cupidū reliq; se memoriā sui pyramidē lateritiā incisus lapide litteris in hæc verba ne me lapideis pyramidibus cōgreges: q̄ tm̄ illis p̄cello quātū iuppiter ceteris diis. Nā fundū lac⁹ cōto verberātes: qđ luti cōto adhærescebat. Id colligentes me cōposuerūt: & in talem mensurā redegerūt. Atq; id demū operis hunc regē edidit se. Post hunc regnasse cæcū quendā ex vrbe anysi nomine anysim: atq; eo regnante excurrisse in ægyptum magna cum manu æthiopiū sabacum regē: & cū cæcus hic fuga se in palustria perripisset: illū regnasse in ægypto quinquaginta annos: idq; intra tēpus ista edidisse. Quoties ægyptiorū quispiā aliquid deliquisset: neminē voluisse morte adficere: sed pro suis quēq; delicti magnitudine dānare ad agendā certā mensurā aggerū ad urbē. Vnde quisq; incolentiū erat atq; ita vrbes sunt etiā sublimiores effecte. Nā primū humus aggesta fuerat ab his quæ sub rege Sesostris rituos effoderant: iterum sub rege æthiophe valde sunt vrbes factæ excelsæ cū cæteræ quæ in ægypto sunt tū vero (vt mihi videtur) bubastis vrbs ibi præcipue terra exaggerata. in qua vrbe tēplum est bubastis: quæ nostra lingua dicitur Diana oium maxime memorabile. quo & si alia sunt tum grādiōra: tū sumptuosiora: nullū tñ est aspectu iocūdius. id ita se habet. Cætera p̄ter adcessum insula est: cuius ad ingressum vsq; duo e nilo fluentia vicina curruunt: nec cōfluunt. hinc atq; illinc præterterfluentia centenū vtrūq; pedū latitudinis arboribus inūbrata. Eius vestibulū decē passibus sublime est. Figuras senū cubitorū ad arnatū. id tēplū in mediā vrbe sitū vndiq; circūentiū oculis subiicitur. Nā cū vrbs sit aggesta terræ sublimis: tēplū quē admodū a principio cōditū: nec loco motū pro speculo est: illud maceria figuris exculpta. interius delubrū ingenti p̄cerissimis arboribus manu cōstitis luco ambiente. in quo delubro statua est. Lōgitudō tēpli quoquo versus vnus est stadii: ab eius ingressu via per forū orientē versus: quæ fert ad mercurii templū tria circiter stadia lōgitudinis: & quatuor iugerum latitudinis strata lapide est. vtrinq; arboribus manu cōstitis in cælū euntes. Atq; hunc quidem in modum templum habet. Verum se

Pyramis lateritia.

Anysis rex.

Sabach⁹ rex

Sabachi iusticia.

Bubastis vrbs.
Bubastis diana.

ita ad extremum liberatos æthiophe referebant: q̄ ille per quietem oblata sibi visione fugæ se mandauerit. Vilius est sibi videre quēdam astantē: qui suaderet ipsi: vt congregatos cūctos ægypti sacerdotes incideret medios. hac eū visione cōspecta dixisse videri sibi deos demonstrare causam vt piaculo in sacra cōmisso aliquid cladis aut a diis: aut ab hominib⁹ adiceret: se vero nequaq; ista facturū: sed abiturū: quoniā excessisset iā tēpus q̄ ipsi a diis vaticinatū esset quousq; foret in ægypto regnaturus. Etenim cū in æthiopia ageret oraculis: quibus vtitur æthiopes responderat deus fore vt in ægypto quinquaginta regnaret annos. id tēpus cum excessisset: & visio in somniū perturbatus eliet Sabacus vltro ex ægypto cōcessit. Eo profecto ex ægypto iurus cæcū e palustribus egressum adcepisse imperium: vbi quinquaginta annos habitans insulam cinere atq; humo exaggeratum: ei mandabat: & clam æthiophe ad se dono etiam cinerem ferret. hanc insulam nemo ante Amyrtæum inuestigare potuit sed septingentis & ap̄ius annis superiores amyrtæo reges nequiritur eā inuenire: cui insule nomen est elco decem omnino stadiorū magnitudinis. Post hunc regnasse sacerdotem vulcani nomine sethon: eūq; bellatoribus ægyptiis abusum fuisse cōtemptui habens tanquā sibi non opportunus: & cū aliis ignominis adfecisset: tum vero agris exuiffis: quibus fuerant a superioribus regibus singuli donati duodenis. Ex quo factū est vt cum postea sauacharibus arabum assiriorūq; rex cum magnis copiis inuasisset ægyptum noluerint ei opitulari. Tūc sacerdotem cōsiliū inopē in cœnaculum se cōtulisse: ibiq; apud simulacrum cōplorasse q̄ta pati periclitaretur: eiq; inter lamentationē obrepisse somnū: & inter quietē visum altare deū exhortatē nihil eum molesti passurū si copiis arabū obuiā iret: se. n. auxiliarios ei missurū his in somnis fretū sacerdotum sumptis ægyptiorum his qui secum vellent castra in pelusio posuisse. Hęc enim ægyptus inuaditur: nec eum fuisse quēpiam bellatorum secutum: sed institores: & operarios & forenses homines: & cum peruenissent noctu effusam ipsi hostibus vim agræstium murum: qui illorum tū pharetras: tū arcus: tum scutorū habenas abederunt. Ita vt postea die hostes armis exuti fugā fecerint multis amissis. Eoq; nūc iste rex in tēplo Vulcani lapide stat manu murē tenēs: atq; hæc per litteras dicēs. in me q̄s itūes pri⁹ esto Ad hūc vsq; narratiōis locū & ægyptii & sacerdotes referebāt

Sabaci abilitio.

Diodor⁹ ait ægyptios post Sabaci abitionem duos ānos rege caruisse sed pro eo duces. 12. Amyrtæus. Elcus insula. Sethon rex. Sauacaribus rex.

Mures in scuta. Sauacabari regis imago murē tenēs.

Aegyptiorū
progenies.

Sol p̄ter cō-
suetudinē q̄-
ter ortus.

Hecataeus
milesius geo-
graphie scrip-
tor cui⁹ in pri-
mo Strabo
meminit.

Pyromis.

Orus rex
Apollo
Osiris
Dionysius
Hercules.

demonstrantes a primo rege ad Vulcani sacerdotem hunc qui postremus regnavit p̄genies hominū fuisse trecentas quadraginta vnā: & totidē interea pontifices/totidē p̄ reges trecentas progenies idē quod decē milia annoꝝ pollut. Nā tres vnoꝝ progenies centū anni sunt. Ex quibus vna & quadraginta quę reliquę sunt vltra trecentas sunt anni mille trecenti quadraginta. Ita intra decē milia trecentosque & quadraginta annos negabant vltū deū forma humana extitisse: ac ne in regibus qdā ægypti: qui aut prius: aut posterius extiterint: aliquid tale dicebant fuisse: sed intra hoc tempus quater solem p̄ter cōsuetudinē fuisse ortū. Bis quidem illinc exortū vbi nūc occidit. bis aut vnde nūc oritur illic occidisse: nec tamen sub hæc aliquid in ægypto esse immutatum: nō ea quæ e flumine ipsis proveniunt: non ea quæ circa morbos: aut quæ circa mortes eueniunt. Atq; ante hæc: ut sermonū scriptorē apud thebas originem generis sui recensentē ac progenitores familiæ suæ repetentem ad sextūdecimū deū sacerdotes Iouis tale quiddā fecerant: & mihi nō recēlenti originē familiæ meæ introducto in quoddā grande cœnaculū enumerando demonstrabant tot e ligno colossos quot dixi. ibi nāq; stabant pontifices sub imagine vitæ: qua quisque vixerat. Enumerantes itaq; sacerdotes ostendebāt mihi vnūquęq; eorum esse filium proxime defuncti sacerdotis imagines eorum singula gradatim percensendo: donec omnes expofuerunt: atq; hæc atq; originē suā recensenti: & ad sextūdecimū deum referenti occurrebant e diuerso progeniē recensentes: & in enumeratione non admittentes id quod ab illo diceretur hominē progenerari e deo. Occurrebant autem in re petenda progenie hūc in modum q̄ dicerēt vnūquęq; colossorum fuisse Pyromin ex pyromi genitum: donec trecentos quadragintaquinę commemorarent. Pyromin assidue ex pyromi procreatum: non referentes ad deum illos aut ad heros. Est autem Pyromis græca lingua expositū καλλος id est honestus et bonus. Eos itaq; quorū imagines erant demonstrabant tales omnes extitisse: sed multum a diis distantes priores tamē his viris fuisse deos in ægypto principes vna cum hominibus habitantes & eorum semp̄vnū extitisse dominatorem: & postremum illic regnasse eorum Osiris filium: quē græci apollinem nominant. Huc postquā extinxit typhonem regnasse in ægypto postremum. Osiris græca lingua est Dionysius: id est Liber. Atq; apud græcos nouissimi deorū esse cēsentur Hercules. Diony-

sius: & Pan: At apud ægyptios Pan vetustissim⁹ est etiā ex octo diis: q̄ primi dicuntur. Hercules ex his qui duodecim Dionysius ex his qui tertii vocantur ab illis duodecim p̄creati. Ab Hercule aut quātū annorū ad Amasim regē esse ipsi ægyptii aiūt: luperius a me patefactū est. A pane vero plus annorū esse dicitur: minimū inter hos a Dionysio: q̄ ab hoc ad Amasim regē quod decem milia annorū supputatur. Et hæc ægyptii p̄ copertis asseuerat: se q̄ scire assidue supputado: semp̄q; annos describēdo igit a Dionysio quidē: qui ex Semele Cadmi genitus fertur ad meā ætatē sunt anni ferme mille sexcenti. Ab Hercule vero Alcmenæ filio ferme nongenti. A pane aut Penelopēs (Ex hac. n. & Mercurio Pan genitus dicit a græcis) minus annorū est: q̄ a bello troiano octingenti fere ad me anni. Vtrū horum pbabilius sibi videat eo quisq; vtaf licet. Mihi at de his recepta opinio p̄bat. Nā si & isti in græcia cū celebres fuissent: tū tenuissent quē admodū hercules ex Amphitryone genit⁹: Dionysius ex Semele & Pan ex Penelope natus dixisset aliq; & hos alios habere illo rū deorū noia: q̄ pri⁹ geniti fuerat. Nūc græci aiūt Dionysiu sta tim editū ab Ioue iulutū in femore: portatūq; in nysam: q̄ e sup ægyptū æthiopia. De pane ne hnt qdē qd dicat vbinā a partu sit educatus. Ex quo sit mihi manifestū græcos audiuisse posterius horū q̄ aliorū deorū noia: & ex eo tpe illorū p̄genies recē fuisse: quo primū eos audierāt. atq; hæc qdē ægyptii aiūt. Quæ vero cæteri homines cū ægyptiis cōsentiētes memorāt in hac regione fuisse gesta: hæc itā explicabo aliqd et his q̄ ego vidi cōferētibus. Post Vulcani sacerdotē regē suū ægyptii libertatem adepti duodecim sibi reges (Nullo. n. tēporis momēto poterat sine rege viuere) deligūt in totidē partes oēm ægyptū distinguētes. Isti iūctis inter se ad finitibus regnabāt pactioib⁹ initis: ne mutuo auferre imperiū conarent: ne ue quis plus alio quippiā optinere q̄reret: sed vt essent inter se q̄ amicissimi. Atq; ea de cā has pactioes actas: ad curata q; inierūt: q̄ eis inter initia simul atq; tyrāni des inuaserūt respōsū fuerat q̄ in tēplo Vulcani ærea phiala libasset: eū totius ægypti regno potiturū. Vbi oia sacra executi sunt placitū est eis aliquid relinquere sui cōe monumētū: ex eoq; placito fecerūt labyrinthū paulo supra stagnū myrios maxime urbē versus quę dicit crocodilorū: quem ego aspexi fama maiorē. Si qs. n. ex græcorū narratione muros & operis speciem ratiocinetur minus cōcipiet q̄ pro labore & sup tu huius labyrinthi. Tamēsi & ephesi tēplū est memoratu di-

Hercules.

Pan.
Amasis rex.

Dionysius
Semeles fili⁹
falfo d̄ is. n.
quem semele
pepit Osiri si
milē diu non
vixit vt testis
est Diodorus
in primo.
Hercules.
Pan.
Dionysii
ortus.
Nysa vrbs.

Ægypti partes. xii.

Labyrinthus
Crocodilorū
vrbs.

gnū & in samo tamen pyramides erāt ad narrandum maiores: quarū singulę multis ac magnis operibus gręcis æquiparandę sunt. Sed eas quoq; Labyrinthus antecellit. Etenim duodecim eius aulę sunt tecto opertę: portis oppositis altrinsecus: sed ad aquilonē cōtiguę totidē ad austrū vergētēs eodē extrinsecus muro præcluse. Bisaria in eo sunt domicilia: vna subterranea: altera superiora illis imposita: vtraque numero tria milia quin- .13. multa ibi- genta. Quorum ea quidē quę superiora sunt ipsi vidimus: & dē de labyrintho quę aspeximus enarramus. Subterranea vero auditu didici- this & eorum mus. Nā prepositi egyptioq; nolebāt vilo pacto illa mōstrari structoribus q; dicerēt illic sepulchra esse tū eorū regū qui ædificandi laby- rinthi fuere auctores: tū sacrorū crocodilorum: ita de inferiorib; nō Strabo in ædificiis fando cognita referimus. Superiora ipsi aspexim; hu- .17. & Pōpo manis operibus maiora. Nam egressus per tecta: & regressus per ni; mela ī pri aulas diuersissimi infinita mē admiratione adficiēbāt. Ex aula mo cosmog. in cōclauia trāsitur: ex cōclauibus in cubicula: e cubiculis in so- fuerūt at laby laria alia: e cōclauibus in alias aulas. Horū omniū lacunar quę rinthi. 4. vt admodū parietes lapideū est sculorū pasim figuris ornātū. idē plini; ait. Singulę aulę maxima ex parte digesto lapide albi columnarū Crocodili ambitu redimitę. Angulo quo finitur labyrinthus adheret py- sacri. ramis quadraginta passūū: in qua grādia sunt insculpta animalia ad quā iter sub terra fit. Et cum talis sit labyrinthus: tū stagnū Myrios ad quam labyrinthus ædificatus est plus præbet admi- stagnū. rationis. Cuius in circuitu mensura trium milium & sexcentorū stadiorum est schœnorum sexaginta: quāta videlicet ipse æ- gypti ad mare mensura est. iacet autē stagnū longo situ aquilo- nē versus austrūque. Altitudine vbi eius profundissimū est quę- quaginta passūū. Quod autem manu facta sit ac depressa: indi- cat qđ in eius ferme medio stant duę pyramides quinquaginta passus ab aqua extantes: altero tanto ædificii aquis tecto. Sup- quarū vtraque lapideus est colossus in solio sedens: ita pyrami- des sunt centum passūū. Centum at iusti passus sunt stadiū vnū sex iugerū. Passus in quā mensurę sex pedū siue quattuor cubi- torū: pedes autē quattuor palmorum: cubiti vero sex palmorū. Aqua stagni natiua non est vtpote solo illo admodū arido: sed e nilo deriuata: sex mensibus in stagnū fluēs. Totidē retro in ni- lū resluēs illisq; sex mēsi- bus qbus effluit augēs regiū piscū talē- tis argenti singulis in singulos dies puētū pisciū cū influit vi- ginti mnis. Hoc stagnū dicebant indigenę euadere in syrtim aphricę pforato sub terrā meatu in mediterranea hesperā ver-

sus secūdū montē mēphi imminētē. Verū cū humū e lacu ege- stā nulq; viderē (Hoc. n. mihi indagare curę erat) percōctabar p- ximos adcolarū vbi nā esset humus illinc de folia. Illi dicere fuisse deportatā: facile id mihi psuadētes. Quippe q simile qđ- dā factū esse apud Ninū vrbē aliyrioq; auditu cognouerā. Sig- dē fures qđā magnā vim pecunię Sardanapali: q Nini rex erat in thesauris subterraneis abstrusam cōpilare cū constituisent a suis dōibus fodere exorti sunt: dimensi viā sub terra ad regias ædes: eaq; humū e cuniculis effosam vbi nox aderat in flumen tygri: q Ninū pterfluit exportabāt: donec id qđ optabāt pfece- re. Eodē mō auditi in ægypto hęc alterā fuisse factā lacunā: p- terq; q nō noctu hęc: sed interdū est facta. Aegyptios. n. humū q effodiebant in nilū extulisse: q ille adceptā dissiparet. Et hic quidē lacus ita fert fuisse deprellus. Duodecim at reges cū iu- ste degerent: ac stato tēpore in tēplo Vulcani sacrificassent: & vltimo die festo libaturi essent: porrexit eis pōtifex aureas phi- alas: qbus libare cōsueuerāt: aberrās numero duodecim vide- licet viris vndecim phialas. Ibi Psammietichus q postrem; eo- rū stabat cū nō haberet phialā detractā sibi æreā galeā tenuit: libauitq; Ferebāt at & ceteri oēs reges & tūc quoq; gestabant galeas. Nec dolo malo Psammietichus galeam tenuit. Ceteri tamē id cōsulto factum esse a Psammieticho existimantes: & in memoriā redeūtes oraculū ipsi esse redditū: qui ærea in phia- la libasset eum solum regem ægypti futurū nō censuerūt æquū esse Psammietichū morte multari postq; rimando cōpererunt non ad illum fecisse industria: sed maxima potentiaē suę parte exutum in plaustris relegādū ne illinc egressus ceterę ægypto se immiseret. Hunc Psammietichū cum Sabacum æthiopem qui patrē eius Necō interemerat: fugisset in syriā post habitum æthiopis ex insomni visione reducerunt hi ægyptii qui sunt e tribu Saitana. Deinde cum regnaret vna cum vndecim regibus cōtigit ei vt fugeret iterum ppter galeā in paludes. Igitur in- tellegens q ignominiose tractatus ab illis esset: statuit vltū ire q apud apud ægyptios veracissimū est: ad quod ipse miserat: redditum est responsum ad futuram vltionem ei e mari viris æreis existē- tibus. Quod responsum ei magnā incredulitatem effudit viros æreos fore auxiliares. Nō lōgo tēpore interiecto Iones quos- dam & cares prædandi gratia nauigantes necessitas compulit adplicare ad ægyptum. hi cum in terram exissent ferro armati:

Sardanapal;
Sardanapali
thesaurus.

Fossa subter-
ranea noctu
facta.

Fossa subter-
ranea inter
diu facta.

Psamiethic;.

Latonæ ora-
culum.
Butis vrbs.

Iones.
Cares.

Pfammietichus rex.

Apis Epaphus.

Bubastis. Amasis.

Latonæ tēplum. Buto's vrbs.

Echēmis insula.

ægyptiorū quidā nūciū fert Pfammietico ad paludes. & quia nunq̄ viderat aliquos ære armatos ait egressus e mari æreos viros campestria populari. Ille agnosces oraculum esse perfectum amicitia cū Ionibus & caribus facit: eosq; magnis pollicitationibus hortatur ad secū manendum. Vbi persuasit ita demū vna cū his ægyptiis qui secū sentiebāt: cūq; auxiliariis reges sustulit. Omni potitus ægypto fecit in mēphi tū Vulcano vestibula ad ventū austrū vergentia: tū e regione vestibulorū aulā Apis: in qua cū adparuit Apis educatur vndique columnis cinctam: ac figuris refertā: in qua aula loca stant columnarū colossi: duodenū cubitorū. Apis autē græca lingua Epaphus est. His Ionibus caribusq; quibus fuerant vsus adiutoribus Pfammieticus dedit ad habitādum positā altrinsecus prædia nilo medio dirempta: quibus nomen impositū est castra. Et cum hæc eis loca dedit: tū vero cætera quæ fuerat pollicitus representavit: pueros quinetiā ægyptios cōmisit lingua græca imbuendos: a quibus linguā græcā edoctis oriūdi qui nūc in ægypto interpres sunt. Incoluerūt at Iones & cares diu hæc loca cōtra mare aliq̄tulū supra vrbe bubasti ad ostiū nili (qđ dicit pelusiacū) sita. Vnde postea Amasis rex mēphi trāstulit in sui tutelā aduersus ægyptios. Post sedes ab istis in ægypto collocatas ita græci cū illis ita cōmerciū habuerūt: & nos res in ægypto gestas a Pfammietico rege exorssi & q̄ deinceps extiterunt oia sine ambiguitate nota habemus. Hi. n. primi ægyptū q̄ diuersę linguę eēt incoluerūt. Atq; vñ demigrarūt illic & vestigia naualiū & domorū rudera ad meā vsq; atātē oñdebanť. Atq; hūc qđē in modum Pfammietichus ægypto potitus est. De oraculo at qđ est in ægypto cū feci multa verba: tū faciā de re memoratu digna. Est. n. oraculū hoc in ægypto tēplū Latonæ positū in magna vrbe: cui nomē est (vt supi⁹ a me dictū est) buto cōtra ostiū nili: qđ sebē nyticū adpellat a superiori parte maris flumē subeūtibus. In hac vrbe tēpla sunt Apollinis Dianęq; & in quo redduntur oracula Latonæ grādē illud & porticū hñs decē passibus sublimē. Vbi qđ mihi ex his q̄ in apto erāt maximo oraculo fuerit referā. Est in hoc plano. Latonæ delubrū ex vno factū lapide: cui⁹ parietes æquali celsitudine ad lōgitudinē quadragenū cubitorū: cuius lacunari p̄ tecto impositus est alius lapis quattuor cubitorū per oras crassitudinis. Itaq; eorū q̄ circa tēplū hoc sunt in pp̄tulo positorū admirabilissimū apud me fuit id delubrū. Secūdo loco insula: quę vocatur echēmis in lacu pfundo ac spatioso sita

pręter tēplum quod in buti est: quæ insula ab ægyptiis fert in mare. Ego tñ cā neq; innantē vidi: neq; se mouentē: & hoc audire admiratus sum: si verū est insulam natate posse. In hac igitur tēplū Apollinis est: & aræ trifarię extractæ: & palmæ frequentes enatæ. Alięq; partim fructiferę: partim steriles arbores. Cur autē ea innatas sit: hanc ægyptiū rationē reddunt q̄ Latona q̄ ex octo numibus quæ prima extiterūt vnum est: cū in vrbe buti vbi hoc eius oraculū est habitaret: Apollinem ab iside sibi commendatum occultavit in hac insula nondum innatanti ac sospitē reddidit: quo tēpore Typhō oia indagans (vt Osiris filium inueniret) aduenisset. Nā Apollinē & Dianā aiunt Dionysii & Isidis filios esse. Latonam vero nutricē horū: ac liberatricem. & Apollo quidē ægyptiæ Orus dicitur: Ceres autē Isis Diana vero Bubastis. Atq; hinc solū non aliūde Aeschilus Eurphanoris filius rapuit: quod dico vt solus omnium qui poetę dicuntur fecerit Dianā Cereris filiā. Ob hoc igitur insulā redditam esse natatē: hæc illi sic aiunt. Pfammietibus in ægypto quattuor & quinquaginta regnavit annos: per quos vnde triginta magnā syrię vrbe obsidens oppugnauit donec expugnauit. Hęc est azotos: quę diutissimā inter oēs vrbes dūtaxat (quas nouimus) sustinuit obsidionē. Pfammietichi filius: qui regnū ægypti suscepti extitit Necos Idem fossam ad rubrū mare ferentē primus adgressus est: q̄ Darius perses secundo loco depressit. Lōgitudinis quidē quattuor dierū navigationis: latitudinis vt per eam duę possent simul agi triremes. Aqua quæ in hanc e nilo deducitur paulo supra bubastis vrbe iuxta opidū arabię patumon deducitur euadens in mare rubrum. Initiū foendi iumptū est a planicie ægypti arabiam versus: Nā quę supra planicie sunt cōtinens prope memphim occupat mons: in quo lapidicinæ sunt. Itaq; ad huius montis vna ducta est fossa versus hesperum & auroram longo tractu: & deinde pertingēs diuortio montis tenuis: quod diuortiu ad meridiē: & ventū austrum fert in sinū arabicum: qua breuissimus tractus & maxime cōpendarius est e mari septētrionali ascensus ad australe quod idem rubrū vocatur a monte casio: qui ægyptū-syrięq; disteminat. Hinc stadia mille sunt in arabiu sinum. Et hac quidē breuissimū est. Verum fossa multo lōgior scilicet q̄to est cōfragiosior. In qua fodienda sub rege neco centū viginti milia ægyptiorum perierunt. Inq; eius medio opere Necus desinit: hoc interpellatus oraculo eum id opus barbaro præmunire. Ægyptiis

Apollinis tēplum.

Apollo. Diana. Latona. Or⁹. Ceres. Isis. Bubastis. Pfammietichus.

Azotus.

Necus rex.

Patumon.

Rubrū mare. Casius mōs.

Barbari qui. barbaros oēs vocāt: q nō ipsoꝝ lingua loquūf. Supsedēs itaqꝫ a faciēda fossa necos ad militū copias se cōuertit: atqꝫ ad clas-
ses q̄ partim in mari septētrionali : partim in sinu arabico ad ru-
brū mare sunt ædificatę: quarū adhuc vestigia naualiū oñdūt.
Et classibus qdē necos dū opus fuit esse vsus. Terrestri at̄ acie
cōgressus cū syris i Magdolo victoria potit⁹ est: & post præliū
Cadyti magna syriæ vrbe. In vestitu at̄ curiosus cū fuisset illū
Magdolos. Branchidæ. Cadyti vrbs. Psammis rex Helii.
Apollini dicatū ad brāchidas milesioꝝ misit. Hic pfectis decē
& septē imperii sui ānis decessit tradito impio Psāmī filio suo.
Eo apud ægyptū regnāte nūcū Helioꝝ dimittebatur : iactātes
a se in olympia iustissimū ac maximū inter mortales propositū
esse certamē ratī ne ægyptios quidē hominū sapiētissimos ali-
quid vltra hęc eē inuēturos. Isti vbi in ægyptū puenerūt: eaque
exposuerunt quoꝝ gratia venerāt rex cōuocat ex ægyptiis eos
q̄ sapiētissimi haberētur. Qui cū cōuenissent: & helios audissent
omnia cōmemorātes : que par erat ab eis fieri in edēdo certa-
mine: & se venisse dicētes sciscitatū nūquid possent ægyptiū re-
perire iustius habito inter se cōsilio interrogat helios nunquid
apud eos certarēt ciues: & illis rñdētibus sine discrimine & su-
oꝝ & ceterorū gręcorū cuiqꝫ volēti certare fas esse: atqui in-
quiūt illos cum tale certamē proponāt ab omni iure excedere.
Nullo etenim pacto posse fieri qn cōciui pugnātī ciues fauerēt
faciētes iniuriā hospiti: sed si vellēt iustū pponere certamen. &
si eius grā venissent in ægyptū Iubent hospitibus ponere cer-
tamen nullo heliorū certare permissio. Hęc ægyptii heliis sub-
iecerūt: Psammis cum sex omnino regnasset annos in ægypto
facta in æthiopiā expeditione mox vita defunctus est. Cuius
regnū Apries filius adcepit: qui scdm Psammietichū pauū suū
fortunatissimus extitit omniū ad eā ætatē regnū quinque & vi-
ginti dñatus annos. Quod intra tēpus & bellū Sidoni intulit:
& cū Tyro pugna nauali dimicauit. Sed cū calamitas eū mane-
ret: cōtigat ob eā causam q̄ ego pluribus dum res punicas exe-
quar exponā paucis cōtētus imp̄sentiarū. Cū aduersus cyrenę
os Apries exercitu misso magnā cladē adcepisset. Id ei imputā-
tes ægyptii rebellauerūt opinati se ab illo in apertā perniciē fu-
isse dimissos. Vt his internitione deletis: ipse cæteris ægyptiis
imperitaret securius. Hęc perq̄ grauit̄ ferētes tū ii qui redic-
rūt: tū corū qui interierant amici ingenue descuerūt. Id vbi re-
sciuit Apries mittit ad eos verbis sedēdos Amasim: qui cū p-
uenisset rēphendēsqꝫ dissuaderet ne talia facerēt. quidā ægypti-

tiorum ei a tergo/stans galeā circūdat: eaqꝫ circūdata inquit se
illā ob regnū imposuisse. Neque hoc quod fiebat eo inuito fie-
bat vt ostēdebat. Nā simul atqꝫ ab his qui descuerāt ægyptiis
declaratus est rex sese adparabat tāqꝫ aduersus Apriē moturus.
His cognitis Apries mittit ad Amasim ex his qui secū erāt æ-
gyptiis spectatū quēdā hominē nomine Patarbemē iussu vt ad
se viuu Amasim pduceret. Hic vbi puenit: Amasim ad se vocat.
Amasis (Sedebat aut̄ in equo ad suos cohortādos insolēter)
stolide iubet vicissim hūc ad se adducere Apriē: & cū Patarbe-
mes cū rogaret vt regē adiret : acitus respōdit se iā dudū dare
operam vt id ageret : nec de se ipso Apriem esse questurū: se. n. li
præsto futurū: & alios adducturū. Patarbemes nō ignarus p-
positi illius: tū ex oratione tū ex adparatione q̄ videbat: statuit
suæ diligētia esse q̄ celerrime regē rerum (quæ agerent) facere
certiorem. Huic redeunti q̄ Amasim nō adduceret nullo verbo
edito Apries ira pcitus præcidi aures iussit nasumqꝫ. Id intuē-
tes ceteri ægyptii: qui cum eo haectenus senserāt virū inter eos
pbatissimū: ita fœde indigneqꝫ adfectū: ne tātis per quidē dis-
ferētes ad cæteros trāsēūt: seseqꝫ Amasi tradūt. His quoque au-
ditis Apries armatis auxiliariis (Habebat autē auxiliariorum tē-
dit. Erat ei regia in vrbe sai ingēs ac spectatu digna. itaqꝫ vtri-
que aduersus alteros Apriami & Amasiani in momemphi vrbe
cōsiterūt tētaturi pugnaē discrimē. Sūt aut̄ in ægypto septem
hominū genera: quoꝝ alii sūt sacerdotes: alii q̄ pugnatōres ad
pellant : alii boū pastores alii subulci: alii institores: alii interp-
tes: alii gubernatores nauales. Tot sunt ægyptioꝝ genera a suo
quoꝝ artificio adpellata: sed pugnatōres vocātur calasiries: &
hermothybies. Qui harū regionū sunt. Nā in regiones distincta
est ois ægyptus. Hermothybiorū qdē hæ sunt plagę busritana:
saitana: chēmitana: papremetana: insula psopitis: q̄ vocat̄ natho:
ex dimidia pte. Ex his tractibus hermothybies cū plurimi cē-
tū ac sexaginta milia sunt: quorū nemo qppia opificii questua-
rii didicit: sed oēs rei militari vacāt. Calasirium hæ aliæ plagę
sunt thebana: bubastiana: aphetitana: tanitana: mēdesia: seben-
nitana: athribitana: phatbēhitana: thmuitana: chuphitana: ani-
sia miephoritana. Hęc trib⁹ insulā incolit ex aduerso bubastis
vrbs. Hæ tribus calasirium dū quoad p̄t plurimi coguntur.
Ducenta quinquaginta milia virorū sunt: quibus nec ipsis licet
ylli artificio operā dare: sed solū rei militari filio discēte a p̄e.

Patarbemes.

Patarbemes
mutilatus.

Vñ notandi
sunt q̄ legūt a
pud Vergiliū
tardi venere
subulci cū bu-
bulci legen-
dum sit.
Momēphis
vrbs.
Ægyptiorū
genera.
Calasiries.
Hermothy-
bies.
Busritana.
Saitana.
Chēmitana:
Papremetana:
Prosopitis
insula.
Natho.

Hoc ab ægyptiis ne mutuati sint græci nō possum p certo di-
iudicare: cum videam & apud scythas psalq; & lydos. Deniq;
apud omnes fere barbaros haberi pro ignobilioribus ciuibus
eos: qui artificia discunt eorūque liberos. Generosiores autem
eos qui a manuariis operibus abstineant: præsertim qui cessent
ob bellum. Hoc itaq; cum cæteri græci didicerunt tum præci-
pue lacedæmonii. Corinthii quoque minimi faciunt opifices.
His solis ægyptiorū præter sacerdotes hoc eximii honoris ha-
betur: vt singulorū duodecim agri sunt egregii atq; immunes
singulari agri centum cubitorum ægyptiorum quoquo versus.
Ægyptius autē cubitus Samio par est. Hæc tamē vniuersorum
peculiaris sunt quibus per vices in orbem fruebantur: & nunq;
idem calasirium milleni: & Hermothymbium circa regē fungen-
bantur annuo satellitum munere. Istis præter prædia dabantur
viritim hæc alia panis tostii pondo quinæ mnæ carnis bubulæ
binæ. vini sextarii quaterni. Hæc assidue satellitibus prebebā-
tur. vbi igitur e diuerso veniētes apries cum auxiliariis: amasis
cum vniuersis ægyptiis in vrbem momēphi peruenere: cōcessi
sunt. Et peregrini quidē egregie pugnaverunt: tamen q; erant
multo inferiores numero fugati sunt. Fertur apries ea fuisse p-
suasione: vt nullus neq; deorū neq; hominū posset sibi adimere
regnū. Adeo videbatur sibi illud stabilisse. Et tamen tūc egres-
sus prælio fugatus est: viuusq; captus & ad vrbem sami ductus
ad ædes quæ ipsius anea fuissent: tūc autē Amasis regia. Ibi que
quidū in regia pascebatur eum Amasis honeste asseruauit. Tādē
incusantibus ægyptiis non iuste agere qui suū & ipsorum inimi-
cissimū aleret. ita illis apriē tradidit. Eum isti vbi strangula-
uerunt in monumentis sepelierunt: quæ sunt in templo Mi-
neruæ proxime coenaculū ad leuam manū intuantis. Nā saita-
ni cunctos qui tribules eorū fuere reges intra tēplū sepelierūt.
Et. n. Amasis monumentū ex altera parte coenaculi est: q̄ illud
apriis eiusque progenitorum. In eiusdē templi aula hoc quoq;
est ingens cubiculum lapideum tum colūnis excultum: Palma-
rum arbores imitantibus: tum alio sumptu. Intra id cubiculum
gemini postes stant: in quibus vrna est. Sunt etiā sepulchra cu-
ius nomen si uncupauero hac in re haud sanctē fecero. Apud
saim in tēplo Mineruæ post totū delubrū. ppe Mineruæ parietē
atque in phano stāt ingētes obeli: idest verua lapidea: lacus quo-
cōtiguus lapidea crepidine adornatus: & circūquaque pbe ela-
boratus magnitudine (vt mihi videtur) q̄ta in delo. qui dicitur.

Artifices ig-
nobiles sunt.Opifices vi-
les sunt.Cubitus
ægyptius.
Cubit⁹ sami⁹

Apries capt⁹

Apriis mors

Saitani
reges.

Obeli.

trochloides. i. rotæ speciē. In hoc lacu imagines suorū quisque
effectū noctu faciūt: q̄ vocāt ægyptii mysteria. De qbus cū p-
multa ego nori quo pacto se habeāt: singula tñ absit vt ploqr.
De ceteris quoq; initiatiōe: q̄ græci thesmophoria vocāt: hoc ē
legū lationes absit vt eloquar nisi quatenus sanctum est de illa
dicere. Danaī filias extitisse. q̄ ritū hūc ex ægypto adtulerunt:
eosq; pelasgicas fœminas imbuerūt. Sed deinde oi pelopōne-
so a doribus eiecta sedib⁹ suis ritus initiadi abolitus est: a solis
arcadibus: q; a pelopōnēsibus nō eieci sunt: sed relicta cōserua-
tus. Aprie extincto regnauit Amasis e tribu saitana: & vrbe cui
nomē est siuph. Eū inter initia ægyptii contēnere: nec vilius sa-
ne momenti ducere: vt q; plæbeius fuisset: nec insigni familia
ortus. Sed hos Amasis ad se solertia non asperitate perduxit.
Erant ei cū alia bona infinita tū vero peluis aurea: in qua tā ip-
se q̄ oēs cōiuuæ semper pedes abluabat: hæc ille cōfringit: ex
eaq; dæmonis statuarii facit & in adpositissimo vrbis loco sta-
tuit ægyptii simulachrū aduētes magnopere venerari. Id ama-
sis fieri e popularibus edoct⁹: cōuocatis ægyptiis aperit ex illa
pelui in qua primo ægyptii euomere immingereq; & in qua pe-
des abluere cōsueuerūt factū esse simulachrū: qd tūc tātopere ve-
nerarētur. Itaq; se aiebat pinda atq; peluim eē factū: q; si antehac
fuisset plæbeius ipñtiarū tñ esset rex: eoq; iubere vt sibi honor
hēretur atq; reuerētia. Hūc in modū ad se traduxit ægyptios:
ita vt æquū cēserēt ei seruire. Idē hoc vsus est in rebus agendis
instituto ab aurora vsq; dū refertū est forā: accurate negocia q̄
expediēbāt agebat. Deinde potabat: & inter cōpotores iocabā
morionē agēs ac scurrā. Quibus rebus offensi amici talibus eū
verbis castigabāt. Rex dicētes nō e dignitate tua degis: qui ad
tātā te dimittis neq̄tiā. Nā deberes augusto in folio sedēs augu-
ste interdū res administrare. Ita & ægyptii cognoscerēt a ma-
gno sibi viro psideri: & tu melius audires. Nūc haud q̄q; facis e
regia dignitate. His ille rfidit. Arcus ab his quoq; sunt cū est o-
pus intēdi: eos si semp intēti sint ruptū iri: nec posse eis illos cū
indigeāt vti: ita & hois institutū si assiduo laborare studio: nec
vllā partē ad lusum sibi indulgere velit: fore vt pedetentim aut
mēte capt⁹ sit aut mēbris. Qd ego intelligēs vtriq; rei tēpus i-
pertio. Hęc Amasis amicis rudit. Etenī fert Amasis cū priuat⁹
foret fuisse potandi iocandiq; cū diacitate studiosus: & vir ne
vtiq; rerū agēdarū anxius: & quoties cū potatē ac se oblectantē
necessaria defecissent: solitus circūeūdo furari & cū reposceret

Thesmo-
phoria.Amasis rex.
Siuph vrbis.Flegās ad p-
suadēdū simi-
litudo.Arcus com-
paratio.
Lusus neces-
sarius est.
Amasis
mors.
Amasis ini-
dos.

Amasis in
deos.Minervæ ve-
stibulum.Colossi
Andros-
phinges,Vulcani co-
lossus.Aegypti vr-
bes quot.
Viucendi rō.
Solonis lex.

ab his q̄ dicerent eū ipsoꝝ habere pecuniā: ac negarēt adduci
ad oraculū q̄dēq; eo in loco erat: & frequenter ab oraculis cō-
uictus: frequēter absolutus. At postq̄ adsecut⁹ ē regnū ista egit.
Quicunq; dii eū furti absoluerāt: horū tēpla neq; curā habuit:
neq; vlla re ad stabilimentū donauit: neq; adiens sacrificauit tā
q̄ nihil mtereretur q̄ redderent falsa responsa. Qui autē eū pro-
nunciauerant furē: hos tanq̄ vere deos: nec mendacia reddē-
tes oracula maxime coluit. p̄terea insani vestibulū Mineruæ fe-
cit opus admirandū & lōge superās cætera: tū sublimitate: tum
magnitudine. Tāta est valitas lapidū atq; substructionū: quin-
etiam ingētes colossos & imanes androsphingas ibidē posuit.
Alia quoq; saxa p̄grādia in adparatū cōportauit ducta partim
& lapidicinis q̄ iuxta mēphim sunt: partim vtiq; q̄ maioris mo-
lis erant ex vrbe elephātina: quæ sai distat viginti dierū nau-
gatione. Ad hęc q̄ nō minime sed maxime oīum admiror ad-
tulit ædificiū ex solido saxo ab vrbe elephātina: in quo adferē-
do trienniū consumpserunt duo milia delectoꝝ viroꝝ: q̄ om-
nes erant gubernatores. Eius tectū extrinsecus est vnus & vi-
ginti cubitorū lōgitudō quatordēcim latitudo: octo sublimi-
tas. Hęc est dimēsiō exterior tecti ex vno lapide: Introrsum ta-
men duo de viginti & amplius cubitorū est lōgitudō: quinq; su-
blimitas. Domus hęc ad ingressum tēpli collocata ē. Nā ob id
aiūt in tēplū nō fuisse pertractā q̄ tecto aduerso cū suspirasset
eius vehēdi architectus vtpote pertesus diutino tēpore opere
ea de re stomachatus Amasis non pmiserit hominē vitierius tra-
here. Nōnulli aiunt quēdā ex his: q̄ vestibus lapidē agebant ab
illo fuisse oppressum: iōq; lapidē nō introductū. Donauit p̄te-
rea operibus ob magnitudinē spectāculo dignis cū alia tēpla
insigniatū in mēphi tēplū Vulcani colosso supino ante illud po-
sito lōgitudinis q̄ncq; & septuaginta pedū. Superq; idē pauimē-
tum gemini colossi stant ex æthiopico lapide viciū pedū ma-
gnitudinis hinc & hic illi magno adsistētes. Cui⁹ instar ē alter
in sai lapides eodē habitu iacēs. Illud ēt q̄d in mēphi ē tēplū in-
gēs & spectatu dignissimū aiūt Amasim ædificasse. Sub Amasi
rege dī egypt⁹ fuisse maxie beata in his q̄ vel regioni ex flumie
vel hoib⁹ ex regiōe pueniūt: & vrbes q̄ icolerēt tūc fuisse nūero
illie viginti milia. Amasis quoq; extitit: q̄ legē hęc apud ægyp-
tios cōdidit: vt singuli eoz̄ ānis apd̄ puiciā: p̄sides demōstra-
rent vñ viuerēt. Et q̄ aut hoc nō faceret: aut nō demōstraret se
legitime viuerē: is morte adficeret. Quā legē Solō ab ægyptiis

mutuatus: atheniensibus tulit: q̄ illi q̄ sit castissima assidue vsur-
pant. Amasis quoniā græcorū erat studiosus cū alia in quosdā
græcos officia cōtulit: tū his q̄ in ægyptū cōcederēt: dedit fa-
cultatē naucratē vrbe incolēdi. Qui vero eoz̄ nollēt illic habi-
tare: sed nauigādo negociari fecit potestātē certis in locis aras
& phana extruendi. Adeo maximū eoz̄ phanū atq; celeberrimū
vocat græcū. Ciuitates autē q̄ cōmuniter extruxerunt sunt
ionū quidē: chius. theus: phocæ: clazomenæ. Dorū autē rho-
dus: enidus. halicarnasus: safelis. Aeolog: vero vna mitylene.
Harū ciuitatū hoc phanū est: & ab his p̄fecti emporii nūdinarū
siue mercati p̄bētur. Cæteræ ciuitates: q̄ cōsortes huius rei sūt
nō rei ad ipsos pertinētis cōsortes sunt. Separatī tñ ædificauē-
rūt eginete quidē Iouis: Samii autē iunonis: Milesi vero Apol-
linis phanū. Nā vetus emporiū erat sola naucratis: p̄ter hoc in
ægypto aliud nullū. Quod si qs in aliud aliq̄d nili hostiū adpli-
cuisset: is necesse habebat deierare se venisse inuitū: dato q̄ iu-
reiurando eadē naui ad canobicū nauigare: & si id minus p̄ cō-
trarios ventos possēt onera fluuialibus nauigiis circumagere lu-
strando delta donec perueniret naucratē. Ita naucratis in ho-
nore fuerat. Iā vero cū amphictyones tēplū q̄d nūc delphis ē:
ga illud prius sua sponte deflagrauerat trecētis talendis cōstru-
endū locassent: Delphi quos q̄rta pars sūptus cōtingebat circa
ciuitates yagi cū aliunde: tū vero nō minimū ex ægypto rettule-
runt. Nā amasis quidē eis mille talēta alūnis. Græci autem qui
ægyptū incolēbāt vicinas mnas donauerūt. Cū cyrenais quo-
q; amasis amicitia societateq; inuit: ita vt illinc vxorē etiā puta-
ret sibi eē ducēdā. Siue sceminæ græcæ amore capt⁹: siue alias
ob beneuolētiā cyrenæoz̄ vxorē q̄ duxit. Alii volūt filiā fuisse
Batti filii Arcefilai: Alii Critobuli inter suos populares viri spe-
ctati noie Ladicen: cū qua dū in toro cubaret cōcubere non po-
terat: cū tamen aliis mulieribus vtteretur. Id cū diu fieret: Ad eā
amasis tu vero inqt vxor veneficio me læsisti. Ideoq; nullo ma-
chinamēto vales effugere: quo minus inter oēs mulieres teteri-
ma pereas morte. Ladice cū pnegando nihilo placatiōrē red-
deret Amasim: vouit itra se Veneri si ea nocte secū coiret ama-
sis. (Hoc. n. sibi esse machinamentū) statuā cyrenas se illi missū
rā. Cōcepto statim voto coiit cum ea amasis: ac deinceps quo-
ties adiret cum ea coibat: ac postmodū eam perq̄ valde dilexit.
& lacide votum deē psoluit facta statua cyrenasq; missa que ad
meā vsq; memoriā incolumis erat extra vrbe Cyrenensem po-

Naucratis
vrbs.Chius. The⁹.
Phocæia.Clazomenæ.
Dorū vrbs.

Rhodus.

Cnidus.

Halicarnas⁹.

Phafelis.

Mitylene.

Delphicum
templum.

Battus.

Amasis vxor

Ladice.

Veneris sta-
tua.

Dōaria Ama
lis varia

sita hāc Ladicē Cābyfes postea q̄ ægypto potitus est : cognito
quenā esset cyrenas illesam remisit. Donauit item amasis dona
ria q̄ misit in græciam. Cyrenas quidē statuā Mineruæ inaura-
tam & sui imaginem pictura adūbratam. Lūdū autem duo lapi
dea Mineruæ symulachra: & thoracem lineū spectaculo dignū
Samum vero iunoni bifarias sui imagines quæ magno in tem-
plo erectæ erant post ianuas ad meam vsq; ætatem. Sanum qui
dem propter hospitium. quod inter ipsum erat: & Polycratem
Cypr⁹ primū. Lindū autē nullius hospitii gratia: sed q̄ templum
quod lindū est. Mineruæ feruntur extruxisse. Danaï filia: post
q̄ agnitæ sunt cū filios ægypti effugerant. Hęc donaria dedica-
uit amasis: primūsq; mortaliū cyprum cepit: tributariāque fecit
prouinciam.

Polycrates.
Cypr⁹ primū
ab Amasi cap-
ta.

¶ Herodoti Halycarnasei Historiarum Liber Tertius: qui in
scribitur Thalia Laurentio Vallense interprete.

Cābyfis

Duersus hunc amasim Cābyfes cyri filius cō-
parato cum ex aliis quibus imperabat: tū ex
græcis ionibus æolibusq; exercitu: bellū mo-
uit Ob hanc causam misso in ægyptum lega-
to. Cambyfes petiit ab amasi filiam: & petiit
consilio cuiusdam ægyptii: qui amasi erat in-
fensus: q̄ se potissimū ex omnibus ægypti
medicis Amasis ab vxore & liberis abstraxisset amandando in-
persas nuocq; tempore Cyrus ad amasim miserat petitum oculo-
rium medicū omniū qui in ægypto essent præstantissimū. Ob
id infensus Amasi ægyptius insitit suadere Cābyfi vt ab ama-
si filiam peteret: vt ille aut moerore adficeretur data filia: aut nō
data Cābyfi redderetur inuisus. Amasis eam nec dare audebat
nec abnuere. Nam & Cābysem intellegebat nō habiturū illā v-
xoris loco sed pellicis: & persarū potētiam grauabatur. Horre-
batq; hæc reputans ita sibi faciendū statuit: Erat Apriis superi-
oris regis filia nomine Nicetis vnica domi relicta grandis atq;
speciosa. Hanc puellā amasis vestitu pariter & auro exornatam
pro sua in persas dimittit: quam cū post aliquū tēpus Camby-
ses salutasset filiā amasis adpellans: ipsa ad eum rem inquit rex
ignoras ab Amasi elusus: qui me ornatu cōptam trāsmittit tra-
dens tibi pro sua cū re vera sim apriis filia: quē ille dominum
suum cū ægyptiis rebellans interemit. Hic sermo extitit causa

Ocularius p̄-
stātissimus
medicus.

Nicetis puel-
la.

que Cambysem Cyri vehementer indignatū induceret aduer-
sus ægyptū. atq; ita quidē memorāt p̄ se. Ægyptii autē Cāby-
sem suum vendicant adferentes ex hac Apriis filia illū esse ge-
nitum. Cyrū enim fuisse qui ad Amasim miserit super filia non
Cābysem: quod cū dicunt non recte dicunt & si eos hoc nō la-
tet. Nam si qui alii profecto & ægyptii recte norunt mores per-
sarum apud quos illud in primis nefas est illegitimum optine-
re regnū si adsit legitimus Prætereā Cassandanes filius erat cā-
byfes Pharnaspe virō Achæmenide genitæ nō mulieris ægypti-
tæ: Sed ægyptii rem gestā transferunt fingentes sibi cū Cyri
familia intercedere cognationē: & hæc quidē ita se habent. Ce-
terum ille sermo mihi nō probatur: quo dicitur mulierē q̄dam
perfidē ad vxores Cyri introgressam cū liberos cassandane ad-
sistentes forma ac statura egregia cōspicaretur: supra modū ad-
mirandā magnis tulisse illā laudibus: eiq; Cassandane (q̄ Cy-
ri esset vxor) ita dixisse Me q̄ taliū filiorū sum mater Cyrus cō-
temptui habet præponens q̄dam ex ægypto ancillam videlicet
infensam Niceti ista dixisse: & ei maximum natu filiorū camby-
sem subiecisse. Ego vero tibi mater cum in virilem etatem ado-
leuero summa ægypti reddam ima: & ima summa. Idq; dixisse
circiter decem natum annos admirantibus mulieribus: & cū in
virilem adoleuisset ætatem: & regnū obtinuisset huius rei me-
morem ægypto bellū intulisse: adcessit huc & aliud quiddā ad
hanc sumendam expeditionē. Erat quidam auxiliariorū Ama-
sis nomine Phanes genere halycarnaseus vir consilio præstans
& in re bellica strenuus. Hic Phanes nescio q̄d amasi succensus
nauigio profugit ex ægypto volens in colloctionem venire
Cambyfis cū Amasis (q̄ inter auxiliares non parui momenti
esset: quodq; de rebus ægypti non nihil cōpertissimū haberet)
insequi statuit adhibita diligentia adsequēdi. Itaq; ad hominē
insequendū mittit cū triremi eunuchorū fidissimum. qui pha-
nem adsecutus in lycia cepit: sed non rettulit in ægyptū ab illo
prudencia superatus. Nā phanes maētatis custodibus abiit in p-
sas. Cambysemq; molientem aduersus ægyptū expeditionem:
& quo pacto carentia aquis loca transmitteret ambigētē adiit:
Eiq; cum alias amasis res exposuit: tum vero quæ ad trāsmit-
tendum pertinebant suadens ad regem arabum mitteret ora-
tum: vt sibi tutum præberet transitum. Hac enim dūtaxat parēt
ingressus in ægyptum. Nā a phoenice vsq; ad montes cadytis
quæ est vrbs eorum asyriorum: qui nunc palæstini vocantur:

Cābyfes cur
in ægyptū.

Cassandanes
Pharnaspes.

Persarum re-
ges qui.

Cassandanes

Phanes vir
præstans.

Phanes ad
Cambysem.

Cadytis vrbs

Icnysus.

a cadyti (Vt mea fert opinio) nō minore vrbe q̄ sardis emporia secundū mare vsq; ad vrbe icnysum arabicæ ditionis est ab vrbe icniso rursus syriacæ vsq; ad locū serbonitidis : iuxta quē casius mons pertingit ad mare a serbonitidis lacu: in quo se Typhon fertur occultasse: deinceps iā ægyptus est. Hoc tñ interca-
pedinis inter vrbe icnysum: & montē casū & lacū serbonitidis non exiguus tractus est: sed itineris instar triū dierū vehemens ter aridus. Verū quod pauci eorū qui in ægyptū nauigant notū habent: hoc dicere. Ex oi græcia: & præterea ex phœnice portatur in ægyptū bis quot annis vas fictile vini plenū: & tñ ibi ne vnū qdē nūero (vt sic dicā) vas vinarū fictile aspici vacuū pōt. Vbinā (dicat aliquis) hæc vasa cōsumūtur: Hoc quoq; ego depromā. Præfecti prouinciarū necesse habent ex sua quisq; vrbe collegere vasa testacea: q̄ mēphim portantur. Eadē e mēphi alii aqua impleta portare in hæc arida syriæ loca. Ita hydræ su peruenientes in ægypto sumptæ ad veteres in syriā portantur atq; hunc in modū: quem dixi aqua contracta persæ fuerūt: qui hoc ingressu adparato q̄ celerrime ægypto potiti sunt. Sed tūc cū in expedito aqua nō esset: Cābyles audito hospitis halicarnasei cōsilio missis ad regē arabū nunciis tutum iter præcatus optinuit data adceptaq; inuicē fide. Arabes seruant fidē inter homines vt qui maxime quā hunc in modū dant. Quoties fœdus inire volunt aliis quidā medius inter vtrūq; stans acuto la pide ferit volā iuxta maiores digito ipsorū: qui fœdus ineunt. Deinde sumpto flocco ex vtriusq; vestimento inūgit eo sanguine septē lapides in medio positos inter inungendū inuocans. Dionysii & Vraniā. Hoc actō idē qui fuit sequester fœderis inter amicos cōtrahendi vadatur hospite aut forte ciuē: si cū ciue res agitur. Quod fœdus & ipsi qui amicitia cōtraxerunt seruare iustū censent. Dionysii: quē Oratal: & Vraniā q̄ Alilat adpellant solos deorū esse arbitrantur. Et quēadmodū Dionysii ita puellarū capillū tondere aiunt. Tondentur autē in rotūdum tēpora subradentes. Igitur postq̄ fœdus cū nunciis iniit arabs talē rem cōmentus est. Camelos oēs postea q̄ vtribus cameliniis aqua completis oneravit: egitq; ad loca humore carentia. Ibiq; Cambylis exercitū p̄stolabatur. Ex his quæ narrantur hoc qd̄ dixi propius fidē est: tñ qd̄ minus credibile est: quādoquidē cōmemorantur: cōmemorare debeo Est magnū in arabia flumen nomine corys: exiens in mare quod dicitur rubrū. Ab hoc flumine fertur arabum rex canalē ex bouinis: aliisq; crudis coriis

Arabū fides.
Fœderis ritusDionysius.
Oratal.
Vrania.
Alilat.

Corys fluius.

consuetū tanta lōgitudine produxisse: vt ad loca arida: & per illum aquā pduceret. Inq; ipso arido solo ingentes cisternas fossisse: qua recepta aqua potum suppeditarent: & cū sit a flumine ad terrā aridā duodecim dierū via per tres aquæ ductus in totidē partes aqua deduxisse. Apud nili autē ostiū quod dicitur Pflammenit⁹. Amasis anni
Amasis anni
Portētum
Apd thebas
egyptias maximum.
Phanis filiorum obtuncatio.
Perfarū capitula fragilia
Aegyptiorū capita firma.
Aegyptiis cur capita firma sint.
Persis cur capita fragilia
Aegyptiorū fuga.

consuetū tanta lōgitudine produxisse: vt ad loca arida: & per illum aquā pduceret. Inq; ipso arido solo ingentes cisternas fossisse: qua recepta aqua potum suppeditarent: & cū sit a flumine ad terrā aridā duodecim dierū via per tres aquæ ductus in totidē partes aqua deduxisse. Apud nili autē ostiū quod dicitur Pflammenit⁹. Amasis anni
Amasis anni
Portētum
Apd thebas
egyptias maximum.
Phanis filiorum obtuncatio.
Perfarū capitula fragilia
Aegyptiorū capita firma.
Aegyptiis cur capita firma sint.
Persis cur capita fragilia
Aegyptiorū fuga.

consuetū tanta lōgitudine produxisse: vt ad loca arida: & per illum aquā pduceret. Inq; ipso arido solo ingentes cisternas fossisse: qua recepta aqua potum suppeditarent: & cū sit a flumine ad terrā aridā duodecim dierū via per tres aquæ ductus in totidē partes aqua deduxisse. Apud nili autē ostiū quod dicitur Pflammenit⁹. Amasis anni
Amasis anni
Portētum
Apd thebas
egyptias maximum.
Phanis filiorum obtuncatio.
Perfarū capitula fragilia
Aegyptiorū capita firma.
Aegyptiis cur capita firma sint.
Persis cur capita fragilia
Aegyptiorū fuga.

consuetū tanta lōgitudine produxisse: vt ad loca arida: & per illum aquā pduceret. Inq; ipso arido solo ingentes cisternas fossisse: qua recepta aqua potum suppeditarent: & cū sit a flumine ad terrā aridā duodecim dierū via per tres aquæ ductus in totidē partes aqua deduxisse. Apud nili autē ostiū quod dicitur Pflammenit⁹. Amasis anni
Amasis anni
Portētum
Apd thebas
egyptias maximum.
Phanis filiorum obtuncatio.
Perfarū capitula fragilia
Aegyptiorū capita firma.
Aegyptiis cur capita firma sint.
Persis cur capita fragilia
Aegyptiorū fuga.

Aphri

Cyrenæi.
Baracæi.Pſammenit⁹
rex deposit⁹.Domestica
Amici lamē-
tatio.
Filioꝝ obit⁹.

ex vrbe effusi nauim corrumpunt. Virosq; frustatim dilaniatos in opidū adferunt. Et ægyptii quidē post hæc obsessi aliq̄diu restituerunt. Aphri vero id aduertentes eadē sibi quæ ægypto contigissent veriti sese citra pugnā dā dederunt tributūq; inter se partiti dona miserunt. Cyrenæi quoq; ac baracæi itidē vt aphri timentes similia & ipsi fecere. Cābyles munera q̄ ab aphris venere per benigne adcepit: q̄ autem a cyrenæis succensens vt opinor q̄ exigua erant: quingentas. n. mnas argenti miserant: hæc sua manu prehensas dispersit in milites. Decimo die quam muros mēphis cepit Cābyles pſammenitū ægyptiorū regē: q̄ sex omnino regnabat annos: deposuit in suburbanis ignominie gratia cū ægyptiis aliis: vt eius animū experiretur. Hoc facto filiam illius velitu seruilis circūdatam cum hydria ad aquā omisit: & cū ea similiter indutas alias quas delegerat primorū virorū filias virgines: quæ vbi ad patres peruenerunt cū euulatu ploratuq; ceteri quidē patres cōspectis filiabus tam male adceptis vicium vociferati sunt atq; fleuerunt. Pſammenitus autē intuens atq; intelligens humi vultū demisit. Prætergressis puellis aquam ferentibus secundo loco Cābyles ante oculos pſammeniti misit filium eius cū duobus milibus ægyptiorū æqualis ætatis vinctas sine ceruices & frenata ora habentibus. Ducebatur autē luituri pœnas his mytylenæis qui cū naui fuerant ad mēphum obruncati. Ita enim censuerant regii iudices pro sanguis suorum interfectis: denos primorum ægyptiorū interficiendos Pſammenitus prætereuntes intuens & filiam animaduertens duci ad mortē aliis ægyptiis: qui circūsedebat cōplorantibus: atq; indigne ferentibus ipse idē quod erga filium fecit. His quoq; prætergressis addidit vt quidam cōpotorū eius iam natu grandior pristinis bonis delapsus ac nihil habens nisi quæ inops mendicabat obiret exercitū nec nō pſammenitum aliosq; ægyptios in suburbanis confidentes. Quē vt cōspexit pſammenitus erūpente ingenti fletu cōpellans nomine amicū caput suum cædebat. Aderant autem ei obseruatores q̄ vt quicq; ab illo fiebat ex omni viarum exitu cābyli renunciarent. Ea quæ fiebant admiratus. Cābyles misso nūtio pſammenitum percōctatus est. Inquiens pſammenite herus te Cābyles interrogat q̄ obrem tu qui visa filia idigne adfecta: viso filio ad mortē eunte: neq; euulasti: neq; fleuisti pauperē tanti feceris (tibi vt ab aliis audiuit) nō propinquum. & Cābyles quidē ita interrogauit. Pſammenitus autē his verbis respondit. Fili Cyri do-

meſtica malā erant maiora q̄ vt possem ea deſlere. At lamētatio amici digna lachrymis fuit: qui e multis ac fortunatis opib⁹ ad inopiam recidit in extremo limine ſenectutis. Hæc vbi reſponſa ab hoc renunciata ſunt viſus eſt illis pſammenitus (vt ab ægyptiis fertur) recte reſponſiſſe: Croeſuſq; dicitur illachrymaſie item qui aderant perſæ. Ipſiq; Cābyſi miſerationē ſubiſſe vt patinus iuſſerit & filiū ex his qui morti adducti eſſent liberari: & patrem e suburbanis excitatum ad ſe perducere. Sed filiū quidem qui adierunt non iam ſuperſtitem inuenerunt: ſed primo loco truncatū. ipſum vero pſammenitū excitantes ad cābyſem perduxerunt: vbi reliquū vitæ degit nihil violentū paſſus qui ſi cōpertus fuiſſet: nec adfectaſſe res nouas adcepſiſſet ægyptum: vt eam procuraret. Nā cōſueuerunt perſæ in honorē habere filios regū: etiā ſi qui ab eis deſeciſſent: tamē illorum filiis reſtituere principatū. Quod eos ira facere conſueſſe cum aliis per multis poteſt probari documentis: Tū vero hoc q̄ ithānyra inari aphri filius recepit: quē pater obtinuerat principatum: q̄q; Pauiris Amyrthæi filius & ipſe paternū recuperauit imperiū. Nec ipſis inaro & amyrthæo q̄q; amplius a perſis irrogatū eſt. Nūc pſammenitus male cogitans mercedē adcepit. Nam cū ad deſectionē ægyptios induxiſſet: captus eſt: ac deinde a Cambyſe conuictus e potō cruore taurino conſeſſim expirauit: atq; hūc in modū iſte deceſſit. Cābyſes autem e mēphi i vrbē ſaim abiit animo facienda quæ fecit. Et enim ſimul atq; in ædes Amariſis i grefſus eſt imperauit cadauer Amariſis e conditorio adferri. De inde prolatū verberibus cædi ac vellicari: & ſtimulis pungi: oī deniq; contumelia inſeſtari. Quod facientes poſtq̄ deſatigati erant. Nam cadauer (vt pote ſallitum) reſiſtebat: nec quicq; omnino elidebatur iuſſit cremari: haud quaſ ſanctē iubens: quia pſæ deum eſſe ignē arbitrantur: & apud neutros moris eſt crema re cadauera. Perſas quidē propter id quod dictū eſt: quia nefas eſſe aiūt deo depaſci cadauere hoīs. Aegyptios autē qa pſuaſū habent ignē animatam beluā eſſe & omnia quæ nāſcuntur deuorare: & poſtq̄ deuorando fuerit expleta vna cū ipſa re deuorata emori i deoq; nō eſſe apud eos cōſuetudinē mortuū beluis tradendi. ſed ſalliendi tum ob id: tum ne humatus deuoretur a vermibus. Ita neutris probatam rem iuſſit agi Cābyſes. Quāq; (vt ipſi aiunt ægyptii) non amariſis fuit qui ita paſſus eſt: ſed alius q̄dam ægyptius eadē quā amariſis ætate: quē perſæ amariſim arbitratres vexauerūt. Memorāt. n. Amariſim cū ex oraculo audiſſet q̄

Pſammenit⁹
ap̄ Cābyſē.Ithānyra
inarius.
Pauiris a-
myrthæus.
Pſammeniti
mors.Amariſis cada-
uer.
Ignis deus.
Cadauera
cur non cre-
mabantur.

Ammonii
Aethiopes
Carthagi-
nienfes.
Macrobii po-
puli.

Solis mensa.

Ichthyo-
phagi.

Phoenices.
Cyprii.
Cābyfis do-
na ad regem
aethiopū ma-
crobiiorum.

circa se defunctum futura essent: hoc modo rei venturae medē dū putasse: vt eū hominē qui flagellatus est: ad postes sepeliret extra conditoriū suū: se autē in cōditoriū q̄ intimo recessu col- locari filio mandaret. Mihi tñ nō videtur hāc ab initio amafis fuisse mandata de sua & alterius hominis sepultura: sed alias ab aegyptiis adornata. Secūdū hęc cābyfes cōstituit trifariū mo- uere bellum aduersus carthaginienfes aduersus ammonios ad uersus ammonios aduersus aethiopes macrobios .i. longenos qui aphricā ad australe mare incolunt aduersus quidē carthagi nienfes nauticis copiis. aduersus autē amonios peditatu. Ad uersus vero aethiopes prius exploratores mittendos per specieē dona ferendi illoꝝ regi spectatū illic mensam. Solis nūquid re vera esset: simulq; res aethiopicas exploratū Solis mensa talis esse memoratur. Est in suburbanis pratū omniū quadrupedum assa refertū carne: q̄ per noctē singuli ciuium magistratus pro- perant ponere: ad eāq; vbi illuxit cuilibet epulatū licet accedere. Hāc ipsa terra reddi assidue indigenae aiunt. Est mensa qui- dem (q̄ solis vocatur) talis esse fertur. Cābyfes autē vbi statuit speculatores dimittere continuo ab vrbe elephantina aduersit ex ichtyophagis: id est pisce vescētibus maxime gnaros ethiopi- cae linguae. Vsq; dum isti veniunt. Interea nauales copias car- thaginem versus nauigare iubet. Verū hāc executuros se phoe nices negauerunt. Esse enim magno cum illis iureiurādo se de uinctos. Præterea non facturos sancte si aduersus liberos suos militarent. Nam ceteri phoenicibus ire recusantibus ad pugnā dum haud idonei erant. Ita carthaginienfes quo minus in ser- uitutē persarū redigerentur euaserunt: quoniā Cambyses haud æquū ducebat vim adferre phoenicibus: q; seipfos p̄sis dedide- rant: & ex qbus nauticus ois cōstabat exercitus. Cyprii quoq; qui aduersus aegyptū in militia erant: sese & ipsi dederant. Cā byfes posteaq; ex vrbe elephantina aduenerunt Ichthyophagi eos ad aethiopes misit iustos cū ea dicere q̄ oporteret. tū dona ferre amiculū purpureū aureūq; torquē tortilem: & armillas ac vnguētū alabastrū: cadūq; vini phēnicei. Aethiopes hi: ad quos misit cābyfes ferunt esse maximū oīum hoīum atq; pulcherri- mi: diuersisq; vti a cæterorū hominū ritibus cū aliis: tum vero hoc circa regnū q; quē e popularibus maximū pro magnitudi ne validū iudicant: hunc regē deligendū censent. ad hos itaq; viros Ichthyophagi venerūt offerentēsq; regi munera: ita locu ti sunt. Cābyfes persarū rex cupiēs amic⁹ tibi fieri atq; hospes

nos misit iubēs vt i colloquiū tuū veniremus tibiq; hāc dono daremus: quoꝝ ipse vsu maxime delectat. Ad hos aethiops gna rus ad specularandū venisse talia respondit. Neq; rex persarū vos ideo cū donis misit q; magnificat hospitiū meū neq; vos ve- ra loquimini. Quippe qui ad explorandū nostrū imperiū veni- stis: neq; iustus ille vir est. Si. n. iustus foret nō alienā regionem adfectaret sed esset sua contētus nec hoies (a quibus nihil lacel situs ē) in seruitutē redigeret. Ei nūc vos hūc arcū date ita di centes. Rex aethiopū regi psarū cōsiliū dat qn̄ psae tā facile tra hent tāta magnitudine arcus: tūc aduersus macrobios aethio- pes cū maioribus copiis moueat bellū. Interi dūs grās habeat q nō inducūt in mētē filiis aethiopū: vt p̄ter suā velint aliā cō parare regionē. Hāc locutus arcū laxauit eisq; qui venerāt de- dit. Tū sumpto purpureo amiculo rogauit: quid nā esset: & quo modo cōfectū: & cū ichtyophagivēritatē de purpura: deq; tin ctura dixissent: dolosi inqt hoies dolosa sunt vestimenta. Scdo loco de auro sciscitatus de tortili monili atq; armillis ornatum eius rei exponētibus ichtyophagis risit atq; existimans vincu la esse inquit robustiora apud se vincula eē. tertio sciscitatus vn guentum cū illi de cōfectura: vnguentiq; rationē dixissent: idē dixit: qd de vestimento. Vbi ad viuū peruenit: eiusq; cōficien- di rationē audit: maiorē in modū delectatus potu. Percōctat⁹ est qbus nā rebus vesceretur rex: & qd longissimū tēpus a viro perla viueretur. Isti dixerunt vesci regem pane exponentes tri- tici naturā: perfectissimūq; diu viuendi spatiū homini persae p poni octoginta annos. Ad hāc aethiops nihil se mirari (inqt) si stercore vescentes paucis viuerent annis. Nā ne tot quidē an nis victuros: nisi hoc potui adeptum referrēt. Adfirmantibus ichtyophagis ita esse de vino. hoc .n. iplos persis subdidisse. Interrogat⁹ vicissim rex ab ichtyophagis de vita & victu ple rosq; e suis ait ad centū viginti annos peruenire: nōnullos etiā hoc ætatis trāscēdere: cibū eis esse carnē coctā & potū lac: & cū speculatores de numero anaorū mirarētur: ad fontē quendā eos deduxit: in quo loti efficiuntur pinde atq; inuncti violā o- lentes: eā aquā aiebant exploratores adeo inualidā: vt in ea ni- hil innatare possit ne lignū quidem & q̄ leuiora sunt ligno: sed omnia pessum ire in profundum. Hāc aqua si vere apud illos est qualis cōmemoratur. ideo Macrobii: id est lōgeni existūt: q; ea semper vtūtur. Deinde a fonte rex istos ad carcerē deduxit: vbi viri omnes aureis vinculis erant adligati. Est. n. apud hos

Iusti officii.

Prouerbialis sentētia do- losi hoies do- losa & eorum vestimenta.

Persarū anni & victus.

Aethyopum anni & vict⁹.

Fons violā olens.

Macrobii cur longeni.

Aes apud æthiopes præciosissimū. Vitrea sepulchra. Imprudēs ac temeraria expeditione. Ammonii. Fames in homines. Oasis vrbs. Beatorum insulæ.

æthiopes omniū rarissimū ac preciosissimū æs. inspecto carcere exploratores inspexerūt & mensam: quæ dicitur Solis. Post hanc ad extremū inspexere eorū sepulchra quæ dicuntur e vitro esse constructa hunc in modū. Posteaq̄ mortuū siue ægyptiorū: siue aliorū more arefecerunt totum gypso inducunt: picturaq̄ exornantes representāt quoad potest effigiē eius. Deinde cippum ei e vitro: quod apud illos multū est & facile effoditur circūdant: in cuius medio mortuus interlucet nihil neque odoris ingrati: neq̄ fœditatis vlli⁹ exhibēs: sed omnia ipsi illi mortuo similia habēs. Hunc Cippū maxime p̄p̄inqui intra ædes annū tenēt offerētes ei omniū rerū primicias hostiaq̄. Anno exacto efferūt: circaq̄ urbē statuūt. Omnibus exploratores inspectis reversi sunt: q̄ cū ista renūciassent Cābyssi: cōtinuo ira percitus adversus æthiopes exiit in expeditionē: neq̄ rei frumentariæ adparatu indicto: neq̄ secū ipso ratōe invita q̄ in extrema terrarū faceret expeditionē: veluti vesanus nec mentis compos simul atq̄ ichthyophagos audit profectus est cū omni peditatu græcis qui aderāt illic manere imperatis. Vbi ad thebas est vētum delegit de exercitu quinquaginta circiter milia quibus p̄cepit vtrāq̄ amonios diriperēt. deinde oraculū Iouis incēderēt: ipse cum reliquis copiis adversus æthiopes cōtēdit. Sed anteq̄ gntā itineris cōfecissent. exercitus protinus eū cōmetus omnis (quē secū habebat) defecit: mox & iumēta ad vescēdū defecerunt. Quibus rebus cognitis Cābysses si respicisset: ac retroduxisset exercitū in eo qd̄ prius admiserat p̄cō vir sapiēs extitisset. Nūc aut̄ nihil pensi hñs assidue p̄cessit vlt̄erius. Milites q̄diu qd̄ de terra sumerēt hūerūt: herbis victitauerūt. At vbi ad sabulō p̄uenere: ibi nōnulli dirā rē perpetraverūt. nam sortiti ex seipsis decimū quēq̄ comederūt. Id audiēs Cābysses veritus suorum mutuā depastionē intermissa adversus æthiopes expeditione retro rediit: thebasq̄ peruenit multis de exercitu amissis. Et cū e thebis descēdisset memphin græcos missos fecit vt illinc enanigarēt: & exercitus quidē adversus æthiopes ita gessit. Copiæ autē q̄ adversus amonios missæ erāt e thebis movētes itinere duces sequebātur: ac nisi sunt vsque dū ad urbē Oasis p̄uenērunt: quā incolūt fami hi qui ferūtur e tribu æschrionia eē septē dierū per harenas itinere distātē a thebis q̄ regio vocat̄ lingua græcā macaron nesi. i. beatorū insulæ. In hunc locū dicitur pervenisse exercitus. Deinceps qd̄ de eo actū sit p̄ter amonios & eos q̄ ab his audierunt: nulli alii quicq̄ hñt dicere. Nā neque

ad ammonios pervenerūt: neq̄ retro reuerterūt. Ab ipsis autē ammoniis id demū fertur cū illi ex vrbe dasi per harenā iter facerēt. Iāq̄ medio fere spatio inter oasis & amonios prāderēt. Ingruisse magnū ac validū austrū: & ingestis harenæ cumulis eos obruisse: atque hunc in modū illos e cōspectu sublato. Ita actum esse de hoc exercitu: ammonii memorant. Cambyse mēphi regresso apis quē græci vocāt Epaphon adparuit. Aegyptii vbi apis extitit vestimēta quā pulcherrima ferre: & celebrādo festo operā dare. Id tunc faciēs ægyptios Cambysses intūs: ratusq̄ ob res a se male gestas prorsus illos esse in his gaudiis p̄positos: adersit mēphis: quos vbi p̄sto fuerunt: interrogat qd̄ ita cum antea se apud memphi agēte nūq̄ aliquid tale fecissent: nunc id facerēt. Postea q̄ ipse rediisset parte copiarum amissa. Illi dicere dum ipsis deus adpareret (Longo autē tēporis intervallo adparere solitum) tunc omnes ægyptios solē celebrare lētitiam. hęc vbi audiit Cambysses mentiri eos respōdit: ac tanq̄ mentientes morte multavit his interemptis iussit sacerdotes in cōspectu venire. Quibus eadē referentibus dixit: Si quis deus mansuetus ad ægyptios veniret fore vt se nō latearet. hactenus locut⁹ iussit sacerdotes adducere Apim. Illi ad eū adducendum perrexerunt. Est autē hic Apis idēq̄ Epaphus e vacca genitus: quæ nullum dum aliū potest cōcipere fœtū: quā ægyptii aiunt fulgure ictam cōcipere ex eo apim. habet hic vitulus qui adpellatur Apis hęc signa. Toto corpore est niger: in frontem habens cādorem figuræ quadratæ. In tergo effigiem aquilæ: cantharum in palato: duplices in cauda pilos. Posteaq̄ Apim sacerdotes adduxere. Cambysses veluti vecordior: educto mucrone cum vellet ferire ventrem: femur percussit: cachinansque ad sacerdotes inquit. O capita nequam huiscemo dii existunt sanguine atque carne præditi: & ferrum sentientes: dignus nimirū ægyptiis hic deus. Nos certe ludibrio habuisse non iuuabit. Hęc locutus imperavit his: quorum numerus erat vt sacerdotes quidē flagris cæderent. Aegyptios autē (vt quēque feriantem adipiscerētur) occiderent. Ita festū solutum est. Sacerdotes multati: Apis fauciatus femur in templo iacēs extabuit: quē e vulnere extinctum cumulauere sacerdotes clā Cābyse. Ob hoc scelus (vt ægyptii aiunt) cōtinuo Cambysses insaniit cum ne compos quidē mentis fuisset exorsus primū perpetrare facinus in Smerdi ex eisdem sibi parentibus fratē: quē ex egypto remiserat in persas liuore cōmotus q̄ solus ille per-

Dasis vrbs.

Obruti harena. Apis.

Trogus Herodoto diūtiēs hęc non sic scribit.

Epaphus.

Apidis signa

Cambysses in Apim.

Smerdis fratris Cambyssis.

Trogus & Iu-
stin⁹ q^{er} scri-
psit historiā
nō Smerdim
sed mergidē
cambylis fra-
trē adpellāt.
Cambylis
somnia.
Præxaspes
ab Iustino nō
adpellat: sed
comaris.
Cambylis
soror.

Perfarum
iudices.

Perfarū iudi-
cium callidi-
tas.

Cābylis so-
ror occisa.

Fratri fratrē
debere opitu-
lari vel ferre
ostendunt.

farū arcū (quē Icthyophagi ab Aethiope adtulerant) ad duos digitos traheret: qđ nemo alius e persis poterat: Smerdi in p-
fidē pfecto hāc vidit in somnis Cābyfes visionē. Nūcius qđā
e persis veniēs ei nūciare est visus Smerdim in regio sedentem
folio cōclū cōtingere vertice. Ob id Cābyfes sibi metuēs ne se
necato a fratre occuparet imperiū: mittit in pfas ad illū interi-
mēdū Præxaspē sibi ex omnibus plis virū fidelissimū. Hic vbf
fusa cōscēdit Smerdim necādū curavit (vt quidā aiunt) cū eū
eduxisset venatū: quidā inquit cū ad mare rubrum pduxisset
ibi eum demersisse. Et hoc quidē initium scelerū Cābylis exti-
tisse. Secundū autē scelus sororis necationē in ægyptum eū se-
cutā: q̄ ex eisdē parētibus erat soror atq; eadē vxor: q̄ hunc in-
modum adceperat vxorē. Cum antehac persæ sorores in ma-
trimoniū adcipere nequaq; cōsueuissent: Cābyfes vnus sorore
amore captus: cupidusq; deinde ducēdī illā vxorē cū propter
rei insolentiā laboraret efficere: adcersit eos: qui regii iudices
nominātur. Fiunt autē delecti e persis viri: suntq; perpetui nisi
delicti alicuius cōperti fuerint. Isti apud persas ius dicūt: & le-
gū patriarum sunt interpretes: & ad eos omnia referūtur. Hos
Cambyfes percōctatur nū qua lex sit: quæ sinat volentē cū so-
rore cōtrahere matrimoniū: iudices & iuste & ingenue respon-
dentes negant vllā se inuenire legē: quæ sinat fratri nubere so-
rorē. Quādam tamē inuenire legē qua liceat regi perfarum fa-
cere quicquid libeat. Ita neque legē abrogarūt metu Cambylis:
& ne legē tuentes ipsi perirent: aliā inuenerūt adiutricem eius
qui sororē in matrimoniū ducere velit. Tūc itaq; Cambyfes eā
q̄ dixi adcepit vxorem. Aliquātoque post & alterā. Harū iuni-
orem quē ipsum cōtra ægyptum comitata est interemit. Cuius
mors quemadmodū illa smerdis anceps refertur. Nā græci q-
dem aiunt dū Cambyfes duos catulos alterū leonis: alterū ca-
nis cōmittit: hanc interfuisse spectaculo: & cū a leoncūlo catu-
lus superaretur: alterum catulum huius canis fratrem abrupto
loco superuenisse. Et cū duo essent ita superiores leoncūlo ex-
titisse. Et Cābyfi dum id cernit capiente voluptatē hanc ei ad-
sidentē illachrymasse. Ea re animaduersa Cambysem interro-
gasse quidnā lachrymaretur: & mulierem dixisse se viso catulo
suppetias fratri ferente. Ideo flere q; subierit memoria smerdis
cuius sciret neminē fore vltorem. Ob hoc dictum græci illam
a Cambyse fuisse interemptam memorant. Aegyptii vero ob id
q; cū ad mensam discumberetur mulier lactucam sumpsit eius

que decerpis foliis virum interrogavit vtrum discerpta lactu-
ca an densa pulchrior foret: & cum hic respondisset densa hāc
(inquit) lactucam aliquando imitatus es: qui Cyri domum denu-
dasti. Ibi Cambysem indignatione percitum insiluisse calcibus
in prægnantem eāque Ab ortu edito decessisse. His rebus Cam-
byfes in præcipuos domesticorum insaniebat: siue id propter
Apim: siue aliunde. qualia multa in rebus humanis mala cōtin-
gere consueverunt. Etenim fertur cambyfes ab ipsis natalibus
grandi laborasse morbo quem quidam sacrum nominant. Vt
haud ab re fuerit cuius corpus magna ægritudine inualidum
esset eius ne mentem quidem sanam fuisse. Atque in alios quo-
que persas insanisse veluti in Præxaspem: quem præcipuo ho-
nore prosequabatur: & a secretis hoc est qui ad eum nūcios p-
ferebat: & cuius filius Cambyfis vina miscebat: qui honos &
ipse non paruus est. Ad hūc fertur dixisse Cambyfes. Quenam
virum persæ me esse censent. aut qualem de me sermonem ha-
bent. Et iste ei respondisse. Here cætera quidē omnia in te ma-
gnis laudibus ferunt sed nimis te vino deditum aiūt esse. Hæc
Præxaspes de persis respondit. Quibus ille indignatus Siccine
(inquit) persæ me aiūt vino deditum desipere: nec mentis esse
compotē. Ergo in eo qđ prius dixerūt nō veri fuere. Nā sena-
tum perfarū (cui intererat Cræsus) aliquādo interrogarat Cā-
byfes qualis ipse videret esse vir ad patrē Cyrū adæquandū: &
illi respōderāt eū patre esse pstantiorē: q̄ & omnia illius haberet
& ægypti ac maris adcessionē adiecisset. Hæc quidē persæ di-
cebāt. Sed Cræsus qui aderat displicēte ei quæ dicebatur sen-
tentia ad cambysem inquit. Mihi tu quidē Cyro genite nō vi-
deris adæquandus esse patri: quippe cui nondū est filius qualē
ille te reliquit. Hoc auditu Cambyfes delectatus Cræsi sentē-
tiam adprobauit. Quorum nunc reminiscens ad Præxaspē ira-
tus inquit intellege nunc ipse per te nunquid persæ vera dicāt:
an hæc dicentes ipsi desipiant. Nam si filii tui qui in vestibulo
stat medium cor non frustrato icū percussero. Constabit nihil
esse quod persæ dicunt. Sin aberrauero. Constabit persas vera
loqui: & me esse intemperantem. Hoc locutus intendit arcum
puerūque percussit. Atque cum collapsum iussit discindi & in-
spici icū. Cūque in corde sagitta esset inuenta ob id læt abū-
dus atque cachinnās ad patrē pueri inquit. Præxaspes facta ti-
bi est fides nō me insanire sed pfas. Verū nūc mihi dicito quæ-
nā ex omnib⁹ hoibus iā nosti ita ad destinatū emittere sagittas

Lactucæ cō-
paratio.

Multa in re-
bus humanis
mala.

Morb⁹ sacer.
Cambylis
insania.

Præxaspes.

Cābyfes vi-
no deditus.

Cræsus ad
cambysem.

Præxaspis fi-
lius sagitta
icū.

Cābyſis cru-
delitas.

Sapientis eſt
proſpicere.

Croēſi cautio

Pitai-
Cabyri.

præaſpes hominem aduertens eſſe veſanū: & in ipſum quoq; inſanientē. Here (inquit) ego ne deū quidem arbitror tā probe percutere: & tunc quidem hoc perpetravit: Altero die duodecim perſas primoribus pares ob nullius momenti cauſam neca- uit viuos in caput defodiens. Hæc eū facientē croēſus lyduſta- tuit his verbis admonendū. Rex cuncta noli ætati atq; iræ in- dulgere: ſed cohibe & cōpeſce teipſum. Cōducit tibi te prou- dum eſſe: & ſapientis eſt proſpicere. Tu vero viros interficiſ tu- os populares ob nullius momenti cauſam: interficiſ pueros. qua- lia ſi multa facies: conſidera ne abs te deficiant perſæ. Enim uero pater tuus Cyrus etiā atq; etiā mandans mihi præcepit te cōmonerentē ſubiiciendo quicquid boni cōperirem. Hoc illi Croēſus beneuolentiā præ ſe ferens conſulebat. Ad quē Cāby- ſes reſpondens etiā mihi tu (inquit) dare conſiliū audeſ tanq̄ bene aut tuā ipſius patriam adminiſtraris: aut patri meo conſu- lueris iubens eū traiecto flumine araxe tendere aduerſus maſſa- getas: cū illi vellent tranſire in terrā noſtrā. Immo & te ipſum male præſidentē patriæ tuæ: & cyrum tibi credentē perdididi ſed ob id nequaquā gauſurus. quia olim iā debebā captare in te occiſionē. arcū corripiebat tanq̄ hominē confixurus. At Croē- ſus curſu ſe foras proripuit. Hic vbi non habet in quem telū di- rigat: mandat miniſtris vt illū cōprehendentes interimant. Mi- niſtri qui mores eius noſſent. Croēſum abdidērunt hac ratione vt ſi Cābyſes facti pœnitens requireret Croēſum: eo producto donis adficeretur: qđ illum ſeruaffent. Si nō pœniteret nec de- ſideraret: tunc hominē interficerent. nec ita multo poſt cū Cā- byſes deſideraret Croēſum: miniſtri hoc animaduertentes enū- ciant ei hominem ſuperſeſſe. Cābyſes ſe quidē inquit croēſo ſu- perſite gaudere: ſed is qui illum ſeruaffent veniā non daturum ſed mortē adlaturū prout & fecit. Multa huiuſmodi tā in per- ſas q̄ in ſocios cū memphi moratus eſt cābyſes faciebat inſania Adeo vetuſta recludens ſepulchra mortuos inſpiciebat: Etiam templū Vulcani adiens multo deriſu ſimulachrū illius cauilla- tus eſt. Si quidē ſtatua Vulcani ſimillima eſt his diis. quos pitai- cos vocant phœnices: quos in tiremiū proris phœnices circū ferunt: quos qui non vidit ego ſic ei indicabo eſſe illos pigmei viri imaginē. In tēplū quoq; cabyrorū in adceſſum alteri q̄ ſa- cerdoti ingreſſus eſt: & quæ illic erant ſimulachra multis in ea ſocatus verbis concremauit. Sunt. n. & hæc illis vulcani ſimi- lia: a quo ſe hi homines aiunt aſſe oriundos. Cum multa igitur

apud me documenta ſunt cābyſem vehementer inſaniffe: Tum vero illud quod alioqui non tentaffe tēpla legesq; habere ludi- brio. Nā ſi quis vniuerſis hominibus p̄beat facultatem optimas ex omnibus leges eligendi: profecto cunctas vnū quiſq; rima- tus ſuas eligeret. Nō igitur credibile eſt aliū q̄ dementē talia lu- dibrio habere. At ita de ſuis quēq; legibus ſentire. Licet cū aliis cōiecturis colligere: tū vero Darius adictos qui in ſua ditione erant græcos perconctatus eſt quanta pecunia vellent defun- ctis parentibus veſci. Illis negantibus vlla ſe pecunia hoc eſſe fa- cturos. Darius dehinc græcis præſentibus: & q̄ dicebantur per interpretē diſcentibus interrogauit eos indos q̄ calatiæ nomi- nantur: qui veſcuntur parentibus quantū adipere pecuniarum vellent. vt patres defunctos igne cōburent. Indi vehementer reclamantes meliora illi nominari iubebant. Atq; ita moribus cōparatum eſt recteq; mihi videtur Pindarus feciſſe vt diceret morē omniū eſſe regē. Dū cambyſes in ægyptū contendit: La- cedæmonii quoq; intulere bellū ſamo & Polycrati Aeacis filio qui ſamum vi occupauerat eāq; inter initia trifariā partiturus e- rat cū fratribus pātagnoto & ſyloſonte: Quorum deinde altero necato altero qui erat iunior eiecto: totā ſolus optinebat inito ſcedere cū amali rege ægypti: cū quo hoſpitiū habebat mittēs munera viciffimq; adcipiēs: breuiq; ſtatim tēpore res eius adeo profecerunt: vt per ioniā certāq; græciā celebrarentur. Quocū- q; enim bellū intulerat cuncta ei proſpere cedebant: cū haberet centum biremes: mille ſagittarios inuadens omnes ſine vllō cu- iuſquā diſcrimine q̄ diceret ſe magis gratificari amico: ſi ei que abſtuliffet redderet: q̄ ſi nihil adhuc auferret. Multas itaq; hic i- ſulas multa etiā in cōtinente opida capiebat. Leſbios. n. cū mul- tis copiis opē mileſiis ferentēs nauali prælio vicit: cepitq; qui omnem foſſam moenia ſami ambientē vincti foderunt: atq; res polycratis tantopere ſecundas eſſe non latuit Amaliſim: cui hoc curæ erat. Sed cū aſſidue forent multo ſecūdioreſ Amaliſis libel- lum ſamū miſit in hæc verba ſcriptū. Amaliſis Polycrati ita in- quit. Mihi quidē foeliciter agi cū viro amico meo & hoſpiti au- dire voluptati eſt: tamen tuæ magnæ proſperitates mihi nō pla- cent qui intelligo q̄ inuidū nomen ſit. Quod a me adtinet ma- lim tum meas ipſius: tū eorum qui mihi curæ ſunt res nunc p̄- ſpere ire: & per varias fortunæ vices æuum traducere q̄ in om- nibus mihi proſpere cedere: Tu itaq; mihi obtemperando hoc aduerſus proſperitates agito. Diſpice qđ tibi eſt quod plurimi

Sua vnicuiq;
placet lex.

Calatiæ.

Pindarus.

Polycrates.

Pātagnotus.
Syloſon.

Res Policra-
tis ſecūdiſſig
Amaliſis ep̄la
ad Polycratē
ſcitu digniſ-
ſima.
Nomē in-
uidum.

Prospera mi- scere aduersis prudētē de- cet. Polycratis smaragdus. Theodorus famius. Piscis cum smaragdo. Homo alterū fato impēdē ti eripere nō potest. Cum bonam fortunā sem- per exptis nō esse permanē dum. Sydonia yrbs.

facias: quodque amissum tibi maxime doleret. Id ubi inueneris ita abiicito: vt nunquam ad homines veniat. Quod si prospera tua deinceps non variabuntur aduersis medeare tu tibi subinde eo modo quem tibi subiici. Hæc cū legisset Polycrates: & in animū demittens tanquam bene sibi ab Amasi præcepta disquirebat quodnam suorum ornamentorum esset. quo amisso maxima ipse molestia adficeretur: atque hoc tādē quæritādo iuenit. Erat. n. gēma signatoria smaragdus (quā gestabat) auro inclusam opus Theodori famii Temecele geniti. Hanc ubi abiiciendā statuit ita abiicere libuit. Biremē cōscēdit: eā dehinc viros qb⁹ illā instruxerat in pelagus educere iubet. Et postq̄ ab insula pcul aberat detractū sibi sigillū dictis qvna nauigabant inspectātib⁹ abiicit i pelag⁹. Hoc acto renaugauit Reuerso do mū cū ex iactura adficeret qnto sextoue (q̄ hęc acta sūt) die: hoc ei casu euenit. Piscator qdā captū a se piscē grandē sane: ac pulchrū putauit dignū quo Polycratē donaret: eū ad fores cū adtulisset: dixit se in conspectū polycratis ire velle: a ianitore permissus donās polycrati piscē Rex (inqt) hūc ego quē cepi piscem & si operis manuariis vitā tolero: tū nō iudicauī ferendū a me esse in forū: sed te tuaq; potētia dignū eum itaq; adfero tibi donoq;. His verbis iste delectat⁹ ita respōdit. Tu vero pbe nec facto solo sed et orōne apud me inisti gratiā. Ad cenāq; te vocatū volo. Hæc magnificiēs piscator domū abiit: piscē ministri rescindētes offendūt in ei⁹ aluo sigillū Polycratis. Qd ubi viderūt sumpserūtq; ad Polycratē lætabūdi q̄ celerrime ptulerūt. eoque illi reddito referebant quo pacto fuisset inuētum Polycrates quē admodū res diuinit⁹ cōrigit singula quæq; a se gesta rettulit in libellū: & qua rōne qd amiserat recepisset. Hęc vbi scripsit in ægyptū misit. Quib⁹ tabellis Amasis plectis q̄ a Polycrate venerāt: intellexit nō posse p̄stare hoiem vt alterū hoiem fato ipendēti eripiat vtq; Polycrates bene iā moreret bonā fortunā semp exptus: q̄ ea quoq; repiret quę abicisset Misso itaq; samū caduceatore dixit se ius cū illo hospitii soluere. Qd ideo fecit ne i tristē aliquē grauēq; casum incidēte Polycrate animi dolorē velut de hospite ipse cōtraheret. Aduersus hūc igit polycratē in oibus bene agentē lacedæmonii sumpserunt expeditionē nē adcati ab his famiis: q̄ post hæc sydoniā in creta cōdiderūt Polycrates misso clanculū caduceatore ad Cābysē Cyri filiū aduersus ægyptū copias comparantem orauit vt nunciis ad se in samum missis rogaret aliquid copiarum. quod audiēs Cam-

byses libenter in samum misit ad rogandas a polycrate nauiticas copias: quę secum iste mitteret in ægyptum. Polycrates de lectis quos maxime suspicabatur e popularibus suis ad rebellionem spectare quadraginta turrets misit cambyli mandans ne retro eos dimitteret: Negant quidā famios a polycrate missos in ægyptum peruenisse: sed cum in carpathio mari cursum tenerent: inter se collocutos decreuisse ne porro tenderec. Quidam aiunt peruenisse in ægyptum: ac retentos inde fugim fecisse: & in samū redeuntes polycratē cum classe occurrētē superasse: atq; in insulam exisse sed pugna pedestri cōmissa repulso ita lacedæmonem nauigasse. Sunt qui dicant penes eosdem ab ægypto redeuntes aduersus polycratē extitisse victoriam nō recte dicentes mea opinione. Neq; enim oportuisset illos adcessere lacedæmonios si per se ad resistendum polycrati validi essent. Præterea nec ratio dicitur vt cui permulti aderāt cum auxiliariū mercede cōducti: tum domestici sagittarii his a famiis redeuntibus numero paucis fuerit superatus: cū p̄sertim libericiuum atq; vxores sub polycrate essent: quos iste inter naualia coactos tenebat: ideo paratos vt si hi qui secum erant cum redeuntibus aliis prodidissent: vna cum ipsis naualibus conflagraret. Postea q̄ famii qui a polycrate exacti erant: spartam venerunt adeunt: s principes multa sanc (qualia supplices) commemorabant. Quibus illi primo coetu responderunt eorum q̄ isti dixissent priorum quidē oblitos esse se posteriora vero non intellegere. Secundo deinde congressū nihil aliud isti dixerūt: nisi ad lato panario illud pane indigere quibus idem responderunt panario superfuturum: Itaque opem ferendam eis cēserunt: Atq; vbi rem adparauere cum exercitu in samū se consulere referēdæ gratiæ causa (vt famii aiunt) quia illis aliquando famii aduersus mellenios auxilio fuissent. vt lacedæmonii aiunt non tam quia deberent tutari famios q̄ vt eosdem vlciscerentur ob interuersum craterem: quem Creso portabant: & Thorax Pictus. enim famii priore q̄ craterem anno thoracem lineum quidem sed frequentibus animalium figuris ex auro lanaq; versicolore a ligno inter textum ob id admiratione dignū: quod cū inscriptæ eius venationes essent exiles tū singulæ in se habebant tricenās ac sexagenas bestiolas singulasq; euidentes. Hoc mirum reddebat thoracem. Qualis alter est: quem in lido Mineruæ idem Amasis dedicauit. Comparauerunt itaque lacedæmonii

Periander
Cypselus.

Diogenes la-
ertius nō sic
sed pueros lu-
noni vota fa-
cientes a sa-
miis seruatof
in primo vi-
tarū philoso-
phoꝝ scribit.

Melita
Periander
Procles.

Lycophron.

exercitū aduersus famum: vt corinthios quoq; sollicitarent In quos etiā famiorū extabat iniuria ætate quæ præcessit hanc expeditionē circa idē tēpus facta: quo crater interuersus est. Nā cū Periander Cypseli filius sardis ad Haliattē castrandos mit- teret trecentos primosq; corcyraosq; liberos: corinthiisq; q illos ferebāt famū adpulsi essent audita famii causa cur sardis pueri ducerentur primū edocuere pueros vt puluinar Dianæ contin- gerent. Deinde nō sinentes abstrahi eosdē e puluinari cū prou- derent corinthii p̄bere illis alimenta: ipsi diē solēnē egerūt quē nunc quoq; p̄ id tēpus celebrant: Cū. n. nox aduenit q̄ diu pue- ri p̄cabantur: tādīu exercent choros virginū atq; adulescentiū Tunc autem choros exercentes esculenta fecerant & sesamo ac melle q̄ distribuenda ferrent: vt ea corcyreorum filii rapientes alimenta haberent. Idq; eousq; factūq; est dū corinthii pueris (quos asseruabant) omissis abierūt: Ita famii pueros corcyram reducerunt. Quod si defuncto periandro corinthiis cū corcy- raīs amicitia extitisset: nō ob hanc causam corinthii aduersus famios expeditionē sumpsissent. Nunc ab ipsa vrbe corcyren- si a se condita corinthii semper cū corcyraīs discordes mutuo fuerit. Huius igitur rei memores corinthii exulcerato in famios animo erant. Mittebat autē Periander ad castrandū sardis pri- morū corcyraeorū delectos pueros vlciscendi facinoris gratia quod corcyraei priores in eū admitterant. Nam posteaq; vxor- em suā Melitam necauit periander: adcidit vt ad superiorē ca- lamitatem hæc quoq; adcederet. Erant ei ex Melita liberi duo vnus decem & septē: & alter duo de viginti natus annos. Hos auus maternus Procles ad se aditos ea prosequabatur charita- te qua debebat nepotes ex filia. Quos vbi remittendos statuit priusq; dimitteret: Scitis (inquit pueri) quis nā matrē vestrā in- teremit? Hoc dictū ei q̄ maior natu erat nullius momenti habi- tū est: at minori cui nomen erat Lycophroni ita doluit: vt reuer- sus corinthū patrē neq; prior adfatus sit neq; adfantē readfa- ri: ac ne interroganti quidē responsum reddere voluerit. Eū pe- riander tandē sane indignatus e laribus eiecit. Quo eiecto ma- iorē natu percōctatur quænā cū eis auus esset collocutus. Ille narrare vt se auus amātissime adcepisset: nō tamē facere mētio- nē dicti illius qd̄ procles in eis dimittēdis dixisset: q̄pe qd̄ in- mentē nō admiserat. Periander dicere nulla rōne fieri posse qn̄ aliqd̄ illis ab auo sit suggestū: Itaq; percōctando instare. Tunc adulescens in memoriā redigēs. Id quoq; dictū fuisse narravit.

Quod Periander in animū adcipiēs tñ nolēs aliqd̄ filio cōce- dere indulgētius mittit ad eos: apud quos filius ab ipso expul- sus degebat. phibitū ne adulescētē in domū excipiāt. Iste illinc eiect⁹ in alterā se domū cōferebat: sed ab hac quoq; abiiciebat Periandro his q̄ exceperāt edicēte: atq; vt arcerēt imperāte. Ex- pulsus hic ad quēdā sodaliū se cōsulit illi & si formidātes tñ q̄ esset Periandri filius hominē excipiebāt. Ad postremū Periā- der edictū p̄posuit q̄sqs. hūc in domū reciperet: aut adloq̄ref eum. sacrā p̄cēnā Apollini debiturū: q̄tam ipse nuncupabat. Ad hoc dictū cū nemo illū in domū reciperet: nemo adfari vellet: ne ipse quidē putauit rem desperatam esse tentandā: sed intra porticus se tenens assidue versabatur. Quē die quarta Periāder illuuiā & inedia enectū cernens misertus est: depositaq; ira p̄- pius adcedens. Fili (inquit) vtrū est obtabilius istud: ne quod faciendo pateris: an patri obtēperādo tyrannidē atq; opes ad- cipere: quæ ego habeo: qui cum sis & meus filius: & beatæ co- rinthi rex præoptasti mendicam vitā oblistendo atq; irascēdo illi cui minime debebas. Nam si quid calamitatis illinc adcidit vnde suspicionem in me habes: Id mihi adcidit: etiūsq; ego par- ticeps eo magis sum q̄ ipse id p̄petraui. Tu verō edoctus quā- to satius sit inuidiosum quā miserābilem esse: & simul quid si in parentes & in meliores se irasci abi domū. Periander quidē his verbis filium castigabat. Ille autē nihil patri respondit: nisi hūc sacrā p̄cēnā deo debere: q̄ in ipsius colloquū venisset. Ibi Pe- riander adnadauertēs malū filii vehemētius esse q̄ vt corrigi posset: ab oculis eū sibi amādādū putauit nauigio in corcyram misso. Nā corcyre quoq; imperitabat. Hoc amādato bellū focē ro Procli intulit tāq; p̄cipuo harū rerum auctori. Expugnataq; Epidaurō Proclē cepit: quē tñ viuū seruauit. Interiecto dein de tēpore cū senuisset Periander: sibiq; esset cōscius: nō esse am- plius parē ministrandis: obeūdisq; rebus mittit corcyrā adcer- sitū Lycophronē ad tyrannidē administrandā. Nam in maio- re filio nō erat in doles: hebetiorq; esse ei videbatur. Lycophrō ne rñsione qdē dignatus qui sibi nūciū adferebat. Periāder in amorē adulescētis propensus: rursus ad eū misit sororē filiam suā sperans fore vt eū per hāc p̄cipue persuaderet. Hæc vbi ve- nit. Fili (inquit) mauis tyrannidē recidere in alios: & domū pa- tris tui ad alienos dispergi: q̄ tu ipse habere illuc recursus Redi- queſo ad penates: desine tibimet officere. Leua possessio est per- uicacia: noli malū medicari malo. Multi māsuētiora iustiorib⁹

Periādrī fili⁹
impius.

Inuidiosus.
Miserabilis.

Epidaurus.
Procles
captus.

Lycophron.

Leua posses-
sio puicacia.
Malū nō esse
medicādum
malo.

Tyrānis res
Lubrica.

preponunt. Multi materna sectātes paterna perdidērūt. Lubrica res est tyrānis cuius multi sunt amatores. pater senex est. puerctāq; ætatis. Tua ipsius bona ne aliis tradas. His illa verbis ad inducendū adpositis fratrem adloquebat a patre edocta: Cui iste respōdens negat se iturū corinthū quoad patrem superesse audiret. Hoc cū mulier renūciasset: tertio periander caduceato rem mittit: q; dicat se quidā in corcyrā velle cōducere: sed vt hic corinthū proficiscatur ad tyrānidis successionē: id adprobante filio periander corcyrā ipse veniebat: iuuenis corinthū mittebatur: Hæc omnis edocti corcyræi ne ad ipsorū regionē perierat adcederet adulescentē interimunt. Ob hæc igitur periander de corcyræis vltionē sūmebat. Lacedæmonii ingenti cum elasse vbi peruenerent samū obsederunt: succedentesq; muro turri mari iminentē iuxta suburbana transcendunt: Sed mox cū magna manu suppetias ipso ferēte polycrate reiecti sunt. Quin etiam a superiore turri (q; tergo mōtis prominebat) eruperūt: Tū auxiliarii: tū ipsorū samiorū permulti. Et cū aliquātisper lacedæmonios sustinuisent: retro fugā fecerunt: insequentiq; ab hoste cædebantur. Quod si lacedæmonii (qui aderāt) Archias & lycopi similes extitissent: eo die capta samos fuisset siquidē Archias & Lycopes soli cū samis ad murū refugientib; irrūpentes interclusa ad redeundū via intra urbē samiorū occubuerunt. Equidē ipse cū alio Archia Archiæ filio: eodemq; tertio ab hoc archia congressus sum apud pitanē (Huius enim tribus erat q; ex oibus hospitibus maxime samios honorabat) sibi dicens samio nomen a patre fuisse inditū: q; eius pater Archias strennue pugnans samī mortē optetisset; seq; ideo samis honorem habere q; auus suus fuisset a samis publice adfectus egregia sepultura Lacedæmonii quadraginta dieb; in obsidēdo ablutis cū in suscepta re nihil admodū proficerent in peloponnēsum redierunt. Fertur polycratē (vt rumor quidā temerarius emanauit) magnū numerū monetæ patriæ e plumbo percussisse: eāq; auro induxisse: ac lacedæmonios dedisse: atq; ea adcepta illos recessisse. Hæc primā expeditionem dores aduersus asiā per lacedæmonios susceperūt. Samii qui polycrati bellū intulerāt: posteaq; a lacedæmonio se relicti in vident: & ipsi trāsmissērūt i siphnū deficiebāt. n. pecunię Vigebāt ea tēpestate siphnorū res. eratq; hæc insularū locupletissima: vt in qua auraria: & argentaria metalla essent: vñ tm pecuniæ fiebat: vt ex decima eius parte reponeretur apud delphos thesauri locupletissimo

Lycophro-
nis mors.

Archias.
Lycopes.

Dores.

Siphnus in-
sula.

eniq; par: Siphniis pecuniam (quæ quot annis conficiebatur) distribuentibus. Qui vbi thesaurū cōfecerunt: nūquid diu permanere possent ipsis præsentia bona consulere oraculum. Eis ita pythia respondit.

Cum tamen in siphno fuerint pritaneia cana:

Cana fori facies: tunc vir vaser adfit oportet.

Qui notet e ligno agmen legatūq; rubentem.

Erant eo tempore siphniis pritaneii forūq; pario lapide excul-

ta Hoc oraculū siphniū neq; tunc statim: neq; post aduentū samiorū intellegere potuerūt. Nā samii cū velocissime ad siphnū adplicuissent: miserunt ad urbē cū legatis vnā e nauibus. Veteri instituto naues oēs erant rubrica delibutæ: atq; hoc erat (qđ siphniis pythia prædixerat) vt obseruaret lignē agmē ac rubrum legatū. Nūcii igitur vbi peruenerent decē sibi talēta mutuari præcabant. Negantibus siphniis se mutuatuos: samii eorum agros populabantur. Id audientes siphniū continuo occurrentes cōmissa pugna fugati sunt: eorūq; multi ab vrbe interclusi: quos postea centū talētis recuperauere. Ab hermioneis quoq; samii pecuniarū loco insulā thyreā adceperūt pelopōneso adiacentē: q; troezeniis cōmendauerunt. ipsi cydoniā in creta cōdiderūt: cū illuc nō ea de causa nauigassent. Sed vt zacynthios ex insula summouerent. in hac vrbe quinquenniū degentes ita rē bene gesserūt: vt tēpla (q; nunc in cydonia visuntur) isti fecerint. Et dictynes præterea delubrū sexto eos anno æginetę nuali prælio victos cū cretensibus diripuerūt ac rostratas naues mutilauerunt: eaq; rostra apud Mineræ templū in ægina adfixerūt. Hæc æginetæ samis fecere infensi q; illi antea sub amphycrate rege bello æginetæ illato magnis cladibus illos adfecissent: & inuicē adfecti fuissent. & hæc quidē fuit causa. Pro-

traxi autem sermonē de samis ob hoc magis q; tria sunt apud eos opera græcanicorum omnium maxima. Vnū mōtis in centū quinquaginta passus editi: a cuius imo fossa incipiens ad cōtrariū os deducta est. Lōgitudinis septē stadiorū. Celsitudinis autē ac latitudinis octonū pedū. Itē per ea totā altera fossa depresso est viginti cubitorū triplo maioris latitudinis per quā deriuata a magno fonte aqua fistulis in urbē deducitur. Huius fossæ architectus extitit magarēsis Eupalinus Naustrophī filius. Alterum e tribus operibus est ager circa portum in mari ad viginti passus altitudinis: duobus amplius stadiis longitudinis. Tertium opus est tēplū omnium (quæ nos vidim) amplissimū. Cuius

tertiū opus est tēplū omnium (quæ nos vidim) amplissimū. Cuius

tertiū opus est tēplū omnium (quæ nos vidim) amplissimū. Cuius

tertiū opus est tēplū omnium (quæ nos vidim) amplissimū. Cuius

tertiū opus est tēplū omnium (quæ nos vidim) amplissimū. Cuius

tertiū opus est tēplū omnium (quæ nos vidim) amplissimū. Cuius

tertiū opus est tēplū omnium (quæ nos vidim) amplissimū. Cuius

tertiū opus est tēplū omnium (quæ nos vidim) amplissimū. Cuius

tertiū opus est tēplū omnium (quæ nos vidim) amplissimū. Cuius

tertiū opus est tēplū omnium (quæ nos vidim) amplissimū. Cuius

tertiū opus est tēplū omnium (quæ nos vidim) amplissimū. Cuius

tertiū opus est tēplū omnium (quæ nos vidim) amplissimū. Cuius

tertiū opus est tēplū omnium (quæ nos vidim) amplissimū. Cuius

tertiū opus est tēplū omnium (quæ nos vidim) amplissimū. Cuius

tertiū opus est tēplū omnium (quæ nos vidim) amplissimū. Cuius

tertiū opus est tēplū omnium (quæ nos vidim) amplissimū. Cuius

tertiū opus est tēplū omnium (quæ nos vidim) amplissimū. Cuius

tertiū opus est tēplū omnium (quæ nos vidim) amplissimū. Cuius

tertiū opus est tēplū omnium (quæ nos vidim) amplissimū. Cuius

tertiū opus est tēplū omnium (quæ nos vidim) amplissimū. Cuius

tertiū opus est tēplū omnium (quæ nos vidim) amplissimū. Cuius

tertiū opus est tēplū omnium (quæ nos vidim) amplissimū. Cuius

tertiū opus est tēplū omnium (quæ nos vidim) amplissimū. Cuius

tertiū opus est tēplū omnium (quæ nos vidim) amplissimū. Cuius

tertiū opus est tēplū omnium (quæ nos vidim) amplissimū. Cuius

tertiū opus est tēplū omnium (quæ nos vidim) amplissimū. Cuius

tertiū opus est tēplū omnium (quæ nos vidim) amplissimū. Cuius

tertiū opus est tēplū omnium (quæ nos vidim) amplissimū. Cuius

tertiū opus est tēplū omnium (quæ nos vidim) amplissimū. Cuius

tertiū opus est tēplū omnium (quæ nos vidim) amplissimū. Cuius

tertiū opus est tēplū omnium (quæ nos vidim) amplissimū. Cuius

tertiū opus est tēplū omnium (quæ nos vidim) amplissimū. Cuius

tertiū opus est tēplū omnium (quæ nos vidim) amplissimū. Cuius

tertiū opus est tēplū omnium (quæ nos vidim) amplissimū. Cuius

tertiū opus est tēplū omnium (quæ nos vidim) amplissimū. Cuius

tertiū opus est tēplū omnium (quæ nos vidim) amplissimū. Cuius

tertiū opus est tēplū omnium (quæ nos vidim) amplissimū. Cuius

Tyrea insula
Cydonia
vrbs.

Amphycra-
tes rex.

Tria apud
samios græ-
canicorū o-
pera.

Eupalinus.
Naustroph?

Rhœcus.

architectus primus extitit Rhœcus philei filius illinc idigena Horū operū gratia sermonē aliq̄to magis extendimus. Cambyse Cyri circa ægyptū imorante: ac desipiente duo magi idēq; fratres coniurauerunt. Quorū alterum cambyles reliquerat rei domesticæ curatorem. Hic cognita smerdis nece q̄ occulta batur: paucisq; perfarū erat nota: plerisq; eū viuere arbitrantib; rebellandum sibi putauit atq; ita rem esse adgrediendā. Erat ei in regia germanus quem dixi vna coniurasse corporis habitu q̄ simillimus. Smerdi cyri filio: quē cābyles fratrē suū interemerat nec specie tñ corporis Smerdi adsimilis, sed etiā cognominis. Hunc virū magus patizithes instructū quēadmodū ipse illi omnia peracturus esset: in regiū solium perducit. Hoc acto caduceatores cum alia in loca: tum vero in ægyptum dimittit ad exercitum qui edicerent vt Smerdi cyri deinceps obedirēt nō cambysi. Hæc caduceatores alii alibi edixere. Is quoq; qui ad ægyptū delegatus erat: Inuenit autē cambysē atq; exercitum in acbatanis syriæ agentem stans in medio præcepta magi exposuit. Hæc audiens Cambyles vera loqui caduceatorem ratus seq; a præxalpe esse proditum: quod missus ad occidendū smerdem rem non peregisset. Intuens in eum præxalpes inquit: Ita ne mihi rem executus es quam tibi iniunxeram. Ad quem ille. Ista here (ait) haud quaquam vera sunt vt aut frater tuus aliquid quando rebellet in te: aut quippiam ex illo viro certaminis existat magni exiguiue. Quippe cum ego sim executus quæ tu mihi imperasti: quicq; hominem meis ipsius humani manibus. Quā si defuncti rebellant: expecta vt etiam altyages medus in te rebellet. Sin autē ita habet vt antea habebat nihil tibi ex illo nouum amplius germinabit. Igitur mitte mecū qui adsequantur caduceatorem: qui percontando indagent nunqd a quo smerde rege nobis denunciātū venit eū audierit. Hæc loquentem præxalpem cābyles audiens cū ei placuissent. confestim ad retrahendum caduceatorem misit. Eū vbi rediit præxalpes his verbis interrogauit. O homo quandoquidē te ais a smerde Cyri filio uenire nunciū. Dico veritatē: qua dicta abito sospes. Vtrū smerdis ipse in conspectū datus tibi ista mādauit: an quispiā ei misistrorū. Tū ille quidē inqt. Ego smerdi Cyri filiū: ex quo cābyles aduersus ægyptū fecit expeditionē nūq̄ cōspexi: sed magus quē Cābyles rerū suarū familiarū procuratorē constituit. Is mihi ista mandauit dicēs Smerdē cyri optare hæc apud vos dici. Hęc ille loquens nihil admodū ementitus est. Tū Cābyles

Patizithes.

Cambysis imperii a magis occupatio.

præxalpes inquit. Tu quidem quia (vt vir bonus) imperata fecisti culpam effugisti. Verum quinnā fuerit e persis qui me rebel lauit occupato smerdis nomine. Ad quē præxalpes. Ego (inqt) hoc quod actum est mihi videor intelligere. Magi sunt qui aduersus te insurrexerunt. Patizithes quem tu rerū familiarū curatorem reliquisti: & frater eius smerdis. Ibi cambysem cū smerdis audisset nomē: percussit veritas sermonis ac somni. per quē ei quidem visus fuerat nunciare Smerdem regio sedentē solio ad cælū vsq; pertingere vertice. Agnosceus itaq; sine causa fratris interēptorē se fuisse deslebat smerdē. Quē vbi desleuit vt erat omni clade adfectus in equū insiliit habēs in animo q̄ rapacissime susa versus exercitū ducere in magū. insilienti in equū vagina gladii excidit: vnde nudatus gladius pstrinxit eius femur in ea. s. parte: in qua prius ipse tanq̄ oportuna ad feriendū (vt sibi videbatur) percusserat. Apim ægyptiorū deum vulneratus Cābyles quodnā illi opido nomē esset interrogauit. Illi aiunt ac batana. Sed cū fuit iā aña cābysi redditū ex vrbebuti oraculū eū in acbatanis decessurum: ipse interpretabatur se in acbatanis mediæ vbi res eius oīs erat senē vita functurū at oraculum in acbatanis syriæ loq̄batur. Tunc postq̄ sciscitatur respuit: opidi nomen audiuit: tū magi iniuriā percussus: tum vulnerē verbaq; oraculi expendens. Hoc in loco inquit fatale est cambysem Cyri decedere. Hastenus tūc locutus. Vicesimo dehinc die aditis perfarū qui aderant præstantissimis quibusq; ita inquit. Quod maxime occultū volebā: persæ id cogor apud vos efferre. Ego. n. cū apud ægyptū agerem inter quietē visum vidi: quod quidē minime visum oportuit. Videbatur mihi nunciū quidē domo adueiens nunciare Smerdē in regio sedentē solio cælū capite contingere. Ex quo veritus ne a fratre exueter principatu properantius q̄ prudērius feci. Neq; enim in hominis natura situm est auertere quod euenturū est. Itaq; demēs ego præxalpē susa ad smerdē interimendū misi: Quo tanto scelere perpetrato securius degebā ne quaq̄ cōiectans vt smerde sublato alius quispiā mortalium in me exurgeret. Vnde prorsus euentu rerū frustratus: & paricida fratris incassum extiti: & nihilominus regno exutus sum. Nā smerdis magus erat: is quem dæmon mihi per quietē demonstrauit in me arma sūpturū. Hoc opus cū ego perpetrarim iā vobis smerdē Cyri nō superesse existimetis: sed magos vobis regnū occupasse: quorum alterum rerū domesticarum procuratorem reliqueram. alter eius fra-

Patizithes. Smerdis.

Susa.

Acbatana.

Cābysis fatū Cābysis somnium. Iustinus hūc semp mergidem vocat.

Ventura eueniunt.

Achæmenides.

Cambyſis impcatio.

Cambyſis mors.

Cambyſis regnum.

Smerdis Rex Nō Smerdē hūc Troguſ Pōpeius vocat ſed Oro- paſtem.

Otanes Iuſtin⁹ hunc orthanē non otanem vocat neq; mirū facilis ſiquid eſt nominū a pud ſcriptores mutatio. Pharnaſpes. Phædime.

ter eſt Smerdis. Sed quē decebat ꝑcipue vicē meā vlcifci indi- gna a magis paſſiſ is imerita morte a ꝑximis ſuis adſectus eſt. Secūdo loco qđ reliquū eſt perſę neceſariſſimū mihi demāda- re vobis: qđ e vita exiēs effici mihi cupio: atq; opto per regioſ deos obteſtās cū oēs vos: tū maxime Achæmenides q̄ ad eſtis ne per ſecordiā amittatis vt imperiū rurfus redeat ad medos. Sed ſi dolo occupatū eſt. Illud dolo ſurripiatis. Sin vi ꝑreptū: vi recuperetis. Hæc vobis faciētibus: & tellus fructū ꝑferat: vxoresq; & pecua pariāt in omne tēpus libertate fruētibus. Scus faciētibus cōtraria hiſ que dixi impræcor: & ꝑterea vnica: iq; perſarū eū finē qualis mihi cōtigit ſimul. Hæc locutus Cābyſes deſcendit oēm ſuā cōditionē. Perſę vt regē ſe lamētantem cōſpexere vniuerſi tū veſtimēta reſcindere tū effuſo ploratu vt poſt hæc vbi femoris os viciatū eſt: ſemurq; celerrime cōtabuit Cambyſi vita erepta eſt Cyri filio: cū regnaſſet ſeptē oio ānos & mēſes quicq; nulla vnq; prole ſuſcepta virili foemineae. Perſis q̄ aderāt magna effuſa eſt incredulitas rerū potiri. Magos in terꝑtātibus potius Cābyſem: q̄ de nece Smerdis dixiſſet ea dixiſſe vt illi oē nomē ꝑſicū redderēt hoſtile. itaq; ꝑ certo hēbāt Smerdē Cyri ꝑ rebellionē regnare vt pote Præxaſpe vſq; ꝑua- gāte a ſe fuiſſe Smerdi interfectū. Neq; n. tutū ei erat poſt Cābyſis obitū fateri ipſius manu filiū Cyri interēptū. Magus deſuncto cābyſe ꝑ ſimulationē Smerdis cyri q̄ ipſi fuerat cogno- minis ſecurus regnauit mēſes ſeptē q̄ reliqui erāt ad implēdū octauū annū regni cābyſis ꝑ quos mēſes oē genus liberalitatis in ſubditos munificētiaq; exhibuit. Adeo vt eius deſuncti ma- gnū ceperit deſideriū: oēs aſiā incolētes ipſis perſis exceptis. Nā miſſis ad ſingulas (q̄bus imperabat) nationes edictis ma- gus immunitatē tributoꝝ ac vacationē militiæ in trienniū tri- buit atq; hoc qđ eſt ſtatim adeptus imperiū edixit. Octauo autem mēſe quiſnā eſſet: cōpertus eſt hūc in modū. Erat Otanes qđe Pharnaſpis filius ſed genere atque opibus primo cuiq; perſarū par. hic Otanes magū nō eſſe Smerdē Cyri primus ſuſpicatus eſt: ſed eū qui erat hac coniectura: q̄ neq; ex arce ꝑgrediebāt: neq; Perſarū procerū quēpiā ad cōſpectū ſuū vocabat. Itaq; eū ſuſpicatus eſſe hoc ſibi ſtatuit faciendū. Cū h̄t filiā noīe Phæ- dimā: quē cābyſes tenuerat cuiuſq; tūc magus cōtubernio vte- batur: vt aliarū omniū Cambyſis vxorū: miſit ad eā quēdam pater ſciſcitatū quo eū homine cubaret: cū Smerde Cyri an cū altero. Illa remiſſo nūcio negauit ſe id ſcire. ꝑꝑe q̄ nec Smerdē

Cyri vidiffet vnq; nec eū cū quo cubaret noſſet quiſnā eſſet. Ad hanc rurfus mittit Otanes inquiēs. Si ipſa Smerdē Cyri nō ha- bes cognitū ſaltē ſciſcitare ab Atoſſa: quo cū viro tu atque illa cubitatis. Nō. n. illa ſuū ipſius ignorat fratrē. Filia ad hoc re- ſpōdit. Ne in atoſſæ quidē colloquiū venire poſſem: aut vllam aliā cernere mulierē cū illo cubantiū. Nāq; hic vir quiſquis eſt cū primū adeptus eſt regnū nos diſperſit aliā alibi collocans. Audiētī hæc Otani reſ eſt viſa manifeſtior. Itaq; tertio nunciū ad eādē mittit in hæc verba Filia decet te bonis ortam natali- b⁹ perinde ſuſcipere perieculū qđ te ſubire ꝑ hortatur. Si enim iſte Smerdis Cyri nō eſt ſed is quē ego ſuſpico nō debet neq; tuo frui cōtubernio. neq; qđ potentiā perſarū optinet impune lætari: ſed poenas luere. nūc igitur agito. Cū tecū cubabit: ai ad uertelq; ſoporatū palpa eius auriculas: quas ſi habētē cōpereris cū Smerde Cyri te cubare exiſtima. Sin min⁹ cū Smerde mago Ad hæc Phædima rīdet ſe ſi id faciat magnū adire diſcrimen: quoniā probe ſciat ſi ille careat auribus: & ipſa in palpādo de ꝑhēdatur: fore vt ipſa ab illo trucidetur: tamē ſe id facturam: & Phædima quidē recipit ſe patri hoc eſſe perfecturā. Huic au- tē Smerdi mago Cyrus cū regnaret aures ꝑciderat nō exigua de cauſa. ergo Phædima hæc Otanis filia quæcūque receperat patri executā eſt. Nam vbi vices eius fuerunt ad eundē magum. Etenim vxores perſarū per vices in orbē ad illos ꝑgūt adies magū vna cubuit cuiuſq; dū vehemēter ſoporat⁹ eſt aures pal- pauit: q̄bus carere hominē nō difficulter: ſed facile ſane depræ- hendit. Vbi illuxit celerrime patrē certiorē rei geſtæ facit. Iſte ſumptis Aſpathane: & Gobrya perſarū primoribus: & ad fidē ſibi ſeruādā ad cōmodariſſimis rē omnē exponit: qui & ipſi ſua ſpōte rē ita ſe h̄t ſuſpicabātur. Eoq; verba q̄ Otanes adtuleraꝝ admiferūt conſtituerūtq; vt ſinguli ſibi ſingulos in ſocietatem delegerent e perſis: quibus maxime confiderent. Aſciuit itaque ſibi Otanes Intaphrenem: Gobryas Megabyzum: Aſpathenes Hydarnem. Hi cum ſex forent Darius a perſis. (Nam hiſ pater eius Hiſtaſpes præerat) ſuſa aduenit qui cū adueniſſet placuit ſex Perſis hūc in ſocietatē aſciſcere. Qui cum ſeptem eſſent cō- grefſi collocutiq; fidem mutuo dederunt. Cūq; ad Dariū ordo dicendæ ſentētiæ veniſſet ita apud cæteros verba facit. Equi- dem mihi videbar ego ſolus noſſe. magum regnare: & Smer- dem Cyri mortem oppetiſſe: atq; ob id ipſum dedita opera huc me cōtulī ad necem mago cōparandam. Verū quando quidem

Atoſſa.

Otanes Phæ- dimæ cōſultē ꝑ cognoscēdo Rege.

Iuſtinus non cyrū ſed cā- byſē huic ma- go vtraſq; au- res ꝑcidiſſe ait.

Smerdis ſine auriculis. Perſarum vxores.

Aſpathanes. Gobryas.

Intaphrenes. Megabyzus. Hydarnes. Darius. Hiſtaſpes.

Cōiurationē
cōfestim esse
exequēdam.

Darii de cō-
iuratione in
magos ora-
tio.

Mēdaciū vbi
expedit esse
dicendum.

Gobryæ
oratio.

contigit vt vos quoq; rē sciatis nō solū ego videtur mihi con-
festim esse transigendū neq; differendū. Differre. n. satius non
est. Ad hęc Otanes fili (inquit) Histaspis & patre egregio ortus
es: & teipso nihilo inferiorē esse patre tuo indolē prefers: noli
tamē ita pperare ad rē adgrediendam inconsulto. Sed cōfide-
rantius illā capesse: quā ita demū adgredi debemus cū plures
fuerimus: tum Darius viri (inquit) qui adestis si eo quē Otanes
dixit vtemini modo. sciatis vos teterrime perituros. Aliquis
enim priuati lucri ratione habita rem ad magū deferet. Et vos
quidē debeat potius per vosmet q; cōparatis ista exequi. sed
quoniā statuisstis ad plures referēdū & me adhibēdū aut hodie
trāsīgamus: aut scitote si nobis hodiern⁹ elabatur dies: nō aliū:
aut hodie transīgamus occupaturū: vt me apud magū adulesci:
sed me vt vos adulescem. Ad hęc Otanes cū cerneret Dariū esse
improperū: quoniā (inquit) nos maturare cōpellis: nec sinis
differre: age expone nobis ipse quonam pacto regiam introire
possimus: & illos adgredi. Excubias nāque dispositas esse: ipse
quoq; & si nō visu certe auditu nosti. quas qua ratione penetra-
bimus. Cui rñdēs Darius. Multa sunt (ingt) Otanes q; neque-
unt oratiōe declarari: sed factō. Alia q; orōne declarari possunt:
sed vñ nihil clari operis existit. Vos vero nostis excubias: q; de-
positę sunt haud quāq; difficiles esse ad penetrandū. Nā cū nos
tales sum⁹ nos nemo nō quisquis ille sit cedet nobis partim ob
reuerētīā. partim ob timorē. Ad qđ habeo p̄textū ad cōmoda-
tissimū cui inītamur. Si quidē me dicā e persis venisse: ac velle
quēdā a patre mandata regi nunciare. Vbi enim expedit mē-
daciū dicere dicatur. Nam idē optamus quicq; mendatiū dici-
mus quicq; veritatē. Quippe cū hi qui mētiūtur tūc mētiūtur cū
persuadēdo sunt quippiā lucri facturi: & qui verū dicunt: ideo
dicūt vt verū dicendo aliquod lucrū cōsequantur. Et alius huc:
alius illuc magis propensus est. Ita non idem factitando: idem
tamen optinemus. Quod si nihil lucri faciēdum esset per æque
& verax foret mendax: & mendax verax. Quod ad ianitores
adinet si quis eorū libenter cedet nobis vt ilius ei suo tempore
erit si quis obuiam ire conabitur: vt est hostis ita tunc pro hoste
habeatur. Deinde intro irrumpentes rē transīgemus. Post hęc
Gobryas viri amici (inquit) nobis pulchrius erit recuperare
imperium: aut si recuperare non poterimus mortem oppetere:
quam cum simus Persæ viro medo parere: & quidem aures nō
habenti: cum præsertim quicūque vestrū Cambysi ægotanti

adfuistis memoria teneatis quæ ille dum vita excederet persis
imprecatus est: nisi imperiū recuperare tentarent: quæ nos tunc
nō admittēbamus inuidiose dici a Cambyse existimantes. Nūc
igitur calculū pono in Darii sententiā: neq; hunc cōtū dissol-
vendū censeo: sed statim aduersus magum adeundū. Hęc di-
cta a Gobrya ceteri cōprobarūt. Interea dū ab istis consultatur
forte hoc cōtigit: vt magi inuito inter se concilio statuerāt cō-
ciliandū sibi amicū Præxaspem: q; indigna passus a Cambyse
esset occiso eius filio ictu sagittæ: & solus mortē Smerdis Cy-
rō geniti nosset: quē ipse suapte manu interemisset q; præterea
ob id apud persas maxima flagrabat inuidia. His de causis ad-
cicum hominē sibi amicum cōprobabant adicipientes fidem ac
fusiurandā fallaciā quæ ab ipsis in persas facta esset intra se ha-
biturum. neq; cuiq; mortaliū patefacturū pollicitantes innume-
rabilia se ei duros. Recipiente Præxaspe facturū se quæ magi
suaserant iterum illi dicere in animo habere omnes persas sub
murū arcis conuocandi. Ideoq; iubere hunc cōcensa turri p̄di-
care a Smerde Cyri persis imperari: & ab illo nemine. Hęc illi
p̄cipiebāt veluti homini summę apud persas auctoritatis: & q;
sæpenumero asseuerasset eū esse Smerdē Cyri ac cædē a se fac-
tam pernegasset. Hęc quoq; Præxaspe se paratū exequi dicente
magi conuocatis persis hominē in turri perductū iubet habere
orationē. Præxaspes ea quæ ab istis oratus fuerat sponte obli-
uiscitur: exorsusq; ab achæmene seriē familiæ Cyri recenset: &
vbi tandē deuenit ad cyrū cōmemorauit illius in persas bene-
ficia. His expositis prompsit veritatē causatus ideo se hæc
occultasse q; sibi tutū nō fuisset proferre rē gestam: sed impræ-
sentiarū necessitate coactū proferre: dixitq; se a Cambyse ada-
ctum Smerdē Cyri occidisse: & magos esse qui regnēt. Multis
quoq; verbis persas deuouit: nisi rursus imperiū recuperarent:
ac magos vlciscerentur. Hęc locutus sese in caput a turri p̄ci-
pitē dedit. Hunc in modū Præxaspes vir per omne tempus vi-
tæ spectatus occubuit. At septē persæ vbi cōstituerunt adgredi
protinus magos: neq; rē differre deos cōprecatū ierunt ignari
omnino eorū quæ circa Præxaspem acta essent. Sed hęc inter
eundū in medio itineris audierūt: eoque a via secedentes iterū
collocuti sunt. Quorū qui cum optauerant rem prorsus differri
videbant negātes tūc esse adorandā. Qui vero cū Dario con-
festim eundū: & quod decretū esset peragendū. Eis cōcertan-
tibus adparuerūt septem accipitrum paria insectatiū duo paria

Præxaspis ad
persas oratio

Achæmenes.

Præxaspes e
turri iactus.
Pro patria o-
beūdū eē Præ-
xaspis exem-
plo.

Auguriū ma-
gorū expul-
sionis.

vulturū; eosq; vellantiū atq; infestantiū. Quod intuentes sep-
tē per æ sententiā Darii comprobant: & mox freti auibus ad
regiā cū fiducia perrexerunt. Vbi ad portas adfuerunt put da-
rius senserat ita euenit, Nā custodes reueriti persarū primarios:
nec aliquid huiusmodi suspicantes ex his fore q; venirent diuis-
na cū pōpa: ne interrogauerunt quidem: vbi in aulā introgressi
sunt offendūt eunuchos; qui sunt a nunciis: & ab his qua gratia
venirent interrogant. Illi inter procōctandū ianitoribus mi-
nitabātur q; hōses ingredi permisissent: atq; vltius pgerē vo-
lentes eosdē prohibebāt. Isti se mutuo cohortati eductis gla-
diis eos a qb⁹ arcebāt ibidē trucidāt: iidēq; cursu i cōclauē cō-
tendūt: Intra quod tūc forte ambo magi agebāt: & de his quæ
a præxaspe erant acta cōsultabāt. Qui cū nouissent tumultuan-
tes eunuchos atq; vociferantes pcurrerūt vterq;: & quod fie-
bat animaduertentes ad vires cōuersi sunt: quoꝝ ynus occupat
arcū: alter lanceā sumit. Atq; inde miscētur inuicē. Verū arcus
ei qui illū sumpserat: cū hostes iuxta essent: nulli vsui fuit. Alter
se lancea tuebat, eoq; tū aspathenis femur pcussit: tū oculū in
thaphernis oculo: quo ex vulnere Inthaphernes non tñ & vita
priuatus est. Et hos quidē alter maguorū vulnerauit, alter vero
quando arcus ei nulli vsui erat In thalamū qui erat cōclauē cō-
tiguus se proripuit fores occlusurus: sed illuc duo de septē cum
eo irrūpunt Darius & Gobryas cū esset implicitus cum mago:
Darius adhuc stans atq; hærens cōsiderabat ne gobryā ferret
in tenebris Eū cernēs Gobryas ociose stātē interrogat cur nō
vteretur manu. Respondenti dario dispicio ne te feriā Tu vero
(inquit) vel per vtrūq; exige gladiū. Cui Darius obtēperās pu-
gionis icō vibrato magū calu pcussit, interfectis magis capita
demūt. eaq; gestātes qnq; eoꝝ duobus reliqs; qui saucii erāt il-
lic relicti. Tū q; inualidi essent, tū actis tuēdæ causa foras p-
currūt cū vociferatione ac tumultu cæterosq; p̄sas cōpellendo
rē gestā exponebāt capita ostentantes: & simul quicunq; mago-
rum ipsis occurrebat macabāt. Persæ cognito ab his qd actū
erat ac dolo magorū & ipsi faciēda sibi eadē cēsuerūt eductis
gladiis vt quēq; reperibant magū interficiebant: & nisi noctis
interuētū colubiti fuissent neminē maguorū reliquissent. Hūc
diem persæ maxime solennē publice obseruant: & in eo ingens
celebrant festū vocantes id magophonīā: idest magorū cēdem
quo die nulli magorum fas est prodire in lucem: sed cūcti se in
tra domum continent. Vbi resedit tumultus: diesq; quinq; ex-

Aspathenes
Intaphernes.
Iustin⁹ ex tro-
gi historia du-
os fuisse inte-
remptos scri-
bit.

Darius.

Gobryas.

Mira gobrye
pro patria ad-
fectio.

Magorum
cædes.

Magopho-
nia.

cessere: hi qui magos inuaserant: de omni rerum statu consulta-
bant. Quorum orationes (& si apud nonnullos græcorum fi-
de carent) tamen huiusmodi fuerunt. Otanes hortabatur rē per-
sicam in medium constitui: ita inquit.

Otanis
Contio.

Num e nobis principem fieri amplius mihi nō vide-
tur: neq; id aut iocundum esse aut bonum. Nam &
quo licentię Cambyfes processerit nostis: & quo ma-
gus Quid igitur nobis opus est monarchia: quā su-
stulimus. In qua licet pro libidine agere omnia im-
pune: quæ virum etiam si optimus omnium fuerit: tamen cū in
ea positus est extra consuetos abiicit sensus quippe cum præter
inuidiā ab initio ingentiā hōi ingeneretur ex presentibus bo-
nis insolentia. Itaq; hæc duo mala habēs nimirū oēm malitiā
habet tū p̄solētiā q; expletus oibus rebus est: tum per inuidiā
multa facinora admittens: At enim vir tyrannus (vt qui om-
nia bona optinet) debebat sine liuore esse. Verum ita natura cō-
paratum est vt is sit aduersarius popularibus suis: Si quidē eo-
rum optimis quibusq; qui superstitēs sunt atq; viuunt inuidet
deterrimis delectat: & qd indecentissimū est criminationes ad-
mittere optimū putat. Nā siue admiraris eū modeste offendit:
q; nō effuse hoc facias: sine effuse facies offendit q̄si sibi adsen-
teris. Et vt exequar dicendo q̄ maxima sunt iura patriæ tabesca-
tat. Foeminis vim adfert. Indemnatos interimit. At cū domi-
natur multitudo. In primis nomen optinet omnium pulcherri-
mum isonomiam: idest iuris æquabilitatem. Deinde nihil eo-
rum agit que monarchus: hoc est vnicus princeps: Nam magi-
stratus tum sorte deliguntur: tum administratorum rationē red-
dunt. Omnia deniq; consilia i cōmune referuntur. Itaq; (vt meā
dicam sententiā) cenleo nobis monarchiæ delectioribus statū
multitudinis esse optandum. In multitudine quidem omnia in-
sunt: Otanes quidem hanc sententiā dixit. Megabyzus autē
ad holigarchiam: idest ad statum paucorum rem traducens: ad
eam socios hortabatur his verbis.

Tyrannis.

Tyrannorū
mores.

Isonomia.

Monarchus.

Holigarchia.

Væ Otanes dixit de abolenda tyrannide: ea sint p-
dictis a me quoq;: sed quatenus hortabatur summa
deferri ad multitudinē: in hoc ab optima errauit se-
ntentia Et enim populari multitudine nihil est neq;
inspiētius neq; insolentius. Itaque eos qui tyranni

Megabyzi
contio.

Plæbis igna-
tia.

Popularis
status.

Ex optimis
viris optima
existere con-
silia.

Darii contio

Imperiū vni⁹
(q̄ optim⁹ ē)
esse quoq̄ op-
timū.

Plebs impe-
rans.

Monarchia
omniū p̄stan-
tissimū.
Oligarchia.

Otanes iuris
æquabilitatē
facere persis
studebat.

sauciam fugiūt ad intēperantis plæbis recidere sæuitiam ne-
quaquā tolerandū est. Nam tyrannus si quid facit. intellegens
facit. At plæbi suū est nihil intellegere. Quo enim pacto sciat q̄
neq̄ edoctus est: neq̄ honestū nouit: ne domesticum quidē qui
ad res agendas sine consilio p̄ces ruit torrētī flumini similis
Ex quo li qui male consultū persis cupiūt: in statu populari vtā
tur. Nos vero q̄ cœtū virosq̄ optimosq̄ delegimus ad hos defe-
ramus. Nā inter eos & ipsi erimus: & ex optimis viris credibile
est optima existere cōsilia. Hanc Megabyzus sententiam dixit.
Tertio loco suam Darius inquit.

Væ Megabyzus dixit quatenus ad statū populārē
pertinēt: recte mihi videtur dicere: quatenus ad sta-
tum paucosq̄ nō recte. Propositis enim tribus stati-
bus & his omnibus optimis: vt optime imperet po-
pulus optime pauci: optime vnus inter hæc multo
antecellere vnus imperium sentio. Nam vnus viri qui optim⁹
sit imperio nihil melius esse constat. Quod qui sentit nō imme-
rito statū populārē missum faciat: vt taceam sic præcipue cōsi-
lia in aduersarios trahi solere. Porro in statu paucorū cū plures
virtuti incūbant in publicum vehementiora priuatim odia ex-
citari consueuerūt. Cū. n. quisq̄ princeps esse optet: & in dicē-
da sentētia vineere ad ingentia inter se odia euadunt. Ex q̄bus
seditiones existunt: e seditionibus cædes: e cædibus ad vnus
imperiū deuenitur. Vnde intelligi datur q̄to sit hoc illo p̄stan-
tius. Iam vero plæbe imperante abesse non potest quin malitia
exoriat: exorta malitia in republica inter malos non odia fiunt:
sed amicitia validæ. Qui. n. aduersus rempublicam facinorosi
sunt mutuo se occultant. Idq̄ tādū fit dum aliquis populo p̄-
politus tales homines cōpescat. Is videlicet quē populus inter
cæteros admiret. Hic cū admirationi est: tunc verē monarchus
ostenditur declarans in hoc monarchiā esse omniū præstātissi-
mū. Atq̄ vt in summa omnia colligam. Vnde nobis libertas ex-
titit: & a quo data a populo ne an ab oligarchia an a monarcho?
Ego sentio cum sitis per vnū virū liberati vos debere talē rem
complecti: ne alioqui leges patrias dissoluatis bene conditas:
quod nequaquā fatius est. Hæc tres fuerunt dictæ sentētiæ: qua-
rum vltimæ quattuor reliqui adenserunt. Otanes qui iuris equa-
bilitatē facere persis studebat: vbi ipsius sententia reiecta est a
apud alios. Ita in mediū locutus est. Viri seditiosi quoniā con-
stat necesse esse vnū aliquē e nobis regem fieri siue per fortem:

siue permissum perfarū per multitudinis electionē: siue qua a-
lia ratione equidē vobis ego nō refragor. Quippe qui neq̄ p̄-
esse volo neq̄ subesse. Et hac lege cedo vobis ius meū imperii:
vt nulli vestrū: aut ipse ego: aut nullus vnq̄ meorū subsit. Otane
hæc locuto cæteri sex eius postulatis adenserunt. Ita hic alius
nō refragatis e medio abiit alio sessum. Cæteris septē de iustis-
simo rege deligēdo cōsultantibus visum est si ad aliquē ex ipo-
rum numero regnū pueniret: Otanē donari debere peculiariter
eiusq̄ deinceps posteros cū omni alio magnificentia genere a-
pud persas honorificētissimo cū medica quotannis veste. Quæ
ideo decreuerūt eis donāda: q̄ primus rē agitauerat: & ipsos i
cœtum coegerat. Et hæc quidē peculiariter in Otanem decre-
uerunt Illa vero cōmune vt regiā introire vniciq̄ e septem si-
ne internuncio liceret: nisi forte cū vxore cubaret rex: neue regi-
fas esset aliunde q̄ e familia coniuratorū vxorem ducere. De re-
gno autem hunc in modū vt sub orū. Solis cōscens equis dū
in suburbanis vectarentur: cuius equus vocē primus edidisset:
is regnū cambysis obtineret. Erat Dario quidā equis vir so-
lers nomine Oebares: Ad quē Darius postquā e cœtu digressi
sunt ita inq̄. Oebares de regni negotio sic inter nos cōuenit:
sub ipsum itatum solis ortū equis conscens vt cuius equus vo-
cem primus ediderit: Is regno potiarur. Quare siquid solertia
habes nunc cōmiscere: Vt nos optineamus hoc decus & ne-
mo alius. Ad eū respondēs Oebares here (inquit) si in hoc ver-
satur rex sis nec ne: huius rei causa cōfidere te iubeo bonū habe-
re animū ante te fore regē neminem. Et ubi di habeo i. medica
menta. Si igitur inquit Darius habes istiusmodi cōmētū. adest
tempus cōmiscendi: nec differendi rem vtpote crastino die
nobis futuro certamine. Hæc vt audiuit Oebares ita sibi facien-
dū putauit. Vbi nox aduenit vnā equarū q̄ equus Darii maxime
adamabat in suburbana adducit: ibiq̄ adligat. Tū equū darii eo-
dem ducit: eumq̄ circūagens idētidem equæ admouet: ac tan-
dem admittit: Postero die simul atq̄ illuxit sex persæ ex cōuē-
to adfuerunt equis adidentes: & cū in suburbanis vltro citroq̄
vectarentur vbi ad locum peruenerūt: vbi superiore nocte equa
fuerat adligata. Ibi Darii equus adcurrentis hinnitum edidit: &
hinnitu edito protinus fulgur sereno cælo tonitruque extitit:
Hæc cum dario tanq̄ ex cōposito accidissent: eū compotē voti
fecerunt. Nā cæteri ex equis desilientes Darium adorauerant.
sunt qui hoc dicant Oebarē fuisse machinatum. sunt qui aliud:

Otanes vt nō
subderet aut
sui ius suū im-
perii aliis cel-
sit.

Perfarū insti-
tuta.

Oebares Da-
rii equis.

Darii regis
electio.

Darius.
Hystaspis.

Atossa.
Artistona.
Parmis.
Simulacrū
Darii equo i-
sidētis lapi-
deum.
Satrapæ.
Darii tributa

Talentū ba-
bylonicum.
Euboichum
pondus.
Darius tribu-
torū iſtitutor
Talēta ab da-
rio variis po-
pulis ipofita.
Prima por-
tio.

Secunda

Tertia

Vtroque enim modo refertur a persis. Volūt nāque Oebarem adtrectatis manu huius equæ genitalibus: ipsam manum intra subligaculum tenuisse abditam: & sub ipsum statim Solis ortum cum equi degressuri essent eam naribus equi dariani ad-mouisse equumque ad odoris sensum infremuisse: atque hin-nisse. Darius itaq; Hystaspis filius declaratus est rex: eique om-nes Asiam audientes dicto fuerunt præter arabes: qui a Cyro: & rursus a Cambyse populos subigente: nnuquā tamen in ser-uitutem redacti sunt: sed hospites extiterunt: Cambyſi aduer-sus ægyptū p̄sto fuerāt. quib⁹ inuitis haud quaſ fuisse ingref-si persæ ægyptū Darius matrimonia ex psis aulpicatus est du-ctis duab⁹ cyri filiabus Atossa: q̄ cambyſi fratri & rursus mago nupserat: & artistona virgine. Præterea altera smerdis cyri filia noie Parmis. Nec nō filiā Otanis duxit: que magū pdidit. Idē viribus oī ex parte stabilitis ante oia simulacrū e lapide factū statuit hois equo insidētis inscriptis in hæc verba literis. Dari⁹ Hystaspis tū eq virtute cuius nomē legebat: tū Oebaris agaso-nis persarū adeptus ē regnū. His apud psas actis: viginti puin-cias (quas ipsi satrapas vocāt) cōstituit: earūq; singulis p̄sides p̄fecit: taxato qđ p̄deretur tributo p̄ nationes aliis finitimos trāscribendis: aliis trāſſerens: aliis remotiores gētes adtribuēs Distributo puinciis hūc in modū tributo: quod exigebat cum hoc edicto vt qui argētū hi babylonii talēti pōdere qui aurum: hi euboicho pōdere adferrēt. Valet autē babylonicū talētum septuaginta mnas euboidas. Etenim sub Cyro atq; deinde sub cābyse nihil dū fuerat circa tributa institutū: sed munera adfe-rebātur. Ob hāc tributi ordinationem & alia huiusmodi persæ aiūt dariū fuisse institutorē. Cābysem autē dominū: Cyrū vero patrē: quoniā Darius res oēs quæstui habebat. Cābyse asper e-rat: ac morosus: cyrus mitē agēs: & oī ratione de illis bene mere-ri studēs. Ab ionibus igitur & magnetis: q in asia incolūt: & æo-libus & caribus & lyciis & meliēsibus & pāphiliis (Vnū. n. erat idēq; impositū his tributū) p̄debātur quadrigena argēti ta-lēta. Hæc erat ab eo patria portio instituta a mysis & lydis & alysoniis & cabaliis & autenēſibus quingenā talēta secūda por-tio hæc erat. Ab helleſpontis: qui ad dexterā illuc navigantiū ſiti sunt: & phrygibus: & thracibus qui asiā incolūt: & a paphla-gonibus: & mariādinis: & syris trecenta & sexagena talēta. hæc erat tertia portio. A cilicibus equi albi triceni sexageni in dies singulos singuli: nec non talenta argenti quingena. Quorum

centena & quadrigena erogabantur in eam ciliciæ regionem: quæ equos produci bat: trecena autem & sexagena ad Dariū ibant. Hæc quarta portio. Ab vrbe psidea: quam coloniā. Am-philochus Amphiarai filius deduxit in sinibus cilicū ac syriox̄ ab hac ad ægyptum vsq; præter arabū partem (Hæc. n. erat im-munis) trecenta & quinquagena erat tributum. Quinta portio hæc cui annumeratur omnis phœnicia & syria quæ dicitur pale-ſtina: & Cyprus ab ægypto & aphris ægypto cōterminis: & cy-rena & barca (In portione nāq; ægypti ille ordinantur) septin-genta proueniebant talēta præter pecuniam e piseario prouētū lacus mirros excepta hac pecunia. & certo frumētī numero sep-tingenta talenta obueniebant. Nā centum viginti milibus per-sarum qui in albo muro memphitico stationem habent: & eorū auxiliariis admentiūtur illi frumentum. Sexta portio hæc. Sa-tagita: & gardarei & dadicæ: & appatyte in idem cōstituti cen-tena & septuagena talēta pendebant. Octaua hæc portio. A ba-bylyone cæteraq; asyria millena talenta argenti proueniebāt. & præterea pueri castrati quingeni. Nona portio hæc. Ab acbata-nis: & ab reliqua religione medica & paræ canis: & orthocora-bantibus quadrigena & quinquagena talenta. Decima portio hæc. Caspii: & pausicæ & pandimathi & daritæ simul conferē-tes ducena talenta adferebant. Vndecima hæc portio. A batiris ad lygdos vsq; trecentorum & sexagenorum erat tributū. Por-tio duodecima hæc. A paçtycia: & armenis: eorūq; contermi-nis euxino tenus ponto talenta quadrigena, Tertiadecima hæc A sagartus: & sarangibus: & thamaneis: & vitiis & metiis & his qui tubri maris insulas incolunt: vbi rex eos (qui relegati vo-cantur) collocat. Ab his omnibus sexcentorum talentorum proueniebat tributum. Quartadecima portio hæc. Sacæ: & Caspii ducena & quinquaginta talenta adferebant. Quinta-decima portio hæc. Parthi Corasmitq; & Sogdi & Arii trece-na talenta Sextadecima portio hæc. Paricanti & qui ex asia sunt æthiopes quadrigena talenta. Decimaſeptima portio hæc Mantienis & Saspiribus & alarodiis ducena iniucta talen-ta erant. Duodeuicesima portio hæc Moschis & tybarenis & macronibus & mosinocis & mardis trecēta talenta p̄cepta e-rāt. Vndeicesima hæc portio. Indi (vt sunt multitudine mul-to numerosissima iter oēs quos nouim⁹ mortales. ita tributū su-per ceteros omnes) adferebāt tricena sexagena talēta aureox̄ tamētoz. Vicesima portio hæc q̄ babylyonica pecunia ad pōdus

Quarta.
Psidea vrbs.
Amphiloch⁹
Amphiarai fi-
lius.
Quinta.
Arabs tribu-
torū imunis.
Syria paleſti-
na.
Sexta.
Septima.
Octaua.
Nona.
Decima.
Vndecima.
Duodecima.
Tertiadecia.
Quartadecia
Quintadecia
Corasmi.
Sogdi.
Arii.
Decimaſepti-
ma.
Duodeuicesi-
ma.
Vndeicesi-
ma.
Indorū mul-
tudo.
Vicesima.

euboicum redigatur sūt nonies millena quigenaq; & quadraginta talenta argenti. aurū vero si terdecies tanto ramentorū taxetur in summa reperietur ad rationē euboicam esse sex milia talentorū: sexcentaq; & octoginta. Quibus in vnū contractis ad euboicū cōputū exigebātur in summā annui tributū a Dario talentorū quatuordecim milia quingenta & sexaginta. Minorē his summā omittendā mihi nō referendā puto. Hoc tributum Dario ex asia obuenebat: & aliqtulum ex africa procedente tēpore: & ab insulis obuēnit aliud tributū: & ab his qui europā thessalia tēus incolunt. Id tributū rex hunc in modū thesaurizat hoc est reponit. Liquefactū aurum argentūq; in fictiles fidelias infundit. Expletas mox fidelias subinde frangit: ex eorū auro argenteue quoties pecunia indiget: tantū concidit q̄tum vsus postulat. Atq; hæc quidē prouinciæ erant ac tributorū taxationes. Sola autē persis ideo inter tributarias a me p̄termittitur: q̄ eā minime persæ colunt. Isti tamen ad ferendum illū tributū nō adigebātur: sed munera portabāt. Aethiopes ægypto cōtermini: quos Cambyfes in expeditione contra Macrobios aethiopes sumpta subegit: qui sacrā nysam incolūt: & Dionysio dies festos agunt. Hi aethiopes eorūq; finitimi eodem quo indi calistiæ semine vtuntur subterraneasq; obtinent domos. Horū vtriq; tertio quoq; anno munera portabant: portatq; ad meam vsq; memoriā binos se modios auri rudis: & ducenos fascēs herbas: & quinos aethiopes pueros & videnos grādes elephātorū dentes. Colchi quoq; inter dona ferentes repositi erant: eorūq; finitimi ad mōtem vsq; caucasum. Ad hūc enim mōtem impetratur a persis. Nam qui ad aquilonē caucasi habitant: eorū iā nulli persas curant. Isti igitur dona sibi imperata etiā ad meam vsq; ætatē quinto quoq; adferēbant centenos pueros totidēq; virgines. Adferēbāt & arabes millena quotannis talēra thuris: Hæc isti donā p̄ter tributum regi portabant. Sed id aurum tam multū indi vnde ramentas (quas dixi) regi adferūt: hac ratioe comparant. Indicæ regionis id quod ad Solem vergit fabulosum est. Nam indi dūtaxat eorū quos scimus: de quibus aliquid pro certo narratur primi sunt hominū qui in asia ad auroram & solis ortū habitant. Indorum enim tractus qui auroram spectat propter harenā vastus est. Eorū autē cōplures sunt gentes atq; eæ lingua inter se diffonē: quarū altæ sunt deditæ rei pecuariæ: alia non. Item altæ in palustribus fluminis habitant crudis vititates piscibus: quos adgressi & arūdinis nauigis exceptāt.

Darii thesaurus.

Fidelias.

Aethiopes.

Nysa.

Indi. Indicū aurū. Indorū regio

Singula autē nauigia e singulis arūdinis internodiis sūt: isti ex Indis ferūt vestē e tegete q̄ vbi e flumine messuerūt inciderūtq; plestentes in modū storeæ tāq; thoracē sibi induūt. His finitimi aurorā versus sunt. Indi pecuarii carnibus crudis vescētes nomine Padæ: qui talibus vt moribus narrantur. Quoties ciuiū aliquis aliquaue ægrotat virū quidē sui maxime familiare interimūt: q̄ dicant illū morbo tabescentē carnes ipsis corrup turū: & licet se neget ille ægrotare: & nihilominus isti nō ignoscētes necāt eū epulaturq;. Mulieri vero suæ maxime necessariæ idē qd viri viro faciūt. Qui autē ad seniū peruenit: eo itidē mactato pascūtur. Ideoq; cū hac de cā: tū quia oēs qui in morbo necātur: nō multi sane eorū ad senectutē perueniūt. Est aliorū indorū hæc diuersa cōsuetudo: vt nullā animantē interimāt vtq; nihil serant nec domos parandas existimēt: atq; herba vitent. Est eis semen quoddā milii instar sua sponte nascens e terra suo in calyce: qd cū ipso calyce lectū coquūt edūtq;. Quorū quisquis in morbo incidit is in locū desertū p̄git ibiq; decūbit elus vel discubentis vel defuncti curā gerēte nemine. Horū omniū quos recē sui indorū coitus in p̄patalo est sicut pecorū. Color similis ac proximus aethiopico. Genitura: q̄ in mulieres emittūt nō alba quæ admodū cæterorū hominū: sed atra vt color corporis: qualē aethiopes quoq; emittūt. Indi lōgius a persis absunt: & v̄to austro obnoxii: eorū Dario neutiq; obtēperabāt. Cæteri indi Caspatiro yrbi & pacificæ regioni cōtermini sunt ad ventū aquilonē habitantē ex omnibus indis ii qui p̄ximam Baetrianis vitā degunt: pugnacissimi sunt: & qui ad aurū p̄cipue mittunt. Circa hanc enim plagam vasta sunt propter harena loca. In qua solitudine harena formicæ gignūtur canū quidē magnitudine minores vulpium vero maiores. Earū nōnullę & apud reos & apud regem persarum visuntur hinc: venatū captæ. Hæ formicæ in faciendis sub terra domiciliis egerūt harenam vt apud græcos formicæ: atq; eodem modo ipsa specie corporis simillima. Ea autē quæ egeritur harena auracea est: pro qua in desertū mittētes indi ternos singuli camelos iūgūt mares a lateribus: quos frenatos trahunt. Fœminā in media in quā ipsi ascendūt data opera: vt a recentissimis fœtibus abstractas iungāt. Etenim apud eos cameli cū nihilo sunt minori p̄nitate q̄ equi: tum vero ad ferenda onera multo valentiores qualem habet camelus specie græcis vt pote scientibus nō puto scribendū: sed in quod ex eo animali vescitur. Camelus in

Indica nauigia ex arundine. Padæ. Indi ægrotātes interimūt comedūtq;. Quoniā strabo in secūdo Megasthenē Onesicritum mearchum & multos alios indie scriptores balbutiētes arguit vnde eū dē in. 3. & in. 15. Plinū in. 6. lib. ca. 19. diodorū in. 3. & Solinū in. 65. c. p̄ multa de indicis reb⁹ scribentes. Indorū coitus palam. Genitura atra. Caspatirus vrbs. Formicæ maiores vulpe. Cameli indicī p̄nitas.

Indorum Sol.

Indi ex formicarum domiciliis harenam extrahentes,

Indica animalia ceteris maiora. Arbores lanā ferentes. Arabia bona Thus. Myrra. Casia. Cynnamosum. Serpentes alati. Bonorum copia. Malorum raritas.

posterioribus cruribus gerit quattuor fœmora: & totidē genna & veretrū inter posteriora crura caudam versus spectans. Hunc in modū iunctis camelis indi ad aurum legendum tendunt. Vt cum feruētissimus fuerit æstus sint in rapina. Si quidem p̄ æstu formicæ sub terra se occultas tenent. Est autē illis hominibus Sol ardentissimus matutino non quēadmodū aliis meridiē eousq; effervesces. Dū tempus est a foro discedendi: per quod spaciū multo magis vrit q̄ meridianus in græcia. Adeo vt dicantur illi tū in aqua se abluere. Meridies fere indos vrit peræque atq; alios homines declināte meridiē: talis est illic Sol qualis alibi matutinus. Ac deinceps magis ac magis frigescens dū cum occasum peruenit: quo tempore præcipue friget. Vbi ad locum indi peruenere culleis (quos adtulere) harena completis raptissime retro se recipiunt. Quos protinus formicæ (vt a perffis fertur) olfactu perceptos insequuntur: tāta pernicitate: q̄ta in alio est nullo: ita vt nisi viā: ad quā formicæ cōgregātur antici pēt indi: nemo sit ipsorū inde euasurus. Ideoq; camelos mares q̄ in pares fœminis sunt in currēdo ne trahātur dissoluūt: sed nō vtrūq; pariter. Fœmina vero pulli quē reliquit memor nihil sibi remittit. Hac ratione indi maiorē auri partē nanciscuntur vt per fœ memorāt. Nā qd̄ effodit in eadē regione aurū rarius est. Et sane pulcherrimas quodā modo res extrema orbis habitati pars sortita est quemadmodū græcia (qd̄ p̄stātissimū iudicat) pulcherrimas regiones. Nam vt paulo ante dixi vltima plagarū quæ ad orientē vergentes habitantur indica est: in qua & animalia ceteris maiora. Arbores lanā ferentes: ouillæ tum pulchritudine: tum bonitate p̄cellētē: qua in vestiariū indi vtūtur ad meridiē vltima e regionibus q̄ habitātur arabia est: in qua sola omniū nascūtur thus/myrrā/casia/cynnamosum & ledanū cūcta hæc facietes legūt ea q̄ phœnices ad græcos exportāt. Hac suffitum thus capiūt. Etenim thuriferas arbores obseruāt colubri sublati exiguo corpore: discolori specie. Per magno nūero circa singulas arbores: iidē videlicet qui aduersus ægyptū factō exercitu tendūt: nec villo alio ab arboribus q̄ storacis fumo submouētur vniuersam terrā oppleturi (vt arabes aiūt) nisi (vt iudē nar-

rabant) simile qui ddā istis cōtingeret ei qd̄ nouimus cōtingere viperis. idq; vt credere debemus solerti diuinitatis prudētia Nā q̄ & timido animo sunt & esculēta: ea oia fetuosa fecit ne asiduo esu deperirēt. Cōtra q̄ sœua & maligna sunt: ea voluit parū esse fetuosa. Vñ fit vt lepus quē oia venātur. fera: ales: homo: tā ferax sit sola. q̄ ex oibus bestiis cū grauida est et impleatur: & aliū foetū in vtero gestās pilis vestitū: aliū nudū: aliū tantū nō formatū aliū cōcipit. Et lepus quidē talis est. At lena validissimū ferocissimūq; animal femel in vita vnū parit. Nā vna cū foetu veterum emittit: cuius rei cā est hæc q̄ catulus leoninus vbi moueri in vtero incipit cum hēat vngues longe acutissimos ex omnib⁹ feris vterū lacerat: angelc̄sq; magis ac magis vngues imprimēdo exulcerat: ita vt ad postremū dū partus adest: nihil vteri relinquatur incolume. Quare si Viperæ & alati arabiq; serpentes ita gignerentur: vt ipsorū natura fert: nō esset hominib⁹ viuēdi facultas. Nūc autē cū libidine agitātur: & per paria coeunt: fœmina collum maris in emittenda genitura cōprehendit forbensq; nō prius dimittit q̄ deuorauerit. Et mas quidē hoc modo perit. Fœmina vero talem luit masculo pœnā: q̄ filii dū adhuc intra vterū sunt patrē vlciscentes: matrē ambedūt: eiusq; aluo ambesa ita partū faciūt. Cæteri serpentes qui non sunt hoibus p̄niciosi oua pariūt: & magnā vim foetūū excludūt. Atq; viperæ p̄ vniuersum orbē terrarū visuntur. Alati vero serpentes nūq; alibi nisi in arabia: aut certe nō adeo frequētes. Hūc in modū arabes thus cōparāt. Casia at sic. Postq̄ sibi eū cæterum corpus tū faciē p̄ter oculos obligauerūt coriis aliisq; pellib⁹ ad casia pergūt. Ea nascitur in palude nō alta: circa quā & in q̄ degūt feræ alatae vespertilionibus simillimæ stridore diro & viribus p̄ualētibus: quas ab oculis arcētes arabes sic casia metunt. Cynnamosum et q̄ superiora mirabilius legūt. Nā aut quo modo: aut qua in terra gignatur: illud nequeūt dicere: nisi q̄ probabili ratione vtūtur: quod quidā volūt id gigni in his regionibus: vbi Dionysius educatus est: & ipsas cynnamosi festucas adferri a gradibus quibusdā altib⁹ ad nidos e luto cōstructos in p̄ruptis mōtiū: & homini inaccessis cōtra quas hoc arabes excogitauerūt. Bou asinorūq; defecōs: & aliorū iumentorū mēbra immutati cōcisa in ea loca portāt: & vbi iuxta nidos posuerit: p̄cul abscedunt. Ad hæc frustra delapsæ volucres ad nidos suos carnem comportant: cui sustinendæ impares nidi ad terram discissi labūtur. Tūc arabes ad eos colligendos adcedunt.

Lepores fœcundissimi. Vi de Pliniū in .8. li. cap. 55. Leæne partus vnicus. Aristoteles i .6. de aialū hist. lib. & Plinius i .8. li. c. .16. Herodoto refragātur Vide aul. gel. in .13. capi. 7. Viperæ coit⁹. Viperæ partus cui⁹ mēminit Plini⁹ in .10. li. c. 62. Serpentes alati. Casia collectio. Cynnamosum collectio Strabo in. 16 & thuris / & myrræ & cynnamosi collectio mul to faciliorem Scribit cynnamosi aut colligēdi modū aliter docet solin⁹ capite. 43. quo circa scite plini⁹ i. 12. c. 20. hic herodotū atiq; tatis præcipē fabulari dicit.

Ledanum.

Thymiamata.

Ouiū caudæ.

Aethiopia.
Elephanti

Ebenus

Vide diodorū in. 6. & Plinium in. 34.

Eridanus.

Electrum.

Cassiterides.

Stannum.

Arimaspi
vnoculi.

Chorasmi.

Hycani.

Sarangei.

Thamanei.

Aces fluuius.

Hac ratione cynamomum ab illis legitur: & illinc in alias regiones dimittitur. At ledanū quod arabes ledanum vocant: etiam cynamo mirabilius cōparatur. Quippe quod in graue o lentissimo loco nascens: tamē fragrantissime olet. In barbīs hircorum inuenitur innatū veluti mucor ligni cū ad conficienda multifaria vnguēta vtile: Tū præcipue ad sufficionē qua arabes vtūtur. Hactenus de thymiamatis dictū sit Redolet arabica regio mirifice iocundo quodam odore: Suntq; in ea ouium duo genera admiratione digna quæ nūq; alibi visuntur quorū vnū caudas habet tā longas: vt nō sint tribus breuiores cubitis. Si quis trahi sinat vlcera contracturæ dū per terram adteruntur. Nūc vnusq; pastorū hactenus est dictū arte fabrili vt plostellā faciant: quæ singularū ouium caudas subligent: superq; plostellā caudas ipsas adligent. Alterū genus ad cubitalem latitudinē caudas gerit. Huic qua parte meridies ad Solē occidentē vergit cōtermina est aethiopia terrarū habitarū vltima. Hæc & auri multum fert & vastos elephantes prominentibus vtrinq; dē tibus: & cū agrestes omnes arbores. tū vero hebenū necnon viros maximos pulcherrimosq; & æui longissimi. Atq; hæc quidē extrema sunt asiæ aphricæq;. De extremis autem europæ quod pro cōperto referā non habeo. Neq; n. assentior fluuium quendam esse Eridanum a barbaris vocatū qui subiit mare ad septentrionē spectans Vnde electorū venire narratur. Ne cassiteridas quidem noui insulas: hoc est stannarias vnde ad nos venit stannū. Quam rem vel ipsum coarguit nomen eridanus: qđ græcum est non barbarum ab aliquo poetarū fictū: Sed hoc & si studiose quæsiui a nemine q; ipse viderit adcipere potui quomodo se habeat mare ad illam europæ partē. Ab extremis itaq; ad nos venit stannum electorūq;. Cæterum ad septentrionē europæ q; plurimam auri vim esse cōstat. Sed quo modo fiat ne hoc quidē pro cōperto dicere queo. Dicuntur tamen id a gryphibus auferre arimaspi viri vnoculi. quod nec ipsum crediderim: vt viri nascantur vnoculi cæterā naturā habentes aliis hominib; partē. Porro extrema terrarū cōcludunt aliam regionē: intusq; cohibent ea que nobis pulcherrima putantur: illisq; rarissima. Est in asia planities quedā vndiq; cincta monte quinq; in locis interciso: quæ aliquando fuit corasmiorū cū in ipsorū sinibus & hycanorum & parthorum & sarangeorū & thamaneorū. Sed posteaq; persæ rerū potiti sunt facta est regis. Ex hoc circūiecto monte ingens annis profluit nomine Aces: qui quondam per

singulas vndiq; intercisiones ductus ac distribut; totidē quas dixi gentium regiones irrigabat. Vbi vero in potestatem regis persæ venerunt: hoc ab illo sunt passæ q; amphractibus motū ab rege abicissis & ad eorū singulos portis inditis aqua ab exitu interclusa est interfluenteq; introrsum amne planities quæ intra mōtes erat pelagus facta cum fluat in interiora anis nulla ex parte exitū habes: atque ita ipsæ gentes pristino aque vsu fraudati adficiuntur per magno detrimento. Nā hiberno tempore deus illis quemadmodū aliis hominibus pluit. Sed estate cum serant pisum & sesamum aquam desiderāt. Igitur cū nihil eis aquæ tribueretur: ad persas venerunt viri atq; mulieres stantesq; pro foribus regis cū euulatu vociferabantur. Tunc rex his qui maxime indigebāt portas referari iussit: vtiq; eas q; ad illos ferrent: eadē cum illorū terra humore hausto satiata est rursus obserari: ita deinceps alias vt quicq; cæterorū populorū maxime aqua indigerent. Id faciens quantum ego auditu cognouit: pecuniæ exigendæ gratia præter tributum. Atq; hæc quidē ita se habent. Cæterum rex vnū e septem viris qui aduersus magum conspirauerunt Inthaphernem cepit: ac capite damnauit ob hanc noxam. Inthaphernes statim post oppressos magos regis ingressus volebat admitti ad colloquiū regis. Etenim hac lege conuentum erat inter magi oppressiores: vt eis ad regē foret aditus sine internuncio nisi cubanti cū vxore. Itaque nō oportere sibi interuenire nunciū censens Inthaphernes quia foret vnus e septē introire vtiq; volebat. Sed cum ianitor & qui a responis erat introire nō sineret: q; regem dicerēt reixoria dare operā: eos mentiri ratus e ducto acinace aures vtriq; natesq; p̄cidit ac loro freni eqni ad ceruices ipsorū adligauit. hominesq; dimisit. Qui cum sese regi exhibuissent. & cur id passi fuerāt exposuissent. Darius sigillatim quinq; persas aduersiuit veritus ne id cōi sex persarū cōsilio factū esset: explorauitq; nū quid id quod actū foret cōprobarēt. Vbi cōperit sine horum cōsensu Inthaphernē hæc fecisse hominē cōprehendit: eiusq; liberos atq; omnē familiā multis de causis credens illis eū suis cognatis rebellionē fuisse mollituros: hos cōprehensos ad necē vinciri iussit. Tūc vxor Inthaphernis ad regias fores adcedens plorabat atq; lamētabatur id assidue faciēdo ad sui miserericordiā Dariū cū adduxisset: misso ad eū nūcio rex inq;. Mulier of fert tibi Darius vnus electionē ex vinētis domesticis tuis: quæ velis liberari. illa postq; secū deliberauit: ita respōdit. Si vnus

Inthaphernes vnus e septē p̄sis.

Fratris electio cur potius aliorum.

Orcetes.

Dascylus.

Mitrobates:

Anacreon.

Polycratis mors.

Magnesia vrbs.

Mirfus.

omnino animā rex mihi gratificatur eligo ex oibus fratē. hęc audiēs rex miratus hui⁹ orationē misso nūcio inquit p̄cōctatur te rex q̄ de cā viro filiūq; p̄termittis fratē delegisti vt sup̄esset qui & remotiori abs te est gradu quā filii: & minus iocundus q̄ maritus. Cui illa respōdēs rex inquit. Maritus mihi alius si de- mon voluerit atq; alii liberi si hos amifero esse p̄nt: alius frater parētibus meis iā vita defunctis nulla rōe potest esse. Hęc secuta cām ita locuta est: visaq; est Dario p̄be dixisse. Itaq; ea re delectatus rex & eū quē mulier optauerat missum fecit: & filiorū natu maximū ceteris oibus interfici iussis. Ita vnus e septē per sis intra initia obcubuit. Enimvero illud fere circa Cābylis ægrotationē cōtigit. Erat sardibus præses quidā a Cyro præfectus noie Orcetes vir perses cui nefariæ rei cupido incessit. Si quidē Polycratē samū: a quo nullo nec facto nec dicto q̄tulo- cūq; læsus esset quēq; ne vidisset quidē nūq; tñ cōcupiuit cape- re ad interimēdū ob hęc (vt pleriq; aiūt) cām. Cū aliquando p̄ foribus regis cōsiderent Orcetes: & alter quidā perses nomine Mitrobates p̄fectus gētis: q̄ est in dacylo e verbis ad iurgia pue- nerūt: & cū de virtute disceptare. Mitrobates obiiciēs Orceti inquit. Tu ne in præcio vitorū es qui in sulā samū tuæ prouin- ciæ adiacenti regi nō adquisis ita facile captu: vt quidā e popu- laribus quindecim armatis fretus obcuparit: eiusque tyrānide potiatur. Hoc iurgii audiētī Orceti adeo doluisse: quidā aiūt vt adfectauerit nō de obiurgante vindictā: sed Polycratē prorsus occidere propter quē male audisset. Alii sed pauciores inquit caduceatorē in samū ab Orcete missum cuiusdā rei rogādæ eā cuius autē nō dicitur: Polycratē tūc forte in conclau cubātem fuisse adsistente ei Anacreonte Teio. Idq; siue cōsulto quod res Orcetis cōtēptui haberet: siue forte aliqua huiusmodi. Ad quē adcedens Orcetis caduceator cū mādāta exponeret Polycratē neque se ad hominē conuertisse. (Erat. n. ad parietem versus) neque quippiā respōdisse. Hęc bifariæ causæ mortis Polycratis fuisse memorātur: quarum vtrilibet ad cōmodare fidem potest. Itaq; Orcetes in vrbe magnesia degens: q̄ est ad Mæandriū flu- men sita misit Mirsum quēdam lydum Gygis filium cū nūcio in samū ad Polycratem: cuius animū mouerat. Etenim Poly- crates primus extitit græcorū dūtaxat eorū quos nouimus le- cūdū Minoem: & si quis alius isto prior maris impetio potitus est: qui in animū induxerit vt mari potiretur: primus in quā ex- titit ex eo genere: q̄ humanū vocatur: qui multam conciperet

spē Ionię atq; in sulis dominādi. Hoc igitur eū in animo habere certior. Orcetes factus: misit nūciū in hęc verba. Orcetes Po- lycrati ita inquit audio te res excellentes agitare animo: sed p̄- posito rē pecuniariā nō suppetere. Quod si ita feceris (vt sua- deo) propexeris & tibi & saluti meæ. Nā rex Cābyses vt mihi p̄ cōperto renūciat de me interficiēdo cogitat. Nūc igitur me ipm recipito: atq; pecunias earū partē tibi habitur⁹ partē mihi pmisurus: & ipsarū pecuniarū beneficio omni græcię impera- turus. De quibus si mihi fidem nō habes: mittito quempiā tibi fidissimū cui ego fidem faciā. Quo audito Polycrates gausus est atque obsequi volebat. Maiorem enim in modū pecuniam auebat. Mittit itaq; prius ad rem inspiciendam quēdam e popu- laribus suis Mæandriū Mæandriū filiū scribā suū qui nō longo post hoc tēpore ornatū cōclauis Polycratis spectatu dignū tē- plo lunonis omnē dicauit. Hunc Orcetis cognito speculatore esse circūspectū ita sibi agendū putauit. Octo scrinia lapidib⁹ implet p̄ter admodū parū partē circa ipsas oras ac superficiē lapidū auro inducit eaq; scrinia adligata in expedito habet q̄ adueniēs Mæandrius cū inspexisset Polycrati renūciauit. Eni- vero ne illuc sese cōferret magnopere dehortabatur: tū oracula & amici: tū p̄cipue somniū hoc qd̄ eius filia viderat. Videbatur sibi cernere patrē in aere sublimē esse: qui a Ioue qd̄ lauaretur. A Sole at̄ inūgeretur. hęc visionē cōspicata instabat oīo dissua- dere patri ne a patria p̄ficeretur ad Orcetē: quin et̄ ad bire- mē eunti male ominabatur. Cui cū ille minitaretur si solpes re- dret fore vt hęc p̄diu maneret virgo: ipsa vt ita cōtingeret sibi imp̄cata est. Malle. n. se diutius virginē esse q̄ patre orbari. Po- lycrates oē cōsiliū p̄nihilō hñs ad Orcetē nauigauit cū alios secū ducēs. Tū vero Democedē calliphōtis crononēsem me- dicū q̄ eā artē apud suos p̄clarissime oīum exercebat. Vbi ma- gnesia puenit Polycrates tetra morte est adfect⁹ indignaq; aut sua p̄sona aut suis cogitationibus. Nā neq; eorū q̄ syraculis ty- rāni extiterūt. neq; aliorū græcię tyrānorū vllus est magnificē- tia cū Polycrate cōparādus. Eū Orcetes: qd̄ indignū relatu est cruci suffixit. Eorū vero qui illū comitati fuerāt. Samios quidē dimisit iubēs eos gratiam ipsi habere: q̄ liberi essent. Hospites autē atque seruos iure captiuitatis sibi vendicans retinuit. Po- lycrates ergo suspensus omnē filię visionem exoluit. Nam ab Ioue quidē cū plueret lauabatur. A sole autē exudante e mem- bris abdomine yngebatur. Hunc exitū habuerūt tot prospera

Mæandrius.

Orcetis dolus.

Polycratis fi- lia somniū.

Filiæ in pas- trē amor.

Democedes medicus.

Polycratis mors.

Polycratis quē vaticinatus ei fuerat Amasis rex ægypti. Verū nō multo post tēpore Polycratis vltio Oroetē exceptit. Quippe post Cābyfis obitū occupato a magis regno. Orceus cū esset sardibus nihil admodū de persis qui e medijs imperio fraudati erāt meritis est: sed in ea pturbatiōe Mitrobatē a Dascylio p̄fectū (qui illū de Polycrate exprobrauerat) interemit: & eius filiū Cranatem spectatos in persis viros: & cū alia quorūq; omnia faria flagitia cōmiserat: tū quēdā a nūcijs: q; ad ipsū a Dario venerat: q; parū iocūda nūciasset: trucidandū curauit: summis quibusdā: qui redeuntē adgrederētur: quicq; trucidatū cum ipso equo occularēt Darius vbi principatu positus est. Oroetē vicisci cū ab alia scelera tum p̄cipue ob Mitrobatem filiūq; cupiebat. Sed aduersus eū e professio mittere copias: consiliū nō erat: vtiq; rebus nōdum satis fundatis: & imperio recens p̄to: cū p̄sertim audiret Oroetē multa inuixū, cū mille persarum satellitibus stipatus esset. Nā suā prouinciā habebat phrygiā: lydiā ioniā. Itaq; Darius aduersus hanc rationē iniuit. Adcitjs persarū summis quibusq; proceribus his locutus est verbis. Persæ quis hoc vestrū mihi repromittat executurus prudētia dūtaxat nulla: in nullisq; copijs. Vbi. n. opus prudentia est: ibi nihil agere adagere nihil adtinet. Ergo qui vestrum mihi Oroetē vel adducat viuū: vel interficiat: qui de persis nihil oīno meruit: sed multa scelera admisit. Vel hęc duo vnū q; duo e nobis Mitrobatē eiusq; filiū interemit. Altero q; a me missos ad se adersendum necandos curat: facinus profecto nō tolerandū. Ideoq; priusq; maiora in persas scelera admittat: cōprehendēdus est ad necē. Hęc Darius interrogabat persas, Eorum triginta extiterunt: q; repromitterent singuli volentes ipsi id exequi. Quos inuicem contendentes Darius reprehēdens sortiri iussit. Id cū fecissent fors Bagæum Artontis filium ex omnibus contigit. Hic sorte delectus hac ratione vsus est. Cōplures literas varijs de rebus vbi scripsit: sigilloq; Darii impressit: cū his profectus est sardis. Eas postea q̄ in conspectū Oroetis venit: dedit separatim recitandas regio scribe. Regios autē scribas cuncti p̄sides habēt. Reddebat separatim Bagæus literas explorādī gratia animos satellitum. nunquid annuerent ad rebellandū ab Oroete. Quos animaduertens magnopere venerari litteras: & ea quæ in illis dicerentur: etiam vehementius reddidit aliam epistolam in hęc verba. Persæ Darius rex interdicit vobis ne apud Oroetē fungamini satellitum officio. Hoc illi audito lanceas

Mitrobates.
Cranates.
Oroetis
regna.

Vbi prudētia
opus est Vi
hil agere ad
tinet.

Bagæus.

Bagæi literæ.

deposuerunt. Tunc Bagæus cernens illos obtēperantes epistola sumpta fiducia reddidit scribæ vltimū libellum hęc verba scriptū. Rex Darius mandat persis: qui sardibus sunt vt Oroetē interimant. id vbi audiere doriphori: id est hastati satellites eductis acinacibus sine mora Oroetē interemerunt. Ita vincta polycratis samii oroetē persecuta est Traductis atq; cōportatis susa bonis oroetis contigit nō diu post vt in venatu ferarum darius rex dū ab equo defiliit pedē intorserit: vehementerq; laxauerit. Nā talus e iuncturis amotus est. Existimans itaq; apud sevt prius habere ex ægyptijs eos qui primi putarentur arte medicina eorū opera vtebatur. At isti retorquendo pedē: ac violenter tractando plus mali faciebant: adeo quidē vt septem dies totidēq; noctes darius prae molestia qua adiciebatur trāsegerit insōnes. Octauo die eidē male habētī quidā democedis crotoniensis mētionē facit. Cuius de artificio prius iā in de in sardibus audisset. Darius hoīem q̄ celerrime adcersi ad se iubet: ille vt inter captiuos Oroetis inuētus vbi p̄ neglecto habebatur: in medium adductus est sicut erat pānosus: ac comedes trahens. In medio positū: darius interrogauit nunquid eā nosset artē democedes veritus ne si se p̄deret vsq; quaq; græcia priuaret dissimulare. Sed cū videre noticiā artis p̄ se ferre. Darius iussit eos qui hoīem aduxerāt verbera & tormēta adferre in mediū. Tūc ille dissimulatione missa se plane scire artē illā negavit. sed aliq̄tulū ob eius cōsuetudinē: quā cū medico habuisset: factaq; ei potestate curādī græcis medicamētis vtēs & leuia post actia admouens. Dariū cōpotē somni fecit & breui tēpore incolumē reddidit. Cū iā se posthac valide fore ad incedendū desperasset. Ob quā curationē postea cū eū Darius duobus aurearū cōpedū paribus donasset interrogauit Democedes nū quid ideo se duplici malo remunerādū putaret q; ab eo sospes ipse foret effectus. Hoc dicto Darius delectatus ad suas vxores hominē misit: eunuchi qui eum deduxerunt ad foeminas dicebant hunc esse qui restituisset animā regi. Tūc earū singulæ auream phialā thecā suffringētes. Democedē donauerūt tā amplo munere: vt excidentes ex percussione phialarū stateres famulus qui sequebatur nomine Scyton collegerit nō parū auri summā. Hic democedes hūc in modū e erotone profectus cū polycrate cōsuetudinē habuit. Cū a patre sane iracūdo crotone colubereur: nec eū tolerare posset. illo relicto abiit in eginā. Vbi cōmoratus ynū annū primos medicos trāscendit: & si im-

Doriphori.
Oroetis mort

Democedes
medicus.

Democedes
duob⁹ aurea
rū cōpedum
paribus a Da
rio donatus.

Democedes
aureis phia
lis donatus.
Scyton.
Croton.
Aegina,

Crotonienses
medici.
Cyrenæi me-
dici.

Heleus vatici-
nus.

Atosſe vlcus

Atosſe cōſi-
lium dario re-
gi.

Senectutis in
commoda.

Democedis
admonitio.

paratus erat: & nihil instrumentorū habens quæ ad artē medi-
cinæ pertinerēt. Ex quo factū est vt in sequēti anno æginetæ
cōduxerint eū talento: Atheniēses tertio anno centū mnis. Po-
lycrates q̄rto anno talētis duobus ita in samū p̄fectus ē. A quo
viro nō minimū medici crotonienses primi numerabantur: ses-
cundi cyrenæi. Qua etiā tēpestare argiui cæteris græcis præsta-
re musica ferebantur. Tūc itaq; Democedes Dario sanato sus-
maximas ædes optinebat: & cū rege ad mēsam sedebat. Oibus
rebus adfluēs p̄ter hāc vnam qd̄ in græcia redire non poterat.
Quinetiā ægyptios medicos regē curare solitos cū essent pat̄
bulis suffigendū: q̄ a græco medico superati forēt: impetrata
ab rege venia liberauit. Item vaticinū quendā Heleū: qui Poly-
cratē secutus fuerat: & inter captiuos p̄ neglecto relictus. Deni-
q; maximi apud regē momēti democedes erat. Interiecto dein-
de breui tpe inter alia cōtigīt vt Atosſæ Cyri filiæ (quæ erat da-
rii vxor) in māmilla vlcus exoriretur. deinde rescillum porro
grassaretur: quod ista quoad fuit exiguū præpudore occultans
nemini indicauit. Sed vbi male iam habebat adcersito demo-
cedi rem ostēdit. ille se redditurū sanā adfirmās: adiurat eā vt
sibi vicissim ipsa inseruiat i eo qd̄ orauerit. Oraturū at̄ nihil vñ
dedec⁹ redūdaret. A quo postea q̄ curata ē edocta dariū dū cū
eo cubat his verbis adlocuta ē. Rex cū tantū tu habeas copiarū
desides nullā neq; gentē neq; potentiā persis acquirēs. Atqui
par ē virū & iuuenē & magnarū opū dñm aliquid operis edēdo
se ostēdere: quo etiā persæ cognoscāt sibi virū præesse: qd̄ vt fa-
cias duabus de causis interest vt persæ & eū qui ipsis præest vi-
rū esse intelligāt: & bello adterant: ne ociū agētes sibi insidias
tendāt. Nūc ergo aliquod opus edas quoad i ætate iuuenili es.
Nā augescute corpore ingentū pariter augescit: & cōsenescē-
te cōsenescit & ad res omnes elanguescit. Hęc Atosſa ex admo-
nitu Democedis. Ad quam darius respondens quæ (inqt) vxor
ipse facere destinaueram: ea omnia dixisti. Ego. n. constitueram
scythis bellū inferre iuncto mari e nostra cōtinente in alteram
pōte: quod breui tēpore perficeretur. Ad eū Atosſa animadu-
erit inquit nūc. Omitte primū bellū scythis inferre: q̄ quādoquē
voles tui erūt aduersus græciam mihi tu eas in expeditionem.
Concupisco. n. lacænas: & argiuas & atticæ & corinthias fan-
do cognitas mihi fieri ancillas: & ad hoc habes virū ex omni-
bus maxime idoneū ad demonstrādas græciæ res: atq; exponē-
das hunc qui pedē tuū sanauit. Cui Darius quādoquē (inqt)

vxor tibi videtur nos primū græciam tētare debere: mihi vs-
deſ satius añ oīa mittēdos illuc exploratores p̄ſas vna cū isto:
quē dicis q̄ p̄cepta oīa illic & visa renūcient: & mox ego ab il-
lis edoct⁹ adueri⁹ græcos tēdā. Hęc locut⁹ dari⁹ id qd̄ locut⁹ re-
quocq; adgressus est. Nāq; vbi primū illuxit adcersis quindecim
viris perlarū spectatis præcepit vt sequentes democedē omnia
græciæ maritima collustrarent: neue cōmīterēt vt democedes
ab ipsis aufugeret. sed rursus eū omnino reducerent. Hęc illis
vbi p̄cepit secundo loco democedem ip̄m ad se adcersitū orat
vt exposita atq; demonstrata persis omni græcia rursus redeat.
Iubetq; eū dono ferre patri ac fratribus omnia sua vtēſilia: ad-
firmans se alia multo plura illi inuicē donaturū. At præter do-
na missurū ait quæ vna iter faciat onerariā nauim omnifaris bo-
nis refertam. hęc darius nullo doloſo cōſilio (vt mea fert o-
pinio) mandauit. Ille tñ veritus ne se Darius tentaret tanq̄ fu-
gitiuū si cuncta sibi oblata caperet: respondit se quidē sua illic
velle reliquere vt ea reuersus sibi haberet. Verū nauim onerariā
quam darius promitteret dono fratribus adcipere. Darius post
q̄ hęc democedi præcepit homines ad mare dimisit. Isti cū in
phœnicē descendissent: & ex phœnice in vrbē sidonem: confe-
ſſim duas triremes instruxerunt: & simul ingentē onerariā om-
nifaris bonis impleuerunt. Cōparatisq; omnibus in græciam
traiciunt. Et adeuntes maritima eius loca intuebantur atq; de-
scribent. Tū plæraq; ac celeberrima græciæ loca cōtemplā-
ti. in Italiam tarentum transmiserunt. ibi Aristophilides taren-
tinorum rex & ipse crotoniensis gubernacula medicarum naui-
um resoluit pariter & ipsos persas detinuit tanq̄ certos explora-
tores. Interea dum isti patiuntur hæc: democedes crotonem a-
biit ad domum suā. Quo abeunte Aristophilides persas missos
fecit restitutis his quæ de manibus abstulisset. illinc persæ nau-
igantes: at Democedem persequentes crotonem perueniunt na-
uicq; in foro democedē præhendunt. Eum crotoniensium qui
dam rem persicā reformidantes tradere parati erant. Quidā in-
tectis e diuerso manibus persas fustibus cædebāt his verbis cō-
monefacientes. Viri crotonienses cōſiderare quid facitis: qui
hominem regis fugitiuum eripitis. An ex vsu erit vobis hanc
iniuriam regi Dario intulisse: ac vobis bene cedit ista fecisse si
vos dimiseritis: cui. n. primum q̄ huic vrbī bellum inferemus:
aut q̄ priorem diripere conabimur. Hęc dicendo nihil magis
crotoniēſibus pluaſerūt. Quinimo nō mō democedes: sed etiā

Democedes
in græciā cū
exploratori-
bus mittitur.

Aristophilis
des Rex.

Democedes
domū abiit.

Milo luctator.

Iapygia.
Gillus.

Samos
euerfa.

Sylofon.
Polycrates.

Darius.

Animaduerte
Sylofontis
liberalitatem
vel in ignotū

oneraria nauī quā vna duxerat priuati sunt : atq; in asiā reuerſi omiſſo iam studio diſcēdi vltiora gręcię duce fraudati. Quibus tamē in digreſſu iſte mādauerat vt Dario dicerent democedem ducere vxorem Milonis filiam. Erat. n. apud regem celebre nomen Milonis luctatoris : quas nuptias videtur mihi eo tempore properaſſe magna erogata pecunia : vt ipſum etiam in patria ſua ſpectatū eſſe Dario adpareret. Profeſti crotone perſæ ad Iapygiā in quaſdam naues inciderunt. A quibus in ſeruitutem redactos. Gillus quidam tarentinus exul redemit : & ad regem Dariū reportauit . Ob quod meritū cū rex paratus eſſet donare ei quicquid vellent : optauit ſe in patriam reduci expoſita prius ſua calamitate dicens ne omnem gręciam cōturbaret : ſi claiſis ingens ipſius cauſa in italiā mitteret : cōtentum ſe eſſe vt per ſolos cnidos reduceretur : exiſtimās pro amicitia : q̄ cnidis erat cū tarentinis ſe præcipue reductum iri. Id Darius pollicitus effecit. Nam miſſo cnidū nuncio iuſſit vt Gillum tarētū reducerent. Cnidī Dario obſequentes. Id tamē a tarētinis non impetrauerunt. Nam ad vim efferendi inualidi erant. Atq; hęc hunc in modū adminiſtrata ſunt : hiq; Perſæ primi extitere : qui in gręciam traieſti ſunt ſpeculandi gratia : & ob hanc rē Samū vero poſt hęc rex Darius omniū vrbium tam gręcarū q̄ barbararum primā euertit ob hanc cauſam dū Cambyſes in expeditione aduerſus ægyptum ageret : permulti ſe illuc gręcorū cōſerebant partim (vt credibile eſt) negociandi : partim militādi : partim ipſius regionis oculis ſubiiciendæ gratia. E quibus fuit Sylofon Aeacis filius Polycratis germanus : extorris p̄ria. Huic Sylofonti foelicitas huiusmodi contigit. Sūpto hic amiculo rutulo ac ſibi circūdato apud ſoḡ mempheos ſpaciabatur. Quē cū vidiffet Darius Cambyſis ſatelles nullius admodum cōditionis vir captus amore amiculo adit hominē : vt mercetur amiculū. Sylofon animaduertens Dariū magnopere cupere amiculū diuina quadam fortuna vſus . Ego (inquit) amiculū hoc nulla pecunia vēdo : ſed tibi largior. Si modo tuū perpetuo debet eſſe. Hęc adprobans Darius adcepit indumentū . Sylofon qui putaret ſibi illud ſtulte periſſe interieſto tēpore cum Cambyſes deceſſiſſet : & ſeptē illi magū oppreſſiſſent : & ex ſeptem Darius regnū adeptus eſſet : vbi certior factus eſt ad eum virum perueniſſe regnū : cui ipſe præcanti dediſſet in ægypto veſtimētum : ſuſa aſcendit : ſedenſq; in veſtibus regie : ait ſe eū eſſe qui de rege ſit benemeritus . Hęc audiens ianitor regi nunciavit .

Ad quem admirabundus rex. Et quis eſt (inquit) gręcorū qui in me beneficus extiterit. Cui ego reuerentiam debeam recens regno potitus. Nec dū multi aut nulli eorū ad nos aſcēderunt. Nec vſlo gręcorū quicq; vt ſic dicam opus habeo. Tamē hominē introducite vt ſciam quid hęc dicendo vult ſibi. Vbi a ianitore introductus eſt Sylofon ac ſtatus in medio : interrogatur ab interpretibus quiſnam eſſet : aut quo facto beneficus in regē extiſſet. Ipſe rem omnē geſtam circa amiculū refert. ſeſeq; illū eſſe qui id donafſet. Ad hęc reſpōdēs Darius. O inquit virorū generoſiſſime tu ne ille es qui mihi nullam dū potentiā habēti donafſi ea quibus parua tamē perinde grata. ac ſi nūc aliquid magnū adcipere . Qua de re immenſo te auro argentoq; remunerabor : vt nūq; pœniteat te liberalē in Dariū Hyſtaſpis extiſſe. Cui Sylofon mihi (inquit) rex neq; aurū neq; argentū dederis : ſed patriā meā Samū vbi eā liberaueris : quam nūc poſt necem fratris mei Polycratis ab Orcete interfeſti occupat ſeruus noſter. hanc mihi donato citra cædē atq; direptionē. His Darius auditis miſit exercitū duce Otane vno e ſeptem viris iuſſo vt q̄ Sylofonti rogafſet : ea effecta redderet. Otanes ad mare deſcendēs cōtrahebat exercitum. at Sami imperiū optinebat Mæandrius Mæandrii adceptū a Polycrate : vt illud procuraret . Cui iuſtiſſimo virorū volenti eſſe non licuit . Nā vbi de Polycratis interitu adſatus eſt nunciuſ : ante omnia Ioui liberatori ſtatuit aram : eique phanū in circuitu designauit : & q̄ nūc quoque in ſuburbanis extat. Deinde vbi hoc perfecit aduocata omniū cōtione ita verba fecit. Mihi ſcæptrum atque omnis cōtione Polycratis (vt vos etiā noſtris) demādata fuit : in meo quoque arbitrio ſitum eſt vobis dominari. Sed quod in vicino reprehēdo : id ipſe quo ad potero nō faciam. Nā neq; Polycrates placebat mihi in viros ſibi ipſi pares dominatū habens : neq; alius quiſpiā talia faciens. Et Polycrates quidē fatū ſuū expleuit Ego autē depoſito in mediū dominatu iuris æquabilitatē ſua deo : poſtulans iure optimo mihi ipſi hoc honoris tantū modo vt e pecunia Polycratis ſex demū talenta peculiariter mihi cedant. Et p̄terea Iouis liberatoris (cui ego templū exturxi) ſacerdotiū tā meis in perpetuū liberis : q̄ mihi qui libertatē vobis reſtitui. Hęc Mæandrius a Samiis poſtulabat. Tūc eoq; quidā ſurgēs. Tu vero (inquit) indignus es qui nobis imperes : tu q̄ malus extiſtiſti ac funeſtus : ſed dignus potius q̄ pecuniarū quas interuertifſti rationē reddas. Hęc Teleſarçhus ita. n. vocabatur

Darius ad
Sylofontē.

Otanes.

Mæandrius.

Iuppiter li-
berator.

Quod repre-
hendis ne fa-
cito.

Mæandrii ad
Samios oſo.

Teleſarçhus.

Mæandrius morbo cor = reptus.

Lycaretus. Sylofon Sa = mū repetit.

Charileus.

Charilei ad mæandrium oratio.

Mæandrius sylofonti in = uidens.

Otanes darii copiarū auxilio veniūt. A quibus repulsi auxiliarii: rursus in arcē p̄ceptorum se recipiūt. Otanes imperator cernēs tātā cladē adcepisse p̄sas: oblitus.

dixit: q̄ inter ciues erat exptæ virtutis. Quæ Mæandrius in ænimū adciēs reputans: q̄ fore vt si dñatū ipse deponeret. alius quispiā in eius locū tyrānus cōstitueret. nō deponēdū sibi do = minatū statuit: sed in arcē regressus adcitū vnūquēq̄ eorū tanq̄ rōnē pecuniarū redditurus cōphēdit: adligauitq̄ post hæc dū hi in vinculis sunt Mæandrius morbo corripitur: quē decessurū credēs frater suus nomine Lycaretus quo facilius Sami rerum potiretur: oēs victos interemit. Neq̄. n. videbantur velle liberi esse. Igitur vbi samū tenuere persæ Sylofontē reducētes: nemo aduersus eos manū leuauit. Atq̄ hi q̄ cōtrariæ Mæandrio factio = nis erāt. deditiōē se facere velle dixerūt: quin ipse Mæandrius ex insula discedere. Adprobante hæc Otane atq̄ inito fædere eminētissimi quiq̄ persæ positis sellis e regione arcis sedebāt. Erat Mæandrio germanus vecordiusculus nomine Charileus. qui q̄ delinquere solebat in superterraneo loco erat adligatus. Hic cū audisset quē agebātur & per specū suspiciēs vidisset p̄ = fas quiete sedētes vociferando dicebat velle se in colloquiū ve = nire Mæandrii. Eū audiēs Mæandrius iussit solum ad se ad = duci. Vbi adductus est confestim cōuicando maledicēdoq̄ illi suadebat vt impetū daret in persas. Hæc inquit. Ne tu o des = terrime virorū qui sum tuus frater: quiq̄ nihil vinculis dignū peccauit in superterraneo carcere adligandū putasti. persas autē quos cernis te ad orientes: atq̄ extorē facientes vltum ire nō audes tā faciles tibi ad capiendū. Quos si tu reformidas p̄be = mihi auxiliares tuos: vt istos ob suū huc aduentum vlcis car: pa = ratus te ipsum ex insula admittere. Hæc Charileus. Quem ser = monē Mæandrius admisit q̄tū ego sentio: non quia eo insipi = entia venisset vt putaret suas vires regiis superiores esse: sed quia inuidēs Sylofonti si ciuitatē & integrā & sine labore eēt adcepturus maluerit res samias debilitati persis irritatis: atque ita tradi probe intelligens persas prius iniuria laceffitōs sæui = tuos esse in samios & sibi tutū ex insula excessum esse: quādo = cūq̄ vellet. Foderat enim sibi occultū cuniculū ex arce ferentē ad mare. Itaq̄ ipse quidē Mæandrius e samo p̄fectus est. Cha = rileus aut armatis cūctis auxiliariis: patefactisq̄ portis egredit̄ in persas nihil tale expectātes: sed omnia pacata existimantes. In his persas qui sellas adtulerāt: & plurimi momenti erāt: dato impetu auxiliariū grassabātur. Dū hæc isti agūt cæteræ persarū Otanes darii copiarū auxilio veniūt. A quibus repulsi auxiliarii: rursus in arcē p̄ceptorum se recipiūt. Otanes imperator cernēs tātā cladē adcepisse p̄sas: oblitus.

et si memor erat p̄ceptorū Darii dū ipsum mittebat ne quē sa = miorū aut occideret: aut caperet: sed insulā immunē malorum Sylofonti traderet: tñ horū p̄ceptorū oblitus est: iussitq̄ mili = tes: vt quēq̄ samīū adipiscerētur occidere virtū pariter & p̄ter. Tūc pars copiarū arcē obsidebat: pars obuiū quēq̄ sine discrimine trucidabat tā i delubris q̄ extra delubra. Mæandri = e samo profugiēs lacedæmo nē nauigauit. Eo vbi peruenit habēs q̄ in discessu exportauerat: dat negociū famulis vt pocula argentea: & aurea proponant. dū illi ea promūt interea ipse Cleomenem Anaxandriæ filium spartæ regem colloquēdo deducit ad æ = des suas. Cleomenes vbi pocula inspexit: p̄æ admiratione at = tonitus erat. Mæandrius eū iubere q̄cūq̄ liberet illinc asportaret Idq̄ cū etiā atq̄ etiā Mæandrius diceret: tñ Cleomenes virorū iustissimus extitit: q̄ ea q̄ sibi donabātur recipiēda non putauit: sed cum sensit eadē nōnullis ciuiū Mæandriū elargiri quo mō puniri deberet excogitauit. Aditis. n. ephoris hoc est tribunis plebis ait satius eē spartæ hospite samīū e pelopōneso ablegari: ne quē spartanorū aut ipsum aut aliū quempiā persuadeat fieri malū. Illi Cleomeni obsequentes Mæandriū ablegarūt. Persæ vbi deripere samū. Sylofonti tradiderūt viris desolatā. Inter = lecto tñ tēpore Otanes imperator frequētē incolis effecit e vi = sione per quietē morbo correptus: quo laborauit circa pudēda. Dū samū nauticus p̄fiscitur exercitus: interea Babylonii re = bellauerūt rebus probe admodū cōparatis. Nā q̄ diu magis im = perauit: & septē cōiurati se adgrediūtur per hoc oē tēpus & p̄ occasionē rerū turbatarū se ad ferendā obsidionē instruxerūt: & in his adparandis vsq̄ latuerunt. Verū vbi e professio desc = uerūt: hæc sibi faciēda statuerūt. Matres expellunt mulierum vnā q̄ sibi quisq̄ voluit e domesticis delegit: & hanc ad panē sibi faciendū. Cæteras in vnū cōtractas strangulāt: hoc iccirco faciētes: ne rem frumentariā ipforū illę absumerent. His rebus cognitis: Darius aduersus eos cōtractis omnibus copiis cōtē = dit. Et postq̄ peruenit: urbē obsidione cingit. Sed illi nihili p̄ = dere obsidionē. Nā consensu propugnaculis tripudiare pro = braq̄ ingerere Dario atq̄ exercitui: quorū qdā ita inquit. Quid istic desideris persę: qn poti⁹ absceditis. Tūc expugnaturi nos cū peperint mulæ. Hoc quidā babyloniorū dicebat credēs nūq̄ parere mulam. Anno ac septē mensibus in obsidione cōsum = tis. iā Dariū atq̄ vniuersum exercitū tedere q̄ babylonios ex = pugnare nō posset: & si aduersus illos omnia machimēta atque

Cleomenes .

Cleomenes viroium ius = stissimus.

Samos.

Sylofonti traditur.

Strabo. i. 14.

Samū homi = nibus vidua tam Sylofon tis opa acer = be imperātis tradit.

Babyloniae mulieres strāgulatę.

zopyrus.

Mulæ partus
Theophrast⁹
tñ mulas vul
go parere in
cappadocia
dicit vide pli
niū in octauo
lib. cap. 44.
Beneficia.
* zopyrus se la
cerat.

omnes insidias expertum cū alias: tū illas qbus eol dē cyrus ex
pugnauit. Omnia hæc frustra fuerunt: quia babylonii vehemen
ter excubiis incūbebant: sed cū ne sic quidē capi possent: vicē si
mo q̄ circūualati sunt mense zopyro megabyli filio vnus e sep
tē qui magū sustulerunt hoc contigit: portentū vt quēdā mula
rū eius q̄ frumentū subuectabāt pareret. Quod ei renunciatum
cū non crederet ipse scētū inspicere voluit. Eo viso vetuit ser
uos cuiuspiā rem aperire. reputans illius babylonii verba qui in
ter initia dixisset. postq̄ mulæ parerēt: fore vt muri expugnaren
tur. Ex hac fama zopyro visa est expugnabilis babylon diuino
enim numine & illū locutum: & suā mulam esse enixam. Igitur
vbi visum est fatale esse iā babylonem capi adiens Darius scisci
tatus est nunquid perq̄ magnificeret expugnare babylonē au
diēs perq̄ magni ab illo fieri alius consultat quo modo ipse fo
ret vrbis expugnator: & suum hoc op⁹. (Beneficia enim apud
persas permultū ad incrementa honorū consequenda valent).
Eoq̄ nemini ex promens se suffecturū rei faciendæ si seipsum
cum mutilasset ad hostes transfugere: sese deformissima mutila
tione adfecit prorsus id minimi faceret. Quippe nares sibi p̄ci
dit: auriculasq̄: comā deformiter circūdotit: plagas imposuit.
Atq̄ ita ad dariū perrexit. Quē ille intuēs virū. f. spectatissimū
sic trūcatum adeo grauitur tulit: vt exiliens e' olio exclamauit
interrogando quis eum ob quod facinus mutilasset. Ad eū re
spondens zopyrus. Nemo inquit rex preter te: cuius tanta po
tentia est ita me potuisset adficere: neq̄ alienus quispiā hoc mi
hi fecit: sed ipse ego q̄ indigno animo fero allyrios persis illu
dere: Cui rex o virorum miserrime inquit turpissimo facto pul
cherrimū nomen imposuisti inquires propter eos qui obliden
tur temetipsum indignè lacerasse. Nūquid o demēs e' mutilato
protinus hostes dedit ionē facient? Quid in teipsum laniando
sensus amisisti. Ad eum zopyrus si (inquit) tecum cōmunicā
se in que eram facturū: tu me nō permisisses. Nunc memet ego
adhibens in consiliū id feci. Itaq̄ iam babylonē capiemus nisi
tu tuis parces. Ego enim ita (vti sum) ad muros vt trās fuga fu
giā: dicāq̄ ad illos me hæc abs te esse passum: & (vt opinor) ex
hoc corporis habitu fidem eis faciens consequar exercitus præ
fecturā. At tu decimo die q̄ muros fuero ingressus mille mili
tes ex eo genere cuius amissione nihil admodū dāni fiat collo
ca aduersus portā q̄ vocatur Semiramidis: Rursus interiectis
septem diebus colloca duo milia ad portas q̄ dicūtur Ninorū

atq̄ tertio viginti diebus interiectis e regione portarū q̄ dicun
tur caldæorū alios statue numero quattuor milia. Dū neq̄ prio
res: neq̄ posteriores habeant quo se defendāt: præter gladios:
hæc tantū sententias eos habere. Post diē vicesimū reliquas
copias iube recta muros vndiq̄ subire. Verū ad portas que bel
ides ac Cissie vocātur: persas mihi statuito. Et. n. vt ego sentio
babylonii mihi q̄ magna opera ediderint cōmittent: cū alia: tū
vero portarū clauēs. Illinc mihi atq̄ persis curæ erit: operā na
uare. Hæc vbi mandauit ad muros perrexit: subinde respectās
tanq̄ vere perfuga. Eo cōspecto qui in turribus ad id dispositi
erant deorsum decurrerunt & alterā portam aliq̄tulū reclinātes
sciscitabant q̄nā esset & cui⁹ rei indigens veniret. Cūq̄ hic di
xisset se zopyrū esse: & se ad illos trās fugere: eū ad babylonios
magistratus deduxerunt. Ante quos vbi stetit zopyrus cōditio
nē suam miserabatur referens a dario se passum q̄ a semetipso
passus esset: idq̄ ob eā causam q̄ suasisset illi discedere cū exer
citu quoniam nulla via ostenditur vrbis expugnandę. At nunc
(inquit) ad vos venio babylonii futurus vobis in maximo bo
no: Dario autē & copiis eius maximo malo neq̄. n. q̄ ita me mu
tilauit feret impune: cum habeā exploratos omnes consiliorū
eius exitus. Hæc zopyrus cōmemorabat. Quē babylonii vtiq̄
virū apud persas spectatissimum cernētes naribus atq̄ auribus
priuatū vibicibus ac sanguine cōspersum: sperātes omnino ve
re loqui & ad ipsos venire sociū: inducti sunt ad permittēda ei
q̄cuncq̄ postulasset. Iste postulauit copias militū: quas vt acce
pit: perfecit ea q̄ cū dario cōposuerat. Siquidē decimo die edu
ctis babyloniosq̄ copiis mille darianos: quos collocari primos
mādaret circūuentos trucidauit. Fū babylonii aduertētes cō
sentanea verbis facta præstare: maiorē in modū lætabantur pa
rati omni iure homini parere. Iste rursus interiectis diebus: de
quibus erat conuentū cū delectis babyloniosq̄ egressus duo mi
lia darianosq̄ militum interfecit. Babyloniū cernentes hoc alte
rum opus nihil aliud q̄ zopyrū in ore habere eū laudibus colle
re. Hic rursus cōstitutis diebus supersedens ad p̄dictum locum:
copias educit: circūuentaq̄ quattuor milia occidit. Quo tertio
ope edito zopyrus apud babylonios erat: vt & dux exercitus: &
mutorū custos declararetur. Vbi vero e cōposito darius copias
vndiq̄ muris admouit: ibi zopyrus omnē dolū patefecit. Nam
cū babylonii conscens muris copias darii adorientes arcerēt: ipse
apertis cissis ac belidibus portis p̄sas in vrbē introduxit.

Belides por
tæ.
Cissie.

zopyrus trās
fugit ad ba
bylonios.

Babylon: ca
piā a Dario.

Quod factū qui babyloniorū videbāt: hi in puluinar Iouis bel-
li cōfugerunt. Qui nō videbant: hi in suo quisq; loco pmanse-
rūt: donec & ipsi se proditos intellexerūt: ita babylō iterū cap-
ta est. Qua potitus darius muros eius circūcidit: & portas om-
nes amolitus est. Quoꝝ neutrū Cyrus fecerat pri⁹ eidē a se cap-
tā. Babyloniōꝝ quoq; procerū tria milia patibulis adfixit da-
ta cæteris venia vrbē incolēdi. Atq; vt idē vxores haberēt vñ
sucesceret soboles prouidit. Nā fœminas babylonii (vt supe-
rius demonstratū est) rei frumētariæ cōsulentes strāgulauerāt.
Itaq; darius vicinis vndiq; populis negociū dedit: vt fœminas
babylone rēp̄sentarēt pro iniūcto quisq; numero. In summa igitur
quingenta milia fœminarū cōuenerunt. Ex qbus qui sunt
babylonii originē duxerūt. Darii iudicio nemo perlarū zopy-
rū pstantia facta supergressus est: neq; eos qui prius: neq; eorū
qui posterius extiterūt pter vnū cyrū: cui nullus vnq; perlarū se
dignū qui illi cōpararetur existimauit. Ferturq; darius hoc di-
ctū se penumero vsurpasse poptaturū se zopyrū nihil esse cladis
passum q̄ yiginti sibi babylones vltra illā q̄ haberet adquiri. Eū
tamen egregie remuneratus ē cū dādo quotannis q̄ apud p̄sas
sunt honorificentissima: atq; alia permulta: tū tradita babylō-
ne immuni quo ad viuere in peculiare portionē. Huius zopyri
filius fuit megabyzus: q̄ dux exercitus extitit in ægypto aduet-
sus athenienses: & socios. Atq; huius megabyzi filius zopyrus
ille qui ad athenienses transfugit a persis.

¶ Herodoti Halicarnasei Historiarū Liber Quartus: qui
inscribitur Melpomene,

Ost babylonis expugnationē Darius aduer-
sus scythas fecit expeditionē. Nā cum flore-
ret viris asia: & magno pecuniæ puentu: cu-
pido incessit ei scythas vlciscendi quippe q̄
priores iniuriā intulissent ingressi mediā: &
his qui occurrerant plio victis. Etenim scy-
thę quē admodum superius a me dictum est)
duodetriginta annos superiori asiā iperitauerūt. Siquidē per-
sequentes gētem cimēriā ingressi asiā abrogarūt imperio me-
dos: q̄ ante ipsos aduentū asiā obtinuerāt. Scythas cū octo &
viginti annos peregre abfuissent: in patriā reuertentes excepit
non minor q̄ medicus fuerat labor. Offenderunt. n. nō exigū

exercitum cōtra ipsos venientē. Vxores nāq; eorū diuturna vi-
rorum absentia ad seruos adcesserāt visu orbatos. Orbāt autem
scythæ seruos oēs lactis gratia: quod potāt: ita id facientes suf-
flatoria ossa fistulis simillima sumūtur: eaq; genitalibus equa-
rū imposita ore inflātur. Hoc aliis facientibus: alii equas emun-
gunt. hoc ideo se facere aiūt q̄ vcnæ equarū sufflatę iplētur: &
māmā descendūt. Posteaq; emulxere lac: in cōcaua vasa lignea
diffundūt. His circūpositi cæci: lac agitāt. Cui⁹ (qđ summū ē)
delibatur: p̄ciosiusq; habetur: villius autē quod subfedit. Hui⁹
rei gratia scythæ quēcunq; capiunt: visu orbāt. Nō. n. agricola
tores sunt sed pastores. Ex his igitur seruis ac mulieribus scy-
tharum progenita est iuuentus: quæ suorū nataliū conditione
cognita obuiā perrexit his qui reuertebātur a medis. Et primū
regionē intersepsit ducta lata fossa: quæ a tauricis mōtibus p-
tingebat ad mæotim paludē omniū maximā. Deinde in his cō-
sistens scythis itroire conātibus repugnabat. Sæpe cōmissa pu-
gna: cū nihil tamē scythæ pficerent: Quidā ex eis inquit. Quid
nam rei facimus viri scythæ cū nostris ipsoꝝ seruis dimicātes:
qui & cū interficimur: ipsi pauciores effimur: & illos interfi-
ciendo paucioribus deinceps iperabimus. Mihi videtur hastis
arcubusq; omnis sumenda flagella: quibus equos verberamus:
& ad illos propius eundum. Nam quoad vident nos arma ha-
bentes arbitrantur se similes nobis atq; e similibus esse: vbi nos
pro armis verbera tenentes viderint: tunc se nostros seruos eē
intelligentes: atq; id agnoscentes non perstabunt. Hoc scy-
thæ cum audissent ita sibi faciendum putauerunt. Qua ex re p-
culsi illi pugnæ immemores fugam capesserunt. Ita scythæ im-
perio sunt asiæ potiti: & rursus a medis eiecti ad terram suam
hunc in modum reuersi. Hæc de causa Darius vlciscendi cupi-
dus comparauit exercitum. Scythæ gentem suam omniū no-
uissimam esse aiunt: idq; hoc modo extitisse. Virum quendam
in hac terra cum deserta esset primum fuisse nominē Targitā
& eius parentes (quod tamen mihi non probatur) Iouem: Bo-
rysthenisq; fluuii filiam. Tali genere ortum aiunt Targitum es-
susq; tris liberos fuisse Nitoxain: Arpoxain: & nouissimum
Colaxain. His regnantibus demissa cælitus in scythicam regi-
onem ex auro facta aratrum cum iugo securim phialam: Quæ
cum primus omnium inspexisset natu maximus adcessisse: & iti-
dem animo illa sumendi: sed eo adcedente aurum arsisse. Hoc
digressum secundum adcessisse: & itidem aurum arsisse.

Scytharū ser-
ui oculis or-
bantur lactis
gratia.

Caput lactis.
Sūmū lactis.

Meoti palus
maxima.

Scythæ.

Si Strabonē
i 2. & 3. & sep-
timo & vnde
cimo libris le-
gas necnon
pliniū i sexto
ca. 15. & i sep-
tuo ca. 2. tibi
credibilia
(q̄ de scythis
dicturus est)
videbū licet
inter se non
prorsus con-
ueniant.

Targitais.

Nitoxais.
Arpoxais.
Colaxais.

zopyri laus.
Cyri laus.

Megabyzus.
zopyrus.

Scythæ.

MELPOMENE

Auchatae.
Catiarii.
Trapii.
Paralatae.
Scolotis.
Scythae.
Aurū sacrū.

Hercules.
Geryon.
Frythrea insula.
Gades.
Oceanus,

Hylaea.
Fœmina cū vipera.

Ambobus ab ardendi auro summotis: tertio loco cū minimus natu adcederet aurū fuisse extinctum: & ab illo domū portatū. Ea q̄ re maiores fratres animaduēsa totum regnū ad minimū detulisse. Et a Nitoxai quidē progenitos esse eos scythas quorū genus auchatae adpellātur. Ab arpxoi vero qui medius fuit eos qui catiarii. & trapii nominantur. A minimo autē natu reges qui paralatae vocātur & oibus nomē esse Scolotis regis cognomen: Sed scythas græci adpellauere. Hūc in modū se extitisse scythae memorant: & ex quo extiterunt a primo rege Targitao vsq; ad Darii aduersus ipsos transitū annos omnino mille nō amplius fuisse. Aurū vero illud sacrū in primis custo diri a regibus placariq; maioribus hostiis: & adiri quot ānis solēniter: & qui aurū sacrū habet die festo dormire sub dio: & eū nunq̄ peramare: & ob id dari ipsi tantū soli q̄tū vno die vectus equo peragrarē potest: & cū regio sit ingens colaxain constituisse trifarium filius suis regnū. Vnū quidē (q̄ maxima portio est) vbi aurū alseruatur: Superiora autē ad vētū ad aquilonē vergētia. Vltra q̄ regionē nulli incolere possint: neq; prospicere neq; transire propter interfusas pēnas. Pēnis. n. tum terrā: tū arcē oppletū esse: & has p̄sæpire vsū Hęc scythae de seipsis pariter ac de regione superiore narrānt. Sed græci qui pontum incolūt: ad hunc modū herculē Geryonis vaccas agentē in hanc peruenisse terrā q̄ deserta esset: q̄ nunc scythae incolunt. Geryonē autē habitasse extra pontū in terra q̄ græci insulā erythreā cōtra gades. q̄ sunt extra colūnas Herculis in oceano. Oceanū vero ab ortu Solis incipientē circūfluere terrā verbis quidē adfirmāt: sed re tamen nō demonstrant. Illinc herculē cū ad regionē: q̄ nunc scythica vocatur venisset sub tracta sibi pelle leonis obdormisse Dephenderat. n. eū vehemēs pluuia & gelu: & dū dormit interea equas eius a curru pascentes diuina q̄dam sorte amotas nō cōparuisse. Eas experrectus cū indagaret omnē regionem collustrās tandē in terrā: q̄ dicitur hylaea deuenisse: ibiq; in antro q̄dam inuenisse virginē ancipitis naturae humanae ac serpentinae. Superne quidē femorū tenuis fœminā. Inferius autem viperā Eam conspicatū herculē atq; admiratum interrogasse nuncubi suas equas errabūdas vidisset: illaq; respōdisse se quidē illas habere: sed nō prius redditurā ei q̄ cū ipsa coiisset. herculē sub ea mercede cū fœmina cōcubuisse. Sed cū illa disferret reddere equas cupida diutissime cū hercule cōcumbendū & hic cuperet receptis equis abire ad postremum illis redditio

LIBER QVARTVS LXXXI

mulierē dixisse. Has ego tibi equas q̄ huc venerant seruaui: tu earum seruatarū praeium mihi persoluisti. Cōcepi. n. ex te filios tris: qui vbi adoleuerint: expone quid facere debeam nunquid hic habere domicilium. (Nā ipsa huius regionis imperium teneo:) an ad te mitti. Hęc percōtatae respondisse posteaq; eos in virilē aetate adoleuisse videris: si ita facies non delinques. Quē animaduēteris eorū hunc arcū ita tendentē: & hoc balteo ita percinctū: eū tu regionis huius incolā effice. Qui autē his operibus quē mado nō erit par: eū hinc ablegabis. Hęc exequēdo & ipsa lātaberis: & p̄ceptis meis obtemperaueris. Atq; ita locutum herculē tetendisse alterum arcū (duos. n. gestabat) & balteum p̄monstrasse atq; vt unq; mulieri tradidisse arcum & balteum: qui balteus in cōmissura haberet auream phialam: & his donatis abiisse. Illā pueris natis nomina imposuisse: vni agatyrso: sequenti Gelono: nouissimo scythae. Et cum in virilem aetatem adoleuerunt eandem mandatorum memorem illa peregrifse: & duos quidem filiorum agatyrsum ac gelonū qui propostito certamini non suffecissent: a matre ablegatos e regione exceffisse. Scytham vero qui rem cōpleffet ibidē remāffisse: & ab hoc rege progeneratos deinceps reges scytharū: eoq; ab illa phiala scythas ad hanc vsq; aetatem phialas in balteis ferre: & id solū scythae matrem excogitasse hęc græci qui habitant in pōto referunt. Fertur & alius sermo ita habens: cui ipse precipue adsentior. Scythas pecuarios qui in asiam incolunt cū a massagetis bello vexarentur: araxe transmissi in cimmericā abisse. Nam regio q̄ nunc scythae incolunt ea fertur olim fuisse cimmericorū. Sed inuadentibus scythis cimmericos cū deliberarent: vt quia magno inuaderentur exercitu in sententia discrepasse hinc reges inde plēbem: vtraq; quidem valida: sed regum meliore. Nā populus sentiebat abstinentum bello: nec oportere cum multis adire periculum. Reges autem pro regione cum inuasoribus dimicandum. Ita cum neutris alteri obtemperare vellent: & populares censerent sine praelio demigrandum tradita inuasoribus regione reges in sua potius patria occumbendum nec vna cum plēbe fugiendū reputātes quod bona habuissent: & quod mala euidentia habituri essent patria profugi. hęc illis e diuerso sentientibus inter se decertasse vtroq; numero pares: & omnes qui mutuis ictibus concidissent fuisse a plēbe cimmericorū sepultos ad flumē tyra: quos adhuc sepulchrū extat. His humanis cæteri e regione migrarūt: q̄ desertā supueniētes scythae

Herculis arcus

Agatyrus.
Gelonus.
Scythia.

Diodorus sic
culus non pro
herodoto ad
sentit.

Cimmerii.

Tyra.

Cimmerii. occupauere: extantq; adhuc in scythia tū muri cimerii: tū porto ria cimeria: tū loco cuidā nomē cimerio: tū bosphorus q cime rius adpellatur. Cōstat aut cimerios in asiam fugisse scythas q cheronnesum cōdiderūt: vbi nūc sinope græcavrs sita ē. Adparet etiā scythas in persequēdis mediā intrasse via aberrātes. Nā cimerii qdē fugiētes iter semp scdm mare tenebāt scythæ aut eos ad dexterā caucasū habētes inseqbātur ingressi mediā itinere in mediterranea cōuerso: Alia quoq; fert cōmunis græcorū barbarorūq; narratio. Aristeus qdā pcōnesi⁹ versificator Calistrobii filius memorat se Phœbo instinctū venisse ad issedonas: & supra hos incolere arimaspos viros vnoculos: & itē supra hos eē grypas: q aux adferuēt: hac sup hos eē hypboreos. i. sup aquilōares ad mare ptingētes: hos aut oēs pter hypboreos arimalpis auctoribus aliūdue finitimis bellum inferre & ab arimaspis exterminari issedones: ab issedonib⁹ scythas a scythis vexatos cimerios: q ad australe mare incolebāt: regionē relinqre. Itaq; ne ariste⁹ qdē cū scythis de ea regione cōsentit q vñ ferit q hæc retulit dictū est a me: Diceſt itē qnā de eodē viro in pcōneso & cyzico audierim. Aristeū aiūt q nullo suæ ciuitatis esset infertor genere ingressū in pcōneso sullonicā officinā decessisse: Fullonēq; occlusa officina abisse denūciatū rē ppings defuncti dissipatoq; iā p vrbē rumore Aristeū esse vita functū supuenisse sermoni de hac re disputantiū quēdā cyzicenū ex vrbe Artacia pfectū q diceret sese fuisse cōgressū cū Aristeo apd cizicū atq; collocutū & cū id iste cōtēdēdo adseueraret ppiquos mortui ad fulloniā psto fuisse habētes q ad efferēdos hoies expediūt: Apta domo aristeū nec viuū adperuisse nec mortuū. sep timoq; deinde āno cū in pcōneso adperuisset: eos versus fecisse: qui nūc a græcis arimaspei vocātur: qbus cōditis rursus euauisse. Hoc istæ ciuitates cōmemorāt: qd scio cōgruisse cū metapontinis q sunt in italia trecētis & quadraginta ānis postq ite rū euauit Aristeus quēadmodū cōiciens & in pcōneso & apd metapōtinos inueni. Metapōtini aiūt aristeū cū apud ipsos ad paruisset: iussisse arā apollinis extrui q cognomē haberet aristei pcōnesi: & iuxta eā erigi statuā: q diceret apollinē ad eos solos ex italicis in ipsoz terrā venisse: Illū se adfectante: & q nūc aristeus esset cū deū adfectatur: tū esse coruū: & hæc locutum e cōspectu abisse. Eoq; aiunt metapontini se delphos ad deū misisse sciscitatū quodnā illud hominis esset ploquiū: sibiq; iussisse pythiāyt dicto audiētes essent: Melius. n. cū ipsis actum iri si

perent: & hæc se admittentes perfecisse: & nūc statua extat cognomine Aristei iuxta arā iplam apollinis in foro extructā circumstantibus vtrinq; lauris. Hæc hæctenus de aristeo. Regionis autē de qua nos dicere institueramus: qnā sint vltiora nemo exploratum habet. Neq; n. id ego ab aliquo audire potui: qui se diceret nosse quod ipse vidisset. Ac ne aristeus qdē ipse (cuius pauloātē feci mentionē) in his quos fecit versib⁹ ait se vltra issedonas pcessisse. sed vltiora fando sibi esse cognita: qd ille dones diceret ista cōmemorare. Verū nos quo ad lōgissime rē inuestigare potuimus: oēm referemus ab emporio borysthenita rū. hoc. n. ex maritimis totius scythiæ: est maxime mediū: primi incolunt callipidæ: qui sunt græco scythæ: idest e græcis facti scythæ: sup hos aliud genus eoz qui vocat halizones: hōz vtriq; cū in cæteris seruāt ritū scytharū: tū in serēdo atq; vscēdo cepe: alio: lēte: milio. supra halizones incolūt scythæ aratores: qui nō ad panem cōficiendū serunt triticū. sed ad illud torrendū. supra hos incolūt heuri: quorū tractus qui ad aquilonē vergit quantū nouissimue vastus est. atq; hæc quidem nationes iuxta flumen hypani colūt ad occidentalem partē borysthenis. Verū transmissio borysthenē a mari in primis est hylæa. Dehinc habitant scythæ agricolæ: quos græci qui sub hipane incolūt borysthenitas adpellāt. Ipsi vero se olbiopolitas. Hi igitur agricolatores scythæ colunt eū quidē tractū qui vergit ad aurorā triū dierū itinere pertingentes ad flumē nomine paticapē: Eū vero qui ad ventū aquilonē vndecim dierū nauigatiōe borysthenē versus. Nā tractus q vltior est in multū sane spatii desertus est. Vltra q solitudinē androphagi habitāt: idest virorum carne vescētes: separata natio: at nequaq; scythica & supra hos vasta iā proculdubio omnia: nec vlla gens q̄tum nos scimus. At horum scytharū qui agricolæ sunt plagā q ad auroram vergit transmissio flumine paticape nomades. i. pecuarii scythæ incolunt neq; serentes quicq; neq; arantes. Nuda arboribus est omnis hæc plaga pter hylæā. Nomades isti incolunt tractum quatuordecim dierū lōgitudinis aurorā versus ad gerrum vsq; flumen Trās gerrū autē sunt ea q vocantur regia: & scythæ optimi pariter & plurimi: & qui suos seruos eē cæteros scythas arbitrat a meridie quidem ad tauricam regionē pertingentes ab aurora vero ad fossam quam dixerunt illi qui e græcis geniti fuerant & ad emporium paludis meotidis: quod vocatur cremni: idest prærupta. Quorum pars ad flumē tanaim porrigitur.

Calipidæ.
Halizones.
Heuri.
Hypanis flat.
Hylæa.
Borysthenitę
Olbiopolitę.
Paticapes.
Androphagi
Nomades.
Gerrus
Cremni.

Quæ superiora sunt aduentū aquilonē scythæ regionū ea incolūt melanchlæni. alia nō scythica gens & supra melanchlænos paludes sunt: & deserta hominibus regio q̄tū nos scimus. Transflumen aut tanaim nō est regio scythica sed prima laxiorū scytharum: qui a secessu meotidos paludis incipiēte incolūt tractū qui spectat aquilonē itinere dierū quindecim vacuū prorsus arboribus tā agrestibus q̄ fructiferis. Supra hos habitant (q̄ secūda portio est) budini terrā colētes totā omnī arborū genere frequentē. Supra budinos ad aquilonē statim excipit solitudo octo dierū itineris. Post hanc solitudinē declinando potius ad ventū subsolanū incolunt thyssagetæ natio copiosa: & propria. & e venatu victitans. His cōtiguī: & in eisdē habitātes locis his quibus nomen inditū est lycæ: & ipsi e venatione victitantes hunc in modū. Conscensis arboribus quæ per omnem regionem frequentes sunt insidiantur. Singulis adest canis: & item equus in ventrē cubare & doctus humiliter subsidēdi gratia. Vbi quis ab arbore feram viderit: sagittaq; percusserit: cōscenso equo illā persequitur comitante cane. Super hos quæ vergit ad aurorā incolunt alii scythæ: qui a regis scythis deficiētes: ita in hunc locū peruenerunt. Ad hos vsq; scythas omnis regio scythica est campestris: & spissi soli. Reliqua hinc lapidosa: atq; salebrosa. Cuius regionis magno transmissio spacio incolunt sub excelsorum mōtium radicibus hi homines qui ab ipso natali dicuntur esse calui: mares pariter & fœminæ simis quoq; naribus: & ingenti mento proprio quodā oris sono scythicam gestantes vestem ex arboribus victitātes. Cui generi arboris nomen est ponticum: magnitudo fere eadem quæ fico: fructus fabæ similis instarq; nucleum habēs. Id vbi mite fuerit vestibus exprimūt: & quod ab eo crassum & nigrum defluit nomine acchy. Id aut lingunt: aut lacte cōmixtū potant. Ex ipsiq; quoq; crassitudinis fœce massas ad eum cōponūt. Neque enim multum est eis pecorum vtpote nō studiosis rei pecuariæ. Sub arbore quisq; cubat per hyemem quidem vbi arborem pileo alio firmoq; contexerint: per æstatem vero sine hoc pileo. His nemo mortalium iniuriam infert. Sacri. n. dicuntur esse: nihilq; martiorū armorū possident. Idem finitimorū controuersias dirimunt. Ad quos quisquis confugit: is a nemine læditur. Nomen eis est Argyppei: ad hos vsq; caluos ingens quoquo versus prospectus est regionis & gentiū q̄ in conspectu sunt ex boarysthenis atq; ex aliis ponticis emporiis. Scythæ q̄ ad hos cō-

Melachlæni

Laxil Sauromata.

Budini.

Thyssagetæ.

Lycæ.

Ponticum
Hoiēs natali
ab ipso calui.Acchy
Hos homines
Plinius in. 6.
lib. cap. 13. nō
argyppeos
sed a cym-
pheos vocat.Argyppei
sacri.

meant per septē interpretes totidēq; linguas perueniūt. Horū tenus noticia rerū habet qd̄ supra caluos est nemo pro cōperto referre pōt. Nā mōtes editi atq; p̄rupti trās eūt: trāsitū interdicit quos nemo trāscēdit. Isti tamē calui referūt q̄ apud me fidē nō habēt incolī mōtes ab hoibus capripedibus: quos vbi transferis esse alios q̄ senos mēses cōsopianē qd̄ ego in primis non admitto: sed tractū illū qui ad aurorā caluis est ab issedonibus habitari sine ābiguitate cōpertū est. Ille vero superior qui vergit ad aquilonē tā issedonibus q̄ caluis ignotus est nisi quatenus isti ipsi dñt. Issedones talibus moribus vti ferūtur. Quoties p̄ alicui decessit: oēs eius p̄pinq; pecora adducūt: q̄ vbi mactauerūt cōciderūtq;: concidūt & mortuū patrē illius a quo in cōuiuū adcipiūtur: cōmixtisq; oibus carnibus cōuiuū exhibent. Caput tū defuncti denudatū purgatūq; inaurāt: eoq; p̄ simularo vtūtur agentes illi quotānis maiores hostias cerimonialiq; Hæc filius patri facit quēadmodū græci natalicia. Dñr p̄ terea & isti iusti esse: & ipsorū vxores p̄æq; fortes ac viri. Hi & ipsi cognoscūtur. Qd̄ supra hoc est: ibi aiunt Issedones esse homines vnoculos: & grypes auri custodes. Hoc ab eis adceperūt scythæ a scythis nos ceteri adcipientes verū putamus: ac scythice eos adpellamus arimaspos. Nā arima scythæ vnū vocant. Spu vero oculū. Omnis aut quā dixi regio adeo infestatur hiberna sæuicia: vt octo mensibus tolerari nō possit tale illic gelu est. Sicubi aquā effundas: nō facias ibi lutum: facies aut si illic ignem adcederis. Ibidē quoq; mare glaciatur: & omnis cimerius bosphorus sup quā glaciē omnes qui intra fossiam incolūt scythæ exercitus ducūt: & plaustra agunt trans mare vsq; ad indos. Ita vis hiberna octo mensibus perstat: quattuor tamē mensibus reliquis frigora illic sunt. Vbi etiam aliam: quam in cæteris regionibus conditionem habet hyems. Nam cum tempus pluendi est nihil ibi quod sit vilius momenti pluit. Aestate pluere non cessat. Quin etiā tonitrua cum alibi: tunc ibi nulla existūt. æstas nubila est. Hyeme si fiant tonitrua pro ostento habetur. Terremotus in scythia si existat seu æstate seu hyeme tanq; prodigiū admirantur. Eam vim hyemis equi perferunt muli asinūq; neq; incipientē quidē ferūt cū tñ alibi stātes in gelido equi labefiāt: asini vero ac muli durēt. Et hæc mihi videt esse causa cur oīno cornua bouino generi nō succrescant astipulante sententię meæ. Homeri carmine in odysea: quod ita habet. Et libyen vbi sunt cornuti protinus agni.

Homines ea
pripedes.
Issedones.Issedonum
mores.Vnoculi.
Arimaspi.
Arima. i.
vnum.
Spu. i. oculus
Hiberna sæ-
uicia.Aestate apud
Arimaspos
pluere nō ces-
sat.
Equi hyemē
perferentes.
Muli & asini
hyemem nō
ferentes.
Cornua bo-
uino generi
non succre-
scere.

quod recte dicitur in locis calidis mature cornua existere. Nam in vehementibus frigoribus aut non oriuntur statim pecoribus cornua aut si oriuntur vix oriuntur. In scythia itaque hoc propter frigora contingit. Quo magis miror. (Ab initio. n. oratio mea cur muli a indagare instituit) cur in omni heleo agro muli nequeunt gigni: cū neque locus sit frigidus. neque vlla alia causa adpareat. Aiunt non gignatur helienles ipsi ex impræcatione quadam id sibi contigisse. Cūque tēpus aduentat conceptus equarū se in loca finitima illas educere. Ibi postquam admiserint asinos: dū quæ cōceperint: tunc rursus eas reducere. De pennis autē quibus aiunt scythæ oppletum esse aerem: & iccirco non posse prospici longius continentē: nec ulterius transiri. Hæc est mea sententia quæ ultra eam regionē assidue ningit. & vt credible est minus æstate quam hyeme. Nam prout cuilibet eminus intuenti cadentē niuem copiosam liquet quod dico nix pennis adsimilis est: & propter hanc talē hyemē inhabitabilia sunt eius cōtinentis loca ad aquilonē spectantia. Eoque opinor pennas niuem esse interpretantes scythas ac circūiectas gentes ita loqui. Verū hæc quæ reperiuntur longissime dicta sunt. De hyperboreis autē hominibus neque scythæ quipiam: neque alii vlli illie incolentium memorant præter issedones nisi ipsi quidē (vt mihi videtur) dicētes aliquid. Dicerent. n. & scythæ de hoc quæadmodum de vnoculis dicit. quæ & ab Hesiodo de hyperboreis mentio fit: quin etiā ab Homero in ephigonis: si tū Homerus revera fecit hos versus: sed multo plurima de his delii memorant sacra adligata in triticea stipula ex hyperboreis delia venisse ad scythas. A scythis deiceps finitimos adcepisse: gradatimque per singulos ad occasum vsque: atque illinc meridiem versus dimissa a primis græcorū dodonæis esse adcepta: & ab his descendisse ad meliensem sinū: perualissequē in euboia: & opidatim vsque ad caristū: & illinc reliquisse andrum. Carystios. n. esse qui in tenū portarint: tenios vero in delū. atque ita hæc sacra in delum aiunt peruenisse. Sed primū hyperboreis misisse duas puellas: qui ferrent hæc sacra: quas delii aiunt hyperochā Laodice: & cum his tutelæ gratia quinque suis popularibus qui eas deducerent nūc Perpherees vocatos in delo vbi in magno honore habentur. Et cū isti ab hyperboreis missi rursus non rediret indigne ipsos hyperboreas tulisse: si eos quos assidue mitteret non reciperent. Ita misisse quæ ferrēt ad cōfines suos sacra in stipula tritici ligata: iuberetque illos cōsiderate mittere ad aliā nationē. Atque ita hæc gradatim missa alitū devenisse in delū. His ego

Cur muli a
pud heliēses
nō gignatur

Aer pennis
oppletus.
Pēnas accipi
pro niue.

Meliensis
sinus.
Euboia.
Carystos.
Andros.
Carystii.
Tenui.
Hyperborei
Deltae puellæ
sacra.
Hyperocha.
Laodice.
Perpherees.

deliidi
neptisset
defecisse
neq ferre
desiderasse
græcēn
ΑΠΟ ΤΟΥ

sacris simile quiddam fieri animaduerti a foeminis thraicis: atque pæonius: quæ in sacrificando reginæ Dianæ non sine stipula triticea id faciunt: atque ipse vidi eas faciētes. Cæterū his virginibus hyperboreis vita functis in delo parerant puellæ deliæ ac pueri totis dentis vtrique crinibus: quos puellæ quidē fuso inuolutos supra monumētū illarū deponūt: pueri autē ad quiddam herbam adplicantes & ipsi sepulchro proponūt. Est autē monumētū itra artemisiū ad sinistram intratibus olea illic superenata. Hoc honore ab incolis deli adficiuntur hæc virginēs. aiunt iudē argen & opi virginēs ex hyperboreis eorūdem hominū ætatē in delū venisse etiam priores hyperocha: & Laodice. & has quidem venisse ad reddendū Lucinæ tributū pro partu maturando quod instituerant. Argē vero & Opī vna cū ipsi deis aduenisse: & honoribus aliis ante illas fuisse donatas: ad eas. n. congregari cœtum mulierum quæ hymnū canant ab Olene lycio conditū. In quo hymno nomina arges: & opis nūcupantur. Deinde a deliis edoctos insulanos: & Iones cœtus agere instituisse: & nominatim argē & opim decem tate. hic olē e lycia profectus: alios quoque vetustos fecit hymnos qui cantantur in delo dū cini: qui supra sepulcrū est arges & opis dispergitur super infinitam ægrotorum turbam qui ad arā sunt. Est autē sepulchrū earū post artemisiū ad auroram spectans proxime ceorum cenaculū. hæcenus de hyperboreis dictū sit. Nā de fabula abaris: qui fertur esse hyperboreus nihil dico: qui sagittā dī p vniuersam terrā circūtulisse nihil comedēs. Quod si quæ sunt hyperborei. i. super aquilōates. erūt alii & hypernotii. i. super australes: nā neperideo cū multos video iam descripsisse abitū terræ nullum habentes in exponēdo sensum quæ oceanū scribūt circūflueret terrā tāquam tornū facta esset orbiculatā & aliā facientes europæ parem. Nā ego singularū magnitudinē breui patefaciā & quæ sunt singula ad describendū: vbi persæ incolūt: id ad australe protendit mare: quod dicitur rubrū. Super hos ad ventū aquilonē habitant medi super medos sapires: super sapires colchi ad septentrionale pertingentes mare in quod influit flumen phasis. Hæc quattuor nationes a mari ad mare incolunt. Dehinc vesperam verfluss ab ea duæ ora terrarū ad mare protenduntur: quas ego exponam. Hinc qua ad aquilonem vergit ora vna a phasi incipiens porrigitur ad mare per pōtum: & hellepontum vsque ad si gæum troicum. Qua vero ad austrū vergit eadē ora a sinu Mariandico: qui phœnici adiacet: tenditur secundum mare ad pmon-toriū vsque triopiū. Incolūt autē in ora hac hoim nationes triginta.

Arge.

Opis.

Olen.

Abaris.

Hyperborei.

Hypernotii.

Oceanus.

Terræ ptes.

Persæ.

Rubrū mare.

Medi.

Sapires.

Colchi.

Phasis.

Mariadicus

sinus.

Rubrum mare. Talis est vna ora altera vero a persis incipiens porrigitur ad rubrum mare: quod & persicum vocatur: deinde gradatim assyria atque inde arabia: desinitque in sinu arabico: & si non delineret nisi ob id quod Darius e nilo riuos in illum sinum induxit a persis ad phoenicem tractus amplius est ac multus a phoenice haec ora tenet secundum hoc mare per syriam palistinam: & aegyptum in qua terminatur. Intra quam tres sunt omnino nationes: atque haec sunt quae a persis occalum versus in asia continentur. Quae supra persas sunt: & medos: & sapires & colchios aurora versus & sole orientem hinc mari rubro abluuntur. Aquilonem versus a mari caspio & flumine araxe: qui contra solem orientem fluit. India tenuis habitatur asia. Illinc iam aurora versus deserta sunt: nec qualia sunt dicere quis potest. Et asia quidem talis & tanta est. Aphrica autem ab altera ora est. ab aegypto. n. iam excipitur. Haec ora circa aegyptum iam angusta est. Nam ab hoc mari ad rubrum intercapedis est centum milium vlnarum quae mille stadia. Ab his deinceps angustius spaciofa sane ora excipit: quae africana dicitur. Itaque admiror eos qui determinauerunt atque distinxerunt africam a sia europam: inter quas non parum est differentiae. Siquidem europa longitudine quidem caeteras adsequitur: latitudine vero non videtur mihi comparari digna. Nam africa seipsam monstrat circumfluam mari esse excepto dumtaxat ubi asiae contermina est. Neco aegyptiorum regum eorum quos nouimus primo in hoc demonstrando. Is postquam destitit a depremenda fossa a nilo ad arabicum sinum misit nauibus quosdam phoenices precipiens ut transuecti columnas herculeas penetrarent ad septentrionale usque mare. Atque ita ad aegyptum remearent. Phoenices igitur e rubro mari soluentes abierunt in mare australe: qui postquam autumnus aduenerat adplicitis ad terram nauibus sementem faciebant: ut assidue africani legerent ac messim expectarent. Deinde mello frumento nauigabant. Ita biennio consumpto ad herculeas columnas. Anno tertio declinantes in aegyptum remeauerunt referentes quae apud me fide non habet forte apud aliquem alium pretereuntes africam se habuisse Solem ad dexteram. Atque hunc in modum africa primum est cognita. Secundo loco fuere carthaginenses: qui dixerunt quendam Satafpe Teaspis filium virum achamenidem qui africam non per nauigauit cum esset ad hoc ipsum missus: sed cum nauigationis longitudine tum terrae solitudine deterritus retro rediit non impleto labore: quae ei mater iunxerat. Et. n. vitiauerat filiam virginem zopyri filii megabyli: quae ob hanc causam a Xerxe rege suffigendū

cruci in sua quae fuerat Darii soror liberauit: quae diceret se maius illi supplicium irrogaturam quam rex pareret. Quippe necesse ei fore per nauigare omnem africam dum pueniret ad arabicum sinum. His adnuente Xerxe Satafpes in aegyptum abiit: sumptaque illinc naue ac socios nauigauit ad columnas Herculis. quibus transmissis circumuectus africam promotorium nomine Soloen in meridie cursum tenebat. Eminentisque promontum maris intra complures menses cum afflidue pluri tempore opus eest conuerso cursu in aegyptum rediit. Et illic ad regem Xerxem regressus aiebat se in per nauiganda remotissima ad quam ierint ora vidisse homines pusillos phoenicea vestes vestes: quae quoties ipsi terrae nauim adplicaret: ad motes se fuga praepareret relictiis urbibus. Ipsos autem illos ingressos nihil iniuria intulisset: pecora tantum illic excepisse. Quod autem totam africam non per nauigassent hanc causam adferrebat: quod nauigiū ulterius procedere non posset: sed retineretur. Hunc Xerxes negans locutum vera. quod certamen sibi propositum non exoluisset: in crucem sustulit irrogata quam destinauerat poena. huius Satafpeis eunuchus audita domini necesse: famulum cum magna pecunia profugit: quam Samius quidam interuertit. Eius nomen cum sciam: tamen volens obliuiscor. asiae bona pars a Dario inuestigata est. Is cupidus cognoscendi ubi India qui secundus omnium fluminum crocodilos praestat: mare influat misit nauibus cum alios quosdam quos vera renuntiaturos confidebat. Tum Scylacem quemdam caryandem. isti e Castapyro urbe: & e terra Pactyia solutes secundo flumine aurora versus atque sole orientem nauigantes in mare. Dehinc per ipsum mare tricesimo demum mense tenuerunt eum locum: unde rex aegyptiorum eos phoenices: quos antea dixi miserrant ad africam per nauigandam. Post horum praenauigationem Darius indo subegit: & eo mari potius est. Ita asia (praeter eam quae orientem sole spectat) conuictum est parum africae eest Europae a nemine inuestigatum est: neque quae ad orientem: neque quae ad aquilonem vergit a mari claudat. Longitudine tamen cognoscitur ad utrumque accedere. Neque possum coniectura colligere ubi sit: & cum vna sit terra trifaria sint ei nomina indita e multis cognominibus: eiusque fines ponantur. Nilus fluminis aegyptiacus: & Phasis colchidicus. Alii autem esse fines Tanaim: & Meotidem fretumque cimerium: sed negant se audisse nomina eorum: qui haec distinxerunt: & vna nomina imposita fuerint. Iam. n. Lybia quidem. i. africa a plerisque graecorum fertur sortita nomen a Lybia quaedam muliere indigena. Asiae vero ab uxore per mether: quae lydi hoc sibi nomen vendicant adferentes ab asio Manei filio asiae adpellata non ab uxore Promethei. Vnde & sardibus

Soloen.

Satafpeis cruci suffixus.

Indus fluius, Crocodili. Scylax. Castapyrus, Pactyia.

Asia. Europa.

Nilus. Phasis. Tanais. Meotis. Cimerii. Lybia vnde. Asia vnde.

Europa vñ. familiam quādam esse vocatā asiadē. Europa autē nequā an sit maris circumflua: nequā vnde hoc nomē adcepit: nequā quis nominis auctor extiterit: ab aliquo mortaliū cōpertum est nisi dicimus ab Europa tyria nomen adcepisse regionē: nec ante sicut ceteras nomen habuisse. Tamē illā ex asia fuisse cōstat: nequā in hac cōmeasse terrā: quā nūc a græcis vocatur europa, sed e phœnice tantū in cretam & creta in africā. Hæc haec de his dicta sunt. nā quā sentimus de his hæc dicimus. Pontus euxinus in quē Darius fecit expeditionē nationes exhibet omnium imperitissimas: scythica dūtaxat excepta. Nullus enim nationis eorum quā sunt intra pontū aut aliqd ad sapiētiam pertinēs proferre possumus: aut aliquē virū per erudito habitū nouimus. propter scythicā gētem & Anacharsim. In gente scythica ex omnibus humanis negociis vñū maximū quātū nos scimus excogitatū est: nā cetera nō admiror quā maximū ab eis excogitatū id est: vt nequā quāpiā qui ad eos se cōtulerit aufugere: nequā ipsi capi possint aut ne inueniri quidē si nolint atque deprhēdi. Siquidē nullæ sunt eis vrbes nulla mœnia extructa domos secū ferunt singuli: equestresque sunt sagittari nō pane victitantes: sed ex pecoribus: pro domibus plaustra habētes: quidni imbelles: alioqui futuri & ad dimicandū inhabiles. Hæc sunt ab eis inuenta cū opportunitate terræ: tū fluminū beneficio. Nam hæc terra cū sit campestris: sua sponte vliginosa est: & humida: eamque interfluūt flumina nō multo pauciora numero quā in ægypto fossæ quorū quæ sunt celeberrima: & a mari nauigabilia ea recensēbo. Ister quinque ostia habens. Post hunc Tyres & Hypanis: & Borysthenes: & Panticapes: & Hypacyris: & Gerris: & Tanais. Isti horum fluunt. At Ister omnium quos nouimus flumiorū maximus semper sibi ipsi par tā æstate quā hyeme fluit ab hesperio primū omnium qui sunt in scythia ob id omnium maximus. quā alii in eū influūt: qui ipsum ingētē reddūt per scythiā delapsi numero quinque. Vnus quem porata scythæ adpellant græci pyreton: alter tiarantus: tertius ararus: quartus napares: quintus ordessus. Horum primo loco dictus fluuius magnus est ad aurorā fluēs cū istri atque cōmunicat: minor ē tiaratus ad hesperū magis vergēs. Inter quos ceteri fluētes ararus naparis & ordessus in istrum infundūt. Hi sunt vernaculi scythiæ amnes quā illū angēt. In quē etiā euoluūt. Ex Agathyrhis quidē fluēs vnus maris. Ex æmi vero iugis tres: alii ingētes ad aquilonē ventū atlas & tibus & tibus. per thraciā vero & crobyzos thraces athrys: & noeas & artanes & ex præoniis ac mōte rho-

Ister.
Tyres.
Hypanis.
Borysthenes.
Panticapes.
Hypacyris.
Gerris.
Tanais.
Ister maximus.
Porata.
Pyretos.
Tiarantus.
Ararus.
Napares.
Ordessus.
Atlas.
Auras.
Tibus.
Crobyzi.
Athrys.
Noeas.
Artanes.

hope mediū interscindēs æmūscius. Quin ex illyris in aquilonē tēdēs angrus pluriē tribaliā interfluēs: bōgrū intrat: bōgrus iste istru. Ita vtrūque per se magnū isler excipit. pterea ex ombricos regione carmis. & alius ad ventū aquilonē alpis in istru exeunt. Omnē enim europā isler emetitur sumpto ex celtis initio: qui omnium in europa ad solis occasum extremi sunt. Post cinetas: totaque permessus europā ex trāsuetso ingreditur scythiam his quæ dixi fluminibus: & aliis multis aquas ferētibus: isler fit omnium maximus. Quā si alterius cū alterius aqua cōparetur: profecto nilus copia aquæ antecellit: quā in cum nullus nequā fluuius nequā fons ingrediens ad incrementū aquæ cōfert. Quā autē isler sibi semper par fluit tā æstate quā hyeme ob id fit (vt mihi videt) quā hyeme est quātus est aliqūtulo maior quā sua natura fert. Nā per hyemē paululū in ea regione pluit: sed vbi que ningit. Aestate vero nix quā sub hyemē decidit pmulta vndique in istru liquefacta dilabitur: eūque implet: nec ipsa solū: sed cū ea imbres multi atque vehementes. Quippe per æstatē pluit quo tēpore quāto plus aquæ Sol ad se adtrahit quā hyeme: tāto plus aquæ cum istro miscetur æstate quā hyeme ita cum paria faciat isler datis aquis & ad cōpitis fit vt semper videatur sibi esse similis. Ex fluminibus ergo quæ apud scythas sunt vnū est isler post hunc cyres qui ab aquilone means ortū trahit ex ingenti palude: quā scythicā terrā a nebride separat. Ad ostiū huius incolūt græci: qui tyritæ vocantur. Tertium flumē est hypanis ex scythia veniens: & ex magna palude profluēs circū quā pascūtur equi siluestres cādidī: recteque vocatur hæc palus mē hypanis. Ex hac igitur ortus hypanis fluit fere quinq; dierū nauigatione angustus & adhuc dulcis: sed mox quattuor a mari dierū nauigatione sane quā amarus pro amarus: qui in eū influit fontē adeo in quā amarus: & cū sit exigua magnitudine: tū inficiat hypani flumē in paucis magnū. Est autē hic fons in finibus regionis scytharū aratorū: & alizonū eodē noie quo locū vñ emanat. Scythica lingua exapæus. i. sacre viæ apud alizonas cōtrahūt terminos suos tyres & hypanis: mox deinde in diuersum abeūtes mediā intercapedinē laxāt. Quartus fluuius est borysthenes scdm istru omnium maximus: & nostra sentētia nō mō scythico: fluuios loge vberimus: sed et ceteris vberior: propter ægyptū nilū: cū quo nō licet alium cōparare. Cæterorum vberimus est borysthenes: pascua pbens amœnissima: & ad cōmodatissima pecoribus: nec nō optimorum ac singularium ad fatim piscium: idem ad potandum suauissimus liquidus inter

Scius.
Angrus.
Bongrus.
Ombriaci.
Carmis.
Alpis.

Ister.
Ister semper par.

Cyres.
Tyritæ.
Hypanis.
Hypanis dulcis.
Hypanis amarus cur.
Hypanis mater.
Equi siluestres cādidī.
Alizonæ.
Exampæus.
Borysthenes
Istro tñ Rhodan a Varro ne cū de europa differe ret cōparat est. qd Aul. gel. in. 10. li. cap. 7. adprobare videtur

turbidos fluēs iuxta quē sementis optima fit & herba nō sativa etiā altissima. In cuius quoque ostio ingens vis salis sua spōte cō- crescit. Præbet idē ingentia cete ad falsurā spinis carentia q̄ an tateos adpellāt. Alia p̄terea p̄stat admiratione digna. Quadra ginta dicrū nauigationē vsq; ad locū noiē gerrū cognoscitur ab aquilone fluere. Supiora per q̄ fluit nemo hominū eloqui potest. Adparet tñ fluere p̄ solitudinē ad scytharū agricolantiū plagā. Nā hi scythæ decē dierū nauigatione adcolūt hoc flumē. Cui⁹ tātū ac nili fontes nec ipse possum nec vllū græcorū reor posse dicere. Idē cū ad mare adueniat hypanis: cū eo miscetur eodē in loco mare irrūpēs. Qd̄ inter hos amnes in cōfluētē tēdētēs intercapedinis est Hyppoleo p̄mōtorū vocitatur: vbi delubrū cereris extructū est. Ultra qd̄ delubrū sub hypani incolūt borys sthenitæ. Hactenus q̄ ab his fluuiis. Post hos alius qui quintus ē nomine Panticapes: & ipse ab aquilone fluens atq; e palude. In ter quē & borysthenē incolūt scythæ agricolatores: idē in Hy- leā ingreditur. qua trāsmiſsa borystheni immiscetur. sextus est Hypacaris. Hypacaris qui e palude manās mediōsq; scythas pecuarios in- fluens in mare voluit iuxta carcinitim opidū ad dexterā coer- cēs: hyleā & cursū: q̄ d̄ Achillis. Septimus est gerrus nomē a loco optinēs: q̄ e borysthenē dirimit circa ea loca: apud q̄ borys sthenes cognoscit: cui loco nomē est gerro determinatq; regio nē scytharū pecuariō: ac regio: & dū in mare fluit: in hypa- carim dilabit. Octauus est tanais q̄ supius e valla paludē p̄fluēs in aliā vastiorē diffundit nomine Meotim. q̄ discludit regioē scythas a farmatis. In hūc Tanaim alius influit noiē Hyrgis. Ita scythæ celeberrimis annibus muniti sunt. Gramē qd̄ in scythia germinat (omniū q̄ nos nouim⁹ germinū) aridissimū est: qd̄ ita se h̄ dissectis pecoribus licet discernere. Et ea quidē q̄ maxima sunt ita apud eos abūdāt. Cætera at̄ vulgaria sunt. atq; hunc in modū rex sunt eis institutæ. deorū hos solos p̄piciātur. Vestā ante oēs. Deinde Iouē ac Tellurē existimātes: tellurē Iouis cō- iugem esse. Post hos Apollinē & cælestē Venerem & Martem & Herculem. hos cūcti scythæ deos arbitrātur. Sed qui regi scy- thæ vocantur: etiam Neptuno sacrificant. adpellantes Vestam lingua sua labiti: Iouem Papæum mea sentētia rectissime. Tel- lurem Apiam: Apollinē Oetofyrū: cælestem Venerem Argini- pasam. Neptunnū Thagimāsam. Simulacra & aras & delubra faciendā non putant præterq̄ Marti: idem sacrificium profus apud omnia templa fieri eodē modo est institutū: qui talis est.

Sal sua spōte
concrefcens.
Cete.
Antacei.
Gerrus.

Hyppoleo.

Panticapes.

Hyleas.
Hypacaris.
Carcinitis.
Gerrus.

Tanais.
Meotis.
Hyrgis.
Gramen
scythicū.

Scythæ dei
Regii scythæ
Papæus
Apia.
Oetofyrus.
Thagimāsa.

Victima ipsa primoribus implicata pedibus sistitur. Cuius a ter go stans imolator amora in primis infula pecudē ferit: eaq; cō- cidente deū inuocat: cui illā maclat: deinde circūdat laqueum collo: tū iniecto baculo circūducit: hostiāq; strangulat nō incē so igni: nō votis nūcupatis: nō sumptis libamentis. Sed vbi pe cude stragulat: eiq; pellē detrahit: ad cocturā se cōuertit. Ve- rū cū scythica regio ignorū sit admodū inops: hoc ab illis ad carnē coquendā excogitatū est. Vbi victimā pelle denudarunt denudant quoq; ossa carnis: dehinc illas in lebetes eius gen- tis lebus crateribus adsimiles (nisi q̄ sunt multo capaciores) iniiciunt. Subiectis atq; succēlis ossibus hostiarū coquūt. Si au- tem nō adfuerit lebes oēs carnes hostiarū in aluos illarū & cū aqua cōmiscēt atq; ossa succendūt: quibus pulcherrime ardē- tibus & aluis facile capientibus carnes ossibus separatas: ita fit vt bos seipse coquat: & itē cætera pecora imolata per semeti p̄na quodq; elixū sit. Coctis carnis is qui imolauit earum atq; in testinorum libamenta ante se porricit. Immolant autē cum alia pecora: tū præcipue equos. Et alius quidē diis hunc in modum & alias pecudes imolant. Marti vero sic prisco ritu apud quosq; tale extruitur templū. Samentorū falcēs adgeruntur triū in lō gum latūq; stadio: minoris tamen sublimitatis: desuper qua- drata planicies efficitur. Tria latera prærupta sunt. quartū a clī ue: per quod ascendatur: Eo quot annis cōparant centū quin- quaginta plaustra samentorū. Nam semper p̄pter cæli tēpeſta tē illa marcescunt. Sub hoc adgestu ferreus Acinacis qui singu- lis vetustus est statuitur. Idq; est martis simulacrum: cui annuas hostias offerūt cum aliō: pecorū tum equorū: & plus huic Aci- naci q̄ cæteris diis. Ex captiuis centesimū quēq; immolant nō eodē quo pecora modo: sed diuerso. Nā vbi eorū capitibus vi- num libauerunt: ipsos ad quoddā vas maclant. Dehinc eis dā in congeriē samentorū sublati. Acinacē cruore perfundunt. Hæc quidē supra conferunt. inferius autem ad templū illa faci- unt. Virorū interēptorum omnes humeros dextros præcidunt quosyna cū manibus in aerē iaciunt: quocūq; deciderit manus ibi iacet: & seorsum mortuus. Cæteris deinde solēnibus confe- ctis abeūt. Et sacrificia quidē hæc ab eis sunt instituta. Sues p̄ nihilo putāt quos nec alere omnino in sua regione volūt. Quæ vero ab bellum adtinent: hunc in modum sunt ab eis cōparata. Quem primum virum ceperit vir scythia eius sanguinem potat quoscunq; in prælio interemerit eorum capita regi offert. Nā

Victimarum
ritus.

Scythia li-
gnorū inops.

Martis tēplū
ex sarmētis.

Acinacis.
Martis simu-
lacrum.

Sues nō alūt
Scytharum
mos i hostes.

Hominum coria

Homicidæ familiarium se-
disiosorum ha-
bentur strenuiHostium homi-
cidæ in ma-
gno honore.
Vaticinato-
res cum saligi-
nis virgis di-
uinant.
Enaries.
Androgyni.
Scytharum iurandum.

capite adlato fit prædæ quancūq; ceperit particeps: alioqui ex pers. Caput hoc modo præcidit: in orbem illud amputat circa aures verticeq; sumpro excutit, deinde pellē detrahit: & vbi sicut bouis coriū manibus molliuit: tanq; mātile possidet: eaq; & habentis equi sui adpenfa gloriatur: qualia mātilia vt quisq; plurima habeat: ita vir iudicatur præstātissimus. Sunt quoq; multi qui coria hæc humana tanq; brutorū cōstant: qbus pro amiculis induantur. Multi etiā caesorū hostiū manus dextras cum vnguib; excoriant: eiusq; opercula pharetrarū integunt. Est autē inter omnia coria humanū fere & crallum maxime & candore splendidū. Multi totos hoies excoriatos & super ligna extentos supra equos circūferunt. Hæc ab illis in mores sunt recepta. Non tamen de omniū sed de inimicissimorū capitibus hoc faciunt: vt illud quisq; infra supercilia rectum prorsus excuteret: & crudo tantū bouis corio si pauper sit. Sin diues nō modo exterius inducat bouino corio verū etiā interius inaret: & sic vterq; pro poculo vtatur. Idem agūt de familiaribus si inter eos extiterint discordiæ dū apud regē victoria sint potiti. hæc capita hospitibus q ad eos veniūt vini alicuius existimationis exhibent: referūtq; illos cū essent domestici & ad pugnā lacessissent ab ipsis esse superatos. Id strenuitatis loco ponētes semel quot annis singuli regionū principes miscunt vinū crateri: de quo scythæ omnes hostiū homicidæ bibūt nemo gustat qui nihil p̄clari operis ediderit: sed sine honore seorsum fedet: qres apud eos maximæ est ignominia: Qui vero cōplures cædes fecerunt: hi duobus pariter quos habēt calcibus potant: Apud eosdem permulti sunt vaticinatores: qui cū pluribus virgis saliginis diuinant. Ad hunc modū grandes virgarū fascēs cū atulerunt humi positos dissoluunt ac separatim ponentes illarū singulas vaticinātur: Ad hæc dicēdo viceuersa virgas præherunt: & rursus sigillatim cōponunt. Hæc est illis tradita a maiore traditā diuinationē tiliæ fronde vaticinātes. Tiliā vbi quis trifariā sciderit digitis suis eam implicādo ac resoluendo tractat atq; hunc in modū vaticinātur. Hæc tres maxime pbatos adcerit res quoties agrotat. Cui isti fere semper dicūt hūc aut illū ciuē. Nomināt autē hominē de quo loquūtur peierasse iurantem per regiū soliū. Est autē scythis mos plerūq; iurādī per regiū soliū cū maximū volunt interponere iurandū. p̄tinusq; his quē dixerint peierasse adductus coarguitur sciētia diuinā-

di tanq; cōpertus falso deierasse per regiū soliū & ob id regē agrotare. Si ille scicias se negat peierasse: atq; rē grauitē fert: rex duplū vaticinorū adcerit. Qui in p̄cta diuinandi rōne si & ipsi hoies perituri cōuicerint: sine mora caput excidūt: eiusq; facultates inter se partiūtur primi vaticini. Sin vero illi q superuenerunt vaticini homines absoluerint: Alii: atq; alii p̄sto sunt: quorum si plures absoluerint. decernitur primus illis vaticinis esse pereundū: eosq; hunc in modū necat. Plaustrū cōcameratū vbi sarmentis referferunt: bobusq; iunxerūt: vaticinos pedibus implicatis & manibus post tergū reuinctis atq; ore obstructo extant in mediū sarmentorū: incensiq; sarmentis territando agitant boues. Quorū boum multi cum vaticinis cōcremātur: Multi ambusti vtiq; cremato plaustrī temone aufugiunt: Hoc quem dixi modo vaticinos cōburunt etiā ob alias causas: adpellantq; pseudomātas: id est falsos vaticinos. Sed quos morte rex adficiat: eorū ne liberos quidē relinquit: sed vniuersos mates interficit: Fœminis nihil læsis. fœdera cū quibuscunq; ineunt scythæ. hoc modo ineunt. Infulo in grandem calicē fictilem vino cōmiscunt eorū sanguinē qui ferunt fœdus percutientes cultello aut incidentes gladio aliquantulū corporis. Deinde in calice tingunt. Acinacem: sagittas: securim: iaculū: Hæc vbi fecerunt sese multis verbis deuouent: postea vinū c̄potant nō modo ij qui fœdus fecerunt: sed etiā comites hi qui sunt maximæ dignitatis. Regū sepulchra apud gerros sunt vbi borysthenes iam nauigabilis est. Ibi cum rex eorum decessit: in gentem scrobem effodiunt forma quadrata. Hoc vbi prepararunt: accipiūt mortuum corpore incærato aluo euulsa atq; expurgata: q̄ filere contuso & rhyimiamate apitq; semine & anisi cum expleuerunt resuunt rursus impositumq; plaustro cadauer ad aliam gentem ferunt: quod qui excipiunt eadem agunt. quæ regii scythæ: aurem decidunt: crinem circuntondent: brachia circuncidunt: frontem nasumq; conlauciant: sinistra manū sagittis traiciūt. Post modū regis cadauer carpēto ferūt ad aliā gētē: cui ipitāt q̄ ipsos comitāt ad eos vñ primū venerāt Vbi iā mortuū circūferentes lustrauerūt singulas gētes qbus iperant apud eos deponūt q̄ i extremis habitāt & in sepulchris: quē postquā sup totum in ioculo viderunt: hastis atq; hinc de fixis desuper ligna disponunt: deinde pallo contegunt. In reliqua loculi spaciōsitate aliqua eius pella cum strangulatam sepeliunt: & eum qui vna miscebat & coquum & equi agalonē: & ministrū: & q erat

Vaticinorū
falsorū puniē
dorū modus.Pseudomā-
tiæ falsi vati-
cini.
Scytharū fœ-
dera.Regum se-
pulchra.Lustratio re-
gis cadauer.
circūferentiūScytharum
regis sepul-
chra.

Scythæ argē
teū aut æreū
in vsu habēt
nihil.

Regū scy-
thiꝝ famuli.

Scytharum
funera.

Cannabis.

Thracum
vestimēta.

Thymiama
vnde.

annūciis necnō equos & aliarum rerum omnīū primitias: quin etiam phialas aureas. Nā argenteū aut æreum nihil in vsu hnt. His actis humū certatim atq; auide iniiciunt cupientes tumultū q̄ maximū efficere. Circūactō anno rursus hoc agunt: e famulis regis intimos sumūt. Sunt autē famuli regum ingenui scythæ & quos ipse rex iusserit. Nā nullus venalitiis ei ministrat. Horū ministrorum quinquaginta cum strangulauerunt ac totidē præstantissimos equos eductis intestinis expurgatus paleis implet ac cōsumit. Et vbi dimidium fornicis super duo ligna resupinatū statuerint: alterūq; dimidium super altera duo ligna: & item alia multa huiuscemodi defixerint tum super ea equos imponunt crassis tignis in lōgum ad ceruicem vsq; traiectos. Ita vt priores fornicis sustineant armos equorum posteriores vero iuxta scemora suscipiant yteros vtrūq; curibus superne pēdentibus. Equos infrenant eorūq; habenas ad palos extensas adligant. Dehinc super eorum singulos statunt singulos quinquaginta iuuenū strangulatorum hunc in modū. Vnicuiq; eorū rectum stipitem per spinam ad ceruicem vsq; transfigunt: quod inferius stipitis extat vltimū infigūt tigno illi quo equus trāiectus est. His equitibus sepulchro circūpositis abeunt. Hūc in modum reges sepeliunt. Alios autem scythas cum decesserunt proximi quippe in palustris collocatos ad amicos circūferunt. Eos singuli amicorum excipientes epulum cadauer comitantibus præbent tam propinquis q̄ cæteris ad hūc modum quadraginta diebus priuati homines circūaguntur: dehinc humantur tali tamen ratione prius purgati. Vbi caput exinaniuerunt ablueruntq; circa corpus ita agunt tria ligna statuūt mutuo inclinata. circa hæc p̄tendunt lanea pilea q̄ maxime possunt cōstipantes & in scapham in medio lignorum pileorūq; positam lapides coniciūt ex igne perspicuos. Nascitur autem apud eos cannabis lino simillima præterq; crassitudine ac magnitudine. Sed q̄ nostra est multo p̄stantior vel sua sponte nascēs vel sata: ex qua thraces vestimenta cōficiunt lineis simillima: quæ nisi quis admodū terat linea sint an cannabacea nō queat dignoscere: & qui nō viderit cannabem: extimet lineum esse vestimentum. Huius cannabis sumptū semen scythæ sub pileis occulūt supra lapides igni perspicuos. Vnde fit thymiama tantum reddens vaporē quantū apud græcos nullum thuribulum reddit. Hoc odor stupentes scythæ eiulant: quod apud ipsos loco lacuacri est. Necq; enim lauant omnino corpus. Sed vxores eorum

infundentes aquā corpora ad lapidem aliquem scabrū cōterūt cypresso & cedro & thuris ligno. Deinde perfrictum corpus cū intumuerit: illud faciēque medicamentis oblinūt. Id eas simul bene olentes facit. Simul postero die medicamētis amotis mūdas æ splēndidas. Externis hi ritibus vt magnopere cauēt ne mutuo quidem inter se: sed græcorum præcipue vtiq; posteaq; deprehenderunt Anacharsim & deinde iterum Scylem: Siquidem: Anacharsis cum multum orbis terrarum cōtēplatus esset: & multum in sapientia profecisset: eam ad mores scytharū pertulit. Is dū in hellespontum nauigans tenuisset cyzicum: nouit matri deorum (Offendit enim cyzicenos) eius diem festū magnifico sane adparatu celebrātes s̄ saluus sospesq; domū reuertisset sacrificaturum se eodem ritu quo cyzicenos sacrificantes vidisset: & peruigilium noctis instituturū. cū abiisset in scythiā venit ad locū qui dicitur hylea iuxta Achillis cursum sita vbiq; omnifariis omnibus referta. In hanc abstrudens se Anacharsis omnem festi cerimoniam deæ persoluit tympanum tenēs extatq; simulacris. Hæc eum agentē quidā scythā animaduertēs indicū detulit. Sauleo regi. Rex cum & ipse contulisset se eo: & Anacharsim ea facientē inspexisset excussa sagitta necauit. Et nūc si quis de Anacharsi interrogat: scythæ negāt se nouisse hominē ob id qd̄ in græciā peregrinatus est: extremosq; sit mores sectatus: licet (vt ego adcepi) tutor fuerit Tymnis filii Spargapithis: patruusq; Idanthyrū scytharū regis filius Gnuri nepos Lyci p̄nepos Spargapithis. Itaq; si ex hac familia extitit Anacharsis: constat eū a patruale fuisse interēptū Idanthyrus enim fuit filius Saulei. Sauleus autē fuit qui Anacharsim interemit. Quāq; & aliud quiddam pelopōneses audiui referentes Anacharsim ab rege scytharū missum græcię factū esse discipulū: & cū rursus redisset: dixisse ad eū qui se miserat cū cōs græcos eē in omni sapiētia occupatos lacedæmoniis exceptis: qui soli rationē haberēt dādi & adicipiēdi prudenter. Verū hæc narratio aliter ab ipsis græcis delusa est. Hic igitur vir (quē admodū antea dictū est) mortē oppetiit & ipse quidē ita egit p̄pter externos ritus: & græcorū cōsuetudinē. Multis autē sane annis postea interiectis ita passus est Scyles Aripithis filius. Etenim Aripithes scytharū rex cū alios multos filios: tū Scylē sustulit ex vxore Istrina haud quāq; indigena: quæ filiū græcā linguā litterasq; edocuit. Interiecto deinde tempore Aripithe per dōlū occiso a Spargapithe Agathyrforū rege. Scyles regnū suscepit & vxorē

Anacharsis.
Scyles.

Cyzicus.
Cyziceni

Hylea.
Achillis
cursum.

Sauleus rex.
Anacharsis
cædes.

Tymnis
Spargapithis
Idanthyrus.

Græci in omni
sapiētia
occupati.
Lacedæmonii
dādi &
adicipiēdi
prudēter
rationē habēt.
Scyles.
Aripithes.
Istrina.

Opcea.
Orirchus.

Borysthe-
nitæ.
Scyles græ-
co sacrifici-
as more.

Scyli baccha-
būdo ingens
portentū cō-
tigit.

Bacchanalia

Scythæ a scy-
le deficiunt.

Octama-
sades.

patris nomine Opceam. Erat autē Opcea hęc civitas: ex qua erat Aripithē filius Orirchus: Scili regnū scytharum optinenti: scythicus tamen viuendi mos nihil prorsus cordi erat: sed græcus in quo fuerat imbutus a puero. Ideoq; multo magis ad hūc ex-ercendum se conuertebat. Vtiq; cum ad urbem borysthenitarū scythicum ducebat exercitū Borysthenitæ autem se a milesiis aiunt esse oriundos. Ad hos quoties Scyles veniebat relicto in suburbanis exercitu ipse muros ingressus portas obserabat de posita scythica stola græcum sumebat vestimentum: & eo indutus per forum spatrabatur. nullo neq; satellitū neq; populi comitatu adpositis qui portas custodirent: ne quis scytharum cerne- ret eū gestātem huiusmodi stolam: & cum cæteris græcorū in- stitutis utebatur tum in faciēdis deorū sacris. Et cū ibi tempus menstruum aut amplius triuerat: abledebat induta sibi scythica stola. Idque sæpenter faciebat extructis sibi aedibus illic: & calione male euenit. Adfēctanti ei Dionysiu bacchanalem ini- tiari ac hostiam initiationis sāmā sumpturo in manibus obla- tum est ingens ostentum. Erat ei in vrbe borysthenitarū circū ædes suas: quarū pauloante habui mentionem magnas atque magnificas e lapide candido spynges & grypes stantes. In has ædes deus fulmen iaculatus est: totaq; deflagrauerunt. Scyles nihilominus initiationē peragit. Enimvero scythæ græcis p- bro dant bacchanādi cōsuetudinē negantes esse credibile deū inuenisse quo homines ad dementiā adigātur: posteaq; baccha- nalibus sacris iniciatus est scyles: quidā borysthenitarū scythas indicū detulit inquit. Vos quidē scythæ nos irridetis q; bac- chanalia agamus: quodq; nos deus occupet. At nunc demū hęc vestrum quoq; regem occupauit. Nā bacchanalia exercet adeo in dementiam actus. Quod si mihi non habetis fidem: sequimi- ni me rem vobis ostensurū. Primores scytharum hominē ses- cuti sunt: quos borysthenita ille deductos clanculū in turri col- locauit. Vbi adfuit Scyles cū Thyaso, idest cum choro illo bac- chabūdus. scythæ eo cōspecto rem ingētis calamitatis esse du- xerunt: digressiq; ea quæ viderant omni exercitui indicarunt. Post hęc vbi ad lares suos rediit Scyles defecerūt ab eo scythæ delecto fratre eius Octamafade: ex filia Teris genito: Scyles co- gnito: quid de se fieret: & quā ob causam profugit in thraciam. Id cū audisset Octamafades cū exercitu aduers⁹ thraciā cōtē- dit: cui ad istrū progresso thraces occurrerūt: & dū conflictū

erant. Sitalces ad Octamafadē misit caduceatorē cū his man- datis. Quid opus est inter nos tētare fortunā. Tu quidē sororis meæ es filius: sed habes germanū meū quē si mihi reddideris: ego vicissim tradā Scylē tibi. Ita neq; tu: neq; ego periclitabor exercitu. Erat autē apud Octamafadē frater Sitalcis ab eo pro- fugus. Hęc a Sitalce oblatā cōditionē Octamafades adcepit: redditoq; Sitalci frater eodēq; auūculo suo Scylē recepit fratrē. Et Sitalces quidē recepto fratre: reduxit exercitū: Octamafa- des autē eodem die caput Scyli dempsit. Adeo sua instituta scy- thæ obseruāt: & his q; externos ritus adiscūt tales irrogāt pœ- nas. Multitudinē scytharū nō potui exacte indagare cū de ei⁹ numero varia referētes audiā: & permultos illos: & rursus pau- cos esse vtiq; scythas. Quātū autē sub aspectū meū venit: est in- ter Borysthenē: & Hypanim flumina locus nōine: Exampeos cuius etiā aliquāto antea habuimus mētiomē: cū dicebā fontē eo esse aquæ amaræ hypanim in quē fluit impotabilē reddētis. Hoc i loco iacet ahenu⁹ sexties tantū q; crater qui est in ostio pō- ti a paufania Cleōbroti filio dedicatus: qd si quis nō inspexit hūc ei in modū declarabo. sexcentarum est amphorarum facile capax crassitudine digitorū sex id aiunt indigenæ ex aculeis la- gittarū esse factū. Regem enim suū nomine Arantem cū nume- rum scytharū inire vellet iussisse singulos scythas conferre sin- gulos sagittarum aculeos: proposita morte ei qui nō ferret. Ita magnam vim collatam esse aculeorū: & ex his aliquod cōfectū opus placuisse ei pro monumento relinquere: atq; inde fecisse id ahenum: & in hoc Exampeo dedicasse. Hoc de multitudine scytharum audiebā. Hęc regio miracula nulla habet pter flumi- na cū multo maxima: tum numero plurima. si quid tamē præter flumina & magnitudinē campi exhibetur admiratione dignū. Id dicitur Vestigium Herculis ostendunt petreæ impressum vi- rili vestigio simile bicubitali magnitudine iuxta fluuiū tyrem. Et hoc ita se habet. Redeo ad eam quam ab initio institueram orationem: Dario aduersus scythas exercitum comparanti: di- missis nūciis ad imperandum aliis vt peditatum: aliis vt clas- sem præstarent: aliis vt Bosphorū thracium iungerent: Artaba- nus Hystaspis filius Darii frater nolebat illū vllō pacto scythas inferre bellū cōmemorans scytharum inopiam vtilia suadens cū tamen non persuaderet illi desistit a dissuadēdo. Darius vbi omnia ei in expedito fuere copias eduxit ex vrbe susis. ibi cum Oebazus quidam persa: cui tres filii erant omnes in militiam

Sitalces.

Scylis mors.
Scythę suoz
institutorum
obseruadif
simi.

Exāpeus me
moratur a so
lino in . 24.
cap.
Ahenum
capax.
Pausanias.
Arantes.

Artabanus.

Oebazus.

Cyanæ.
Pōti amplitu
do.

Bosphorus.
Propōtis.

Hellepont^o.

Aegæum.

Phasis.

Mæotis.

Mandrocles

euntes obsecrabat vt vnum sibi ex illis relinqueret. Cui Darius tanq̄ amico & modesta obsecranti: respōdit se oēs eius liberos relicturū. Eo respōso Oebazus magnopere lætabatur sperans liberos suos millionē habere militiæ. At ille præpositos filiis oebazi iussit vt omnes eos interimerent. ita filii Oebazi obtulit illi sunt relictū. Darius suis mouens peruenit ad bosphorum calchedonis vbi pons iungebatur. Illic consensa nauī trāsmisit in insulas nomine cyanæas quas græci prius errabundas fuisse aiunt. Ibi sedens in tēplo subiiciebat oculis pontū rē spectaculo dignam. Nā inter omnia maria est maxime admirabile. Cuius longitudo est vndecim miliū ac centū stadiorū: latitudo qua latissimū est triū miliū ducetorum. Huius pelagios latitudinis est quatuor stadiorū lōgitudō oris. quod ē collū. quæ bosphorus dicitur vbi pons connectebatur. Propontis autē quingenti stadia ad propontidē vsq; pertingens. Circiter cētū viginti stadia ad propontidē vsq; pertingens. Propontis autē quingentorum stadiorū est mille & quadringentorū longitudinis infuens in hellepontum. Ipse hellepontus vbi angustissimus stadiis septē quadragintis: longus intrans pelagi vastitatem: quod ægæum vocatur. Hæc autem ita dimēsa sunt. Nauis fere meat omnino septuaginta milia passuū longo die. nocte vero sexaginta. Itaq; a faucibus pōti ad phasim hoc est enim pōti lōgissimū nouē dierū est nauigatio: & octo noctium: quæ fiunt mille centum ac decem milia passuū: hoc est stadiorū vndecim milia ac centū. E scythica autē ad Thesmycirū quæ est super flumen thermodontē. Hic nāq; pōti latissimū est triū dierū duarumq; noctiū est nauigatio quæ fiunt passuū trecenta ac tria milia. stadiorū vero tria milia & trecenta. Hunc igitur in modū pōtus ac bosphorus & hellepontus a me dimēsa sunt: & secundū ea quæ dixi sitū habent. Quin etiā pontus hic paludē habet influentem in se non multo q̄ ipse est minorem: quæ mæotis appellatur: & mater ponti. Darius vbi pontem contemplatus est renaugauit ad pontem cuius architectus extitit Mandrocles samius. Contemplatus item bosphorum duos super eum Cippos erexit e candido lapide litteris incis: vnū quidem assyriis; alterum vero græcis omnes gentes quas secum ducebat. Ducebat autem omnes gentes quibus imperabat: continentibus numero septingenta milia hominum cum equitatu præter classem: quæ constabat e nauibus sexcentis. his postea cippis byzantii in vrbe suam translatis vsi sunt ad aram Dianæ erectæ præter vnū lapidē qui iuxta Bacchi delubrū eadē vrbe relictus

est isis assyriis oplet^o. Bosphori loc^o quē rex Dari^o pōte cōmiserit: eō estanti mihi videtur medius inter byzantiū & tēplū: quō supra fauces est. post hæc darius ponte sublicio delectatus: aurorem eius mandroclē samiu donauit decuplo. Ex cuius primitiis Mandrocles pictis animalibus cōmissionē bosphori & regem dariū medico solio sedentē: ac suas copias traducetem effinxit: eaq; pictura tēplo iunonis dedicauit cū hac inscriptiōe Qui rate piscosum cōiunxit bosphoron implens

Mandrocles

Darei regis vota iubentis opus.

Iunoni Mandrocles hæc monumenta dicauit.

Esset honor samis: vnde corona sibi.

Hæc igitur monumenta extiterunt eius qui pontē compegit: quem vbi remuneratus est darius. trāsmisit in europā iussit omnibus nauigare in pontū vsq; ad istrū. Atq; vbi eo peruenissent se illic p̄stolari fluuium ponte iungētes. Ducebant enim classem iones & æoles & hellepontii. Hi præteruecti cyanæas recta ad istrū nauigarunt subuectiq; duorū dierum itinere a mari ad fauces fluminis. vbi in diuersa scinditur. Illud ponte iungunt. Darius transmissio per ratē bosphoro faciebat per thraciam iter: & cum ad fontes teari amnis peruentū est triduo hic habuit statuta. Tearus fertur ab adcolis omnium anniū esse optimus cum ad alios morbos: tū ad scabiem curādā vel hominum vel equorum. Eius fontes duodequadraginta sunt ex eadē petra manantes partim frigidi. partim calidi. Ad hos tantūdem viæ est a iunonis tēplo eius vrbis: quæ iuxta perinthum est: & Apollonia: quæ est in ponto auxino duorū dierum vtraq; Fluit autem tearus hic in flumen Contadestum Contadestus in Agrianē. Agrianes in Hebrum: hebrus in mare iuxta urbem aenum. Ad hunc igitur amnem cū peruenisset Darius. Castraq; posuisset oblectatus amne cippum erexit his litteris inscriptum. Teari amnis capita optimam aquā atq; pulcherrimā cunctorum anniū continent: & ad ea peruenit exercitum ducens aduersus scythas vir optimus atq; pulcherrimus cunctorum hominū Darius histaspis filius perfarum cunctaq; continētis Rex. Hæc sunt illic inscripta. Darius hinc mouens venit ad aliū amnem nomine aruf cum qui per odryses fluit: quo vbi peruenit ita agendū sibi putauit. Ostenso certo loco copiis suis iussit illic singulos quosq; p̄tereuntes ponere singulos lapides. id cum omnis exercitus fecisset grādes acerui lapidum adfecti sunt: quibus relictis Dari^o illinc mouit. Sed priusquam ad istrū perueniret primos subegit

Tearus salu
tifer.

Perinthus.
Apolonia.
Cōtadestus.
Agrianes.
Hebrus.
Aenum op.

Arufcus.

Salmidesus.
Mefambria.
Scyrmia dæ.
Nipsæi.

zalmoxis.
Beliezen.
Ex strabonis
in. 7. & dio-
genis laertii
in primo se-
ctiōne nō zal-
moxis sed za-
moxis legen-
dum est.
Thracū sagit-
tæ in cælum.

Pythagoras.
Alienā ab he-
rodoti opini-
one habet se-
tentiā strabo
i septimo qui
zamolū ab
ægypto i pa-
triā reuertū i
regni societate
ab rege ad-
ceptū decepta
cerdotē cōsti-
tutū eē tradit
ibi multa de
getarum &
thracū mo-
ribus leges.

Cæs.

getas: qui immortales agunt: nā thraces qui salmidestum: quique supra apolloniā: & mefambriā urbē incolunt: & qui scyrmia dæ & nipsæi vocantur: sine pugna sese dario dederunt. Getæ vero per imperitiā resistentes in seruitutē redacti sunt cū sint fortissimi thracum: atq; iustissimi: Immortalē autē agunt hoc modo: q̄ se mori nō purant: sed eū qui defunctus est mcare ad zalmoxin demonē: quē nōnulli eorū opinātur eundē esse beliezē. ad hunc mittūt assidue cū nauī quinq; remigū nuncium quempiā ex se ipsis forte delectū præcipiētes ea quibus semp indigent: eūq; ita mittūt. Quibusdā eorū datur negociū vt tria iacula teneant: aliusue cōpræhensis eius qui ad zalmoxin mittitur: manibus pedibusq; hominē agitates in sublime iactent ad iacula. Qui si in p̄sentiā extinguitur. propitiū sibi deū arbitrantur: sin minus ipsū nunciū insimulāt ad feuerātes malū illū esse virū: Hoc insimulato aliū mittunt dātes adhuc viuenti mandata. Idē thraces dū tonat fulgurātq; in cælū sagittas excutiūt deo minitantes q̄ nullū aliū p̄ter suū esse arbitrantur. Verū (vt ego a græcis adcepti) hellepōtū & pontū incolētibus zalmoxis hic homo fuit: famiq; seruitutē seruuit pythagoræ Mnesarchi filio. Illinc nactus libertatē cū multū pecuniæ cōparasset i patriā rediit: q̄ cū aiaduertēter thraces male uiuentes: & inscite ipse edoctus ionicū viuēdi genus & mores q̄ thracū liberaliores: vt q̄ cōuersatus esset cū græcis: cūq; pythagora nō infirmissimo inter græcos sophista: domiciliū extruxit: i qd̄ primos quosq; populariū in cōuiuū adcipiebat: & inter cōuiuandū docebat: neq; se neq; suos conuiuas. neq; illos qui illic assidue gignentur iactare sed in eū locum ire: vbi superfluites omnū bonorū cōpositæ essent. Dū ea q̄ cōmemorata sunt agit atq; dicit interi subterraneū ædificiū struit. Quo prorsus absoluto e thracū cōspectu se subducit descendēs i illud subterraneū ædificiū. Vbi citriter trienniū degit desiderantibus eū thracibus ac desentibus tanq̄ mortuū: Quarto āno se eisdē in cōspectum dedit: atq; ita credibilia sunt effecta q̄ illis exposuerat. Hæc zalmoxi aiunt se cisse. Cuius subterraneo ædificio neq; valde credo sed multos eū antea pythagorā ānis extitisse: q̄ siue quis ē dæmon getarū indigena valeat. Getæ hoc ritu vtētes vbi sunt a persis subacti cæterū sunt exercitū secuti. Darius vbi ad istrū peruenit & vna pedestres copiæ cūctiq; flumen transmiserunt: tunc vero iussit tones postq̄ ratē soluisent sequi se pedestri itinere cum nauticis copiis. Qui cum ratem soluturi essent: & imperata facturi. Coes

Alexandri filius mytylineorū p̄fectus ita apud Dariū verba fecit. Sciscitatus antea nūquid ei gratū foret audire sententiā dicere volentis. Cū aduersus eā terrā rex facias expeditionē in q̄ fertur nihil arari. nullas vrbes coli: finito nunc pontē hoc loci stare relictis ad eius tutelā custodib; iis qui eum cōtegerunt: p̄ quē siue ex sententia rē geremus scythias inuentis siue illos inuenire nequibimus tutus nobis sit redditus. Neq; n. vereor ne prælio cōmissio a scythias vertamur in fugā: sed potius eis non inuentis aliquid patiamur erratici. At enim credat me quispiā mea ipsius causa hæc dicere vt hic subsistā. Ego vero quod in tuam rē esse sentio rex id in medium profero. Ipse te sequi volo neq; hic relinqui. Delectatus admodū eo consilio Darius ita respondit. Hospes lesbie fac omnino cū sospes domū rediero p̄sto mihi vt te ob egregiū consilium egregiis factis remuneret: Hæc locutus vbi sexaginta nodis lorum innodauit ad citis ad colloquium tyrānis ionibus ita locutus est. Viri iones quā prius habuerā de ponte sententiā: eam missam facio. Vos sumpto sero hæc ita velim agatis. Quo ex tempore videritis me rapissime iter intendentem in scythias: ex eo tempore incipientes soluite singulis diebus singulos nodos: Intra quod tempus nisi adfuero: sed dies nodorū exierit: vela facite in patriā vestrā: interea quoniā consiliū mutauit agite: custodiam ratis & omne studium illi & conseruandæ & tuendæ adhibētes: quod facientes maiorem in modū mihi gratificabimini: Hęc locutus Darius promouet exercitum: Thracia tellus in mare intendens scythicæ prætenditur qua sinū faciēte scythica exiepit: & illic isther mare subit ostio in ventū eurū cōuerso. Quod autē ab istro soli scythici secundū mare est: Id metiēdo indicare adgrediar. Ab istro hæc iam vetus scythia est ad meridiē versus astrū propolita vsq; ad urbem carcinitidē: eiusdē deinceps quod ad mare fert montosæ regionis & in pontū porrectū incolit gens taurica cherōneso tenus nomine trechea. i. aspera. Hæc ad mare pertingit. qd̄ ad ventum subsolanū vergit. Sunt autem finiu scythicæ partes duæ ferentes ad maria: vna ad meridianū: altera ad orientale: qd̄ admodū atticæ regionis atq; similiū q̄ sic partē scythiæ tauri incolunt: vt si atticæ iugū suniacū alia gēs nō atheniēsis icoleret: qd̄ a tribu thoica vsq; ad anaphlystā magis i potū porrigit promōtorū: Talis est vt parua cum magnis cōparem taurica regio. Qui autē non est hæc atticæ partem præseruet us: huic alio mō planū faciā. Vt si iapygiæ nō iapygies: p̄-

Scythia vet⁹
Carcinitis.
Taurica gēs.
Taurica.
Suniacū iugū
Thoica ana-
phlysta.

MELPOMENE

Taurica gēs.

Cimmerii.

Scythiæ partes duæ.

Tauri populi

Iphigenia colitur.

Agathyrsi
Neuri.

Sed alia gens imperans eã diuisa terra a bronduſio vsq; tarentum promontoriũ incoleret. Cũ hæc duo dico multa aliaſ miſia dico: quibus taurica gens eſt cõparanda. A gente taurica deinceps ſcythæ ſupra tauros & orientale verſus mare incolunt: q̄ Boſphori Cimmerii ſunt ad veſperã vergentia : & quæ paludis mæotidos tanat tenus q̄ inſluit in huius paludis ſecellum. Itaq; ab iſtro iã q̄ ſupiora ſunt feretia in mediterranea diſcludũt ſcythiã ab agathyrsis, deinde a neuris, deinde ab androphagis: poſtremo a melanchlænis. Itaq; ſcythiæ veluti formæ q̄ dratę duę partes: quæ ad mare pertingunt: altera ad mediterranea fert. altera maritima vsq; quæq; ſunt pares. Nã ab iſtro ad boryſthenã decem dierũ eſt iter. Tantundẽ a boryſthene ad mæotidem paludem. A mari mediterranea verſus vsq; mælãchlænos viginti dierum iter. Supputantur autẽ a me in ſingulos dies itineris duccena ſtadia. Ita tranſuerſa ſcythæ erunt quattuor miliũ ſtadiorũ recta quæ ad mediterranea ferunt totidem ſtadiorũ. Tantã eſt hæc terra magnitudinis. Scythæ inter ſe collocati cũ ſoli impares eſſent copiis Darii prælio repellendis nuncios ad finitimos miſere. Eorum reges vbi cõuenere conſultabant (vt fit) ingenti exercitu inquadente. Erant autẽ qui conuenerant reges tauroꝝ & agathyrioꝝ & neuroꝝ & androphagoꝝ & melãchle noꝝ & gelonoꝝ & budinoꝝ & ſauromatarũ. E quibus tauri huiusmodi moribus vtuntur. Virgini naufragos imolant: & quoscunq; græcos illuc delatos. Hoc modo poſtq̄ præces pegerint hominis caput claua feriunt: truncũ eius quidam aiunt perturbatione erupe. Nã in rupe prærupta templũ eſt eoꝝ ſitũ: cruci adſigunt caput. Quidam de capite ſuffigendo conſentiunt: ſed trũcum e præcipitio deiici negant: ſed humo contegi dicunt demonem cui immolant ipſi tauri aiunt eſſe Iphigeniam Agamænonis filiã. In hoſtes quos ceperint hoc agunt. amputatum q̄ caput hoſtis domũ reportat: ſuſti ſuffixum admodũ ſublimã ſupra tecta ſtatuit: & plerũq; ſupra fumariũ. Ideo in ſublimi locantur q̄ dicant eos totius domus eſſe cuſtodes. Viuunt autẽ e raptõ & ex bello. At agathyrsi exculțiſſimi viri ſunt: & aurum plerũq; geſtantes in cõmune cum mulieribus coeunt: vt inter ſe germani ſint ac domeſtici omnes: nihil neq; liuoribꝰ: neq; odii mutuo exercentes. Cætera ad thracũ cõſuetudinem adcedentes. Neuri ſcythicis vtuntur moribus qui vna ante Darii expeditionẽ æſtate coacti fuerant ſolũ vertere propter ſerpentes. nam ſerpenti cũ magna vis ex ipſorũ ſolo eſt edita: tum maior

LIBER QVARTVS LXXXIII

ſuperne e locis deſertis ingruerat: quibus vsq; adeo infeſtati vt relicto ſuo ſolo cũ budinis habitauerint. Idẽ periculũ faciunt ſe homines eſſe maleficos: q̄ dicũtur a ſcythis & ab iis qui in ſcythia incolunt græcis ſemel quotãnis ſinguli ad aliquot dies effici lupi: & rursus in priſtinũ habitũ redire: qd̄ tamẽ dicẽtes mihi nõ perſuadẽt. Nihilo minus ipſi tñ aiũt ita eſſe ac deierãt: Androphagi agreſſiſſimõs oĩum hoĩum mores habet: nõ iudicium nõ legibus vtẽtes pecuariã exercẽtes. veſtẽ ſcythicã ſimilẽ geſtantes: propriã linguam habẽtes. Melanchlæni oẽs indumẽta nigra gerunt: vnde & cognomentũ habent. Qui ſoli ex his humana carne veſcũtur: inſtitutis ſcythicis vtẽtes. Budini ingens natio atq; numeroſa vehemẽter ceſiis oculis oĩs ac ruſa: quorũ vrbs nomine gelonus e materia cõſtructa eſt muro alto e materia toto: cuius ſingula latera tricenorũ ſtadiorũ ſunt magnitudinis. Aedes quoq; cũ priuata tũ ſacrã ſunt e materia. Nã viſuntur ibi deoꝝ græcoꝝ tẽpla græcanice extructa ſimulacris aris delubris ligneis. Libero trieterica ideſt triennialia agũt: & bacchanalia exercent. Quippe geloni quondã græci fuere: ſed ſummoti inter budinos habitauerunt lingua partim ſcythica: partim græca vtentes. Budini a Gelonis & lingua & victu ſunt diſpares. Nam cum indigenæ ſint: pecuariæ operam dant. ſoli que eius regionis pedũculos edũt. Geloni agriculturæ operam dãtes frumẽto victitant: & hortos poſſidẽt nihil illis neq; aſpectu neq; colore ſimili. Budini a græcis geloni vocãtur nõ recte vocãtibꝰ. horũ regio oĩs eſt arboribus frequẽs: & vbiq; plurimũ cõſita: vbi eſt lacus ingẽs & multus & palus ac multũ circa arundinis. Ex quo lacu lutriæ capiũtur & caſtores & aliæ feræ forma oris quadrata: quosq; pelles ad renones faciẽdos conſũtur: & teſticulti ad curãda poſteriora ſunt. De ſauromatis ita memoratur. Dũ græci præliati ſunt cũ amazonibus: quas ſcythæ æorpata vocãt: quod nomẽ poteſt trãſſerri viricidæ æor. n. virũ vocãt: para autẽ occidere. Ferũtur poſt victoriam prælii ad thermodontẽ facti abuſſe portãtes tribus in nauibus quaſcũq; potuere ex amazonibus capere. Quibus ille in pelago inſidiatę cunctos truci dauere. Sed cũ naues haberẽt incognitas: nec gubernaculo aut velis aut remis vti ſcirent: interfectis viris ferebãtur ſecundũ tempeſtatẽ & ventum. Delataq; ſunt ad paludis mæotidis prærupta q̄ ſcytharũ liberorũ telluris ſunt. Ibi e nauibus egreſſæ amazones ad loca habitata inter habẽtes quã priamã naſcẽ ſunt equosq; poliã diripiunt: cõſcẽdũtq; & obeqtãtes

Lupi ex ho-
minibus.
Androphagi

Melanchlæni

Budini.

Gelon' vrbs.

Trieterica.

Budini pedũ
culos cõedũt
Geloni.

Lutriæ,
Caſtores,
Sauromatæ,
Æorpata.

Amazones.
Strabo in .II.
geogr. & dio
dorus in .3. q̄
de amazoni-
bus dicũtur
Ab hiftoria
veritate re-
mota & fabu-
loſa eſſe tra-
dunt.

e scythis p̄das agunt Scythæ quid hoc rei esset: conuicere neq̄
bant: cū neq; vocem neq; vestē neq; gentē agnoscerent: admira
bundi vnde venirēt: rati cūctos esse viros eiusdē ætatis. Sed cō
missa cū eis pugna potiti cadauerib⁹ illarū ita demū nouert fœ
minas esse. Itaq; cōsilio habito visum est eis nullo pacto post
hac quāpiam illarū esse occidendū: sed ex se qui maxime iuue
nes essent ad eas mittendū eodē numero quo illas esse cōiecta
bant. qui sua prope earū castra haberēt: & eandē quæ illæ face
rent: si inuaderentur pugnarent. neu sup̄terfugerēt: vbi subsiste
rent illæ: & ipsi proxime adcedentes castra ponerent. Hoc scy
thæ idcirco decreuerunt quod prole ex illis suscipere cupiebāt
Adulescentes qui missi sunt: mandata peregerunt. Quos vbi a
mazones intellexerunt neutiquā ad se lædendas venisse valere
sinebant. Quotidie tamen castra castris propius admouebātur:
ne ipsi quidē adulescentes aliquid habebant quæadmodū ama
zones præter arma & equos & eandē quā illæ viuiebant venan
do atq; prædando. Circa meridiem amazones solebant aut sin
gulæ aut binæ separatim a reliquis ad ventrē leuandū longius
vagari. Ea re scythæ cognita & ipsi itē faciūt. quorū cuidā vna
illarum quæ soliuaga erat propinqua cō fuisse nō se auertit: sed
de colloquendo deliberabat: nec adpellare poterat eū quo cum
nō esset prius congressa: tamen manu significauit: vt ad eundē
locū postridie rediret: adducto secū altero vt duo essent se quo
q; alterā adducturā. Digressus ab ea adulescens hæc enarrat cæ
teris: posteroq; die sociū secū dncēs ad locū præsto fuit ac repe
xit amazonē expectantem sociam. Eius rei certiores facti reli
qui adulescentes & ipsi seducūt cæteras. Post hæc cōmixtis ca
stris pariter habitant: eā quisq; vxorē cū qua primū coierat ha
bentes. Earū vocem cum ipsi discere non possent: ipsorum illæ
discebant. Et cum vtriq; inter conuenissent: viri ad amazones
ita dixerunt. Nobis parentes sunt pariter & facultates. Proin
de non agamus diutius hanc vitam: sed hinc digressi in homi
num frequentia degamus. vbi nos habebimus alias vxores ne
quāq; alias. Ad hæc illæ responderunt: Nos vero non possum⁹
vestris cum fœminis habitare quibus nō iidem qui nobis sunt
mores. Nos. n. arcu tela excutimus: & iaculamur & equitamus
muliebria opera indoctæ. Vestræ fœminæ nihil eorū q̄ recēsi
mus: sed opera muliebria facitiant: desidentes in plaustris non
ad venationē atq; ad alia huiusmodi prodeūtes. Proinde non
possum⁹ illis esse similes. Quod si vobis cordi est habere nos

Amazones
cum viris.

coniuges & viros videri esse iustissimos. Ite ad parētes vestros
& facultatū sortiti partē rursus redite. ita semoti ab illis habita
bim⁹. Id adprobātes ita facere adulescentes: adceptaq; faculta
tum (q̄ ipsis cōtingebat) portione: rursus ad amazones redie
rūt. Ad quos illæ. Duplex (inquit) met⁹ nos tenet in his locis
habitādū: vnus q; nos parētibus vestris vos priuauim⁹: Alter q;
terrā vestrā magnopere vastauim⁹. Sed quoniā dignamini nos
habere vxores: hoc vna nobiscū agatis. Agedū proficiscamur
e regione hac & tanai transmissio illic habitem⁹. Huic quoq; rei
obtēperauere adulescentes. Traiectoq; tanai & a tanai triū die
rum orientē versus totidēq; a mæotidē palude & aquilonē iti
nere cōfecto peruenierunt ad eū locū: quem nūc incolūt: vbiq;
subsederunt. Ideoq; prisca cōsuetudine viuēdi fœminę sauro
matarū vtūtur. Venatū vna cū viris ac sine viris eunt equis in
sidentes atq; adeo in plium eandē q̄ viri stolā ferūt. Sauromatę
putātur lingua scythica solæcizare. i. corrupte vti. q; eā ab ini
tio nō probe didicere amazones. Quod ad cōiugia pertinet ita
ab eis est institutū. Nulla virgo nubit priusq; aliquē hostiū inte
remerit. Ideoq; nō nullæ earū decedunt iāvetulæ anteq̄ nubāt
q; legi satiffacere nequeāt. Ad harū igitur quas dixi gentiū coa
ctos reges nūcii scytharū cū puenissent: certiores eos fecerunt
plam vbi oia q̄ sunt in interiore cōtinente in suā ditionē rede
git. Faucibus bosphori ponte iunctis in ceteriorē traiecisse cōti
nentē. Subactisq; illic thracibus fluuiū istrū iunxisse animo hæc
oia i sua redigēdi ptāte. Proinde vos (inquit) nolite vllō pacto
de medio cedere sinētes ad pncipiē nos deuenire: sed idē sentiē
tes obuiā eam⁹ iuadēti: Qd̄ nisi facitis nos in vltimū discrimē
adducti aut regionē deserem⁹: aut manētes deditiōnē faciem⁹.
Quid. n. cladē subeam⁹ noscētibus vobis auxilio nobis eē. q̄q;
nō cōmodi⁹ ageēt vobiscū aduersus quos nō min⁹ venit peria q̄
aduer⁹ nos neq; nos subegisse cōtētus a vobis abstinebit: Cu
ius rei magnū hic adcipite documētū q; si nobis solis ifferret il
le bellū aio sup̄ioris seruitutis vlciscēdo. debebat a cæteris hoī
b⁹ abstinere: & sic i nostrā tēdere regionē ostēdēs oib⁹ se aduer
sū alios ire. At nūc vbi primū traiecit i hanc cōtinentē vt q̄sq; i
bi occurrit pccat cæteros veluti thraces & nobis cōfies getas
suo subiectos imperio habet. Hæc cū scythiæ denūciassent ii
que nationibus venerant reges deliberabant: sed discordes eo
rum erant sententiæ. Nam geloni quidem & budini & sauro
mata cōcordia animo receperunt se scythiis auxilio futuros.

Amazonum
locus.
Solæcizat.
Amazonum
nuptiæ.

Iniuriā nō i-
ferētibus nō
eē inferēdā.

Scopafis.

Idanthyrus
Taxacis.

Agathyrus autē & Neurus & Androphagus & taurorū melā-
chlānorūq; reges ita scythis respōderunt. Si vos iniuria infe-
renda ac laceffendo bello priores nō fuissetis: recte videremini
p̄cari q̄ precamini: & nos vestris precibus morē gerētes idem
q; vos ageremus. Nunc sine nobis illorum terram ingressi vos
imperitalis persis: quoad deus vobis indulfit: & illi quandoq;
dem eos idē deus in vos excitat: vicem vobis reddunt. At nos
neq; tunc quicq; intulimus iniuriā his viris: neq; nunc quicq; co-
nabimur priores inferre. Quod si hic nostrā regionē inualerit:
& prior iniuriam fecerit: nos haud quāq; tolerabimus. Id donec
cernamus apud nosmet ipsos manebimus. Neq; n. in nos veni-
re persā videntur: sed in eos qui fuerant auctores iniuriā. Scy-
thæ vbi hæc relata audire: statuerunt nullam sibi pugnam rectā
atq; ex aperto cōferendam: quando ipsis isti ad societatem non
adcedebant. Itaq; digressi clam ac lōgius p̄gressi puteos quos
ipsi offenderant. ac fontes abstruunt. bifariāq; diuisi herbam e
regione aterunt. Et ad vnam a partibus vbi regnabat Scopafis
iubent sauromatas pergere. qui se subducerent si eo persa decli-
naret fugientes rectā ad flumē Tanaim secundū mæotidē iudē
persam abscedentem inuadendo persequerentur. Hæc erat vna
pars regni ordinata ad hanc viam quemadmodū dictum est.
Reliquarum duarum vnā cui imperabat rex Idāthyrsus q̄ ma-
gna est & tertiā in qua regnabat Taxacis in vnū coeuntes. Ad-
cedentibus Gelonis atq; Budinis iubent hos vno die p̄gressos
exercitum persarum seducere hostē laceffendo: & ea quæ decre-
uissent exequendo: & ante omnia hostē seducere in agros illos:
qui societatem ipsorū habuissent: vt eos si minus volētes bellū
aduersus persas susciperent: certe inuitos redderent istis hostes
Deinde in suam terram deflectere & tēptare siquid ipsis tēptā-
dum esse videatur ac libeat. Hæc vbi decreuere scythæ copias
Darii ex occulto occurrebant p̄stantissimis equitum p̄cursorū
ribus missis. Carros autē in quibus eorum filii vxoresq; omnes
degunt vna cum pecoribus p̄terq; ad victum suppetentibus p̄-
miserant dato suis mandato: vt semper aquilonē versus tēde-
rent. Hoc cum præparassent scythæ eorum emissarii posteaq; cō-
pererunt persas ab istro trium fere dierū & ante se vnus diei iti-
nere abesse: positis castris germina terræ vastant. Persæ vbi scy-
tharum equitatus in cōspectū se dedit: eum insequi maturant a
via sese semper subducentē & cū ad vnam partium ventum est
auroram versus & tanaim & scythis tēdētibus & in sequētibus

persis: scythæ tanaim traiciunt: eo & persæ traiecto illos in se-
quitur donec peragrata sauromatū plaga perueniūt in budino-
rum. Quādiu persæ fuerunt in scythica ac sauromatide regionē
nihil ei detrimenti inferre potuerūt vt pote vastæ. Vbi vero bu-
dinicā ingressi sunt: ibi nacti lignea mœnia a budinis deserta &
omnibus rebus vacua incenderūt. His actis ipso itinere ire por-
ro tendunt: dum eam regionē peruagati in vastam solitudinem
deueniūt. Hæc solitudo a nemine hominū colitur posita supra
budinorū regionē septē dierū itineris magnitudine: vltra quā
thyssagetæ incolūt: a quibus quattuor ingētes amnes p̄ mæeteos
fluunt: & in paludē nomine Mæotim se insinuāt: quibus hæc sunt
indita nomina: Lycus: Hoarus: Tanais: Syrges. Darius vt ad so-
litudinē peruenit cursu omisso copias super fluuū hoarū loca-
uit. Post hæc octo vrbes easq; ingentes cōdidit pari inter se spa-
cio distantes sexagenorū fere stadiorū: quarū ad meā vsq; me-
moriā adhuc ruinæ extabant. Dū in his Darius occupatur. inte-
rim scythæ quos ille insequeretur circuitis locis superioribus
reuerterūt in scythiā. Quib; e cōspectu oīno semotis nec se am-
plius exhibentibus. ita Darius vrbus illis relictis dimidiatis
couertit iter ad occasum: ratus & hos esse cūctos scythas & ad
occasum fugere. Proinde cū exercitu maturās ire in scythiā. eo
deuenit vbi in duas scytharū indicit partes. Hos nactus inseq-
batur vnus diei spatio nūq; intermittēs subterfugiētes. Subter-
fugiebāt at de industria in terrā eorū qui societate ipsorū respu-
erant & primū in melanchlānorū. Quos cū perturbassent tam
persæ q̄ scythæ eos terrā ingressi: scythæ in loca androphago-
rū persas adducūt. Perturbatis autē androphagis hostē in neu-
ridē ducūt. Neuris quoq; cōsternatis tendūt subterfugiēdo ire
ad Agathyrus. Agathyrus cernentes fugari finitimos a scythis
ac perturbatos: prius q̄ a scythis ager ipsorū inuaderetur: misso
caduceatore scythis ingressu suosq; finitū prohibent p̄dicentes si
conarētur inuadere agrum suū: cū eis primū se p̄clū cōmissū-
ros. Hoc interminati Agathyrus in fines p̄currūt animo arcēdi
ingredi volētes. At Melanchlāni & Androphagi & Neuri in-
uadētibus persis vna cū scythis neq; viriū neq; minarū memo-
res: sed timore percussū fugā capefferūt: aquilonē versus ac so-
litudinē. Scythæ partim ad Agathyrus iam nō recusantes so-
cietatē se cōferebant partim e neuride regione in suas persas p̄-
ibant. Id cū diu factitaretur: neque desisteretur. Darius ad Idā-
thyrsus scytharū Regem misso equite inquit. Virorum demo-
str.

Thyssagetæ.
Mæetet.
Lycus.
Hoarus.
Tanais.
Syrges.

Scite dicit
Plinius scds
in. 6. cap. 17.
nō in alia pte
q̄ scythica
scriptorū ma-
iorē hīe incō-
stantiam.

Neuri.

Idāthyrsus
rex.

Idanthyrus
ad Darium,

nie idest beate quid assidue fugam facis enim liceat tibi horum
facere alterutrū. Si tibi videris idoneus ad desistendum nego-
ciis meis: siste discursum: ac p̄stans mecū Fac p̄stiliū. Sin agno-
scis te imparem esse: sic quoq; siste cursum: & hero tuo munera
offerens terrā atq; aquā: in colloquiū veni. Ad hæc scytharum
rex Idanthyrus ita respōdit. Sic res meæ habēt (o p̄sa) vt neq;
vilū mortaliū ego metuēs antefugerim: neq; nunc fugiā te neq;
quicq; faciā diuersum nūc atq; in pace facere cōsueuerā. Qd̄ aut̄
nō protinus tecū in eo p̄liū: huius rei te certiorē faciam. Nobis
neq; oppida sunt neq; agrī culti: quorū vel amittendorū vel va-
standorū metu p̄peremus vobiscū cōferere pugnā: ad quā si o-
pus est cōtinuo deuenire sunt paterna sepulchra: q̄ age dū inue-
neritis tēp̄tate labefactare: & tūc intelligetis pugnaturi vobis-
cū simus pro sepulchris nec ne: prius autē nisi nos ratio traxe-
rit: tecū p̄aliū nō cōseremus. Hactenus qd̄ ad pacē pertinet dī

Idanthyrus
suū p̄genito
rē vocat Io-
uem,

ctū sit. Qd̄ at̄ ad cætera ego solos mihi heros arbitror Iouē p̄-
genitorē meū & solū scytharū regnū. Tibi at̄ pro terra & aqua
quę dono poscis mittā q̄ decet ad te venire dona: pro eo q̄ he-
rū te meū esse dixisti iubeo te flere. Hoc a scythis respōsum est:
qd̄ caduceator reuersus Dario renūciauit. Scytharū reges: audi-
to nomine seruitutis indignatione p̄fusi partē illam quę cum
sauromatis ordinata erat: cui præerat Scopasis mittūt ad collo-
quēdū cū Ionibus qui istrū p̄tē iūctū adseruabāt. At persæ nō
amplius sibi vagandū esse statuerūt: vt hospitibus qui ipsorum
cōmeatū eripiebāt insidias tenderēt distributis qui aduersus e-
reptores frumētarię rei iussa exequerētur. Enimvero equitatus
scytharū semp̄ in fugā vertebat equitatū persarū: sed fugientes
incidēdo in peditatū ab eo defenlabātur. Ita scythæ summoto

Scopasis.

Scytharum
equitatus,

equitatu hostili tamē metu peditū abscedebāt: & nihilo minus
noctibus quoq; incursiones faciebāt. Aduersus quos quid da-
rianis auxilio fuerit referam res i primis admirabilis alinoꝝ ac
mulorū spēs. Nā (vt superius a me demonstratum est) nullus in
terra scythica neq; asinus neq; mulus gignitur: ac ne vllus qd̄
visitur pp̄ frigora. Itaq; rudēres asini p̄turbabāt scythæ: equos
& cū scythæ sæpenumero p̄sas adorirētur: eorū equi exaudita
asinorū voe cōsternati auertebātur arrectis auribus stupefacti
vt pote insolenſia tum vocis: quā prius nō audissent: tū formæ
quā nūq; inspeissent. Atq; hoc quidē paululū quiddā momētū
ad bellum adferebat. Cæterū scythæ vbi animaduertūt persas
tumultuantes quo diutius in scythia illi cōmorarentur: & com-

Asinus.
Mulus.

Vehemēs a-
pud scythas
frigus.

morantes ad omniū necessariarū rerum inopiā redigerentur: fa-
ciendū ita sibi putarunt: vt pecoribus suis vna cum pastoribus
relictis in aliū ipsi abscederent locum. Persæ illuc se cōferentes
excipiebant pecora. Quo facto cū sæpius idē tentarent ad vlti-
mū Darius inopia rerū laborauit. id reges scytharū intellegen-
tes mittūt ad eum cū muneribus caduceatorē aue mure rana: &
quinq; sagittis. Persæ eum qui munera ferebat: percontabātur
quid illa significarent. Iste negare sibi aliud esse mandatum nisi
cum illa tradidisset celerrime rediret. iubere tamē ipsos persas
si solertes forent interpretari quid sibi dona vellent. Hoc cum au-
dissent persæ cōsultabant. Et Darii quidē sentētia erat scythas
seipso ei donare & terram atq; aquam hac ratione coniectans
quod mus quidē in terra gignatur: & eodē quo homines victi-
tet. Rana autē in aquis nascatur. Auis vero sit equo adsimilis.
Sagittis dandis quod seipso tradere videantur. in hanc sen-
tentiam Darius dona interpretabatur. At Gobryes vnus e sep-
tē qui magos sustulerunt: hoc dicere dona coniectabat. O per-
sæ nisi effecti vt aues subuoletis in cœlum: aut mures subeat
terram: aut ranæ insiliatis in paludes: non remeabitis vnde ve-
nistis his sagittis confecti. Et persæ quidem munera interpre-
tabātur. At vna pars scytharū cui datū ante erat negociū meo-
otidis paludis custodiendæ: tunc autem cū ionibus qui ad istrū
erant colloquēdi: vbi ad pontē venit: ita verba fecit. Viri iones
libertatē vobis adferentes venimus si mō nos exaudire volue-
ritis. Adcepimus. n. Darium vobis precepisse: vt ad sexaginta
dūtaxat dies custodia p̄tōtis ageritis: & nisi intra id tēpus ipse
nō adforet: domū abiretis. itaq; si id feceritis & apud illū & a-
pud nos culpā deuitaueritis. Proinde cū ad p̄stitutā diē pmā-
seritis: nā licet abscedatis. Hæc se facturos recipiētibus ionibus
scythæ rapti retro abiere. At ceteri scythæ post missa Dario do-
na cū peditatu ac equitatu aduersus persas in acie instructi stete-
rūt tāq; cōsiliaturi. Cū interi lepus in mediū profilit: quē vt q̄q;
vidit inseq̄bat. Perturbatis scythis ac vociferantibus sciscitabat
Darius vnde hostiū tumultus existeret: & cū audisset illos lepo-
rē insectari: inquit ad eos persas cū qbus cætera colloqui cōsue-
rat. Hi viri vidētur mihi magno nos hī cōtemptui: & nūc Go-
bryes recte dixisse de scythicis donis: quo magis cū mihi quoq;
ipsi res ita se habere videantur: bono consilio est opus vt tutus
nobis eo vñ venimus sit receptus. Ad hæc Gobryes equidē in-
quit o rex horum ego yirorum inopiā videbar mihi fere fama

Scythæ mu-
nera ad Da-
rium: Auis:
Rana: Mus:
& Sagittæ
quinq;.

Gobryes.

Scythiæ mu-
nerum inter-
pretatio.

Scythæ lepo-
rē insectantes.

Asini darii in
castris.

Strabo in sep-
timo alia fuit
se huiusmodi
fugae causam
tradit.

Milciades.
Cherfonēses

Histięus.

habere cognitā: sed vbi adueni euidentius intellexi. Animad-
uertens eos habere nos ludibrio. Proinde mihi videtur cū pri-
mum nox aduenerit incēsis e more ignib⁹ & aliis q̄ cōsueuerūt
fieri actis imbecillissimis quibusq; militū ad hostē fallendū re-
lictis asinisq; omnibus adligatis abeundū priusq̄ aut ad istrum
rectā pergant scythæ ad pontē soluendū; aut ionibus soluere li-
beat: quod nobis factu facile erit. hoc gobryes cōsiliū dabat.
Cui assentiens Darius vbi nox adfuit: reliquit in castris viros
languore p̄ditos: & eos quorum amissio minimi faciēda esset:
nec non omnes asinos adligatos asinos quidē vt vocē ederent
Infirmos autē hoīes hoc titulo vt dū ipse cū flore copiarū ado-
raretur hostē: isti interea castra tutarentur. Hęc persuadēs his q̄
relinquebātur. Darius ad cēsis ignibus q̄ maturrime ad istrū cō-
tendit: asini quod multitudine desūtuti essent: eo magis rudes-
re. Quos audiētes scythæ credere omnino perfas in eisdē per-
manere castris. Verū vbi illuxit ii qui relictī erant cognito se p̄-
ditos esse a dario manus extendere ad scythas & q̄ cōtigerāt re-
ferre. His illi auditis repēte retractis duab⁹ scytharū partibus &
yna sauromatarū budinisq; ac gelonis p̄sas recta ad istrū via p̄-
sequuntur vt pote plerōsq; pedites & itinera nescientes ea p̄s-
sertim quæ diuortia habebāt: ipsi equites & cōpendia viarū sci-
entes. Sed cū vtriq; ab alteris aberrarent: multo priores ad pō-
tem scythæ pertenerē q̄ perfas. Ibi cognito se p̄uertisse perfas
ita ad ionas qui in nauib⁹ erant verba fecerunt. Viri iones cū
dierū numerus iam pertransierit: iniurii estis qui adhuc perma-
neatis: sed quoniā hactenus timore mansistis: nunc soluite q̄ ce-
lerrime traiectum: atq; abite sospites liberiq; diis pariter ac scy-
this gratiā habētes. Nā eum qui antea dominus vester erat ita
tractabimus: vt aduersus nullū mortaliū sit facturū expeditio-
nem. de hac re consultantibus ionibus Milciadis quidē athe-
nienū ducis & cherfonēsiū qui sunt in helleponto tyranni
sententia erat scythis obtemperandū esse: & ioniā seruitute li-
berandā: at histięi milesū diuersa: q̄ diceret nūc quidē eos suae
quēq; vrbis tyrannos esse ob Dariū. Potentia vero darii subla-
ta neq; se milesū: neq; aliū quēq; vsq; p̄sēsse posse. Fore enim
vt singulæ ciuitates popularē statū q̄ tyrannicū mallerent: Hanc
sententiā cū dixisset Histięus: omnes cōfestim qui milciadi ad-
sensū fuerant in eam transierunt. Fuere autem qui disceptauerūt
dūtaxat alicuius apud regē existimationis hellepontiōrū q̄-
dam tyranni Daphnis abidenus & Hippodus lāpsacenus: & te

rophantus parienus: & Metrodorus procōnesius & Aristago-
ras cizycenus & Ariston byzantius: & isti quidē ex hellepōto:
ab ionia aut Stractis Chius & Aeaces famius: & Laodanis pho-
censis: & Histięus milesius: cuius sententia p̄lata est sententiā
Milciadæ. Aeolum vero vnus adfuit qui esset auctoritatis Ari-
stogoras cymæus Hi postea q̄ Histięi probauerē sententiā: hoc
sibi agendū dicendūq; censuerunt: vt pontē quidem ab vltēri
ore ipsa eatenus soluerent: vt extra sagittæ iactū essent: ne nihil
facere viderēt cū tamē nihil facerent: ne ve scythæ vim adfer-
re tentarent: & istrū pōte transire: sed soluentes illic pontem
quasi oia ad votū scytharū facerent. Hoc sententiā Histięi ad-
dendū cū decreuissent ita p̄ vniuersis ad scythas Histię⁹ verba
fecit. Viri scythæ iocundā nobis rem adtulistis & oportune in-
statis. Atq; vt vos nobis probe viā ostēdistis: ita nos vobis ob-
sequenter obtēperabimus. Vt. n. cernitis traiectū residimus ad
habituri omnē diligentīā cupiditate adsequēdæ libertatis. Cæ-
tetū dū nos hęc dissoluimus: Interea vos illos inquirere tēpus
admonet & inuētos tam vestro q̄ nostro noīe ita vlcisci vt me-
rentur. Scythæ Ionib⁹ iterū fidē habentes tāq̄ vera elocutis: ad
ingrēdos p̄sas reuerterūt atq; ab omni illoꝝ itinere aberrarūt:
ipsi sibi huius rei causa q̄ pabula equoꝝ illis in locis corrupe-
rāt: fontēsq; obstruxerāt: quod nihil fecissent facile si voluisset
perfas inuēturi nūc ita faciēdo visi sibi sunt optime cōsuluisse
ob q̄ tū eos res frustrata est. Quippe in sua regione eā partē cō-
sectātes in q̄ Cibaria equis atq; aque forent hostē indagabant:
rati illū eadē parte fugam intēdisse. at ille obseruato quod pri-
tenuerat itinere abierat atq; ita quoq; ægre traiectus reperit lo-
cū: & cū noctu puenisset nactus pontē solutū animo. p̄sus cō-
cidit: veritus ne se relicto iones abissent. Erat apud dariū ægy-
ptius quidā omniū hominū vocalissimus. Hūc Darius supra ri-
pā istri positū iubet inclamare histięū milesiū Histięus eū sepi⁹
inclamantē: ad primā tamē inclamationē exaudiēs: oēs naues
admouit: & ad traiciēdū exercitū pontē iūxit. Atq; hūc in mo-
dū perfas profugerūt: quos indagantes scythę iterum aberrau-
runt & ob id Iones tāq̄ non liberos sed pessimos & ignauissi-
mos omniū hominū iudicāt deq; eis tāq̄ de seruis loquētes mā-
cipia dños amāria eē aiūt & insectatione dignissimos. Hęc in
Iones scythæ probra iaciūt. Darius p̄ thraciā iter faciēs sestum
cheronnesi puenit atq; illinc asiā nauib⁹ ipse trāsiiit relicto in
Europa exercitus duce Megabyzo viro perfa: cui Darius aliqñ

Histięi ad
scythas o-
ratio.

Vocalissimus
quidā ægy-
ptius.

Iones ab scy-
this hominū
ignauissimi
dicuntur.

Sestus.
Megabyzus.

Strabo in. 7.
Chalcedoni-
os ab Apol-
linē (cū ora-
culū Byzāti
consulerent)
cæcos fuisse
vocos mul-
to ante Me-
gabyzum tē-
pore tradit.

Minyæ rece-
pti a lacedæ-
monius.

Castor.
Pollux.

Lacedæmo-
nū supplicia
nocturna.

hunc honorē habuit: vt hoc verbū inter persas diceret, cū esset
efurus mala punica: simul ac primū malū aperuit interrogatus
a fratre Artabano nūq̄ tantū hominē sibi optaret q̄tū illic esset
aciō. respondit se p̄optare tot sibi esse Megabyzos q̄ græciā
subditam. His verbis apud persas hominē honorauit: quem tūc
p̄torem reliquit cū octoginta milibus militum: Megabyzus
autē hic immortalē sui memoriā apud hellespontios reliquit.
hoc dicto q̄ cum apud byzantiū agens audisset chalcedonios
decem & septē annis ante byzancios urbem condidisse inquit
chalcedonios eo tēpore cæcos fuisse: qui cū pulchrior adesset
locus ad urbē condendā nequaq̄ turpiorē elegisset nisi cæci fu-
issent. hic igitur Megabyzus in hellespontia plaga pro p̄tore
relictus: eos qui diuersarum a medijs partium erant subiugebat:
& iste quidem talia agebat.

D Er idē autē tēpus alia ingens aduersus p̄enos exti-
tit expeditio ob eā quā ego cōmemorabo cām his
prius expositis. argonautarū posterū cum a pelagis
qui fœminas atheniensiu & ex Brayrone p̄dati sunt
essent eieci a lenno lacedæmonē nauigauerunt. cō-
sidentesq̄ apud taygetū ignes adcenderunt: quos lacedæmo-
nii cum aspexissent: nunciū misere sciscitatū quinam: & vnde
essent. Illi nuncio sciscitanti respōderunt se minyas esse ab his
heroibus oriundos: qui in argo nauigassent: quiq̄ cum lennum
adpulsissent illic eos procreassent. Hęc orationē stirpis minya-
rum cum audissent lacedæmonii missō iterum nūcio sciscitatur
quid sibi velit ipforū aduentus atq̄ ignis adcensio. Illi vero se
respōdent a pelagis eiectos redire ad parentes. æquissimū. n.
id factū esse orareq̄ vt sibi liceret vna cum eis habitare. tum bo-
norū tum agrorum participes. Eos recipere in ea quæ ipsi vel-
lent lacedæmonii placuit cū ob alia ad hoc faciendū inductis
tū p̄cipue q̄ tyn daridæ Castor & Pollux in argo nauigauerant
receptos minyas & agris imp̄tuerūt: & in tribus cooptarūt. Ibi
cōfestim in alios ablocatis quas in lenno duxerant vxoribus ma-
trimonia cōtraxerūt. Lōgo de inde interiecto tēpore statim ela-
ta superbia cū alia flagitiōsa p̄petrarunt: tū regnū adfectarunt.
quo nomine eos lacedæmonii morte mulctandos cū celsissent
cōprehēsos in carcerē cōiecerūt. Quoscūq̄ lacedæmonii morte
plectēdos cēsent eos noctu plectūt: interdū neminē. Cū vero
essent in illos animaduersuri: exorati sunt ab eorū vxoribus q̄
ciues erant & primorū spartanorū silxā veniā ingrediendī car-

cerē & cū suo cuiusq̄ viro colloquēdi nullū in illis dolū esse sul-
picātes. Horū p̄missū Minyarū vxores ingressæ carcerē omni
veste q̄ gestabāt viris tradita illoꝝ vestē illæ sumpserūt. Ita Mi-
nyæ muliebri veste amicti veluti mulieres e carcere prodierunt
rursusq̄ apud Taygetū cōsederunt: hac eadē tempestate Theras
Authesionis filius. Thisameus nepos. Therandri pronepos. Po-
lynycis abnepos missus ē in coloniā Lacedæmonis genere cad-
meo auuiculus Aristodemi filiorū Eurysthenis & Proclis (quo-
rum pupilli essent) tutelā gerebat regni spartani. Adultis mox
pupillis ac recepto imperio Theras ita grauitur tulit sibi ab alijs
imperari: quoniam imperium degustasset: vt negaret se lacedæ-
mone moraturum: sed ad cognatos nauigaturū. Erant autē in
insula quæ nūc Thera quōdā Calista vocabatur viri phœnices
a Mēbliare Pœcilis filio oriūdi. Cadmus. n. Agenoris Europā
q̄ritans in insula q̄ nūc Thera vocatur adpulsus cū esset: siue re-
gronis amore captus: siue qua alia volūate reliq̄t illic cū alios
quosdā phœnices. tū Mēbliarē cōsanguineū suū. Isti ante ad-
uentū Thæræ lacedæmone octo ætatibus hominū insulā (q̄ Ca-
lista. i. pulcherrima vocabat̄) incoluerūt. ad quos theras cū mul-
titudine tribulium missus est: nequaq̄ ad illos eieciēdos: sed ad
vna habitandū. & ad insulā valde frequētandam. Postea vero q̄
Minyas e carcere elapsos & apud Taygetū cōsidentes Lacedæ-
monii tū necare statuerāt Theras necē eorū deprecabāt recipiēs
se illos ex ea regione abducturū & huic postulato lacedæmonii
adsentiētibus cū tribus biremibus ad posteros Membliaris na-
uigauit ducēs secū non vniuersos Minyas sed paucos: quos in
sex partes distribuerūt: & totidē illic opida cōdiderūt Lepreū:
Matistū: Thyxas: Pyrgū: Epiū: Nudiū: quorū plana Helei me-
moria meae deleuerūt. Insulæ autē a cōditore thera nomē est in-
ditū. hic filio q̄ negaret se nauigaturū cū eo relinq̄ ergo (inq̄t)
ouē lupi s. Ex quo dicto nomē adulescētī impositū est. Oilycus
i. ouī lupus: & id nomē alteri p̄ualuit. Oilyco natus est fili⁹ Ae-
geus: a quo vocātur ægidæ in sparta ingēs tribus. Ex hac tribu
viri cū sibi nō permanerēt filii ex Erinyum oraculo delubrum
Laio & Oedipodē extruxerūt: quod postea apud eos Therēos
mansit: qui ex his viri procreati fuere. Hacten⁹ lacedæmonii cū
Thæræis consentiunt: quod deinceps extitit soli Thæræi factū
hoc modo esse memorāt. Grinus Esani filius ab hoc Thera o-
riundus cum esset Thæræ insulæ rex cōtulit se Delphos ducens
ex vbe solennes hostias cum alijs eum ciuibus comitantibus

Minyæ ab v-
xoribus libe-
rati.

Valeri⁹ Max.
in .4. lib. ca.
.6. & Strabo
in .8. li. & .13.
Theras.

Thisamenus
Therandrus
Polynices.

Thera.

Calista.

Callimachi a
carmina

Nomine Ca-
listo primum
sed postmo-
do Thera Di-
cā fuit tellus
urbis origo
meæ.

Membliaris
Cadmus.

Lepreum.

Matistum.

Thyxa.

Pyrgus.

Epium

Nudium.

Thera.

Oilycus.
Aegeus.
Aepidæ.
Laii delubrum
Oedipodæ
delubrum.
Grinus.

Grinus Rex. tū vero Batto: qui erat e genere Polymnestei apud mynias gratiosus Consulenti Grino theræoz regi de aliis rebus. Pythia respōdit vt vrbem in aphrica cōderet. Cui vicissim iste equidem inquit. Ego o princeps senior sum & grauis ad moliendum. tu vero quēpiā horz iube ista facere: simul hæc dicēs Battū oñdesbat. Hæc hæc tūc vbi reuersi sunt p nihilo habuere respōsum: neq; vbi terrarū aphrica esset gnari: neq; ex incerto oraculo coloniā mittere audientes. Septē post hæc annos in thera cū nō pluisset: & oēs (p̄ter vnam) arbores exaruisent: cōsulētibus theræis pythiā: r̄ndit mittēdā in africā esse coloniā. Illi quoniā nullū mali remediū erat: mittūt in cretā nūcios inuestigatū: si qs aut indigenarū aut aduenarū illic esset: qui in africā nauigasset. Nūcii cū cretā perrassent: & ad vrbē Itamū puenissent: in ea cōtraxerūt cū purpurario quodā: cui nomen erat Corobio. Is agebat se ventis abreptū in africā adplicuisse: & ad plateam insulā ap hricę. Hūc nūcii mercede inductū in thera duxerunt. Verū nō multi ad rem explorandā ex thera initio profecti sunt duce ipso Corobio: quo in ea insula relicto cū aliquot mēsum cibariis ipsi q̄ celerrime reuenterunt ad cæteris de insula renūciandū. Quibus vltra p̄stitutū tēpus redire differētibus omnia Corobio deficiebant. Sed adpulsā eo nauis famia: q̄ ab ægypto redibat. cui⁹ gubernator erat Colæus: famii omni re gesta a Corobio audita in anū homini cibaria reliq̄rūt. Ipsi ex hac insula cū soluisent ægyptū optātes v̄to subfolano abrepti ferebant nec intermittēte flatu herculeas trāsuecti colūnas puenērunt in Tartesum pōpā ferētes ad rē diuinā. Erat ea tempestate id emporiū. i. nundinæ intemeratum adeo vt inde reuertentes isti ex mercibus questū maximū fecerint: inter omnes quos nouitq; græcos dūtaxat post Sosratē Laodamantis: cū quo nemo potest cōtendere. Ex hoc questu famii decima. i. sex talētis selecta fecerūt ahenum ad exemplū crateris. argolici gryphinis capitibus in circuitu altrinsecus obuēris: & in templo Iunonis collocarunt sustinētibus illud tribus colossis. i. humanis simulacris septenem cubitorum genu nixis: & hoc primū factū ingens amicicia Cyrenæis Theræisq; cum famiis contracta est. Theræi vbi relicto in insula corobio ad therā reuersi. renunciarunt esse illis insulā e regione aphricæ sitam. placuit theræis vt e singulis opidīs: q̄ septē erant viri mitterent fratribus inter se sortitis qs potius mitteretur duce eorū rege Batto: ita duas biremes in plateam miserūt. hæc theræi memorant. Cætera iam theræis cum

Itamum
Corobius
Platea.

Colæus.

Subfolanus
ventus.
Tartesus.

Sosrates.

Ahenum
ingens.

Cyrenæis cōstant. Nā q̄ ad Battū pertinet. Cyrenæi nequāq; cū Battus. theræis cōsentiant. sic. n. narrant. Est in creta opidum axis: in quo fuit Etearchus rex. Hic amissa vxore induxit filię nomine Etearchus. Phronimæ nouercā q̄ domū ingressa (vt erat ita re ipsa) se non Phronima. uercam p̄stitit: cū ledendo atq; oē genus iniuriarū excogitādo tū ad extremū impudicitia impingendo. idq; ita rē habere viro persuasit. iste ab vxore deceptus rē de filia nefariā cōmētus est. Erat in axo. negociator qdā theræus nomine Thæmison. Hūc Thæmison. in familiaritate adceptū Etearchus adiurat vt q̄ rē oraretur in ea se ministrū p̄beret. Vbi hominē iureiurando adigit adductā ei tradidit filiā suam: iubens vt eā abductā in mari demergeret. Themison ancipiti animo inter nefas operis & hospitii p̄fidia ita sibi faciēdū purauit. Adcepta puella mare ingressus cū in alto fuit vt iureiurādo Etearchi satisfaceret reuincta funibus puellā demisit in pelagus: ea deniq; retracta therā puenit. Ibi Polymnest vir inter theræos spectatus in concubinatū Phronimā adcepit: ex q̄ interiecto tēpore natus est ei filius sono vocis exili ac balbutienti: cui nomē impositū est Batto: vt Theræi & Cyrenæi aiūt. Vt at ego sentio aliud aliqd: sed eū cognominatū Battū postq̄ in africā abiit: cū pp oraculū apud delphos sibi reditū tū pp honorē quē adfecutus est. Battū. n. pœni regē adpellant. & ob id reor pythiam lingua punica q̄ nouerat cū oraculū reddidit vocasse Battum: q̄ futurus rex esset in africa. hic vbi in vrbem adoleuit ætatem delphos adur ob linguæ vitium. Cui cōsulenti pythia respondit.

Batte venis vocis causa dux te iubet ire
Lanigeram in lybien habitatum phœbus Apollo.

Ad hæc Battus sic vicissim inqt. O princeps ego ad te veni gratia cōsulendi de voce: tu de aliis mihi r̄ndes: q̄ nequeūt fieri lubēs migrare in africā q̄ copia q̄ ue manu. Hæc loquēs nō persuasit illi vt alia r̄nderet: sed eadē q̄ prius r̄ndēte Pythia illinc digressus abiit in thera. Mox deinde cū & huic ipsi & cæteris theræis male cōtingeret: nec mali eā dephēderetur. ob hæc mittūt delphos scisciratū. qbus cū r̄ndisset Pythia melius cū ipsis ac tū iri: si cyrenæi in africa cōderēt cū Batto miserūt theræi Battum cū duabus biremibus. Isti africā p̄fecti: qñquidē nō aliud hebāt qd̄ agerēt: retro ad therā se receperūt, sed eos theræi accētes adcessū terræ repellēbāt ac rursus reuerti iubebāt. Ita necessitate adacti remenso iterū mari cōdiderunt opidū in insula africa adiacenti noie, vt prius dictū est: platea: q̄ fertur par esse

Polymnestus

Battus cur.
Hūc Battum
Callimachus
elegiogra-
plus p̄geni-
torē suū fu-
isse ait. Vide
Strabonē in
17.

Platea op.

MELPOMENS

cyrenæis magnitudine. hâc biennio scolaribus cū nihilo melius se
eū agere vno e suis relicto. ceteri delphos nauigarūt ad oracu
lū cōsulēdū. Eo postq̄ venerūt sciscitātib⁹ qd̄ ita secū in aphricā
profectis nihil tñ melius ageretur. Pythia respōdit his verbis.
Lanigerę libyes scis q̄ nec adiueris urbem.

Me melius tuum ego ingenū mirabor euntis.

His auditis: ii qui cū batto erant rursus redierunt. Neq̄ n. se
nebat eos de⁹ alio migrare prius q̄ in aphricā cōcessissent. Reuer
si ad insulā recepto (quę reliquerant) incoluerunt locū in aphri
ca e regione insulæ nomine aristū amcenissimis collibus vtrin
q̄ conclusum: & vtrinq̄ flumine p̄terlabēte. Hūc locū sex ānis
eū incoluissent: Septimo deserendū putauerunt admōitu pœ
norū vt in meliorē transirent. Ita illinc eos pœni vesperū ver
sus & ad locorū speciosissimū abduxerunt & quidē noctū: ne
græci interdū faciētes inter diurnū spatū metiendo animad
uerterent. Est autē huic loco nomen irasta: Eos vbi ad fontē q̄
apollinis esse fertur duxerunt inquit. Viri græci hic vobis in
colere cōmodū est: vbi cœlū vocaliter sonat. Sub Batto igitur
(qui condidit zoā & annos quadraginta regnauit: & sub eius
filio arcesilao: q̄ regnauit ānos sexdecim) cyrenæi habitauerūt
tot oīo quot in coloniā initio missi fuerāt. Sub tertio autē batto
(q̄ felix ē adpellat⁹) cūctos græcos ad nauigādū in aphricā cū
cyrenæis habitatū iduxit pythia. Nā adcersebāt eos cyrenæi ad
agri partitionē. Induxit autē hęc verba respōdens.

Senior in libyen q̄sq̄ peruenierit almam

Discernendi agri mox hūc ad firmo pigebit.

Cum ergo ingens multitudo cyrenam se contulisset: finitimo
rū penorū agros vastabat: atq̄ inter se partiebātur. At illi eorū
q̄ rex noīe addricaneas agris exuti a cyrenæis missi in egyptū
quibus dā sese dediderūt aprii egyptiorū regi: iste cōparatū grā
dē egyptiorū exercitū misit aduersus cyrenas. Cyrenæi instu
cta apud irasta locū & ad fontē thestin acie cū egyptiis cōfluxe
runt: eosq̄ superauerūt vtpote in expertos ātea atq̄ contēpto
res græcorū: adeoq̄ p̄fligarūt: vt pauci ex eis in egyptū redierūt.
Qua de re egyptiis succedentes aprii ab eo desciuerunt. Huius
Batti filius extitit arcesilao q̄ regnū adeptus inter initia cū fra
tribus suis seditiones exercuit: donec illi relicto eo in aliū afri
cę locū migrauerūt: vbi cōtractū urbē hāc cōdiderūt: q̄ vt tunc
barca nūc adpellat. Et iter cōdendū pœnos sollicitabāt ad des
ciēdū a Cyrenæis Arcesilao tā suis defectorib⁹: q̄ eorū receptos

Irasta.

Apollinis
fons.

zoa.

Arcesilao.

Addricaneas

Apries rex.

Thestin fons

Arcesilao.

Barca op.

LIBER QVARTVS

C

est bellū intulit quę reformidātes pœni fugā ad oriētales pœ
nos intēderūt. Sed fugiētib⁹ arcesilao eo vsq̄ institit isequēdo
dū ad leuconē africę pueniret & pœnis videre oportunos ad
inuadēdū. Itaq̄ cōgressi eo pœni adeo supauere cyrenços: vt
ex illis septē milia ceciderint. Post hāc cladē arcesilao egro
tantem epoto medicamēto frater suus learch⁹ strāgulauit: Sed
eū dolo vxor Arcesilai interfecit noīe Erixo: Arcesilao succē
dit in regno battus pedib⁹ nō valēs: sed claudus. cyrenæi ob ad
ceptā calamitatē delphos miserūt p̄ quosdā interrogatū quam
rōnē inēites p̄clarissime habitārēt. his pythia respōdens iulit
ex mātiena arcadū adducerēt moderatorē. Itaq̄ petētib⁹ cyre
næis mātienū dederūt quēdā noīe Demonacē virū iter popula
res p̄batissimū. Hic igitur vir Cyrenē p̄fectus: vbi singula quę
q̄ edoctus ē in tres tribus distribuēs illos ita digessit: vt vnā q̄
de partē faceret thegorum atq̄ cōfiniū: alterā autē pellopon
neliū atq̄ cretēsū: tertiā vero cūctos insulanorū. Qui etiā huic
batto regi cū alia oīa superiores reges optinuerāt cōtulit: tū ve
ro peculiararia sana ac cerimonias in media ciuitate instituit: quę
instituta sub hoc quidem batto sincera permanferunt. Verum
sub eius filio arcesilao vehementer sunt perturbata negante ar
cesilao batti illi⁹ claudi: & pheretimę filio se laturū q̄ mātienē
Demonax cōstituisset: ac reposcēte honores suos maiorū: hinc
seditione orta eictus p̄fugit in samiū: mater eius in salaminem
cypri: Obtinebat ea tēpētate salaminis iperium euelthō q̄ del
phis dedicauit thuribulū spectaculo dignū: qd̄ in tesauo corin
thiorū sitū ē: adhuc p̄fecta pheretima p̄cabatur vt se filiūq̄ cy
renē cū exercitu reducerēt. ille oī⁹ potius q̄ exercitū huic dabat
pheretima id qd̄ dabat adcipiēs dicere bonū id qd̄ em esse: sed
melius facturū eū si qd̄ obsecraretur daret exercitū. Cūq̄ idēti
dē ad oīa q̄ dabātur hoc diceret: tandē misit ad eā Euelthō do
no sulum aureū: atq̄ colū p̄sō circūdatā dicētisq̄ cōsueerat
verba pherotię ingt talibus rebus donari fœminas nō exercitu
Arcesilao interea sami agens ynūquemq̄ sollicitabat ad spem
rei agrarię coactosq̄ ingenti exercitu missus est delphos ad cō
sulendum de reditu in patriam. Cui Pythia ita respondit. Ad
quatuor Battos ac totidē Arcesilao octo hoīum etates dat vobis
Apollo. Cyrenę regnare Vltimus vos conari dehortatur. Tibi
vero suadet vt ingressus in domū tuā quietem agas: q̄ si forna
cem inueneris plenā amphorarū, ne eas excoquas sed ad aurā
emittas. Sin fornacem incenderis ne cōmittas vt circūfluū in
trocas: alioqui peribis su pariter & taurus optime opus faciēs.

Leucora.

Learchus.
Battus
Claudus.

Mātiena.
Demonax.

Salamin.
Euelton.
Thuribulum
delphicum.

Arcesilao.

MELPOMENE

Hæc arcesilao Pythia respondit. Iste sumptis iis quos cōtraxerat e famo redigit cyrenē: recuperatoq; rerū statu imemor oraculi factus vocatis ad dicendā causam iis q cōtra ipm in partibus fuerant obiecit culpā fugæ suæ. At illorū alii exilio solum vertebāt: alii ab eo cōphēsi in cyprū ad necē mittebātur: quos gnidii ad suā terrā adpulsos liberauerunt: ad therāq; dimiserūt

Aglomach^o. Quosdā qui in grandē qdā & priuatā aglomachi turrim refugerant circūdata materia arcesilao igni cremavit. Hoc ppetra to agnoscens id esse oraculū quo pythia nō sinebat eū inuētus in fornace āphoras excoqre: excessit vitro ex vrbe cyrene extimescens necē oraculo p̄dictā. & q cyrenē existimaret esse circūfluā. Cōtulitq; se ad regē barceorū nomine Alazirin: cuius filius in matrimonio habebat cognatā suā. Et quidā tū barcei tū cyreneci exules cū in foro agentē animaduertissent obrūcarunt & in super eius focerū alazirin. Ita arcesilao siue volēs siue inuitus oraculo nō obsecutus fatū suū impleuit. Mater eius pherotima dū filius suus mali sui sibi auctor barcæ agit. ipsa interea honorib^o filii cyrene fungebāt: ac munera obibat cū aliā: tū in senatu p̄sidendo. Vbi cognouit filium in vrbe barca oppetisse mortē: fuga se proripuit in egyptū. Nā arcesilao fuerat de cābyse cyri benemeritus: q is extitisset q cyrenē cābyssi tradiderat: ac tributū instituerat. Hæc in egyptū cū peruenisset supplex Ariādē adsedit: hortāsq; eū ad se viciscendā p̄tendēs titulū q̄ ideo filius suus quia cū medis sentiret interēpt^o esset. Erat hic ariandes egypti p̄tor a cābyse cōstitutus: qui aliq̄to post tēpore cū emulari dariū vellet: ab eo ē interfectus. siquidē audiens atq; animaduertēs darii cordi eē memoriā sui relinquere ope: qd a nullo alio regū factū esset: id sibi imitandū putauit donec mercedē adcepit. Et enim darius ex auro q̄ potuit purgatissimo monetā percussit. Idē ariandes egypti p̄tor ex argento fecit. Et nūc quoq; extat purissimū argentū ariandicū. Ea re cōperta darius insimulatū quasi rebellare vellet morte adfecit. Tūc tamen ariandes hic misert^o pherotimæ oēs ei copias egypti tradidit pedestres simul & nauticas p̄positio qdē pedestrib^o amasi viro marophio: nauticis autē Mandra generis Pasargadi sed priusq; copias mitteret caduceatore barcā misso percōctabatur quisnam percussor arcesilai extitisset: Barcæ se omnes extitisse respondent multa .n. se ab illo mala esse perpeffos. His auditis Ariandes ita exercitū vna cū pherotima mittit. Atq; hic quidē titulus inferendī belli extitit: Verū (vt mea fert opinio) exer-

Aglomach^o.

Alaziris.

Arcesilai mors.

Ariādes.

Ariandicum argentum.
Pherotima.
Amasis.
Mandra.

LIBER QVARTVS CI.

citius mittebatur ad pœnos subigendos. pœnorū multæ sunt & Pœni. variæ nationes: quarū pauca regi obrēperabant. Pleraq; dariū Pœnorū vācōtemnebant. Colūt autē ægyptū versus vt hinc incipiamus: riē nationes. Pœnorū primi Adrimachidæ: q eisdē fere (quib^o ægyptii) mo Adrimachi = ribus vtūtur. Vestem gestant qualē & alii pœni. Vxores eorum dæ.

in vitroq; crure armillā græā. eidē capitis comā alunt: quarū q̄q; suos (quos capit) pediculos p̄mordet: atq; ita abiicit. Hoc isti Pedunculi ex omnibus pœnis soli faciunt: soliq; virgines nupturas regi mordētur. exhibent. q̄ illi placita fuerit eam deuirginat. Pertingunt hi a = Virgines regi dyrmachidæ ab ægypto ad portū vsq; nomine plynē. His con deuirginātur fines sunt gigamæ locum qui occasum spectat incolētes aphro plyn es. siade tenus insula In huius loci medio est insula plateavyb vrbē Gigamæ. condidere cyreneci: atq; in cōtinente est portus Menelai & Aziris: quā cyrenæi incoluere: & dehinc Silphium incipit ab insula Plateæ. plateas pertingens vsq; ad fauces syrtis apud hos idē pene ritus qui apud alios sunt. Gigamas ab occasu cōtingūt Asbyte q Asbytæ. supra cyrenē incolentes pertingunt ad mare. Nā maritima cyreneci colunt. Idē nō postremi sed p̄cipui pœnoꝝ sunt: q quadrigis vehātur studiosi in cyreneorū moribus maxīma ex parte imitandis. Horū sunt occasum versus cōfines Aufchisæ q supra barcā incolentes ad mare pertingunt ad hesperidas. Circa mediā Aufchisarū plagā habitāt cabales exigua natio ad mare pertingentes ad Tauchirā opidū in agri barcei eisdē quib^o ii qui supra cyrenē sunt moribus vtentes aufchisarū quod ad occasum vergit contingūt. Nasamones grandis natio qui sub æstatem relictis ad mare pecoribus cōscendūt ad locū augilē de cerpturi palmulas Nā palmę illic & permultę sunt & spatiose & fructifere omnes. Ex qbus vbi palmulas p̄maturas decerpserunt: ad solē siccantes maturefaciunt. Deinde lacte maceratas forbillant. Vxores plures singuli e consuetudine habēt: & cum his in p̄patulo cocunt eodē pene quo Massagetę mō prius Scipione pretento. Nasamonibus mos est cū quis primum ducit vxorem prima nocte vt sponsa singulos conuiuas obeat venis gratia: & vt quisq; cum ea concubuit: donum det illi quod secum habet domo adlatum. Iureiurando ac diuinatione tali vtuntur per eos viros qui iustissimi atq; optimi apud illos fuisse dicuntur: iurant illorum sepulchra rāgentes. Diuinant ad suorum adcedentes monumenta & illi vbi preces peregerūt: indormiunt. Vbi quodcunq; per quietem infomnium viderūt: eo vtuntur. Fidei dandæ cōsuetudo hæc est. De manu alterius

Coitus palā Massagetæ.

Nasamones. vterq; sumpto inuicē poculo bibit. Quod si nihil humoris hñe
 Sponfarū co rint: sumptū e terra cinerem lingūt. Nasamonibus cōfines sunt
 itus cum con Pfylli qui hunc in modū interciderunt. auster eis omnia recep-
 tius. tacula aquarum arefecerat. Erat autem omnis eorū regio que in
 Fidei apud cōsilio expeditionē fecere aduer^s austrū. Que pœni memorāt
 nasamones refero. Hos cum ad harenas venissent: auster spirās illic obruit.
 dandē cōsu Pfyllis extinctis eorū terrā nasamones optinet. Super hos au-
 etudo. strū versus in loco feris frequēti garamātes habitāt: qui oium
 Pfyllivt Aga hominū cōmerciū aspectūq; refugunt nihil bellice armaturæ
 tharchides habentes: ac ne defendere quidē sele audentes: Hi supra Nasa-
 scribit a pfyl mones incolunt. Circa maritima vero occasum versus cōfines
 lo rege dicti sunt macæ: q; summū capitis verticē radunt in medio capillos
 sunt. crescere sinentes hinc atq; hinc in orbē tondentes. In bellū pel-
 Garamantes les subterraneorū struthionū ferūt pro argumento. Per eos flu-
 Macæ. men cinyps e colle: qui vocatur gratiarū fluens in mare influit
 Cinyps. Hic collis gratiarum nemoribus frequens est cū cætera (cuius
 Gratiarum memini) africa sit arboribus nuda ducentorum ab ea ad mare
 collis stadiorū intercapedinis. Horū macarū finitimi sunt Gnidanes:
 Aphrica sine quorū vxores ferūt fimbrias pelliceas singulæ multas ob hoc
 arboribus. (vt memoratur) q; vt a quoq; viro venerem passa est fimbriam
 Gnidanes. orat: & vt quæ plurimas habet: ita præclarissima censetur tanq̃
 Gnidanonū a pluribus viris adamata. Horū gnidanonū oram in mare porre-
 vxores. ctam incolunt Lotophagi: qui e solo loti fructu victitant: q; fru-
 Lotophagi. ctus est instar fructus lentisci suauitate adsumilis fructui palma-
 Loti fructus. rum. ex hoc fructu Lotophagi vinū conficiunt. Lotophagis se-
 Machlyes. cundum mare vicini sunt Machlyes Loto & ipsi vescentes: sed
 Triton. minus q̃ superiores: Pertingunt autē vsq; ad ingentē amnē no-
 Tritonis. mine Tritonem: qui in grandē paludē Tritonidē influit: in qua
 Phla. est insula q̃ dicitur phla. Hanc insulā aiunt dici a lacedæmonis
 Iason. habitari debere. Aiunt autem hunc in modū Iasonem posteaq̃
 sub pelio argo exædificauit impositis in ea cum alis solēmbus
 hostiis: tū vero tripode æreo circuisse pelopōnesum animo del-
 phos eundi: eūq; cum teneret cursum circa Maleam abreptū a
 uento aquilone & abductum in aphricam & priusq̃ tellurem cer-
 neret in aspretis paludis tritonidis astuisse: eiq; hæsitanti de e-
 gressū adparuisse Tritonē ac iussisse dari sibi tripodē: q; diceret
 ostensurum se illis exitum atq; incolumes remisiurum. Adsen-
 sientē Iasone ita demum tritonem ostendisse qua ratione e bre-
 uibus enauigarent: & tripodem ab illis in templo positum esse;

In eorū tripode oraculum reddidisse: & iis qui cum Iasone erāt.
 omnem rationem indicasse. Fore. n. vt cum quis tripodem ad-
 cepisset ex omnibus qui in agro nauigarent necessario centum
 ciuitates adcolerent paludem tritonidem. Hæc cum audissent
 pœni qui montem gratiarum colunt tripodem occultasse: lux-
 ta hos machlyes habitāt. auses circun paludē Tritonidem. Ita
 vtriq; habitant vt medio Tritone dirimantur. Quorū Machly-
 es quidem occiput crinitum gestant. Auses vero anteriore ca-
 pitis partem: horum virgines anniuersario Mineruæ festo in ho-
 norem ipsius deæ indigne inter se bifariam diuisæ præliantur
 lapidibus sustibusq; dicētes se morem patrium seruare ei q̃ Mi-
 neruam nominamus: & que virgines e vulneribus decedunt
 eas fallas virgines adpellant: sed priusq̃ a pugnando desistant
 hoc faciunt. q; virgo in pugnam optimam operam nauauit: eam
 semper communi cōscentu cæteræ virgines exornant cum cæ-
 tera armatura græca: tum crista corinthia & curru impositā cir-
 ca paludem circumferunt. quibus autē rebus ornabantur olim
 virgines anteq̃ adcolerent græci nō habeo dicere: Arbitror or-
 nari suetas armis ægyptiis: nam ab ægypto adfirmari & scutū
 & galeam ad græcos esse tradita: mineruam aiunt Neptuni esse
 filiam ac paludis Tritonidis: eaq; nescio quid a patre reprehen-
 sam donasse se ipsam ioui: & Iouem sibi illam acuisse filiam.
 hæc illi agūt. Iidē promiscue cū mulieribus non vna habitātes
 sed pecudā more concumbūt. Vbi apud mulierem puer robu-
 stus est factus: apud quem virum habitare sustinet (Nam tertio
 quoq; mense viri cōueniunt) eius filius censetur. Isti maritimi
 pœnorum pastoralium qui Nomades dicunt. Supra hos in me-
 diterraneis africa feris est frequens Supra hanc partem efferatā
 supercilio soli fabulosum est porrectū a thebis ægyptiis ad co-
 lūnas herculis: in hoc supercilio ferme decē dierū itinere sunt
 Grumi grādes salis iocundi in collibus & singulorū collū ver-
 tices e medio sale eiuculantur aquā dulcē pariter & gelidā: cir-
 ca quam homines habitant vltimi solitudinem versus & supra
 plagā feris incessam a thebis itinere dierū decem primi ammo-
 ni habentes templum ad thebani iouis effigiem. Et enim the-
 bis quemadmodū a me superius memoratū est aspectu Aretio
 Iouis simulacrū ē. Apud hos est alia quoq; aqua fontana: q̃ sub
 matutinū quidē tepet: sub horā quo forū frequētissimū ē frige
 scit: sub meridiē multo frigidior est: Ea q; hora hortos irrigant.

Machlyes:
 Auses,
 Strabo i. 71.
 nō auses sed
 anases hos
 adpellat:
 Virgines āni-
 uersario mi-
 neruæ festo i-
 ter se pugna-
 tes.

Scutum.
 Galea.
 Minerua cu-
 ius filia.
 Aliud de mi-
 neruæ patre
 sentit diodo-
 r^{us} sicul^{us} i. 7.

Nomades.

Ammonii:
 Aqua vartæ:
 qualitatis.

- Declinato iam die remittitur frigus: donec sol occidit: tunc tepescit magis ac magis calefcens ad mediam usque noctem: quo tempore feruens exaestuatur: praeterita nocte media ad aurora usque refrigescit. Cognominatur autem fons ipse solis. Post ammonos per supercilium sabuli decem rursus dierum itinere est collis salis & aqua illi ammoniae par hominibus circum habitantibus: cui loco nomen est augila: ad quem locum nasamones pergunt palmularum excerptum. Rursus decem dierum spatium ab augileis alius collis est salis & aqua & palmularum fructiferarum magna vis: quemadmodum apud alios incolentibus illic hominibus. quibus nomen est garabantibus natione sane magna: qui inducta super salem humo ita ferunt. Ab his ad lotophagos breuissimum iter a quibus triginta dierum spatium est ad eos apud quos gignuntur boues praestere pascentes. Ideo autem praepostere pascentur: quod cornua inflexa anterius habent & ob id caesum euntes pascentur. Nam offensantibus in terra cornibus progrediendo pasci nequeunt alioqui nihil differentes a caeteris bobus praeter crassitudinem pellis atque duriciam. Garabantes hi troglodytas aethiopes quas drigs venantur. Nam troglodytas aethiopes omnium quos sanedo cognouimus perniciosissimis pedibus sunt: serpentibus laceratissimisque & aliis id genus reptabilibus vescentes. Lingua nulli alteri simili videntes: sed vesperilionum more stridentes: A garabantibus decem quoque dierum itinere alius collis est salis & aqua adcolentibus hominibus: quibus nomen est Athlantes solis omnium hominum: quos ipsi nouimus innominatis. Nam sales quidem apud eos vocantur atlantes, singulis autem eorum nullum nomen imponitur. Hi solem transcendentem execrantur. eorum praeterea omnia conuicia ingerunt: quod torridus & ipse & regionem praedit. post totidem dierum iter: alius tumulus salis est cum aqua & hominibus adcolentibus: cui confinis est mons nomine athlas exilis & vndique terres: & ut fertur adeo caesius ut eius cacumen nequeat cerni: quod a nubibus nunquam reliquatur neque hyeme neque aestate. Colunam caeli illum esse indigenam autem. ab hoc monte cognominantur hi homines. nam athlantes vocantur: dicunturque nec ulla animante vescis: nec ulla somnia cernere. ad hos usque atlantes possum recensere nomina eorum qui in supercilio africae habitant. Post hos nihil amplius. Porrigitur autem id supercilium ad colunas usque herculeas atque ulterius. Intra quod est metallum. id est effusio salis decem dierum itinere: & homines incolentes domicilia sua facientes ex micis salis. Isti. n. iam tractus aethiopiae vacant imbribus. Nam se
- Ph*
- B*
- Solis fons.**
- Augila.**
- Garabantes.**
- Boues praestere pascentes.**
- Troglodytae**
- Solem execrantes.**
- Athlas mons.**
- Athlantes.**
- Domus ex sale.**

plueret illic non possent manere parietes salis. Supra hoc supercilium austrum verum ac mediterranea africae deserta est plaga est & sine aqua ferisque sine pluuia ac lignis omnino prorsus humore vacans. Ita ab egypto ad tritonidem lacum pastoriciis aethiopiae sunt carne visitantes ac lacte. nihil vaccinarum gustantes: quia nec egyptii gustant suam nec aliter quidem vaccinarum: nec cyrenaeae foeminae ferire sibi fas putant ob isidem quae est in egypto: cui est ieiunia & dies festos agunt studiose. At mulieres barcae non modo gustu vaccinae carnis. sed et suillae abstinent. Atque haec quidem ita habent: ad occasum vero Tritonidis lacus iam non sunt pascuales poeni: neque eisdem moribus vitantes: neque idem circa infantes (quod pascuales solent) factitantes. Nam poenorum qui pastorales sunt an omnes non in quoque praeter dicere: sed plerique hoc faciunt: ubi filii ipsorum quadrimum effecti sunt venas verticis illorum lana succida inurunt: nonnulli venas tempore eam videlicet ob causam ne villo vno tempore phlegma. id est pituita defluens e capite officiat: eaque de re se aiunt esse optima valetudine. Et sunt et re vera poeni iter omnes quos nos nouimus homines saluberrimo corpore incertum mihi an ob hanc causam: certe optima valetudine sunt. Quod si pueris inurendis spasmus existat: inuenta est ab eis medicina. Urina enim hirci ispera eos liberat. ea refero quae ipsi aethiopiae narrat Apud pastoricos aethiopiae sunt sacrificia. Vbi pro primiciis autem pecudis praeciderunt eam supra domum abiciunt. Hoc acto ceruicem eius auertunt. Solis omnium deorum imolant Soli & Lunae: & his quidem vniuersi poeni sacrificant. At qui circa Tritonidem paludem incolunt est Mineruae Tritonisque ac Neptuno: sed Mineruae praecipue. A quibus aethiopiae graeci vestis & aegidas simulacrorum Mineruae mutuati sunt: praeter quod apud aethiopiae pellicea vestis est & pendentes ex eius aegidibus fimbriae non sunt serpentes sed e loris factae. Caetera vero omnia ad isidem exemplar effecta sunt nomine quoque ipso testificate venisse ex aethiopia paladiorum stolae. Quippe aethiopiae mulieres super vestem amittuntur nudis pellibus caprinis fimbriatis ac rubrica delibutis. a quibus aegidis id est caprinis pellibus aegidas denominare graeci. Quinetiam hic primum mihi videtur euulsi in templis extitisse: quod eo aethiopiae mulieres vehementer vitantur ac belle: & ab aethiopiae quadrifugos equos iungere graeci didicere. Sepeliunt autem pastorales agri defunctos ut graeci praeter nasamones qui illos sedentes sepeliunt obseruantes ut dum quis coepit agere animam eum sedentem constituent ne supinus expiret. Domicilia eorum sunt virgultis compacta suspensis circa letificos & ea quoquo ver-

Cyrenaeorum
foeminarum
ob Isidem su-
perstitio.

Phlegma .i.
pituita.

Poeni saluber-
rimo corpe.

Aethiopiae pasto-
rici.

Mineruae
aegis.

Aegidis vnde.
Nasamonum
cadauera.

Nasamonum
meminit .Q.
Curtius i .4.
gest. Re.
Alex.

Auses (vt pauloante dixi) Strabo in .17. hos Ana sees vocat. Maxies.

Afini cū cornibus. Cynocephali. Acephali.

Oryes. Bassaria. Hyenę. Dicties. Thores. Bobryes. Struthii. Tria murium genera. Cereus in apherica nullus. Aper i apherica nullus. zegeries. Echines. zabyces. gigantes. Citane.

uersus versatilia. Et isti quidem talibus vtuntur moribus. Con tingunt aut hos ab orientali parte Tritonis fluminis hi auses qui sunt aratores: qui vero pœni domos possidere consueverunt is no men impositum est Maxies: qui dextram capitis partem comatam gestant sinistram radunt: corpus minio tingunt adferentes se a troianis esse oriundos. Regio hec & reliqua ad occidentem vergens multo frequentior est feris siluicis: quam regio pastoralium: Nam quam ad auroram respicit: quam pastores incolunt Tritone flumine tenus & deorsum sior est & harenosa: Hinc deinceps quam aratorum est vesperam spectas motana valde est ac nemorosa feris: quam frequens. Si quidem apud hos & serpentes sunt supra modum grandes ac leones. Elephantes quoque & Ursi & Aspidēs & Afini corporibus preediti. & Cynocephali. i. capita canina habentes: & Acephali. i. non habentes capita. sed in pectoribus oculos vt ab Aphris memoratur: necnon viri foeminaeque agrestes & aliae pmultae ferae haud ementitae. Quorum nihil apud pastores est. sed alia veluti cyconiae & caprae: & bubali & afini non illi quidem cornua habentes: sed alii impoti: nunquam .n. bibunt & Oryes. quibus vnales palmae per cornibus fiunt. Huius fere magnitudo est ad æquiparationem bouis & Bassaria: & Hyenę: & Histriches: Arietes agrestes & Dicties & Thores. i. ex hyæna & lupo geniti: & Patheres & Bobryes & Crocodili tricubitali ad summum magnitudine terrestres lacertis ad similes: & Struthii subterranei: & serpentes pusilli cum singulis cornibus. hæ sunt illic ferae & ite quam alibi propter ceruum & aprum. Cereus .n. & Aper prorsus in apherica nullus est. Sunt ibidem quoque tria murium genera: quoque alii bipedes vocantur: alii zegeries punica lingua: quod in nostra pollet idem quod colles: alii Echines. Sunt preterea mustellae: quam in silphio nascuntur murenis simillimae. Tot habet feras pœnorum pastoralium regio: quantum nos maxime scrutando longissima inuestigare potuimus. Maxium pœnorum confines sunt zabyces: vbi foeminae aurigantur currus imbelli. his finitimi sunt gigantes: vbi magnam vim mellis apes conficiunt: sed multo plus opifices viri facere dicuntur. Omnes minio inficiuntur ac simiis vescuntur: quarum ad fatim gignitur iis qui in motibus degunt. iuxta hos aiunt carthaginienses sitam esse insulam nomine Citanam ducentorum stadiorum longitudine artam in latum: in quam pergit e continente potest oleis referta ac vitibus & in ea esse portum vnde vitigines indigenarum penis volucrium pice illinitis ramenta auri referunt e limo. Hæc an vera sint haud equidem scio: sed quæ narrat scribo. Fuerit autem totum vt ipse ego in zacintho vidi picem e lacu

referri: Sunt eo loci complures lacus: quoque qui maximus septuaginta quoque versus pedum est altitudinis duum passuum: in hunc virgines contum: cuius in summitate Myrtus adligata est dimittunt. Deinde referunt myrto picem odorem quidam asphalti habentem sed cætera præstantiorem pice pieria: eamque in scrobem: quem iuxta lacum foderunt effundunt: & vbi multum illius adgesserunt ita e scrobe in amphoras transfundunt. Quicquid autem in lacum decidit: id sub terram means redditur in mari: quod a lacu quatuor stadiis abest. Ita id quod de insula adiacenti aphericae dici consentaneum est veritati. Aiunt præterea carthaginienses locum esse Aphericae extra colinas Hercules habitatum hominibus equoties ipsi adplicuere se merces e nauibus exponere: easque in crepedine terrae: deinceps collocare: tum conscensis nauibus fumum excitare: fumo autem conspecto indigenas ad mare contendere: dehinc auro pro mercibus deposito: rursus illinc abscere: sed non extra conspectum: tum se illuc e nauibus egressos præcium considerare: & si dignum mercibus videatur eo sumpto abire. Sin minus conscensis iterum nauibus conspiciere. Illos vero adcedentes plus auri ad id quod deposuerunt addere donec persuadeant. Neutros autem alteris iniuriam inferre: neque enim aut se contingere aurum prius quam ipsi sumpserint aurum. Atque hi sunt Pœnorum (quos nomina re possum) quoque plerique neque tunc de rege medorum curabant quam neque nunc curent. De qua regione eatenus queo dicere a quatuor eam nationibus quantum nos scimus non amplius incoli: quarum duae sunt indigenae: totidem non indigenae. Indigenae quidem pœni atque aethiopes: quoque alteri ad aquilonem aphericae: alteri ad austrum incolunt. Aduenae vero phœnices & graeci. Neque verovidetur mihi bonitas aphericae terrae cum bonitate asiae atque europae comparanda præter vnam Cynipem: quae telus fluuii cognominis est. Hæc optime cuique telluri par est proventu fructus cerealis omnino cætera aphericae. Est enim pulla & vda fontibus ac secunda siccitatis aeris: ac ne imbre quidem qui sit vehementior læditur. Nam in eo tractu aphericae pluit ex proventibus fructuum terrae totidem mensuræ illic quot e Babylonica tellure percipiuntur. Bonum solium & illud est quod Euesperitæ colunt. Nam quoties id eximie seipsum vbertate superat: ceterum reddit. At illud cynipiū circiter trecenta. Porro Cyrenaica regio quae huius africae editissima est: quam pastores incolunt: tris in se plagas continet admiratione dignas. primam quae maritima est: in ea iam fructus maturi metuntur vindemianturque his

Pœni atque aethiopes indigenae. Phœnices & graeci aduenae. Cynipes terra foecunda.

Euesperitæ. Cyrenaica regio.

repositis in plaga quæ supra maritimam est: medios fructus legunt: quos colles appellat dum huius fructus adornantur: et qui sunt in editissima plaga coquantur atque maturascunt Itaque dum primi fructus bibunt atque edunt: ultimi adueniunt. Atque hunc in modum ad octo menses preceptio fructuum cyreneos occupat. Hæc hactenus de his dicta sunt

Barce op.

Cuniculi deprehensio.

Amasis.
Dolus in hostes.Barceorum
foedus.

Dertæ ad vlciscendam pheretimam ab Ariande missi ex ægypto barcem peruenerunt opidum obsederunt missis illico qui denunciarent dedi auctores necis arcesilai: eos opidani ut qui cedis omnes participes essent in colloquium non admiserunt. ita octo menses barcem cum obsidisset plæ: nono mense cuniculos suffoderunt ad murum ferentes: & valida tormenta admouerunt: sed cuniculos quidem faber quidam ærarius deprehendit greo scuto hunc in modum. Circumferens illud intra murum admouebat paucimeto vrbis: quod vbi cumq; admouebatur alibi illinc e solo nihil soni reddebatur. ad locum autem qui suffodiebatur æs clipei resonabat. Vbi e diuerso fodientes barcæi persas suffossores interemerunt. Tormenta autem barcæi ipsi repulsabant. Verum cum multum temporis contriuisent. & multivtrinque caderent: nec pauciores ex plis Amasis dux peditatus talem rem commentus est. Animaduertens barceos vi non posse superari sed dolo: latam fossam per noctem depressit: etq; fragilia superstravit ligna: & super ea humum induxit reddens solum cætero æquabile. Simul atque illuxit. barceos in colloquium euocat. Illi libenter obtemperauerunt: quod eis cordi erat ad pacationem deuenire. Pacationem autem in hanc formam lam ineunt. ferentes foedus super occultam fossam. Quoad humus ea ita haberet tandiu foedus in ea regione ratum foret. Barcæis quod æquum foret se pensuros regi promittentibus: & Persis se nihil rerum nouarum aduersus Barceos esse molituros. Barcæi dehinc foederibus freti & ipsi ex vrbe prodibant & ex hostibus cuicumque licebat intrandi urbem faciebant postestatem patefactis omnibus portis. At persæ rescisso ponte occulto in urbem proruperunt. Ideo autem pontem quem fecerant resciderunt: ut foedus soluerent: quod cum barcæis percusserat tandem ratum fore foedus: quod diu maneret terra ut tunc manebat. Res fracto. non ponte non manere foedus in ea regione amplius pheretima traditos sibi a persis barceos qui faciendæ cædis principes fuerant sudibus suffixit per ambitum murorum. Fœminatū quoque decimas manillas circa muros adpedit. Ceteros barceos

Persis ut diriperent imperavit præter battiadas: & qui cædis ad fines non extiterant. His vrbe permisit reliquis in seruitutem abreptis Persæ redierunt: qui cum ad urbem Cyrenem redissent. Cyrenæi eos oraculi cuiusdam seruandi gratia per urbem deduxerunt. Sed inter transeundum prefectus naualis exercitus Badres illis precepit ut urbem diriperet recusante Amasi peditum ducem: se enim aduersus vnam Barcem Græcæ ciuitatem esse missos. Verum postquam transierunt: & ad rupem Lycei Iouis subsederunt: poenitentiam eos subiit quod Cyrenem non occupassent: eaque iterum adoriri conati sunt. Cyrenæis eos correptum habentibus. Et licet nemo contra ferret arma: tamē incessit eis metus: illicque cursu se proripientes sexaginta circiter stadia cōsederunt. Vbi statiuam habentibus ab Ariande nūcins aduenit ad eos reuocandos cum a Cyrenæis comestatum sibi præberi præcarentur. Eo adcepto in ægyptum reuertebatur. Quos deinde poeni excipientes vestitus atque vtilium gratia ut quisque relinquebatur trahebaturque: interficiebant: donec in ægyptum peruentum est. Hic Persarum exercitus in africanam longissime ad euesperidas processit. Quos autem Barceos cepere: quosque ex ægypto eiecere ad regem iis Darius rex ad incolendum dedit vicum Bactrianæ regionis: cui vico nomen imposuere Barcæ ad meam usque memoriam etiam incolis frequentem. Verum ne ipsa quidem pheretima probe vita excessit. Nam postquam ultra Barceos celerrime in ægyptum rediit: male periit. Ut enim existit acres admodum & inuidiosæ vltiones deorum in homines viuens vermibus coputruit. Talis ac tanta pheretimæ Battifiliæ in Barceos vindicta extitit.

¶ Herodoti Halicarnassei Historiarum Liber Quintus: qui Terplichore inscribitur Laurentio Vallense interprete.

Persæ qui in Europa sub Megabyzo relictæ a Dario erant primos ex Hellestropiis Perinthios Dario subesse recusantes: subegerunt antea quoque a Pæonibus male affectos. Si quidem Pæones qui sunt a Strymone admoniti diuino responso ut bellum Perinthiis inferrent: & si quidem a Perinthiis ex aduerso confidentibus prouocarentur nominatim compellantibus eos inuaderent: in minus ab inuadendo abstinerent: ita fecerunt. Enim vero confidentibus Perinthiis e regione poenū in suburbanis.

Badres.

Lyceus.
Iuppiter.Barce inquit
Strabo in. 17
alio nomine Pto
lemæus dicit. Vi
de Martianum
capellam in. 6.
Acres deorum
vindictæ.
Pheretimæ
mors tetra.Perinthii.
Pæones.

Ibi singulare certamen ex prouocatione commissum est viri cum viro equi cum equo canis cum cane. Et cum victores duobus certaminibus Perinthii præ gaudio carmē Pæana cantarent: tunc Pæones hoc ipsum esse responsum dei coniectantes inter se dixere nunc oraculum dei perfectum est nunc nostrum est opus. Atque ita in Perinthios canentes impetum fecere ægregieque vincētes ex illis paucos reliquere. Quæ quondam a Pæonibus gesta fuerant: hunc in modum gesta sunt. Tunc autem Perinthii pro libertate strenue pugnantēs tamen multitudine a Megabyzo superati sunt Perintho capta. Megabyzus per thraciā arma circumferens: omnes eius vrbes atque omnes nationes pacatas regi reddebat. Hoc enim illi a Dario fuerat imperatum: ut omnem thraciā subigeret. Gens thracum secundum Indos omnium maxima est: quæ si aut vnus impio regeret: aut idem sentiret (ut mea fert opinio) inexpugnabilis foret: & omnium gentium multo validissima. Sed quia arduum illis est: & nulla ratione contingere potest: ideo imbecilles sunt. Habent autem multa nomina singularum regionum singula. Moribus tamen ac opinionibus consimilibus imbuti sunt propter Getas & Trauos: & qui supra Crestonos incolunt. Ex quibus quæ Getæ se pro immortalibus gerant: a me commemoratum est. Trauii vero in cæteris quidem omnibus idem quod Thraces verum circa natalia suos atque obitus hoc faciunt. Edito puero propinqui eum circumfidentes cum ploratione prosequuntur: recedentes quascumque necesse est illi quod vitam ingressus suis perpeti humanas calamitates. Hominem fato functum per lulum atque lætitiā terræ demandant referentes quot malis liberatus in omni sit foelicitate. At qui supra Crestones incolunt: ista agunt. singuli plures vxores habent: quoque vbi quis decessit: disceptatio magna fit inter vxores acri amicorum circa hæc res studio quam nã dilecta fuerit a marito precipue. Quæ talis iudicata est: & hunc honorem adeptæ: ea a viris ac mulieribus exornata: ad tumulum a suo propinquissimo mactatur: vnaque cum viro humatur: cæteris vxoribus id sibi pro ingenti calamitate ducuntibus. Nam id eis summo dedecori datur. Reliquis Thracibus hic mos est. Liberos in mercato venūdant. Virgines non adseruant: sed quibus libuit cum viris concumbere sinunt. Vxores adseruant vehementer: easque magno ære a parentibus coemunt: punctas notis esse frontes nobile iudicatur: non esse notatas punctis ignobile. Ociosum esse pro honestissimo habetur. Agricultura torem vero pro contemptissimo. E bello atque rapto viuere pulcherrimum. Atque hi quidem sunt eorum insignissimi mores. Edus autem

Perinthius: vrbis.

Megabyzus.

Thracum gens maxima.

Getæ. Trauii.

Nascentium fletus. Mortuorum lætitiā. Hoc idem thraces faciunt. Solin⁹ dicit. Crestones. Vxorū contentio.

Thracum Mores.

Ociosum esse.

hos solos colit. Martem: Liberum: Dianam: sed reges propter populum res etiam Mercurium. Eumque e diis precipue per quem solum iurant: a quo progenitos quoque se autem. Optimatibus eorum tales sunt sepulturae pro lato triduum cadauere: mactanturque omnifariis hostis conuuantur. Illudque desectum prius: deinde combustum sepeliunt: aut aliter humo contegunt: adgestoque desuper tumulo cum alia omnis generis certamina proponunt: tum precipue certa cum ratione Monomachiam. i. singulare certamen. Et sepulturae quidem Thracum huiusmodi sunt. Quod autem huius regionis ad aquilonem vergit nemo potest pro coperto referre quinam homines eam incolant: sed illam quam trans Istrum plaga est constat vastam esse atque ignotam: vbi solos audio habitare homines nomine Sigynnas veste medica vtentes eorumque equos toto corpore hirsutos esse ad quinque digitos altitudine pilorum eisdem pusillos ac simos. Inualidosque ad viros gestandos: sed curruum iunctos esse pernicissimos: atque his curribus indigenas inuehi. Horum fines perxi me accedere ad Henetos: qui sunt in Adria. Eos quoque se colonas Medorum dicere: qui quo pacto coloni Medorum fuerint: equidem non queo dicere: sed fiat quidlibet intra longum tempus. Sigynnas poeni qui supra Massiliam incolunt institores adpellant: Cyprii iacula. Verum ut Thraces autem apes loca transistrana obtinent: & ob illas ulterius pergi non posse: quæ cum dicunt haud credibilia apud me dicunt: quoniam hoc animal constat frigoris intolerans esse. Mihi tamen loca quæ septentrionibus subsunt: videntur ob gelu inhabitabilia esse. Hactenus de hac regione. Cuius oram maritimam Megabyzus Persis obedientem reddidit. Darius transmissio rapidissime Helleponto postquam Sardis venit: recordatus est beneficii in se ab Histiaeo collati & consilii Cois Mytilenæi. Quibus aduersus Sardis obtulit electionem. Histiaeus ut qui esset Mileti tyrannus nullam sibi tyrannidem poposcit: sed Myrcinum Hedonidem animo vrbis in ea condendæ. Et istæ quidem hanc elegit. Coes autem ut qui non tyrannus: sed priuatus esset optauit Mitylenes tyrannidem. Impetrato uterque quod optauerat: eo se contulit. At Dario res huiusmodi oblata est: ut illam videnti inceserit cupido iubedi Megabyzo ut Pæonas ex Europa e sedibus in Asiam transportaret: erant Pygres & Mantyces viri Pæones qui postquam Darius transmisit in Asiam: & ipsi Sardis venere cupidi tyrannidis apud Pæonas potiundæ ducunt vna sororem proceram statura atque speciosam. Hi obseruato tempore dum in suburbanis Lydorū Darius præsideret: talem rem sibi agenda purarunt. Sororem quam optime poterant cum exor-

Mars.
Liber.
Diana.
Mercurius.

Monomachia.
Thracum
Sepulturae.

Sigynnae:

Heneti in
Adria.
Sigynnae.

Histiaeus.

Myrcinus.
Coes.

nassent: ad aquā mittunt vas capite continentem: equūq; e brachio trahentem: linūq; nentē. Eam prætereuntē Darius adtēte considerabat q; neq; persica erāt illa quæ ageret mulier neq; ly dica neq; vllarū ex asia fœminarū. Hæc considerās misit quosdam suos satellitum iussos obseruare inquam rē vteretur mulier equo. Istis obsequētibus fœmina vbi puenit ad flumē equo satisfacit: vas aqua impleuit. His actis eadē via regredit aquā capite sustinēs: equū e brachio trahēs ac fufum versans. Admiratus Dari⁹ tū iis q̄ ab exploratorib⁹ audisset. tū iis q̄ ipse audisset adduci corā fœminā iubet. Ea adducta adulescētes fratres q̄ aderant non procul rē ipsam speculantes interrogāti Dario cuias illa esset: aiunt se pæones esse: & illam suā sororē. Ad quos Darius quinam homines essent pæones: & vbi locorum habitarent: & cuius rei gratia illi venissent Sardis perconctari. Adulescentes se vero venisse dicere vt sese ei donarent: pæoniā autē esse ad flumen Strymonem sitam: qui Strymon non procul abesset ab Helleponto pæones esse coloniā teucrorū qui troia fuerunt. Hæc singulatim illi referebant. Interrogantiq; Dario nunquid omnes illic fœminæ tam laboriosæ essent adfirmare prōpte adita habere. Huius. n. rei gratia illud fiebat. Ibi Darius literas ad Megabyzū: dat quē in thracia p̄fectū reliquerat iubens e sedibus suis pæones ad ipsum transferri cū liberis pariter & vxoribus. Eques cū hoc nuncio confestim ad hellepontum cucurrit. Hellepontoq; transmissio literas Megabyzo reddidit. Quibus ille lectis sumpto e thracia duce aduersus pæoniam exercitū ducit. Pæones cognito persarū in se aduentu cōtractis copiis processere ad mare rati illac persas ingressuros ad dimicandū. Et pæones quidē ad arcendū exercitus Megabyzi ingressum parati erant: Persæ autē certiores facti pæonas cōuenisse ad intercludendū ab ora maritima ingressum: sumptis ducibus iter ad superiora cōuertunt: hostēq; latentes in eius opida irrumpūt: & illa vtpote vacua facile occupant. Quod vbi rescuere pæones protinus dispersi ad sua quisq; dilabūtur. seq; persis dedunt. Ita e pæonibus Syropæones & Pæoplæ: & q̄ ad Prasiadē vsq; paludē incolūt e suis sedibus emoti in asiā sunt abducti. Qui vero circa pangeū montē incolūt: doberasq; & agriamias & odomantes & ipsam Prasiadē paludē a principio non cepit Megabyzus. Tentauit tamen expugnare eos qui Paludem incolunt. Incolunt autem hunc in modum. In med. a palude compactæ erant publicæ tenuem a continente ingressum

Pæonia.
Strymon.

Megabyzus i
pæones exer
citū ducit.

Syropæones
Pæoplæ.
Prasias.
Pange⁹ mōs

vno ponte habentes. Has publicas tabulata sustinentes olim communiter omnes ciues statuebant. Mox e lege hunc in modum statuendum censuerunt: vt pro singulis vxoribus quas quisque duceret (Ducunt autem singuli multas vxores) ternas defigeret publicas e monte sumptas: cui nomen est Orbelus: Hoc habitantes modo obtinent singuli super ea tabulata turrium in quo degunt: & fores inter tabulata compactas deorsum ad paludem ferētes paruulos liberos per pedem retere illigant metuentes ne illi in aquam deuoluantur. Equis autem & subiugabilibus pisces pro pabulo præbent. Porro pisciū tanta ē copia vt quoties quis ianuā cōpactam reclinauerit. demissam fune sportā vacuā aliquanto post retrahat pisciū plenā. Quorū duo sunt genera: vnū quod vocāt Papraces: alterū Tilones. E Pæonibus ii qui capti fuere in Asiā sunt abducti. Pæonib⁹ captis Megabyzus nuncios in Macedoniā septē Persas q̄ post eū erant in exercitu spectantissimi misit ad Amyntā petituos regi Dario terram & aquā. Est autem e Palude prasiade breuis admodū in Macedoniā via. Nā in primis paludi confine est Metallum: id est fossio æris. Vnde postea tēpora Alexandro in singulos dies singula talenta proueniebant. Post Metallum superato monte quē vocant Dyforum Macedonia intratur eo persæ vbi peruenere: & in conspectū Amyntæ ad quē mittebātur regi Dario terrā & aquā petiere: Amyntas & ea dedit: & homines in hospitium vocauit. Instruatq; splendidæ cœna percomiter adcepit. Persæ postq̄ a cœna ad potū peruenere: hospes (inquunt) Macedo nobis persis cōsuetudinis est quoties magnā exhibuimus cœnā: tūc etiā concubinas & adulescentulas vxores ad adsidendū introducere: proinde tu nunc quoniam liber excepisti nos: & liberali hospitio profecutus es: regi q; Dario & terrā das & aquā sectare cōsuetudinē nostrā. Ad hæc Amyntas nobis (inqt) Persæ ista cōsuetudo non est: sed viros a fœminis se mouendi. Verū quandoquidē vos exigitis qui domini estis: hoc quoq; vobis præstabitur. Hactenus locutus Amyntas fœminas adcersit: illæ vt iussæ præsto fuerunt: & e regione Persarum deinde cōsederunt. Quas persæ conspicati formosas Amyntā adloquuntur negantes omnino id factū esse sapienter Satiis enim futurū fuisse ab initio non venire fœminas: q̄ postq̄ venerant non adsidere: sed ex aduerso sedere in oculorū dolore. Ita coactus Amyntas illas adsidere iussit. Quæ cū obtēperassent: illico persæ mammillas illarū tractare vtpote pluscu-

Orbelus.

Papraces.
Tilones.

Dyforus.

Persarū con
uiuia.

Amyntæ cō
uiuium.
Fœminæ a vi
ris semotæ.

lo vino temulenti: nonnulli etiā tēptare suauari: Hæc Amyntas intuens & si iniquo ferebat animo: tamen præ metu Persici nominis quiescere. Verū eius filius Alexander cū adesset: atq; hæc suspiceret utpote adulescens & malorū inexpertus neq; amplius tolerare posse. Itaq; grauius ferēs ad Amyntā inquit. Tu vero pater cæde ætati: abiq; hinc ad requiescendū: neq; indulgeas nimī potationi. Ego hic remanens oīa hospitiū q̄ oportet exhibeo. Amyntas eū rei nouæ aliq̄ facturū animaduertēs ad hæc respondit: filii inquiring verba tua hinc me summouētis pene intellego. Ideo. n. me dimittis q̄ aliquid noui agere in animo habes. Quare nolo te quicq̄ noui in hos viros perpetrare futurū in perniciē nostrā sed tolera spectans q̄ gerūtur. Nam q̄ ad discessum meū pertinet parebo. His responsis Amyntas abiit. Et Alexāder ad persas. Vobis inqt hospites cū his scēminis vel oibus si libet facillime licet concubatis: sed cū qua eas concubere libeat indicate. Nūc. n. fere tempus cubādi aduētat: & vos bene potos eē temulentosq; video. Proinde has scēminas si vobis cordi est finite ire ad se lauandū quas cū lotę fuerint adcipiatis. Hæc locutus Alexander ad probantibus Persis egressas scēminas in muliebri remittit cōclauē: ac totidē viros leues malas habentes mulieribus vestibus exornat: traditisq; pugnionibus introducit: admonetq; persis inquiring. Vos vero p̄ se a nobis in cōuiuū estis omni munificētia adepti: Quippe q̄ bus & q̄ habebamus: & q̄ inuenire potuimus ea oīa rēpresentauimus: & q̄ oīum maximū est etiā nostras ipsorū matres & sorores liberaliter exhibemus: vt omni honore adfecti a nobis intellegatis quibus rebus digni estis: utiq; regi qui vos misit reuāncieris a græco quodā macedonū principe vos & mēsa & lecto bene adeptos esse. Hæc locutus Alexander singulos Macedonas quas scēminas esse aiebāt: ad sidere iussit singulis persis. Qui posteaq; a Persis ad tractari cōpere: illos obtincauere. Et hac quidē morte adfecti sunt Persæ ipsi pariter & eorū comitatus. Comitabantur. n. eos & vehicula & familia & omnis generis adparatus: q̄ cūcta cū illis omnibus pariter intercepta sūt. Nō multo deinde interiecto tēpore cū magna horū viroꝝ iter Persas inq̄sitiō fieret: Alexāder illos prudenter occupauit tum multa alius pecunia tū sorore sua noīe Gygea Bubari data viro Persæ vni ex inq̄sitoribus interfectoꝝ. Ita horū persarū cædes deprehēsa: sed silētio suppressa ē. Esse autē græcos q̄ hæc fecere a Perdica p̄genitos quēadmodū ipsi aiunt: & ego ad sentior in

Alexander
ad persas.

Viri pro mulieribus.

Persarū cædes in cōuiuio

Gygea.
Bubaris.
Perdica.

his q̄ postea dicā. id ita esse probatur: & ii q̄ in Olympia certaminibus græcorū præsumt cōsentiūt. Nā cū Alexāder certādi gratia ad hoc ipm descendisset: a cōcursoribus phibeatur q̄ negarent barbarorū id esse certamē: sed græcorū. At vbi palā fecit sese argiuū græcus esse iudicatus est: & stadium currēs p̄ximus primo extitit. Et hæc quidē ita gesta sunt: Megabyzus autē Pēonias ducēs abiit in Hellepōtū & illo trāsmisso peruenit Sardis. Cū interī Histiaus milesius iā muris cingeret locū quo a se petito donatus a Dario fuerat in præciū seruatae ratis q̄ locus est ad flumen Strymonē nomine Myrcinus. Megabyzus cognito qd̄ fiebat ab Histiaō cū primū venit Sardis primū ducēs p̄onnes ita est Dariū adlocutus. rex quidnā tu rei fecisti dato loco ad urbē cōdendā in Thracia viro græco eidēq; solerti atq; industrio: vbi ad fatum materia est ad naues edificandas multūq; remigum atq; pecuniæ. Multis etiā cū Barbaris tū græcis incosentibus q̄ nacti ducē faciēt quicquid ille vel die vel nocte preceperit. Nūc tu vni hūc ita fauentē inhibe ne domestico bello adflicteris: inhibe autē miti modo aduersitū: quē cū ad ceperis: da operā ne quādo in græciā reuertatur. Hæc locutus Megabyzus per facile Dario persuasit tanq̄ p̄be p̄spiciens qd̄ esset euenturū. Darius missio in myrcinū nūcio ad Histiaū hæc inqt. Histiaē rex Darius hæc dicit mihi rebusq; meis melius consulente q̄ te inuenio neminē: qd̄ nō verbis sed factis cōpertū habeo. Proinde cū res magnas agere destinē: præsto mihi sis vt ea tibi aperiam. His verbis fide habita Histiaus & simul magnificiens cōsiliariū regis fieri Sardis p̄fectus ē. Cui adueniēti Dariū. Histiaē ego (inqt) ea de cā te aduersiui: q̄ posteaq; a Scythis rediū maturavi: & tu ab oculis meis abfuiisti nullius rei desideriu tā me tenuit breui: q̄ vt tu in aspectū & colloquiū meū venires: cū scias omnū possessionū p̄ciosissimā esse virū amicū solertem bene sentientem: quæ ibi ambo adesse ego testimonio esse possum e rebus meis. Quare tibi ego qui fecisti probeq; venisti hoc gratificandū putam: vt omīssa Miletō & recens condita in Thracia vrbe me sequaris susa: eadem quæ ego habitaturus: meuscq; conuictor ac consiliarius futurus. Hæc locutus Darius vna secum Histiaum ducens susa versus iter intendit p̄fecto Sardibus Artapherne fratre suo ex eodem patre. Item p̄fecto Otane oræ maritimæ: cuius patrem Sisannem vnum e regibus iudicibus q̄ iniuste ob pecuniam iudicasset rex Cambyles interemerat. Interemptoq; detractum corium in lora concidit

Myrcinus.

Amic⁹ solers.

Artaphernes.
Otanus.
Sisannes.

Antandrus.
Lamponiū.
Imbrus.

Lycaretus.

Naxus.
Miletus.

Parii Milesi-
os correctu-
ri veniunt
Miletum.

Qui privata
& publica ali-
enarū negli-
git.
Milesii a Pa-
riis correcti.
Aristagoras.

quibus tribunal in quo ille sedens iudicaret intendit: ibidemque eius filiū Otanē sedere iudicem p̄cepit atque in memoria habere in quo tribunal iudicaret. Hic igitur Otanes in eo tribunali sedens: tūc Megabyzi successor exercitus Bizantios ac Chalcedonios cepit. Cepit item Antādrum qui est in terra troade. cepit quoque Lamponiū. Sūpta etiā a Lesbii classe cepit Lēnū: & Imbrū a pelagis tūc quoque vtrāque habitam. Sed Lēnii quoniā p̄līo contēderant: & aliquādiu repugnauerant: mala perpeffi sunt: quoque qui superfuere. iis p̄fectū Persarū imposuere Lycaretū Meandri eius qui Sami regnavit germanū. Hic Lycaretus cum Lemno p̄cesset hac de causa mortem oppetiit: quod omnes in captiuitatē redigebat: atque euertebat alios insimulans desertores Scythice expeditionis: alios vexatores copiarum Darii a Scythis reuertentium. Hęc iste in sua p̄fectura perpetrabat. Sed non diu in malis faciendis delituit: & ceperūt iterū Naxo atque Mileto calamitates Ionibus fieri: e Naxo quidem quod inter insulas felicitate p̄stabat: e Mileto autē quod ea tempestate p̄ se ipsam superatis maxime florebat. Eratque Ioniarū p̄textū cū laborasset duabus superioribus ætatibus morbo seditionis: donec eam seditionē Parii sedauerint: ex omnibus græcis cortesores a Milesiis delecti. Hūc autē in modū eos Parii correxerunt. Cum Miletum venissent viri inter Parios p̄stātissimi cenesrentque domos vehementer labefactas: dixerūt velle se regionē ipsorū peragrarē. Id facientes & omnē agrū Milesiū lustrantes vt quęque fundum animaduertebant bene cultū fructūque emittētem: cōscribebant domini nomen. peragrata omni regionē cū paucos huiusmodi fundos compisissent: quod maturime ad urbem descenderunt. Coactoque cœtu decreuerūt urbem ab iis esse incolendā: quorū fundos bene cultos inuenissent. Videri. n. illos ita curaturos publica vt sua ipsorū curauissent. Cæteros Milesios qui prius seditiosi fuissent: iussērūt horum dicto audientes esse. ita Milesios Parii correxerūt. Ex his tunc vrbibus hoc mō coeperunt Ioniarū mala contingere. Ex Naxo quidē locupletes e plebe in exiliū missi Miletum se cōtulerunt. Miletum autē procurabat Aristagoras Molpagæ: idēque gener ac cōsobrinus Histiarū Lisagoræ quem Darius suis destinebat. Nā Histiarū Miletus leti erat tyrānus & per id tempus suis degebat: dū Naxi Miletum venere iam pridem Histiarū hospites cū Miletum Naxi aduenere obsecrarunt. Aristagoram vt aliquantulū copiarū ipsis p̄staret ad redeundū in patriam: ille colligens si per eū

in patriā redirent: fore vt Naxio imperaret: tamē p̄tendens Histiarū hospitū ita eos est adlocutus. Meæ quidē vires ad tantum copiarū p̄bendū nō suppetūt. vt inuitis his qui Naxum tenēt: vos possim reducere: cū audiā octo milia scutorū Naxiis ac multū longarū nauū esse: tamē omne studiū ad istud efficiendū adhibebo hoc scilicet in animo versans. Est mihiamicus Artaphernes Histiaspis filius Darii regis frater quod Persis est omnium in Asia maritimorum multo exercitu p̄ditus ac multa classe. Hunc ego virū opinor facturū omnia ex animi nostri sentētia. His auditis Naxii instare Aristagoræ vt rē quoptime posset cōficeret: vtque munera homini polliceretur dicere & se exercitū sumptū suppeditaturos magnam videlicet sp̄e habebat cū ipsi Naxo adpessent Naxios oia que iuberent esse facturos atque adeo cæteros insulanos. Nulla dū. n. Cycladū insularū sub Dario erat p̄fectus Sardis Aristagoras ait ad Artaphernem esse insulā Naxū nō spaciōsā illā quodē: sed pulchrā alioqui & bonā: Ioniarū vicinā: multis p̄terea & pecuniis & seruitiis p̄ditā. Proinde tu aduersus hanc regionē ducito exercitū p̄ cām illuc exules reducēdi. Quod facienti tibi magnæ sunt penes me in expedito pecuniæ: p̄ter illas quæ in exercitū erogabūtur. Has. n. æquū est nos p̄bere: qui aduētus nostri auctores sumus & te insulas regi adquirere ipsam Naxū & que ex hac pendēt Parum & Andrū. Cæterasque quæ Cyclades nominātur. Vñ proficiscens haud difficile inuades Eubœam insulā magnā ac beatam: nec inferiorē Cypro ac faciliē sane ad capiendū centū omnino nauibus ad has occupandas suffecturis. Huic respōdes Artaphernes: tu vero (inquit) quæ sunt ex vtilitate regiæ domus exponis. & probe ista suades omnia p̄terque de numero nauium. Nam pro centū nauibus ducentę tibi inuente statim vere in promptu erunt Oportet tamen de his rebus auctoritatem quoque regis adcedere. his auditis Aristagoras lætus Miletum rediit. Artaphernes autem missio Susa ad Dariū nūcio: per quē de rebus ab Aristagora dictis cū certio rem faceret. vbi ille rem adprobavit ducentas naues instruxit tum Persarū: tū aliorum sociorum magna sane multitudine p̄fecto eis duce Megabate viro Persa familia Achæmenidarum suo ac Darii consanguineo. quod (si vera sunt que post hoc tēpus gesta) filiam desponderat Pausaniæ Lacedæmonio Cleombroti filio græciæ tyrannidē adfectanti. Delecto itaque duce Megabate exercitum Artaphernes ad Aristagorā misit e Mileto Megabates Aristagora sūpto atque Iadū

Artaphernes

Cyclades
insulæ.
Naxus.

Paros.
Andros.
Eubœa.

Megabates.
Achæmenidarū familia
Pausanias.

exercitu cū Naxiis profectus ē p simulationē eūdi in Helleſpō
tū: atq; vbi Chiū puenit: Claſſē cōtinuit apud caucaſa vt illinc
veto aquilone traiceret in Naxū. Sed quoniā nō erat fatale na
xios ea Claſſe deleri: hoc negocii contigit Megabates in cir
cūeundis nauū excubiis offendit nauē Myndiā a nemine cu
ſtodiri: quā rē indigne ferēs iuſſit ſatellites inuentū eius nauis
principē noīe Scylacē vincire traiectū p Thalamiā id eſt p fora
mē per qd remus extat: ita vt caput extaret corpus intus eſſet.
Thalamia re- Aristagoras a quodā factus certior hoſpitē ſuū Myndū a Me
mi foramen. gabate vinctū adſictari perſam adit hominē excuſat: reſoſcit
Scylacis ſolu- cū nihil exoraret: ipſe adcedēs Scylacem ſoluit. Id vbi reſciuit
tio. Megabates grauiter admodū ferens Aristagorā inuaſit: cui A
ristagoras quid tibi (inquit) eſt cū iſtis negociis. Nōne te miſit
Artaphernes vt me ſeq̄reris? atq; eo nauigares quocūq; ego iu
berē? qd multa agis: His verbis indignatus Megabates vbi nō
Naxi obſeſ- adſuit: miſit Naxum quosdā cū nauī ad rem Naxiis quæ impē
ſio. derent exponendā. Naxii vt qui minus q̄ hāc aduerſus ſe Claſ
ſem venturā expectabant: vbi id audierunt: oīa conſeſtim ex a
gris in vrbē comportare: & ſe tanq̄ obſidendi eſſent inſtruere
cibariis potu muroꝝ reſeſtione. Et iſti quidē tanq̄ inſtante ſibi
bello ſeſe adparabant. Illi vero poſtea q̄ Chio in naxū traice
runt: iā prēmunitos adgreſſi ſunt. Cōſumptiſq; quatuor in ob
ſidione mēſibus: abſumpta q̄ ſecum adtulerant pecunia: ab Ari
ſtagora maxima cū plura deſideraret obſidio. Vbi mœnia Na
xii exulibus ædificauerunt: in contionē reuerterunt male ad
ſeſti Aristagoras quando quod Artaphernē receperat præſta
re non poterat: nec exercitui ſtipendiū exigenti dare præſertim
Megabate inſimulāte apud milites male adſectos. Præterea ne
regno mileti fraudaretur: his de cauſis trepidus de defeſtione
Hiſtiæi ad A- conſultabat. Contigit. n. e ſuſis ab Hiſtiæo venire quendā cō
riſtagoram puncto noctis capite quibus Hiſtiæus Aristagorā cōmoneſa
Nunciuſ. ciebat vt ab rege deſiceret. Id nāq; volens Hiſtiæus Ariſtago
Literæ in ca- ræ indicare: quia alia ratione facere non poterat vt pote itineri
pite impreſſe bus cuſtoditis fideliffimo eſeruis caput erasit: literaſq; ipreſſit
& hominē retinens coad capilli reſruticarent vbi illi renati ſūt
raptiffime dimiſit miletū nihil aliud mandās niſi vt cū miletū
perueniſſet: iuberet Aristagorā Eraſo ſuo capite iſpicere. Ea at
ſtigmata ſignificabāt (vt a me ſuperi⁹ dictū ē) defeſtionē hoc
Defeſtionis ideo Hiſtiæus faciebat: q̄ magnā ſibi iacturā ducebat ſe ſuſis di
ſignificatio. ſtineri: et atq; etiā ſperās fore vt ſi ab Ariſtagora rebellareſ: ad

mare proficiſcereſ. Sin miletus nil noui molireſ: nullā ſibi viā
amplius eē ad eā reuertēdi intellegebat. Fū Hiſtiæus quidē hęc
cōſiderans nūtiū mittebat Aristagoras aut cū ei hęc oīa cōſen
tanea per idē tēpus cōtigiffent: rettulit ad ſeditioſos tā de ſua
ſentētia q̄ de Hiſtiæi mandatis. Cui cū cæteri oēs adſeſſiffent
iubentes vt rebellaret. Hecataeus tñ Logopius .i. ſermonū au
ctor initio diſſuadere bellū ſumī aduerſus regē perſarū enume
rans cūctas nationes: qbus Darius iperaret: omnēq; illius potē
tia. Sed cū hoc pſuadere nō poſſet ſecūdo loco ſuadere vt claſ
ſe mare occuparent: negās ſe videre q̄ alia ratione id eſſet euen
turū. Scire. n. ſe mileſioꝝ vires eſſe imbecillas: ſi tñ pecunię e tē
plo: quod eſt in Branchidis tollerētur: quas Croeſus Lydus re
poſuiſſet: multū ſpei recipere maris potiūdi atq; ita pecuniā &
ipſos habituros ad vtendū: nec hoſtes ſpoliaturos. Erāt autem
hæ ingentes pecuniæ quæ admodū a me in primo libro demō
ſtratū eſt. Verū ne hęc quidē ſentētia obtinuit: ſed illa vt omni
no rebellareſ: vtq; vnus eoꝝ myuntē nauigaret ad exercitū: qui
e Naxo reuerſus illic agebat: vt conareſ duces Claſſiaroꝝ cō
prehēdere. Miſſus ad hoc ipſum Iatrogoras dolo cepit Oliatū
ibanolis Mylaſſenſem: & Hiſtiæū Tymnis termerēſem: & Coē
Alexādri: quē Darius mytilene donauerat & Aristagorā Hera
clidis Cymeū: cōplureſq; alios. Ita ex pſeſcto Aristagoras defe
ſcit omnia in Dariā cōmentus. Et primū quidē verbo dūtaxat
tyrannidē immutās: ſtatū rei publicę mileti conſtituit: vt ſecū
libēter mileſii rebellarent. Idē dehinc in reliqua Ionia fecit ty
rannoꝝ alios eiiciēs: alios vtq; quos cœperat e nauibus iis quę
aduerſus Naxū vna ierāt: vt ciuitatibus gratularetur aliū in alia
vrbe diuēdēs ex qua quiſq; illoꝝ erat quoꝝ Coem mytilenēi vt
adceperunt ſine mora productū lapidibus interemerūt. Cymeī
ſuum dimiſerunt. Poſtea q̄ & alii cōplures Tyranni fuga ſolum
vertere: paſſim per ciuitates tyrannoꝝ abdicatio facta eſt. Tyrā
nis ſummotis Aristagoras mileſius ſecundo loco iuſſit in ſingu
lis ciuitatibus cōſtitui ſingulos magiſtratus: moxq; ipſe Lace
dæmonē triremi pro legato miſſus eſt. Opus enim erat magnā
aliquā cōparare ſocietatē. Spartæ regnū: iā nō tenebat Anaxā
drides leōtię fili⁹ ga ſi ſupſtes erat ſed ei⁹ obitu filius Cleome
nes regnabat: nō ille qdē pp virtutis ſpecimē: ſed pp gen⁹. Et
teni Anaxādrides ducta i matrimonio ſororis filia: q̄ ſi cordi
erat: tñ ex ea liberos n̄ ſuſcipiebat. Id cū ita eēt: Ephori his eū
verbis inculauerūt. Si tu tibi nō pſpicias certe nobis hoc nō eſt
t ii

Hecataeus.

Logopius .i.
ſermonum
auctor.

Brāchidæ.
Croeſi pecu
niæ.

Iatrogoras
Oliatus.
Coes.

Coes lapidi
bus iterēpt⁹.

Anaxandri
des.

Ephori.

Euristhæi genus. despicendū Euristhæi genus labefieri. Tu quandoquidē vxorem habes: quæ nō concipit: aliā ducito gratissimā rem ex hoc Spartiatis facturus. his ille respōdens negat se earum rerū alteram esse facturū: sed hos nō recte consulere qui ipsum hortetur repudiata (quā haberet) vxore innoxia alteram ducere: eoq; se nō esse pariturum. Cui Ephori atq; optimates cōsilio inter se habito retulerūt. Quoniā is cernimus amore coniugis quam habes implicitum facito quod dicimus: ac noli repugnare: ne quid de te Spartiatæ grauius consulant. Cōiugem quam habes vt repudies non postulamus. quecūq; ei p̄stans nunc ea omnia p̄stato. Alterā tamē ducito p̄ter hāc vxorē que sit fœcūda. Hęc dicētibus adsensus est Anaxandrides duas dehinc vxores habēs binis ædibus habitabat haud q̄quā Sparciatice faciēs. Nō lūgo interiecto tempore vxor: q̄ posterius ducta est: parit hunc Cleomenē: quē mater successorē regni Spartiatarū nūcupabat. at vxor prior q̄ hactenus sterilis fuerat: & ipsa cōcepit hoc fato vfa: q̄ cū re verā p̄gnās esset: domestici tñ posterioris vxoris id audiētes: ac moleste ferētes dicere iactari hoc ab illa aio subiciēdi sibi partū. Itaq; his indigne ferētibus: exacto tēpore pariēdi Ephori increduli fœminę parturiētī custodes adsererūt: quæ Dorieū peperit: moxq; Leonidem: & post hunc gradatim Cleombrotū. Sūt qui dicāt Cleōbrotū: atq; Leonidē fuisse geminos. Quæ Cleomenē peperit secūdo loco in matrimoniu dūcta Prineta de Demarmeni filia alterū filiū amplius nō genuit. Et Cleomenes quidē nō cōpos vt fertur sed inops mētis. Dorieus aut̄ inter æquales oēs primus: erat: meritoq; putans se ob virilitatē regno potiturum. Hic ita opinione p̄sumēs defuncto Anaxandrida cū Lacedæmonii Cleomenē ex lege q̄ maximus natu esset: creassent indigne tulit id sibiq; a Cleomene imperari. Igitur petita a Spartiatis plebe Colonia duxit: neq; delphico vsus oraculo in quā terrā ad urbē cōdendam tenderet neq; quippiam cōsuetorū executus. adeo rem in digne ferebat in Aphricam nauigans ducibus Theræis ad Cinypē delatus locum cōmuniit totius Aphricę pulcherrimū iuxta flumen: sed illinc tertio eiectus anno a Macis & Aphris & Carthaginiensibus in Peloponnesum abiit ybi Antichares vir Cleonius ei consilium dedit ex Latii oraculis: vt Heracleam in Sicilia conderet adfirmans Erycis regionem esse Heraclidarum ipso. Heracle. i. Hercule conditore. Hoc ille audito delphos se contulit ad oraculū cōsulendū nunq̄ regione (ad quā mittebatur) potiturus esset.

Anaxandri-
dæ vxores.

Cleomenes.

Dorieus.
Leonides.
Cleōbrotus.
Prineta des.

Itaq;.

Antichares.

Eryx.
Heraclidæ.

Pythia eum potiturū respondit. Sūpta itaq; Dorieus classe quā & in Aphricā duxerat italiam p̄teruehebatur: ea tēpestate (vt ferūt) Sybaritę cū Tely rege suo bellū crotoniatis erant illaturū. Id metuentes Crotoniatæ Dorieū vt sibi opem ferret orauerunt. hoc p̄cibus inductus vna cū illis aduersus sybariā cōtendit: eaq; cepit: hęc Sybariæ Dorieū & qui cū illo erant: fecisse aiunt. Crotoniatæ negant quēpiā se pegrinū in bello aduersus Sybaritas admississe p̄ter vnū Calliam heleū Amicleorū vaticinium: & hūc a Telysybaritarū tyranno ad ipsos transfugisse hoc modo q̄ sacrificans de eūdo aduersus Crotonē non litaret. Hęc isti aiunt: quarū rerum vtriq; testimonia hęc adferunt Sybaritæ quidē phanū ac templū prope crastin lapidū maceratiā qd Dorieū capta vrbe aiunt extruxisse Mineruæ cognomine Crastia: & hoc ipsius Doriei necis volunt esse maximū testimonium: q̄ p̄ter vaticinia agēs interēptus est. Si n. nihil nisi id ad quod mittebatur fecisset: nec trāgressus esset erycinā regionē obtinisset: & obtētam possedisset nō ipse cum exercitu assumptus esset. At Crotoniatæ multa mōstrāt peculiariter donata Calliæ Heleo in agro crotoniensi: q̄ etiā ad meā vsq; memoriā prognati Calliæ colebant. Dorieo aut̄ & eius posteris nihil omnino fuisse donatū: cui si in bello Sybaritano fuisset Crotoniatis auxilio multo plura q̄ Calliæ fuisse donanda. Hęc pro se vtriq; eorū testimonia referunt: quorū vtris adcedere vt quisq; mauult: his adcedat licet. Nauigarunt aut̄ cū Dorieo & alii duces coloniæ spartiatarū deducendæ Thessalus & Parebates & Cæleas & Eurylieon: qui cū omni classe siciliā tenuerūt superati a phœnicibus atq; egestanis in p̄lio occubuerunt. vna tantū ex hac aduersa pugna superstite Euryleonte q̄ collectis eorū reliquiis occupauit Minoā selinusioꝝ coloniā: selinusioꝝq; liberauit Monarchia Pythagoræ. Hunc cū sustulisset ipse tyrannidem Selinūtis inuasit. Sed breui Monarchus. i. vnicus princeps extitit. Nā selinusii impetu in eum facto cum ad Iouis forensis arā cōfugisset obruncarunt. Dorieo & vitæ & mortis cōmunis fuit Philippus Bucacida vir crotoniata. qui desponsa sibi filia Telys Sybaritæ crotone pfugerat: abnegatoq; matrimonio transmisiit Cyrenē: Ex hac discedens sectatus est familiarē triremem ac familiarū virorū sumptū: q̄ esset olympionices. i. victor certaminis ad olympia & omnium illinc græcorū speciosissimus. Ob quam corporis speciē a Segestanis ea quæ nemo alius reportauit. Nam sepulturę eius heroico monumento ex-

Sybaritæ.
Telys.

Callias.

Crastis.
Minerua
crastia.

Bellum sybaritanum.
Crotoniatæ.
Thessalus.
Parebates.
Cæleas.
Euryleon.
Selinusii.
Monarchus.
.i. vnicus princeps.
Iouis forensis ara.
Philippus.
Bucacida.
Olympionices. i. victor certaminis ad olympia.
Segestani.

Cleomenes.

Gorgo.

Tabella toti⁹
orbis.
Aristagoræ
tabella.
Aristagoræ
ad Cleome-
nē oratio,
Iones.
Barbarorum
arma.

Iones.
Lydia.

Phryges.
Cappadoces
Syri.
Cilices.
Cyp⁹ insula
Armenii.

Matieni.
Cissia.
Choaspes.
Susa.

Messenii.
Arcades.
Argini.

tracto Segestani hostias offerunt: Hunc in modū Doricus vita
functus est qui si in animū induisset sibi ferendū esse cleome-
nis regnū: & in sparta pmanisset: regno fuisset Lacedæmonio-
rū potitus. Neq; n. diu Cleomenes imperauit: ac sine liberis de-
cessit vna dātaxat relicta filia nomine Gorgo. Cleomene igitur
imperium tenente spartam venit Aristagoras mileti Tyrannus.
Cleomenēq; adlocutur⁹ cōuenit habēs: vt Lacedæmonii aiūt)
æreā tabellā in qua totius terræ ambitus erat incisus cunctūq;
mare atq; oia flumina. Huius in colloquiū vbi venit ita ad eam
inquit. Studiū meum Cleomenes: q huc aduenerim ne mireris.
Non. n. ab re hoc fit. Prole Ionīā p libera seruam esse cū nobis
ipsis dedecus dolorq; maximus est: tū vero vobis & eo maior:
quo magis cæteros in græcia antecellitis. Proinde nūc p deos
græcos eripite Iones a seruitute cōsanguineos vestros: quod fa-
cile est ad præstādū. Nā neq; Barbari sunt viri strenui: & vos
in summū rei bellicæ p virtutē euasistis: & genus pugnādi eorū
huiuscemodi est breues arcus. ac breuia spicula: lōgalq; in capi-
tibus cristas: vnde faciles capti sunt gerentes in pugnā eunt: ad
hæc tantū bonorū est his qui eā incolūt continentē: quantum
nō est cæteris vniuersis tū auri (vt ab hoc incipiam⁹) tū argētī
tū æris tū variæ vestis tum iumentorū tum mancipiorū: quibus
vos si potiri libuerit potiemini. Sunt quoq; inter se cōfines vt
ego differā. His Ionibus cōfines sunt Lydi: qui terrā incolunt:
tum aliarū rerū: tum vero argenti feracissimā. Hæc autem dice-
bat ostendens ex ambitu terræ in tabella quā adtulerat descrip-
to Lydis vero dicebat Aristagoras cōfines sunt hi Phryges au-
roram versus pecorū copia & terræ vbertate: omniū (quos ego
nouī) longe beatissimi. Phrygibus confines sunt Cappadoces
quos nos Syros adpellamus His cōfines sunt Cilices huius ma-
ris adcolæ: vbi hac Cyprus insula est ita: qui tributū annuū re-
gi pendūt quingena talenta. His Cilicibus cōfines sunt ii Ar-
menii: & ipsi re pecuaria abundantes. Armeniorū hanc regionē
contingunt Matieni: quorū terræ Cissia hæc cōfinis est. In qua
iuxta fluuiū hūc Choaspē sita sunt hæc Susa: vbi rex magnus
domiciliū habet: atq; hic pecuniarū thesauri sunt. Hanc vos vt
bem si animose ceperitis. iam cū Ioue de diuitiis licet certetis.
Neq; vero operæ præcium est vos suscipere prælia pro terra ne-
q; multa neq; ita feraci: & pro exiguis finibus aduersus Messe-
nios vestros consortes & Arcades & Argiuos. quibus nihil est
neq; aurī neq; argenti: quarum rerum cupiditate quis inducitur

ad morte periclitādum. Ergo cum offeratur occasio totius A-
siæ facile potiuē: aliud quippiā præoptabitis: Hæc Arista-
goras dicebat. Cui respondens Cleomenes milesie (inquit) ho-
ipes in triduum tibi differo respondere Tunc quidem hæc⁹
processum est. Vbi vero dies responsione præstituta adfuit: &
ad locum de quo conuenerant ventum est. Interrogauit Arista-
goram Cleomenes quot dierum ab Ionio mari ad regē sit iter.
Aristagoras alioqui solers & valde illum antecellens prudentia
in hoc tamen lapsus est qui cū non deberet rē (vt se habebat) il-
li aperire volens spartiatas in Asiam educere: dixit trium men-
sium necesse iter. Cleomenes interpellata huius quam ordiri in-
stauerat oratione de itineris spacio inquit hospes milesie absee-
de e sparta ante solem occidentem: nihil. n. rationis dicis. Cū
istud facile sit Lacedæmonis q bis eos trimestri itinere abduce-
re a mari. hæc locutus Cleomenes domum abiit. Aristagoras
sumpto oleæ ramo ad domū Cleomenis se cōtulit: eaq; ingres-
sus iubebat præcabūdos ad se audiendū mitti illius filiā. Adsi-
stebat. n. Cleomeni filia: Cui nomē erat Gorgo vnica ples: eaq;
octo aut nouē ānos nata. Cleomene iubente eū dicere q vellet:
filiolæ. n. gratia nolle prohibere. Tunc Aristagoras incepit pol-
liceri illi vndecim talenta si præcibus suis annueret. Abnuente
Cleomene subinde adiuciendo eō peruenit: vt quinquaginta ta-
lenta polliceretur Ad quod Puella pater (inquit) hospes te cor-
rūpet: nisi hunc abis. Consilio Puellæ delectatus Cleomenes in
aliud conclaue abiit: & Aristagoras e sparta prorsus abscessit:
nō facta ei āplius potestate indicādi itineris qd erat vsq; ad re-
gē ea nāq; itineris rō ita habet Vbiq; sunt regii Stathmi. i. mā-
siones ac diuersoria pulcherrima. Iter oē p loca culta atq; tutū:
id nūq; iermillū p Lydiā: & Phrygiā viginti mātionū hoc ē vice-
norū castrorū ē: Parasāgæ nonaginta quatuor & dimidiat⁹. E phry-
gia excipit fluuius Halys. cui imminēt portę quas transire oīno
necesse. atq; ita fluuiū trāsmittere: & præsidū quod supra illum
est trāsgresso in Cappadociā & eam permetiendū vsq; ad fines
Cilices duodetriginta Stathmi sunt. Parasāgæ cētū quatuor.
In horū mōtib; positas duplices portas ac totidē præsidia p-
transis. Hæc tibi transgresso & per Ciliciam iter facienti tres
Stathmi sunt Parasāgæ qndecim ac dimidiatus. Ciliciā autē
ab armenia determinat flumē. (qd nauibus trāsfitur) noīe Eu-
phrates. In Armenia Stathmi sunt diuersoriorū qndecim Pa-
rasāgæ qnq;ginta sex & dimidiatus in quibus & præsidū ē.

Aristagoras
sapiens lapsus est.
Cleomenis
ad Arista-
goram respōsio

Aristagoras
redit ad Cle-
omenem,
Gorgo.

Puellę astus.
Aristagoræ e
sparta abitio
Stathmi. i.
mansiones.

Halys.

Euphrates.

Tigris.

Gynges.

Ciffia.

Choafpes.
Sufa.
Paraxanga.

Memnonia
Regia.

Sufa.
Memnonia
vrbs.
Ephelus.

Hipparchus.

Gephyraei:
Potani qui &
Tanagrici di
cuntur inquit
Strabo in.9.

Eam fluii qui naubus tranfeuntur quatuor influunt: quos trāsmittere proſus neceſſariū eſt. Primus Tigris. Secundus dehinc ac tertius eiufdē nom. nis & Sinon idem fluius nec ex eodem fluens loco. Nam horū quos enumeravi primus Tigris ex Armeniis: fluit alter ex Matiēnis. Quartus fluii⁹ nominatur Gynges: quem Cyrus aliquando in trecentos ac ſexaginta diduxit Alueos. Ex hac Armenia in terrā Mantienā tendenti Stathmi ſunt quattuor. vnde in regionē Ciffiā tranfeunt ſunt vndecim Stathmi: Paraſangæ vero quadraginta duo & dimidiatus ad fluiū Choafpē: & eū nō niſi nauibus trāsmittendū: ſupra quē vrbs Sufa eſt ſita. Oēs autē hi Stathmi: ſunt cētū vndecim. Tot diuerſoria Stathmorū ſunt aſcendenti Sardibus Sufa. Quod ſi iter regiū recte metiamur Paraxangis: & Paraxanga valet q̄tum triginta ſtadia vt valet: ſunt e Sardibus ad regiam quæ dicitur Memnonia tredecim milia ſtadiorū & quingenta: cū ſint Paraſangæ quadrigenti quinquaginta. Itaq; pagrādo ſingulis diebus centena & quinquagena ſtadia cōſumūtur ſolidi nonaginta dies. Hūc in modū ab Ariſtagora Mileſio apud Cleomenē Laedæmoniū dicēte triū menſiū intereſſe recte dicebatur. Quod ſiquis exploratius iſta inquirat: hoc quoq; ego iudicabo. Nam iter ab Ephelo ad Sardis hac ratione decet cōputari. A græcomari ad Sufa (hec. n. vrbs Memnonis vocatur) dico eſſe tredecim milia ſtadiorū & quadraginta. Ex Ephelo ad Sardis quingenta & quadraginta ſtadia: atq; ita tribus omnino diebus p̄ducitur iter trimēſtre. Digreſſus e Sparta Ariſtagoras Athenas cōtendit tyrānis liberatas hoc mō. Poſtquā Hipparchum Piſiſtrati filiū. Hippiaq; tyrāni fratrem: qui in ſomnis viſionē cladis ſuæ euidenti ſimā vidiffet interfecere Ariſtigiton & Harmodius priſco genere Gephyraei. Poſt hæc nihilominus Athenieſes imo magis: quā prius tyrānidē quadriēnio pertulerūt. Viſio autē inſomniū Hipparchi hæc erat pridie Panathenæorū videbatur. Hipparchus cernere virum adſiſtētem ſibi procerē atq; ſpecioſum hos verſus per ænigma dicentem. Intoleranda leo tolera tolerans animo ægro. Nemo viris pœnas iniuſtis iure rependet.

Vbi dies illuxit: cōfeſtim p̄ ſe ferebat referre hæc velle ad ſomniorū coniectores. Sed mox ſp̄reta viſione miſit pompam Vbi mortē oppetiit Gephyraei e quibus erāt p̄cuſſores Hipparchi (vt ipſi aiunt) fuere a principio ex Erethria oriundi. Verum cūtur inquit (vt ego interrogādo comperio) fuere Phœnices ex his qui cū

Cadmo in terrā q̄ nūc vocatur Egeotia venire: atq; eā incolere ſortiri Tanagricū tractū. Vñ Cadmeis primū p̄ Argiuos ex actis iterū Bœotios Hi Gephyraei expulſi Athenas diuerterūt. Ab Athenieſibus recepti ſub cōditionib⁹ ſunt vt ciues inter eos eſſent multus nec memoratu dignis: q̄s agerēt rebus impoſitis. Phœnices iſti q̄ cū Cadmo aduenerūt: quorum Gephyrei fuere dū hęc regionē incolūt: cū alias multas doct̄inas in gr̄ciā introduxere: tū vero līas q̄ apud gr̄cos vt mihi videt̄ antea non fuerāt. Et priā qd̄ e ille extiterūt e qbus oēs Phœnices vtūtur. Progreſſu demde tēporis vna cū ſono mutauerūt modulū priſtinū. Et cū ea tēpeſtate in pleriq; circa locis eorū adcole Iones eſſent: q̄ literas a Phœnicibus diſcēdo adceperāt: eas illi cū ſuis pauculis collocātes in vſu habuerūt: & in vtēdo cōfeſſi ſunt vt rō ferebat vocari Phœnices qa eſſent a Phœnicibus in gr̄ciā illata: priſcaq; cōſuetudine Byblos adpellāt pelles: q̄ aliqui penuria libroꝝ hoc eſt ſeyropoꝝ: pellibus caprinis ouilliq; vtēbātur. Adhuc quoq; ad meā vſq; memoriā multi Barbaroꝝ tabulis in pellibus ſcribūt. Quin ipſe vidi apud Thebas Bœotias in Iſmenii Apollinis tēplo literas Cadmeas in tripodibus q̄buſ dā incifas magna ex parte cōſimiles Ionicis. Quorum tripodū vnus habet hoc epigramma.

Optulit Amphitryon me gentis Theleboorum.
Hęc fuere circa ætatem Laii: qui fuit filius Labdaci nepos Polydori pronepos Cadmi. Alter Tripus ex ametro carmine ait. Scaeus in aſſueto pugilum certamine victor
Me tibi ſacrauit ſpecioſum munus Apollo
Scaeus hic Hippocontis filius fuit: qui tripodē dedicauit. niſi alius fuit idē quod hic nomen habens circa ætatē Oedipodæ Laii geniti. Tertius Tripus & is hexametro carmine ait Laodamas ipſum tripodem ſua in vrbe monarchus fuit.

Hoc inſigne decus tibi magne dicauit Apollo.
Sub hoc Laodamāte Eteoclis filio: q̄ monarchus fuit ſolus. i. principatu eſt potit⁹ eiecti ſunt Cadmei ab Argiis: & ſe ad Encheleas cōtulerūt. Gephyraei at̄ poſtea in ſuſpitionē Bœotiorū cū veniffent: Athenas cōmigrarūt. Vbi ſunt ab eis tēpla extruſta ſeo rſum a cæteris cū alia q̄ dā tū Cereris Acheæ & tēplū & orgia Qd̄ fuerit viſum Hipparchi in ſomnis & vñ fuerūt oriūdi Gephyraei ex qbus fuere p̄cuſſores Hipparchi: a me cōmemorātū eſt. Vñ oportet ad eū redire ſermonē: quē a principio inſtituerā q̄ rōne ſint Athenieſes liberati tyrānis. Hippia tyrānidē

Bœotia non Boetia ſcribendū eſt qd̄ gr̄ca exigit ratio ſic
Βοιωτια.
Cadmus.
Literæ apud gr̄cos ex Phœnicib⁹.

Literę phœnices.

Bybli.

Apollinis Iſmenii templū.

Polydorus.
Laii genus.
Labdacus.
Scaeus.
Labdacus.
Scaeus.
Laodamas.

Achea Ceres.

Athenarum tyranni. Hippias. Lipsydrium. Amphictyones. Porinus lapis. Parius lapis. Scite dictū. Anchimolus Phalerus. Cyneas rex. Pisistratidarū equitatus in Lacedæmonios. Anchimolij cædes. Anchimolij bustum. Cleomenis fuga.

optinēte & infenso eis pp cædē Hipparchi Alchmæonide: qui genere sunt Atheniēses p̄fugi patria pp Pisistratidas: quoniā ip̄s vna cū cæteris exulibus res de redeundo tētata omni ope frustrata fuit: cōatiq; Athenas reuertēdo liberare vāhementer deciderāt Lyplidriū sup Meoniā cōmunierūt. Dehinc oīa aduersus Pisistratidas cōminiscēdo mercede cōdixerūt ab Amphictyonibus tēplū delphis ædificādū id qđ est: tūc at̄ nō erat. Eniuero cū bene noiati essent ac viri spectati iā inde a suis maioribus extruxerūt tēplū exēplari pulchrius ac cætera oīa. Nā cū ex lapide Porino cōuentū essent: vt illud facerēt: tñ anterior eius pario lapide effecerūt. Vt igitur Atheniēses aiūt hi viri delphis sedētes Pythiā pecunia periuaserunt: vt & quoties viri Spartiatæ venirēt siue priuato siue publico agmini petētes oraculū proponeret ip̄s liberare Athenas: Lacedæmonii at̄ postquā sibi idē semp dicere mittūt Anchimoliū Asteris inter populares eximiū cū exercitū ad expellendos Athenis Pisistratidas tametsi hospites suos & i primis amicos. Antiquiora enim duxerūt q̄ ad deū q̄ ad homines ptinēt. hos itaq; mari nauibus miserūt cū qbus Anchimolius ad Phallerū adpulsus copias eduxit Id p̄sciscentes Pisistratidæ auxilia Theſſalia euocauerūt. Societatē. n. cū Theſſalis fecerāt: qbus rogātibus cōi decreto Theſſali miserunt mille equites cum suo rege Cynea viro Coniaco. Hos socios vbi habuere Pisistratidæ: hoc excogitauerunt: planiciē Phaleroꝝ detergūt: eūq; locū equitabilem reddūt: atq; illac eq̄tatū in castra hostiū imittūt. Equitatus in Lacedæmonios irruēs cū alios multos: tñ vero Anchimoliū interemit. Cæteros q̄ supfuere ad naues repulit. Hūc in modū primus Lacedæmonioꝝ exercitus abſceſſit. Extat in Alopecis at̄ i cæ bustū Anchimoli iuxta Herculis tēplū qđ est in Cynofargi. Post hæc Lacedæmonii maiores copias cōtra Athenas miserūt nō mari sed terra p̄fecto illis duce Cleomene Anaxandridæ filio cū qbus orā atticā inuadētibus cōgressus primū Theſſaloꝝ eq̄tatus nō diu post in fugā verſus est suis supra q̄draginta e suis. Qui supfuere q̄ quisq; potuit recta in Theſſaliā rediere. Cleomenes ad urbē pergens vna cū is Atheniēſibus: qui liberi esse cupiebāt: obſedit tyrānos intra murū pelalgicū redactos. Neq; tamē oio Pisistratidas eiecere Lacedæmonii. Quippe q̄ de facienda obſidione nō cogitauerāt. & Pisistratidæ cibo potuq; bñ instructi erāt. Itaq; cū aliquot dies Lacedæmonii tyrānos obſeſſent. Spartā abiire. Hic tñ casus qui alius in faustus idē alius

faustus extitit. Nā filii Pisistratidarū: qui clam extra regionē se ponebātur: intercepti sunt. Quo ex facto oēs eoꝝ res pturbatæ sunt. & pro redimendis filiis ad volūtate Atheniēsiū trāsegerūt: vt intra quinq; dies ex attica excederēt. Moxq; in Sigæum quod est supra Scamandrū cōceſſerūt: cū sex & triginta annos regnassent oriūdi e Pylo: atq; a Nelo ex eisdē prognati ex qbus ii qui fuere: cū Codro ac Melancho: qui prius aduenticii: tamē Atheniēsiū reges euasere. Ea q; de re Hippocrates Pisistrati pater repetita memoria Pisistrati filii Nestoris idē nomē filio suo imposuit. Hoc Atheniēses modo tyrannis liberati sunt. qui recepta libertate quæcūq; aut fecere: aut passi sunt memoratu digna antequam Ionia defecerit a Dario: & Aristagoras Mileſius Athenas oratū auxilia venerit. hæc prius edisseram. Athenę cū magnæ fuissent antea tūc tamē tyrānis liberatæ extitere maiores. In quibus duo viri præpollebant Clifthenes vir Alcmaonides: q̄ (vt fama fert) Pythiā: persuaserat: & Isagoras Tifandri illustri quidē familia. sed q̄ vetusta nō queo adfirmare. Eius tñ cognati Ioui Cario immolant. Hi viri per factiones de potentatu cōtendebāt. Clifthenes cum vinceretur populum amplectendo ex quattuor tribubus mox decem effecit: cognominib; Ionis filiorum Leontis: & Agicoris: & Argadet: & Hopletis in alia cūmutatis: quæ ipse inuenit aliorum heroum indigenarum præterq; Atacis: quem & si hospitem: tamen adiecit vtpote finitimū ac socium. Qua in re videtur mihi Clifthenes hic auum suū maternū Clifthenem Sicyonis tyrannū fuisse imitatus. Ille enim quia cum Argiis bellū gessisset: summouit e Sicyone certamina canētiū poemata ob Homeri carmina: in quibus argos atq; Argii tantopere celebrantur. Neq; hoc modo summouit: sed etiam optauit monumētum Adraſti calamitosi: quod erat in ipso Sicyonorum foro: quia fuerat Argius exterminare. Ideoq; delphos adiit ad oraculum consulendum nunquid Adraſtū eiiceret: cui Pythia respondens inquit Adraſtum quidem Sicyonum regem esse: ipsum vero lapidatorem. Id non concedēte sibi deo Clifthenes reuerſus excogitabat quo pacto Adraſtus ipse demigraret: quod vbi excogitasse sibi viſus est: misit ad Bœotias Thebas nunciatum velle se adferre Sicyonem Menalippū Astaci filiū: eūq; tribuētibus Thebanis in urbē intulit: atq; ei Phanū in ipsa curia designatū exēdificauit munitissimo iā loco: in quē intulit Menalippum. Quod factum debet existimari q̄ inimicissimum Adraſto q̄ & Meceſtern fratrem eius: &

Sigæum.
Scamandrus

Hippocrates
Pisistratus cuius epistola ad Solonem extat apud Diogenē Laertii in primo Athenæ tyrānis liberatæ.
Clifthenes.

Isagoras.
Iupiter Carius.
Iouis filiorū cognomina.

Sicyon.

Adraſtus.

Meceſtes.

Tydeus. Tydeū generum Menalippus interfecisset. Clifthenes vbi fa-
 Menalippus. num extruxit hostias & dies festos Menalippo dedit ab Adra-
 sto: ereptos: quibus illū Sicyonii magno cum honore prosequi
 Polybus. consueuerant. Etenim regio Polybi fuerat qui cum sine liberis
 Adraustus. decederet. imperiū Adrasto legauit nepoti suo ex filia: Eū Si-
 cyonii cū aliis honoribus prosequēbātur: tū vero tragicis cho-
 ris ita vt nō Dionysium: sed Adraštū venerentur. Clifthenes
 choros quidē libero: cæteras vero cerimonias Menalippo dica-
 uit. Hæc ille in Adraštū egit. Tribus autē doriensū ne forent
 cędē Sicyoniis q̄ arguis in alia nomina commutauit: ex quibus
 Sicyonios plurimū ridiculos reddidit. Quppe suis & alini vl-
 tima cognomina pro pristinis imposuit p̄terq̄ tribui suæ: cui a
 suo ipsius imperio nomē indidit id est ab archæ. Itaq; hi tribū:
 Archelia. les Archelia vocabātur. Cæterorū alii Hyatę. i. suaes: alii Onea
 Hyatę. i. sua- tæ. i. asinales: alii Choereatę. i. porcales. His tribuū nomini-
 les. Sicyonii & Clifthene imperāte & eo defuncto ad sexaginta an-
 Oneatę. i. a- nos vsi sunt q̄ postea inter se reputātes in alia transtulerūt. Hyl-
 sinales. tas Pamphylos: Dyamanates Quartę tribui q̄ adiecerunt impo-
 Choereatę. i. sito cognomine Aegileæ ab Aegileo Adraști filio Hęc Sicyo-
 porcales. niis Clifthenes & ipse (vt mihi videtur) p̄contēptu Ionū ne fo-
 Hyltæ. rent cędē ipsi & Ionibus tribus Clifthenē sibi cognominem
 Pamphyli. imitatus est. Cū. n. populus Atheniēsis fuisset antea exagitatus
 Dyamanates posteaq̄ omniū auctoritatē ad suam vnus redegit: tum tribuū
 Aegileus. nomina censuit immutanda: & plures ex paucioribus faciēdas
 Philarchi. i. decē pro quattuor & totidē Philarchos id est tribunos a tribuū
 tribuni. præfectura. Ita populos in tribus distributo atq; cōposito erat
 multo superior his qui erant cōtrarię factionis. Superatus ī par-
 tibus isagoras hoc inuicē excogitauit vt Cleomenē lacedæmo-
 niū aduocaret. Iam inde obsidione Pisistratidarum sibi hospiti-
 zem factū: qui tamen culpabatur q̄ ad vxorē Isagorę ventita-
 ret. Is misso primū athenas caduceatore Clifthenē eiecit: & cū
 eo alios cōplures Athenienses quos piaculi in simulabat vide-
 licet admonitu Isagorę hæc dicēs: Nā Isagoras atq; amici eius
 nō erant ad fines cędis: cuius in simulabantur Alchmæonide
 & qui erant enagees ita nominabantur qui Atheniensū piacu-
 lo obstricti erant: Cylon quidā Atheniensis vir Olympionices
 Adfectatę tyrannidis cōpertus est. Simulato nāq; æqualiū so-
 dalitio arcem occupare conatus. Id cum efficere non potuisset
 ad sedem simulacro dei supplex ipse ac socii. Hos illinc summo-
 uerunt quidem magistratus naucratorum: qui tunc Athenas

incolebant data fide puniendi eos citra mortem. Sed culpa ho-
 rum mox interfectorum fuit penes Alcmaonidas: Hęc ante Pi-
 sistrati ætatem gesta sunt. Vbi cleomenes per nunciū eiecit Cli-
 sthenem atq; piaculares: quis Clifthenes ipse profugisset: nihilo
 fecius Athenas venit non magna cū manu: atq; illinc septin-
 gentas familias militares Atheniensū tanq̄ piaculo cōtamina-
 tas relegauit: quas ei suggerebat Isagoras. Hoc actō conabatur
 secundo loco senatū dissoluere: & magistratus trecentis Isago-
 ræ militibus mandare. Verū reluctante senatu atq; obtempera-
 re nolente Cleomenes Isagorasq; cū suæ factionis hominibus
 arcē occuparunt. Quos cæteri Athenienses cū senatu sentiētes
 biduo obsederunt. Tertio die quicūq; Lacedæmonii ibi erant: Arcis atheni-
 adcepta fide regione discesserūt. rato effecto quo Cleomeni di- ensis occupa-
 ctum est. Nā ei ad occupandā arcem ascendenti: & ad dei pene- tio.
 trale cōsulendū gratia eunti: exurgens e sella sacerdos antequā
 ille valuas reseraret: Lacedæmonie (inqt) hospes rursus redeas
 neue templum introeas. Non enim doribus hic introire fas est.
 Cui Cleomenes. Ego (inqt) mulier Dores non sum sed Achę⁹ Dores nō sū
 Itaq; admonitu vt nolens atq; in conatu pergens. tunc quoq; sed Achæus.
 iterum a proposito cū Lacedæmoniis decidit. Cæteris ad ne-
 cem iunxere Athenienses: & in iis Timesitheum fratrem eius: Timesitheus
 cuius manualia opera atq; strēnitatem in primis referre habeo
 Atq; hi quidem in vincla coniecti mortem oppetiere. Atheniē
 ses autē post hęc reuocatis Clifthene septingentis militū fami-
 liis quos Cleomenes exagitauerat sardis mittūt ad contrahen-
 dam cū persis societatem. Intellegebāt. n. sibi cum Cleomene
 atq; lacedæmoniis esse bellandū: vt sardis venere nunciū man-
 dataq; exposuere: perconctatus est eos Artaphernes Hystaspis
 filius Sardiū p̄tor qui nā homines esse Atheniēses: & vbi ter-
 rarum incolentes qui socii persarū fieri orarent: vbi id ex nun-
 ciis audiuit: ita eis ingenue respōdit. Si regi Dario terrā darēt
 & aquā se contracturū cū eis societatem, sin minus illos abscē-
 dere præcepit. Nuncii inter se collocti qđ societate facere cu-
 perent daturos se esse dixerunt. Quo nomine vbi reuersi sunt
 domū vehementer accusati sunt. Cleomenes intellegēs ab A-
 theniensibus se & verbis & factis lædi: ex omni peloponneso
 copias coegit dissimulans quē ad finem cum haberet in animo
 tū populū Atheniensem vlcisci: tū Isagoram cōstituere tyrānū
 qui vna cum eo ex arce decesserat comparato exercitu ingenti
 ipse Eleusina inuasit & ex cōposito Bœotii Cenoē occuparūt: Cenoem Bœo-
 tti occupāt.

Hysies. & Hysies ultimos Atticæ populos & ab altera parte Chalcidenses ora Atticæ loca populabatur. Athenienses & si ancipiti bello districti Bœotiorum & Chalcidensium ultione dilata arma contra Pelloponneses in Eleusine agerent ferunt. Dum ambo exercitus conferturi prælium essent. Corinthii primi omnium secum reputantes iniuste a se agi auerterunt se atque abscesserunt. Secundum hos idem fecit Demaratus Aristonis filius: qui & ipse erat rex Spartiarum: & e Lacedæmone copias contraxerat: nec a Cleomene superiori tempore dissenserat. Ob quam regum dissensionem lex apud Spartam lata est non licere utriusque regi cum exercitu perire. Nam prius prohibebat & his se iunctis alter quoque e Tyndaridis relinquit. Quin & isti antehac ab eis euocati exercitum ambo committantur. Tunc ceteri loci qui erant in Eleusine cernentes non convenire inter reges & Corinthios acie deseruisse: & ipsi dilapsi abierunt. Quarto nunc dores in Atticam profecti sunt bis ad bellum ingressi bis ob Atheniensium multitudinis commodum. Primo quia Megara Coloniam deduxerunt: quæ expeditio recte vocatur sub Codro Atheniensium rege. Iterum ac tertio dum ad expellendos Pisistratidas ex Sparta ventum est. Quarto dum Cleomenes Peloponneses ducens Eleusinam inuasit. Ita quarto tunc dores adversus Athenas expeditionem sumpserunt. Dilapsio igitur indecore hoc exercitu ibi Athenienses volentes ultum ire iniurias: primam expeditionem fecerunt adversus Chalcidenses: quibus Bœotii ad Euripum iere superpetias. His conspectis Athenienses putarunt sibi cum eis priusquam cum Chalcidensibus pugnam conferendam. Itaque ingressi cum illis egre superant: permultisque eorum caesis septingentos capiunt. Eodem die transgressi Euboiam cum Chalcidensibus conflixerunt: quibus etiam victis quatuor milia colonorum in prædiis equitum reliquerunt. Equites autem apud Chalcidenses vocabantur locupletes. Horum quoscunque ceperunt una cum Bœotiorum captivis victos in carcere coniecerunt. quos aliquanto post binis mulctatos minis soluerunt: eos quibus adligati fuerant vincula in arce suspenderunt: quæ ad meam usque memoriam extabant pendente a Mædo ambustis e regione cœnaculi ad occasum spectantis: decimam quoque redemptionis consecrarunt. Facta ærea quadriga quæ ad sinistram manum intrantium statim propilæa arcis stabat cum hac inscriptione,
Attica perdomitis acri sub Marte iuventus
Bœotum populis Chalcidicæ manu
Dama rependerunt vinculis & carcere cæco.

Demaratus rex.

Spartiarum lex.

Euripus.

Equites dicuntur locupletes.

Redemptionis Decima.

Quorum hæc de decima stant tibi Pallas equæ.
Et Athenienses quidem augebant. Iuris autem æquabilitatem esse rem bonam non ex uno tantum: sed undique datur intelligi. Si quidem Athenienses quidam tyrannis subiecti fuerunt nullis finitum in bello præstantiores erant. Liberati vero tyrannis multo omnium primi extiterunt. Unde liquet eos dum tyrannis parebant de industria peccasse tamquam domino laborantes. at libertate parata sibi ipsi quisque rem gerere properabat. Athenienses ita agebant Thebani autem post hæc ulciscendi illos cupidi sciscitatum ad deum miserunt. Quibus respondens. Pythia negabat posse eos posse illos ulcisci: iubebatque ut ad famam celebritatem referentes rogarent sibi proximis. Reversis qui missi ad oraculum erant: ac responsum exponentibus. Thebani illud nihili facientes quod referebatur ut rogarerent proximis dicebant. Numquid non proxime nos incolunt Tanagraei Coronæique & Thespienses: qui nostri assidue commilitones alacri atque cœcordi in partes animo bella non habendum pro oraculo: Hæc illis ratiocinationibus quidam re audita inquit ego quid sibi velit oraculum videor mihi intellegere. Alope duæ filie fuisse traduntur Thebe & Aegina quæ quoniam sorores sunt opinor deo respondere nobis ut Aeginetas rogemus qui vicem nostram ulciscerent. Thebani quoniam nulla quam hæc visa est delicti potior sententia: protinus misere ad Aeginetas orandos auxilia tanquam proximis ex dei oraculo. Illi petentibus his auxilia dixere se mittere cum eis Aeacidis. Societate Aeacidarum freti Thebani cum lacerassent Athenienses adcepta offensione adversæ pugnae: iterum auxilia virorum remissis Aeacidis oraverunt. Quorum prece moti Aeginetæ tum magnitudine operum inflati: tum pristina inimicitia quam gessere cum Atheniensibus memores: bellum illis haud indictum intulerunt. Nam cum Athenienses Bœotii incumberent: ipsi longis navibus in Atticam traicietes cum alios multos populos in cætera ora maritima in Phalerum diripuerunt magnam ex hac re calamitatem Atheniensibus adferentes. Inimicitia autem quam Aeginetæ adversus Athenienses debebant ex hoc initio extitit. Epidaurii cum sua ipsis terra nihil redderet: de hac calamitate delphicum consulere oraculum. Quibus Pythia iussit ut Damiae & Auxesie simulacra erigerent: & postquam erexisset melius secum actum iri. Sciscitantibusque Epidauriis utrum ex ære facerent illa an ex lapide: respondit se e neutro fieri sinere: sed eligno Oleagino: Oleæ tamen non oleastri. Rogabant igitur Epidaurii

Iuris æquabilitas.
Athenienses tyrannide liberati.

Tanagraei.
Coronæi.
Thespienses.

Alopus.
Alopus quatuordecim suscepisse liberos Diodorus Siculus in Sicilia in Thebe. Aegina.

Phalerus vrbis direpta.
Epidaurii.
Aeginetarum odia in Athenienses.

Athenienſes ſibi ſibi permitteret oleā incidere: quæ ſcilicet Oleas illas ſacrificatiſſimas eſſe exiſtimarent. Fertur etiā nuſq̄ gē
 athenis eē di tium niſi Athenis illa tēpeſtate oleas fuiſſe. Athenienſes ſe ve
 cebantur. ro dixerunt conceſſuros hac duntaxat lege ſi quotannis illi ſa
 cra Mineruæ vrbanae & Erictho Adferrent. Adcepta cōditio
 Simulacra ex ne Epidauri: quæ rogabant impetrauerunt: & ſimulacra ex his
 oleis. oleis fabricata ſtatuuerunt: terraq; ſua fructum eis ſerente quod
 cōuenerat Athenienſibus perſoluebant. Eo tēpore atq; ſuperio
 ri Aeginetæ Epidauriis parebāt tū in aliis: tum vero in litibus
 q̄s Aeginetæ inter ſe vel auctores vel rei illuc ſe conferentes a
 gebant. Verū ex eo tempore fabricatis nauibus nullo conſilio
 vſui ab Epidauriis deſciuerūt. Factiq; hoſtes ac mari potiti cū
 Damia Auxelia. Oea. alias clades inferebant: tū ſimulacra Damia & Auxelia ſurti
 puerunt: eaq; aſportata in regionis ſuæ mediterraneo loco ſta
 tuerunt: cui nomen eſt Oea viginti ferme pcul ab vrbe ſtadiis
 Hoc in loco illis erectis ſupplicabāt ſacrificiis atq; iocundis
 choris mulierū denis viris vtriq; dæmonū adſignatis: q; cho
 ris præeſſent: Nā chori neminē virum nuncupabant: ſed indi
 genas fœminas: quæ ceremoniæ apud ipſos quoq; Epidaurios
 fuerant. Surreptis ſtatuſ Epidauri quod fuerant pacti Atheni
 enſibus non ſoluebant. cuius rei cū a nunciis Athenienſiū ad
 mouerentur: reddidere rationē cur iniuriū non eſſent. Se. n. quā
 Athenienſes Aeginā ad re petenda ſi mulacra miſſi diu apud ſe ſtatuas habuiſſent: quod cōuentū erat exoluſſe: ei
 dem iam viduatos nō debere exoluere. Sed Aeginetas qui illas
 haberent a quibus id exigī iubebant: ad eas repetendas Aegi
 nam Athenienſes miſere. Aeginetæ negare quicquam negociū
 e. ſe cum Athenienſibus. Poſt repetita ſimulachra Athenienſes
 aiunt triremē miſſam publice cū ciuibus quibusdam: qui Aegi
 nam cū venerunt ſimulacra tanquā e ſuis lignis facta conatos
 eſſe ſe ſuis ſedibus emolūt vt aſportarent. Cūq; eo pacto penē
 nequirent circūdatiſ funibus trahere tentaiſſe. Sed dū trahūt
 Mutuā Athe niensium ce des. tonitruū & cum tonitruo terræmotum extitit: Ea q; de re il
 los remiges qui trahebant ſimulacra ab his amentiū eſſe cōue
 ſos. & hoc morbo ſeſe tāq; hoſtes mutuo trucidaiſſe: donec vn⁹
 ex omnibus relictus eſt: qui ad Phalerū ſe recepit. Athenienſes
 ita rem geſtā eſſe memorāt. Aeginetæ negant illos vna cum na
 ui veniſſe. Facile. n. ſe vnam nauim atq; adeo cōpluſculas etiā ſi
 ſibi nullæ fuiſſent: naues fuiſſe propulſaturos: ſed cū compluri
 bus in ipſorū terrā inuaſiſſe ſe vero ceſſitit: nec pugna nauali cō
 tendere voluiſſe: qui tamen planū facere nequeunt. An quia im

pares ſe eſſe ad pugnandū agnoſcerent: ceſſerint: an volētes p
 miferint illos facere qd fecerūt. Athenienſes quoq; quoniā nulli
 ppugnatores obſtarent: egreſſos e nauibus ad ſimulacra ſe cō
 uertitit: & cū ea e ſuis veſtigiiſ amoliri nequirent: ita circūdatiſ
 reſtibus trahere conatos donec illud ambo ſimulacra cōtrahūt
 fecere rem apud me fide carentē alicui alteri credibilē. Aiūt. n.
 illa procubuiſſe ſibi in genua: atq; ex eo tēpore ſemp genu iux
 ta permanſiſſe. Et hæc quidē Athenienſes feciſſe: ſe vero q; au
 dirent ſibi bellū ab Athenienſibus illatū iri: pparaiſſe argios vt ſi
 bi aduerſus Athenienſes in æginā deſcēdentes adēſſent auxi
 lio: eoſq; cū latuiſſent hoſtē in traiciendo ex Epidauo inſulā
 in Athenienſes: q; nihil præſciſſent a nauibus diſcluſos irruiſſe:
 & interea tonitruum ipſiſ terræ motūq; extitit. Hæc ab argis
 Aeginetiſq; cōmemorātur. Athenienſes quoq; conſitentur vnū
 omnino e ſuis incolumē in atticā reuertitit: quē tñ argi aiūt ſu
 perſitem fuiſſe ex Attico exercitu quē ipſi proſtigaiſſent eundē
 Athenienſes demonio incolumē nihilo ſerius periſſe referunt
 hunc in modū. Cū Athenas ſe recepſſet: Cladēq; renunciaſſet:
 vxores eoꝝ (q; aduerſus Aeginā profecti fuerant) indigne ferē
 tes vnum ex omnibus eſſe reducē circūfulas hominē prehen
 diſſe: ac Fibuliſ veſtimentoꝝ pupugiſſe percōctantes ſingulas
 vbi ſuus vir eſſet atq; hoc modo hunc fuiſſe cōfectū. Idq; factū
 mulierum viſum eſſe Athenienſibus ipſa clade triſtius. In quas
 cū alia ratione animaduertere nō poſſent veſtē illarū in iadem
 mutauerunt. Nā antea Doridē veſtē gerebāt Atticæ fœminæ
 ſimilimā corinthiæ. Itaq; mutauerūt in lineā ne Fibuliſ vtē
 tur: q̄q; reuera ſi ratione vtamur nō ias olim veſtis fuit ſed caira
 quoniā ois priſca veſtis fœminarū græcarū eadē erat quæ nūc:
 q; Doridē adpellamus. Præterea argi & Aeginetæ idem adhuc
 factitāt: apud quoꝝ vtroſq; mos eſt Fibulas faciēdi ſeſcuplas
 q̄tunc menſura cōſuetuerat: quas præcipue fœminę eorū tēpliſ
 deorū conſecrare ſolent: neq; aliud quicquā Atticū illic offerre
 ne vrceū quidē ſed ex hollis gentilibus in poſterū ibidē potare.
 Eoꝝ contentioniſ proceſſere Argiæ atq; Aeginetæ mulieres
 cū Atticis: vt ad meā vſq; etatē Fibulas geſtauerint q̄ antea grā
 diores Odioꝝ principiū Aeginetarū in Athenienſes hoc quēad
 modum cōmemoratum eſt extitit. Cuius rei circa ſtatuas geſtæ
 memoriā retinētes Aeginetæ. libenter Thebanoz; rogatu auxi
 lium tulere Bœotiis: qui cū maritima Atticæ vaſtarent Atheni
 enſiq; aduerſus Aeginā expeditionē inirēt: aduenit e delphis

Vxores mari
 tos repetētes
 Vxorū au
 dacia.
 Fibuliſ non
 vti mulieres.
 Ias veſtis.
 Atticarū ve
 ſtes.
 Doris veſtis.
 Corinthia
 veſtis.
 Caira veſtis.
 Aeginetarū
 in Atheniē
 ſes odiorum
 principium.

oraculū vt ab Aeginetis lædendis triginta annos abstinere:
 tricesimo anno cum phanū Aeaco dicassent bellum cum Aegia-
 netis inchoarent: ad votū eis re successura. Sin bellū continuo
 inferrent: fore vt inter ea multa detrimenta acciperent & infer-
 rent: sed ad extremū illos subigerent. Hoc oraculū ad se Athe-
 nienſes adlatū vbi audiere: eatenus ei obtēperandū cōsuerunt:
 vt Aeaco phanū dicarent: quod nunc in foro extructū visitur:
 sed triginta annis nō esse abstinendū q̄ videlicet audissent eē
 fatale multa se passuros indigna ab Aeginetis si bello abstine-
 rent. His tamen ad vlciscendū separantibus Lacedæmoniū fa-
 ctum extitit impedimento: Si quidē Lacedæmoniis audito cō-
 mēto Alcæonidārū erga Pythiam & quæ egisset Pythia in
 ipsos atq; Pisistratidas duplicē se iacturā fecisse animaduerte-
 bant: q̄ & suos hospites in patriā eiecissent: & nulla sibi ex hoc
 facto gratia ab Atheniensibus haberetur. Præterea oraculis vs-
 gebantur denūciantibus multa ipsis & indigna ex Atheniensibus
 futura: quorū an hac securi fuissent p̄sertim ex eo qd̄ a Cleo-
 mēne spartā reuerso didicerāt. Etenī Cleomenes potitus est
 ex Arce Atheniensium oraculis q̄ a Pisistratidis prius possessa cū
 expellerētur relicta fuerant in tēplo. Ea Lacedæmonii vbi per
 Cleomenē adcepere & animaduertebant Atheniensēs: angescē-
 tes: nec ad ipsos obtēperādū vllō modo esse aiatos. Præterea ge-
 nus Atticū quod sub tyrānis fuisset infirmū: & ad parēdū prop-
 tum: nūc parta libertate ipsis par existerēt: Hæc oīa cōsideran-
 tes aduerserūt Hippia Pisistrati a Sigeo Hellespōti: quo pisistra-
 tidæ cōfugerant. Postq̄ Hippias aduersus adfuit adicitis etiā
 aliorū sociorū nūciis ita spartiatæ apud eos verba fecere. Ag-
 noscimus viri socii nos haud recte egisse: qui emētis oraculis
 inducti viros qui erāt nostri in primis hospites: quicq; in animū
 inducebāt prebere nobis Athenas obnoxias e patria eiecimus
 & cū hæc fecerimus tñ ingratā populo urbē tradidimus: qui
 posteaq; per nos liberatus respexit nos pariter ac regē nostrū p̄
 dedecus detrimentūq; eiecit: inflatusq; superbe famā auget: p̄-
 cipue quidē Bœotios suos finitimos atq; Chalcidēs didicil-
 se qui ipsi sint: sed fore fortassis vt alius qs si peccauerit idē di-
 scat. Quare quoniā in illis agendis peccauimus: nūc demus o-
 perā vt illuc vna vobiscū cūtes suppliciu de illis sumamus: hæc
 n. de causa Hippia & vos e sua quosq; vrbe aduersimus: vt pu-
 blico consensu & cōmuni exercitu reducētes hūc Athenas: red-
 damus ei q̄ abstulimus: hæc Spartiatæ: q̄ cū alii socii nō proba-

Atticū gen⁹
 sub tyrannis
 infirmum.

rent: cunq; silentiū agerent Corinthius Soscicles ita locutus est
 Eo tēpore cœlū sub terra ac terra supior cœlo erit: hominesq;
 domiciliū in mari habebūt: quo tēpore vos Lacedæmonii reb⁹
 publicis euerſis Tyrānides in vrbes intrōducere conabimini:
 nihil est in rebus humanis neq; iniustius neq; magis mortiferū:
 quod si bonū vobis videtur ciuitates subelie Tyrānidi: ipsi vo-
 bis principes Tyrannū cōstituite: atq; ita vt alius cōstituatis o-
 perā date. Nūc ipsi tyrannorū expertes & ne id in sparta cōtin-
 gat vehementissime cauētes: hoc i socios studetis efficere. Qui
 si essetis vt nos sumus experti: meliorē (quā nūc facitis) de hac
 re diceretis sententiā. Nā ista res apud corinthios ciuitatis per-
 turbatio fuit. Cū esset apud eos paucorū regimē: & hi qui Bac-
 chiadæ vocātur vrbe incolerēt: vltro citroq; inter eos matri-
 monia cōtrahebātur. Horū vni nomine Amphioni nata est fi-
 lia clauda: cui nomē erat Labda: quā quoniā nemo Bacchiada-
 rū duxere volebat: duxit Eetion Echecratis e petra quidē tri-
 bu sed oriūdas a Lapithe ac Cænide. Qui cū neq; ex hac mulie-
 re neq; ex alia tolleret liberos missus ē delphos cōsulēdū de p̄-
 le. Eū introeuntē statim Pythia his verbis cōpellauit.
 Eetion te nemo (licet sis tantus) honorat
 Conceptū pariet saxū graue Labda monarchos.
 Qui cadet in ciues emendabitq; corinthum.
 Hoc oraculū quod Eetioni redditum est eodem tendebat quo
 alterū antea Bacchiadis redditū haud prius intellectū q̄ hoc re-
 nunciatum est in hæc verba.
 Concipit in petris aquila enixura leonem:
 Robustum sæuum: genua & qui multa resoluet.
 Hæc bene nunc animis versate corinthia proles:
 Qui colitis pulchrā pallenē altāq; corinthum.
 Id oraculū cū ad eā diē fuisset indeprehensum: simulatq; ex hoc
 Eetionis patuit eodē vtrunq; pertinere silētio suppressere aio
 futurū Eetionis filiū extinguendi. Et primum mulier enixa est
 miserunt e suo numero decē viros ad tribum: in qua habitabat
 Eetion: qui puerū extinguerent. Isti postq; ad petrā peruenere:
 & ad Eetionis atriu adcessere: puerū petunt. Labda cur venis-
 sent ignara paternæq; beneuolentiæ causa venisse eos rata ad-
 fert filium & in vniū eorum manū porrigit. Erat autem inter
 viā constitutum: vt q̄ primus eorum puerū cepisset: is humi il-
 lum adlideret. Verum diuina quadā fortuna puer ei viro cui a
 Labda tradit⁹ erat adfuit. Quā rē illi cōsiderāti miseratio subiit

Soscicles
 Tyrannis.
 Tyrannidis
 malum pul-
 cherrime scri-
 bit zenophō
 in dialogo
 de Tyranni-
 de.
 Bacchiadæ.
 Amphion.
 Labda,
 Eetion.
 Labdæ filius.
 Labdæ filii
 miseratio.

pueri occidendi. Sic misertus alteri tradidit & ille tertio atque ita deinceps per manus traditus infans per omnes decē trāiit: ac nemine interimere volēte rursus matri ē redditus. illi egressi atq; ante ianuā stantes alius aliū incusabant: castigabantq; sed primū p̄cipuā: qui ex cōuento non fecisset donec interiecto tēporis spacio placitū est vt rursus introgressi oēs fierent participes cædis sed necesse erat ex Eetionis stirpe germinari Corintho perniciē. Nam Labda stans pro foribus hæc omnia exaudiebat. Eoq; metuens ne illi immutata voluntate adceptum rursus puerum interimere aspportauit. & in mensura frumentaria occuluit: qui locus visus est minime inuestigabilis: cū sciret illos si rediret ad inuestigādū puerū omnia scrutaturos: vt & cōtigit. Nam introgressis & scrutantibus vbi nō adparuit: visum est eis abeundū: atq; iis a quibus missi essent dicendū se cūcta que illi mandassent perpetrasse. Atq; ita reuersi dixerunt. Post hæc Eetionis filio crescenti impositū est nomē Cypselo ob periculum hoc quod deitauerat in Cypsela. i. mensura frumētaria. Vbi in virilē adoleuit ætatē: cōsultenti oraculū delphis anceps est redditum: quo fretus Corinthum adgressus occupauit. Oraculum autem hoc erat.

Vir locuples nostras hic qui descendit ad ædes.

Cypselus Eetides claræ rex esto Corinthi

Ipse & eo cogniti sed nulli deinde nepotes & oraculū quidem hoc erat Cypselus vero tyrannide potitus talis extitit: vt Corinthiorum multos insecutus sit: multos pecunia: longē plurimos anima priuauerit. Cui cū triginta regnasset annos bene vita defuncto successit in tyrannide filius Periander: qui inter initia mitius agebat q̄ pater: sed vbi per nūcios cōsuetudinē habuit cū Thrasymbulo Mileti tyrāno multo magis quā pater crudus effectus est. Misso. n. præcone Thrasymbulū interrogauit quārōne ipse rebus tutius cōstitutis ciuitatē pulcherrime gubernaret. Thrasymbulus eo qui a Periandro missus erat extra opidum educō ingressus est rus quoddā satū & vna cū nūcio segetem

interambulans sciscitabatur hominē de suo aduētū e Corintho detruncans atq; abiiciens: & quāq; videbat spicā inter alias exstantē donec segetē formosissimā atq; densissimā hūc in modū corripit p̄diūq; illud peruagatus nullo verbo reddito præconē remisit. Reuersus Corinthum p̄co auido p̄ceptionis audiendæ Periandro negauit sibi quippiā respondisse Thrasymbulū mirari q̄ se ad virū vesanū Periander misisset: & sua ipsius destruentē cussisse ait Vt

Labdæ filius in mensura frumentaria occuluit.

Cypselus. Cypsela. i. mensura frumentaria.

Cypselus Periandri pater Vide Laertiu in primo. Periander. Thrasymbul⁹.

Spicarū de truncatio.

T. Liui⁹ i primo Targniu supbū papa uerum capita hoc pacto de cussisse ait Vt

exponitq; quæ ex Thrasymbulo vidisset Periander id qd̄ a Thrasymbulo actū erat intellegens atq; interpretans sibi ab illo p̄ceptū vt eminentissimos quosq; populariū interimeret: tunc vero omnē in ciues sæuiciā exercuit interficiendo ac persequēdo cōsumans id quod a Cypselo fuerat omissum. Adeo quidē vt vno die vniuersas mulieres Corinthias exuerit pp̄ Melissa vxorē suam. Nā cū ad Thesprotos qui sunt ad flumen Acherontē mississent nūcios sciscitātū mortuorū oraculū de hospitis depositō: Melissa adparens negauit se indicaturā aut dicturā vbi nam depositū esset collocatū quoniā ipsa algeret quia nuda esset: nihil. n. sibi prodesse vestes cū quibus sepulta vtpote nō cōcremata: cuius rei quod vera loqueretur testimonio: foret qd̄ Periander in frigidū furnū panes ingessisset. Hæc Periandro renūciata ob illud argumētū fidem fecere: q̄ ipse cū Melissa quis defuncta coierat. Itaq; statim post eū nunciū per p̄conē edixit vt oēs Corinthiæ mulieres ad Iunonis tēplū p̄darent: eo tanq̄ ad diē festū quā ornatissime poterāt cūissent mulieres istæ dispositis clā satellitibus eas oēs sine discrimine exiit ingenuas pariter & ancillas atq; eas vestes ad foueā cōportatas: Melissa p̄cādo cremauit. Hæc vbi fecit & nūcios iterū eosdē misit: tūc ei Melissa Idolū hoc est inanis imago exposuit vbinam depositū hospitis conlocasset. huiusmodi est tyrānis Lacedæmonii vobis & taliū operū: Eoq; nos Corinthios cū magna admiratione cōcepit simulatq; vidimus vos adcessisse Hippia tū vero maior nūc dū ista dicitis. Propterea deos græcorū inuocantes testamur apud vos ne velitis tyrānides in ciuitatibus cōstituere: quas nō extinguitis: sed excitatis p̄ter æquitatē dū Hippia reducit: in quo scitote Corinthios vobis non adsensuros. hæc Soficles Corinthiorū legat⁹: quē excipiēs Hippias eosdē quos ille deos inuocādo dixit cū ceteros tū p̄cipue Corinthios desideraturos Pisistratidas dū venissent dies quibus expiare se ab Atheniēsisibus neqret hæcenus respōdit Hippias: quoniā oracula illa ipse p̄ ceteris nota haberet. Cæteri locii qui antea silentiū tenuerūt: audito Soficle liberius p̄ se quisq; in vocē erūpentes: accedere sententiæ Corinthiorū: obtestariq; Lacedæmonios ne qd̄ agerēt noui aduersus græcā ciuitatē. Ita ab ea re cessatū est. Hippias illinc p̄fectus offerēte sibi Amynta Macedone antemūthē: & Thessalis Iolcon: neutrum adcipere voluit: sed rursus ad Sigeū cōcessit: qd̄ armis Pisistratus a Mitylenæis eripuerat: eoq; capto tyrānū ibi cōstituit Hegesistratū filiū Nothū ex mu-

sexto Tar. ei⁹ filio quid de Gabinis eēt agēdū p̄ tuto renunciaret Epistola thrasymbuli ad Periandrū extat apud. D. Laertiū in prio. Melissa ait Laerti⁹ in. I. Lysis quoq; dicebatur. Thesproti. Acheron. Periander cū defuncta cōcubuit Corinthiæ Mulieres denudatæ. Melissa cremata.

Soficles.

Amyntas. Antemus. Iolcus. Hegesistrat⁹.

Achilleū op.
 Iliensis ager.
 Alcaeus fu-
 giens.
 Melalippus
 Alcaei fo-
 dalis.
 Hippias.
 Athenienses
 nūcii ad Ar-
 taphernem.
 Artaphernis
 ad Atheniē-
 ses respōsio.
 Aristagoras.
 Persae neque
 lanceā neque
 scutū in vsu
 habent.
 Facilius mul-
 tos q̄ vnū de-
 cipere.
 Melanthius.
 Malorū Gre-
 cis & Barba-
 ris initium.

tere Argia qui tamē q̄ a Pisistrato adceperat nō tenuit sine p̄-
 lio: nā dū inter Mitylenāos ac Atheniēses pugnatū est: hos ex
 opido Achilleo: illos e Sigeo prodeūtes hos repetentes regio-
 nē illos refellentes hac rōne quod dicerent nihilo magis iuris
 esse Aeolibus in agrū Iliensem q̄ sibi ac cæteris grecis qui Me-
 nelao in raptū Helenes operā nauassent. his assidue bellātibus
 cū alia in p̄liis gesta sunt: tum illud qd̄ Alcaeus poeta in p̄lio
 quod cōlatis lignis gerebatur vincentibus Atheniēsis: ipse
 quidē fugā se mandans euasit: sed armis eius potiti sunt Athe-
 nienfes: quę apud templū Mineruę in Sigeo suspenderunt hęc
 rem Alcaeus carmini mandantē in Mitylene reposuit indicās
 Menalippo sodali suā calamitatē. Mitylenāos tamē atq; Athe-
 nienfes rediit in gratiā Periantē Cypseli: qui delectus arbi-
 ter ita eos recōciliauit: vt vtriq; ea colerent q̄ haberēt. Atq; hoc
 modo Sigeum factū est Atheniensū. Hippias posteaq; Lacedæ-
 mone in Asiam abiit: cūcta agitabat in simulando Atheniēses
 apud Artaphernē atq; omnē operā dando vt Athenę in illius
 ac Darii venirent potestātē. Quę agitantē Hippia cū adcepis-
 sent Atheniēses: mittūt Sardis nuncios ad diuisuandū Persis
 fidem habere exulibus Atheniēsis. Sed Artaphernes iubere
 Atheniēses (si salui esse vellēt) rurū Hippia reciperēt. Atheniē-
 ses eā cōditionē recusare: & malle p̄fessū esse Persarū hostes: dū
 ita apud Persas insinulatur: atq; ita animati sunt Athenienses
 eā cōditionē recusare. Hoc interim tēpore Milesius Aristago-
 ras a Cleomene Lacedæmonio reiect⁹ e Sparta Athenas venit.
 Nā ea ciuitas inter cæteras p̄pollebat ad quā ciuitatē vbi venit
 Aristagoras vbi eadē q̄ in Sparta cōmemorauit de cōmodis q̄
 essent in Asia: deq; Persico bello q̄ neq; scutū neq; lācēā in vsū
 haberēt: facileq; essent ad capiendū. Hęc ille referēs ea quoq;
 addebat Milesios esse Atheniēsū colonos quos æquū esset ab
 eis liberari q̄ multū pollerēt. Deniq; nihil nō pollicebat oibus
 p̄cibus obsecrās q̄ tātopere cupiebat donec eos induxit. Faci-
 lius. n. ei visum est multos decipere q̄ vnū: q̄ si Cleomenē solū
 fallere nō potuit: id tñ in triginta milibus Atheniensū effecit.
 Itaq; Atheniēses p̄suasi decreuerē viginti naues Ionibus auxi-
 lio mittēdas. Melanthio illis p̄fecto viro inter populares omni
 in re spectato. Hęc classis initiū malorū extitit Grecis pariter &
 Barbaris. Ante cuius egressū Aristagoras reuectus Miletū ex-
 cogitauit consiliū: qd̄ in nullā Ionū vtilitatē erat redūdaturū:
 q̄q̄ ne ille quidē hac rōne faciebat: sed vt regi Dario molestiam

adferret. etenim misit quēdā in Phrygiā ad Pæones: q̄ a flumi-
 nē Strimone erāt in captiuitatē abducti a Megabyzo locū at-
 q; vicū p̄ sese incolētes: ad quos vt peruenit nūciis ita verba fe-
 cit. Viri Pæones misit me Aristagoras Miletī tyrānus ad osten-
 dēdā vobis (si obtēpare velitis) salutē. Nūc. n. cūcta Ionīa ab
 rege defecit eadēq; vobis p̄stat facultatē salutis parādā ad pa-
 triā nostrā: per vos quidē vsq; ad mare deinceps nobis iā curā
 erit. his auditis Pæones magnā sane voluptatē adceperūt: sum-
 ptisq; liberis atq; vxoribus ad mare fuga se p̄riuerūt: nōnullis
 eorū p̄ metu illic remeātib⁹. Vbi ad mare puenerē: illinc in Chiū
 trāsmiserē. Quo postq̄ adplicuere eorū vestigia insecutus adfuit
 ingēs eqtatus Persarū: & q̄a eos adseq nō potuit: misit in Chiū
 ad illos vt eodē redirēt. Cuius orōne repudiata a Chiis sunt in
 Lesbū trāsportati. Mox a Lesbīs in Doriscū: vñ terrestri itinere
 se in Pæoniā receperūt. Post hęc ad Aristagorā Atheniēses vi-
 ginti cū nauibus venere ducētes vna qnq; trirēmes Erethriorū:
 qui nō Atheniēsū grā cōmilitiū p̄stabāt: sed debitā ip̄is Mile-
 siis gratiā reddebāt. Nam Milesiū aliqñ pro Erethriis in bello
 Chalcidēsī p̄stiterāt cum Samiū cōtra Erethrios atq; Milesios
 Chalcidēsibus opē tulissent: Aristagoras vbi isti atq; alii socii
 adfuere. expeditionē fecit aduersus Sardis nō tñ ip̄e. p̄ficiēs
 sed Miletī remanēs p̄fectis aliis ducibus Milesiorū s̄re suo Cha-
 rapino ceterorū ciuū Hermophātō. Hac classe Iones vbi puene-
 re Ephesū relicti nauib⁹: apud Coressum (qd̄ est agri Ephesi)
 ip̄i cū ingēti manu sūpris vicē ducib⁹ Ephesiis ad supiora tēde-
 bāt scdm̄ flumē Caystrū tenētes iter illinc supato Tmolō Sar-
 dis adueniūt: easq; occurrēte nemine capiūt: oīaq; eius vr̄bis lo-
 ca p̄ter arcē: q̄ Artaphernes ip̄se tutabat hñs nō exiguas viro-
 copias: q̄ res fuit impedimēto quo minus q̄ ingressi erāt vr̄bem
 diriperēt. Erāt Sardib⁹ dom⁹ plerq; arūdinaceę: sed q̄ latericie
 tñ ex arūdinibus lacunariis hēbāt. Harū vnā qdē e militibus cū
 incēdisset: repēte ignis e domū elapsus totā vr̄bē ab-
 sumpsit Ardente vr̄be & vastante iā extrema incēdio. neclūte
 regressū Lydi & Persarū: q̄cūq; in vr̄be erāt vndiq; circū uēti ex
 vr̄be in forū cōfluūt: & ad amnē Pactolū q̄ mediū forū interflu-
 ens Examētas auri e Tmolō illis defert: deinde flumini Hermo-
 immiscetur & ille marī. ad hūc amnē & ad hoc forū cōglobati
 Lydi pariter & Persę sese defendere adigebant. Iones vidētes
 hostium alios sese tutantes: alios magna multitudīne se obui-
 am ferentes metu perculsi ad montem (qui dicitur Tmolus)

Aristagoræ
 ad Pæones
 nuncii.
 Pæones trās
 portati.
 Atheniensū
 naues ad Ari-
 stagoram.
 Erethrii.
 Charapinus.
 Hermophāt⁹
 Coressum.
 Cayster.
 Tmolus.
 Sardis capte
 Sardis cre-
 matae sunt.
 Pactolus.
 Hermus.

Templum.
Cybeles cōs-
crematum.
Ionum fuga.

Eualcides.
Simonides
Cæius poeta

Caunus vrbs

Cyprii.
Amathusii.
Onesilus.
Gorgus.
Cherſis.
Siromus.
Onesili dol⁹
Gorgus ad
mēdos trāf-
fugit.

Darii ad Io-
nem excussa
in cœlū sagi-
ta oratio.
Verba inter
coenandū ter
oblata Dario

ferreceptunt: atq; illic noctu ad naues crematis Sardibus defla-
grauit vna templū Cybeles indigenæ deæ: cuius prætextu po-
stea Persæ tēpla q̄ in græcia erāt cremauerunt: hoc vbi Persæ q̄
intra halim domicilia habebant rescuerunt: tūcyero ad ferēdā
Lydis opē conuenerunt: nec adepti Sardibus Iones iam illinc
profectos eadē via inlecuti cōperiunt Ephesi: congressiq; cum
illis ex aduerso instructis in fugam eos vertunt multosq; oc-
cidunt & in his cū alios illustres viros: tū Eualcidē Erethiorū
ducem qui donatus laurea in certaminibus fuerat & a Simoni-
de cæio maiorem in modū celebratus. ex ea pugna qui euasere
per vrbes fuere disipati. Et tūc quidem ita demicātū est. Athe-
nienſes aut post hæc desertis profus Ionibus & si per nuncios
Aristagoræ magnopere rogabantur: negauerunt: se auxilio fu-
turos. Quoꝝ societate fraudati Iones (tamen quoniā ista ad-
uersus Dariū egerant) nihilo segni⁹ bellū aduersus regē para-
bant. Helleſpontūq; inuecti: Byzantiū ac cæteras circavrbes in
suam potestātē redegerunt. Inde euecti magnā Cariæ partē in
belli societate ascuerūt. Nā Caunus q̄ prius societate facere re-
cusauerat: vbi Sardis cōflagrarunt: & ipsa Ionibus adcessit. Præ-
terea Cyprii omnes vltro exceptis Amathusiis. Defecerūt autē
Cyprii a niedis in hunc modū. Erat Onesilus quidā Gorgi sa-
laminiorū regis frater natu minor Cherſis filius. Siromi nepos
Euelthōdis pronepos. Hic vir cū sæpenumero antea Gorgum
solicitasset ad rebellandū ab rege: tunc Ionas rebellasse vehe-
mentius vrgere hominē institit. In quo quia nihil proficiebat
obseruato tēpore dū Gorgus opidū egrederetur vna cum suis
militibus eū portis exclusit. Gorgus opido exutus ad Medos
transfugit. Eo potitus Onesilus omnibus Cypriis vt rebellaret
suadebat: persuasus cæteris Amethusios rebellare obnuētes ob-
sitionē circūdedit: Dū hic Amathuntem obsidet Darius vr ei
nunciatū est Sardis captas incensasq; ab Atheniensibus atq; Io-
nibus: & huius cōparandæ Classis atq; rei cōtendendæ fuisse au-
ctorem. Aristagorā Milesium. Fertur cū primū hic audiuit: lo-
nes nihil fecisse: probe sciens non fuisse illos p̄contentu sui re-
bellaturos. Deinde interrogasse quinā essent Atheniensēs. Id
cū audisset: tū arcū p̄poscisse eoq; sumpto sagittam q̄ imposue-
rat in cœlū excussisse: & ea in aerem excussa dixisse o Iupiter cō-
tinguat mihi vt Atheniensēs vlciscar. Atq; hæc locutus cuidā
famulorū p̄cepisse vt sibi semper adposita coenā ter diceret he-
re memento Atheniensium & cū hoc præcepisset adcito ad suū

cōspectū Histiaeo Milesio: quē ipse diu distinuerat: ita eū fuisse
adlocutus. Audio Histiaeo procuratorē tuū: cui tu miletū demā-
dasti nouas aduersum me res esse demolitū: Viros. n. ex altera
cōtinente persuasit vt Iones sequerētur: qui mihi cōmissorum
pœnas dabunt eosq; induxit ad me Sardibus priuandū. Nunc
igitur vidētur hæccie tibi bene habere: Quoꝝ quidnā sine tuis
cōsiliis actū est: proinde vide ne rursus teipsum in culpā indu-
as. Ad hæc Histiaeus. quod nā inquit rex protulisti verbū. Me
ne consulere rem q̄ tibi sit quippiā siue multū siue parum mole-
stia adlatura? Quid mihi q̄rens ista facere? Aut cuius rei indi-
gens: cui omnia adfunt q̄ tibi? Quē tu omnium cōsiliorū tuorū
communione dignaris. Quod si istud quod ais egit procurator
meus: sic habeto id eū fecisse suo cōsilio. Principio rōnē istam
nō admitto: milesios ac meū pcuratorē q̄ppā rerū nouarū fe-
cisse aduersus statū tuū. Si qd tū huiusmodi faciūt: & tu id qd
est audisti rex intellige qd rei egeris q̄ in ea mari ablegandū pu-
tasti. Nā Iones id agere adgressi sunt postq̄ ego ex ipsoꝝ cōs-
pectu sum amotus: cuius adgrediēdi iā pridē libidine tenebāt.
Quod si ego in Ionia fuissē: nulla p̄fecto se ciuitas cōmouisset.
Proinde nūc p̄pere dimitte me vt in Ioniā cōtendam: oia illic
negocia tibi integrū restitutus: & hūc mileti pcuratorē harū
rerū machinatorē i tuā potestātē redactus. Hæc ex animi tul-
sentētia cōfecero: iuro p̄ deos regios me nō prius exuturū hāc
vestē q̄ indutus in Ioniā descendā: q̄ Sardinia insulā maximā
tibi tributariā redā: Hæc Histiaeus fallēdi grā dicebat. Quib⁹
psuasus Darius hoim dimisit p̄cipiens vt posteaq; ea q̄ spopō-
rat præstitisset: ad se Susa reuertere dū nūcius de Sardibus ad
regē venit: Dariusq; illā rē arcu fecit: & Histiaeu ē adlocutus: Hi-
stiaeusq; ab eo dimissus ad mare se cōtulit: hoc interea oī tēpore
hæc gesta sunt. Onesilo Salaminio Amathusios obsidēti nun-
cius adferē artybiū virū inter persas eximiū cū magna vi psarū
cūsum tenere in cypriū. Quo adeptō Onesil⁹ legatos passim
in Ioniā dimittit ad Iones euocādos: q̄ nō diu in deliberando
ciuitati cū magna Classe ad eū se cōtulerūt. & cū cypriū tenuis-
sent Persæ eodē e Cilicia traiecerūt: terrestriq; itinere Salami-
nē cōtenderūt phœnicib⁹ Classe circūeuntib⁹ p̄montorium q̄
claves Cypri vocātur. His eas facientibus Cyprii tyranni con-
uocatis Ionū ducibus dixere. Viri Iones vobis nos Cyprii op-
tionē damus cū vtris dimicare velitis cū Persis an cū Phœni-
cib⁹: Si terra mauultis cū Persis acie cōfligere iā tēp⁹ ē e nauis

Histiaeus ad
Darium.

Callida ad
fallendū re-
gem oratio.

Histiaei abito

Artybius.

Cyprii claves
Cypriorum
oratio.

Artybius.
Artybii
equis.

Onesilus ad
suū seruum.

Seruus ad
Onesilum.

Artybii
mors.

Stefenor.
Curii tyrān⁹

Onesili mors
Aristocypus.
Solon.
Philocypus
ab Solōe ver

bus egrediēdi: & in acie stādi vt nos vestras ingressi naues cum Phoenicibus dimicemus. Sin cū Phoenicib⁹ fortunā rētare multis facite. quoniā alterutrū opus est eligatis vt q̄tū in nobis sitū est Ionia atq; Cyprus in libertatē vindicē. Ad hęc Iones cōe (inquiūt) Ionīæ cōsiliū nos misit ad mare tutādū. non ad naues tradēdas: quo ipsi cū Persis in terra cōstigerem⁹. Itaq; qdē vbiq; cōlocabimur: vt opa nauemus enitemur. Vos vero debetis q̄lia ab impantib⁹ Medis passi estis reminiscētes viros egregios vos ostēdere. Hęc Iones tūderunt. Post hec Persis in cāpū Salaminū tēdentibus Cyprii reges aduersus alios hostes cōstituerūt alios Cyprios aduersus Persas optimū quēq; Salaminioꝝ ac Solieniū aduersus Artybiū Persarū ducē. Onesilus vltro cōstitit. Insidēbat Artybius equo in armatū erigere se docto. Qd̄ audiēs Onesilus ad satellitē suū (Erat. n. ei satelles sane q̄peritus rei bellicæ & alioqui solertiæ plenus) Ando (inqt) Artybii equū edoctū se erigere & pedibus simul atq; ore eum in quē agit p̄ficere p̄inde tu p̄pere inita ratione dicitō vtrū malis obseruare equū ne tibi feriēdū an ipsum Artybiū. Ad quē seru⁹ suus. Ego vero (inqt) rex paratus sū & vtrūq; & alterutrū & oio q̄qd̄ impaueris facere. Promā tū qd̄ rebus tuis esse cōducibili⁹ sentiā: regē ac ducē oportere cū rege ac duce certare. Siue. n. ta lem occidas decori tibi fore: siue a tali (qd̄ absit) occidaris qd̄ scdm̄ est dimidiū mali esse. hos vero famulos cū famulis hostiū debere cōstigare. Nā qd̄ ad equū adtinet: nō est cā cur eius artificii extimescas. Recipio. n. tibi eū posthac aduersus naminē se erecturū. hęc illo locuto mox exercitus cōstixerē terrestres nā ualesq;. Et classe qdē Iones eo die strenue pugnantes sup̄uere Phoenices. Samioꝝ tū p̄cipua virtus extitit. In terra vbi cōcur sum est dū acies dimicāt circa impatores hoc actū est vbi Artybius equo cui insidēbat in Onesilū inuectus est. Onesilus vti cōuenerat cū satellite Ipse inuadentē Artybiū ferit eius satellites eq; sublatos pedes in Onesili scutū iactātis hisce in pcutiēs abscidit. quo ictu Artybi⁹ Persarū impator illic vna cū equo corruit Ceteris pugnādo occupatis Stefenor Curii tyrānus nō parum circa se copiarū habēs pdidit socios euriēses: hi Argioꝝ coloni dicunt eē post hoc pditionē statim Salaminii: q; curribusve hebanē idē fecere. Quo ex facto Persæ Cyprii superiores extiterē. Hoc acie in fugā versa cū alii multi occubuerē. tū vero Onesilus Cheris: q; Cyprios ad defectiōnē induxerat. & Soliorum rex Aristocypus Philocypri eius inquā Philocypri: quē Solon

Atheniēsis Cypriū p̄fectus inter tyrānos maxime versibus celebrat. Onesili caput Amathusi quoniā ipsos obsederat: excisū in opidū rettulerūt: ac supra portas suspēderūt. Qd̄ suspēdū cū iā exinanitū eēt: ingressum apū examē sauo referit. ea de re oraculū Amathusius (Nā oraculū cōsuluere) redditū est vt depositū caput humanarēt: Onesiloq; quotannis tāq; heroi sacrificaret. Hoc faciētibus melius cū eis actū iri qd̄ Amathusi ad meā vsq; memoriā faciebant. Iones & alii q; ad Cypriū pugna nauali dimicauerant: vbi did. cere res Onesili pditas: & ceteras Cypri vrbes obsessas p̄ter Salaminē: eā autē Gorgo pristino regi Salaminioꝝ restituisse in Ioniā redire maturauerunt. Ciuitatū Cypriarū diutissime obsidionē Sole ptulit: sed eā Persę qnto mēse q̄ obsidere cōperūt: circū suffollo muro expugnauerunt. Ita Cyprii cū annū liberi fuissent: denuo in seruitutē snnt redacti. Ac Daurises qui filiā Darii in matrimoniū hēbat. Hymæesq; & Oranes atq; alii Persarū duces & ipsi filias Darii i matrimonio hntes p̄secuti eos Iones q; aduersus Sardis expeditionē fecerāt postq; in naues repulerūt plio victos dehinc inter se p̄titi sūt vt bes q̄s expugnarēt: Daurises qdē cōuersus ad vrbes in Hellepōto litas: cōcepit Dardanū: cōcepit Abydū & Periopē Lāpsacū & Peson singulas dieb⁹ singulis. Cui a Pese ad vrbē Pariō cōtēdētī nūcius adferē Cares cū Ionibus sentiētes a Persis defecisse. Igit̄ cōuerso itinere ex Hellepōto aduersus Cariā copias duxit: sed anteq; pueniret de ei⁹ aduētu certiores facti Carij ad colūnas (q; albæ dicūt) cōueniūt: atq; ad anē Marſyā: q; ex Hi driade regiōe defluit i Mæādrū. Ibi coactis Cariis multæ sūt a multis dictę snig: sed optia oim meo iudicio a Pixodoro Mauſoli viro Cyndiēsi q; Sinēsis cilicū regis filiā i matrimonio hēbat ab hoc snia dicebat vt trāsmissō Mæādro Cares flumē a tergo hntes ita demū cū hoste cōgrederēt: vt sublata spe retro fugiēdi atq; ibidē māere coacti redderēt meliores q; natura eēt Verū hęc snia nō puicit: sed illa vt Persis poti⁹ a tergo Mæander cēt: vt si Persæ fugā faciētes euaderēt: tū in flumē incidētes abire nō possent: post hęc cū adessent Persæ: ac Mæandriū trāsissent: ibi sup̄ annē Marſyā Cares plū cōseruere cū Persis acre atq; diuturnū. Ad postremū multitudine hostiū terga versūt. Quo in plio Persarū cecidere duo milia: Cariū decē milia: ex quibus qui effugerunt ad Labridē in Iouis militaris tēplū se receperūt in magnū atq; sacrū lutū Platanorum. Si autē ex his (quos nouimus) Cares sunt qui Ioui militari hostias offerant.

sibus est celebratus.
Onesili caput.

Onesilo tāq; heroi sacrificant.

Sole vrbs.
Cyprii in seruitutem redacti.

Daurises.
Hymæes.
Oranes.
Dardanus vrbs capta.
Abydus.
Periopes.
Pesos.
Parios.
Columnæ albæ.
Marſya fluius.
Pixodorus.
Syenesis.

Iouis militaris templū.

Cares. Huc Cares cū se recepissent: de salute cōsultabāt vtrū sese Persis dedere: an Asiā penitus relinq̄re satius eēt. De hacre cōsultātibus subsidio Venere Milesii cū sociis. Ibi Cares imutata priori volūtate rursus ad bellū instaurādū animant: & cū inuadētibus Persis cōcurrūt: & cū diutius q̄ prius dimicādū esset: fugātur multis cāsis Milesioꝝ p̄cipue post adceptā calamitatē hāc Cares copiis reparatis repugnauerūt. Audiētes. n. vrbes suas in ualūm iri a Persis insidias illis in via: q̄ in Mylassa fert collocauerūt auctore Heraclide Ibanollæo viro Mylaffenſi: In eas insidias Persæ noctu incidētes obrūtati sunt cū ducibꝰ suis Daurise & Hermoge & Sisamante necnō Myrse Gygis filio. Hūc in modū interiere hi Persæ Hymæas aut q̄ ipse erat ex insequētibus Ionas q̄ aduersus Sardis militauerāt: ad Propōtidē conuersus cœpit Cion & Mysiā. Hac expugnata audiēs Dorisen relicto Helleſpōto tēdere aduersus Cariā omiſſa Propontide: in Helleſpontū ducit exercitū. Cœpitq; Aeoles oēs q̄ orā Iliadē incolūt: Cœpit itē Gergithas q̄ a priscis Teucris relicti fuerāt. Has gētes cū cœpiſſet Hyemæas morbo deceſſit Troade: & hic qdē ita mortē obiit. Artaphernes at Sardū p̄fectus & Otanes tertio dux aduersus Ioniā cōfinēq; Aeolidē delecti impatores cœpere ex Ionia qdē Clazomenas: ex Aeolia vero Cumā. Quibus opidis captis Aristagoras Milesiꝰ vbi hoc adcepit: nō erat cōpos mētis vt q̄ pturbasset Ioniā: & magna negocia cōfudisset. Itaq; cernēs hāc vbi cōstitit ei rē effici nō posse: nec Dariū regē supari: de fugiēdo deliberabat: cōuocatisq; suæ factionis hoibus cōsulebat satius fore eis si Mileto expellerent in septētrionalia loca aliqua pfugere ducētes Coloniā vel in Sardiniā vel in Myrcinū Hedonū: quā Histiaeus a Dario donatus mœnibus struxerat. hāc Aristagoras p̄cōctabatur. Verū Hecateus Hegesandri vir Logophceos negabat Coloniā alterutro deducendā. Sed si Mileto eicerētur mœnia in Lero insula ædificāda: atq; illic quiescēdū Deide illinc miletū eē remeādū: Hoc cōsulebat Hecateus. Sed Aristagoras cuiꝰ snia p̄cipue erat abeūdū in mircinū demādāta mileto pythagoræ viro inter populares p̄bato p̄curatore Mileti ipse sumptis secū oibus volūtariis in thraciā nauigauit regionēq; optinuit ad quā cōcesserat. Ex ea p̄fectus cum vrbe obsidet tam ipse q̄ eius exercitus a thracibus tā & si illic adcepta fide excedere volentibus interemptus est: Et Aristagoras quidem qui ioniam ad defectionem induxerat ita oppetit.

Mylassa.
Heraclides.
Daurises.
Hermoges.
Myrſes.
Hymæas.

Aeoles.
Gergythæ.

Clazomenę.
Cuma.

Myrcinus
vrbs.
Hecateus.
Leros.

Pythagoras
Mileti procurator.
Aristagoræ
mors.

Herodoti Halicarnassici Historiarum Liber Sextus: qui inscribitur Erato Laurentio Vallense Interprete.

Aristagoras quidē Ionicæ rebellionis auctor ita oppetit. Histiaeus autē Mileti tyrannꝰ a Dario com meatum adeptus Sardis venit eo cum venisset e Sufis interrogatus ab Artapherne Sardū p̄fecto: quidnā ei videatur Iones ad rebellandū induxisse. & cum negaret se id scire qn̄ imo mirari quod actū esset tāq; eius rei profus ignarus. Artaphernes qui eū fuisse artificem cōperisset: in idipsum intuēs inquit. Histiaee sic res hęc se habet hunc calceum tu quidem consuisti. Aristagoras autem sibi induit hoc Artaphernes ad rebellionem pertinens dixit. Quē Histiaeus tāq; rei gnarū veritus prima statim nocte fuga se ad mare proripuit: regem Dariū frustratus. Cui Sardiniā insulā maximā in illius potestatem redacturū se pollicitus: subiit primas partes Ionici belli aduersus Dariū gerēdi. Is cum in Chiū transmississet: a Chiis in vincla coniectus est exploratū habentibus eū a Dario illuc isse ad res nouas moliendas. Sed vbi oēm cognouere rationē q; regi hostis esset: hominem soluerunt. Ibi interrogatus Histiaeus ab Ionibus cur ita prompte vt a rege deficeret Aristagoræ delegasset: & tanta clade Iones adfecisset: non dixit causam penes illos merito fuisse: sed regē Dariū cōstituisse Phœnices e sedibus suis amotos in Ioniā transferre: & Ionas in Phœnicē. & hac causā lras se misisse. Cū nihil oino rex cōstituisset: ipse Ionas terrefaciebat. Post hęc ad Persas q̄ Sardibus erant: literas dant tāq; secū antea de rebellionē cōlocutos: quas literas fecit per nūciū quēdam Hermippū Artaniteū. Eas Hermippus non ius ad quos dabantur reddidit: sed Artapherni: Ille omnibus q̄ agebatur cognitū iubet Hermippum & eas reddere quibus Histiaeus mittebat: & q̄ vicissim a Persis ad Histiaū respōderēt sibi dare. ita rebus palā factis Artaphernes de multis Persarū supplicii sumptis: & Sardibus quidem tumultus extitit. Histiaeus autem hac spe lapsus exoratis Chiis Mileti reductus est: sed Milesii libenter etiā Aristagora liberati nullo pacto animū inducebāt ad aliū tyrannū illuc recipiendū vtpote gustata libertate: a quibus Histiaeus sub noctē conatus introire Miletum a quodam Milesio in femore vulneratus est. Ita reiectꝰ a patria sua rursus se recepit in Chiū: atq; illinc quo

Histiaeus ab
Artapherne
interrogatꝰ.

Prouerbiales
sentētiæ hūc
Calceū qui
dē tu cōsuisti
Aristagoras
calceū sibi in
duit.
Histiaeus in
Chiū.
Histiaeus a
Chiis in vin
cla cōiectus.

Hermippus.

Histiaeus in
Miletum.

Libertas
gustata.

Histiæus apud
Mitylenæos.
Phœnices
prôptissimi.

Cyprii.
Cilices.
Aegyptii.

Ladâ insula.

Prienenfes.
Theii.
Chii.
Erithrei.
Phocenses.
Lesbii.
Ionice naues
Barbaræ na-
ues.

Persæ ad Io-
nii tyrannos.

niam Chios ad tradendas sibi naues inducere non poterat: traiecit Mitylenæ: Lesbiiq; vt sibi traderent naues persuasis octo illorū triremibus armatis byzantiū remigauit. Ibiq; subsidens nauigia q̄ e ponto pdibant intercipiebat: p̄ter eorū qui se paratos obsequi sibi adsentiebātur. Histiaeo & Mitylenæis hæc agētibus aduersus ipsam Miletū ingens exercitus hostiū. Classarius pariter & terrestris in expedito erat. Duces. n. Persarū coactis in vnū copiis cūcti in eā contendebāt minoris cætera opida facientes. Inter Classarios prôptissimi erant Phœnices: cū quibus militabant & Cyprii recens subacti & Cilices & Aegyptii. Hos aduersus Miletū & cætera Ionîa venturos cū adcepissent: Ionii miserunt: suos quiq; primores ad cōmune græciæ cōsiliū. Quibus in eū locū coactis atq; deliberātibus visum nullas debere terrestres copias aduersus Persas cōtrahi: sed Milesios incenia per se ipsos futuri tutari: cæteros Classem instruere nulla nauī prætermissa instructaq; classe primo quoq; tempore cōtractos apud Ladâ ante Miletū pugna nauali decernere. Ladâ aut̄ parua quædā est insula vrbi Milesiorū obiacēs. Post hæc impletis idē nauibus ad locū præsto fuerūt comitātibus æolibus: qui incolūt lesbii: atq; ita aciē instruxerunt: Cornu qd̄ erat aurorā versus ipsi Milesii cū octoginta nauibus tenebant. His contigui Prienenfes erant duodecim cū nauibus: & Theii cum tribus Theiis: Chii cū cētum. Vltra hos locati erant Erithrei & Phocenses. Erythrai quidē cū octo nauibus. Phocenses vero cū tribus. Phocensibus adhærebant Lesbii cū nauibus septuaginta. Vltimo in loco erant Samii cū sexaginta nauibus tenētes cornu occasum versus. In summa omnium numerus trecentæ sexaginta tres triremes: tot fuere Ionice naues: Barbaræ vero numero sexcentæ. Quæ vbi & ipsæ in agrū Milesiū venere: omniq; ei peditatus adfuit: tū vero duces Persarū audita multitudīne nauī lādum extimuerunt ne illos superare: neue Miletum nisi mari potiti essent capere nō possent: & ob id apud Darium adirent periculū pœnæ subeundæ. Hæc reputantes contractis Ionæ tyrannis: qui ab Aristagora Milesio deieci principatu ad medos perfugerant: & tunc aduersus Miletū militabāt Horū quicunq; aderant cōuocatis ita verba fecerūt. Viri Iones qui vestrū de domo regi bene meritis est nunc adpareat. Suos .n. populares quisq; vestrū conetur adducere: ab reliquis sociis eliciēdo illos ac pmissiōne nihil eos q̄ rebellarint molestiq; sēuros: nullas eorum vel sacras vel priuatas ædes incensum iri:

nihil violentius q̄ antea passuros. Sin minus ista facere: sed omnino decernere prælio voluerint hæc eis damna dicite euentura: quæ certe euenient. Ipsos prælio victos in seruitutē rapiendos: liberos eorū a nobis castrandos: virgines in bac̄tra asportandas: terram aliis tradendam. Hæc locutis Persarum duc b^o: Ionum tyranni sub noctem ad suos quisq; populares denunciātū miserunt Iones ad quos in nuncii peruenierunt: contēnere hæc nec animū ad proditiōnē faciendā inducere sibi quisq; soli illa a Persis denunciari existimantes. Hoc simul atq; Miletū Persæ adplicuere gestum ē. Mox cum ad Ladam Iones coacti essent conciliaq; haberentur: & aliq; ab aliis sententiæ dicerentur: Dionysius phocensis dux ita locutus est. Quoniā in summo ancipiti res nostræ sunt viri Iones: vt aut liberi simus aut serui: & quidem tanq̄ fugitiui. si vultis deuitare calamitates: subeundus est nobis in præsentiarum labor: Ita superatis hostibus liberi esse poteritis. Sin autē ignaui fueritis: & ab ordine recesseritis: nullam vestri sp̄e habeo: quo minus pœnas regi rebellionis detis. Sed adsentiamini mihi: & vos ipsos mihi permittite: & ego diis & æquo iuuantibus recipio vobis aut non concursuros hostes aut si occurrerit multo inferiores futuros. His auditis. Ionis sese Dionysio permisere. Ille Classem assidue in cornua producens vt remiges exerceret: subinde loca inter nauigandum variare cogebat: quin etiam propugnatores armatos elice: & reliqua quū diei naues in anchoris stare quotidie laborē Ionibus exhibens ad septimū vsq; diē obtemperātibus: atq; imperata faciētibus. Post eū diem Iones vt pote taliū laborū insueti tum defatigatione tum sole adflicti iter se dixere. Quo nos deorū offēso ista patimur qui desipientes ac mente capti viro phocensi superbo tris naues habēti oīno nos permisimus: eūq; toleramus. Quos ille sumptos p̄dit intolerabilib^o erūnis: quorum multi in morbū inciderunt: multi idem passuri videntur quib^o satius ē quū aliud q̄ hæc mala pati atq; adeo seruitutē si qua futura ē expectare: q̄ p̄senti adflicari. Agite deinceps huic ne obtēperemus. Hæc inter se locutis mox de se nemo illi parere velle: sed tētoriiis: more militari in insula defixis frui vmbraulis: ac nolle naues ingredi: neq; ad munia sua redire: Id ai aduertētes Samiōtū duces: & magnā Ionū cōfusiōnē: putauerūt sibi admittēdā orationē Persarū: quā per nūciū apertuerat Aeaces Sylofontis rogans vt a sociis desicrent: cum præsertim non fieri posse videretur vt regis potentiā superarent: ac p̄be scirēt si præsentem

Dionysius
phocensis.

Labor subeū
dus.

Ignauia:

Aeacis Sylo-
fontis literę.

Darii Classē superassent aliam quincuplo maiorē ad futuram
 nocti igitur occasionē ubi primum viderunt Ionas negātes se
 in officio futuros lucrificandā putauerunt suosq; sacrorū atq;
 priuatorū conseruationem. Aeaces autem cuius orationē admi
 Samii Aeacis fere Samii filius Sylofōtis Aeacis fuit Sami tyrānus ab Arista
 orationē ad mittunt. gora milesio exutus principatu quēadmodū alii Ioniae tyran
 ni. Itaq; posteaq; Phoenices nauigare aduersus Ionas cōeperūt:
 Ionesq; & ipsi naues in cornua digestas producere ac propius
 ventū est praeliūq; cōfertū: Tunc quinā Iones ignaui qui ve
 gregii fuerint haud queo p cōperto scribere: quia alius in aliū
 reicit culpā. Dicuntur tamē Samii quēadmodū cū Aeace cōpo
 fuerant sublati velis ex acie excessisse: Samumq; ab illic prater
 Trierarchi. decē naues: quarū trierarchi permāserūt: dimicaueruntq; nolētes
 dicto audientes esse suis ducibus. Quo ex facto cōmune Sami
 orū cōsilium eis donauit vt ipsorū nomina a maioribus repeti
 Trierarchosq; nomina lapidibus inscripta. ta tāq; egregiosq; virorū in lapide scriberentur: extatq; his lapis
 adhuc in foro. Lesbii vidētes Samios qui iuxta erant: fugā ca
 pessere idem fecere quod Samii. Cū id pleriq; Ionum facerent
 Lcsbii. eorū qui pugnando persistere: Chii præcipue circūuenti sunt:
 & quia nolebāt perfide agere: edita egregia opera oppressi qui
 (vt superius dictū est) centum naues cū adtulissent: singulas cū
 quadragenis propugnatoribus delectorū ciuium & si cernerēt
 pmultos sociorū esse proditores: tamen inique se facturos cen
 fuerunt: vt illorū similes essent. sed relictī cum paucis discursan
 do dimicauerunt: donec cū pluribus captis hostiū nauibus plu
 ribus suarū amissis cū cæteris in terrā suā perfugerūt. Quorū ve
 ro naues inualidę quia laceratę erant Ii Chii insequente hoste
 Chiorū fuga ad Micalē fugientes in pactis terrę nauibus: ac relictis per cō
 tinentē pedestre ter fecerunt: & cū in agrū Ephesium ingressi
 essent: sub noctē ad urbē cōtendebant: cū illic a mulieribus sa
 Ceres legifera. cra legiferae cereris fierent: quos armatos Ephesii ingressos a
 grum suū videntes cū de eis nihil audissent: suspicati fures esse
 & ad mulieres tendere vniuersi ad vim arcendam pcurrerunt.
 Chiosq; interemerunt. Et hi quidē hoc casu occiderūt. Diony
 sius aut phocensis posteaq; res Ionū adicias intellegit captis tri
 bus hostiū nauibus abiit nō iā in agrū phocensem: pbe sciens eū
 in cætera Ionia direptū iri. sed vt erat recta cōtendit in phoeni
 cem. Vbi nauibus oneratis spoliatus: raptaq; ingenti pecunia
 in Siciliā nauigauit: atq; illinc prodeūdo latrocinia agitauit in
 nullum quidē græcorum sed in Carthaginienses a tyrrhenos.

At Persę victis pugna nauali Ionibus miletū a terra atq; mari Miles⁹ capta
 obsederit: suffolisq; muris & omni genere tormentorū admo
 to: eam ab Arce adceperūt sexto q; rebellauerat Aristagoras an
 no: atq; diripuerunt vt defuncta sit ea calamitate quā oraculū
 predixerat. Si quidē Argiis apud Delphos de ciuitatis suę sa
 lute consulentibus Oraculum promiscuum redditum est: quod Oraculū p
 in ipsos quidem Argios tendebat. sed ex adiectione ad Mile miscuum.
 sios. quod quatenus ad Argios pertinet: cū ad eum locum ve Oraculum ex
 nerimus referemus. Quatenus autē ad Milesios ita habet. adiectione ad
 Tunc quoq; commentrix operum milete malorum: Milesios.
 Permultis cœna & præstantia munera fies:
 Crinitisq; pedes tua pluribus abluet vxor:
 Nostri erit ast aliis dilubri cura gemellis.
 Hęc tunc Milesiis contigerunt: cū ex eis pleriq; viri a Persis q
 criniti erant sunt cęsi vxores ac liberi in prædā cesserunt: tem
 plumq; quod erat in geminis & delubrum atq; oraculum defla
 garunt. Nam pecuniarū quę in hoc tēplo erant sæpe alibi mē
 tionē fecimus. Milesii conseruati e cæde dehinc susa perducti
 sunt. Quos rex Darius nulla alia pœna adficiens collocavit in
 vrbe Anipa ad mare (quod rubrū vocatur) sita vbi fluuius Ti
 gris eā præterfluens exit in mare Agrū Milesium vrbi circūie
 stum atq; planities ipsi Persę optinuere: montana caribus Pe
 gadensibus possidenda cesserunt. Hęc Milesiis a gente Persa
 rum passis nō reddiderunt vicem. Sybaritę qui vrbe exuti Laō
 & Scydron incolebant. Nam Sybari a Crotoniatis direpta vni
 uersi Milesii (qui puberes erant) capita deraferunt: & ingentē
 luctū adiecerūt. Ex omnibus. n. ciuitatibus (quas nouimus) hę
 præcipue mutuo hospitio: iūgebantur. At non item Athenien
 ses: sed mileti expugnationē se per moleste tulisse cum aliis mul
 tis rebus declararet. Tū vero hac q; Phrynicho docente actum:
 quē de Mileto direpta fecerat theatrū illacrimauit: & Atheniē
 ses cū q; domestica mala refriculliet: mille dragmis multaue
 rūt adiecto interdito negs postea eo actu vteretur. & Miles⁹ q
 dem Milesiis desolata est. Samiis autē iis qui aliquid habebāt
 adeo non id quod sui duces erga Medos fecerant probatur: vt
 inito secundū pugnā naualem consilio visum sit priusq; eo tyrā
 nus Aeaces veniret in coloniā proficisci ne manentes & medis
 seruirent & Aeaci. Etenim: per hoc idem tempus zanclei (qui
 sunt Sicilienses) missis in Ioniam nunciis sollicitabant Iones
 ad pulchrum Littus cupientes illic vrbem Ionum condere. Hoc

Anipa vrbs.
 Tigris ostrū.
 Pegadēses.

Laos.
 Scydros.
 Sybaris.

Phrynichus:

Samii in co
 loniam.

zanclei.
 L. trus pul
 chrum.

antem littus quod pulcherrimū dicitur siculorum quidem est: sed ad tyrrhenū Siciliae vergit. His ergo sollicitantibus soli ex Ionibus Samii cum iis (qui effugere) Milesiis eo conceiserunt. Quibus in Siciliam tendentibus itaq; adpulsi Locros qui sunt in zephyris hoc rei contigit: vt interea zanclei vna cū suo rege (cui nomē erat Scythes) obsederant vrbem siculorū vt eā expugnarent. Idq; cū dedisset Anaxileus tyrānus Rheginus q; erat zancleorū hostis adiens Samios suauit fatuus esse vt pulchrum littus ad quod nauigarent valere sinerent: & zancleā occuparēt vris desertā. Samii persuasi zancleā occuparūt. Id zancleai cum audissent vrbi suae supplicias eunt aduocato Hippocrate Gelae tyranno. Erat. n. is eorū socius. Qui posteaq; ad illos iuandos cū exercitu venit: Scythae zancleorū monarcho tāq; vrbis desertori & fratri eius Pythogeni vincula indidit: eosq; in opidū Inycū relegauit, ac ceteros zancleos Samiis (cū qbus publice locutus fuerat) dato & adcepto iureiurādo pdidit pacta mercede: vt dimidiū oīs pdae vrbicae: atq; captiuos ipse haberet: itē omnia q̄ in agris essent q̄q; plerosq; zancleorū titulo captiuorū in vinculis habebat: quosq; sūmos quosq; trecetos Samiis occidēdos tradidit: qd̄ tñ illi facere noluerūt. Ceterū Scythes zancleorū monarchus ex Inycō profugit in Humerā: atq; illinc trāsmisit in Asiā: ascenditq; ad Dariū regē: quē Darius iustissimū virorū omniū censuit: qui e Graecia ad se ascendisset. Nam cū exorato rege in Sicilia abiisset: rursus e Sicilia ad regē rediit donec natu gradior ac beat⁹ apud Persas excessit e vita. Samii itaq; Medis liberati zancleā vrbē pulcherrimam nullo negotio adepti sunt. Post nauale plū pro Miletō gestum Phoenices iuuentibus Persis Aeacem Sylosontis tāq; de ipsis benemeritum: & qui egregiā operā nauallēt. Samū reducerunt. Quae ciuitas sola ex omnibus q̄ a Dariō rebellauerūt: ea fuit: cuius neq; vrbis neq; tēpla incenderētur: q; in pugna nauali a sociis defecisset: Statim expugnata Miletō Persae Cariā cepere ciuitatibus partim se vltro dedentibus: partim vi adactis. Et haec quidem ita gesta sunt. Histiaeo at Milesio dū circa Byzantiū agit: & Ionū onerarias naues quae e ponto cursum tenebāt intercipit: adfertur nunciū de rebus ad Miletū gestis. Itaq; negociis ad Hellepontum pertinentibus Bisalto Apollophanis Abydeno delegatis ipse habens Lesbios Chiiū nauigat. & apud locum quēdā agri Chii vbi vocant concava regionis: q; ab eius praesidio nō acciperetur: congressus permultos interficit tā eorū q; ceterorū

Scythes rex.
Anaxileus.

zancleā.

Hippocrates

Pythogenes
Inycum op.

Hippocratis
fidei & foederis violator.

Scythes fugit.

Himera.
Scythes iustissimus.

Scythes beatus.

Samos.

Caria capta.

Histiaeus.

Bisaltus.

Chiorum: & ex opido quodam progrediēs cum Lesbiiis Chios vt pote ex pugna nauali male adfectos subegit. Sed videlicet quoties ingentes sunt euenturae calamitates vel ciuitati vel nationi solent signis praenunciari: etenim Chios ante hanc cladem ingentia signa contigerant. Vnū q; ex choro centum iuuenum quos miserāt delphos duo omnino rediere nonaginta octo pestilentia absumptis. Alterum q; sub idem tēpus pauloante naualem pugnaē tectum supra pueros literas discētes corruit. ita vt ex centum viginti pueris vnus omnino euaserit. Haec eis signa deus praemonstrauit. Post haec excepit pugna naualis q̄ in ciuitate in genuam deiecit. Adcessit ad cladē pugnae Histiaeus cū Lesbiiis. qui Chios iam exaustos facile ad excidium deduxit Histiaeus illinc cū multa Ionū & Aeolū copia aduersus Thasum cōtendit. Cui Thasum obsidenti cum esset nunciatus Phoenices a Miletō in reliquā Ioniam profecto esse Thasum inexpugnata reliquit: atq; in Lesbium traiecit cum omnib⁹ copiis: & illinc copias suas formidabant traiecit in prouinciam Atarnis tanq; frumentandi gratia tam illinc q̄ ex agro Ecceico qui erat Myforum. Erat in iis locis forte Harpagus vir Persa non parui exercitus dux: qui cū Histiaeo egresso in terrā certamine cōmisso & ipsum Histiaum viuū cepit: & maiorem exercitus eius partem occidit. Hunc autem in modum captus est Histiaeus: dum Graeci cum Persis pugnarent apud Malenā regionis Atamidis ac diu prestarent: mox equitatus emissus in Graecos impetum dedit. Quo ex facto veris in fugam Graecis Histiaus haud credens ob presentem noxam se interfectum iri ab rege ob quadam vitae cupiditate captus est: qui vt fugiēs capiebatur a quodam Persa vtque ab eodem erat transfodiendus: sese Milesium Histiaum esse lingua Persica vtens indicauit: Quem opinor si seruatus ad regem Dariū perductus fuisset: nihil tale fuisset passurum remissa ei a Dariō culpa. Nunc ne id cōtingeret: ne ue fuga elapsus rursus apud regem magnus existeret. Artaphernes Sardiū pretor: & Harpagus qui coeperat eū Sardis perductū in cruceam sustulerūt tamē truncū. Nā caput sale conditū Susa ad regē Dariū detulerūt. Ea re audita Darus obiurgatis qui id fecerāt: q; hominē viuū in cōspectū suū nō adtulissent: iussit Histiaei caput eos elotū atq; obtuolūtū sepelire tanq; de ipso viri ac de Persis benemeriti. Ita res Histiaei habent. Persarum nauiticae copiae circa Miletum hibernantes altero a profectioe anno haud difficulter insulas continenti adiacentes coeperunt:

Malorum
signa.

Chiorum
prodigia.

Iuuenū chorus
pestilentia

absumptus.

Scholē tectū
in pueros.

Histiaeus.
Thasus.

Atarnes.
Ecceicus

ager.

Harpagus.

Histiaus
capitur.

Malena.

Histiaus trāfodiendus suū

nomē edidit.

Histiaei crux

Histiaei caput
ad-Darium

regem.

Histiaei capitis
sepultura.

Euerriculare Chiū Lesbū Tenedū: quarū insularū vt quāq; capiebāt euerriculabāt. Euerriculant autē hūc in modū Viri manū mutuo tangentes a mari aquilonari ad australe pertrāseūt. Post hāc oēm insulā peragrāt venādo homines. Cōeperūt quoq; in cōtinēte vrbes Iades eadē rōne prāter q̄ q; nō euerriculabāt homines. Neq; n. poterāt. vt nō falso cesserint ea q̄ duces Persarū minati sunt Ionibus cū ex aduerso castra haberēt. Nam posteaq; potiti sunt vrribus formosissimos quosq; puerorū seligentes castrā uerūt exēctis testibus faciētes eunuchos. Virginesq; speciosas ad regē transportarūt. & super hęc vrbes cū ipsis tēplis cremauerunt. Ita tertio Iones sunt in seruitutē redacti primū a Lydis bis: deinceps a Persis profectis ab Ionia naualis exercitus omnia quæ ad leuā sunt in Hellepōrū nauigātibus subegit. Nam quæ sunt ad dexterā iam subacta erant a Persis per cōtinētē. Helleponti autē hāc in Europa sunt Cherfonnesus: in qua fræquētes sunt vrbes: & Perinthus & super Thraciā Muri & Sylebria: & Byzantiū. Quorū Byzantiū & qui vltiori in littore sunt Chalcedonii nec expectauerūt quidē aduētū Phœnicæ classis sed relictis suis vrribus in interiora Euxini ponti recesserunt. Ibiq; vrbe Messambriā cōdiderūt. his vrribus quas cōmemorauit incensis Phœnices ad Proconesum: & Artacē cōuertūt. Quib; & ipsis igni traditis rursus in Cherfonnesum reuehūtur euersuri cæteras vrbes quas superiore adcessu non euertierant. Nam Cyzicum ab initio ne adcesserant quidē: q; ipsi Cyziceni iam ante aduentum hunc classis Phœnicum sub rege erant: cū se Oebari filio Megabyzi qui Dascyli præses erat dedissent. Cæteras Cherfonnesi vrbes prāter Cardiam Phœnices subegerunt: quarum ad id tempus tyrannus fuerat Milciades filius Cimonis nepos Stegagoræ: cuius imperii auctor fuerat Milciades Cypseli filius ad hūc modū. Dolonci Thracæ qui Cherfonnesum hanc tenebant cum ab Absinthiis bello vexarētur: reges suos vt de bello consulērent: delphos miserunt. Quibus Pythia respondit vt Coloniam in suam terram deducendā eum auctorem adiscerent: qui primus eo templo abeuntes hospitio inuissset, Dolonci sacram viam ingressi per Phocenses atque Bœotios iter fecerunt. A quorum nemine inuitati Athenas diuertunt. Ea tempestate Athenis omne quidem imperium tenebat Pylisstratus: dominabatur tamen & Milciades Cypseli e familia Tethrippotrophī ab Aeaco & Aegina oriundis nuper familia facta Atheniēsi: cui; auctor extitit Phileus Aeacis filius,

Miltiades hic vt sedebat in domus suæ vestigio cernēs Dolon eos prætereūtes non illius loci vestem gerentes neq; tela: hoies inclamauit: adcedētibusq; optulit domicilium & hospitium congiarium. Illi in domū excepti: & hospitaliter adcepti aperuerūt ei oraculū: precesq; addiderūt vt deo obsequeretur. Miltiades ea oratione audita confestim p̄suasus est vt qui p̄tesus imperiū pylisstrati cuperet illinc emigrare: p̄tinusq; delphos se contulit oraculum consulturus nunquid faceret quod a doloncis rogaretur. Iubēte. Pythia ita miltiades cypseli qui quadrigario corriculo prius olympiacam palmā reportauerat vna cum doloncis nauigauit: sumptis Atheniensū volūtariis quibusq; ad expeditionē ineundā: & vbi locū tenuit ab iis qui se deduxerāt tyrānus creatus est. Is ante oīa cherfonnesi isthmum id est inter breuem inter duo maria inter capedinē ab vrbe Cardia ad Paçtya muro p̄sep̄sit: ne ab Absinthiis regionē incurfantibus infestari posset. est at Isthmus hic sex ac triginta stadiorū ab Isthmo itrorus oīs cherfonnesus quadringētorū viginti stadiorū est lōgitudinis. interseptis igitur faucib; Cherfonnesi Miltiades atq; hoc modo absinthiis cohibitio primis cæterorū lampfacenis intulit bellū. illi dispositis insidiis eum viuū exceperē. Ea re Cræsus lydus audita (erat at Cræso miltiades carus p̄ nūcios lampfacenis p̄cepit vt hoīem missū facerēt: alioq; se illos i morē pini extritum cominatus est. Hac oratione nutantibus lāpsacenis qd sibi vellet quod Cræsus minabatur se illos i morē pini extritū. Vix tādē quidā e maioribus natu itelligens quid illud esset exposuit inquiens pinū ex omnibus arboribus solam esse quæ excisa nullam sobolem remittat: sed prorsus emoriatur. Ea propter veriti Cræsum Lāpsaceni solutum Miltiadē remiserunt. ita Miltiades ob Cræsum euasit: qui postea sine liberis moriēs imperium atq; opes tradēs Stegagoræ Cimonis sui e matre germani. ei defuncto cherfonitæ (vt mos est) cōditori vrbis sacrificant: certamēq; equestre ac gymniciū statuto tēpore celebrāt: in quo nulli Lampfacenorū certare permittitur. Durante cum Lampfacenis bello contigit: vt Stegagoras quoque liberis oribus deederet apud curiam percussus securi in capite a quodā qui se transfugā verbis simulabat: sed re ipsa q̄ hostis erat atrocior. Stegagora hunc in modū defuncto tum Pilsstratide Miltiadē Cimonis filiū fratrem defuncti cum trirēme ad suscipiēdas in Peloponneso res dimiserunt: in quem etiam Athenis beneficicia contulerāt: tāq; nō sane conscii mortis Cimonis patris

Miltiades vi
 thor in olym
 pici certami
 ne.

Isthmos.

Cardia.

Paçtya.

Absinthii.

Miltiades
 capitur.

Pini natura

In morē pini

Ex Auli Ge

lii epithoma

te tertii capi

tis octauī li

bri (nā octa

ui tantū epi

thomata ha

bem) cōstat

Herodotum

parū vere in

scribēda pini

natura di

xisse.

Stefagoras

securi p̄cuss

Stefagoræ

mors.

**Miltiades re
mittitur.**

**Olorus rex.
Hegesipyla.**

**Imbrus.
Metiochus.
Imbrus.**

**Metiochus
Dario oblat⁹
Metiochus a
Dario facul-
tate & domo
donatus.**

**Parafange
Artaphernes
vectigal insti-
tuit.**

Mardonius.

eius: de qua morte alio in libro qualis fuerit commemorabo. Miltiades ut venit in chersonnesum domi sese continebat in honorem videlicet Stefagoræ fratris. Quod audientes chersonnesiæ undiq; ex omnibus ciuitatibus principes contraxerunt ad lugendam cum Miltiade fratris necem. Hi postq; venerunt illic in vincula coniecti sunt: & Miltiades chersonnesum obtinuit conductis auxiliariis: filiâq; Olori regis thraciæ Hegesipylâ duxit vxorē. Quem & si nuper illuc profectum: tamē non mediocria sed graua sane negocia exceperunt. Nam tertio q̄ hæc gesta sunt anno e chersonneso profugit non ausus expectare venientes Scythas nomades: qui ab rege Dario iritati coactis copiis ad hanc vsq; chersonnesum processerunt. Illis digressis eū rusus dolonci reduxere tribus annis anteq̄ aliis curis implicaret. Tunc Phœnices apud tenedum esse eū audisset: quinq; cū triremibus (quas præsentibus facultatibus implicauerat) Athenas nauigauit soluens ex vrbe Cardia: qui dū per sinum nigrum transmissa chersonneso cursum tenera phœnicū Classe circumuētus ipse quidem cū quatuor triremibus ad imbrū euasit: quintam tamen Phœnices insecuti ceperunt: cui præerat Miltiadis filius natus maximus Metiochus non ex filia Olori Thracū regis: sed ex alia muliere. Eū Phœnices cū Miltiadis filium esse cognouissent: ad regem perduxerunt rati se magnā apud eum gratiam inuituros: quoniam Miltiades in dicenda apud Iones sententia suasisset ut Scythis rogātibus Iones soluta rate domum abire obtēperaretur. Oblato tamē sibi Methiocho Darius tm̄ abest ut quicq; mali fecerit ut permultis eū bonis adfecerit. Donant enim domo facultatibus vxore etiā Perside: ex qua liberi generati sunt qui inter Persas censent. Miltiades autē ex imbro Athenas peruenit: Neq; hoc anno quicquā est a persis amplius in Ionas sæuitum: sed benigne sane cū eis actū. Hoc anno Artaphernes Sardium præses adicitis hostium nunciis adigit: Iones ad pacationes inter se faciendas de tradendis mutuo iis qui iniurias intulissent: neue quid inuicem ferrent: aut agerent. Ad hoc adactis Ionibus per Parafangas (ita. n. Persæ tricena stadia adpellant) regiones diuisit: regionatq; vectigal instituit: quod regi penderent: quod vectigal ab Artapherne institutū ad meam vsq; ætatē: qui illic fuere pependerūt eadē pene qua prius cōditione institutum. Et hæc quidē illis pacata erāt. Ceterū inente statim vere aliis ducib⁹ ab rege abdicatis: Mardonius Gobrys filius adhuc adulescens & recens in matrimonium adcepta Darii

filia Artozustra ad mare descendit per magnas ducēs peditum Classiariorūq; copias. Quo cū exercitu postq̄ in Sicilia peruenit: ipse conscensa nauī cū Classe abiit aliis ducib⁹ pedestres copias in Hellepontū ducentibus: vbi p̄teructus Asia i Ioniam peruenit Mardonius. Mirā hic rē ego referā iis græcis qui nō adfentiuntur. Othanē inter septē Persas suasisse potiorē esse Persis statū popularē abdicatis tyrānis: Mardonius statū popularem in ciuitatibus constituit. His actis in Hellepontum ire contentus: vbi coacta ingenti vi nauum ac peditatus eas copias traiecit Hellepontum: perq; Europam iter Erethiam versus atq; Athenas faciebat. Hæc igitur ciuitates prætextum Dario erant belli inferendi: sed in animo habebat q̄ plurimas posset græcarum ciuitatum subigere: Nam & Classe Thasios nec manum ex aduerso leuantes subegit: & peditatu Macedonas vltra eos: qui iam seruiabant in seruitutem redegit. Etenim quæ intra Macedones sunt nationes iam subacte erant. Hæc Classis e Thasio transmittens ac terram legens ad Achantum vsq; processit: & ex Acantho soluens dum Athon circumuertit: ventus aquilo vehemens: atque admodum atrox & intolerandus dicitur in eam ingruisse: nauiumque pleraque in Athon propulsas adflixisse: ut supra viginti milia hominū interierint: Partim q; a feris rapti: partim q; natate nescirēt: partim q; petris adlissi. (Nam sciuissimū circa Athon est mare) partim gelu absorpti. Et cū nautico quidē exercitu ita actū est. Mardonius autē cū pedestribus copiis in Macedonia statim habentē Thracas Brygi sub noctē inuasere: & cū alios multos ex eis occiderūt: tū ipsum Mardonium vulnerauerūt. Sed non idcirco seruitutē persarū deuitare potuerunt. Nam Mardonius nō prius ex iis locis decessit: q̄ illos i suā redegit potestātē. His subactis rursus reduxit exercitū. tū ob adceptā apud Brygos calamitatē in exercitu terrestri: tū ob maiore in Classe ad Athon. Ita hic exercitus pugna turpiter gesta rediit in Asiam. In sequenti anno Darius ante omnia Thasios e vicinis insimulatos tanquā defensionem molientes nullo nūcio iussit diruere muros & naues in Abdera recipere. Nam Thasii ut qui ab Histiaeo milesio fuerant obsessi: & prouentus & magnos habebant: pecunia multa utebantur cum in compingendis nauibus longis: tum validioribus muris vrbi circundandis. Erat autem eis prouentus ex continenti atq; ex metallis: Ex fossitia quidē metallorū thesaurorum materia septuaginta talentorum. Ex Thasii autem

Artozustra.

Othanes.

Thasios:

Macedones
subacti.
Acanthus.
Athon.

Mare circa
Athon seuissimum.
Mardonius.
Brygi.

Thasii.
Thasios p̄uentus.

metallis minus: sed tamē frequēter ita vt si thasii foret immunes tributorum: fuerint eis in summā prouentura quotannis ex cōtinenti: atq; ex metallis ducēta talenta: & quādo plurimū trecenta. Quæ metalla ipse quoq; inspexi: & tamē longe admirabiliora fuere. quæ phœnices ii qui cū Thaso eam insulā condiderunt inuenere: quæ insula ab hoc Thaso phœnice nomen obtinuit. Hæc autē Thasi phœnicea metalla sunt iter locū q; vocat Aenirorum. Aenirorū & Conyrorū sita: atq; e regiōe Samothraciæ: ingēs mōs in dagādo euersus ē. Et hoc quidē huiuscemodi est. Thasii autē iubente Dario & muros suos diruerunt: & naues omnes in abdera receperunt. Post hæc Darius quid in animo græci haberent pugnare ne secū: an sese dedere tentandū ratus legatos per græciam dimittit alius alio iussos petere terram & aquam. Hos in græciam alios item ad tributarias sibi maritimas ciuitates mittit imperans longas naues fieri: & Hippophoras: id est naues quibus equi feruntur. Dū hæc isti cōparant legatis p græciam eūtib; & quæ Perles præceperat petentibus terrā multā in cōtinente populi dederunt: Insulani quoq; cū alii omnes ad quos eadē petitori legati adcessere. Tū vero Aeginetæ: Quæ de re cōtinuo Athenienses iritati sunt q; putarent hostili in ipsos animo dedisse terrā & aquā Aeginetas: vt vna cū Persa aduersus Athenas militarent. Itaq; libenter occasiōē contra Aeginetas amplexi spartam profecti illos insinulauerunt: q; ex eo quod fecerant: græciam prodidissent. Ad hanc delationē Cleomenes Anaximādræ spartiatarū rex æginam trāsmisit animo præcipuos eius rei auctores cōprehendendi. Conanti illos cōprehendere cū alii Aeginetæ incesse: tū præcipuæ Crios Policrii negans eū capisurū si quē abduceret Aeginetarū. Nā id eum facere sine cōmuni consilio spartiatarum: sed ab Atheniēsisibus pecunia corruptū, Alioqui cum altero regeventurū fuisse ad se cōprehendendos. Hoc autē dicebat ex epistola Demarati Eum Cleomenes ab Aegina discedens interrogauit quod ei nomen esset. Ille respondit quod erat crios id est aries. Cui Cleomenes crie (inquit) iā nūc præferrato cornua tanq; occursum magno malo sparte. Per id tēpus demaratus Cleomenē insinulabat: & ipse rex spartiatarum nulla re alia nisi familia inferior Cleomenem (ab eodē, n. oriundi) sed familia Eurysthenis: q; primigenius fuerat: non nihil honoratior erat. Etenim Lacedæmonii nulli poetarum adsentientes negant se in eam quā nunc possident regionem deductos a filio Aristodemi: sed ab ipso

Thasus insula a thaso eius conditore. Aenirorum. Conyrorum.

Hippophoras naues. Legati Darii in græciam.

Cleomenes rex.

Crios. i. aries Festiuū dicitur Demaratus Lacedæmoniorum de se opinio. Aristodemus.

Aristodemo regnāte qui fuit Aristomachi: qui fuit Cleodæi: q; fuit Hylli filius. Nec multo post Aristodemi vxorē noie Aeginā q; dicitur fuisse filiā Autefionis: q; fuit Tisamenis: q; fuit Therlandri: q; fuit Polynicis filius pepisse geminos: eisq; natis Aristodemū morbo decessisse. Lacedæmōes at q; erāt inito cōsilio creasse regē e pueris eū q; eēt primigenus: vt lex iubebat: sed nescientes vtrū puerorū eligerent cū essent similes ac pares id eū nequirent ipsi decernere prius fuisse perconstatos genitricē eaq; negante se dignoscere: sed dissimularet q; videlicet (vt credibile est) magnopere cuperet ambo effici reges: ita hæc sitabundos Lacedæmonios delphos sciscitatū quid in ea re gerēt & iis Pythiam respondisse vt vtrunq; puerorū ducerent ad regē sed primi ingenium magis honorarent. Hoc responso a Pythia edito Lacedæmonios nihilominus incertos quo pacto primi ingenium reperirent: admonitos fuisse a quodā Messenio nomine Panite vt obseruarent vtrū puerorū mater priorem lauaretur cibaretq;: quā si deprehēderent eodem semper modo factitare: habituros id omne quod quererent: & inuenturos quod vellēt: sin illa alternando erraret palam fore ne ipsam quidē quippiā magis nosse: & isti aliam rationē inirent. Ibiq; spartiatas ex admonitu Messenii obseruantes matrē puerorū ignara cur obseruaretur. Animaduertētēsq; illam præferentē alteri primigeniū tum cibando tū lauādo adcepisse puerū qui magis honorabatur a matre tanq; primigeniū publicæq; alendū curasse impositū ei nomine Eurysthene: iuniori Procle hos autē fratres vbi adoleuerunt per omne vitæ tēpus inter se dissenfisse: & itidem eorū posteros perseuerasse. Hæc soli græcorum Lacedæmonii aiunt Nam quæ cōm-morantur a græcis ego scribo: hos doriensium reges vsq; ad Perseum Danaæ a deo geniti recenseri recte a græcis & ostendi græcos esse. Iam tū enim isti inter græcos censebantur. Ideo autē dixi vsq; ad Perseū: nec altius repeti: q; nullū Perseo cognomentū fuit mortalis patris: quē admodum Herculi Amphitryon. Itaq; a me rectam rationē sequente dictū recte est vsq; ad Perseum. A Danae vero Acrisii filia retrorsum patres eorum recensendo constabit principes doriensium ex ægypto oriundos. Hæc generis recensio ex cōmemoracione græcorum facta est. Vt autē a Persis fertur. Perseus ipse cum esset Assyrius factus est græcus non tamen progenitores eius. Nā progenitores Acrisii recensere ad progeniem Persei nihil adinet: eosq; quē admodum græci aiunt Aegyptios fuisse. Hæc de his

Aristomachus
Cleodæus.
Hyllus.
Aegina.
Autefion.
Tisamenus.
Therlandrus.
Polynices.

Messenius.
Panitis consilium.

Eurysthene
Procles.

Perseus.
Hercules.
Amphitryon
Danae.

Perseus.
Acrisius.

Dores. hactenus. Quod autem regnū dorū cum *ægyptii* essent sibi traditū adceperint: hoc quoniā ab aliis dictū est *omittimus*. Quæ vero alii non adtigerunt: eorū faciemus mentionē. Has dignationes regibus spartiatæ tribuerunt duo sacerdotia Iouis Lacedæmonii & Iouis cælestis: & ius belli in quācunq; liberit regionem inferēdi: vt id nulli spartiatarū prohibere fas sit alio: qui piaculari crimine teneatur: vt in expeditionibus ad eundis primi erant reges: in abeundo postremi sint. Centū delecti viri eis in militia custodes adsunt. In egressibus vtantur quotcūq; pecoribus liberit: quoq; imolatorū pelles omnes ac terga adcipiant: Bellica hæc: alia sunt q̄ pacis tēpore eis tribuūtur. Quoties aliqua publica euisceratio fit primi in cœna reges discumbant: & iis primis distribui incipiat vtriq; eorū duplum omnium q̄ cæteris conuiuis: libaminaq; immolatorū & coria eorum sint Singulis quoq; calendis instantis mensis singula pecora vtriq; e publico dentur apollini imolanda: & farina Medimnū .i. sex modia: & vini laconicus quartarius: & in spectaculis singulorū certaminū certis locis præsideant. Liceatq; quibuscunq; libeat ciuibus inniti: & vtriq; binos eligere pythios. Sunt autem pythii qui Delphos ad consulenda oracula mittuntur: quiq; publice cum regibus pascuntur. Regibus ad cœnam non euntibus mittantur binę Choenices id est semodia farinae & vini singule Cotyle est sextarii p̄sentibus dupla dentur omnia. Eadem ratione a priuatis quoq; inuitati ad cœnā honoren̄. Vaticinia q̄ de virgine pupilla vtri danda sit ei ne cui mater an cui pater despōderat: nec n̄ de viis publicis: & siq; ad optinū filiū facere velit iuitis regibus. Liceat quoq; eis pro suo arbitrio adsidere in senatu qui constat ex duo de triginta senibus: si eo non adceperint eorum maxime propinqui duo senatores ius regū optineat duos calculos ponendi: Tertium pro seipsis. Viuentibus hæc regibus a re publica spartiatarum tribuuntur. illa defunctis equites per vniuersam Laconicam obitū regis enunciant. Foemine per urbem circueuntes hollas pulsant: Cūq; hoc fit necesse est ex singulis domibus duos ingenuos: marem ac foeminā luctu foedari magnis poenis (nisi hoc faxint) impositis. Eadē circa funus regum cōsuetudo Lacedæmonii est: quæ barbaris asianis. Nā pleriq; barbaroꝝ eodē ritu in mortibus regū vtūtur. Siqui dē posteaq; mortē obiit Lacedæmoniorū rex: oportet eius exequiis adesse ex omni Lacedæmonis regione necessarios quosq; spartiatatum qui sunt numero vicinorum. Quorum & item

senorum atq; ipsorum spartiatarū posteaq; multa milia in vnū coacta sunt: promiscua cum mulieribus frontes suas intrepide plangunt: & vlulatu immenso vtuntur. Vltimum quēq; regum dicentes semper fuisse optimum. Qui vero regum in bello perierit eius simulacrum cum expresserant: in toro bene strato efferrunt: Cuius tumulatione decem dies iustitium ē: nullusq; magistratum confessus: sed luctus continens: in hoc quoq; cum peris isti conueniunt. quod defuncto rege alter qui succedit liberat ere alieno quicunq; spartiatata aliquid aut regi aut reipublicæ debebat. Apud Persas qui rex creatus est omnibus ciuitatibus tributum quod debebant remittit. Cū ægyptiis etiam Lacedæmonii in hoc congruunt: q̄ eorū præcones & tibicines & coqui in paterna artificia succedunt. & equus e coquo: & tibi ex tibicine: & præco ex præcone gignitur. Neque vlli propter vocalitatem aliis insidiantes se ipsos ingerūt: sed i paterno opere perseverant: atq; hæc quidem ita fiunt. Cleomenē tūc cū apud Aeginam esset communi græciæ bono operam dantem insimulabat Demaratus non tam Aeginetis studens: q̄ inuidia & odio ductus. Quem Cleomenes ab Aegina reuersus consulabat vt regno summoueret ob hanc rem intendens in eū actio nem. Ariston spartæ regnum obtinens cum e duabus vxoribus liberos non susceperet (Neq; n. in se culpam eius rei esse agnosceret) tertiam duxit vxorem: & duxit hunc in modum. Erat ei amicus quidam spartiatata: cuius opera ex omnibus ciuibus maxime vtēbatur. Cui viro erat vxor speciosissima ex turpissima talis facta. Siquidē hanc mala forma præditā esse cernens nutritrix sua. Idq; parentes eius vtpote locupletes egre ferre: hoc excogitauit vt puellam singulis diebus baiularet ad Helenæ templum: quod est in loco qui dicitur therapne super phanū phœbi. Eo quoties nutritrix intulerat puellam stans ante simulacrum deam præcabatur vt alumnā deformitate liberaret. Cui aliquādo exeunti de tēplo mulier quædam adparuisse fertur: atq; interrogasse illam quid nā in vlnis gestaret: & cum nutritrix se infantem gestare respōdisset: iussisse sibi ostēdi. Cūq; negaret nutritrix se id facturam qd̄ infantem parentes sui vetuissent ostendi cuiuspiam: instituisse iubere prorsus vt sibi ostenderetur: magni. n. facturam illam si a se infans conspiceretur. Ita nutrice puellam ostendente: demulcētem caput puellæ dixisse futuram eam omnium spartanorum fortissimam. Atq; ab eo pristinam speciem decidisse: quam cum ad nubilem peruenit ætatē duxit vxorem

Vltimus q̄q; regū semper optimus.

Regis i bello intercepti ap̄ Lacedæmones simulacrum.

Fili in paterno p̄seuerant opere.

Demaratus.

Ariston rex.

Mulier ex turpissima speciosissima. Helenæ templum. Therapne loc⁹

Ageti vxor
formosissi-
ma.

Demaratus.
Aristonis de
filio recēs na
to dictam.

Demaratus
quid.

Leutychedes
Percala.

Agetus Alcidis filius ille amicus Aristonis. Eius mulieris amo re titillatus cū esset Ariston: hāc rē cōmentus est. Ageto sodali suo: cuius illa erat vxor: recepit se dono datū vnam e suis rebus quācūq; ille optaret: atq; inuicē iussit illū simile munus sibi dare. Agetus nihil de re vxoria suspicatus cum videret Aristonū quoq; vxorē esse: adcepit conditionē: & in eam rem iusiurandū interposuit. Cui mox Aristō e suis rebus preciosis donauit quā ille elegit. Ipse vicissim cū eius partes petendi muneris ab illo fuerunt ibi optauit vxorem eius adferri. Agetus dicere se p̄ter vnū cætera annuisse iureiurando tñ adactus ac dolo seductus ad eam ducendā abiit. Ita tertiā hāc Ariston repudiata secūda duxit vxorē: quæ circa legitimū pariendū tēpus nondū exactis decē mensibus hunc ei genuit Demaratū. Ariston cū ei sedenti in basilica cū Ephoris quidā famulus nūciū nati filii adtulisset sciens quo tēpore duxisset vxorē deductis in digitos mensibus dixit iureiurando hic nō est filius meus. Quod audiētes Ephori haud magni fecere impræsentiarū. Sed posteaq; puer adoleuit p̄ceniuit Aristonē dicti opinantē vtiq; filiū suū esse Demaratū. cui iō nomē impositū est Demaratus: id est a populo votis p̄stitus: q; ante eū natū omnis popul⁹ vota fecit: vt Aristoni omniū ante id tempus regum probatissimo filius gigneretur: ea de re id nomen impositū est. interiecto deinde tempore Aristone vita functo Demarat⁹ optinuit regnū sed videlicet necesse erat vt id quod auditū fuerat hominē regno priuaret. Ea propterea Cleomene vehementer insimulabat: cum antea q; ab Eleusine abduxisset exercitū: tum eo tēpore cū aduersus Aeginetas cum Medo sentientes traiecit Cleomenes. ergo ingressus cū vrgere Cleomenes cōponit cū Leutychede Menaris filio agis nepoti ex eadē q; erat Demaratus familia ea p̄actione vt si eū regem in locū Demaratus constituisset: se aduersus Aeginetas cōmitaret erat aut Leutychedes Demarato inimicus ob hanc p̄cipue cām q; cū Percala filia Chilonis filii Demarmeni ei desp̄sata esset: Demaratus insidiosè hominē coniugio priuauit: p̄æoccupata & p̄æcepta vxore ac retenta. Ob hanc causam Leutychedi inimicitia cum Demarato extitere. Is tunc Cleomene sollicitante cōtra Demaratū iurauit negans eū rite Spartanorū esse regem: quod Aristonis filius non esset. deinde quod iurauerat institit cōfirmare q; Ariston aliquādo dixisset cū ei nūciasset famulus suus filium ei natum & mensēs conferens iureiurando negasset illū esse filiū suū. Huic verbo insistentē Leutychedes pronūciabat

Demaratū neq; Aristonis filium esse neq; rite Sparta regnare Eisdem Ephoris adhibitis testibus qui Aristoni adfidentes tūc hāc ab illo audierant. Tandē re in cōtentione deducta visum est Spartiatis oraculū (quod delphis est) consulendū an foret Demaratus Aristonis filius nec ne. Ibi Cleomenes cū ex ipsius erga Pythiā prouidentia nihil suspicionis esset: subornat Cobonem quēdā Aristophanti maxima apud delphos auctoritate vt persuadeat Periallā mulierum vaticinantū antistitem dicere ea q; Cleomenes volebat dici. Ita Pythia sciscitantibus iis q; ad oraculum erant missi: negauit Aristonis filiū esse Demaratū. Quæ tamē res sequenti tempore palā facta est. & Cobon e delphis profugit: & Perialla honore abdicata. Hactenusq; ad depōnēdū regno Demaratū acta sunt. Is e Sparta ad Medos pfugit. Ob hanc contumeliā q; cū eiectus regno gereret magistratum adestetq; spectaculo Gymnopediarū id est nudorū puerorū palēstræ: missi ad eū Leutychedes in locū Demarati rex factus deridendi insultandiq; causa ministrū qui interrogaret qualis eēt p̄æfectura post regnū. Eā interrogationē ægre ferens Demaratus respōdit se vtrūq; expertum illū vero non: & eam interrogationē Lacedæmonis futurā initiū plurimæ aut calamitatis aut fœlicitatis. Hæc locutus velato capite e theatro domū abiit. cōfestimq; p̄æparata Ioui bouē immolauit: quo immolato matrē adcersiuit: quæ cū aduenisset positis in eius manus extis mulierem his verbis obsecrauit: per ego te mater cum alios deos tunc Iouē hūc domesticū quē tango precor promas mihi veritatē quis nā re vera meus est pater. Nā Leutychedes inter cōuitia obiicit te e priore viro grandā ita ad Aristonē venisse. Alii etiam dementius referentes aiūt te ad domesticum asinariū vētisse: illiusq; me filium esse. Qua de re ego te adiens obsecro vt verum dicas. Si quid enim eorū quæ dicūtur fecisti nō sola fecisti: sed quod multæ. Et multus de hac re Sparta sermo est negantium Aristoni fuisse genituram ad filios procerados. Nam si fuisset priores vxores fuisse concepturas. Hæc Demaratus. Cui mater ita respondens. Fili inquit quoniam p̄æcibus mecum agis vt dicam veritatē. omne tibi verum exponē. Vt me domū Ariston duxit tertia quam me duxerat nocte simulacrum tāq; Aristonis ad me venit: quod posteaq; mecū cōcubuit: corona quæ gestabat mihi circūdedit atq; abiit. Dehinc Aristō aduenit qui cernens me coronas habentem sciscitabatur quisnam me illis donasset. Ego ipsum respondit: eoq; id abnuente

Cobon.
Perialla.

Demaratus
regno priua-
tus.
Gymnopediæ.

Scitū Dema-
rati respōsū.

Demarati ad
matrē oratio
Iupiter do-
mesticus.

Simulacrum
cū matrē de-
marati.

furari adferens nō bene illū facere qui negaret. Quippe q̄ patre
 loante ingressus vbi mecū coisset coronis me donasset. Ariston
 cernens me iurantē intellexit eam rem diuinā fuisse cōpertūq̄
 est illas coronas fuisse sumptas ex heroico cōditorio: quod est
 iuxta ianuā aulæ extructū: qui prouocat Astrabaci. & vates id eē
 hunc eundem heroem respōderunt. Habes igitur fili (ita vt vo
 lebas) audire: Aut enim ex hoc heroe genitus es: paterq̄ tibi est
 Astrabacus heros: aut ex Aristone. Nā ea te nocte cōcepi. Verū
 hoc tibi p̄cipue exprobrant inimici. q̄ Ariston cū ei te ortū nū
 ciatū est multis audientibus negauit te suū esse: quia tēpus decē
 mensiū nō exisset: per incitiā taliū regū illic hoc verbū excidit.
 Nam mulieres etiā nouē menses ac septē mensiū partū edunt:
 nō omnes decimū menses explentes. Ego te fili septimestrem
 genui. Ipse quoq̄ Ariston nō diu post agnouit se per in prudē
 tiam id verbū extulisse Itaq̄ alias oratiōes de tua genitura noli
 admittere. Omnia. n. verissime audisti. Nā quod ad asinarios
 adtinet ipsi Leutychidi & iis qui talia loquūtur suæ vxores de
 asinariis pariant filios. Hæc illa dixit. Demaratus auditis quæ
 volebat sumpto vaticino per spectē eūdi delphos ad oraculum
 cōsulendū Helim contendit. eū suspicati Lacedæmonii fugam
 capessiturū insecuti sunt. Sed Demaratus iam ex Heli zacynthū
 traiecerat: quē illuc transgressi Lacedæmonii p̄henderūt eiusq̄
 famulos: sed zacythiis eū dedere abnuentibus. Demaratus illic
 tū tulisse .13. in Asiā ad regē Dariū traiecit. A quo magnifice exceptus est:
 mēsiū p̄ter territorioq̄ ac vrbibus donatus. Ita in Asiā Demaratus abiit
 statutū parē ac tali fortuna vsus est. Vir cū aliis in multis factis dictisq̄ ap̄
 di tēp̄ tradit Lacedæmonios illustris: tum quod illis olympiadē palmā qua
 driiugo certamine reportauerat rem eius solius ad ea tempora
 riēdi tpe Au. regum Spartiatarum. Leutychide Menaris qui in regnū amoti
 Gelli in .3. li. Demarati successerat natus est filius zeuxidemus: quē nōnulli
 ca. 16. scribit. Spartiatarū Cyniscos id est catulum vocabant. Is Spartæ non
 regnauit ante Leutychidē defunctus relicto filio Archidemo.
 apud Dariū. Leutychides orbatus filio alterani duxit vxorem Eurydamen
 Demarati Menii sororem Diactoris filiam: ex qua nullā prolē virilē susce
 pit: sed filiā nomine Lampito: quam Archidemus zeuxidemi
 in matrimoniū adcepit ab ipso Leutychide datam. At ne Leu
 tychides quidē ipse Spartæ cōsenuit: sed has pœnas Demara
 zeuxidemus. to rependit. In expeditione Pharsalica dux cū omnia faciendū
 Cyniscos. i. ius haberet multę pecuniæ per corruptelā dono adcepit: ipseq̄
 Catulus. in re deprehensus cū sederet in castris ytraq̄ manu pecuniā te
 Archidemus

nens in iudiciū delatus e Sparta profugit. domusq̄ eius excisa
 Et Tegeæ in quā pfugerat: mortē obiit. Sed hæc ifequētē tē
 pore acta sunt. Tūc autē Cleomenes cū sibi res in Demaratum
 bene cessisset defumpto protinus Leutychide cōtendit aduer
 sus Aeginetas maiore in modū illis p̄pter ignominiam insensus.
 ita Aeginetæ vtriusq̄ regis contra se aduentū nō repugnandū
 iam sibi esse putauerūt. Ex quibus reges adduxere decem quos
 delegere diuitiis ac genere eminentissimos cū alios tū Crius.
 Polycriti & Casambū Aristocratis. qui plurimū habebant potē
 tia. Eos in Atticam adductos penes inimicissimos Aeginetis
 Athenienses deposuerūt. Post hæc Cleomenes cū eū subisset
 metus Spartiatarū iam manifestus malefici in Demaratu exco
 gitati in Thessaliā subterfugit: atq̄ illinc in Archadiā profect⁹
 res nouas moliebatur sollicitās Arcadas aduersus Spartā: ad
 gensq̄ eos iureiurando ad se sequendū quocūq̄ ipsos educeret.
 Quin etiā in animo habebat primores illorū ad vrbem Nona
 crim ductos adigere ad iusiurandū per aquā Stygis. In hac at
 vrbe ab Archadibus fertur esse Stygis aqua. Et est videlicet ta
 lis ea aqua: E petra emanat aquula distillās in vas quoddam in
 gyrū maceria præseptū. Nonacris at vbi fons hic visitur vrbis
 Arcadiæ est ante Pheneon vrbē. Talia molientē Cleomenem
 Lacedæmonii cum animaduertissent timentes sibi ipsi Spartā
 reuocarunt ad pristinam dignitatem. Sed eum reuersum statim
 morbus insanie cœpit & iam antea subinsanū. Nam vt cuique
 Spartiatarum obuius erat in eius faciem infligebat scæptrum.
 Hæc illum facientem ac desipiscentem proquinqui soleis ligneis
 illigauerūt. Qui custodē digressis aliis solū remansisse cernens
 petiit ab eo gladiū. Custode abnuēte dare ab initio cōminaba
 tur: quæ mox ei facere donec minus cōterritus custos (erat. n.
 feruus quidā) gladium tradidit. Eo adcepto Cleomenes a Su
 ris incipiens sese detruncabat. In longū nāq̄ discindēs carnes e
 tibiis ad scœmora p̄cessit et scœmonibus ad coxarū vertebra: atq̄
 illa quousq̄ peruenit ad vterū. in quo rescindēdo sic expirauit.
 Vt pleriq̄ Græcorū memorāt: quia Pythiam corruerat ad ea
 dicenda quæ circa Demaratu acta sunt. Vt soli Athenienses qd̄
 adortus Eleusinā Phanū deorū fuerat depopulatus. Vt Argii
 quia eos qui e pugna fugerāt: Argios ex Argi templo ipsorum
 abductos obruncarat: & ipsum lucum quē in Argia occupasset
 incenderat. Ftenim Cleomeni delphis oraculū poscētī respō
 sum fuerat eum Argos esse capturum. Qui posteaq̄ ad flumen
 Eurydamen.
 Lampito
 Leutychidæ
 mors.
 Crius.
 Casambus.
 Cleomenes
 in Arcadiā.
 Nonacris
 vrbs.
 Stygis aqua.
 Nonacris
 Pheneum.
 Cleomenes
 insanus.
 Plutarchus i
 vita Cleome
 nis aliud sen
 tit.
 Cleomenis
 furor.
 Cleomenis
 mors.
 Eleusinæ
 Phanum.

Erasinus flu. Erasinū copias spartitarum duxit: quod flumē e lacu Stymphalio manare fertur. Hunc. n. lacū in voraginem cōdi: & argis postea exorientē adparere. Illicq; iam eā aquam vocari Erasinum lacus.

Thyrea. Ad hoc igitur flumen posteaq; peruenit: ei hostias immolauit & cū læta non essent exta: de flumine transmittendo ait delectari se quidem Erasinum nolle prodere ciues suos: non tamen ideo argios gauisuros. Moxq; illic motis castris ad Thyreā venit: & mari taurū cum mactasset: nauibus copias ad regionē tyrynthiā ac naupliā duxit. Id audientes argii ad eos arcendos obuiā tendūt ad mare. Et cū aduentarent tyrinthum in loco cui nomen inditū est sepia: relicta non magna inter duas acies intersapedine confederunt e regione Lacedæmoniorū: Neq; vero illic pugnā ex aperto reformidabant: sed ne dolo exciperentur. Nā ad hanc rem adtinebat oraculū quod Pythia ediderat cōmuniter eis atq; Milesiis in hæc verba.

Verum quando marem perueret femina victrix:
Inter & argios referet prælustris honorem:
Tunc argiuarum reddet plerasq; gementes:
Vt venturotum aiat quis quandoq; virorum:
Telosæuus obit sinuoso corpore serpens.

Hæc omnia argiis cum contigissent metū incutiebant. Ideoq; eis visum est p̄cone hostium esse vtendum. Atq; ita esse faciendum quoties p̄cone spartiatā quippiā Lacedæmoniis denunciaret idem facerent ipsi. Cleomenes animaduertens argios faciētes quicquid apud Lacedæmones præco denunciasset: præcepit suis vt cum præco denunciaret pranden dū: tunc raptis armis tenderent in argios. Hoc executi Lacedæmonii in argios e voce præconis prandentes impetum faciunt: eorūq; cū multos occiderunt: tum pulures in locum argi fuga elapsos circūderunt: qui dum adseruantur: Cleomenes hoc sibi faciendū putauit. Sciscitatus quosdam quos secum habebat per fugas misit præconem ad euocandū nominatim eos argios qui in loco præclusi erant ad se redimendos. Est autē apud Lacedæmonios redemptio in singulos viros bine mnæ. Ita argiorū quinquaginta vt quisq; euocatus fuerat Cleomenes interemit: quod faciētiens latebat cæteros: qui in Phano erant vt pote denso loco interiecto non cernentes quid illi extrinsecus agerent: nisi postquam quidā conscensa arbore quod siebat inspexit. Vnde non amplius qui euocabantur prodire. Ibi Cleomenes iussit vnū quencq; seruorum lucum materia circūdare: atq; illis obtempe-

Apud lacedæmones redemptio,

Cleomenes profanus.

rantibus lucū incendit. Eoq; iam ardēte percondatus est quēdam perfugarū cuiusnam deorū esset ille lucus: Perfuga Argi esse respōdit. Quo audito Cleomenes vehemēter ingemiscēs: O Apollon inquit vates q̄topere me frustratus es: dicens me Argos esse capturum. Coniicio iam exitum habuisse oraculū. Post hæc maiore copiarum parte Spartam redire permitta: ipse cū mille delectis perrexit ad tēplū Iunonis illic sacrificaturus. Sed sacrificare super aram volens cū a sacerdote vetaretur negante fas esse externo illic sacra facere: iussit seruos abductum verberare. Ac posteaq; immolauit: Spartam abiit. Reuersum ini mici ad Ephoros citauerūt crimini dantes quod pecunia corruptus Argos cum facile posset nō cœpisset. Quibus respondit Cleomenes (incertum mihi vere an falso) se posteaq; templum Argi cœpisset: putasse dei expletum esse oraculū: & proinde nō prius tentādā urbem q̄ sacris operatus sciret an sibi deus illā traditurus esset: an impedimento futurus. Sibi autē apud Iunonis templū litāti effluxisse flammā e pectoribus simulacri: atq; ita ipsos intellegere proculdubio eum nō esse Argos expugnaturum. Si enim e capite simulacri flamma extitisset: fore vt urbem ab arce caperet. Cum vero e pectoribus fulgur extiterit: id omne fuisse confectum quod deus confici voluisset. Hæc dicēs credibilia ac probabilia Spartiatis dicere visus est: multoq; maiore parte sententiarum absolutus. Ceterum Argos ita viris desolatum est: vt serui eorum res omnes susceperint: atque magistratus administrarint: dum filii cæsorū ad puberem adoleuere ætatem qui sese in suū ius adferentes ac reuersi Argos mācipia eiecere. Serui eiekti prælio Tyrinthem optinuere: eatenus quidem dum fuit in eis mutua beneuolētia: & donec ad eos venit vates quidam Cleander genere Phigaleus ab Arcadia. Is persuasit seruis vt dominos adorirentur. Vnde bellū inter eos diuturnum extitit: donec Argii ægre euasere victores. Ob hoc igitur aiunt Argi Cleomenem ad insaniam redactum male perisse. Ipsi autem Spartiatæ negant ab vllō dēmonio Cleomenē ad insaniam redactum. Sed conuersatione Scytharum intēperātem meri esse factum: & idcirco furiosum. Scythas. n. nomades post illatū sibi a Dario bellū ad illū vlcisendū perstitisse: missūq; Spartā nūciis ad societātē faciendā ita pepigisse tanq̄ ex vtrorūq; vtilitate foret vt ipsi quidē Scythæ iuxta flumen Phasim conarētur medicā regionem inuadere. Spartiatæ vero ab Ephelo ascendere & ad certum locum ytrique occurrerent.

Argi lucus.

Lucus Argi exustus.

Præagia.

Argos a seruis reatum.

Cleander vates.

Cleomenis insaniam vnde

Scythæ intēperantius biabētes.

Scythifato.

Cum iis scythis qui ad hoc missi sunt consuetudinem habuisse Cleomenē aiunt: atq; ex eo nimiam didicisse potandi intemperantiam: atq; ob id insanisse se arbitrari. Vñ quoties intemperantius bibere volunt aiunt Scythifato. i. age Scytam. Ita de Cleomene referunt Spartiatæ. Mihi vero videtur ille has pœnas Demarato pependisse. Eū defunctum vbi audiere Aeginete Spartam nūcios misere vociferatum cōtra Leutychidē de obliuibus qui Athenis teneretur. His Lacedæmonii cōsilio inuito multū iniuriæ ab Leutychidē illatū esse censuerunt: hominēq; dedendum quē illi Aeginā deportarent p̄ iis qui Athenis tenerentur. Hūc cū essent ducturi Aeginetæ: Tunc ad eos Theasides Leoprepis vir spartæ pbatus quid (inquit) viri æginetæ facere vultis: Regem ne spartiatarū deditum a suis ciuibus abducere. Si nunc p̄ iracundia spartiatæ ita decreuerūt: Cauete ne quod exitiale malū in vestrā regionē (si hoc feceritis) inferant. His auditis Aeginetæ ab illo abducendo supersederunt hac tñ conditione vt secū p̄fectus Athenas Leutychides redderet sibi viros q̄ illic depositi essent. Vbi Athenas venit Leutychides: ac depositum repoposcit: Athenienses vt qui reddere nollent tergiversari: q̄ dicerent duos in deponendo reges fuisse: Ideoq; iniquū esse id alteri sine altero reddi. Quibus negantibus se reddituros Leutychides facite (inquit) Athenienses vtrū ipsi vultis si reddetis sancte facturi e contrario si non redditis. Qualis autē res circa depositū contigit spartæ volo referre. Dicimus nos spartiatæ fuisse tertia ab hīc ætate quendā Glaucū Epicydis filium: qui cū alius summis laudibus excellebat: tū iustitia inter omnes optime audiebat: qui per id tēpus Lacedæmonem incolebant. & huic procedente tēpore contigisse: vt vir quidā Milesius spartā venerit hominis cōueniendi gratia: atq; ita sit adlocutus. Ego sum vir Milesius: qui ad tuā glauce fruendā iustitiam venio. Nā cum esset tua fama celebris cū per omnē aliam græciam: tū vero per Ioniam: apud memetipsum ratiocinatus sum. Ioniam quidem semper obnoxia periculis est: Peloponnesus autem tuto fundata: & ob id videre licet eos dē homines nihil habere pecuniarum. Hæc reputanti mihi atq; consultantī visum est dimidiū mei census in pecuniā redactū deponere penes te q̄ probe intelligo hæc penes te deposita mihi incolumia fore. Tu vero has pecunias adcipe: & hanc notā quā vna custodis: quā notā quisquis habens reposcet pecuniam ei reddito. Hæc hospes qui mihi leto venerat dixit. Atq; ea cōditione depositum Glaucus ad-

Leutychides
Leutychidis
orō ad Athenienses de deposito reddēdo.

Glauc⁹ iust⁹.

Ioniam periculis
semper obnoxia.
Peloponnesus
tuto fundata

cepit. Multo deinde tpe interiecto filii eius q̄ pecuniā deposuerat spartā veniūt: Glaucum cōueniunt: exhibitaq; nota pecuniā reposcūt. Ille eniuero repellere hoies atq; his verbis e cōtrario respondere neq; istius rei quicquā reminiscor: neq; ad me pertinet scire q̄ dicitis. Volo tū reminiscens quod iustū fuerit facere: & si adcepi iure optimo reddere: sit a principio nō adcepi: grę corū legibus in vos vti. Ad quod cōfirmandū: p̄stituo vobis tēpus hinc ad quatuor menses. Ita Milesi facta iactura tanquam fraudati pecunia discessere & Glaucus delphos se contulit ad oraculum consultandum. Cui consultantī an orco id est iure iurando pecuniā prædaretur: Pythia respondit is veribus. Glauce epicydides equidem expedit: ad breue tempus. Sic orco vicisse: interuertisseq; nummos:

Dei era: & euorcū quoniam manet exitus idem:
Ast Orci natus qui nomine: qui nauibus qui
Nullis est pedibus rapide adū: nit vīq; adeo dum
Conuoluens omnē perdat prolemq; domumq;
Cum sobole euorci melius sed postea agetur.

His auditis Glaucus veniam sibi eorum quæ dixisset vt daret deum obsecrabat. Cui Pythia inquit idem pollere tentare deū & facere. Tunc Glaucus adceps Milesiis hospitibus pecuniam reddidit. Cur autem hæc oratio apud vos instituta est dicitur. Glauci nunc nulla superest neq; soboles neq; domus: quæ illis censeatur. Sed ex sparta radicatus extrita est. Ita bonum est nihil aliud de deposito cogitare: q̄ vt repetentibus reddatur. Leutychides hæc locutus cum nihilo magis ab Atheniensibus audiretur discessit. At Aeginetæ priusquam superiorum iniuriarum quas Atheniensibus intulerant. gratificantes thebanis darent pœnas hæc fecere. Cum Atheniensibus succenserēt quod sibi ab illis iniuriam fieri arbitrarentur: sed ad vlciscendū adparabant. Erat enim Atheniensium in Sunio biremis quędā: quā delum iam inde a theseo quotannis mittebant. Hanc Aeginetæ locatis insidiis intercepte plenā primoribus Atheniensū virosq; adligauerunt. Ea clade ab Aeginetis adcepta Athenienses non amplius differendum putauerunt quin oīa in illos excogitaret. Erenim erat quidā Nicodromus Cnuthi adpellatus vir in ægina spectatus: hic suā ipsius priorē abiectiōne Aeginetis imputans q̄rebat q̄ prius sua de missiōne cū transegisset cognito Athenienses esse animatos ad nocendū Aeginetis q̄ ipse insensu esset cōposuit cū illis deprodēda Aegina ad certā diē:

Orci natus.

Tentare deū
& facere idē
pollere.
Depositum
reddendū eē

Nicodrom⁹.

Vetus vrbs.

quo esset re adgressurus ipse & illos oporteret venire subsidio. Atque ita ex composito vrbe (quae vetus vocatur) occupat: sed Athenienses ad idem non adfuerunt: quia classis eorum par aeginetanae nondum erat comparata: qui dum a corinthiis commodari sibi naues rogant. Interea res corrupta est. Corinthii per id tempus Atheniensibus a micissimi dededere rogantibus naues viginti: sed dantes venderunt singulas quinque drachmis: quoniam eas dono dare vetabantur lege: His adceptis Athenienses & suis instructis in summa septuaginta numero in aeginam nauigauerunt: peruenientes postridie eius diei quae erat destinatus. Qui cum ad diem non adessent: confensus nauigio Nicodromus ex Aegina profugit: aliis nonnullis Aeginetarum eum comitantibus: quibus Athenienses Suniu incolendum dederunt: Unde isti procedentes eos qui in insula erant Aeginetas & ferebant & agebant. Sed haec posterius acta sunt proceres aeginetarum superata plebe quae una cum Nicodromo multum fecerat: mox eos quos ceperant: ad necem exegerunt. Unde piaculum admiscere quod nullo studio expiare potuerunt: pro occupatis prius ex insula sunt deiecti quae deum sibi propiciarent. Nam cum septingentos e plebe quos viuos ceperant ad necem educerent: vnus eorum e vinculis elapsus fugit ad Cereris legiferam vestibulum: eiusque cardinibus prehensis adhaerebat: quem illi cum auellere non possent abscissis viri manibus ita deduxerunt: quae manus cardinibus confertae manserunt. Haec cum apud se fecissent Aeginetae classe septuaginta nauium cum Atheniensibus qui superuenere congressi superantur. Victi nauali praelio eosdem quos prius argios in auxilium vocauerunt: sed illi nolueret eis amplius auxilium esse causati quae & naues Aeginetae necessario sumptae a Cleomene oram argolidem tenuissent. & ipsi cum Lacedaemoniis in terram descendissent: vt nonnulli quoque Sicyonibus nauibus descenderunt in eadem contra ipsos expeditione. Quo nomine vtriusque multa ab argiis iniuncta est mille talentorum: quorum quingena vterque populus solueret. Et cum Sicyoni suam culpam agnoscentes centum talentis cum argiis decidissent: Aeginetae ne agnoscere quidem culpam voluerunt. Erant enim superbiores. Eapropter rogantibus eis nemo amplius argiorum publice auxilium tulit: sed voluntariorum circiter mille duce quodam cui nomen erat Eurybates quique palma rui viro. Quorum plerique non remeauerunt: sed in aegina sub Atheniensibus occubuerunt. Et ipse dux Eurybates singulari certamine victor quarto sub Sophane Decelis oppetiit. *versus* Aegieae sua classe

Suniu.

Cereris templum aduers.

Sicyones.

Aeginetae superbi.

Eurybates.

adorti in compositos Athenienses superauere eorumque naues quatuor cum ipsis pugnantibus coepere. Et Athenienses quidem bellum cum Aeginetis contraxerunt. Persa autem qui ipsius partes erat exaequabatur cum famulo assidue in memoriam redigente vt reminisceretur Atheniensium. Tum Pisistratidis adfidentibus Atheniensibusque criminantibus: tum cupiditate per hoc pretextu quod natus erat subigendi Graecos quicumque sibi terram & aquam denegassent. Itaque Mardonium qui male rem naualem gesserat praefectura amouit: aliosque designatos duces aduersus Erethriam & Athenas mittit in Datis genere Medum: Artaphernem Artaphernis fratris sui filium Datis mandatis vt Athenas atque Erethriam diriperet: captiuosque in conspectum adferret. Postquam hi duces declarati ab rege digressi ad planiciem Cilitiae maritimam deuenere cum ingenti ac bene instructo exercitu: & ibi castra posuere adueniunt nauaticae copiae omnes vt singulis erat imperatae. ad haec Hippagogae naues quas superiore Darius anno mandauerat tributarius suis praeparandas. In has introductis equis: atque terrestri peditatu sexcentis cum triremibus in Ioniam contederunt. Hic non recto cursu secundum continem in Hellepontum: etiam Thraciam versus nauigabant sed e Samo vnde soluerant propter Icarium interque insulas praecipue (vt ego sentio) metu circueundi Athon quem superiori anno circumnauigantes magnam iacturam fecerant: praesertim coacti propter Naxos quam antea non coepissent. ad quam posteaque ex Icario pelago adpulsi sunt (in hac enim vt primum copiae ducerentur Persae vgebant) Naxii memores priorum fuga se in montes concitauerunt non ausi resistere. eorumque adepti sunt Persae in seruitutem raptis delubra atque vrbes incendierunt. His actis ad caeteras insulas redeunt. Haec dum isti agunt: Delium relicta & ipsi delo fuga in te non abeunt. Eo tendentes naues praecedens Datis non sinebat ad Delium habere stationem sed trans Delium apud Pheneam: & simul cognito vbi Delii essent misso caduceatorem his eos verbis affatus est. Viri sacri quid fuga abistis non pro merito deme male opinantes. Ego enim & ipse mea sponte animatus sum & ab rege iussus quo in loco duo dii geniti sunt: ne quid aut eum locum. aut eius incolae laedam. Redite igitur ad vestra ipsorum & incolite insulam. Haec Deliiis per caduceatorem dixit. Mox trecentas turis libras super aram gestas adoleuit. His actis aduersus Erethriam primum nauigauit simul omnem classem simul Iones pariter atque Aeoles agens. statimque ab illius digressu Delos tremuit (vt Delii aiunt) ad meam usque aetatem tunc & primum & postremum com-

Codex graecus habet Amphibia Siquae pro duos gratios duobus an Sub Sophane Decelis an Decelio sit legendum Plutarchus latinus tamen habet Sochares Decelios in vita Cymonis. Mardonius a praefectura semotus. Datis. Hippagogae naues.

Naxos.

Delii.

Phenea.

Datis ad delios oratio. Delii sacri.

Delos tremuit.

mota deo mala ventura hominibus portendēte. Nā sub Dario
 Histaspis. Histaspis & Xerxe Darii: & Artaxerxe Xerxis filio tribus his des-
 Darius. inceptis aetatibus plus malorum passa est Graecia quam viginti aliis ante
 Xerxes. Darii aetatibus partim a Persis: partim ab ipsis primoribus de-
 Artaxerxes. principatu bellantibus. Ut non ab re Delos comota sit prius inma-
 Delos comota. mobilis: de qua in oraculis ita scriptum erat.
 Et Delon quis sit adhuc immota mouebo:
 Darius .i. Et sane in nostra lingua pollent haec nomina: Darius quod coercitor:
 coercitor. Xerxes quod bellator: Artaxerxes quod magnus bellator. Barbari
 Xerxes .i. postquam a Delo ad alias insulas profecti sunt sumebant illic tum co-
 bellator. pias tum liberos insularum obsides aut militaturos aduersus vi-
 Artaxerxes .i. cinas ciuitates videlicet Athenas & Erethriam significantes.
 .i. magnus bellator. Sed tam diu obsessi sunt: eorumque ager vastatus: donec in deditio-
 nem Persarum venerunt. Erethrienses audito Persarum exercitu ad-
 uersum se venire: auxilia ab Atheniensibus implorauere. Quibus
 non deneganda auxilia rati Atheniensis miserunt subsidio illis ea
 quatuor milia hominum quae Chalcidensium equitum obtinuerant praedia
 Sed Erethriensium haud quaquam sincerum erat consilium: qui tamquam
 adcerserant: Atheniensis tamen ancipiti sententia vacillabant quibusdam
 eorum consentibus urbem deserenda: & in cacumina Euboiae eundem:
 quibusdam qui propria lucra a Persis expectarent proditionem mo-
 lientibus. Horum utrorumque animos animaduertens Aeschines No-
 thonis filius Erethriensium primarius patefecit Atheniensibus
 Aeschines. omnem praesentium rerum statum orauitque ut domum abirent: ne vna cum
 illis occuberent. Haec consulenti Aeschini obtulerant Atheni-
 nenses illinc in Oropum transgressi salutem sibi pepererunt. At
 Oropus cuius meminit Strabo in primo & nono. Persae eo aduecti naues orae Erethricae ad Phanum & Chocreas
 & Aegilia adplicuerunt: potitumque his locis continuo equos expo-
 suere: & tamquam cum hostibus conflicturi se instruxere: aduersus quos
 non decreuerant Erethrienses sibi esse prodeudum. Sed quan-
 doquidem sententia de urbe non deserenda euicerat: merito dabat
 operam ut mœnia custodirent. Adoriētibus ea Persis acri pugna
 per sex dies certatum est: multisque utrinque cadentibus. Septimo
 die Euphorbus Alchimachi: & Philagrus Cynei inter popula-
 res suos viri spectati urbem hostibus prodidit: quam ingressi
 Euphorbus. Persae postquam templum spoliare incenderunt. In ultione eorum tem-
 Philagrus. porum quae Sardibus deflagrauerant hominibus iussu Darii in ser-
 uitutem captis. Potiti Erethria aliquot illic dies morati in Atti-
 ca nauigauerunt tuncque magnam partem vastauerunt rati idem factu-
 ros Athenienses quod Erethrienses fecissent. Etenim erat locus

Atticę Marathon proxime Erethriam ad equitandum opportu-
 nissimus: quo illos. Hippias Pisistrati filius deducebat. Eodem
 Athenienses & ipsi re audita ad vim arcendam processerunt decem
 praefectis sibi ducibus: quorum decimus erat Miltiades: cuius pa-
 trem Cymonem Stesagorae fugere ex Athenis Pisistratum Hip-
 pocratis contigerat: & dum fugit optinere Olympiadem quadri-
 go certamine: quam victricem muneris gratia transtulit in Miltia-
 dem ex matre germanum: proximamque Olympiadem eisdem equibus
 aliam Olympiadem cum vicisset a filiis Pisistrati interfectus est non iam
 viuo Pisistrato. Interfectus est autem ad Prytaneum noctu sum-
 missis percussoribus: sepultusque ante urbem trans viam (quae voca-
 tur Diacoele) & e regione sepultus sunt eque ille qui tris Olym-
 piadas victorias reportarat. Idem quod iste iam alique eque fecerunt
 qui fuerunt Euagorae Lagonis. Aliae praeterea nullae. Per idem tem-
 pus maior natus filiorum Cymonis Stesagoras apud Miltiadem
 patruum in Chersonneso educabatur: minor autem apud ipsum
 Cymonem Athenis erat nomen habens a Miltiade Chersonnesi
 conditore. Hic igitur Miltiades e Chersonneso tunc profectus
 dux Atheniensium erat e duplici caede elapsus semel cum eum
 Phoenices versus ad Imbrum persecuti sunt magni facientes capere
 hominem ut ad regem perducerent: iterum cum ab iis elapsus domum
 suam reuersum ac se reducem esse existimantem inimici sui exce-
 perunt. & ad iudicium deduxerunt accusantes occupatae in Cher-
 sonneso tyrannidis. Hoc reatu liberatus suffragiis populi dux
 declarat est. Duces cum adhuc in urbe ante omnia legatum Spar-
 tam mittit Philippidem illum quidem Atheniensem: sed tabellariam
 operam facit ante. Huic Philippidi (ut ipse refert) & Athenien-
 sibus renunciauit circa Parthenium motum: qui supra Tegeam est ob-
 uisus fuit Pan: copellatoremque nominatim Philippide iussit nunciari
 Atheniensibus quid ita Athenienses nullam gererent curam sui: qui
 bene ipsis vellet: quique iam saepenumero de eis benemeritus fu-
 isset: atque etiam futurus esset. His verbis fide habita Athenienses
 quod eorum iam status erat bene constitutus extruxerunt sub arce
 templum Panos: illique annuis hostiis ex quo nuncium adcepere sa-
 crificant: ardenti candelabro supplicanti: Philippides autem hic
 qui sibi Pana dixit adparuisse tunc cum a ducibus missus est: ite-
 rum Athenis egressus Spartam peruenit adiensque magistratus: La-
 cedamonii (inquit) orant vos Athenienses ut sibi operam feratis:
 nec ciuitatem inter Graecos vetustissimam contentatis in discrimen
 adductam ne Barbaris viris seruiat. Etenim Erethria direpta est: Erethria.

insigniq; ciuitate græcia imbecillior reddita. His mandatis a Philippide expositis placebat quidē Lacedæmonius opē ferre Atheniensibus sed id sibi impossibile confestim facere videbatur nolentibus legem rūpere Nam erat nouus dies instātis mēsis: quo die negabant se progressuros nec nisi orbe lunari impleto & isti quidem plenilunium expectabāt. Hippia autē Pisistrati filio q̄ Barbaros in Marathonem perducebat: visum hoc in sōnis superiore nocte oblatū est. Videbatur sibi hippias cū matre concubere. Quo ex somnio coniectabat fore vt reuersus Athenas: ac recepto dominatu senex domi suæ obiret. Hunc in modum interpretabatur visum suū ei: tū dū p̄dam Eretriensem q̄ deposuerat in insula Styreorū nomine Aegileā reportat: dūq; naues ad Marathonē adpulsas in stationibus locat: ac Barbaros in terrā egressos disponit: talia administranti cōtigit sternutatio: tussiq; solito vehementior. Vnde cōcussis eius vtpote senis plerisq; dentibus vnus illoꝝ ex violentia tussiendo excussus est: & in harenā delapsus: qui magna adhibita ad inueniendum diligentia cū tamen non adpareret: suspirans hippias ad eos q̄ aderant ait Hęc terra non est nostra: nec eam poterimus nobis subiectā efficere: sed tantūmodo partem q̄tum spaciū dēs qui mihi aderat optinet. Huc hippias suā visionem: interpretabatur euasisse: Atheniensibus apud herculis phanū instructis superuenerē auxilio platæenses omni cū populo qui sese Atheniensib; dederant: & pro quibus frequentes iam labores susceperant Atheniensēs: dederant autē sese hoc modo: cum a thebanis p̄merentur Platæenses: primū Cleomeni Anaxandridæ qui interuenerat: atq; Lacedæmonius sese dederunt: a quibus tamē recepti non sunt hac oratione vtentibus a nobis qui procul habitamus frigidum quoddam fuerit vobis auxiliū. Nā priusq̄ nostrum quisq; audiat: possitis occupati ab hostibus sæpe expugnari: Suademus autem vt vos ipsos Atheniensibus dedatis viciis pariter & ad tutandū nō inualidis. hoc Lacedæmonii nō tam cōsulebant platæensibus q̄ eis bene vellent: q̄ q̄ optarent Atheniensēs defatigari Bœotio bello. Id suadentibus Lacedæmonius non aduerfati platæenses aditis Atheniensibus dū rem diuinam duodecim diis faciunt: eis ad aram suppliciter sedentes sese dederunt: aduersus quos Thebani re audita exercitū duxerunt. in eorūq; auxiliū Atheniensēs venerunt. Sed dū cōferturi p̄lium essent Corinthii haud cōtemnendā sibi rē putantes ad eos reconciliandos interuenere: atq; ytrorūq; p̄missū

Nou⁹ istātis mensis dies. Quo tpe Lacedæmonius progredi nō licebat. Hippia somnium. Aegileā. Hippia dens. Hippia Sternutatio & tussis.

Herculis phanum. Platæenses.

Cleomenes Anaxandride Lacedæmoniorū ad Platæenses oratio.

regionē hūc i modū terminarūt: vt Thebāi eos Bœotios q̄ nolēt iter Bœotios cēseri sinerēt facere q̄vellēt. Hoc vbi decreuerē Corinthii abscessere. Abscedētes quoq; Atheniēses adgressi Thebani sūt: cōmissaq; pugna repulsi. Vñ Atheniēses trāsgressi quos Corinthii statuerant terminos opū fecerunt limitem Thebanis. Ergo plathæenses Atheniēsis sese cum deditissent: ad Marathonē tunc auxilio venerunt. Erant autē in Atheniensium ducibus ancipites sentētiæ aliis vetantibus fieri p̄lium. Pauciores. n. se esse q̄ vt cū medis confligerent: aliis quorum erat Miltiades ad pugnandū hortātibus. Itaq; cum essent bifariæ sententiæ & deterior vinceret: ibi Miltiades Callimachus aphidneū adiit tunc forte polemarchū idest belli principem. qui magistratus per suffragia electus in danda faba hoc ē in declaranda sententia vñdecimus est. Nā quonē am Atheniēses in dicenda sententia parem ducibus faciebant polemarchū Adhuc Miltiades in te (inquit) nunc Callimache sitū est: Vtrū in seruitutem Athenæ redigantur: an tu eas liberando memoriam tui in omne æuū relinquas: qualē ne Harmodius quidē atq; Aristogiton reliquerunt. Nā Atheniensēs nunc in maximū omniū (ex quo nati sunt) venere discrimē: qui si medis succubant palā est q̄ passuri sint traditi Hippia. Sin autē superēt: poterit hęc ciuitas vrbū græciæ effici prima. Quo autē pacto hęc fieri possint & quomodo ad te harū rerum arbitriū redeat nūc exponam: Nostræ qui duces sumus bifariæ sunt sentētiæ de p̄lio cōmittendo: aliis id suadentibus: aliis dissuadentibus. Qui nisi p̄lium cōmittimus. vercor ne magna existat seditio: que mentes eorum sollicitet ad sentiendū cum medis: Si pugnamus anteq̄ aliud vitii in nōnullis subeat: possumus diis æquis cū victoria discedere. Hęc omnia ad te tendunt: & abs te dependēt qui si meæ sententiæ adcesseris: erit & tibi patria libera: & ciuitas omniū græcarū princeps. Sin adcesseris sententiæ dissuadentium pugnam: eorū quæ recensui bonorū tibi contraria existent. Hęc dicens Miltiades Callimachū induxit. Ita adcedēte sententia polemarchi obtentū est vt confligeretur. Post hęc ii duces quorū sententia de cōfligendo fuerat: vt cuiusq; dies imperitanti venerat: vicē suam Miltiadæ dabatur: q̄ ille adcipiens nō tamen prius decertandum putauit: q̄ dies imperii sua aduenit. Itaq; vbi vices eius fuere: tūc Atheniensēs hūc i modū instructi sunt ad cōfligendū: dextro cornu præerat Callimachus Polemarchus. Ita. n. lex apud Atheniensēs tūc postulabat

Platæenses apud Marathonē Atheniensibus fuerē adminiculo.

Afopos flu.

Callimach⁹. Aphidneus. Polemarch⁹. i. belli princeps.

Fabam dare. Suffragia. Harmodius. Aristogiton.

Miltiades.

Callimachus

Atheniensis exercitus ordo. Panaginæ. ut Polemarchus dextrū cornu tenere. Hoc duce sequebant de inceptis cæteræ tribus ut quæ ordine erat. Nouissimi sunt colati Plataenses iidē sinistrū cornu tenētes. Quo factū est ut ab huius pugnae tēpore: quoties Athenienses ferunt hostias apud Panagynas idest publicos cōuentus: q̄ quinto quoq; anno fiūt Atheniensis præco cōceptis verbis præcef bona Atheniēsisibus pariter & Plataensibus. Igit̄ Atheniensiu acies tūc apud Marathonē instructa idcirco sic erat q̄ acie medicā imitabatur: sed in medio paucis cōferta ordinib⁹: ideoq; illic debilior: utroq; aut in cornu cōfertior: q̄ posteaq; ita instructa est: ac sacrificiū litatū esse Athēiēses audite: tūc cursum in barbaros tēdūt. Erat aut̄ inter vtrāq; acie nō minus octo stadiorum interapedinis: Quos cursu ferri in se vidētes Persæ aptabāt se tāq; illos excepturi insanie dātes id q̄ cernerēt cursu tēdere cū pauci essent n̄ equitatu nō sagittis fretos Hoc ita barbari interpretabātur. Atheniensis posteaq; cōfertis cōfluxere cū barbaris. pugna memoratu dignā edebāt. Quippe primi oīum græcorū (quos ipsi nouimus) cursu in hostē visi sunt: primi sustinuerūt cernere medica veste idutos: eū ante hac vel audire nomē medog; græci terror fuisset. In Marathone cū diu pugnatū esset barbari circa mediā acie vicerūt: vbi Persæ stabāt & dacæ: eāq; prūpētes hostē in mediterranea psequēbant. At in utroq; cornu vicere Atheniēses Plataensesq; ac barbaris q̄ terga dederāt: fugere pmissis cōtrahūt cornua & cū iis q̄ mediā ipsorū acie perfregerāt dimicātes superant fugiētes persas vrgēt: cædūtq; donec ad mare pueniētes petito igne naues corripuere. Quo in certamine Callimachus Polemarchus interficit egregia nauata opa. Occubuit quoq; e ducibus Stefileus Tharsili & Cynegirus Euphorionis: dū sum mā puppim adprehēdit absissa bipēni manu cecidit. Nec non alii Athenienses multi & clari. Septē quidē noues optinuerunt Atheniēses hoc mō cæteris barbaris retractis receptaq; præda Erethriēsi ex insula vbi reliq̄rant circūuecti sunt aio puerendi Atheniēses e vestigio abeūtes: cæterū Atheniēses ab Alemgōnidis isimulati sunt q̄ videlicet ex cōposito Persis adhuc apud insulā agētibus scutū ostenderint. Dū illi samum circūuehūt: Athenienses e vestigio abeūtes celerrime ad ferendā vrbis opā pperauerūt. Barbarosq; eodē tēdentes puerterūt pgressi ex Herculis tēplo: qd̄ est in Cynofargi castra posuerūt. Barbari su-pato classe Phalero (hic. n. Atheniēsiū naualia tūc erāt) sup eū locū aliquādiu pp tēpestatē morati rursus i Asiā abierūt quoq;

Medicum no
mē græcis ter
rorē incutere
solēbat.
Marathonis
pugna.

Callimachi
mors.
Stefileus.
Cynegirus.

Phalatum.

in hac pugna apud Marathonē gesta occubere circiter sex milia trecēti. Atheniēsiū vero cētū nonaginta duo. Tot ex vtriusq; apud clades. cecidere. In q̄ pugna hæc res mira cōtigit. Atheniēsis qd̄ Epizelus Euphagoræ dū stāte acie pugnāt: strēnue luminib⁹ cape re neq; faucibus vlla parte corporis neq; ictus: atq; ita cæcus in reliquum vitę tempus pmanit. Quē audiui dicere solitū de sua clade visum sibi esse ante se stare virum quendā armatum pro cetero corpore: cuius mentum omnē clipeū inūbraret: & hāc lar- uam ipsum ptergressam: sed se illum q̄ sibi adlisteret occidisse. Hæc Epizelum solitū cōmcomorate audiui Datis in Asiā cū Classe rediens vbi Myconē tenuit vidit in somnis visum. Id tñ quod fuerit non traditur. Vbi primū dies illuxit: naues rimatus est Cōpertoq; in nauī phœnicea simulacro Apollinis inaurato sciscitatus est quo e tēplo sublatū esset. & vbi audiuit ex quo tēplo nauigans sua nauī in delū. (Iā. n. deliū in insulā redierant) sibi simulacrū in tēplo deposuit præcepitq; Deliis vt illud in Deliū Thebanorū referrent: quod est supra mare e regione chalcidis: Hoc vbi pcepit Datis vela illinc fecit. Deliū tamen hanc statuā nō reportauerunt: sed vicesimo post anno eā Thebani ex oraculo in Deliū cōtulerunt. Datis & Artaphernes posteaq; in Asiā nauigauere: captiuos Erethrienses susa perduxere: Quos Darius rex & si in eos ante captiuitatem vultū cōtraxerat acerbitatis q̄ se priores iniuria lacerassent: tamen vt in conspectum suū adductos vidit ac sibi subiectos: nullo alio malo adfecit: sed in suo Cissie regionis Stathmo collocauit. Cui nomē ē Ardericca ducētis ac decē stadiis procul a suis quadraginta a puteo q̄ exhibet trifarias rerum species. Nā ex eo Asphaltū idest bitu mē: & salē: & oleū hauriūt ad hūc modū. Hauriūt quidē celoneo idest instrumēto ciconia: p situla aut̄ dimidiato vtre ad ciconiā adligato: quo in puteū decusso q̄qd hauriūt mox i cisternā diffūdiūt: atq; hic alio effusū triplici varietate cōcrescit. In Asphar tū quidē & salē protinus. Hoc autē oleū Persæ Rhadinacē adpellant atrū ac grauiter olens. Hoc loci rex Darius locauit Erethrienses: quē ad meā vsq; memoriā tenuere seruantes pristinā linguā. Quod ad Erethrienses adinet ira habet. Post pleniū duo milia Lacedæmonioꝝ Athenas venerūt tāta festinatio ne adipiscēdi hostē: vt triduo q̄ ex parta discessere i Atticā puerit: & licet ferius ad pugnā venissēt: tñ intuēdi medos cupidi ad illos itūēdos i Marathonē prexerūt. Quib⁹ visis laudatissq; Atheniensibus ob præclarum facinus rursus redierunt. Tenet

Epizel⁹ cæt⁹

Datis.

Mycon.

Simulacrum

Apollinis

sublatum.

Deliū The-

banorum.

Arderica.

Puteus trifa-

rias rerū spēs

exhibens.

Asphaltum.

Rhadinace.

Alcmeonide admiratio me nec rōnē inire possum Alcmeonidas vnq̄ Persis ex cōposito ostēdasse parmā q̄ vellēt Atheniēses Barbaris atq̄ Hippia subesse. Quippe quos cōstat inhabēdis odio tyrānis vehemētiores q̄ similiores fuisse Calliæ Phenippi: qui fuit pater Hipponici. nam Callias cū alia omnia in Pisistratū inimicissime cōmētus est: tū vero solus Atheniēsiū omniū illius Athenis eiecti cū publice sub p̄cone vēderētur bona emere ausus ē. Huius Calliæ mētione crebro pleriq̄ oēs habere debēt: cū ob ea q̄ dicta sunt vt viri summpere patriā liberantis: tū ob hæc q̄ in Olympia fecit. Nam & in equorū cursu palmam optinuit: & in quadrigario fuit secūdus: & in ludis Pythiis cum primas optinuisset in vniuersos Græcos sumptuosissimus extitit: tum ob id qualē se in filias suas q̄ tres fuerūt exhibuit. Nam posteaq̄ nobiles extitere: hoc eis magnificētissimū munus est gratificatus: vt quē sibi vna quæq̄ vellet ex omnibus Atheniēsiibus eū deligeret: atq̄ ita eam illi nuptum dedit. At Alcmeonidæ aut perinde aut nihil minus q̄ Callias Perosi tyrannos fuisse. Quo maior me admiratio subit: minusq̄ admicō criminatiōnē eos Parmā Persis ostentasse: qui per omne tēpus tyrannos effugerunt: & quorū astutia Pisistratidæ tyrannidē reliquerunt atque ita multo magis Athenarū liberatores extiterunt meo iudicio: q̄ Harmodius & Aristogiton illi enim Hipparcho interempto nō tam cæteros Pisistratidas ab adfectanda tyrannide respulerunt. q̄ ad illam iritauerunt. Alcmeonidæ autem proculdubio Athenas liberauerūt: & modo ipsi fuere qui Pythiā persuasere ad Lacedæmonios commonefaciēdos vt Athenas liberarent: quēadmodū superius a me cōmemorātū est. At n. aliquid forsitan Sucfes q̄ Atheniēsi in populo patriā prodiderūt. Immo nulli erant eis inter Atheniēses viri illustriores: neq̄ qui magis essent honorati. Neq̄ vero sermo optinuit clipeū ab his eē ostētatū: sed tantūmodo fuisse ostētatū: quod nihil est quam si id demū diceretur ostensus quidē est sed a quo ostēsus incertum. Quāquā Alcmeonidæ iam pridē extiterant Athenis clari sane vsq̄ ab Alcmeone atq̄ etiam Megacles. Etenim Alcmeon Megacles filius iis Lydis qui Sardibus a Croeso delphos ad oraculum ierant administrum se præbuit: eosq̄ comiter adcepit. Cuius beneficētiā Croesus a Lydis quos ad oraculū miserat Alcmeō mulcū audisset hominē adcersiit: & vbi aduenit: eū donauit tanto auro a Croeso q̄to semel corpore suo ferre posset. Ad istam domi conditionē Alcmeon hanc astutiā adtulit. Per grandē tunicam am-

ctus ingenti in ea sinu relicto: cothurnisq̄ (quos laxissimos reperit) calceatus ad thesaurū perrexit ad quem ducebatur. Ibi in acerū ramentorū procumbens primū cothurnos quibus erat indutus auro quātum ferebant referfit. Deinde omnē sinū suū atq̄ etiam crines ramentis subigens & parte in eos desumpta e thesauro processit ægre trahēs cothurnos cuius alteri rei q̄ ho mini similis: cuius es turgidū esset & omnia onusta. Id cernēs Croesus in cachinnūq̄ erumpens ea omnia illi donauit: nec minoribus alia dona dedit. Ita domus hæc vehementer locupletata est: & Alcmeon quadriugos equos alens vicit Olympia. Sed eam deinde secunda ætate Clisthenes Sicyonis tyrannus sustulit: vt multo magis q̄ prius inter Græcos ceber extiterit. Erat enim Clistheni Aristonimi filio Myronis nepoti Andrei pronepoti filia nomine Agarista: quā pater destinabat nuptum dare ei quē pstantissimū Græcorū omniū cōperisset. Cū igitur ludi Olympia celebrarētur: & ex eis Clisthenes curriculo quadrigali victor extitisset: nūciari iussit voce præconis vt quisq̄ sese dignū putaret qui Clisthenis gener esset. Is ad sexagesimū diem aut prius Sicyone præsto foret: quoniā Clisthenes intra annū a sexagesimo die incepturum exequi nuptias destinasset. Itaq̄ omnes Græci aut sua ipsorū: aut familiæ claritate sibi cōfidentes ea proci cōtenderunt: quibus Clisthenes & curriculum & palæstram ad certandū pparauerat. Ex Italia illuc se cōtulit Smyndyrides Hippocratis Sybarita. Florebat autem maxime Sybaris ea tempestate: qui vnus vir in plurimū delitiarū procellabatur. Et hi quidē ab Italia venerunt. Ab Ionio autē sinu Amphinestrus Epistrophus Epidamnius. Aetolus vero Meges germanus Titermi illius qui Græcos robore fuerat supgressus: & in extrema Aetoliæ homines fugerat. E Peloponneso Leocides Phidonis Argiorū tyranni filius eius inq̄ Phidonis qui spacia Peloponnesibus statuit longe omniū Græcorū insolentissimus: qui summotis Heliensū Agonothetis id est munerationis ipse Agonotheta extitit i Olympia id est certamē pmiūq̄ proposuit. Nec non Amiantus Lycurgi Arcas ex Trapezontē & Laphanes Azenus ex vrbe Pæo filius Euphorionis eius qui (vt in Arcadia fertur fama) in domū suā excepit. Castorē & Polucem: & ob id in omnes homines hospitalis: & Heleus Aegæi vir præclarus. Isti ex ipsa Peloponneso venerunt. Ex Atheniēsiibus autē Megacles Alcmeonis eius filius: qui ad Croesum se

Alcmeonis
calliditas.Alcmeonis
domus locu-
pletata.

Clisthenes

Agarista.

Smyndyri-
des.

Sybaris.

Syritanus.

Amphin-

nestrus.

Epidamnius.

Aetolus.

Meges.

Leocides.

Phidon.

Agonotheta.

Amiantus.

Laphanes.

Pæos vrbs.

Euphorion.

Heleus.

Megacles.

Hippoclidēs cōtulerat: & alter Hippoclidēs Tifandri diuitiis ac forma inter Athenienses præcipuus. Ex Erethria quæ per id tempus florebat: Lyfaniaſiō⁹ hic ab Eubœa. E Theſſalia Aſcopadeis Diactorides. actorides Crannonius. Ex Moloffis. Alcon. Tot proci fuere. q̄ cum ad diem præſtitutâ adſuiſſent: Clifthenes ante omnia patriam ſingulorum familiâq; perconctatur. Deinde eos annum apud ſe detinens explorauit vniuerſiuſq; & virilitatem & iracundiam & eruditionem & mores: nunc cum ſingulis: nunc cū vniuerſis cōgreſſus & iuniores in gymnafia educens præcipue tamen in conuiuiis experiebatur. Quâdiu enim eos apud ſe tenuit hoc facere ac magnifice adcipere. Sed ei inter procos præcipue cordi erant Athenienſes: & illorum magis Hippoclidem Tifandri ſtrennuū eſſe iudicabat: cum præſertim eius maiores.

Hippoclidēs Cypſeli Cō = Cypſelis Corinthiis propinqui fuiſſent. Cum autem deſtinatus rinthu. ſe quem ex omnibus deligeret mactatis centum bobus in conuiuiū tum ipſos procos: tum omnes Sicyonios adcepit. poſtea vero q̄ cœnatum eſt: proci certamē de muſica habere cœperūt pariter & de oratione habenda in mediū procedēte potatione. Hippoclidēs cum longe alios antecederet: iuſſit tibi cē ſibi canere Eumeliā. i. ſedatū quoddā ſaltationis genus. tibi cine obſequente ſaltauit ſibi quidē placens. Sed Clifthenes omnē rem cernens diſſimulabat. Poſt hæc ab quātulū inter quietes Hippoclidēs iuſſit aliquam ſibi inferri mēſam. Qua illata primū ſuper eam Laconicos ſaltauit modulos. Mox alios Atticos tertio ſuper menſam capite ſtatuto cruribus veluti brachiis modulabatur ad cuius primā ac ſecūdā ſaltationē & ſi ſtomachabatur Clifthenes tā impudentē ſibi generū fieri: tamē ſeſe cōtinebat nolēs in eū erūpere. At vbi vidit cruribus veluti nauibus geſticulantē: ſe vltra cōtinere nō ſuſtinēs inquit fili Tifandri deſaltalt. matrimonium. Cui excipiens ille ait. Non eſt iſtud curæ Hippoclidæ. Vnde prouerbiū factum eſt. Non eſt iſtud curæ Hippoclidæ. Tūc Clifthenes ſilētio ipſoſito in mediū hæc ptulit. Viri proci meæ filiæ vos egdē oēs laudo: vobisq; oib⁹ ſi fieri poſſit gratificarer. neq; vnū e vobis ꝑcipuū ꝑbās neq; ceteros improbās. Verū fieri nō pōt vt de vnica virgine deliberrans oim voto ſatiſficiā. Itaq; ſingulis veſtrū q̄ cōpotes huius matrimonii nō eſtis tāq̄ dignos meæ filiæ nuptis: q; q̄ domo peregre abſuiſtis ſingula argēti talēta dono do. Megacli at Alcmeonis filio meā filiā Agariftiā deſpōdeo ritu Athenieſiū. annuē

te cōditiōi Megacli nuptiæ apud Clifthenē celebratę ſunt. Haſtenus q̄ iudicādis procis geſta ſunt. Ex Hippocrate vero ali⁹ Megacles & alia Agariftia ab Aganſtia Clifthenis nomē habēs quę nupta Xantippo Ariphonis cū prægnans eſſet viſa eſt ſibi in ſomnis parere Leonem: paucosq; poſt dies peperit Xantippo Periclem. Miltiades cum antea probatus apud Athenienſes: tū vero poſt rem bene geſtam in Marathone maioribus incremētis auctus petit ab Athenienſibus ſeptuaginta naues cum propugnatoribus & pecunia nō promens eis cui regioni bellū eſſet illaturus: ſed tātūmodo ſe illos locupletaturū: ſi ſe ſequerētur. Ad eam. n. regionem ſe illos ducturū vnde ad fatim aurū nullo negotio reportarent. His verbis Athenieſes erectis animis naues (vt petierat) tradiderūt. Quib⁹ Miltiades adceptis in Paro nauigar per ſpeciem vlcifendæ iniuriæ quam intulerant Parii q̄ Triremi in Marathonem vna cum Perſis veniſſent. Hoc colore orationis vrtebatur: cum autē inſenſus eſſet Paris ob Lyſagoram Tiſei filium: genere Parium: qui ipſum apud Hidarnē Perſam accuſauerat. Eo poſtq̄ peruenit Miltiades Parios intra mœnia coactos obſedit: miſſoq; caduceatore popoſcit centum talenta negans ſi ea ſibi non darent ſe prius illic abducturum copias q̄ eos euertiſſet. Parii non vt quicquā pecuniæ Miltiadi dent cogitant: vt cuſtodiant vrbe excogitant cum alia loca interſepientes: tum maxime vnde ea oppugnari poterat: adeo vt noctu laborantes murum duplo quam olim fuerat excitarint. Hactenus Græci de hac re cōmemorāda cōſentiūt. Deinceps geſta ipſi Parii referunt hunc in modū. Miltiades cū inops cōſilii eſſet ad iſſe: atq; adlocutū fuiſſe mulierē captiua genere Paro Timo. Hæc cū in cōſpectū veniſſet: conſiliū ei dediſſe. ſi magnificeret milius cū vi Paron capere exequeretur quæ a ſe ꝑciperētur. Eius deinde ſum ob lucū ꝑceptis auditis Miltiadē adceſſiſſe ad maceriā quandā ante vr nocturno tēbē q̄ Maceria ſepitur tēplū Cereris legiferæ: eaq; quia fores aꝑerte incenſū perire nō poterat tranſiſſiſſe: & illā tranſgreſſum ſolariū aſcenditū ne claſſis diſſe ad aliquid intus faciendū: ſiue admouendū aliquid quod regia aduēta moueri nefas eſt: ſiue ad aliquid quodcūq; ſit agendū. & cū pro ret aufugiſſe foribus eſſet ſubeunte horrore ꝑoccupatū eadē via reuertifſe: tradit Miltiadesq; Maceria deſilientē femur cōuulſiſſe: alii in genua ꝑcidifſe aiūt: ita Miltiades male habēs domū remeauit: neq; pecuniam Miltiadis fæ Athenieſibus portās. neq; Paro Parta vrbe tm ꝑ ſex & viginti dies obſeſſa & Agro populato. Parii cognito q̄ miniſtra deoꝝ Miltiades domū remeat.

Megacles
Hippocratis
Agariſtę dūq;
Xantippus.

Pericles.
Miltiades.

Paros.

Lyſagoras.
Hidarnē
Perſa.

Timo.
Probus Ae
pore incenſū
tū ne claſſis
regia aduēta
tradit Miltiades
Miltiadis fæ
Miltiades do
mū remeat.

Xantippus.

Miltiades ad
culatus.
Lemnos.Cymon.
Pelasgi.
Exacti.
Hecateus
Hymneffus.

Timo Miltiadem admonuisset: volentes ob id de ea supplicium sumere: Postquam obsideri desierint delphos miserunt silicitatum nunquid ministrum deorum condemnarent: quæ rationem capiente patriæ hostibus detexisset: quæque Miltiadi exposuisset facta: quæ ad virilem sextum efferrî nefas esset. Id Pythia fieri non permisit negans timum earum rerum esse auctorem: sed quia Miltiades non bene obeundum esset: ideo ei ducem malorum adparuisse. Hæc pariter Pythia respondit: Miltiadem e paro reuer sum cum alii Athenienses in ore habebant: tum præcipue Xantippus Ariphonis qui eum apud populum adculauit: quæ Athenienses circumscripsisset. Cui adulationi Miltiades non per se ipse respondit (neque enim poterat) Quippe qui putrescente femore iaceret in lecto: sed pro eo amici sui adiegentes cum alia multa & Lemnum expugnatam: quæ vltus Pelasgos Atheniensibus tradidisset: Tum vero pugnam in Marathone gestam: interuentu tamen populi ne capitis damnaretur: quinquaginta talentis culpa multata est. Post hæc Miltiades dissoluto atque marcescente foemore decessit. Quinquaginta autem talenta cymon filias exoluit. Porro Lemnum Miltiades hunc in modum optinuerat. Pelasgi posteaquam ex Attica ab Atheniensibus exacti sunt siue iure siue iniuria (nam de hoc nihil habeo præter relata) quia Hæcatesus Egeseandri e sermonibus ait iniuria. Athenienses enim cum viderent regionem quæ erat sub Hymneffo: quæ illis habitanda desiderant mercede muri circa arcem procedendi bene excultam quæ prius mala fuisset: & a nemine accipi digna: liuore captos fuisset & libidine terræ potiundæ: & ita illinc exegisse illos nulla alia re in excusationem adlata: Vt autem Athenienses aiunt iure eiectionis quippe cum essent sub Hymneffo habitantes illinc prodire solitos hanc iniuriam intulisse quoties filiae ac filii Atheniensium ad nouem fontes aquarum pergerent (nulla dum enim aut eis aut vllis Græcis per id tempus mancipia erant) Pelasgos eis per contumeliam & contemptum vim adtulisse: neque hoc fecisse contentos ad extremum manifesto deprehensos de inuadendis Atheniensibus consilia agitalle. Se vero adeo meliores quam illi fuerant viros fuisse: vt cum haberent facultatem interimendi eos quos sibi insidiatos deprehendissent: tamen noluerint: sed eis præceperint vt e regione excederent: atque ita illos solum vertentes: tum alia loca: tum vero Lemnum optinuisse. Illa Hecateus: Hæc Athenienses aiunt. At Pelasgi hanc Atheniensium iniuriam vltiscendi audiunt: qui Lemnum incolebant gnati quæ

dies festi Atheniensium celebrarentur biremibus instructis insidias manipulatim collocarunt vxoribus Atheniensium die festum Dianæ apud Bauronem agentibus permultisque illarum illinc raptis abierunt: & in Lemnum delatas pro concubinis habuerunt. Hæc foeminae posteaquam filius abundauere lingua eos Attica ac moribus Atheniensium imbuerunt. Et illi consuetudinem cum Pelasgi dum filiis habere abnuebant: & siquis e suis ab illo vltio vapularet: cuncti auxilio aderant: & mutuo sese tutabatur: ac dignos se quam aliis pueris dominarentur existimabant: atque adeo longe præualebant. Qua re animaduersa Pelasgi inter se collocti sunt. Considerantesque rem esse indignam atque inter se dicebant: si nunc dum pueri sunt dignoscunt sibi opitulari aduersus filios vxorum legitimarum: quas virgines duximus & eis continuo præesse conantur: quid nam faciet in virilem adultam ætatem: Itaque cum id eis altius insedisset: placitum est vt eos filios e matribus Atticis susceptos necarent. His necatis addunt & cedes matrum. Ex hoc facinore & illo superiore foeminarum quam viros suos vna cum Thoate interimerunt vsu receptum est per gratiam vt teterrima quæque facinora lenia adpellentur. Pelasgi cum eis post necem vxorum atque vxorum neque telus fructum reddere neque vxores neque pecua vt prius gignerent pariter fame & liberorum orbitate vexati delphos miserunt petiti aliquod laxamentum presentium malorum. Iussi a Pythia pœnas Atheniensibus quas illi vellent pendere Athenas iere: pollicitis que sunt daturos se pœnas illis omnis iniuriæ. Athenienses stratis in curia toris quam poterant splendidissime adpositaque mensa omnium bonorum refertissima iusserunt Pelasgos ita se habentem regionem sibi traderent. Tunc Pelasgi excipientes dicere si nauis vento aquilone atque vno die nos e vestra regione in nostram peruehet: ita demum vos quod petitis trademus. Hoc dixere quam scirent fieri non posse. Nam Attica multo magis ad austrum vergit quam Lemnus. Hæc hæc tunc copluribus deinde interiectis annis vbi Cherfonnesus (quæ est in helleponto) Atheniensium ditionis fuit: Miltiades Cymonis ventis Ethesiis perflantibus ex Eleunte: quæ est in Cherfonneso soluens in Lemnum delatus est: præcepitque Pelasgis vt ex insula excederent: redigens eis in memoriam oraculum quod nunquam illi expletum iri sperassent. Quorum Ephæstiensis quidem obtinuerunt: Alyrthinæ autem non agnoscentes Cherfonnesum esse Atticam tandiu obses si sunt: donec in ditionem venerunt. Ita Lemno potiti sunt Athenienses atque Miltiades.

Atheniensium
vxores raptæ
Bauro.Liberi Mulie
rum Atticæ
interempti.
Mulieres At
ticæ interep
tæ.
Prouerbum.Lemnia faci
nora.
Pelasgi ad A
thenienses.Athenienses
ad PelasgosPelasgorum
responsio.Attica.
Lemnos.
Cherfonnesus

Eleus.

Ephæstie
ses.
Alyrthinæ,
Lemnos
capta.

Ostea vero q̄ nūcius pugnae ad regem Dariū
Hystaspis filiū adlatus est ad Marathonem
gesta: cū antea vehemēter infensus esset ille
Atheniēsis q̄ Sardis inuasissent: lōge in-
fensior factus est: ac p̄pensor ad bellū Græ-
ciæ inferendū missisq̄ cōtinuo nūciis ad ci-
uitates edixit vt singulæ multoq̄ aītea maio-

res copias: nec nō naues nauigia equos rē frumētariā cōpara-
rēt. his nūciis Asia triēniū exagitata est. Vbi cū delectus agīt
optimi cuiusq̄ aduersus Græciā militaturi: & adparatui opera
datur. Quarto anno Aegyptii (q̄ fuerant a Cambyse subacti)
defecere a Persis. Quo magis aduersus vtrosq̄ Darius expedi-
tionem sumere properabat: Aegyptios atq̄ Athenienses. Dum
hæc comparat interea ingens inter eius liberos de principatu
exorta dissensio est: quoniam ex instituto Persarū oportebat ita
demū ire in expeditionem cum regni successorem declarasset.
Erant autē Dario iam anteq̄ regnaret liberi tres e priore vxore
Gobrys filia suscepti: & post partū regnū alii quatuor ex Atossa
Cyri filia. Superiorum maximus natus erat Artabazanes: poste-
riorum Xerxes. Qui cū ex eadem matre nō essent disceptabant.
Artabazanes quidem q̄ omnis paternæ sobolis ipse maximus
natus foret cum apud vniuersos homines sit institutum vt ma-
ximus natus liberorum optineat principatū. Xerxes vero q̄ ipse
Atossa genitus esset filia Cyri qui Persis libertatem adquisisset.
Dario nondum ferente sententiā aderat forte Demaratus Ari-
stonis qui per id tempus altercationis Spartano regno exutus:
ac Lacedæmone profugus Susa ascenderat. Hic vir audita libe-
rorum Darii controuersia adiit (vt fama fertur) Xerxē: admo-
nuitq̄ vt ad cætera quæ pro se dicebat hoc adderet se quidem
genitum e Dario iam rege & Persarum imperiū obtinente. Ar-
tabazanem vero e Dario cū erat priuatus. Proinde neq̄ æquū
neq̄ iustum esse alium quempiam potiūsq̄ se illam dignationē
adipsi: quoniam Sparta quoq̄ sic vsurparetur: vt si cui anteq̄
regnet filii nascantur: deinde regi iam alius huius postea nati
successio regni sit. Hac a Demarato subiecta ratione vtentem
Xerem tāquam iuste dicentē. Darius regem declarauit: q̄q̄ etiā
citra preceptum Demarati Xerxes (vt mea fert opinio) regna-
tū tradit.

Aegyptios a
Persis defec-
tio.
Darii liberi
de impio di-
septantes.
Atossa.
Artabazanes
ab Plutarcho
In apotheg-
matis Arime-
nes a Iustino
vero Trogi
Pōpei circun-
scriptore Ar-
themenes vo-
catur.
Xerxes.
Demaratus.
Xerxes rex a
Dario decla-
ratus quē tñ
ab Anapho-
ne domestico
iudice Iustin⁹
Trogi Pōpei
circūscriptor
declaratū &
alteri p̄posi-
tū tradit.

uisset quippe cum omnis potentia penes Atossam esset Decla-
rato Darius Xerxe rege cum conaretur rebus adparatis exire in
expeditionem altero adfectione Aegyptiorum anno supremū
diem obiit sex & triginta annis regni expletis haud cōpos voti
vt Aegyptios & Athenienses vlcisceretur. Eius morte regnum
ad Xerxem filium deuenit: qui ab initio nequaq̄ animatus erat
ad bellū Græciæ inferendū: sed Aegypto. Cæterū Mardonius
consobrinus suus Gobrys & sororis Darii filius eū adiens his
verbis est adlocutus. Domine haud decorum est Athenienses
tam male iam de Persis meritos non dare pœnas eorum q̄ per-
petrauerunt. Tu vero quod in manibus habes perfice. tamen
vbi Aegyptum quæ dignitati tuæ iniuriam fecit domueris: su-
me aduersus Athenas expeditionem: vt & bene de te loquan-
tur homines: & posthac abstineat alius a bello tibi inferendo.
Et hæc quidem erat ratio vltionis exigendæ. Illa autem ratio-
nis adcessio Europam esse regionem admodū speciosam: om-
niaq̄ genera foelicium arborum ferentem: ac summæ bonitatis
& dignā quæ a solo inter mortales rege possideatur. Hæc Mar-
donius dicebat vt iuuenis ac nouarum rerū cupidus imperiūq̄
Græciæ pro rege administrandi quod etiam regi persuasit cō-
ditione temporum adiutus. Nam ad alia vt rex hoc faciendum
induceretur: adiumento fuere primū e Thessalia nuncii ab Ale-
babis ad regem inuocandum aduersus Græciam se enim om-
ne obsequium præstituros. Alebadæ autem isti erant Thessaliæ
reges. Deinde ii Pisistratidæ qui Susa ascenderāt: qui cum ea-
dem verba habuerunt quæ Alebadæ: tum vero prætendebant
Onomacritū quendam Atheniensem: quem secum habebant
sortilegum & Musæi socium edisertatorem. Ascenderant autē
cum eo reuersi in Græciam. Nam Onomacritus ab Hipparcho
Pisistrati Athenis fuerat eiectus: q̄ per Lasum Hermonis ma-
nifesto dephēsus fuisset inter Musæi sortes: hæc etiā inseruisse
fore vt insulæ Lemno adiacentes mari submergerentur: ob id
Hipparchus hominē eiecerat cū familiarissime illo antea vte-
retur: & tūc eū eodē vt i cōspectū regis veniret ascēderat. Deq̄
eo honorifice cū aliis Pisistratidis loquebatur. Onomacritus si
quæ sortes cladē Barbaro nūciabant earū nullā recitauit. Itaq̄
adcedēte hoc sortilego & Pisistratidarū & Alebadarum suasi-
onibus Xerxes ad inferendum Græciæ bellū inductus. Sed al-
tero a morte Darii anno primam expeditionem fecit aduersus
Aegyptios q̄ rebellauerāt: quos subactos & in arctiorem q̄ sub
& ii

Darii anni
in regno.
Darii sepultu-
ræ meminit
Strabo i. 15.
geogra.
Mardonius.

Europæ
laudes.

Alebadæ.

Onomacrit⁹
Musæus.

Lasus.

Hipparchus:

Xerxes cur-
Græciæ bel-
lū intulit.

Achæmenes
Inarus.
Xerxis oratio

Dario fuerant seruitutē redactos tradidit gubernādos Achæ-
meni fratri suo Darii filio quem præsidem Aegypti interiecto
deinde tempore interemit Inarus Pflammietichi vir pœnus.
Xerxes recepta Aegypto prodituros aduersus Athenas exer-
citur præstantissimos: quosq; Persarum in concilium vocauit:
vt & illorum sententias audiret: & ipse diceret quæ liberet. Qui-
bus coactis ita locutus est.

Cyrus.
Cambyfes.

Iri Persæ equidē ego non ero huius instituti auctor:
sed ab aliis traditi imitator. Nam quemadmodum
a maiorib⁹ natu adicio ex quo imperiū hoc a Me-
dis eripuimus Atyagæ per Cyrum amoto nunquā
conquieimus: sed ita deus agit: & multa nobis sibi
obsequentibus in melius confert: atque ea quidem quæ Cyrus
Cambyfesq; ac pater meus fecere: quas gētes imperio addide-
re non adinet referre apud Probe scientes. Ego posteaq; hanc
sedē adcepi: dedi operam ne ab iis qui hoc honore sunt functi
degenerarem. neue minus potentiæ Persis acquirerem. Quod
animo versans inuenio nobis adcessuram gloriā pariter ac ho-
norem: & regionem neq; inferiorē neq; deteriorē ea quā recte
perauimus: sed feratiorē vna cū vltione iniuriæ atq; vindicta
ideoq; nunc ego vos cōtraxi: vt id quod agere constitui vobis
exponerem. Constituo iuncto Helleponto copias per Europā
traducere in Græciā vt Atheniensū vlciscar iniurias: quas cū
Persis aliis: tum patri meo intulere: Noratis autē & Dariū ad-
uersus hos viros bellum mouere destinasse. Verū ei morte præ-
uento non cōtigit vt illos vlcisceretur. ego vero eius vicē alio-
rūq; Persarum vlciscens non prius desinam quā expugnaero
incenderoq; Athenas: cuius ciues & me & patrē meum priores
iniuria adfecerunt. Semel cū Sardis vna cū Aristagora Milesto
seruo nostro venientes cremauerunt Lucoq; ac delubra. Iterū
in nos quid fecerunt terrā suā ingressos cū Datis & Artapher-
nes duces fuere oēs Scyths. Harū gratia rerū iritor ad inferēdū
eis bellū: quos atq; ipsoꝝ finitimos regionē Pelopis Phrygis
incolentes: si in potestātē redegerimus: tot bona futura esse ra-
tiocinando cōperio. Terrā Persidem ætheri Iouis cōterminam
reddimus. Nullam. n. regionē spectabit Sol finitimam nostrā:
sed ego omnē permensus Europā vna vobiscū cunctas regio-
nes in vnā redigā. Nā ita rem habere audio nullā reliquā esse
hominū neq; ciuitatē neq; gentē quæ nobiscū dimicare possit.
Ita subactis his (quos dixi: & qui nos lacefferunt) iugū seruire

Aristagoras.

Datis.
Artaphernes
Pelopis
regio.

Xerxis ma-
gna habēdi
libido.

sustinebunt. In quo si mihi vos gratificari volueritis: vbi tēpus
vobis indicauero (quo vos p̄sto esse oportet) tunc vnusquisq;
debebit in pigre adesse. Quorū qui ornatissimis cū copiis ade-
rit: eū donabo his quæ in nostra domo preciosissima habētur.
Et hæc quidē ita agenda sunt. Sed ne solus videar in consilio
sententiam dicere rē pono in medio: iubens vniciq; (q̄ libet)
sententiā dicere. His dictis loquendi finem fecit.

Ost quē Mardonius domine (inquit) tu vero non
modo superioribus Persis: sed etiā venturis es præ-
stantior: qui cum alia & optima & verissima cōme-
moras. Tum vero q; Iones qui Europā incolūt non
sinis habere ludibrio nos minusq; ipsi sunt ludibrio
dignos. Etenim res indigna est: si Sacas & Indos & Aethiopes
& Assyrios: aliaq; multas ac grandes nationes: quæ nihil Per-
sas læsere: tamen potentiæ prolatādæ gratia in prouincias re-
degimus: Græcos qui nos laceffere iniuria inceperunt non vl-
ciscemur? Quidnā metuētes quas illorū copias: quā pecuniarū
vim? Eoꝝ pugnā nouimus. Eoꝝ nouim⁹ vires esse imbecillas.
Eoꝝ quos subegimus liberos penes nos habemus: hos qui do-
mi nostræ habitantes: Iones & Aeoles & Dores adpellantur.
Quos ipse quoq; exptus sum dū eis iussu patris tui intuli bellū
dūq; in Macedoniā vsq; processissem: & pene vsq; ad ipsas A-
thenas nemo mihi pugnatur⁹ occurrit: & sane cōsueuere Græci
(vt audio) in cōsultissime inire bella propter imperitiā ac sinti-
steritatem. Nā cū bellū inter eos inductū est in locū quem pul-
cherrimū planissimūq; inuenere descendētes ibi prælia faciūt
Ita vt magno cū suo malo victores inde discedant. Deuicti ne
lōgius repetā ad internitionē deueniūt. Quos oportebat cum
sint eiisdē lingue interpositis caduceatoribus ac nūciis tollere
cōtrouersias: & omnia alia poti⁹ agere q̄ pugnare: aut si necesse
habent inter se omnino pugnare locū aliquem inuenire vtriusq;
difficillimū: & ibi fortunā belli tētare. Hoc itaq; ritu haud p̄bo
vtētes Græci nūq; mecū verbis egerūt de dimicādo cū Mace-
donia tenus promouissem. Tibi autem rex quis obuiam ventu-
rus est bellandi causa copias Asiæ atq; omnē classē agentis?
Non eo audaciæ procedent vt reor Græcoꝝ res. Quod si me
fallit opinio & illi vecordia elati ad pugnandum nobiscum ve-
nient: discant nos esse in re bellica præstantissimos hominum.
Nihil igitur sit quod nō experiamur. Nam sua sponte nihil fit:
sed omnia ab experimento hominibus fieri consuerunt. His

Mardonii
oratio.
Quare a
Persis
Sacas
Indi
Aethiopes
Assyriiq;
subacti
sunt.

Græcorū im-
peritia in bel-
lo.

Experimen-
ti laus.

Sua sponte
nihil fit.

Mardonius sententiæ Xerxis adsentatus loqui cessauit. tū fili-
tibus aliis Persis: nec diuersam ei quæ dicta essent sententiam
dicere audentibus: Artabanus Histaspis filius Xerxis patruus
vir circūspectus ita inquit.

Artabani o-
ratio dignif-
sima.
Diuersæ sen-
tentia necel-
sariae.
Atheniensiu
laus.

REx nisi diuersæ inter se sententiæ dicantur: non po-
test quis eligere meliorē: sed necesse habet ea que di-
cta est uti: At cū plures dictæ sunt licet tanq̄ aurum
purū deligere quod per se discerni cū nequeat: com-
paratū cum altero discerni potest. ego patri tuo Da-
rio eidēq; fratri meo suadebā ue sumeret aduersus Scythas ex-
peditionē viros nulla vīq; opida incolētes Sed ille sperans Scy-
thas Nomades se subacturum mihi non est adensus. Itaq; sum-
pta expeditione multis & egregiis viris de exercitu amissis ab-
scellit. Tu vero rex bellum inferre desinas viris multo (q̄ Scy-
thæ sunt) pstantioribus: quicq; & mari & terra optimi esse dicū-
tur quib⁹ in rebus quid durū sit: hoc me tibi iustū est pmere iū-
cto pontibus Helleponto ais te copias per Europā in græciā
deducturum: atq; eos cōuenit aut in terra aut in mari aut vtro-
biq; abs te superari. Siquidē ferūt viri esse fortes. Cuius rei li-
cet hinc argumētū capi. Si tot copias ductu Datis & Artapher-
nis Atticā regionē ingressas soli Athenienses p̄ligauerunt: et
go nō vtraq; in parte successit Quod si iūdē cōscensis nauibus
pugna nauali victores ad Hellepontū nauigēt: ac deinde pon-
tē soluant: hoc durū fuerit rex. Neq; vero hoc ex mea vnus pri-
uata prudentia cōiecto: sed ex eo casu quo aliquando parū ad-
fuit quin opprimeremur cū pater tuus iūcto Bosphoro Thra-
cio: ac flumine Istro pontibus cōmisso traiecit ad Scythas eum
traiectū Scythæ omnino insutere p̄cari Iones quibus custodia
pontiu delegata erat vt interscinderēt. Quo tēpore si Histigus
Mileti tyrannus aliog; sententiæ adcessisset: ac nō contradixit
set: actū erat de rebus Persarū res dictū quoq; horribilis omnē
regis statū in vno viro positū fuisse: Quare noli tu vllū tale adi-
re discrimen nulla subsistente necessitate: sed mihi potius obtē-
pera: Hunc cōtū in præsens missum facito: iterūq; dū tibi vide-
bitur re apud te ipsum considerata edicito qd̄ optimū esse arbi-
traberis. Bene, n. cōsultare cōperio maximū esse lucrū. Nā etiā
si quid e cōtrario euenturū est: nihilo tamen minus bene consul-
tū est: superauitq; fortuna consiliū. At q; turpiter consultauit: si
ei fortuna obscundauit: ille est quidē voti cōpos: nihilo tamen
minus male cōsiliū cepit. Vides vt p̄ grā dia aialia fulmine deus

Artabani ex
preteritis pru-
dentia.
Strabo in. 7.
Dariū ab Scy-
this noctu re-
measse tradit
ne toto cū ex-
ercitu siti de-
lectetur.

Discrimē si-
ne necessitate
non adēdū.

Consultare
lucrum est.
maximum.

ferit: nec sinit insolescere parua vero nihil lædit. Vides vt ma-
gna semper ædificia magnasq; arbores huiusmodi fulminum Fulmina sum-
tela percutiūt. Gaudet enim deus eminentissima queq; depri- ma petunt.
mere. Vnde & ingens exercitus ab exiguo profligatur quoties Supbarū reg-
deus his quibus inuidet aut metū incutit aut tonitruum. Pro- depressio.
perea quidā secus ac dignitas sua postulabat: in calamitatem Exercitus in-
inciderunt: quia deus neminē aliū q̄ seipsum sinit magnifice de gens a paruo
se sentire. Omnis res properādo parit errores. Vnde magna de vincitur.
trimenta fieri adsolent. In cuntando autē bona insunt: si non ta Festinātia pa-
lia quæ statim videantur esse bona: certe quæ suo tēpore bona rit errores.
qs esse cōperiat. Et hoc quidē tibi rex suadeo. Tu vero Gobrys Mora p̄dest.
fili Mardonide sine loqui stulta de græcis haud dignis q male
audiant. Nam græcis detrahendo ipsum regē vis excitare ad
bellū illis inferendū: ad quod tu omni auuiditate contendis: qd̄
absit: vt fiat detractio. Nanq; importunissima res est in q̄ duo Importunissi-
sunt qui iniuriam faciunt: Vnus cui iniuria fit: qui, n. detrahit i- ma res.
iurius est quod non præsentiē accusat. Item qui huic credit. in- Detractor in-
iurius est quod prius credit q̄ rem compertam habeat. & illi cui iurius.
absenti detrahitur ob id fit iniuria q; ab altero insimulatur vt Detrahere n̄
malus: ab altero talis putatur. Quod si omnino bellū his viris licet.
inferre oportet agedum rex ipse permaneat domi apud Persas Credere ma-
nostrum amborū: liberi deponantur: tu in expeditionē ito: de- lum est
lectis (quos velis) viris ac quantiscunq; copiis: & si ex senten-
tia tua res succedent regi: interimantur liberi mei & insuper: ego
sin succedent (vt ego dico) interimantur tui: & insuper tu si re-
dieris. Quod si hanc subire conditionē recusas: cupisq; in græ-
ciam profus deducere exercitū: adfirmo fore vt aliqui eorum
qui hic reliquētur: audiant Mardoniu post adlatam Persis ma-
gnam aliquā calamitatem a canibus volucribusq; discerni: aut
in Atheniensiu solo aut in Lacedæmoniorū: nisi forte antea in-
ter viā tūc agnitorū aduers⁹ q̄les viros suades regi vt moueat
bellū. Hec Artabano locuto Xerxes ita pcit⁹ his verbis excepit

Artabane q; patris mei frater es hoc te subleuat: ne di-
gnam stulta oratione mercedem recipias. Hac tamē Xerxes ad Ar-
te notabo ignominia quia instrenuus es & ignau⁹: tabanum.
ne comes sis meæ in græciam expeditionis: sed hic Darii genus.
vna cum fœminis maneat: Ego etiam sine te (que
dixi) conficiam. Neque enim fuerim Darii qui fuit Hystaspis
qui fuit Atamnis: qui fuit Ariaramnis: qui fuit Tispei: qui Cyri:
qui fuit Cambyisis: qui fuit Achæmenis filius: nisi Atheniēses Achæmenes.

ultus fuero probe intelligēs si nos quieturimus non quieturos illos sed nostrā terrā cum exercitu inuafuros prout colligere licet ex iis: q̄ illi facere cœperunt: q̄ & Sardis incenderunt: & Asiā incurrarunt. Itaq; neutris satis est secessisse: vtriusq; propositum est certamen & agendi & patiendi: vt aut hæc omnia sub græcis: aut illa omnia sub Persis sint. Medium .n. inimicitiarū nullum est: Quare honestū erit nos iam iniuria laceratos exigere vltionem: vt qua calamitatē passurus sunt intelligam profectus aduersus eos viros: quos etiā Pelops Phryx nostrorū maiorum seruus ita subegit: vt ad hoc vsq; tēpus & ipsi homines & eorum regio ab illius (qui subegit) cognomine adpellentur. Hæc hæc hæc hæc locutus est. Deinde sub vesperum cū fuisset stomachus Artabani sententia per noctem apud se cōsultās cōperit profus non esse sibi opus inferre græciæ bellum immutataq; rursus sententia cū obdormisset vltus est in somnis (vt fertur a Persis) videre quendā corpore ingenti atq; specioso: qui sibi adstans diceret. Reuocasti ne sententiam Persa de inferendo græciæ bello: cū prædixeris Persis te cōparaturū eē exercitum neq; si reuocaueris eam bene facis: neq; qui tibi adstantur adest. Quare perge ire eam viā q̄ interdiu ire destinaueras. Hæc locutus ille vltus est Xerxi ab aspectu euauuisse. Vbi dies illuxit huius insomni nulla ratione habita coacto eorundem profectum quos pridie coegerat concilio Xerxes ita verba fecit.

Viri Persæ veniā mihi date dicenti contrariā superiori sententiā. Nam & ego nondū ad summū quo petuendum est mihi prudentiæ perueni: & qui vt illud faciam suadent: nullo vnq; a me tēpore abscedūt. Eoq; mihi Artabani sententiam audienti: confestim iuuentus efferbuit: vt verba in virum grandē natu effunderem petulantiora q̄ debui. Nunc itaq; agnoscens erratum meū vtat illius sententia: & quoniā reuocauit expeditionis sumendę sententiam vos quieti estote. Hæc vbi audiens Persæ læticia adfesseti regē adorauere. in sequenti nocte idē rursus insomniū quiescens Xerxi adstans inquit fili Darii videris expeditionem apud Persas reuocasse verbis meis pro nihilo habitis quasi illa a nemine audisses. Hoc igitur nunc bene intellige nisi extēplo inis expeditionē: hoc tibi ex ea re cōtinget quēadmodum breui magnus & amplius effectus es; ita breui rursus humilis eris. Hoc viso perterrefactus e cubili exiit pariter: & nunciū misit ad adercendū Artabanū. Qui vbi aduenit ita ad eum inquit.

Pelops.
Strabo in. 7.
& Diodorus
Sicul. i. 5. Pe
lopē Phrygi
um ducto le
cū populo ab
se Peloponē
so noie indi
disse tradunt
Nullā belli
mētione pr
sus faciētes.
Xerxis som
nium.

Xerxis p re
uocanda ex
peditione o
ratio.
Xerxis som
nium.

Artabane ego statim cū in te bene cōsulentē mihi stultis verbis inuectus ium nō fui cōpos mētis. Sed nō multo post pœnitens cognoui id mihi esse faciendū: qd̄ tu p̄cipiebas. Tamē id volēs exequi nō possum. Nā mihi iā animo immutato & prioris sententię pœnitētē adparuit in somnis visio dissuadēs omnino hoc quod posterius facere cōstituerā: quin etiā nūc interpositis minis abscēiit. Quod si deus est qui in somniū misit: eique profus est cordi expeditionē summi aduersus Græciam: cōtinget hoc tibi id qd̄ mihi in somniū itidem vt mihi p̄cipiens: quod ita fore coniecto si omnē meū ornatum sumas coq; indutus in sella mea cōsideas: & deinde in cubili meo capias somnū. Hęc locuto Xerxi Artabanus initio nolle obsequi: atq; negare se dignū qui regio in solio sederet: tandē cū cogere tur: fecit impata hæc p̄locutus. Apud me rex tantū dē valet bene sentire per se: & alteri bonā dicenti sententiā adcedere: quę ambo tibi cū ad sint malorū tamē hominū colloquia te deprauant: quēadmodū mare quod est hominibus omnīū vtilissimū feret ab ingruentibus ventorum flatibus nō nisi natura sua vti. Ego vero cū ex te male audivi: nō tam meam dolui vicem q̄ tuā: qui cum p̄posita essent duę sententię Persis vna quę detrimentū augeret: altera quę tolleret dicens perniciosum esse imbui animum vsu plura semper expetendi. His propositis sententiis tu elegisti eā quę & tibi ipsi & Persis est periculosior. Nūc at cū ad te mutato in melius cōsilio de sumēda aduersus Græcos expeditionē ais adcessisse in somniū alicuius dei nutu quod te vetat dimittere exercitū: hoc nō res diuina est fili. In somnia n. ista sunt quę aduentia homines frustrantur: quēadmodū ego te docebo multis q̄ tu āns natu grandior. Conseruit ipsa somniorū vis apte riq; frustrari ob ea quę quis per diē mēte agitant. Nos nudius tertius expeditionē hęc inter manus & qdē vehemēter habuimus. Quā si hoc nō est cuiusmodi ego dico sed aliqd̄ diuini habens tu ipse omnia in summa dixisti. Adpareat .n. vt tibi ita & mihi eadem iubens. Verū nihilo magis adparere mihi debebit tuū amictū gerenti q̄ nō grenti sed meū neq; magis quiescētē in tuo toro q̄ non: sed in meo: si etiā alias vult se exlubere. neq; eo vesanię peruenit illud quicqd̄ est qd̄ sese optulit in somnis vt me cernens putet esse te ducto e vestibus argumento. Id si me cōtēptui habebit: profecto nec aspectu suo dignabitur siue mea gerentem vestimēta siue tua: sed te adhibet qd̄ iam animaduertendū est. Nam si frequentius adcesserit: ipse quoq; fatebor

Xerxis ad
Artabanū.

Mare homi
nibus vtilis
simū.

Sōnia vnde
Sōnioq; & ra
tionē & ex
pla visur^o le
gat Platonē i
nono de repu
blica libro A
ristotelē i 4.
de aialū hi
storia libro ei
ceronē in . I.
de diuinatōe
Valerū Ma
ximū in prio

Aur. Macrobius in. x. de somniis Scipionis & seniorum de definitionibus argutissime potest: en ad cubandū in tuo cubili pergo. Age mihi quoque cum ista profecero adpareat. Hac rā tū cōditione tuę sententię ac quęscam. Hęc locutus Artabanus quę speraret ea a Xerxe sine ullis verbis admissum iri: iussa executus est. Et cū induta sibi Xerxis veste regali solio resedisset: moxque recubisset: idem in somniū dormientē adiit: quę Xerxē adierat: eię super adsistens ita inquit. Tu ne ille es qui festinantē ire in Gręciā Xerxē distines: tanquā eius curator. Tu neque in futurū neque in p̄sens cōsideras qui dissuades id quod est fatale cōtingere. Quid autē Xerxē pati necesse est nisi dicto audiēs fuerit ei ipsi demonstratū est. His verbis Artabanus visus est ille vir in somnis minitari: cadēribusque ferramentis cōari oculos ipsi eruere. Qua de re vehemēter exclamās Artabanus exiit: aditoque Xerxi obseruatā sibi in somnis visionē exposuit. Secūdoque loco hęc inquit. Equidē rex ego veluti homo quę multa iam viderā: & magna negocia sub Hesperionibus cōtigisse nō sinebant te omni ætati indulgere gnarus rē esse malā multa cōcupiscere. memoria tenēs quō cū exercitu Cyri cōtra Massagetas actū est quō cū exercitu Cambysis cōtra Aethiopes qui etiā cū Dario militauit aduersus Scythas. Hęc sciēs ego sentiebā te si quęsceres omnium hominū beatissimū. Sed quoniā demonius quidā instinctus est & Græcos clades quędā (vt videt) missa diuinitus manet: ego quoque cedo: ac sententiā muto. Tu vero quę diuinitus missa sunt in dicato Persis: iubetoque iis quę ad adparatū pertinētia ante p̄ceperas operā dēt. hoc agito ne quid tuorū deo tribuente delir. his dictis & sublati visione animis vbi dies extitit: ibi cōfestim Xerxes hęc Persis exponit. Artabano quē cōstabat prius solū omnium id fuisse dehortatum tunc exhortante. Post hęc ineuntē expeditionē Xerxi tertium in somnis visum oblatum est quod magi auditū coniectarunt ad vniuersam terrā pertinere: portēdereque omnes homines Xerxi seruituro s. Visum autē tale erat. Videbatur sibi Xerxes surculo oleagino coronatus esse. Cuius oleę ramis vniuersa tellus occuparetur: & mox corona capiti circūdata euanescere. Hęc magis interpretatis sine mora Persę qui in cōcilio fuerant: ad suā quisque p̄fecturam digressi omni studio incubuerūt ad exequēda iussa cupidi dona quę proposita fuerant optinendū Xerxes ita copias suas contraxit: vt omnem continentis locum scrutaretur. Siquidem a debellata Aegypto per totum quadriennium comparauit exercitum: atque eius adparatū quinto anno ineunte

Xerxis visio.

inoui cum ingenti copiarum manu. Nam omnium quos nominus exercitū hic multo maxime extitit: adeo vt ad eum nihil fuisse videatur aut ille Darianus: qui aduersus Scythas ductus est aut ille Scythicus qui Cymmerios insequens medicā regio nem inuasit: ac pene omnia superiora Asię subegit ac tenuit: quo nomine Darius postea Scythas iuit vltum aut ille (vt fama fert) Atride aduersus Iliū: aut ille ante Troicū bellū Myforū Teucrorūque: qui per Bosphorū in Europā transgressus omnes Thraces in ditionē suā redegit: ad Ioniūque pontū descendens ad Peneū vsque amnē qui ad meridiē vergit processit. Neque illi oēs exercitus: neque alii iis abieci cū vno hoc cōparari meretur. Quis. n. n. adtulit ad Xerxē ex Asia copias: quę aqua p̄ter ingētes amnes potando non defectit? Alii nāque naues p̄stabant alii vt peditatū: alii vt equitatū: alii vt nauigia aduectandos equos eorū qui vna militabāt: alii vt naues lōgas in vsum pontiū p̄starent: iniunctū erat alii vt frumentū & naues. Quę triennio superiore p̄parata erant p̄cipue propter Athon vt in quo superior classis dū circūuehitur adfluctata est: ad Elestem. n. Chersonnesi classis habebat stationē. Illincque oēs copie sub verberibus coeperūt Athon effodere per vices aliis succedētib: adiuuantibus etiā in effodiēdo adcolis p̄positis operi. Bubare Megabazi: & Artache Artachus filio viris Persis. Est autē Athos mōs ingens ac nobilis ad mare ptingens. Ab hac parte hominibus cultus ad cōtinentē desinens in speciem Chersonnesi. i. Peninsulę cū Isthmo duodecim stadiorū. Hęc planicies atque tumuli e mari Acanthiorū ad mare quod est cōtra Toronem: non sunt magni. In hoc Isthmo vbi Athos finitur: sita est vrbs Gręca nomine Sana. Quę at extra Sana & intra Athon litę sunt vrbes: eas tunc Perles cōtinenti insulanas facere adgressus est: quę hęc sunt Dion: Olophyxus Acrothoon Thyssus Cleonæ. Hęc sunt vrbes quę apud Athon incolunt: hunc in modū Barbari locū nationatim effodebāt recto limite iuxta Sanā. Posteaque depressa erat fossa ab iis qui in imo fodiebāt: alii humuū effossam assidue tradebant alii super scalas stantibus: & isti excipientes tradebant deinceps aliis dū ad summos perueniebatur: qui illā efferebāt atque abiciebant. Qua in re tumuli effossi duplicem laborem illis p̄terque Phœnicibus p̄bebant. Nam cū eandem facerent fossę mēsurā superius in ore: quę inferius in fondo: id necesse fuit contingere. At Phœnices cum aliis in rebus: tum vltimo in illo prudentiā suā declarauerunt: qui partē quę sibi con-

Xerxis exercit⁹ Dariano & Scythico maior.

Peneus.

Xerxis copie

Eleus.

Athos effusus est.

Athos mōs.

Sana vrbs.

Dion.

Olophyxus.

Acrothō hic

Pliniana lectio

legēdū

est quāuis apud

Pōponiū

Melā i scdo

cosmogra-

phię Acroaō

legatur.

Thyssus.

Cleonæ.

Plini⁹ in .4. tingerat ita excauauerunt. vt os fosse duplū esset q̄ ipsam fossam capite .10. di esse oportebat: procedēteq; opere assidue illā coarctantē: & cum cit Xerxē ab ad imū deuentum esset: fossa ceteroq; partibus adaequaretur. scidisse Athō Est at̄ hoc loco pratum quoddam vbi illoq; erat & mercatus & cōtinēti i lōs p̄torū quo multū etiā ex Asia frumenti moliti cōportabatur. gitudine pas Hanc fossam Xerxes (vt ego coniectura colligo) iactantiae grā suū Mille qn deprimi iussit potentiae oitētandae cupidus ac memoriae relin- gētorū Mōs quendae. Nam cū liceret nullo negotio naues per Isthmū trās- a planicie ex portare: iussit Isthmū intercidi ad mare recipiendum in fossam currit i mare tantae latitudinis: vt duae trirēmes pariter illac agitari possent. 75 milia pas Eisdem imperatū est vt fossam facerent quibus fuerat vt flumē Ambit⁹ radi Strymona pontibus iungerent. ista Xerxes hūc in modū fecit. cis .150. M. Cōparauit item ad pōtū armaturam Scirpi atq; albi lini copiā colligit qd̄ dato hoc Phoenicibus atq; Aegyptiis negotio: vt commeatū Mela Pōpo= exercitui cōportarent: ne homines neue iumenta quae ducebā= ni⁹ i .2. geog. tur in Graeciā absumerētur. Sed admonitus iussit illū in loca q̄ & Solin⁹ tra= cuiq; opportunissima essent alia via cōportaret vndiq; ex dunt. Asia nauibus onerariis & vecturis. Verū plurimi cōportarūt in Albū litus. oram quae dicitur Album littus: vt quibusq; p̄ceptū erat. Alii Tyrodiza. in Tyrodizam Perinthioq; oram: alii in Doriscū: alii in Eiona quae est super Strymonē: alii in Macedoniā. Dū isti in impera= to sibi traiectu occupātur: interea Xerxes coactis omnibus pes= lis est in quo destribus copiis iter ingressus est Sardis versus mouēs ex Cri= vrbs eiusdē tallis Cappadociae: illic. n. edictū erat vt cuncte copiae cogerē= nois fuit anti tur: quae per continentē erāt cū Xerxe iturā. in quibus quīnā quatoq; noie p̄fectōrū agmen pulcherrime instructū ducens ab rege do= Apamea vo= natus est p̄posito p̄mio adfirmare nō possum qa nec a prin= cas Strabōis cipto cōtes in iudiciū deducta est cognoui. Postq; trāsmissō in .12. & Soli flumine Haly adtigerūt Phrygiā itinere per eā facto puenerūt ni testimonio Celēnas: vbi fontes Mæādri existūt: & alterius anis nō mino= q̄ ipse Stra= ris Mæādri noie Catartactae: q; ex ipso foro Celēnarū exorēs bo i .13. cele= infuit in Mæādri. In qua vrbe & in quo foro visitur suspen= nas & Apa= Syleni Marlyae pellis in vtrē formata: q̄ a Phrygib⁹ ferē Apol= mea distixe= lo illi detractā suspēdille. In hac vrbe residēs Pythi⁹ Atys fili⁹ rit. vir Lyd⁹ oēm regis exercitū: atq; ipsū Xerxē magnificētissimo hospitio excepit: spopōditq; se pecuniā ei i bellū suppeditaturae fontes. Ob q̄ spōsionē Xerxes eos q; aderāt Perſes interrogauit q̄nā eēt Marlyae pell⁹ Pythius: & q̄rū possidēs q; hoc poll. ceref. illi rex inquit hic il Pythius. le est qui Dariū patrem tuū aurea platano ac vite donauit: qui= Lyd⁹ ditissi= que nunc omniū hominum diuitiis princeps est secundum te. mus.

Hæc vltima verba Xerxes admiratus secūdo loco percōctatus est ipse Pythium q̄tum ei pecuniarū esset. Cui ille: Neq; te (in= quit) celabo rex neq; dissimulabo me scire meas ipsius facultates. sed sciens perinde exacte recensebo. Etenim posteaq; adce pi celerrime te ad mare græcū esse del censurū volēs tibi ad bel lum pecuniā dono dare: subducta ratione cōperi mihi esse ar= genti quidē duo milia talentorū: auri vero quadragies cētena milia nūmum Daricoq; septē milibus minus: quae tibi dono do Nā ipsi mihi victus e mancipiis atq; ex agricolis suppetit. Hæc Pythius. Quibus verbis delectatus Xerxes hospes lyde (ingt) Ego ex quo Persidem regionē egressus sum: neminē adhuc na ctus sum: qui in exercitū meum hospitalitatē exercere voluerit Aut qui in conspectū meū veniens sua sponte pecuniā mihi ad bellū cōferret præter te: qui & exercitū meū egregia hospitali= tate profecutus es: ingentē pecuniam polliceris. Ob q̄ vicissim ego te sis remunerandum duco. hospitē meum te facio & ista q̄ dragies centena milia nummū meo ipsius explebo datis septē milibus ne q̄dringētē Miriades idest quadragies centena milia sint imperfectae: sed addito e meis supplemento summa sit so= lida. Quaeq; possideas ipse possideto: ac scito semper talē age= re: Nā ita agentē te neq; in præsens neq; in posterum poenite= bit. Hæc locutus & quae dixerat executus perrexit assidue por= ro ire. p̄tergressusq; vrbē Phrygiam nomine Anyna & stagnū ex quo conficitur sal peruenit Colossias Phrygiae: opidū vbi Ly cus amnis hiatum terrae subiens occulitur. Deinde fere quinq; post stadia emergens elabitur & ipse in Meandriū. Mouēs e Co lossis exercitus venit ad opidū Cydra: quod est in finibus phry gum ac Lydoq;: vbi cippus depactus atq; erectus a Croeso est indicans literis eos fines. Vbi e Phrygia in Lydiā ventū est ad diuortia viarum quarū sinistra in Cariā fert dextra Sardis: q̄ te nentibus necesse est prorsus Meandriū transire vrbēq; Callati= bū præterire in qua sunt opifices mellis e mirica & tritico cō= ficiendi. Hanc viā tenens Xerxes cōperit platanū q̄ ob pulchri tudinē aureo monili donauit: eaq; tuendam viro immortalī de legauit. Et ad vrbē Lydoq;: altero die peruenit. Postq; Sardis aduenit principio caduceatores dimisit in græciā petitū terrā & aquā: edictūq; vt cœnas regi instruerēt ad oēs ciuitates præ ter Athenas & Lacedæmonē. Eorū autem causa mittebat peti tū terrā & aquā q; hæc añ a Dario petēti nō miserāt. Hos tūc p= territos oio arbitrabat. id igitur volēs explorare caduceatores

Pythii diuitiæ.

Myriades,

Anyna,
Colossæ,
Lycus flu.

Cydra,

Callatibura,

Hellepont
pons.

Artayctes.

Abydos.

Hellepont
stadia.

Pons dissol
uitur.

Hellepont
compedes.

Theopopus

Hecatæus

Clearcus

Solenis:&

pleriq; q; ma

gor; scripse

re historiã He

rodotũ men

dacii arguũt

qđ nihil harũ

rerũ Xerxes

fecerit. Vide

Dioge. Laer.

in .i. Valeri.

Max. in .3. tũ

Herodoto ad

sentit.

Pons alter

artificio.

dimisit. Secundũ hæc sese adparab at tãq; Abydũ profecturus cũ
interea ii quibus negociũ hoc datũ erat Hellepõtu ex Asia in
Europã cõiuxerant. Est at Chersonnesi in Hellepõto Sestum
inter & Abydũ vrbes ora salebrosa q; in mare procurrit Abydo
tenus regione. Vbi nõ lógo post tẽpore. sub Xanthippo Anti
phronis filio Atheniẽsiũ duce Artayctẽ virũ Persam Sesti p̄fẽ
ctũ cõepere viuũ: stipitiq; suffixerunt: qui et in tẽplũ Protefilai
qđ est in eleunte adductus sceminis nefanda perpetrabat. Ad
hãc orã ex Abydo iũgere põtẽ incohauere ii: qbus hoc munus
erat delegatũ: hinc Phœnices albo lino illic Aegyptius scripto.
Est at ex Abydo ad vltiorẽ cõtinentẽ septẽ stadios: traiecl^o:
quẽ põtibus iũctũ ingẽs adorta tẽpestas ea omnia dirupit atq;
dissoluit. Quod cũ audisset Xerxes indigno ferens iussit trecẽta
Hellepõto verba infligi: & in eius pelagus par cõpedũ demit
ti. Iam audiui misisse quoq; cũ his et qui stigmata Hellepõto
inurerent: certe mãdauit: vt colaphos Hellepõto incuterent
dicentes barbara verba ac vesana. O aqua amara dominus hãc
tibi irrogat pœnã: q; eũ læsisti qui de te nihil male meritus erat
Te tũ rex Xerxes velis nolifue transmittet. Meritoq; nemo ho
minũ tibi sacrificat vt doloso pariter & amaro flumini. Hac pœ
na mare Xerxes pleclti iussit: atq; eis qui p̄positi operi erant: ca
put præcidi. Et illos quidẽ pontes fecerunt ii quibus hæc in
grata merces proposita erat. At alii Architeclti qui alios fecerũt
hoc modo iunxerunt biremes triremesq; trecentas sexaginta.
Euxinũ versus Pontũ cõposuere. Item ab altero latere trecẽtas
quatuordecim Põto quidẽ transuersas: Hellepõto at scđm
defluxũ vt stabiliret funes armamentoꝝ prægrãdes quoq; an
choras quas cõposuerant dimiserunt partim ab hoc latere cõ
tra Pontũ ventorũ cã qui extrinsecus spirant: partim ab altero
cõtra Vesperũ & Egæũ Furi & Aultri cã relicto ad aurorã tri
bus in locis inter biremes trãsitũ: vt qui vellet in Põtũ minutis
nauigiis & extra Põtũ nauigare posset. His actis cõtenderunt a
terra armamẽta cõrorquẽtes machinamẽtis ligneis nõ iã sepa
ratim vtraq; sed bina ex albo lino hinc: quaterna e Scirpo illic
quorũ quidẽ retinaculorũ crassitudo hæc erat & species: sed p
portione q; e lino robustiora erãt: cuius cubitus talento adpen
debãtur: iuncto pontibus traiectu codices lignorũ discissos &
ad latitudinẽ raris adæquatos apte instrauerunt sup armamẽta
intenta. Hos vbi gradatim disposuerũt: tũ vero rursus d; super
innexerunt. Quod posteaq; fecere materiã adtulerunt tonciã

neq; imposuerunt. Deinde super materiam aggerẽ cõportarũt:
quo iniecto semper hinc atq; hinc ne maris aspectu iumenta &
equi terrentur p̄tenderũt. Perfectis his q; ad pontes pertinẽt:
& item circa Athion aggeribus ad fauces fossã p̄pter æstuaria
maris ne ipsẽ fauces Aluei abstruerẽt Xerxes nũciato sibi pro
fus alueo absoluto Sardibus vbi hibernauerat in eunte vere in
structo cũ exercitu profectus est Abydũ versus: cui moueti Sol
suã in cõelo sedẽ relinquẽs adparere desinit: cũ nullẽ nubes ve
serenissimus aer esset: & p die nox extitit id animaduertẽti cu
ra incessit p̄cõctãdi magos: quid ostẽtũ id vellet portẽdẽre. illi
respõdẽt deũ significare Græcis ciuitatũ defectiõẽ q; dicerẽt
Solẽ Græcorũ: Lunã ipsorũ esse p̄sidẽ. Ea re audita Xerxes ma
iorẽ in modũ letatus ire p̄gebat. Quẽ p̄cedentẽ adies Pythius
Lidus cœlesti ostento p̄teritus elato animo p̄pter munera his
verbis adlocutus est. Domine indulgebis ne quidã qđ impe
trare cupio tibi leue cõcessũ: sed mihi p magno futurũ. Xerxes
nihil nõ poti^o illũ q; qđ petebat petiturũ ratus se indulturũ rel
põdit & peteret ploqui iussit. Pythius vbi hoc audiuit sumpta
fiducia. Domine (ingt) gnq; mihi liberi sũt: quos oẽs cõtingit
in militiã tecũ ire aduersus Græciã. Horũ vnitu q; so rex misert^o
mei q; huc p̄cessi ætatis indulge militiã vacationẽ ei q; natu est
maximus: vt & mei ipsius & cẽsus curã gerat quatuor tecũ vna
ducas: ita cõfectis q; in aio hẽs cursus reuertaris. Rex ob id ad
modũ indignatus his verbis rĩdit. Homo iprobe tu ne cũ ego
ipse in expeditionẽ eã aduersus Græciã filiosq; meos & fratres
domesticos & amicos ducã: ausus es m̄tionẽ filii tui facere qui
meus es seruus: quẽ oportebat cũ oĩ familia & vxore me comi
tari. Probe nũc discito hoc animũ in hominũ habitare auribus.
Qui bene audit eius corpus voluptate pfundit: q; vero male: is
exacerbatur. Tu itaq; cũ bene fecisti: & alia eiũdẽ generis p̄mi
sisti nõ gloriaris te supgressum eẽ regẽ munificẽtia. Postea ve
ro q; ad impudẽtiora cõuersus es: nõ tu qđẽ p merito sed mi
nora q; p merito adicipies. Nã te & quatuor liberos liberant tua
munera. Vnius at quẽ p̄cipue cõplecteris damno multabere.
Hæc cũ rĩdisset subito impauit his qbus delegatũ est ista exe
qui vt maximũ natu filiorũ Pythii inuẽtũ discinderẽt mediũ:
eiusq; discissi dimidiũ ad dexterã viã: & dimidiũ ad sinistram
disponerẽt: & illac trãsiret exercitus. Hoc illi vbi executi: illac
exercitus p̄trãsiuit: in quo p̄cedebant ii q; sarcinas portabant
& impedimenta. Post hos omnigenarũ gẽtiũ nõ distinctã sed

Solis eclip
sis.

Sol Græco
rum deus
Luna.

Audiẽs bene
Audiẽs male

Xerxis impie
tas & ingra
tudo.

promiscue copiarum numero ultra dimidium exercitus. Post has intercedebat intervallum (neque enim cum rege miscerentur) quarum principes erant mille equites e Persis omnibus electi. Secundum totidem hastati. & ii electi ex omnibus versus deorsum in terram spiculis. Post hos equi decem qui pulcherrime ornati qui Nisei dicuntur. idem sic dicti quod est ingens medicorum regionis caput nomine Niseus: quod grandes fert equos. Hos. x. equos sequebatur sacer Iovis currus: quem .viii. equi albi trahebant pone auriga comitate: qui pedibus ingrediens habenas tenebat. Hac enim sella nemo mortalium inscedit. Post quem ipse Xerxes vehebatur curru equorum Niseorum precedente auriga: cui nomen erat Patiramphi Otanis filio viri Persae. Hunc quidem in modum Sardibus processit Xerxes: sed e curru quoties ratio exigebat in Eshedum transcedebat. Eum sequebantur hastati Persarum optimi ac nobilissimi mille e more pile gestantes. post hos alius electus equitatus mille Persarum. Dehinc e ceteris Persis. x. milia pedum electa: quorum mille in lanceis per coronis gestabant mala punica argentea: gerebant item aurea & ii qui in terram versus spectantia spicula habebant etiam mali ii qui Xerxem proxime sequebantur. Hac. x. milia ordine subsequerebantur equitatus. x. milibus Persarum: relicta post hos duorum stadiorum intercedere: mox ibat caetera multitudo promiscua ita exercitus e Lydia perrexit ad flumen Caicum & regionem Misiam: a Caico autem a leua habens montem Canam per Atarnem ad urbem Carinam. Ab hac per campum Thebanum ad urbem Atramytiun & Antandrum pelagidem praetergrediens & Idam ad sinistram manum stringens ad terram Iliensem peruenit cui primum sub Ida nocte agere tonitrua & fulgura ingruerunt: & complures ex eo exercitu exiuerunt. Deinde ad Scamandrum est ventum: qui fluuio omnium primus ex quo iter e Sardibus fieri coepit est. Hunc profluentem sua aqua destituit: nec hominibus iumentisque potatibus sufficit. Eo Xerxes postquam peruenit Priami pergamum ascendit loci visendi cupidus. Quod ubi contempletus est: & singula quaeque eorum audiuit. Mineruae Iliadi mille boues immolauit: quarum libamine magi heroicibus parentauerunt. His actis terror pernoctem exercitum inuasit: simul atque illuxit illinc mouerunt a leua stringentes Rhoeion urbem & Ophyrneon & Dardanum: qui Abydon contermina est a dextra Gergitas & Teucros. Vbi Abydon venerunt Xerxi incescit cupidus omnem exercitum oculis subiiciendi. itaque in portu quodam quod ei Abidoni prius ab illo iussu e candido lapide in tumulo regio pro dignitate extruxerant residens prospiciebat

Agminis
ordo.

Nisei equi.
Nisei capus.

Patiramphis

Caicus flu.
Cana mons.
Carina vrbs.
Atramytiun.
Antandros.

Scamandri
aqua Xerxis
exercitui non
sufficit.
Rhoeio
vrbs.
Ophryneos.
Dardano
vrbs.
Gergitas.
Teucros vrbs

litus & illic terrestres copias atque classem: quod dum intuetur subiit eum cupiditas spectandi illius certamen. Id certamen postquam commissum est: in quo Sidonii vicere voluptatem Xerxes coepit cum certaminis tum copiarum spectaculo. Et cum intueretur omnem Hellepontum nauibus obductum omnia littora atque Abydeno plana hominibus referta: ibi se beatum esse iactauit: & post haec lachrymas fudit. Quod animaduertens Artabanus eius patruus qui libere sentiens dissuaserat bellum Graeciae inferendum his verbis interrogauit. Quam diuersa rex inter se nunc facis & dudum dixisti: qui te beatum esse dixeras: nunc lachrymas fundis & ille reputantem me inquit quod breuis est omnis humana vita: subiit horum miseratio: quorum cum tot sint nemo ad centesimum annum super erit. Excipiens Artabanus atque (inquit) alia quam istud est viuendo miserabiliora partimur. Ita tam breui vita nullus hominum adeo foelix extitit neque horum neque aliorum: cui non crebro ne dum semel subeat animo moriendi voluntas potius viuendi. Nam incidentes calamitates & morbi vitam perturbant: efficiuntque ut cum breuis sit: tamen per longa videatur. Ita mors optatissimum est perfugium erumnosae vitae quod deus dulci gustu aspergens ob id inuidus fuisse deprehenditur. Cui Xerxes Artabane (inquit) quoniam humanae vitae conditio talis est quam tu exponis. eam commemorare superfedeamus: neque tristitiam faciamus mentionem: cum iocunda in manibus habeamus. Hoc mihi potius edicere. Nisi tibi ita euidens insomni visio fuisset oblata: perstares ne adhuc in priore sententia dissuadens mihi aduersus Graeciam bellum: an ea peristeres. Agedum apte hoc mihi dicito. Ei respondens Artabanus. Visio (inquit) rex qua in somnis obiecta est: ad votum succedat ambo. Ego tamen adhuc metuo & adeo metu perculsus sum: ut non sim apud me. Nam mecum reputas cum alia multa: tum vero duo & ea omnium maxima video tibi esse hostilissima. Ad haec Xerxes daemonia viro (inquit) quoniam istas ais mihi hostilissima esse. Vtrum horum tibi improbandum videtur tamquam non satis copiosum. Terrestres ne exercitus quasi multo numerosior ille Graecus futurus esse videatur: an classis tamquam illo classe inferior: an haec abo. Nam si ob hoc imbecilliores tibi videtur nostrae res celerrime alterum quod exercitum comparetur. Respondit Artabanus neque hunc rex exercitum improbauerit quisquam sui metis compos: neque hanc nauum multitudinem etiam si plures coegeris. Quae autem duo dico esse tibi multo hostiliora: ea vero haec sunt terra & mare. Neque enim visumque maris portus est eiusmodi ut ego

Xerxes viso
exercitu illa=
chrymauit.
Xerxis specta
culum.

Vitae miserig

Mortis bo=
num.

Xerxis & Ar=
tabani collo=
quium.

Duo Xerxis
hostilissima
Terra & mare

cōicō: qui surgēte tēpestate sit capax huius tuæ classis: idone
 usq; ad eam tutandam: neq; vero vnum tibi portū esse oportet:
 sed vniuersam cōinentē esse portū: quo se recipiant naues. Ita
 q; cū portus tibi opportuni de iure: intellige Homines in arbi-
 trio fortuitoq; non fortuita in arbitrio hominū ē duobus vno
 expōsito pergā dicere alterū. Terra cū ob alia tibi hostilis ē: tū
 eo hostilior: si nihil obstitit quo longius processeris assidue
 vltiora surripiens. Nulla est hoibus rei bene gerēdæ satietas.
 Vnde etiā vt nemo tibi occurrat dico regionē maiori in tēpo-
 re maiorem famē esse adlaturam. At vir ita demum fuerit opti-
 mus si in deliberando quidē omnē rem quancūq; pati posset re-
 putans extimescit. In re autē agenda est audax. Cui Xerxes Ar-
 tabane (inquit) merito tu quidē horum singula cōmemorasti.
 Tamen nō est vt omnia reformides: oiaq; perēq; cōsideres. Nā
 si velis in rei cōsultatione semper omnia perinde considerare:
 nunquā aliquid efficias. Satius est omnia alacriter adgredientē
 dimidium erūnarum pati. q̄ omni in re præsumpto metu nihil
 omnino pati. Quod si repugnando omnibus quæ dicūtur: non
 vis cōmittere vt quod firmū est infirmetur. p̄inde peccas atq;
 is qui cōtraria istis dicat. Et hoc æqualiter se habet. Scire vero
 aliquem (cū sit homo) qua ratione qd firmū esse oporteat: ne-
 quaquā arbitror. At iis qui facere qd volūt cōsuevit plerūq; suc-
 cedere emolumentū: raro aut iis qui pensant oia: & quos agere
 piget. Cernis quo res Persica potentiaē proc̄ssit: quo nunq; p̄-
 gressam videres: si ii qui ante me extitere reges: istiusmodi con-
 siliis quibus tu vsu fuissent: aut vtentes istis sentent iis nō alios
 suos tales habuissent nūc pericula cōtēnentes tantopere sta-
 tum suū prouexere. Magna. n. negocia magnis cū periculis sus-
 cipi volunt. Quare nos illorū facta æmulantes optimo anni tē-
 pore ingredimur: subactaq; oi Europa rursus reuertemur nullā
 vsq; neq; famē neq; rem tristē passi. Nam & cōmeatus ad fatum
 ipsi nobiscū portamus: & ad quancūq; vel regionē vel gentē ve-
 niemus eius re frumentaria potiemur. Nā aratoribus viris non
 pastoribus inferemus bellū Post hæc Artabanus quandoq; dem
 (inquit) nō sinis vllā rē formidari: & tū mecum admittis cōsiliū
 necesse est. n. de multis negociis in longius extrahi orationem
 Cyrus Cābyse genitus oēm præter Athenas Ioniā Persis tribu-
 taria reddidit. Quare suadeo ne quo pacto hos viros: aduersus
 patres suos ducas Nā sine Ionibus satis superq; sufficimus ho-
 stē superare: quos necesse est aut iniustissimos eē si metropolim

Homines in
 fortuitorū ar-
 bitrio & non
 contra.

Vir optimus.

Homo firmi
 scit nihil.
 Quib⁹ soleat
 perscpe sceli
 ei succedere

Magna cum
 periculis sus-
 cipi.

suam in seruitutē redigāt aut iustissimos si illius libertatē adiu-
 uent. Si iniustissimi erunt nullo modo certe nobis magno vsui Iniustissimi.
 futuri. Si iustissimi magnā poterunt suo exercitu adferre perni-
 ciem. Itaq; hoc vetus dictū tanq̄ probū rex in mente habet: non
 statim ab initio Exitū omnem esse manifestū. Ad hæc excipies Exitus ois.
 Xerxes. Artabane (inquit) sentētiarū (quas dixisti) in hac p̄ci-
 pue falleris: q; Iones metuis ne immutent: quoz; maximū habe-
 m⁹ cōmilitū: quoz; & tu testis es: & alii qui sub Dario aduersus
 Scythas militauerūt: cū in eorū esset potestate situm vniuersas
 Persarū copias & p̄dere & seruare fidē tū iustitiāq; p̄stitisse: nec
 qcq; nos lesisse. Præterea cū liberos suos atq; vxores in nostra
 terra reliquerint: nō est cā cur eos aliqd rerū nouarū moliri sus-
 picimur. Quare ne hoc quidē extimescas: sed bonū habēs anti-
 mū tutare meā domū atq; Tyrannidē. Tibi. n. soli ego sc̄a p̄tra
 mea permitto. Hæc locutus Xerxes Artabanū Susa dimisit. ite Xerxes ad p̄-
 rūq; illustrissimos quosq; Persarū adcerit: q; posteaq; p̄sto fuere sas oratio.
 his eos verbis adlocutus ē. Persæ ego vos: quoz; opera mihi o-
 pus ē cōtraxi: vt viri p̄stātes existatis: neue res hæcenus gestas:
 a Persis magnas p̄clarasq; dedecoretis: sed cū singula tū vniuer-
 si exhibeam⁹ nos alacres: cōmune. n. hoc hominibus bonū est:
 strenuos esse. Ea; de re vos censui præmonēdos ad bellū cō-
 stanter tolerandū. Nā vt ego audio aduersus viros egregios tē-
 dimus: quos si superauerimus nullus vnquā nobis alius exerci-
 tus obstat. Nūc igit̄ deos præfides terre Persidis p̄cati tran-
 seamus. At eodē quidē die sese ad transeundū parauerunt. Po-
 stero autē tantisper morati sunt dū solē exorientem cernerent
 omnifarios odores in pontibus congerentes ac Myrto iter cō-
 sternentes. Vbi sol exort⁹ ē ex aurea phiala Xerxes libās in ma- Xerxis dona-
 re apud Solē vota concepit: ne quid sibi aduersi contingeret. in Hellepon-
 quo prius desisteret Europā subigere: q̄ ad illius terminos pue tum.
 nisset. Hæc p̄cat⁹ phialā in Hellepōtū abiecit: aureūq; craterē
 ac gladiū Persicū: quem Acynacē vocāt Hoc pro cōperto diu Acynacis .i.
 dicare nō possum vtrū Soli dedicās gladiū demiserit in Pela- gladius Per-
 gus: an Hellepōtū q; eū flagellasse p̄citeret in cōpensatio- licus.
 nē gladio donauerit. His actis per alterū pontiū qui vergebat
 in pontū peditatus omnis equitatusq; transiit per alterum qui
 vergebat in ægæū iumentā atq; seruitia p̄cedentibus decē mi-
 libus Persarum coronatis omnibus quos promiscuus omnium
 nationum sequebatur exercitus. Et hi quidē eo die. In sequē-
 ti autē primi trāsire equites. q; spicula deorsum versa gestas.

bant: & ii etiam coronati. Dehinc equi sacri ac facer currus. Tū ipse Xerxes. Post hastati & mille equites & p̄terea alius exercitus quin etiā naues pariter ad ulteriora litora agebātur. q̄ hoc Xerxis exercitus traiecit: conspicabatur exercitum sub verberibus in Europam. audiui postremū omniū pertransisset regem. Xerxes postea in Europam. Traiecit autē eius exercitus septē per dies totidēq; noctes nullo tēpore intermisso. Ibi iā transgresso Hellepontū Xerxe fertur quidā vir Hellepōtius dixisse: O Iupiter quidnā tu sub specie viri Persę & adcepto Xerxis Prolouis nomine gręciam e sedibus suis exigere vis omnes homines ducens cū etiā citra hoc tibi liceret facere id: Transgressis omnibus & iter ingredientibus ingens prodigium oblatum est: q̄ Xerxes nihil fecit: & si coniectura discutiendū. Si quidem equa Leporē enixa est quod facile erat ad cōiectandū. Fore. n. vt Xerxes exercitum aduersus Gręciam cū maximo strepitu & ambitiosissime duceret rursusq; pro seipso sollicitus ad eundē locū fuga recurreret. Alterū quoq; ei prodigiū dum Sardibus foret exhibitū est. Mula enim mulum edidit ancipitia genitalia habente maris & foeminae. sed maris superiora. Quorū prodigiorū vtrūq; pro nihilo habens ire pgebat comitantibus enim terrestribus copis nauaticis extra Hellepōtū nauigantibus ac terrā legētib;: & e dē uerso atq; terrestres agentibus. Nā ipsi quidē vesperū versus ad Promontoriū Sarpedonis nauigabant: quo cū peruissent: iussu si erant permanere. Illi vero ad auroram & solis exortū iter faciebant per Chersonnesum dextrorsum habētes sepulchrū Helles filiaē Athamātis sinistrorsum Cardiam urbem per medium opidi: cui nomen est Agora id est forū. Illinc descedentibus ad sinum nomine Melana hoc est nigrū fluuius cui idē est nomen non suffecit: sed alueum suū deseruit. Hoc fluuiio transmissio a quo sinus hic cognominatur ad vesperū versus contenderunt: Aenon urbē æolidē & lacū Stendoridem p̄tereuntes dum ad Doriscōn puentū est. Est autē Doriscus tracię litus pariter & campus ingēs: quē grande flumen Hebrus interfuit: vbi extra ctus est is murus qui Doriscus adpellatur: cui impositū est Persarum præfidiū a Dario iam inde cū Scythiis inferbat bellum Cū igitur locus digerendis recensendisq; copiis idoneus sibi videretur: Xerxes ita sibi faciendum putauit. Eius iussu Nauarchi cum eo adpulsi sunt omnes naues ad litus Doriscō cōtiguū receperunt vbi Sala vrbs Samoethracia & zona sita sunt: cuius vltimū promontoriū Serrium nominatur: qui locus quondam

Lep^o ex equa
natus cuius
Valerius Ma
ximus in .i.
meminit.
Mula mulum
peperit.
Helles sepul
chrum.

Cardia vrbs
Agora.
Melas. flu.
defecit.
Aenos vrbs.
Stendoris la
cus.
Doriscus.
Hebrus.

Sala vrbs.
zona vrbs.
Serrium.

fuerat ciconū. In hoc litus adpulsa classe ac subducta qui in ea subducenda laborauerant respirauere. Per hoc tēpus apud Doriscū Xerxes lustrabat exercitū, equidē quantū singuli adtulissent cōpiaz p̄ certo adfirmare nō possū: qm̄ a nullis p̄ hōib; id refertur. Constat autē terrestriū copiarū nūerū fuisse cētū septuaginta Myriades: idem decies septies centena milia quorū numerū hoc modo inierunt. cōtraxerūt vnū in locū Myriades q̄ sunt decem milia hominū: qua coartata q̄ maxime poterant circulū extrinsecus descriperunt loco circūscripto: emisitq; illinc Myriade sepē circūderūt: Eaten^o excitates vt ymblico tenus pertingeret. Eam vbi fecere aliam subind: atq; aliā Myriadē introduxerunt: donec oēs cōnumerauerunt Cōnumeratos autē nationatim digesserunt: Ex quibus qui militabant huerant Persę hunc in modū ornati circa capita gestabāt pilea: quos vocant tiaras impenetrabilia: circa corpus tunicas variis squammis e ferro cōsertas in similitudinē piscium. Femoralia circa crura pro clipeis Gerra id est cetra pharetris subter pendētibus. Hastas breues: arcus grādes: sagittas arūdineas. Ad dextrum femur pugiones e baltheo suspensos. Hi ducē habebant Otanē patrem Amaltris: que erat vxor Xerxis. Vocabantur autē quondā Persę a gręcis Cephenes: a se vero ipsis atq; ab oculis Artæi. Verū posteaq; Perseus Danaes & Iouis fili^o ad Cepheum belli filium cōmeauit & Andromedā eius filiā duxit vxorē tulit ex ea filium quē Persen adpellauit: eūq; illic reliquit: a quo (nā Cepheus carebat virili prole) cognomen sortiti sunt Persę. Medi eodē ornatu instructi militabant. Nā hæc armatura medica est nō Persica. Habebant autē ducē Tigranē Achæmenidem. Ii quondam ab omnibus vocabantur Arii. sed vbi ad eos cōcessit ex Athenis Medea colchis immutauerunt & ipsi nomen. ita de seipsis Medi cōmemorant. Cisi in militia cætero ornati vt Persę sunt armati: sed pro pileis mitras ferūt. Eisdux erat Anaphanes Otanis filius: Hircani quoq; Persica armatura ornati ducem habebāt Megapanū: q̄ postea Babylonis procurator fuit. Assiri qui militabant hunc habebant ornatum ferreas in capitibus galeas Barbarico quodammodo cōsertas non facile penetrabiles: Clipeos: hastas: pugiones: Aegiptiacis ad similes: & p̄terea ligneas clauas ferro inductas ac lineos thoraces: isti gręcis Syrii vocabantur: sed a barbaris Assiri sunt vocati iter quos Chaldei sunt. iis præerat Hostaspes Artachei fili^o Bactrii capitis ornati in acie simillimo illi medico muniti

Xerxis nume
rus.

Myrias sunt
.x. milia ho
minū persę
armatura.

Tiara quid.

Gerra.

Otanes.

Amaltris
vxor.

Cephenes.

Artæi.

Cepheus.

Andromeda

Perseus.

Persę vnde.

Medorū ar
matura.

Tigranes.

Arii q̄ sint.

Medi Cisi.

Anaphanes.

Hircani.

Megabanus.

Syrii.

Sacę.

Bactrii.

Indi.

Sisamnes.
Chorasmi.
Artabazus.

Sisyrae.

Sarangae.

Pactyes.

Vtii. Myci.
Paricani.
Arabes.
zirae.
Aethiopes.Arfanes.
Artystona.
Aethiopum
crines.

erant: sed more gentis arundineis arcibus & hastis breuib⁹ Sa
cae & Scythae sunt cristatas in capitibus cassides gestabant in
acutum erectas: atq; compactiles: induti femoralibus: nec non arc⁹
gentiles atq; pugiones: ad hoc Dolabras ac bipenes. Hos cum
sint Scythae Amirgii Sacas adpellabāt: q; cūctos Scythas Per
sae Sacas adpellant Baetris & Sacis praerat Histaspes Darii fi
lius: & Arosta Cyri filia: Indi vestiti erant amictu e lignis cō
fecto: arcus arundineos gestabāt. itemq; arūdineas sagittas fer
ro praefixas. ita instructi Indi erant sub duce Pharnazatre. Artā
batis filio. Arit medicis arcibus muniti erant caeteris quē ad
modū Baetris. Iis perat Sisanes. Hydarnis fil⁹. Parthi & Cho
rasmi & Sogdi: & Sandauri: & Dadiq; eandē in acie q; Baetris
armatura gestabāt. Quorū Parthis & Chorasmiis perat Artā
bazus. Pharnacis Sogdis Artanes Artaxi: Sandauris & Dadi
cis Artybius Artabani filius. Caspii Sisyrae: quod est gen⁹ pes
nulae induti arcus gentili more arūdineos gestabant & Aciaces
ducē sui agminis habētes Ariomardū Artybii germanū. Sarā
ge indumenta gestātes versicoloria decori erant. Caligatq; ge
nuū tenuis extētas arma habebāt arcus lanceasq; medicas duce
Pherēdatae Megabazi filio. Pactyes & ipsi Sisyrae ferebāt &
vernaculos arcus atq; pugiones: quos duxerat Artaytes itā
tis filius. Vtii & Myci & Paricani eodem quo pactyes armati
erant. Sub his ducibus Vtii quidē & Myci sub Arsamene Darii
Paricani vero sub Siromitre oebazi filio. Arabes succincti erāt
zirae amictū genus arcus recuruos habilesq; gestabāt. Aethio
pes pardorū pellibus leonūq; amictū arcus e palmarū Spathis
factos gerebant quatuor non minus cubitis longos & itē plon
gas ex arundine sagittas pro ferro praefixas eo lapide acuminato
quo sigilla sculpunt: p̄ terea hastas caprae cornu praefixas in mo
dū spiculi acuminato & clauas praeferratas. Ii cum eū in pugnam
dimidiatum corpus Gypso dimidiatū minio illinunt. Arabum
Aethiopūq; qui trans Aegyptū incolūt: dux erat Arfanes Da
rii filius. & Artystona Cyri filia: quā Darius ex vxoribus ma
xime adamans eū talari ex auro tunica effinxit. Arfanes quidē
Aethiopes: qui sunt trans Aegyptū atq; Arabibus praerat.
Ii autē Aethiopes qui sunt ab ortu solis (nā bifariā militabāt)
censebātur cū Indis specie nihil admodū a caeteris differentes
sed sono vocis dūtaxat atq; capillatura: Nā Aethiopes qui ab
ortu Solis sunt promissos crines: qui ex Africa crispissimos
inter omnes homines habent. Aethiopes qui ex Asia sunt ples

rae arma quae Indi gestabant pellesq; frontū equinarū cū au
ribus atq; iubis in capitibus vt ipsae iubae p̄ cristis essent. & hir
tae aures equinae rigerent. in locū clipeorū pelles. gruū praeten
debant. Poeni corio armati iere: ac iaculis praestultis duce Massā Poeni.
ge Aorizi filio Paphlagonēs capitibus gerebant compactiles Paphlago
cassides scuta exigua hastas haud longas. Praeterea iacula pu
nes.
gionesq; pedibus caligas more gentis ad media crura subten
tas. Eandem quā Paphlagonēs armaturā gestabant. Lygies & Lygies.
Matieni & Mariandini: & Syri. Isti Syri a Persis Cappadoces vo
cantur. Paphlagonū & Macienorū dux erat Dotus Megalidi
filius: Mariandinorū & lygiū & Syrorum. Gobryes Darii fili⁹ Syri dicti
& Artistona. Phryges proximam Paphlagonicae armaturā ge
runt paulum differentes (qui vt Macedones aut) tā diu vo
cati sunt Bryges q̄ diu Europe fuerunt Macedonum adcolae. Bryges dicti.
Transgressiq; in Asiā vna cū loco immutauere in Phryges. Ar
menii horū cultu armati erant vtiq; Phrygiū coloni. His vtrū
q; perat Artochmes: qui Darii filiam in matrimonio habebat.
Lydi p̄xime ad graecorū armaturam adcedebāt Olim Meones
vocati: pristinoq; noie sublato ab Lydo Atyis cognomē adce
perūt. Misi sup̄ capita gētiles galeas ferebant Scutula quoq; ac
praestula iacula. Sūt aut Lydog; colonia mōte olympo olympieni
noiari. Horū vtrūq; perat Artaphernis fili⁹: q; collega Date ap̄
Marathonē cōfluxit Thraces e pelle vulpina cassides gestabant
tunicis induti & insup̄ circumdati variis sagulis: pedib⁹ ac tibiis
indutis caliga e pellibus hinnuloz: ferētes p̄ terea iacula & pel
tas & pugniculos. Isti trāsgressi in Asiā vocati sunt Bithyni pri
us adpellati (vt ipsi ajunt) Strymonū. q; Strymonē adcolerēt:
a suisque sedibus exacti. Teucris & Mylis Thracibus: qui Asiā
incolunt praerat Bagassaces Artabani filius gestantibus bre
uia e corio scuta & bina singulis veruta ad lupos conficiendos
apta in capitibus aereas cassides: & super cassides ex aere factas
aures bouis & cornua impositis etiā cristis cruribus p̄ano phoe
niceo induris. Martis oraculum apud hos viros est. Camelees
Meones qui Lasiini vocantur eundem cultū gestabāt: quē cili
ces: quē ego dū ordine ad cilices veniā indicabo. Minyae Lan
ceolas gerebāt & vestes fibulis substructas: & eorū nonnulli Ly
cios arcus in capitibus galeas e pellibus factas. Horū omnium
praefect⁹ erat Badres Hytans fil⁹. Moschi lineas circa capita
cassides gerebāt scuta q; ac hastilia breuia sed longa in hastilib⁹
spicula. Eodē quo Moschi ornatu militabāt Tibareni & Ma

POLYHYMNIA

Tibareni. Ariones & Mosynæci quos hi regebant Moscos & Tibarenos
 Macrones. Ariobardus Dardi filius & Parmyis filie Smerdis fili. Cyri. Ma
 Mosynæci. Ariones & Mosynæcos Autarces Chorasinis filius: qui S. in in
 Ariobardus. Hellepōto præfexerat. Mares in capitibus ligneas galeas ge
 Parmis. rebat: scutulæq; e crudo bouis tergo: atq; lanceolas præterea
 Autarces. Machæras quibus atq; colchis præerat pherendat: s Theapsis
 Alarodii. filius. Alarodii & Sapires eodē quo Colchi ornatu militabant
 Sapires. duce Masistio Sirometris: Insulanæ gentes q̄ rubro e mari secu
 ræ sunt ex iis iniulis ad quas trāsportare rex solet: quos e suis
 locis summouet: gerebant proxima medis & vestimenta & ar
 ma quibus præerat Mardōtes Bagæi: qui apud Micalē dux al
 Mardontes. tero anno in pugna oppetit Hæ erant nationes: quæ per con
 stinentē ibāt: ex q̄bus cōstabat pedester exercitus qb̄ u p̄erant
 q̄ cōmemorati sunt: q̄q; ordinarāt milites cōnumerauerātq; &
 Chiliarchas idest tribunos qui mille: & Myriarchas qui decem
 Chiliarchæ. milibus præfunt delegerant. Nā Myriarchæ cēturiones decas
 Myriarchæ. nosq; creauerant: Erant & alii agminū & gentiū pretores. Ves
 Xerxis impe. rum ii qui nominati sunt duces. Horū tamen & totius exercit
 ratores. imperatores Mardonius Gobryis filius: & Tritārchines fili
 Mardonius. Artabani: qui dissuaserat bellum Græciæ inferendum & Smet
 Tritārchines. domens Oranis filius ambo hi fratrum Dardi filii. Xerxis pa
 Smerdome. trueles & Massyfes Dario & Atollia gēitus: & Gerges Ariagi
 nes. & Megabizus zopyri filius. Hi erant imperatores omnium co
 nes. piarum p̄ter delecta Persarū decem milia: quibus præerat Hys
 Massyfes. darnes Hidarnis filius: qui vocabantur immortales: ob hoc q̄
 Gerges. si quis eorum aut nece aut morbo numerum imminueret alius
 Megabizus. sufficiebatur: nec vnq̄ plures erant pauciores ue decē milibus p̄
 Hidarnes. cipio inter omnes cultu decori: & iidē præstantissimi omnium
 vt dictum est. & præterea immensio auro cōsp: cui ducētes vna
 carrucas cū pallacib⁹ ac familia permulta eaq; belle ornata: nec
 non camelos ac iumenta p̄ter ceteros milites. q̄ cōmeatum su
 portabant. Equitant autē hæ nationes: sed non omnes habebant
 equos verū hæ sone. Persæ qui eadē erant qua peditatus
 armatura ornati: nisi q̄ qdam singulares in capitibus opera ex
 ære ferroq; ductilia. Sunt quidam Nomades homines: qui Sa
 gartii adpellantur & gēte & voce Persæ: sed cultu inter Persicū
 & pactycū qui adtulere equitatum octo miliū equitū armaturā
 neq; aheneā neq; ferream aduerti ferre p̄ter pugiones vrentes
 teste e loris cōferta: q̄ freti in prælium eunt. Est autem prælium
 eorum virorum huiusmodi. Vbi cum hoste congressi sunt inis

Nomades
sagartii.

LIBER SEPTIMVS CLIII

iciūt eas restes in sūmū laq̄os hñtes q̄ laq̄us cū aut equū aut ho
 minē adeptus est: eū ad se trahūt. Ita illi illaq̄ati cōficiūt. Talis
 hoc pugna est iidēq; inter Persas cēsentur. Medi eadē eq̄tes q̄
 pedites armaturā gerunt: & itē Cissii. indi quoq; eandē quā pe
 ditatus suus gestant armaturā. Cæterū equos desultorios age
 bant: & currus: quibus currib⁹ suberant & equi & alini agresstes.
 Bactri eodē ornatu instructi erāt equites quo pedites. & item
 Calpi pœni & ipsi eandē quā pedites armaturā gerebāt: currū
 quoq; cūcti agitatores Iridē & Caspi & Paricanii atq; suus pe
 ditatus instructi erant. Nec non Arabes eo quo pedites orna
 ti cultu agitabāt camelos nihilo inferiores equis pernicitate.
 Hæ solē gētes erāt eq̄stres. Fuitq; nūerus eq̄tū octo milia My
 riadū. i. octoginta miliū p̄ter camelos & currus. Et alii qdē eq̄
 tes in ordinē redacti erāt. Arabes at in vltimo locati ob id po
 stremi ne eq̄tatus cōsternaretur equis camelos non tolerantib⁹
 Equitatus præfeci erant Harmamithres & Tithæus filii Da
 tis. Tertius horū collega Pharnuches Sardibus erat relictus æ
 grotus. Nā cum Sardibus proficisceretur in calamitatē incidit
 insciens. Equitante. n. eo canis sub pedes equi intercurrit: quo
 equus impræuiso deterritus. atq; erectū sese adtolens Pharnu
 chem excussit. Hic collapsus sanguinē euomit: nactusq; mor
 bū qui in Phtifin idest tabē euasit. Equo aut a casu statim do
 mini fecerūt famuli vt ille iusserat. Abducto namq; in cū locū vbi
 dñm statuerat: crura cū genibus absciderūt. Itaq; Pharnuches a
 p̄fectura summotus est. Triremes inito numero fuere mille du
 centæ & octo: quas hi adtulere Phœnices cū Syris (qui palestina
 nam incolunt) trecentas hunc in modū ornati: circa capita ga
 leas græcancis proximas gerūt induti thoracibus lineis cum
 scutis ymbone carentibus cunq; iaculis. Hi Phœnices (vt ipsi
 memorant) quondā mare rubrū adcolebant: illinc transfressi
 maritima Syrie habitant. is tractus Syrie & quicquid ægypto
 tenus est: Palestina vocitatur. Hi circa capita cassides forcipi
 culatas gerūt cōuexa scuta magnis ymbonibus p̄dita: ac gran
 dia pila nautica & grandes bipēnes. Eorū turba thoraces gere
 bat ac magnas machæras. Hūc in modū isti armati erāt. Ciprii
 centū nquaginta naues hoc mō armati reges eorū Mitris re
 dimiti erant. Reliq; tunicas gestabāt cætera vt græci. Quorū gē
 tes sunt partim a Salamīne & Atheniēsi: partim ab Arcadia.
 partim a Cythno partim a phœnice: partim ab Aethiopia oriū
 di: vt ipsi Ciprii aiunt. Cilices centū naues. Hi circa capita fe
 Restiū pugna
 Equitum nu
 merus.
 Harmami
 thres & Ti
 thæus.
 Datis filii.
 Pharnuches.
 Phtifis.
 Triremiū nu
 merus.
 Phœnices.
 Palestina.
 Cypriorum
 armatura.
 Cypriorū ge
 nus varium.
 Cilices quo
 dam.

Hypathrei.
Cilices vñ.
Pamphili.

Lycii quōdā
Termilæ di-
cebantur.

Lycii vñde.
Dores.
Cares prius
dicti Hoeti-
nes.
Iones.
Achaia.
Pela'gt.
Aegialees.
Iones vñde.

Aeoles olim
Pelasgi vo-
cabantur.
Hellepontii

Ariabignes.
Achæmenes

rebant gentiles galeas pro scutis paruas e crudo botis corio factas laneis vestibus induti: binā singuli iacula gestātes ensē Machære Aegyptiace persimilē: quōdā Hypathæi adpellati: sed a Cilice Phœnice Agenoris filio ita cognominati: Pāphiliū triginta naues Græcanicis armis ornat: ab illis originē ducēs: qui cum Amphiloco & Calchante e Troia disiecti fuerant. Lycii p̄buerūt naues quinquaginta thoracibus Ocreisq; armati arcubus quoq; e cornu factis & arundineis sagittis sine pennis atq; iaculis gerētes ex humeris suspensas caprarum pelles: & in capitibus pilea pinnis coronata quin etiā pugiones & falces: e Creta oriūdi quōdā Termilæ nominati: sed a Lyco viro Athe niensi Pandionis filio Lycii cognominati. Dores qui sunt ex Asia naues triginta. In Græca gerebant arma vti e Pelopōneso ppagati. Cares septuaginta naues. Cetera græco more ornat: sed & falces & pugiones gerebāt: quos prius adpellatos fuisse Hoetines in superioribus libris dictū est: Iones centū naues ar mati græco ritu: qui quādiu in Peloponneso regionē (que vocatur Achaia) incoluerūt: & ante aduentū Danai & Xuti in Pe loponnesum (vt Græci aiunt) vocabātur Pelasgi Aegialees id est litorales: sed ab Ione Xuti filio Iones sunt adpellati. Insulāi naues decē & septē armati vt Græci & ipsi Pelasgica gens: sed mox Ionica ob eandē causam: ob quā & duodecim opida sunt Ionica ab Atheniēsisibus adpellata: Aeoles sexaginta naues ritu Græco armati olim Pelasgi (vt apud Græcos fertur) vocati. Hellepontii centū naues p̄ter Abydænos quibus mādatum erat ab rege vt circa locum manerent ad pontes custodiēdos. Cæteri e p̄to erāt Græco more armati: Ionū ac Dorū coloni. In omnibus autē nauibus Epibatæ erāt Persæ & Medi & Sacæ. Quarū velocissimas adtulere Phœnices & inter Phœnices optimas Sidonii. Harū singulis & item pedestribus eoz copijs p̄fecti erāt vernaculi duces: quoz ego quia ratio historiarū nō exigit: necessario nō faciā mētionē. Neq; enim singularū nationū duces digni memoria fuere. Quarū quot vrbes tot duces exti- tere: sed nō vt ductores: verū vt serui quēadmodū alii qui duce bāt in militiā venire: qm̄ duces penes quos sūma impii erat vt singularū gētū principes qn̄ a eoz Persæ fuerit a me cōmemo ratū est Nauticis hi p̄fuerē Ariabignes Darii: & Præxaspes Aspathenis: & Megabazus Megabatis: & Achæmenes Darii filius Iadicæ quidem classis & Cariæ Ariabignes ex Dario & filia Gobryis genit. Aegyptiacæ at Achæmenes Xerxis ex vtroq;

parēte germanus. Reliquæ at classi reliqui duo. Porro biremes Lembos quinquaginta aut triginta remoz & actuaria nauigia & alia minuta cum Hippagogis q̄ equos vehūt cōtracta cōstat Hippagogæ. ad triū miliū puenisse. Eoz qui in classe erāt secūdū duces illu Sidonius. strilissimi fuere Sidonius: Tetramnestus Allefi filius: & Tyrius Tetramnest. Maptē Sizoni & Aridius Merbalus Arbali & Cilix Cyenne Aridius. sis Horomedontis: & Lycius Ciberniscus Sicæ. Cyprii autem Cilix. Gorgus Cheris: & Timonas Tymagoræ: Cariorū vero Histie? Lycius. Tymnis: & Pigressus Seldonii: & Damnasithymus Candaulis Gorgus. filius. Aliorū nūc p̄fectorū mētionē facere supsedeo tāq; nō Timonas. necesse habens. Verū Artemisiæ p̄cipua me tenet admiratio Histiaus. mulieris expeditionē aduersus Græciā secutæ: q̄ defuncto vi- Tymnis. ro ac pupilli filii tyrānidē optinēs nulla adacta necessitate sed Pigressus. p̄stātia animi atq; virilitate in militiā cōcessit. Momē ei erat Damnasi- Artemisiæ Lygdamis filia paternū genus ex Halicarnasso: ma thymus. ternū e Creta imperans. ha c Halicarnasseis & Cois & Nisiriis Artemisia. & Calidnus quinq; cū nauibus venit omni copia instructis. Ita Iustinus in. 2. post Sidonias hæ naues fuerūt illustrissimæ. Eadē apud regem Artemisiam optimas inter oēs socios sententias dixit. Quas ciuitates recē Halicarnassi sui sub illius imperio fuisse: eaz vniuersam gētē animo Doricā ppulchre lau esse Halicarnasseorū quidē Troezeniā cæterorū at Epidauriā dās in ea Vi- Haftenus de nautico exercitu Xerxes imito copiarū numero mi rilē audaciā litibus instructis cōcupiuit illos lustrando oculis obire quēad- quēadmodū modū & fecit: itaq; inlenso curru singulas nationes lustrās qn̄ in Xerxe mu- essent p̄cōctabatur: quarū p̄fessionē scribæ excipiebāt: donec liebrem timo ad extremos equitū peditūq; peruentū est. Hoc perfecto & na- rem extitisse ubus in mare deductis Xerxes e curru in nauim Sidoniā tran- scribit. scendit: residensq; sub aureo tabernaculo: p̄teruehensq; nauim proras sciscitabat de singulis itidē vt de terrestri exercitu fece- rat: describiq; iubebat. Enimvero Nauarchi productas a litore quatuor fere iugerū spacio naues stabiliērāt cōuersis a terrā p̄- ris & in vnā frontē digestis: Epibatis quoq; i. ppugnatoribus Epibatæ. tanq; ad bellū armatis. Quos Xerxes inter proras & litus nauis- gās cōspicabat. Vbi at & classem lustrauit egressus nauis aduersit Demaratū Aristonis comitē aduersus Græciā expeditiois: eiq; aduersito ita inqt. Demarate iuuat nūc me q̄ cupio abs te inter- Demaratum rogare: qui & Græcus es & nō ex minima ciuitate vt audio tā Xerxes con- ex te q̄ ex aliis Græcis: qui me adloquendi gratia adeunt. Nūc sulit. igitur hoc mihi expone nunquid Græci sustinebūt manus cō- tra me leuare. Nam (vt ego opinor) ne omnes quidem Græci

Demaratus
ad Xerxem.

Græcia.
Græciæ
laudes.

Lacedæmo-
num Virtus.

Milites impe-
ratoris virtu-
te meliores
(vel cōtra su-
am ipsoꝝ na-
turam) effi-
ciuntur.

ac ceteri mortales qui ad Hesperū incolūt si cōgregentur pares
essent nostris armis: nec me inuadentē expectarent: cū hoc sint
inter se concordēs libet tamen mihi abs te audire quid de hoc
dicas. His verbis interrogauit Demaratus excipiēs vtra (inquit)
apud te rex vtar veritate ne an iocunditate. Ille vt veritate vte-
retur iubere. Neq; n. sibi ob id eum minus iocūdū fore q̄ antea
fuisset. Hoc vbi Demaratus audiuit: quoniā (inquit) me iubes
rex omnino veritatem proloqui: ea dicā quæ nemo nisi mētēs
apud te postea carpet. Græcia semper alumna fuit paupertatis
hospes virtutis: q̄ a sapientia adciuit & a seuera disciplina: quā
vsurpans Græcia & paupertatem tuetur & dominatū ita laudo
quidem omnes Græcos qui Dorica illa loca vel circa incolūt:
sed nō de cunctis eis verba faciam. Verum de Lacedæmoniis
solis. iam primū nego fieri posse vt tuam orationem admittāt
adferentem Græciæ seruitutem. Deinde animo venturos tibi
obuiā ad pugnandū etiā si cæteri Græci omnes sentiant tecū.
Neq; vero de numero eorū queras quot illi sunt qui hoc facere
possint. Nam si in exercitu eorū mille fuerint: ii tecum cōgres-
dientur: & item siue pauciores siue plures. Hæc cum audisset
Xerxes sublato cachinno inquit. Demarate quodnam extulisti
verbum: mille omnino viros cum tanto exercitu cōgressuros.
Agedū dic mihi nonne te ipsum ais istorū viroꝝ fuisse regem?
Vis ne igitur sine mora tu cū decem viris dimicare. Quod si ve-
stri populares omnes tales sunt quales tu prædicare profecto ses-
cundū vestra instituta debes tu qui illorū es rex duplū præstare
q̄ singuli eorū: qui si denis e meo exercitu pares sint: iure abs te
posco vt viginti sis par. ita verba (quæ dixisti) cōprobabūtur.
Atq; si tales sunt illi ac tanta statura qualis quantuscq; tu ac ce-
teri Græci qui in colloquiū meū venerunt: videte ne cū tanto-
pere gloriamini: frustra id insolenterq; faciatis. Nam age intel-
ligam quocūq; argumento vnde fieri queat: vt mille aut decē
milia atq; quinquaginta milia hominū qui præsertim sint oēs
liberi nec vnus imperio subiecti tanto exercitu obisterent cū
sim⁹ nō plures q̄ milleni ad singulos eorū si fuerint qnq; milia.
Nam sub vno (quemadmodū apud nos fit) Imperatore mili-
tes illius metu etiā cōtra suā ipsorū naturam meliores efficiunt
adactiq; verberibus vel pauciores aduersus plures eunt. idē res-
misso libero sibi arbitrio neutrum horū facerent. Adēo opinor
Græcos etiā pares numero Persis ægre cū eis solis certaturos.
Quinimo istud apud nos solos est qd̄ ais. Verū nō ita multum

sed raram. Sūt. n. e Persis meis satellitibus: qui velint cū ternis
Græcis pariter dimicare. Quorum tu expertus multa blateras.
Ad hæc Demaratus intelligebā (inquit) rex ab initio me vera
dicentē nō iocūdū tibi futurum. Sed quia tu dicete me verissi-
ma coegisti: dixi quæ erant e dignitate Spartanorū. Quāq; ipse
optime intelligis quātopere nūc illos ego amē: qui me honore
& dignatione paterna exutū/ extorrē/profugūq; fecerūt: quē
pater tuus exceptum victu ac domicilio donauit. Quare nō est
credibile virū prudentē respuere benevolentia exploratā: sed
maxime obseruare. Ego n. neq; cū decē pmittā me posse dimi-
care neq; cū duobus. ac ne singulari qdē certamine volens cer-
tauerim. At si necesse fuerit: aut vehemens discrimen institerit:
libentissime cū vno quolibet istorū omniū dimicare: qui se sin-
gulos aut idoneos ad certandū cum ternis Græcorū. Etenim
Lacedæmonii pugnando cum singuli non sunt illi quidem ce-
teris deteriores viris. At cōferti cū ceterorū virorū sunt excellen-
tissimi. Nā licet sint liberi nō tamē sunt vsq; quaq; liberi: qui pe-
pe quibus præest domina lex: quā multo magis metuūt q̄ tui te:
Faciunt ergo quæcūq; illa cogit. Cogit at idē semp veras semp
eos ex acie fugere quantā vis hominū multitudinē: sed iubens
vt ordinē nō deserentes aut vincant aut occumbant. Hæc ego
loquens si tibi blaterare videor: volo post hac in cæteris silen-
tiū agere. Hactenus loqui coactus tibi vero ex sententia cōtin-
gat rex. Hæc locuto Demarato Xerxes ad risum versus nulla in
dignatione permotus est. sed comiter hominē remisit. Post De-
marati colloquiū vbi Dorisco præfecit p̄torē Mascamen Mega-
lostis filiū amoto eo quē Darius præfecerat: ire cū exercitu aduer-
sus Græciā pergīt. Huic Mascami quē illic reliquit Xerxes vni
tāq; omniū p̄torū p̄stantissimo quos aut ipse Aut Darius consti-
tuisset dona quotannis misit: & itē eius posteris Artaxerxes fi-
lius Xerxis. Etenim ante hanc expeditionē in Thracia & vbi que
Hellepōto p̄tores fuerāt qui oēs post eādē expeditionē a græ-
cis eieci sunt: & e Thracia & ex Helleponto p̄terq; e Dorisco.
Vñ Mascamen Græci p̄ multa conati tñ eiicere nequierūt. Ob
id huic ab eo qui in Persis regnat semp dona mittūtur. eoꝝ ve-
ro qui a Græcis expulsi sunt neminē rex Xerxes virū egregiū
esse duxit præter vnū Bogem ex Eione: quē laudare nō desine-
bat: eiusq; (qui supfuere) liberos maximo inter Persas honore
p̄sequatur. si quidē magnis ferri laudibus Boges meruit: qui
cū ab Atheniēsis⁹ & Cymone Miltiadis filio obsideretur: lice-
-

Lacedæmo-
num lex.

Mascames.

Artaxerxes.

Boges sua
omnia cō-
bussit.

retq; ei adcepta fide egredi: & in Asiam remeare: tamen abnu-
 ne regi præ metu superfuiffe videretur: sed ad extremū vsq; pa-
 sitit Atq; vbi nihil in mœnibus cōmeatus reliquū fuit: ad cen-
 so ingenti rogo interemit liberos cōiugem cōcubinas familiā:
 eosq; in rogū deiecit. Dehinc omne aurū vrbis atq; argentum
 e muris dispersit in Strymonē. His actū semetipse coniecit in ro-
 gum. Ita hic merito a Persis ad hoc vsq; tēpus præconio cele-
 bratur Xerxes e Dorisco in græciā tendens vt quosq; populos
 adibat secū militare cogebat. Erat autē (vt superius a me expo-
 sitū est) omnis ad Thesaliā vsq; tractus in ditionē redactus &
 regi tributari⁹ effect⁹ a Megabazo: & mox a Mardonio Digres-
 sus a Dorisco p̄teritū primū Samothracēs muros quosq; vltimū
 opidū ad vesperā sitū est nomine Mesambria cui vicinū est opi-
 dū Thraſiorū Sthrymma: quæ opidā interfluit amnis Lisus: cu-
 ius aqua tunc non suffecit copiis Xerxis sed defecit. Hæc olim
 regio vocabat̄ Galdaica: nūc autē Briatica: quæ tñ optimo iure
 Ciconū est. Trā: misso profluente Lisi arefacto Xerxes has Græ-
 cas vrbes prætergressus est Maroneam Dicæā: Abdera eas inq;
 præteriit: & hos qui iuxta eas sunt famosissimos lacus Ismar-
 idē: qui Maroneā Sthrymmāq; interiaceret: Bistonidē Dicæe cō-
 tiguū: in quē duo flumina ingrediuntur Trauus & Copsant⁹
 qui iuxta Abderē sit. Nullū nobilē lacū præteriit Xerxes: sed flu-
 uiiū Nestum mare subeuntē. Post has regiones perrexit mediter-
 raneas versus vrbes. In quarū vna est lacus triginta ferme sta-
 diorū in circuitu piscosus & admodū falsus: quē sola iumenta
 cū aquarētur exiccauerē. Huic vrbī nomē est Pisyrys. Has vrbes
 & maritimas & græcas sinistrorsum relinquēs p̄teriit Xer-
 xes: per quas autē gentes Thraciæ puinciae iter fecit hæ sunt
 Pæti: Cicones: Bistonēs Sapæi: Derſæi: Hedoni: Satræ. Quosq;
 qui maritimi erāt nauibus secuti sunt: qui vero mediterranei a
 me sunt cōmemorati: præter Satras. Cæteri omnes terrestri iti-
 nere sequi coacti sunt. Satræ nulli olim hōminū quantū nos scī-
 mus fuere subiecti: sed soli e Thracibus ad meā memoriā liberi
 semper p̄sistere. Editos. n. montes incolūt: omnigenis arbori-
 bus ac niuib⁹ obſitos vni in re bellica eximii: apud quos oracu-
 lū est Dionysii idq; in editissimis mōtib; Eorū qui in illo tē-
 plo prophetant. i. vaticinantur sunt bisſi. Antistes vero q̄ red-
 dit respōsa quēadmodū Delphis & nihilo magis varie. Pera-
 grata (q̄ dixi regione) Xerxes secundo loco trā: iit muros pie-
 quosq; vni nomē ē Niphragg: alteri Pergamo. Hæc iter p̄ter eos

mōtes faciebat a manu dextra reliquēs mōtē Pāgæū magnū at Pangæus.
 q̄ excellū: in quo aurea sunt & argētea metalla: quē cū Pierēs &
 Hodomātī: tū p̄cipue Satræ exercēt sup Pāgæū ad aqlonē ha-
 bitātes Pæones: Doberes & Peoples p̄tergress⁹ Xerxes ad ve-
 sperā ver⁹ cōtēdit: donec ad flumē Sthrymonē puenit & vr-
 bē Eionē cui⁹ p̄tor Boges (de quo pauloan fecim⁹ mētionē) Peoples.
 adhuc viuebat. Regio pāgeo mōti circūiecta noiatur Phyllis. Eion vrbis.
 Hinc vesperū ver⁹: porrecta ad flumē angitē qd̄ Strymonē su-
 bit. hic meridiē ver⁹ ad ipm Strymonē ad quē magi maclatis Angites fia-
 eqs cādīdis litauerunt. His & aliis cōplurib⁹ medicamētis i flu-
 uis. mē factis p̄ nouē vias Hedonoz: iere: iuxta q̄s Strymonē pōti-
 b⁹ iūtū inuenere. Audiētes autē eū locū nouē vias Hedonorū
 adpellari totidē illic pueros ac virgines puellarū indigenarū fi-
 lios viuos defoderūt. Persicū. n. defoderē viuētes. Nā & Amestri
 Xerxis vxorē iā puectæ ætatis audio bis septē illustriū Amestris.
 liberos defodisse ad referē dā p se gratiā deo q̄ sub terra esse fer-
 tur. Vbi a Strymone p̄gressus ē exercit⁹ illic ad Solis occasum
 versus ē littus: in quo sitā vrbē græcam noiē Argilū præteriit.
 Hæc & q̄ super eam est regio q̄ vocat̄ Bisaltia. Illic sinū neptuni
 tēpli a leua manu habēs perrexit ad cāpū noiē Syleū præteriēs
 Stagirū græcā vrbē: peruenitq; Acanthum ducēs vna singulas
 harū gentiū & itē adcolas mōtis pangæi: & earū quas superius
 cōmemorauī. iis qui maritimi erant classe: qui procul a mari a-
 berant terrestri itinere sequētibus. hāc viā qua Xerxes duxit ex-
 ercitū Thraces neq; cōfundūt neq; serunt: sed ad mea vsq; tem-
 pora magnopere venerātur. Posteaq; Acanthū peruenit Xerxes:
 p̄cepit Acanthiū vt hospitalitatē exhiberent. eosq; medica veste
 donauit: laudāsq; q; alacres cerneret eē ad bellū: quodq; audi-
 re fossam eē absolutā Xerxe apud Acanthū agente contigit vt
 Arthachēs qui fossæ faciūdæ præfuerat morbo decederet vir
 Xerxi spectat⁹ gñe Achemenides natura inter Persas p̄cerissia vir ingens.
 Quippe cui q̄tuor oino digiti deerāt a lōgitudine quinq; regi-
 orum cubitoz. Xerxes magno dāno ducēs maximū hominum
 factō functū adparitissime eū funeravit exhibito etiā epulo: cuius
 q̄ tumultū oīs exercitus extruxit: cui tāq; heroi ex oraculo Acā-
 thii sacrificant nomine eū nuncupantes. Et rex quidem Xerxes
 amisso Artachæe iacturā se fecisse existimabat. At ii græci qui
 exercitum excipiebant cum Xerxi cenam præberēt: in omnem
 miseriam deuenerē. adeo quidem vt suis latibus efficerēt ex-
 tortes. Dū Thasiū pro suis q̄ in cōtinentesunt vrbes Xerxianas

A dorisco pro
 festus

Mesambria

op.

Sthrymma.

Lisus fluius

defecit.

Galdaica.

Briantica.

Maronea.

Dicæa.

Abder.

Ismarides.

Bistonis.

Trauus.

Copsantus.

Nestus fluui⁹

Pisyri lacus

exaustus.

Thraciæ po-

puli.

Cycones.

Bistonēs.

Sapæi.

Derſæi.

Aedoni.

Satræ liberi.

Bisſi.

Pierēs.

Niphraga.

Pergamum.

Bisaltia.

Arthachēs

Antipater.

adicipiunt copias: Antipater orgis filius elatus animo vir inter populares illustris erogauit in cœna quadrigenta argenti perfe-
cti talenta. Eã rem vbi adcipere qui perant aliis circa vrbibus
(tale. n. conuiuium iã pridem inductũ fuerat & diu celebratum)
hoc vbi adceperẽ p̄ertim praconibus passim pradicantibus.
Tũc vero opidani frumentũ (qđ in vrbibus erat) inter se distri-
butum molebant: farinãq; triticeam ordeaceãq; in complures
mentes faciebant. Ad hæc excogitauere ob præciũ optima qđq;
pecora saginare: & altiles aues habere terrestres palustresq; in
cortibus & in viuariis ad adicipiendũ exercitum. Quinetiã au-
rea argenteaq; pocula & crateres faciebant & cætera q̄ mensæ
imponuntur. Hæc omnia ipsi regi & iis (qui cum illo vescebã-
tur) fiebant. Cætero autẽ exercitui q̄ ad elum dũtaxat p̄cepta
erant. Sub aduentum exercitus tabernaculũ vbi exercitus ma-
neret statuebatur reliqui sub dio agebant. Vbi tẽpus cœnæ ade-
rat: tunc conuiuatores laborẽ sustinebant. isti cum expleti no-
ctem illic exegerant postero die reuulso tentorio & omnia ad-
paratu sumpto ita abscedebant nihil relinquentes omnibus al-
portatis. Vnde Megacreontis viri Abderitæ elegans dictũ ex-
tittit. qui suavit Abderitis vt vniuersi mares pariter ac foemine
sua delubra adirent: suppliciterq; diis adfidentem p̄parentur: vt
posthac dimidiũ futuroꝝ malorũ a se propulsaretur. Nã de p̄-
teritis magnã se gratiã illis habere q; rex Xerxes non bis quo-
tidie cibũ capere consuecet. Fore. n. vt Abderitæ si iuberetur
etiã prandiũ solũ cœnam instruere aut nõ p̄stolarentur Xerxẽ
aduenientem: aut prestolati pessime inter omnes homines ad-
sugerentur. Et isti quidem qđ grauare. tamẽ quod sibi impone-
batur exequantur Xerxes vero ex Acantho duces classis a se di-
misit iussu ad Thermã cum classe se opperiri. Est autem Thers-
ma in thermæo sinu sita: a qua ipse sinus habet cognomẽ. Hac
.n. compediariam magis viã esse audiebat. Nam e Dorisco ad
Acanthũ vsq; ita instructus exercitus iter fecerat tripartito di-
uisus ois iussu Xerxis: vt vna pars secundũ mare iret pariter cũ
classe: cui parti præerant Mardonius & Massistes: altera p̄ me-
diterranea: cui præerant Tritantæchmes & Gergis Tertia in
ter has mediã cũ qua Xerxes ipse incedebat ducibus Smerdio-
mene & Megabyzo. Nauticus exercitus vbi a Xerxe discessit:
quo Asa & Peridorus & Sincus & Sarca vrbes sitæ sint. Ex q;
bº sumpto cõmilitio perguit ire ad sinũ Thermẽũ: circũuectũq;

Megacreõtis
dictũ.
Abderitarũ
preces.

Thermavrbis

Asa.
Peridorus.
Sincus.
Sarca.

Ampelon promotoriũ Toroneũ per nauigauit has græcas vr-
bes: vnde & naues & cõmilitiũ sumpsit: Toronam: Galipsum:
Sermylã: Mecibernã: Olynthũ q̄ regio nũc Sithonia nominat̄
Ab eo promotorio Ampeli p̄cidens mare vsq; ad promotoriũ
Canastreum totam fere Pallenẽ preteruectus est. illinc quoque
& naues & cõmilitiũ sumpsit ex Põtidæa: ex Amphystie noua
vrbe: ex Aegea: ex Therambo: ex Sciona: ex Menda: ex Sana:
hæ sunt vrbes sitæ in Pallenã Phlegra prius adpellata: per nau-
gata hac regione ad prestitutũ locũ peruertit sumptis etiã mili-
tibus e vicinis Pallenæ vrbibus ac Thermeo sinui cõterminis:
quibus hæc nomina sunt Lipaxius Combrea Lissæ Gigonus
Campsa Smila Aenea quarũ regio adhuc Cressæa nominatur
Ab Aenea in qua finis enumerandarũ vrbũ mihi factus est: iã
ad ipsum Thermẽũ sinũ cursus classis extittit: & ad terrã Migdo-
niã donec ad Thermã quo p̄ceptũ erat puertũ e ad vrbẽ Sindũ:
& ad Chalestrã sup Axiũ sitã flumẽ: qđ Migdoniã terrã dirimit
a Botæide: cuius terræ Botæidis arctũ ad mare locũ optinent
vrbes Ichne & Pella. Hic nauales copię circa flumẽ Axiũ & vr-
bẽ Thermã & alias in medio horũ vrbes statiuã habere regem
opperiẽtes. Huc puenire volẽs Xerxes Acãtho p̄fectus cũ ter-
restribus copiis mediterranea p̄cidebat pagrans Pæoniũ agrũ
atq; Cressonicũ sup amnẽ Chidog: q̄ e Cressonæis initio sum-
pto p̄ terrã Migdoniã fluẽs in paludẽ (q̄ est supra Axiũ) euol-
uitur: hac iter faciẽte Xerxe Leones impetũ dederũt in Came-
los: qui cõmeatũ portabãt. Sub noctẽ. n. relictis locis cõsuetis
eo descēderũt: nulloq; alio neq; iumento neq; homine tacto in
Camelos grassati sunt. Cuius rei cãm admiror q; Leones quo-
ties aliũde eis est quo indigent abstinet ab inuadẽdis Camelis
qđ animal nũq; antea nec expti fuerãt illic nec viderãt. Sũt aut̄
p̄ ea loca Leones multi & boues agrestes p̄grandibus cornibus
qui ad græcos veniũt. Leonũ terminus est Abderorum flumen
Nestº: & Acheloº: q; p̄ Acarnaniã fluit. Nã nemo aut ad aurorã
trans Nestũ vsq; gẽtiũ viserit leonẽ in Europa: aut trãs Ache-
loũ ad Hesperũ in reliqua cõtinẽte: sed in horũ fluuiorũ medio
leones gignũtur. Postq; Thermã venit Xerxes ibi substitit tãtũ
maritimi spaciũ occupãtib; castris q̄tũ est ad vrbẽ Thermã: &
Mygdonia vsq; ad cõsuetẽ Lydei & Haliacmonis: vbi agrum
Botæidẽ: Macedonicũq; determinãt. In his locis statiuã ha-
buere Barbari: gbus: potãtib; solus ex iis (q; cõmemorati sũt)
annibus: Chidorus e Cressongis fluẽs nõ suppetit: sed defecit:

Ampelon.
Torona.
Galipsus.
Sermyla.
Meciberna.
Olynthus.
Sithonia.
Pallene.
Põtidæa.
Amphystie.
Aegea.
Therambus.
Sciona.
Menda.
Sana.
Pallene olim
Phlegra.
Sindus vrbs.
Chalestra.
Axius flus.
Botæis.
Ichne.
Pella.
Therma.
Chidorº flu.

Leonum na-
tura.

Nestus flu.
Achelus.

Lydeus flu.
Haliacmõ fl.
Chidori aq̄
defecit.

Pallene
oppida

Olympus. Xerxes e Therma prospiciens Thessalicos montes Olympū &
 Ossa. Ossam p̄cellāe magnitudinis: audiēsq; in medio eorū anfractū
 Peneus. angustū esse p̄ quē fuit Peneus: & illuc viā esse q̄ in Thessaliam
 fert cupidine captus est nauigādi ad ostiū Penei inspicidū: q̄a
 superiorē viā tenēti erat eūdū p̄ Macedones sup̄ne habitantes
 ad Perrābos p̄ter Gonū urbē. Nā hac tutissimū iter esse audie
 bat. Atq; vt cōcupiuit ita & fecit. Itaq; cōscen'ā nauī Sidonia
 q̄ semp cōscēdebat quoties ei tale aliquid facere libebat: extulit
 signū cæteris nauibus p̄ficiscendū relictiū: ingens admiratio
 eū subiret ad citos viā: ductores interrogauit nunquid flumen
 possēt auerti vt alibi r̄nare ingrederetur. Narratur āt Thessalia
 quōdā lacus. quōdā lacus fuisse vt iore cōclusa vndiq; p̄altis montibus. Nā
 Thessaliae descriptio. qd̄ Thessaliae ad auro. r̄ā spectat: id Pelion & Ossa iūctis inter se
 Pelion radicibus p̄cludūt. Quod ad ventū Aquilonem: id Olympus.
 Ossa. Qd̄ ad Hesperū id Pindus. Qd̄ ad meridiē & vētum austrū: id
 Olympus. Othrys. Qd̄ inter hos mōtes mediū id Thessalia est ita deuexa
 Pindus. vt cū alii frequētes amnes in eā defluant: tū ii quinq; p̄cipue
 Othrys. Peneus Apidanus Onochonus Enipheus Pamisus: qui e mō-
 Apidanus. tibus Thessaliā cingentibus in eam planiciē cōfluētēs per vnū
 Onochonus anfractū & eū arctū in mare euadūt in vnā aquā omnes redacti
 Enipheus. qui simul ac cōfluentē fecerūt: Peneus retento suo nomine cō-
 Pamisus. teros in nominatos reddit. Fertur quōdam cum nondum esset
 Boebei lacus. hic anfractus per quē flumina mearent hos fluuios & p̄terea lacus
 cum Boebei dē nō fuisse nominatos: quēadmodū nūc & tamen
 nō minus q̄ nunc fluxisse: sed suis fluentis omnem Thessaliam
 effecisse Pelagus: ipsi quidē Thessali memorāt Neptunū fecisse
 conuallē: per q̄ meat Peneus haud absurde sentientes. Qui. n. ar
 bitratur Neptunū terram quatere: & q̄ terrē motu discussa sunt:
 huius dei esse opera: ei cernenti hunc locum videtur Neptunus
 id facisse. Nāq; diducto illa montium (vt mihi videtur) terrē
 motus est opus. Xerxi interroganti nūquid alibi essent in mare
 ostia Penei: productores sui rē cōpertā habētes. Rex (inquit)
 nulli sunt huic flumini alibi in mare tendentes exitus q̄ iste hic.
 Cuncta. n. vndiq; mōtibus redimita Thessalia est. Ad hoc Xer-
 xes dixisse fertur. Solertes sunt viri Thessali: qui suā sibi imbe-
 cillitatis conscii iam pridē cum aliā p̄uiderunt. Tum vero hoc
 quod regionem habeant facilem occupatū & mature expugna-
 bilem. Solū enim hoc esse negociū flumen obstructo anfractu
 auerfoq; aluo per quem meat in eorū terram inducatur. a quo

omnis Thessalia p̄ter mōtes aquis obduceretur. Hæc ita se ha-
 bere Xerxes apud filios Alei dixit. Quoniā Thessali e Græcis
 principes regi sese tradiderāt ratus id illos per totam nationē
 diuulgaturos. Hoc locutus & locum cōtemplatus Thermā res
 nauigauit. Vbi complures dies circa Pieriam est commoratus.
 Nam mōtem Macedonjcum vt illac in Perrābos omnis tran-
 sires exercitus. Tertia eius pars repurgabat. Eodem legati qui
 dimissi in Græciā fuerāt ad terrā petendā regressi sunt partim
 inanes: partim terram & aquā adferentes. Quam qui dederunt
 eorū hi fuisse Thessali: Dolopes: Aeniēses: Perrābi: Locri: Ma-
 gnetes: Meliēses: Achæi: Phiotæ: & Thebani: ceteriq; Bœotii
 præter Thespianes & Plataenses cū quibus ii Græci percusse-
 rant fœdus. qui bellū aduersus Barbarū sumpserant. Fœdus āt
 ita habebat. Quicūq; Græci sese dedissent Perse: nō adacti ne-
 cessitate eorum decimū quēq; rebus bene constitutis se deo qui
 delphis est deuoturos. Ita apud Græcos iusiurandum habebat
 Xerxes neq; Athenas neq; Spartā legatos terrā petitū miserat:
 ob id quod quos ante Darius ad hoc ipsum misisset: eorū alios
 isti in Barathrū: alios in puteum deiecerant: iubentes eos illinc
 terrā & aquā ferre ad regē. Hac de causa Xerxes nullos illuc ad
 petendū misit. Et Atheniēsisibus quidē q̄ ita legatos tractarint:
 quid triste cōtulerit non queo dicere: nisi qd̄ eorū solū cū vrbe
 vastatū est quod tamen ipsum non ea causa suspicor contigisse
 Lacedæmoniis vero ita Talthybiū qui fuit Agamemnonis p̄-
 ceo incubuit. Est autē Spartæ Talthybiū templū cū eius poste-
 ris: q̄ Talthybiadæ nominātur. Quibus honos legationis Spar-
 tanorū semper tribuitur. Itaq; post eā rem Spartiata: cum læta
 exta eis nō essent. Itaq; diu cōtingeret pertesi hui⁹ calamitatis
 Lacedæmoniorū: cetū frequēter coactū hoc edictū proposuere.
 Si quis Lacedæmoniorum velit pro Sparta occumbere. Tunc
 Sperchius Aneristi & Bulis Necolei filius viri Spartiatae & na-
 talibus & opibus inter primos vltro se obtulerūt ad satisfaciē-
 dū sua pœna Xerxi Darii filio ob legatos apud Spartā interēp-
 tos. Ita hoc Spartiatae tāq; mortē obturos miserūt ad Medos.
 Digna admiratione cū audacia horū viroꝝ: tū verba ab eis ha-
 bita. Nā Susa tendētes: ac Hydarnē Persam Asianæ oræ mari-
 timæ præfectū: venerūt: qui eos hospitaliter munificēq; adcep-
 tos his verbis interrogauit. Viri Lacedæmonii quid ita respui-
 tis effici amici regis. Cernite. n. ex me & meo statu quā scit ho-
 nore prosequi rex viros egregios vos itidem honoraturus si
 nē oratio.

Pieria.

Thespianes.

Darii legati
in puteum
missi.

Talthybius.

Talthybiadæ

Sperchius
Bulis.Hydarnes.
Lacedæmo-
niorū legato-
rū ad Hydar-
nē oratio.

Libertas.

Lacedæmo-
niorum lega-
torū cōstātia
Xerxis ma-
gnanimitas.
Talthibii ira
sola Lacedæ-
moniorū vo-
luntate pac-
cata.

Sytalces.
Tereus.
Bisanthes.
Aristeas.

vosipfos ei dedideritis. Videamini modo apud eum esse viri egregii: quoniā singuli vestrū rege donāte principatū græciæ obtinebit. Ad hæc illi respōdentes Hydarnes (inquiunt) non ex æquo consiliū tuū ad nos spectat: atq; ad te qui conditionis quam suades expertus es nostræ inexpertus. Nā quidem ea non sibi Libertatē autē nondū expertus es vtrū sit dulcis an nō. Quæ si tibi experta foret: non vt hastis sed vt securibus pro ea dimiseremus: nobis suaderes. Hæc Hydarni responderunt. Dehinc vt ascenderūt Susa & in cōspectū regis venerunt principio iubētibus satellitibus ac vim adferentibus vt procubentes regē adorarent: & per capita eos ad id agendū impingentib⁹. Nega uerunt se vnquā id esse facturos: neq; n. sibi esse cōsuetudinem hominē adorādi: neq; se ad id venisse. Posteaq; in hoc repugnauerant: secūdo loco hæc illis & his similia dixere. Rex medorū nos miserūt Lacedæmonii ad luendam pœnā. p. iis legatis qui spartæ: interiere. Hæc istis dicentibus Xerxes p. magnanimitate negauit se fore Lacedæmonii similit. Illos. n. interimendis legatis ius omnīū hoīum cōfudisse: se vero q. illis exprobarēt id nō esse facturū: neq; eos occidēdo Lacedæmonios culpa soluturū. Hac re p. Spartiatas gesta in p̄sens ira Talthibii cessauit: & si spartā reuersus Sperchio & Bule longo tamē deinde tempore interiecto excitatū est inter Pelopōneses & Atheniēses bellū: (vt Lacedæmonii aiūt) quod mihi diuinitus maxime videtur esse gestū: quia ira Talthibii nūcios corripuerit: nec pri⁹ quieuerit. Quod autē ira incidit in eorū qui ad regem ascenderunt: filios Nicolā Bulis. & Aneristū Sperchii filiū: q. piscatores Tirynthios in naui oneraria plena viris nauigātes cepit manifestū est apud me diuinitus id factū esse ex ira dei q. nūcii q. in Asiā a Lacedæmoniiis mittebantur: proditi a Sitalce Terei Thracū rege: & a Nymphodoro Pythēi viro abderita excepti sunt iuxta Bisanthē quæ est in Hellespōtho: & adducti in Atticā ab Atheniensibus necati sunt: cūq; iis Aristeas Adimanthi Corinthius. Verū hæc multis post regis expeditionē ānis gesta sunt: Quæ expeditio vt ad superiorem orationē redeā nomi ne quidem tendebant cōtra Athenas: re tamen vera cōtra eam Græciā eam diu antea græci cum audissent: non proinde oēs adfecti sunt. Nā ii q. terrā & aquā dederāt Persæ fiduciā aio p̄sumebāt tanq̄ nihil ingrātū passuri a barbaro qui nō dederant magno in metu versabatur: Quippe cū nulla tanta classis esset in græciā. q. posset excipere inuadentē præsertim plerisq;

bellū detractantibus & libenter ad partes medorū inclinātib⁹. Hoc ego loco necesse habeo ferre sententiā apud multos quidēdem homines inuidiosam nō tamen quod mihi videtur verum dissimulabo an Athenienses formidantes periculum quod impendebat patria deseruissent an non deserentes sed permanentes sese dedissent Xerxi nihil omnino aduersus regē in mari facere conati: an nemo mari se opposuisset Xerxi: atq; hæc in continentē gesta essent. An etiā multæ lorice essent muris inductæ a peloponnesibus per Isthmū an proditi a sociis Lacedæmonii: itq; non voluntariis sed per vrbes a classe barbara occupatis ac deserti fuissent: desertiq; & magna opera adgressi generosæ occubuissent: an hæc passi essent: An priusq; viderent alios græcos cū Medis sentiētes cum Xerxe de pacti essent: atq; ita vtrinq; sub Persis græciā fuisset: Nā murorū apud Isthmū locatororū q̄nam vtilitas fuisset rege mari potiente. a nemine qui audire. Nūc autē si quis Athenienses græciæ liberatores extitisse dicat profecto nō oberrauerit a vero: Nā vtro se illi adplicassent hæc partes erant p̄poderaturæ. Cū vero p̄tulerint græciā prestare liberā nimirū ipsi fuere q. quicquid græciæ reliquū erat cū Medis nō sentientes erexerunt: quicq; secundū deos repulerunt: ne oraculis quidē horrendis ac terribilibus q. e Delphis veniebāt inducti ad græciā: sed persistēs deserendā cōstituerunt excipere hostē sua inuadentē. Siquidē cōsultoribus delphos missis vti oraculo volebant. Nunci factis apud templum q. ritus postulabat ædē ingressi confederūt. Quibus Pythia cui nomen erat Aristonice ita respondit.

Quid miserande sedes populus: fuge ad extrema terræ:
Aedibus & globidæ desertis collibus vrbis:
Nā caput & corpus minime sincera manebunt:
Extremi ue pedes poterunt superesse manusue:
Aut mediū sed ea ignis edax deformia reddet
Et mari acer equis vrgens Asiogene curru
Atq; alias plerasq; tuas non solius arces:
Permultaq; deum scæuis dabit ignibus ædes
Quas ego p̄uidi iam nunc sudore madentes:
Atq; metu tremere & de laqueatibus altis
Nigrantem cogente malo manare cruorem:
Ite sed ex adito atq; malis effundite mentem.
His auditis Atheniensium cōsultores maximo sunt mœrore adfecti: Quibus inter sese agitātibus tā triste respōsum Timon

Athenienses
græciæ libe-
ratores.

Aristonice
Pythia,
Atheniensium
oraculum.

Timon illu-
stris.

Ciii

Androbali vir apud Delphos illustris suavit hęc fere vt fump-
tis oleę ramis de integro reuenteretur ad consulendū supplici
ter oraculū. Obtemperātes ei Athenienses dixerē. O princeps
redde nobis oraculū melius de patria in honorem horū palmis
tum quos gestātes ad te venimus: Alioqui hinc abs te non abi-
turi: sed in hoc adito ad obitū vsq; permanfuri. Hęc dicētibz
Antistes iterum hoc modo respondit.

Atheniensū
oracula.

Pallas olympia cum multis hortatibus vsa:
Et pręcibus blandita Iouē placare nequiuit.
Hoc tibi faboritē responsum adamantie propinquans.
Nā capitis reliquis quę limes cecropis orę
Intus habet quodcūq; sacer penetrale Citheron
Iupiter e ligno muris tritonida donat:
Qui soli inuicti tibi sint natiscq; saluti.
Tu vero aduentū peditūq; equitūq; quietus.
Terrestresq; acies ne p̄stolare: sed hosti
Terga dato vel si tibi fors erit obuius vsq;
Diuina o Salamis mulierum pignora perdes
Vsq; vel Cerere sparfa coeunte vel vsq;.

Athenę: arx

Hęc legati vterāt ita arbitrati prioribus mitiora postq; cōscrip-
serunt Athenas rediere: reuersiq; ad populū recitauerē: & cum
alię multę sentētię essent oraculū interpretantiū. & ex pluri-
mū perplexe: quidā e maioribus natu dixerē videre sibi deū res-
spōdere saluā fore arcē. Oli enī Atheniensū arcē p̄cepta vallo
fuisse. Et ii quidē interpretabantur vallū esse hūc ligneū murū:
Alii vero dicebant deū significare naues: easq; cęteris omiffis
ędificari iubebant. Verū hos qui aiebāt naues esse ligneū murū
fallebant vel cerere sparfa coeunte vel vsq;. Circa hos versus cō-
fundebat eoz; sentētia: q; classem volebāt eē ligneū murū. Nam
oraculū q; interpretabant in eā sententiā adiciebāt fore: vt ipsi
instructa classe ad Salaminē pugna nauali succūberent. Erat at
inter Athenienses quidā q; in primores recēs puenerat nomine
Themistocles neoclis filius: qui negabat interpretes oīa recta cō-
iectare: q; diceret si clades q; p̄dicatur ad Atheniēses spectaret:
vilo mō nō ita placide nobis deū fuisse responsurū. Sed sic oīa
lamis misera p̄ eo q; dixit o diuina salamis: si circa eā sui inco-
lę forēt oppetituri. sed recte cōiectantib; sentiedū a deo cōtra
hostes editū esse oraculū nō cōtra Athenienses. Itaq; suadebat
vt sese instruerēt tāq; p̄lio nauali certaturi: & tāq; hic eē ligneū mu-
rū. Hęc Themistoclis sentētiā Atheniēses potiorē eē cęsuerūt:

Themisto-
cles.

q; illos: q; interpretātes oraculū dissuadebāt adparatū pugnę na-
ualis: sed hęc esse in summa sentētiā dicebāt nō leuandā in ho-
stē manū: sed ex Attica regione demigrandū: & aliā incolendā
Extitit & alia (ante hęc Themistoclis) sentētia ad tēpus egre-
gia Cū magna vis pecunię e puentu metallo; q; sunt e laurio
esset in arario Atheniensū: æq; diuidūda viritim denis in sin-
gulos puberes drachmis: Tūc Themistocles hęc dissuasit Athe-
nensib; distributionē sed ex pecunia classem ducentarū nauū
cōpararent ad Aegineticū bellū. Hoc. n. bellū cōflatū gręcię sa-
lutē adūlit cogēs Atheniēses nauticos fieri. Et q; hęc classis
in eū vsū in quē cōparata fuerat nō venit: tamen in vtilitatē
Gręcię cęssit: ipsa iam pręparata cū pręsto esset: & alterā ex
ędificari oporteret: placuit Atheniēsb; initio post oraculū cō-
silio barbarū Gręciā inuadentem cū nauibus opperiri vniuer-
sos deo obsequētes vna cū Gręcorū voluntariis. Et hęc qdē
oracula Atheniēsb; sunt reddita: Coactis autē in eundē locū
Gręcis qui per Gręciā melius sentiebāt: interq; se collocutus
interposita fide ibi cōsilio habito visum est ante oīa missas fa-
ciendum pecunias debitas & inimicitias & hostilitates. Erant
autē cū aliā aliorū bella: tum vero maximū inter Athenienses &
Aeginetas. Posteaq; Xerxem cū exercitu Sardibus esse audiere
Athenienses decreuere cū aliquot in Asiā mittēdos ad res re-
gis explorandas: tū nūcios partim argos ad contrahendam ad-
uersus Persam belli societate: partim in Siciliā ad Gelonem
Dinomenis: partim in corcyrā partim in cretā iubentes opem
Gręcię ferri eo animo vt si fieri posset oīs vis Gręca vnū eēt:
& ad idē agendū oēs incūberent tanq; calamitate cūctis grę-
cis impēdēte. Ferebāt autē res Gelonis magnę esse: nec mul-
to minores q; Gręcorū. Vbi hęc eis placuere: & in Gręciā iter
se rediere: principio speculatores in Asiā tris viros misere. Qui
cū Sardis venissent in speculādo regis exercitu deprehēsi sunt:
& a ducib; pedestriū copiarū torti deducebātur tanquā peritu-
ri lata in eos mortis sentētia. Id vbi Xerxes audiit rephēsa du-
cū sentētia mittit quosdā e satellitibus iubēs vt si viuos adipi-
scerent speculatores ad sese deducerēt. Eos adhuc supstitēs a-
depti satellites phēsos i regis cōspectū adduxerūt. sciscitatus
rex q; de cā venisset: p̄cepit satellitib; vt hoies circūducerēt pe-
ditatū oēm eqtatūq; oñtates: & eos vbi cōtēplādo illa expleti
fuisent: sine noxa dimitterēt quocūq; loco; ire libuisset. Hoc
Xerxes ea ratione imperauit q; cogitabat fore vt si speculatores
cia,

Gelon.

Xerxis fidu-

Speculatorū
libertas.

negati fuissent: neq; Græci præsciscerent potentiam suam esse fama maiorem: neq; quippiam ipse læderet hostes tribus viris interemptis sed eisdē in Græciā regressis Græci ut se opinari dicebat auditis rebus suis antequā exercitum cōpararent: propriam libertatem traderent: atq; ita nō oporteret suscipere molestiam de exercitu in eos ducendo. Hæc sententia Xerxis cum altera quadam congruit. Nam cum Abydi ageret Xerxes vidit naues cursum tenentes per Hellepontum: quæ frumentū e pōto in Aeginā Pelopōnesumq; portabāt. Quas ubi audire eius adcessores esse hostium: sese ad eas corripendas adcingebant intuentes in regē quando id agi p̄ciperet: Xerxes eo interrogavit quoniā ille tenderent: qui cū respōdissent ad hostes tuos domine & frumento honustæ: Tūc Xerxes excipiens (inquit) nonne eodem quo isti & nos nauigamus tū rebus aliis: tū vero frumento instructi? Quid igitur hi officiunt nobis quibus com meatū portant ita speculatores rebus inspectis dimissi in Europam rediere. Post quorū reditum Græci qui cōtra Persam cōiurant nuncios iterū Argos miserūt. Quibus Argii respōderūt res suas ita habere audisse se iam inde ab initio Barbarum excitate aduersus Græciā bellū: & cum adcepissent intellexissentq; Græcos sese colligere tentaturos Persæ obistere principes fuisse mittendi Delphos: qui deum consulent quid sibi optime facientibus esse euenturum. Nuper enim sex milia suorum fuisse interempta a Lacedæmoniis & Cleomene Anaxādridae. Ea q; de causa se mittere. Et iis qui missi fuerant interrogantibus sic Pythiam respondisse.

Argiuorum
oraculum.

Finitimis inuise deis dilecte beatis
Interior tutamen habens impune maneto
Et tutare caput nam membra tuebitur illud.
Hæc illis Pythia prius responderat. Postea vero q̄ nūcii Argos venerunt: senatūq; ingressi mandata rettulerunt. Argii responderunt ad ea quæ dicebātur se promptos esse in triginta annos pacificare cū Lacedæmoniis percusso foedere: sed ea cōditiōe imperii ut dimidiū imperii penes se esse: q̄q; ius imperandi ipsorum sit tamen dimidiū imperii se esse cōtentos. Hoc aiebant suū senatum respōdere quis dissuadente oraculo societate cōtrahere cū Græcis: q; etsi formidarent: tamen properare ut fœdus triginta annorū feriretur. Intra quos annos liberi sui in virilem ætatē adolerent: hac videlicet ratione: ne si qua calamitas ad superiorē adcederet in bello Persico nisi foedera fo-

rent in posterum subiecti Lacedæmoniis essent. His dictis Argiorum a senatu quidam e nūciis Spartanorum ita respondit. Quod ad foedera quidē adtineret sed ad eos qui plures essent relegare: quod autē ad imperiū id vero sibi demandatū esse: ut responderet: diceretq; Spartanis duos esse reges Argiis vnum ideo nō posse fieri ut altero vtro Spartæ regi abrogetur imperium. Et nihil ob stare quo minus cū iis duobus rex Argius patriam dignitatē obtineat. Ibi Argii negare se perpeffuros insolentiam: sed præoptare a Barbaro imperari sibi q̄ Lacedæmoniis cedere. At ita edixerūt nūciis ut prius q̄ occideret Sol: ex agro Argio excederent. Alioqui hostiū loco futurorū. hoc ipsi Argii se habere memorant. Aliter tamē per Græciam narratur Xerxē ante q̄ bellum Græciæ inferret misisse Argos per caduceatorē qui cum peruenit: ita fertur verba fecisse. Viri: Argi Xerxes rex hæc vobis inquit. Nos arbitramur Persen ex quo nos pgenitum sumus fuisse filiū Persei Danaes filii ex Andromeda genitum: quæ fuit Cephei filia. Ita ex vobis oriundi sumus. Quod cū ita sit: nefas est & nos p̄pugnatoribus nostris inferre bellū: & vos alii opem ferendo nobis aduersarios fieri: sed potius domi vestrae vos confidentes ocium tenere. Nā si mihi ex sentētia succedit nullos pluris q̄ vos faciā. Hæc Argii cū audissent: rem cōfecisse dicūtur: & a principio dissimulantes quod actū esset: nihil poposcisse græcos: sed cū ab illis deprehēderētur: tunc partē imperii poposcisse gnari id Lacedæmonios nō concessuros: ut hoc prætextu ocium agerent: cui rei competit q; quidā græcorum multis postea annis gestū fuisse memorant. Cum Suis Mennonis alterius negotii gratia essent Atheniensium nuncii: Callias Hipponici & college qui pariter ascenderāt: cōtiguit ut Argii & ipsi per id tēpus Susa mitterent nūcios: qui Artaxerxē filium Xerxis interrogarent an amicitia: quam cum Xerxe cōtraxissent: putaret adhuc durare an ab illo pro hostibus haberetur: quibus Artaxerxes imo vero maxime perdurare respondit: nullāq; sibi ciuitatem amiciosem putare q̄ Argos. Verum an caduceatorem Xerxes Argos miserit ad ea dicēda: & an Argioꝝ nuncii qui Susa ascenderunt Artaxerxem de amicitia interrogauerint: pro cōperto dicere nō possum: nec vllam de his aliam proferre sententiam: nisi quam Argii proferunt. Id demū scio si omnes homines: qui domestica mala in medium cōtulissent cum vicinis mutare volentes mala vicinorū intuitu fuissent libenter: reportaturos rursus singulos ea quæ ipsi adtulissent.

Xerxes ad
Argiuos;

Perses Persarū
parens.

Argiuorum
dissimulatio.

Callias.
Artaxerxes.

Maloꝝ portione
suā q̄
referret ex
cōi aceruo.

Ita non turpissime ab Argiis actum est. Ego vero quæ dicuntur dicere debeo attamen non omnino omnibus credere: quod in vniuersum a me dictum sit: quoniã & hoc narratur Argios exitisse: qui Persam in græciam aduerserunt. Posteaq̃ cū Lacedæmonii male pugnant pro dolore presenti quid vis præoptantes. Et de Argiis quidē dictū est. In Sicilia autē ad agēdū cū Gelone tum alii nūci a focus iere. Tum vero a Lacedæmonii Syagrus: huius Gelonis pgenitor fuit Oecetor: q̃ in Gela erat ex insula Telo. quæ Epitriopo obiacet: qui dū Gela cōderetur a Lindiis q̃ sunt Rhodo & Antiophema adsumptus non est. Interiecto tamē tempore posterius eius deorū sacerdotēs illic perseverauerūt oriundī a Teline vno ex ea familia: qui eos illic collocavit hūc in modū. Quidā viri Geloi per seditionē eieci in Mactoriū vrbē (quæ sita est super Gelā) p̃fugerūt. Hos Telines Gelā deduxit nullis virorū copiis adiutus: sed horū deorū sacris quæ vnde adceperit an ipse possederit: id vero dicere nō possum. His lacris fretus eo deduxit illos vbi posterius sui deorū sacrificoli essent. Quæ res mihi admirationi fuit p̃ter ea quæ audio tantū opus Telinē effecisse: qualia opera non a quocūq̃ viro effici cōsueverūt: sed ab eo qui sit casti ingenii robustaq̃ præstantiæ. Quāq̃ vt fertur ab incolis Siciliae fuisse natura effœminatum ac viro molliorem. Hunc in modū Cleander. Sabyllus. Gelon. Elorus flūs. Hippocrates Hybla vrbs. Euclides. Cleander.

ille dignitatē hanc adeptus est Cleandro Patæo: qui septem annos Gelæ tyrannide potitus est vita functo: a Sabyllo autem viro Geloo fuit interfectus. Ibi frater eius Hippocrates suscepit imperiū. Quo tyrānidē optinēte erat illic Gelon prognatus Telinus vatis cum aliis multis: quorum vsus erat Anesidemus Patæci fatelles Hippocratis. Hæc diu post ob virtutem declaratus est totius equitatus p̃fectus. Nā quibus in bellis Hippocrates obsedit Calipolitanos Naxios & zancleas & Leōtinos: p̃ugnauitq̃ cū Syracusanis & permultis Barbarorum in iis bellis Gelō extitit vir p̃clarissim⁹ adeo vt nulla omnīū (quas rettuli) ciuitatū effugerit Hippocratis dominationē p̃ter Syracusanos quos pugna ad flumen Elorū superatos Corinthii Coreyricq̃ liberauerunt: sub hac tamē cōditione vt Syracusani Camarinā quæ ipsorū quondā fuisset Hippocrati traderent Hippocrates cū totidē ānos quot frater Cleander tyrānidē optinisset illato siculis bello ante vrbē Hyblā periit. Ita Gelon per cām tuēdī liberos Hippocratis Euclidē & Cleandrū vbi ciues q̃ abnueret dicto amplius audientes esse p̃lio vicit ipse Geloorū imperiū

adeptus est liberis Hippocratis dominatu fraudatis. Post hoc cōmētū quosdā Syracusanos qui Gamori vocabatur a plebe suam Gamori. isq̃ seruis qui Cylliri nominabantur eiectos in patriam ex vrbe Cylliri. Calmena reducendo potitus est etiā ipsis Syracusis. Nā ei veniēti plebs Syracusana & vrbē & se ipsam dedit. Quam Gelon Calmena. vbi accipit: Gelā quam tenebat minoris faciens Hieroni fratri Gelas. demandavit. sibiq̃ Syracusas habuit. & quidē pro omnibus vrbibus. Ideoq̃ ea ciuitas cōfestim excucurrit: atq̃ propagata est. Nam deductis eo Camarinæis Gelon ciuitatē dedit Camarina Camaria. enesa dimidio & eo amplius Gelonorū itidē vt Camarinæis Megarenses. fecit. Nec nō Megarensiū qui sunt in Sicilia cū obsessi ad deditiōnē venissent locupletissimos quosq̃ qui bellū ei intulerāt: & ob id se interfectū iri putarent: Syracusas traduxit: ac ciuitate donauit. Nam plebem Megarensē quæ belli mouendi fuerat expers: quæq̃ nihil mali se passurā spectabat: Syracusas adductā venūdedit: ex Sicilia abspōrandā. Idem hoc fecit Euboii. Euboii. q̃ sunt in Sicilia proceres a plebe distinguēs. Hoc ideo de vtriusq̃ fecit: q̃ Arbitraretur cōuberniū plebis rē esse molestissimā. Ea ratione magnus tyrānus effectus est Gelon. Ad quem legati Græcorum posteaq̃ Syracusas coraq̃ venerunt ita locuti sunt. Græcorum legati ad Gelonē. Lacedæmonii pariter & Athenienses: eorūq̃ socii nos misere ad te in societate adsumendū aduersus Barbarū: quē audisti prorsus bellū græcię inferre iūcto pōtibus Hellepōto virū Persam secum oēs Eoas ex Asia copias ducentē per simulationē belli Athenis inferēdi nos inuadētē: cū in animo habeat omnē græciā redigere in suā potestatē. Tu igitur cui magna potētia adest nec mima græciæ portio: Siciliae princeps ferto opē iis q̃ græciā a seruitute vindicāt: eaq̃ vna cū illis liberato. Coacta enim cūcta græcia erimus magna manus pugnaq̃ pares inuadētib⁹ nos. Quod si e nobis alii proditores fuerint. Id sincerum quod supererit græciæ exiguū erit. Vnde periculū est ne omnis græcia pessum eat. Neq̃ enim speraueris Persam si nos p̃lio superauerit: ad te nō eē vēturū: quinimo hoc ante caueris: nobis nāq̃ opē ferēdo temetipsum tutaris Rei cōsilio gestæ lætus plerūq̃ est exitus. Hęc legati dixere. Quibus respōdēs Gelon multus in hac oratione fuit. Viri græci (inquit) insolētē habetis orationē: qui ausi estis me adire hortantes ad ineundā aduersus Barbarū societate: cū ipsi me orantē prius aduersus exercitū Barbaricū recusaueritis sociū. Nā dū mihi erat cū Carthaginē sib⁹ certamē incūbēti ad vltionē necis Doris Anaxādrīq̃ de ægestānis

exigendā: offerebāq; me adiutorē ad liberanda emporia: vnde vobis magna emolumenta atq; voluptates prouenerāt: vos venire noluitis: neq; mei adiuuandi gratia: neq; vltionis de nece Doriana exigendæ. Itaq; quantū in vobis est omnia hæc a barbaris possidentur. Verū nobis hæc in melius reciderunt. Nunc quoniā circumuenit vos atq; adigit bellum: ita denū Gelonis memoria facta est: Sed cōp̄ptus a vobis nō ero vestri similis: sed paratus ab op̄e ferendā ducentarū triremiū & viginti miliū armatorū: ac duū miliū eqtū: toridēq; ferētarioq;: totidēq; leuis armaturæ: totidē sagittariorū: totidē funditorū: ac rei frumētariæ cunctis Græciæ copiis suppeditaturæ donec fuerit delatum. Hæc me p̄futura recipio: sed ea lege polliceor vt ego sim aduersus barbarum Græcorum imperator. Aliter neq; ipse venire: neq; alios mitterem. Ea Syagrus audiens non tulit: sed o q̄ eiularet (inquit) Pelopides Agamennon si audiret Spartas imperiū subdidisse Geloni atq; Syracusanis. Tu vero ne feceris huius rei mentionem amplius. Sed si tibi animus est opem ferendī Græciæ: esto sub imperio Lacedæmoniorum. Si dedignaris subesse: non habes animum opem ferendī. Ad hæc Gelon vbi vidit verba Syagri auersa hanc ad extremū protulit orationem. Hospes spartata contumeliæ homini factæ solent irritare indignationem. Verū tu contumeliosus in me verbis inuehens non tamen induxisti me ad vicem cōtumeliose reddendam. Sed quando vos ita imperiū amplectimini: multo magis q̄ vos decet illud amplecti: qui multo maiorū copiarum ac plurimum nauū imperator sum. Cæterum quoniā ista oratio vestra in contrariū nititur: nos aliquārū a superiore nostra oratione decedemus: Sin vos terrestribus copiis p̄fueritis: ego nauaticis præero. Sin nos mari imperitate iuuat: ego terrestribus copiis imperitare volo. Ex quo oportet vos aut alterutra harū rerum esse contentos: aut his sociis destitutos abscedere. Hanc Gelon conditionem offerebat. Cui nuncius Atheniensis Lacedæmonios ante vertens ita respondit. Rex Syracusarū Græcia nos ad te misit non imperatorū indiga: sed exercitus. Tu vero præ te fers non missurum te exercitū nisi sis Græciæ imperator: Videlicet vt illi imperes adfectas. Itaq; quantum ad eam partem pertinet: q̄ cuncto Græcorum exercitui præ esse postulas: suffecerit nobis Atheniensibus silentiū agere intelligentibus Laconem fore idoneū ad redendā pro vtriusq; rationem. Quārum ad illud adinet quod poscis vt vniuersæ classi p̄sis

Syagri r̄sio.
Cōtumeliā
indignationē
irritat.
Gelonis magna imperandi libido.

Atheniensis
nūcii r̄sio.

ita habeto: nos etiam vt Lacon permittat nō esse permissuros præesse te classi nostrū munus hoc est nisi Lacedæmonii id velint quibus præesse classi volētibus nō cōtradiceremus. Alteri vero cōcederemus nemini. Nam alioqui frustra plus nauium q̄ cæteri græci possideremus. Si Syracusanis imperiū cederemus qui sumus Athenienses & antiquissimæ originis: soliq; græcorū qui nūq̄ solum vertimus: e quibus virum instruendo ornādoq; exercitu aptissimū Homerus versificator ait illum ille: vt nō sit dedecus nobis ista cōmemorare. His Gelon ista respōdit. Hospes Atheniensis apud vos qui præ sint habetis: qui subsint non habetis. Quocirca quū nihil cedere sed totum optinere velitis: q̄ celerrime hinc retro abscedatis renūciaturi græciæ ver ex anno illi exaruisse: cuius dicti sensus hic est. Cū constet probatissimā anni partem esse ver talem esse suū exercitū innuebat: quo græcia priuaretur: quasi quodā vere: quod illi exaresceret non inita secū societate. Hoc responso Gelonis adcepto nūcii græcorū profecti sunt. post hæc Gelon timēs quidē ille græcis ne impares Barbaro essent: tamen indignū atq; intolerandum sibi ratus vt profectus in Pelopōnesum subesset Lacedæmonii qui Sicilia tyrannus esset omiſsa hac via aliam inuit. Nam vbi primū audiit Persam transmisisse Hellespōtū: misit cum tribus birēmibus Cadmū Scychæi cum multa cū pecunia ac placidis verbis ad obseruandum: quo casura esset pugna vt si Barbarus vinceret ei pecuniā traderet: terrāq; & aquam eorum locorum quibus Gelon imperaret: sin vincerent græci rursus pecuniam reportaret. Hic Cadmus ante id tempus cū tyrannidē Coorū a patre adcepisset satis validam nullo aduerso casu sed ob iusticiam sua sponte eam in media ciuitate deposuit: atq; in Sicilia abiit. Vbi vna cū Samiis vrbē zanclam cuius nomē in Messana mutatu est tenuit atq; incoluit. Hunc Cadmū atq; hunc in modum eo profectū Gelon ob iusticiā quā illi ex aliis rebus adesse nouerat Delphos misit: cuius hominis inter alia quæ edidit opera iusta hoc nō in postremis reponitur: q̄ tantū pecuniæ a Gelone cōmissum interuerrere cū posset noluit: sed posteaq; græci pugna nauali superiores extitere. Xerxesq; cū exercitu abiit: & ipse in Siciliam rediit cum omni pecunia. Fertur autē & hoc ab his qui Siciliam incolūt Gelonem inducto ad obtemperandū Lacedæmonii animo fuisse laturū græcis auxilia nisi Terillus Crinippi eiectus ex Himera vbi erat tyrannus a Terone Aeneſidemi Agragātinoq; monacho adcessisset per id tēpus Phocæ

Athenienses
græcorū soli
qui nūq̄ solū
verterunt.
Gelonis respōsio.

Cadmus
Gelonis nūcius.

zancla olim
nūc Messana

Terillus.
Teron.

Anaxileus.

Cydippa.

Theron.

Hamilcar su-

peratus.

Amilcaris

genus.

Iustinus Tro-

gi Pōpei cir-

cūscriptor in

.4. li. Hamil-

carē cū excer-

citu amissum

in. 20. autem

lib. in Siciliaē

si bello inter-

fectū scribit.

Corcyreorū

naues.

Corcyreorū

oratio ad

Xerxem.

nicum & pœnorū & Iberorū & ligiorū & elisycorū & Sardoniū & cyriniorū trecenta milia duce eorū Amilcare Hannonis Carthaginienſiū rege: quos Terillus abduxerat cū perſuafos hoſpitiū neceſſitudine: tū præcipuæ præp̄ta animi volūtate Anaxilei Critenei Rhegini tyranni: qui filios ſuos Amilcarū obſides dedit vlcifcendi ſocerū cauſa. Habebat. n. Anaxileus in matrimonio Terilli filiam nomine Cydippā Ita Gelonē cū nequiret auxilia Græcis ferre Delphos miſiſſe pecuniā: p̄terea aiunt ſidem contigiffe vt eodē die Gelon & Theron Hamilcarē Carthaginienſem in Sicilia ſuperarint: quo Græci in ſalamine Perſam Quinetiā Hamilcarē qui a patre quidē Carthaginienſis a matre vero Syracuſanus erat: & ob virtutē Carthaginienſiū rex cū cōfixiſſet præſiō victū e cōſpectu fuiſſe ablatū audio: nec vſq̄ gē tium aut viuū aut mortuū cōparuiſſe. Omnia. n. Gelonē indagando colluſtraſſe: Apud ipſos autē Carthaginienſes illius imaginem colētes hæc fama eſt dū Barbari cū Græcis in Sicilia ab auro ra ad crepuſculū ſine intermiſſione pugnant tādū. n. extractum fuiſſe præſiū: interea Hamilcarē in caſtris permanentē ſacrificaffe: atq; liſſe ſolida corpora adgerentē in ingentē pyram: ſed cōſpectis ſuis in fugā verſus vt erat in faciēdis ſacris occupatus ſeſe in ignē miſiſſe: atq; ita cōbuſtū e cōſpectu ſublata. Cui ſine hoc mō vt Phœnices: ſiue alio vt Carthaginienſes & Syracuſani memorant ex oculis ablatū nunc Carthaginienſes ſacrificant extractis monumentis eū alibi in oſibus ſuis coloniſetum præcipue in ipſa Carthagine. Haftenus quæ ad Siciliam adtinent. Corcyrei aliud nunciis reſponderunt: aliud fecerunt: Nā cū eos ſidē nunciū qui in Sicilia inerāt adiffent: & eiſdē quibus Gelonem verbis adlocuti fuiſſent: polliciti ſunt conſeſſim ſe auxilia miſſuros ac p̄ſidio futuros negantes ſibi Græciā neglectui habendā ſalute periclitantem: Quæ ſi cōlaberetur nihil aliud ſibi ſuperelle: q̄ vt primo quoq; die ſeruirent. Ideoq; ſibi quo ad poſſent illā eſſe adiuuandā. Hæc illi aſpectu ſpecioſa reſponderunt. At vbi ferre op̄ oportuit aliud habētes in animo ſexaginta naues inſtruxere: ægreq; digreſſi Peloponeſo adplicuere: ac circa Pylon & Tænaron oræ Lacedæmoniorū naues in ſtatione ſtatuerē obſeruantes & ipſi bellū quo caderet deſperantes fore vt Græci ſuperarent: ſed opinantes Xerxē multū ſuperiorem victæ Græciæ imperaturū. itaq; curauere vt hæc verba apud Perſam facerēt. Adhortantibus nos Græcis ad hoc bellū rex: qd̄ nō minimū & copiaꝝ & nauū ſed plurimū ſc̄dm̄ Athe-

nienſes habemus tamē aduerſum te ire noluiſſe: aut quippiā tibi moleſtiæ facere. Hæc dicendo ſperauerunt ſe pl̄ aliquid q̄ cæteros adlaturos: quod etiā (vt mihi videtur) contigiffet. Ad Græcos autē excuſationē parauerē: qua etiā vſi ſunt. Accuſanti b̄. n. Græcis q; op̄e nō aduſiſſent: dixere ſexaginta ſe triremes armauiſſe: ſed peruētōs eteſias ſuperare Maleā neq; ſe. Atq; ita ad Salamīnē ſe nō cōtulere: nec vlliꝝ cladis pugnæ naualis participes fuere. Et iſti quidē ita Græcos a ſe ſummouerūt: Cretes poſtq; aditi ſūt ab iis Græcis qb̄ hoc negociū datū erat hoc ſibi faciēdū putarūt: vt certos hoies publicitus Delphos mitterēt deū cōſultores nūquid ſibi ſatius foret Græciā defendere. Quibꝝ Pythia r̄ndit. O ſtulti iputate vobis quaſcūq; lachrimas ob deſenſionē Menelai vobis Minos gemebūduſ imiſit. Quo niā illi qd̄ nō ſunt vlti cædē minois in camico factā. Vos aut vlti eſtis illis mulierē a Sparta a viro Barbaro raptā. Hæc cretes adlata vbi audire ab auxilio ferendo ſuperſedere. Si quidē fertur Minoē cū Dædalū veſtigās in Sicaniā: q̄ nūc Sicilia dicif: perueniſſet: vi eiꝝ vitæ adlata occubiſſe. interiecto deinde tpe oēs cretes p̄ter Polichnitanos & p̄ſios diuinitus inſtructos cū magna claſſe in Sicaniā traeciſſe. & quinquēnio obſediſſe Camicū: q̄ (vt mea fert opinio) Atragātini incolūt. Ad extremum cū neq; illā expugnare poſſent: neq; p̄manere: fame euecti ea licta abiſſe: & dū circa lapygiā curſum tenēt: ingenti eos tempeſtate adorta in terrā fuiſſe eiectos: laceratiſq; nauibus cū nullus in Cretā receptus oſtēderetur: illic ſubſidentes vrbē Hyriā condidiſſe: & mutato nomine p̄ Cretibus lapyges Meſſapios eſſe eſſeſtos. & p̄ inſulanis continenticoſ: & ab vrbē Hyriā alias incoluiſſe. Quas diu poſt Tarētini euertētes magnā in ruinā deuenerē. Vt hæc maxima cedes omniū (quas nouimus) extiterit tū ipſorū Tarentinoꝝ: tū Rheginoꝝ: quia Micytho choeri ad tria milia ciuiū adacti op̄e ferre Tarētiniſ interiēre. Ita ipſorum Tarentinoꝝ qui cæſi ſunt numerus nō eſt initus: Micytho qui Anaxilei famulus erat & procurator Rhegii reſiſtus: vbi ex ea vrbē excidit Tegeā Arcadū incoluit: cōplureſq; ſtatuaſ in Olympia cōſecrauit. Sed mihi Rheginoꝝ & Tarētinoꝝ exceſſus ab oratione factus. in Cretā igitur deſolatam præſi aiunt cum alioſ homines tū præcipue Græcos imigraſſe: Tertiāq; ab exceſſu Minois ætate res Troianas fuiſſe in qb̄ nō deterrimos extiſſe Cretēſes Menelai deſenſores: & ob id eos Troia reuerſoſ lerit auxiliū, vna cū ſuis ouibꝝ fame peſſilētiāq; correptos. Iterūq; deſolatā

Cretenſiū oſ
raculū.Minois
mors.Sicaniā quæ
oli Trinacria

nūc vero Si-

cilia d̄ ingt

Diodo. in .6.

Nō Polich-

mitanos ſed

Polichmita-

tanos vt in

græco ſcrib̄

codice legē-

dum eſt.

Præſiū

Camicꝝ vrbs

Acragantini

vt in græco

codice & nō

Theſſali.

Imbecillitas
Necessitas
fortissima.
Eurippus.
Algae.

Euenetus.

Themistocles.

Gonosyrbs.

Cretā cum reliquis nunc a tertijs Cretenſibus habitari. Harū rerum memoriā refricando Pythia illos ad ferenda græcis auxilia animatos cohibuit. At Theſſali neceſſitate ſuabcti circa initia Medorū partes fouerūt: cum expectarent nō placere illis quæ Aleuandæ excogitaſſent. Nā cum primū audiere Perſam traicere in Europā nuncios ad Iſthmū mittunt: vbi prouiſores Græciæ delecti & ciuitatibus coacti erant ad rebus Græciæ proſpiciendū. Ad quos poſtq̄ venere nuncios Theſſalorū ita verba fecere. Viri græci olympiacum ingreſſum cuſtodiri expedit: vt Theſſaliæ pariter atq̄ oi græciæ ſit belli tutamen. Nos eq̄dem ad cuſtodiendū præparati ſumus: ſed vos quoq̄ debetis multum illic mittere copiarū: quas niſi mittatis ſcitote nos pactionem inuituros eſſe cū Perſa. Neq̄ n. decet nos adeo ante certā græciam poſitos pro vobis ſolos occūbere. Quibus ferre opem ſi recuſatis: nullā poteſtis iniungere neceſſitatem. Nulla nāq̄ fortior neceſſitas eſt q̄ imbecillitatis. Itaq̄ per noſmet ali qua ratione ſalutē nobis comparare conabimur. Hæc Theſſali. Ob quæ græci illuc mittendum decreuere exercitū pedreſtem mari ad ingreſſum cuſtodiendū. Exercitus vbi coactus eſt per Eurippū nauigauit qui poſtq̄ ad Algas Acaiaꝝ pertuenit egreſſus illic relictiſ nauibus in Theſſaliā contendit: & ad Tempe peruenit ad ingreſſum qui ab inferiore Macedonia Theſſaliā fert iuxta amnē Peneū inter Olympū & oſſam montes. ibi caſtra poſuerunt græci ad decē milia armatorū coacti: quibus aderat Theſſalorum equitatus ducibus e Lacedæmoniis quidē Eueneto carni delecto ex Polemarchis: q̄q̄ nō eſſet e regio genere. Ex Athenienſibus autē Themistocle Neoclis filio. Verū paucos illic diſes immorati ſunt: Aduenerunt enim ab Alexandro Amyntę viro Macedone nuncios ſuaſum eis vt illinc decederent ne in ingreſſu perſtantes ab exercitu irrupente proculcarent: Videlicet multitudinem terreſtreſ nauticāq̄ indicando. Horū conſilio græci: (nam & bene ſi conſuli & bono erga ipſos animo Macedo eſſe videbatur) obremperauerūt. Quanq̄ mihi videntur metu quoq̄ id ſuaſiſſe: q̄ audierant aliū etiam eſſe in Theſſaliā ingreſſum per Perreboſ in ſuperiori Macedonia iuxta urbē Gonosyrbs: non: qua & tranſiuit: exercitus Xerxis. ita græci ad naues regressi ſi rursus ad Iſthmum ſe receperunt. Hęc fuit in Theſſaliam ſumpta expeditio: dū rex in Europam ex Asia tranſiturus erat: ſed Abydiā agebat. Theſſalia a ſociis deſerti iā nihil ambigētes ita prompti ad Medos tranſiere: vt in rebus gerendis ſeſe regi

præſtiterint vtiliſſimos. Græci ad Iſthmū reuerſi ob ea quę ab Alexandro dicta erant cōſultabant: & qua ratione bellū gerendum ſtatuereſ: & quibus in locis. Euicitq̄ hæc ſententia vt præſidio aditum Thermopylarum cuſtodirent: quippe qui videretur debatur & anguſtior q̄ ille Theſſaliæ: & ſolus & ipſorum terrarū aditus. propinquior. Nam ſemitam (qua græci intercepti poſtea fuere apud Thermopylas) haud nouerāt prius per quā ducibus Trichiniis ad Thermo pylas hoſtis peruenit. Hūc igitur aditum vt tueretur decreuerunt ne Barbarus tranſiret in Græciā: vtq̄ claſſis perueheretur Hiſtiæ Otidē orā ſup Artemiſiū. Hęc. n. loca inter ſe vicina ſunt: vt audiri vtrinq̄ poſſint q̄ apud alteros gerantur: q̄ loca ita ſe habent: Artemiſiū quidē a Pelago Thracio ex latitate in arcū cogitur traiectū: qui eſt inter inſulā Sciathū & cōtinentē Magnetiæ: ab anguſtiis autē Euboiaꝝ iam Artemiſiū excipit litus: in quo eſt Artemidis id eſt Dianę tēplū. Ingreſſus vero in Græciā p Trichinū vbi artiſſimus dimidii iugeri eſt q̄q̄ ad dexterā regionē non eſt hic locus artiſſimus: ſed ante poſtq̄ Thermopylas. Iuxta Alpenos a tergo ſitos tātūmodo ad agendū vehiculū patet anterius iuxta ſumē Phœnicę prope urbem Anthelā ſolū agendū vehiculo ſufficit. Thermopylarū qd̄ montis ad Hesperū vergit inadceſſum eſt: & prælati præcipiti prætentū vſq̄ ad Oetā. quod autē viā vergit ad aurorā: Ida mari excipiunt ac vadoliſ. In hoc ingreſſu ſunt Thermo lutra id eſt calida lacuacra: quæ Chytrus id eſt hollas indigenæ vocat: & deſup: Ara Herculi extracta. Ad hos ingreſſus murus eſt edificatus: ſuper quē olim Pyle id eſt porte erāt. Eū autē edificauerāt Phocenſes metu Theſſalorū ex quo illi ex Hesperotis terrā Aeolidē iere habitatū: quā nūc poſſidēt. Et quia Theſſali conabatur eos ſubigere: præſidio impoſito tutabatur: aquāq̄ calidā ingreſſui inducere: vt eſſet lacuſoſus locus: oia excogitantes ne in ſuā terram Theſſali incurſarēt. Hic tñ murus quōdā extractus maiori ex parte iā vetuſtate erat collapſus: quo rursus excitato viſum eſt illinc faciendū: vt illis Barbarū: arcerēt a Græcia. Eſt autē præximē viā vicus noīe Alpeni vnde frumētati Græci ſtatuereſ. Et hæc quidē loca viſa ſunt Græcis opportuna. Cūctā. n. rimati atque ratiocinati vt vbi Barbari neq̄ multitudine neque equitatu vti poſſent: ibi illos Græciam inuadētes exciperēt. Poſtea vero q̄ Perſam in Pieria eſſe audiere: ex Iſthmo digreſſi ſunt peditatus ad Thermopylās inſidēdas. Cæteri mare ad Artemiſiū dū græci (vt cuiq̄ præceptū erat) præpere ad ſuccurrendū tēdūt. Interea Del-

- phi deū consuluere de seipsis pariter & de Græcia solliciti. His respōsum est vt ventos p̄carētur: illos enim maximos fore gr̄cicæ auxiliatores. Delphi qđ adceperē oraculū cū iis primū gr̄cicis cōmunicauere qbus libertas cordi erat: quo nuncio illos q Barbarū magnopere timerēt immortalī beneficio demeruerē.
- Thya.** Deide statuta vētis ara in Thyā vbi Phanū Thyæ Cephisi filij a qua & locus hic habet nomē Hostias illis imolauere. Propter qđ oraculū etiā nūc Delphi vētos ppiciāt. Nauticus Xerxis exercitus ex vrbe Therma mouēs decē ex oibus nauib⁹ velocissimas recta admisit in Sciathū vbi erāt tres Præsidariæ naues gr̄corū Troezenia Aeginetica Attica: q̄ p̄uisis Barbarorū nauib⁹ in fugā se p̄riuerūt. sed ex iis Troezeniā cui præerat Praxin⁹ insecuti Barbari cōtinuo excipiūt. Deinde strenuissimū quēq̄ ppugnatorū eius ad portā adductū deinceps mactāt: Eorū q capti mactatiq̄ sunt & primo & strenuissimō nomē erat: Leoni quo noie nō nihil fortasse gloriabā. Aeginetica vero cui⁹ Trierarchus. Epibata erat Pythius Ischenoi vir eo die pr̄stātissimus: q capsgnator p̄stantissimus. ta nauī tñ eo vsq; pugnādo restitit: donec totus dilaniatus est: quē Colapsus nō mortuū sed spirantē Persæ qui nauīū ceperant admiratione virtutis magnū operæ p̄cium putauerūt vt seruarēt vulnera Smytna medentes: Sindoneq; Byssina & fasciis obligantes: ac rursus in castra sua reuersi hominē vniuerso exercitui ostēbant admirabūdi ac p̄be obseruātes: eum alios quos in eadē iā nauī ceperāt tāq; mancipia adseruarēt. Duabus nauibus interceptis tertia cui p̄erat Phormus vir Atheniensis dū fugit ad Hostia Penei impacta est: qua sine viris Barbari potiti sunt. Nā Atheniēses simul atq; nauē ipegerūt: ab ea desiliētes iter Thessaliā intenderūt: seq; Athenas receperūt. Huius rei per ignes e Sciatho edictos facti certiores Græci: q ad Arthemisium castra habebant: & ob id perterriti illinc Chalchidem cōcesserūt ad Eurippū tutandū relictis peredita a Euboia loca diurni speculatoribus & decē Barbarorū nauibus tres ad Herma: quod est inter Sciathū & Magnesiā noie Myrmeca. p̄ueste sunt: quē locū vbi tenuere Barbari lapideū illic titulū iposuerē. Qui ex Therma soluerūt vbi litus oculo effugit cū oī classe nauigabant vndecim diebus: ex quo rex a Therma discesserat inter se dissipatis: sed eos Herma ducebat. qđ erat i traiectu fere Scyris Pammo. Hinc totū diē nauigātes Barbari orā Magnesiā tenuerūt super Sepiadē & litus qđ ē inter vrbe Casthaneam &
- Thya.**
- Praxinus.**
- Leo.**
- Trierarchus.**
- Pythius pugnator pstantissimus.**
- Phormus.**
- Herma.**
- Myrmeca.**
- Sepias.**
- Casthanea vrbs.**

oram Sepiadē Ad hūc vsq; locū atq; Thermopylas exors maiorū Xerxis exercitus fuit: & adhuc classis quē admodum ego supputādo inuenio mille ducētā septē ex Asia nauīū: in quibus a principio e singulis nationibus & erāt milia ducēta & q̄draginta vnū: ac quadringētī ducenos supputādo viros in singulis: & p̄ter indigenas ppugnatores addēdo Persarū Medorūq; ac Sacorū tricenos Epibatas. Reliquus autē hic exercitus cōstabat ex triginta sex milibus ducētisq; ac decē. Adiciā huic & superiori numero eos q sunt ex Biremibus: in quarū singulis plures fecerim octoginta potiusq; pauciores viros Quarū nauīū summa vt superius dictū est triū miliū fuit. Ita in eis fuerint virosq; viginti quatuor Myriades idest ducēta & quadraginta milia. Hęc igitur erat classis ex Asia vnus & quinquaginta Myriadū virosq; in vniuersum: & p̄terea septē milia sexcēti decem. Peditatus fuit decies septies centena milia. Equitatus octoginta milia: quibus addo Arabes q Camelos & Pœnos qui curr⁹ agitantabāt: quæ facio viginti milia quæ copiarū classiarū & terrestres in summā redactē fiunt ter & vicies cētena & p̄terea decē & septē milia sexcēti & decē. Has copias ex ipsa Asia fuisse cōtractas dictū est p̄ter seruitia quæ sequebātur: & eos qui in frumentariis vehebātur. Huic omni enumerato exercitu adiciēdus est ille ductus ex Europa: de quo ex opinione dicere oportet. Ii Græci q sunt e Thracia ex insulis Thraciæ obiacentibus adtulerūt naues cētū viginti: quarū viri sunt triginta quatuor milia. Terrestres copias adtulerūt Thracēs: & Pœōes & Heordi & Botigi & gen⁹ Chalcidicū & Brygi & Pteres & Macedones & Perrēbi & Aeniēses: & Dolopes: & Magnetes: & Achei: & q maritima Thraciē hitabāt. Harū nationū reor trecēta milia hoīm fuisse: q̄ Myriades illis Asiaticis adiectæ sūt in sumā virosq; pugnatū ducēta sexaginta quatuor: & p̄terea mille sexcenti ac decē. Hoc tāto pugnatorū numero nō pauciora sed plura fuisse arbitror q̄ hos comitabāt seruitia & eos q frumentariis in nauigiis erāt. & in aliis nauibus vna cū militarib⁹ viris vehebant: quos neq; plures neq; pauciores facio sed totidē. Ita æq; numero pugnatorū explebūt totidē Myriadas: sicutq; quingētā & viginti octo Myriades & tria milia ducēti & viginti viri: quos Xerxes Dariū duxit ad Sepiadē vsq; ad Thermopylas. Hic vnū copiarū Xerxis nūer⁹. Nā mulierū p̄fertiū & Pallacū & Eunuchorū nūerū nemo p̄ cōperto q̄at dicere: at ne ipedimētōz qđē aliorūq; iumētōz sarcinatioz neq; canū idicoz exercitū cōitantū

Navalis exercitus.

Summa Peditatus.

Xerxis exercitus numerus.

D u

præ multitudi-
ne quæ quædam
non suppedita-
uissent. Magis
miror unde
tot Myriadibus
cibaria suppetierint. Nā subducta ratione
centum modia non amplius adcepissent: absumpta fuisse singulis diebus
centum milia medinorum & trecentos ac quadraginta medininos:
qui singuli constant e senis modis haud ad numerando mulieres
Eunuchosque & iumenta atque canes. In quo exercitu cum tot virosque
milia essent nemo aut specie aut magnitudine corporis erat qui
cum Xerxe ipso posset contendere tam dignior quam illud imperium
tineret. Nauales copiarum postquam statione soluerunt. praeterquam
terrae Magnesia tenuerunt quae est inter urbem Casthanæam & oram
Sepiadem primam quaeque naues ad terram habuere stationem: aliae de
inceps in anchoris steterunt ad octauum usque ad ordinem intra mare
precedentes utpote angustiore litore quam ut classem caperet: atque
ita per noctem steterunt. Sub ipsum vero diluculum ex sereno caelo &
tranquillo cum mare efferuesceret: incidit in eam atrox tempestas ac
vehemens vetus Subsolanus quae Hellepōtiam nuncupant: qui
circa illa loca habitabant. Fum ventum quicumque angel cere animad-
uerterunt. & quibus per conditionem stationis licuit: illi tempestatem
perueniunt reuulsisque nauibus sese atque illas incolumes praestiterunt.
At quas naues vetus exteriores nactus est: earum alias ad loca quae
dicuntur Ipnii .i. furni quae sunt in peleo extulit alias in littus alias
in ipsam Sepiadem illi sit alias in urbem Casthanæam: alias in melibo-
am expulit: erat. n. intoleranda vis eius. Enimvero feruntur Athe-
nienses Boream inuocasse ex oraculo alio quod eis redditum est ut
generum suum ad sibi opitulandum inuocarent. Habet autem (ut apud
graecos fertur) Boreas in matrimonio Orithyam Atticam Erich-
thi filiam. Ex hoc coniugio (ut fama est) Athenienses inducti
sunt ad coniectandum Boream sibi generum esse: & dum in Chalcide per
Europa excubarent cum intelligerent auctum iri tempestatem: inuoca-
uere Boream cui prius sacrificauerat & Orithyam ut sibi auxilio
essent: & Barbarorum naues corruperent: quemadmodum prius fece-
rant circa Athon. Nunc ob id Boreas ingruerit in Barbaros apud
stationem agentes non queo dicere. Certe Athenienses aiunt: & an-
te fuisse sibi auxilio Boream: & tunc illud effecisse: atque degressi il-
linc delubrum Boreae extruxere ad amnem Illissum. In hac qui pau-
cissimas naues non pauciores quadringentis perisse aiunt vi-
ros quoque innumerabiles ac vim pecuniarum imensam. Ut Ami-
nocli Cratideo viro magneti maiore in modum fuerit fructuosum

Frumenti nu-
merus die quo
a Xerxe com-
sumptus.
Medini

Xerxis digni-
tas.

Hellepōtia
ventus.

Ipni. i. furni.

Boreas.
Orithya.

Illissus flui-
us.

Aminocli
fortuna.

hoc naufragium: qui aliquo post dum circa Sepiadem humum fodit
multa pocula aurea eiecit multa argentea praecipit: Thesaurusque
Persarum inuenit adfatimque aliarum ex auro rerum lucratus est: & cum
alioqui non esset fortunatus e rebus repertis mirifice est dita-
tus. Nā fuit ei utilitas quamdam ingrata ac doloris causa quae erat si-
liis oratus. Nauium autem onerariarum aliorumque nauigiorum quae perie-
runt numerus iniri non potest. Unde praefecti classis veriti ne sibi
post acceptam calamitatem Thessali incurfarent: excelsum sibi val-
lum e naufragiis circumdederunt Triduo. n. tempestas perstitit.
Quarto tandem die magi incisiones faciendo & veneficiis in cam-
pando veterum adhaec Theti ac Nereidibus sacrificando tempestatem
composuerunt. Siue aliter tempestatem ipsa sua sponte cessauit: Theti
autem ideo magi sacrificauerunt: quod ab Ionibus adceperant Thetim
ex eo loco raptam fuisse a Peleo omnemque eam oram Sepiadem illius
esse aliarumque Nereidum. Et ventus quidem: quarto die conqueuit.
Atque graecis diurni sui speculatores ex Euboicis verticibus de-
currentes: altero ab exorta tempestate die indicauerunt omnia quae circa
naufragium contigerant. Quae isti ubi audire fulis prius liberato-
ri neptuno libamentis celeberrime rursus ad Artemisium reue-
heunt sperantes sibi paucas aliquas naues fore contrarias. Ita
ad Artemisium prouecti iterum stationem: habere ad templum Nep-
tuni cognomine Liberatoris: quod nomen ab illis inditum ad
hoc usque tempus perdurat. Barbari posteaque ventus conqueuit: &
fluctus contracti sunt reuulsis nauibus ad continentem enauigabant
circumuehentesque promontorium Magnesiae rectum cursum in sinum
qui ad pagasae fert tenebant. In hoc Magnesia sinu locus qui-
dam est in quo fertur Hercules cum e nauis argo aquatum missus es-
set derelictus fuisse ab Iasone atque a sociis dum in terram Cholchi-
dem ad vellus nauigarent. Illinc. n. aquati in Pelagus erant: ab I-
asone reliqui. Apheta. i. dimisse. Hoc in
loco Xerxianae naues stationem habuerunt: quarum quindecim quae
longe vltimae adpellabatur: prospectis graecorum ad Artemisium
nauibz ratae suas esse in medium earum & ad hostes delatae sunt
quarum dux erat Sandoces Thamasii cum a eolidis praefectus
quem ante Darius ob hanc causam captum cruce adfecerat: quae cum
e regis iudicibus esset iniqua sententia ob pecuniam tulerat: sed
eius in cruce suspensi Darius reputans plura peccatis esse bene-
ficia in domum regiam collata. Hoc reperiens agnoscesque prope-
rantius se quam prudentius egisse hominem soluit. ita regem Darium
laxus ac vitae restitutus tunc in Graecos delatus non iterum erat

Xerxis naues
.cccc. sub-
mersae.

Thetidis rap-
tus a Peleo

Neptunus li-
berator.

Hercules ab
Iasone relic-
tus.

Apheta.

Sandoces.
Cuma.

Aridolis.
Alabandēses
Penthylus.

Thessalæ
equæ.

Onochonus
defecit Xerxi
Aphlystius
Iuppiter.
Athamas.
Inus.
Prytaneus.
Leitus.

Cytissorus.

Thrachiniæ
Petrae.
Anticyra.
Sperchius.
Dyras flūs.

elapsurus. hos ad se cursum tenētes Græci vbi videre cognito hominū terrore adgressi repēte cepere. in quarū nauū vnā cap tus est Aridolis Alabandēsiū (q̄ sunt in Caria) tyrānus: in altera Pēthylus Demonoi dux Paphius: q̄ e Papho. xii. naues cōduxisset: amissis earū. xi. tēpestate quæ ad Sepiadē extiterat cum vna q̄ supabat tēdēs ad Artemisiū captus est. Hos Græci q̄ volebāt de Xerxis exercitu sciscitanti victos ad Corinthios: Isthmū dimiserūt. cætera Barbarorū classis p̄ter. xv. naues quibus p̄fuisse Sādocē dixi ad Aphetas peruenit. Xerxes cū terrestribus copiis per Thessaliā & Achaiā iter faciens triduo enasit in Meliēsēs cū in Thessalia certamē curule fecisset suas equas experiendi gratia: q̄ illic optimas Græcarū equas esse audiebat. In eo certamine multo inferiores Græciæ. Fluuiorū qui sunt in Thessalia solus Onochonus potanti exercitui nō suffecit Xerxi ad litoralia Achaiæ tendenti perductores sui cūcta referre cupientes enarrabāt id q̄ de tēplo Iouis Aphlystii ab indigenis enarratur: Athamantē Aeoli filiū inito cum Ino cōsilio necem Phryxo machinatū. Deinde Achæos ex oraculo tale certantem illius posteris p̄posuisse: vt q̄ eo genere maxim⁹ natu esset: huic aditu Curie. i. Prytanei (q̄ Leitū Achæi vocant) interdiceret: ipsis excubias agētibus si quis adisset non prius adire posset q̄ maclatus esset. ita multos cum iam maclandi essent: eo metu in aliā pfugisse regionē. interiecto deinde tēpore cū reuersi essent & in Prytaneū ingressi: si essent deprehensi toto corpore coronis cooperto: & cū pōpa eductos maclari consueffe. Hoc posteros Cytissori Phryxo geniti ob id pati: q̄d cū Achæi exploratio nē loci faciētes ex oraculo Athamantē Aeoli essent imolaturū: Cytissorus iste e terra Cholchide veniēs illū liberauit. Eoq̄ facto posteris eius irā dei fuisse iniectā. Hæc cū audisset Xerxes vbi ad lucū adfuit: & ipsæ ab eo abstinuit: & idē suis copiis imperauit. Domūq̄ itē p̄pugnato: Athamantis ac Phanū venerat⁹ est. Hæc in Thessalia Achaiæ: a q̄bus locis p̄cessit Xerxes in Melidē iuxta maris sinū vbi totū diē æstus atq̄ reciprocatio fluctuū fit. huic sinui circūiectus est locus cāpester alibi spatio sus alibi arctus admodū. Et ipsi campo circūiecto mōtes editi atq̄ inaccessu omnē Meliadē cingētes regionē q̄ Petrae Thrachinię nominātur. Prima in sinu vrbs ab Achaia eūtib⁹ est Anticyra: quā amnis Sperchius p̄terlabēs ex Aeniensibus in mare defluit. A quo alter amnis viginti ferme stadiis abest: cui nomē inditū est Dyras: quē fama ē emerfisse ad ferēdā ardētī Herculi

opē. Ab hoc totidē stadiorū intercapedine alius ānis est q̄ vocat⁹ Melas. i. niger. Vñ vrbs Trechis q̄ncq̄ stadia abest sita in am Melas flūs. plissimo regionis: spacio a mōtib⁹ ad mare vtpote duobus & Trechis. viginti milibus iugerū planicie mōtis: q̄ terrā Tracheriā circūdat. Ad Trechinis meridiē amphractus est p̄ quē Afopus circa Afopus flu. tadices mōtis defluit: ad cuius meridiē alius nō magnus: amnis est noie Phoenix ex his mōtib⁹ in Afopū defluēs. iuxta Phocē Phoenix flūs nicē angustissimū vigēst. Quippe q̄ muro coartata mō plaustrū agi pōt a flumine Phoenix ad Thermopylas quindecim stadiorū est interuallū: in quo vicus est nomine Anthela: quē p̄terflu Anthela vic⁹ ens Afopus in mare euoluitur: & ei locus spaciosus est circūiectus: vbi tēplū Cereris Amphycionidis extructū visitur: & se Amphycion dilia Amphycionibus & ipsius Amphycionidis delubrum. Rex Xerxes quidē in Thrachunia Melidis castra hēbat. Græci vero in trāsitu q̄ locus a plerisq̄ Græcorū vocat⁹ Thermopylae: ab indigenis atq̄ accolis pylæ. Hæc erāt vtrorūq̄ castrorū loca. Græci ad Xerxe omnibus q̄ ad ventū Boreā spectāt vsq̄ ad Trachinē p̄ Thermopylas. Qui hoc in loco Persam Græci operiebātur. Hi fuere Spartanorū trecenti armati. Tergeitarū & Mantienorum: mille totide ex vtrisq̄. Ex Orchomeno Archadiæ centū viginti: ex reliqua Arcadia mille: Tot quidē ex Arcadia. A Corintho autē quadringenti. A Phlyunte ducenti: & Mycenorum octoginta. Hi Peloponneso aderant a Bæotiis: Thepienses septingenti. Thebani quadringenti. Præter hos euocati erāt Loerēsenses Opuntii cū omni copia & Phocēsiū mille. Ipsi. n. Græci eos euocauerāt missis nūciis pui dicerēt se quidē p̄cutores aliorū venisse. Cæteros aut socios p̄pediē expectari: tutelā vero malis esse in Atheniēsiū p̄sidio Aeginetarūq̄ & eorū quibus res naualis iniuncta esset. Nec sibi quippiā esse formidolū. Non. n. deum esse qui bellum Græciæ inferret: sed hominē. Nec mortalē quempiam aut esse aut fore qui ex quo natus est mali exors sit: & vt quisq̄ maximus est: ita ei deberi mala Itaq̄ cū mortalis sit qui bellum inferat ab opinione esse casurum. Hæc illi audiētes in Trachinē auxilio iere. Erant his cū alii duces suæ quisq̄ ciuitatis: tū vero penes quē summa impii erat: quē maxime admirabant Lace demonius Leonides Anaxādridae: q̄ Leotis: q̄ Eurycratidae. q̄ Anaxādris: q̄ Eurycratis: qui Polydori: q̄ Alcamenis: q̄ Telechi Leonides rex. qui Archelai: qui Agefilai: q̄ Doryssi: q̄ Leobotis: q̄ Echestrati: q̄ Hagefis: q̄ Euristhenis q̄ Aristodemi: q̄ Aristomachi: q̄ Cleo-

dæi qui Hilli. qui Herculis filius fuit adeptus ex inopinato regnū. Nam cū duo forent ei fratres natu maiores Cleomenes & Dorieus: aberat a cura regionis ad piscendi. Verum Cleomene sine virili sobole defuncto: & Dorieo iam non superstito: sed & ipso in Sicilia vita functo: ita regnū ad Leonidē peruenit: qui Cleombroto maior natu erat. Is enim nouissimus fuit Anaxandridæ liberorū: habebatq; in matrimonio Cleomenis filiā: qui dum se ad Thermopylas cōtulit: delegerat trecentos & primoribus: viros et quibus filii erant: adumpseratq; eos Thebanos: quorū de numero feci mentionē quorum dux erat Leontides Eurimachi. Hac de causa Leonides dedit operā vt Græcos sumeret solos: q; eos maxime infimulabat: quia cum Medis sentirent auxilia: an ex professo adimerent Græciæ societate. Sed illi aliud sentientes tamē auxilia miserūt. Eorū qui cū Leonida fuere primos miserūt Spartiatæ: vt his inspectis alii focii in militiam proficiscerētur: ne ue cū Medis sentirent si eos superari audirent. Ipsi autē celebratis Carniis (hæc. n. sacra morabatur eos) relictis Spartæ custodibus erant cū omni copia illuc celeritate ituri auxilio. Reliqui etiā focii ad id agendū itidē animati nā tēpus Olympiadis in hæc negocia inciderat haud suspicati tam cito apud Thermopylas bello decernendū p̄cursores miserant: Ita isti sibi faciendum statuerant. At ii Græci (qui apud Thermopylas erāt) vbi ad ingressum Persa aduertebat metu p̄culsi de decedendo cōsultabant. Cæteri Peloponneses celeriter facienda vt reuersi in Peloponnesum Isthmi custodiam agerent. Huic sententiæ cū infensi essent Phocæses & Locri: Leonides: suadebat illuc perstandū: & nūcios ad aduersendas subsidio ciuitates dimittendos tāq; se paucioribus q̄ vt Medorum exercitū arcerent. Hæc istis cōsultantibus Xerxes equitē quendam ad speculandū quot illi essent: & quid agerent mittit. Audierat enim iam tum cū in Thessalia esset: eo loci contractā esse exiguā copiam: eiusq; duces esse Lacedæmonios: atq; Leonidā e genere Herculis. Eques vbi ad stationē Græcorū successit cōtēplatur: aspicitq; non ille quidē omnes milites: nā eos q̄ intra murū quē excitauerant excubabant: intueri ne quibat: sed eos q̄ extra murum agebant. Erant autē eo tēpore exterius manendi in Lacedæmonioꝝ statione vices. Eos animaduertit partim se ludo gymnastico exercentes. Partim comā peccantes. Hęc cum admiratione intuitus eorum numero ac ceteris omnibus plane

Cleobrotus.

Leontides.

Carnia.

cognitis per ocium sese recipit. Nemo. n. illorum insequēbatur: sed hominē magno cōtentui habebāt. Regressus ad Xerxem cūcta quæ inspexerat refert. Quæ Xerxes audiēs nō poterat cōiectare quidnā molirentur tāq; quoad possent perituri pariter & hostē perdituri. Sed cū ridiculā rem sibi facere viderētur: aduersit ad se Demaratū Aristonis: qui in exercitu erat: quē vt venit interrogaui horum singula cupiens nosse quid ab Lacedæmoniiis ageretur. Et ille audisti (inquit) antea me dū aduersus Græciā proficisceremur de his viris. Et cū audisses loquentē hæc euentura prouidebā: derisui habuisti. Quāq; mihi summū discrimen est aduersus te rex veritatem tuenti: audias tamē nunc quoq; veritatem. Hi viri ad nobiscū pugnandū de ingressu venere atq; hoc adparant. Nā ita sese apud eos habet cōsuetudo. Quoties ad iræ animæ periculū debent tunc capita comunt: quod scies si hos & qui spartæ manserūt subegeris: Nulla hominū gēs alia est quæ cōtra te rex audeat tollere manus. Etenim nūc aduersus regnū inter Græca pulcherrimū atq; viros p̄stantissimos tēdis Xerxe quod hæc eis admodū incredibilia viderētur quæ dicerentur interrogāte quo pacto tantillæ copię cū suis pugnaturę essent: rursus inquit p̄ vano me ducas nisi hoc tibi vt ego animo vsu venerit. Hæc dicens tū Xerxi nō persuasit. Itaq; quadriduū Xerxes supersedit ratus eos illic fugā esse facturos. Quinto die cū putaret impudētia illoꝝ atq; temeritatē esse in permanēdo ira percitus: Medos in eos ac Cissios mittit imperās vt illos caeperent viuos: & in cōspectum suū adducerent. Medi vbi facto impetu in Græcos impræssionē fecerūt multi cadebant aliisq; superueniētibus nihil tamen pmouebant: & si vehementer ingruebant: palā facientes cū aliis omnibus: tū vero ipsi regi se quidem multos homines esse: at paucos viros. Fuit autē hic pugne cōgressus interdiu. Post vbi Medi se ægre tutabatur tum vero ipsi se subduxere. Persæq; subeuntes exceperunt quos imortales rex adpellabat: quorū dux erat Hydarnes tanq; facile hostē p̄figaturi. Vbi & hi cū Græcis cōgressi nihilominus q̄ Medi proficiebant: sed eodē modo pugnabant vtpote lōgionibus hastis q̄ Græci vtētes & in locis angustis vbi nullū multitudinis erat vsus. Ibi Lacedæmonii dignam memoratu pugnā edebāt cum aliis in rebus ostētantes se perire inter iperitos pugnare: tū vero quod quoties terga vertebant cōserti fugiebāt. Quos Barbari: dū fugientes cernerēt cū vociferatione & capitu ingruiebāt. At Græci rursus se cōuertentes aduersis p̄toribus eos exci-

Lacedæmoniorū militū cultus.

Medi in Lacedæmones. Persæ q̄ imortales dicuntur i Lacedæmones.

piebant: & quis innumera multitudine psternebāt: Aliquot tñ illic ex ipsis spartatis occubuere. Persæ posteaq̄ & cateruatim & vniuersis copiis iter occupare conati: nihil tñ pmouebāt: ite rñ sese receperūt. Fert Xerxes cū ad spectaculum adesset in ipso cōgressu pugnādū ter e folio resiliisse: q̄ videlicet exercitui suo timeret. Postero die nihilo melius Barbari plati sunt. Nā sperantes fore vt illi q̄ pauci essent & sauci neq̄rent manus leuare ad pugnādū cū cōmixissent eos Græci excepere instructis ordinibus & in suo q̄ loco ac p̄ nationes digesti: p̄ter Phocēses qui in mōte ad iter obsidēdū locati erant. Persæ vbi nihil aliud q̄ pridie agendū vidēt abscedūt. Ibi regē ancipitē quodnā in re præsenti cōsiliū capesseret: Epialtes Eurydemi adlocuturus adit tanq̄ magna aliqua re ab illo remunerāndus indicauit ei tramitē: q̄ per mōtē ad Thermopylas ferebat: quo factionē eorū Græcorū q̄ illic erāt euerit. Is postea Lacedæmoniorū metu in Thessaliā pfugit: cuius pfugi Pylagoræ Amphictiones apud Pylæā cōgregati caput pecunia licitati sunt: q̄ interiecto dein de tpe ab Athenade viro Trachinio Anticyræ. (Nā illuc redierat) interēptus est quē & si ob aliam causam q̄ ego in sequētib⁹ reddā Athenades hic interemit: nihilo tñ facius ab Lacedæmoniiis præmio adfect⁹ est. Hūc in modū Epialtes postea interit: Est & alia quæ fertur fama. Onetē Phanagoræ virū Carystium & Coridalū Anticyrensem fuisse: q̄ ea dixerint regi & Ercū mōtem Persas deduxisse: q̄d apud me p̄sus fide caret. Nā hinc licet cōiectemus primum q̄ Græcorū Pythagoræ nō Onetæ & Coridali sed Epialtæ Thrachini caput pecunia licitati sunt: q̄ scilicet eū cōpertissimū haberent. Deinde q̄ Epialtem ob hāc causam scimus se fuga p̄ripuisse. Postremo q̄ Onetes q̄ nō erat Meliensis ita demū tramitē illū nouisset: si in ea regione per multū diuersatus fuisset ideoq̄ Epialtē culpā ascribo: q̄ Persas p̄ mōtē circūduxit: & ad tramitē p̄duxit. Xerxes ea quæ Epialtes se cōfecturū spondebat probans maiorem in modū lætus sine mora Hydarnem cū iis quibus p̄erat copias misit. Ille circa lucernarum incensionem idest sub crepusculū e castris profectus est: & tramitem ingressus: & quem tramitē indignæ Meliēses vestigauerūt eorū inuestigato Thessalos deduxere aduersus Phocēses eo tempore quo Phocēses intersepto muris transitu ad arcendū bellum in præsidio erant extrinsecus nihil admodum p̄septus transitus erat: cū nihil esset vtilis Meliensibus Etenim sic sese habet ille callis. Ab Asopo fluuio q̄ per mōtis

Epialtes
Xerxi indica
uit tramitem
ad Thermo=
pylas.

Athenades.

Onetes.
Coridalus.

Lucernarum
incensio.

Thermopyla
rū callis.

meat anfractū incipit: cui mōti ac vię idē nomē est indiētū Anapæa: Hæc Anapæa per dorsum mōtis extenta desinit iuxta Alpenū urbē: q̄ prima est ex Locridibus Meliēses versus ac iuxta lapidē noie Melāpygon. i. nigrū fontē. ac iuxta Cercopon Herdras hoc est maliciosorū sedes: vbi angustissimus callis est Hac via atq̄ ita se habēte Persæ Afopū trāsmittētes iter tota nocte fecerunt a dextra Oeteos mōtes ad sinistrā terrā Trechiniorū habētes: ac sub exortū auroræ in cacumē mōtis euaserunt: quo in loco sicut superius ostēsū ē mille Phocēsiū armatorū p̄sidiū excubabat: tū ad suā terrā: tū ad viā tutandā. Nā transitus inferior a quib⁹ dict⁹ est custodiebat q̄ eā per mōrē viā vltro ab Leonide adceptā obsidebat: qui hoc modo Persas ascēdisse animaduertērūt. Cū eos illi toto mōte cōscēdendo propter frequentiam quercū latuissent: tñ edito multo strepitu (vt res postulat) frondiū subter pedes cōstratarū (erat. n. cæli trāquilitas) Phocēses recurrerūt: & dū sibi arma induunt: cōnestim Barbari adsuere: qui cōspicati viros arma sibi circūdantes obstupere. Quippe qui vt in exercitu adseruatū fuerat neminem sibi sperabāt occurfurū Ibi Hydarnes perterritus ne Phocēses Lacedæmonii forent: Epialte perconctatus est quinnā ille esset exercitus. Mox certior rei factus Persas tanq̄ in aciē instruxit. Quorū misilibus multis crebrisq̄ Phocēses cū ferirentur: fugam fecerūt in verticē mōtis gnari aduersum se ab initio illos venisse: & se p̄parabāt tanq̄ perditū. Ita isti sentiebāt. Verum eis spretis si qui circa Epialtem & Hydarnē erant Persæ rapidi de mōte descendūt: At iis Græcis q̄ apud Thermopylas erāt: primū vates Megistias extis inspectis indicauit mortē illis pariter & sibi impēdere. Deinde transfugæ notū fecere Persas mōtem circuire: sed hi adhuc p̄ noctis tps̄ tertio loco significauere speculatores diurni q̄a verticibus mōtis decreuerunt iam die illucescente. Hic inter se cōsultantes Græcis sentētiis discrepabāt Alii. n. stationē nō deserēdā suadebāt: Alii id dissuadentes cōtendebāt. Ita dissidentū partim abscedūt: dilapsiq̄ in suā quisq̄ urbē se recipiūt: partim q̄ cū Leonide erat ad illic p̄standū se adcingūt. Ferē autē ipse Leonides eos q̄ abscessere dimisisse de illorum vita sollicitus. Se vero & Spertiatas q̄ adessent nō facturos e sua dignitate si stationem desererēt: ad q̄ tutandam ab initio venissent. Ceterū ego magis illi opinioni adcedo Leonidē posteaq̄ aiaduertit socios ignauos: & inuitos eē ad piculum subeūdū: veniā eis abeūdū dedisse sibi vero decedere ihonestū:

Anapæa.
Alpenus.
Melāpygus.
Cercopos.

Megistias.

Leonides.

Spartiatarū
oraculum.

putasse permanenti autē illic ingentē gloriā futurā: & Spartā
nunq̄ defuturā foelicitatē sperasse. Si qdē iā inde ab initio mo-
ti belli Spartiatīs Pythia reddītū erat oraculū fore vt aut Spar-
ta euerteretur a Barbaris: Aut rex eius occūberet: quod oraculū
hexametris illa versibus reddidit in hæc verba.
Vobis ampliūgæ colitis qui mētia spartæ.
Aut vrbs clara dabit Persa victore ruinam
Aut si non erit hoc oriundus ab Hercule quidam.
Flebitur extinctus rex in Lacedæmonis ora.
Nā neq; taurorum neq; vim feret ille Leonum:
Sed Ionis & cuius reor haud tolerabile robur
Alterutrū donec passim discerperit horum.
Hæc reputantē Leonidē cupidūq; gloriæ cōparandæ credide-
rim solū ex Spartiatīs remisisse socios potiusq; illos q abierunt
in sententiis dissidentes tā deformiter abisse. Cui rei nō mini-
mo id mihi testimonio est. Vtē Megistiā huius expeditionis
comitē qui ferebatur Acarnas esse: & a Melāpode oriundus p-
locutum ex extis ea q̄ erant euentur: eundēq; cum propalam a
Leonide dimitteretur ne secū periret: amen abscedere noluisse:
filiū modo qui ei vnicus erat vna militantē missum fecisse.
Ita focii quos Leonides remittebat ei obtēperantes abiēre The-
spenses tantū atq; Thebani pstitere cū Lacedæmoniis. Theba-
ni quidē inuiti ac nolentes: quippe quos Leonides loco obli-
dū destinebat. Thespenses vero libentissimi qui negauerunt se
Leonida & qui cū eo erant desertis abscessuros: Permanētēsq;
vna cū illo occubuerūt: quoz dux erat Demophil⁹ Diadromei
Xerxes sub exortū solis libaminib⁹ factis tātisq; morat⁹ dū tps
eēt quo for̄ solet maxie frequēs eē hoib⁹ e castris mouit. Ete-
nim ita ab Epialta erat mandatū. Nā descensus a monte cōpē-
diarius magis ac breuioris multo spacii q̄ circuitus mōtis atq;
ascēsus. Barbari q̄ circa Xerxē erāt: ad Leonidē & ad Græcos q̄
cū eo erant adcessere: & isti tanquā ad necē iā multo magis q̄ a
principio fecerant progressi sunt ad fauces introitus laxiores.
Nā munitiones muri eos tutabātur: & cū superioribus diebus
in loca arctiora pdeūtes dimicassent: tūc extra angustias factū
cōcursu permulti Barbaroz cadebant. Nam duces a tergo sui
quisq; agminis verberibus quę gestabant vnum quęq; cedebāt
adsidue ad procedendum adhorātes: Multi eorum in mare de-
cidentes: absumebant: Multo plures inuicem viui proculcabā-
tur: cum nulla pretereūtis ratio haberetur. Cūq; scirent impen-

Megistias.

Demophil⁹.

dere sibi necem ab iis qui montem circuitent: quod roboris ha-
bebant id omne in Barbaros ostendebāt ingruentes ac sese in-
trudentes. Quorū plerisq; cum iam lanceæ diffractæ essent: nō
nulli gladiis Persas obruncarent: tūc Leonidas in hoc labore
cecidit nauata strēnuissime opera & cū eo alii insignes Sparta-
ni: quorum ego tāquā strēnuorum virorum nomina audiui. Et
quidē trecentorū omniū Persarum quoq; illic cū multi alii tā
celebres ceciderūt q̄ in celebres: tū vero duo Darii filii Abro-
gomes & Hyperāthes: quos Dari⁹ ex Phratagina Atarnis filia
tulerat. Atarnes autē Darii regis frater Hystaspisq; Artamei fi-
lius: qui dum Dario filiā nuptum dedit: omnē insuper ei domū
tradidit: vt qui esset vnice pater. Hi duo Xerxis fratres sup ca-
daver Leonidæ pugnantes occubuerunt adeo vehementi Persaz
Lacedæmoniorūq; conflictu: vt Græci ter hostibus in fugam
versis cadaver Leonidæ virtute subtraxerit: & eo vsq; persite-
rint: dū ii qui cū Epialte erant adfuere: quos vbi audiere Græci
tum vero pugnandi ardor immutatus est. Nā ad angustias viæ
sele recepere: & introgressi murū tumultum quēdam occupātes
addensati insedere cūcti pter Thebanos. Est autē tunculus in
ingressū vbi nūc super Leonidē stat lapideus Leo. Hoc in loco
defensantibus sese gladiis quia adhuc eis supererāt Barbari cir-
cūfundūtur: & manibus & vocibus incessentes. Alii ex aduerso
vrgentes & munitionē muri subruētes. Alii vndiq; circūueni-
tes circūstantes Lacedæmonioz atq; Thespensiu cū tales ex-
titerint: prstantissimus tamē extitisse fertur Dieneces Sparta-
nus: quem anteq̄ cū Medis cōfligeretur: hoc dixisse aiūt: cum a
quodā Trachinio audisset Barbaros præ multitudine sagittarū
quas emitterent solem obducere: tantā eorū esse copiā adeo nō
expauefactus est vt parui faciens Medoz turbam responderit.
Omnia sibi bona Trachinium hospitem nunciare: si Medi So-
lem obducerēt: se sub vmbra cū illis non in Sole pugnaturus.
Hæc & alia huiusmodi dicta memoratu digna aiūt Dienecem
Lacedæmonū reliquisse. Secūdum hūc Lacedæmonis duo
fratres pstantissimi furū. fuisse Alpheus & Macron Orsiphanto
geniti e Thespensibus Dythyranibus Harmatidei. His eo loci
vbi ceciderūt sepultis & us q̄ priusquā focii a Leonide remissi
sunt occubuerant. Epigrammata his verbis inscripta sunt.
Terdecies centum hic certarunt milibus olim
E Peloponneso his modo mille viri
Hæc vniuersis superscripta sunt. Illa peculiariter Spartiatīs.
E iiii

Leonidæ
mors.Abrogomes.
Hyperāthes.
Phratagina.
Atarnes.Dieneces p-
stantissimus.Dienecis
dictum.Alpheus.
Macron.Epigrama-
mata.

Nos Lacedæmonis refer hic peregrine iacentes
 Exhibito illoꝝ vocibus obsequio
 Hoc epigrāma inscriptū est Lacedæmonis. Illud vati.
 Nobilis hoc bustum est Medi occidere Megistæ
 Sperchion ad fluuiū nō sed inultus obit
 Qui vates obitum quīs p̄sciret adesse
 Spartæ haud sustinuit deseruisse duces.
 Qui hos epigrammatis & cippis exornarunt Amphictyones
 fuere præter epigramma vatis Megistæ. Qd̄ Simonides Leo-
 prepis filius p̄pter hominis familiaritatē inscripsit. Ex his tre-
 cētis duo Eurytus & Aristodemus ferūt ob extremā lippitu-
 dinem e castris ab Leonida remisit: & in Alpenis decubuisse: &
 cōmunicato inter se cōsilio cū liceret aut salutē sibi parare spar-
 tam versus: aut si reuerti recusatē vna cū aliis occubere in neu-
 tro horū quæ licebat eis facere inter se cōuenisse: sed cū senten-
 tiis discrepant: Aristodemus quidem præ ignauia remānisse:
 Eurytus vero audita Persarum circuitione petisse arma: seq̄ eis
 indutū iussisse seruū vt ad pugnātes deduceret. Iste vbi dedu-
 xit fugæ se mādauisse. Hic dato in agmē ipetu occubuisse. Qd̄
 si vel Aristodemus solus redire spartā neglexisset aut si ambo re-
 duces fuissent: vidētur mihi Spartiatæ nullā iis poenā irrogatu-
 ri fuisse. Nūc altero eorū extincto in hūc qui habens eādē occu-
 bendi occasionē: tamen occubere noluerit: necessario debuisse
 magnopere irasci. Quidā hunc in modū & ob hāc causam Ari-
 stodemū sospitem redisse spartā aiunt. Alii enim cū ab exercitu
 pro nūcio mitteretur & posset pugnæ quæ fiebat adesse: tamē
 recusasse: sed moratū in via fuisse superflutē: sociūq; eius q; vna
 mittebatur in pugnā profectū oppetisse. Aristodemus Lacedæ-
 monē regressus probo & ignominia notatus ē: probo quod eū
 nemo neq; igni neq; adloquio ipertinuit: Ignominia quod Ari-
 stodemus fugax adpellatus est. Verū hic omnē sibi obiectā cul-
 pam in pugna apud plateas gesta deleuit. Fertur itē alius ex eis-
 dem trecentis super fuisse in Thessaliā pro nūcio missus: cui no-
 men erat Pantite. Sed spartā reuersus cum opprobrio esset sese
 strangulasse. Thebani quorū dux erat Leontides vi retēti aduet-
 sus regis copias tamen a partibus Græcorū e quibus erant di-
 micauerunt. At vbi res Persarū superiores esse animaduertēt
 Ibi a Græcis qui cū fuerant ad tumulū ire properantibus se dis-
 sociantes manus ad Barbaros protenderunt: ad eosq; propius
 adcesserunt referentes quod verissimū erat sese cū Medis sen-

Eurytus.
 Aristodem⁹

Pantita.
 Leontides.

fuisse: terrāq; & aquā regi inter primos dedisse ac vi coactos ad
 Thermopylas venisse: & a culpa cladis illata abesse. Hæc regi
 adlegantes quoꝝ etiam Thessalos testes habebāt seruati sunt:
 non tamen vsq; quaq; fortunati. Nā Barbari qui eos cæpere ali-
 quot vt adcedebant obrūcauerunt: pluribus iussu Xerxis regis
 ac notas inusserunt a duce Leontida exorsi: Cuius filiū Eury-
 machum postea Plataenses quattrentorū Thebanorū ducem:
 quod vrbē ipsorū occupasset interemere. Hunc quidē in modū
 Græci ad Thermopylas dimicauerunt. Xerxes autē aditū De-
 maratū interrogauit hinc orsus: Demarate virū te bonū esse in
 dicio veritatis experior. Quæ enim dixisti ea omnia p̄inde eue-
 nere. Nunc hoc mihi pandito quornā sunt Lacedæmonii: quot
 ve eorū tales in re bellica an & vniuersi. Cui Demaratus multi-
 tudo rex (inqt) Lacedæmonioꝝ omniū magna est & ciuitates
 multæ. Quod autē discere vis a me scies. Est in Lacedæmone
 vrbis sparta octo milū ferme viroꝝ: qui omnes his qui hic pu-
 gnauere sunt similes: Cæteri Lacedæmonis nō illi quidē simi-
 les: sed tamen viri sunt strenui. Ad hunc Xerxes Demarate in-
 quit Agedū expone quo pacto hos viros minima cū difficulta-
 te subigamus. Tu nā p̄ calles quo tēdant eorum cōsilia vtpote
 quoꝝ rex fuisti Cui Demaratus: Tū cū inquit me rex libētē cō-
 sulas: æquū est me tibi quod optimū sit expromere Id quod vis
 hoc pacto fiet: si trecētas naues cū suis propugnatorib⁹ in orā
 Lacedæmonē mittas. Adiacet autē illi insula noīe Cythera: quā
 obrui mari q̄ extare cōducibilius esse Lacedæmonis Chilō a-
 sebat vir apud nos sapientissimus videlicet expectans semp ab
 ea aliquid tale futurū: quale nūc ego expono. Non ille qdē tuā
 classē p̄uidēs sed quācūq; similiter extimescēs. Ex hac igiŕ isu-
 la p̄ficiŕ cētēs tui Lacedæmonios territēt. Ita illi domestico oc-
 cupati bello neq; tibi erūt infesti: neq; cæteræ Græciæ cū a tuis
 pedestrib⁹ copiis expugnabit auxilia ferēt. Subacta reliq; Græ-
 cia Laconici per se reddēt inualidi. Quod nisi feceris hoc fo-
 re expecta. Est peloponnesi arcus Isthmus: quo in loco pelopō-
 nensibus omnibus coactis alia tibi prælia superioribus atrocio-
 ra futura prospicio. At si illud feceris & Isthmus hic citra præ-
 liū & cæteræ ciuitates vltro tibi se dedit. Post hūc Achæme-
 nes Xerxis frater classis præfectus cū ei colloquio interesset.
 veritus ne Xerxes ad id agendū induceretur: Aiaducto (inqt)
 te rex verba admittere viri: qui tibi prospere agēti inuidet: Aut
 etiam res tuas prodit. His enim morib⁹ vti Græci gaudēt: vt & mores.

Eurymach⁹.

Lacedæmon
 Sparta.

Cythera ins-
 ula.

Græcorum

fortunato intuideant: & meliorem oderint. Quod si e praesent
 conditione cū naues quatrigentae naufragiū fecerint trecentas
 alias e caetera classe miseris ad obeundam pelopōnesum: profe
 cto fient nobis aduersarii pares ad decertandū. At si cōiuncta
 classis fuerit: inoppugnabilis reddetur: & ante omnia nobis illi
 impares erūt: simulq; omnis exercitus nauticus terrestri & in
 uicem terrestri vna iterfaciens nautico erit auxilio. Quos si di
 straxeris: neq; tu illis vsui eris neq; illi tibi. Tu vero tua ipsi⁹ be
 ne cōstitueris: si aduersarioꝝ res apud te nō agitaueris. Hic illi
 bellū sistens: hāc agent tot numero sunt. Illi enim per sese ad si
 bi ipsis prospiciendū sufficiunt: & nos itidē ad prospiciendū
 nobis. Quod si Lacedaemonii aduersus Persas in pugna ibunt:
 impendentē sibi cladem aut quaquā deuitabunt. Ad hāc subii
 ciēs Xerxes recte (inquit) Achāmenes mihi videris dicere qđ
 & faciā. Demaratus quod optimū ille quidē mihi sperat esse id
 suadet: eius tamen sententia a tua speratur. Neq; vero illud ad
 mitto eū nolle rebus meis bene cōsultū: vt ex iis quae antea ab
 hoc dicta sunt & ex ipsa re cōiecto. Quoniā cuius quidē cui se
 cundis rebus p̄dito inuidet: eū que male odit: eum tamē patrio
 solo nihil eodē cōsultante quod optimū sibi videtur suadet ni
 hil procul abfuerit a virtute: quales pauci sunt. Hospes autē ho
 spiti prospera fortuna vtenti omniū est benevolentissimus: eiq;
 consultāti optime cōsultat. Quapropter ab infestatione qua in
 Demaratū vteris hospitē meū Post hac abstinere te iubeo. Hāc
 Xerxes locutus inter cāsos transiit vbi erat Leonides: quē cū
 audisset Lacedaemoniorū regē eūdq; ducē esse: iussit abscesso
 capite in crucē tolli. Vt mihi cū aliis multis indicis: tum hoc
 praecipuae manifestū sit regē Xerxem maxime omniū excāduis
 se in Leonidā viuētē. Nā alioqui nūquam in defunctum hoc
 genere deliquisset: cū ex omnibus (quos ego noui) hominibus
 Persae soleant viros in re militari praestantiores honore adfice
 re. Illi quibus imperatū erat: id executi sunt. Redeo ad eā narra
 tionē vnde mihi discessum est. Lacedaemonii primi regē aduer
 sus Græciam tendere adceperūt: atq; ita Delphos ad oraculum
 miserūt. Vbi respōsum est id redditū: cuius pauloante memini.
 Adceperūt autem mirū in modū. Demaratus enim Aristonis q
 profugit ad medos non ille quidem Lacedaemoniis beneuolus
 vt & ego arbitror & ratio dicitur: tamē hoc fecit siue in hoc be
 ne illis consultū vellet: vt coniectare licet: siue q̄ insultaret. Nā
 posteaq; Xerxes statuit aduersus Græciam sumere expeditionē:

Leonidæ
 crux.

Id Demaratus qui Susis erat cum adcepisset: censuit Græcis eō
 indicandū: sed cum aliter nequiret quippe periculosum erat ne
 deprehenderetur: hanc rem cōmētus est. Sūptis duarū tabella
 rum pugillaribus cæcam illinc eradi. Deinde in eorū ligno cō
 filium regis exarat. Quod Literis exaratum rursus cæra indu
 cit: ne quid negocii apud viarū custodes exhiberent pugillares
 qui ferientur. Qui vbi Lacedaemonem adlati sunt: nō poterant
 eos Lacedaemonii interpretari anteq̄ (vt ego adcipio) Cleo
 menis filia eadēq; Leonidæ vxor Gorgo illos admonuit ip̄am
 rem interpretata iubens cæra effringi. fore enim vt literas in li
 gno reperirent Ita ei auscultātes Lacedaemonii literas repertas
 relegerūt: eaq; deinde ad Græcos dimiserunt.

Literarum
 astutia.

Herodoti Halicarnassei Historiarū Liber Octauus: qui
 inscribitur Vrania Laurentio Vallense interprete.

Tq; hāc quidē ita gesta dicūtur esse. Græci
 autē quibus res classaria delegata erat hi fu
 ere. Athenienses qui naues centum viginti
 septem praebere iūctis sibi plataensibus: q
 & si rei nauticæ inexerti: tamē strenue ala
 criterq; pro se illorū naues armauerant: Co
 rinthii qui adtulere naues quadraginta: Me
 gares qui viginti: Chalcidenses totidē sibi ab Atheniensib;
 bus praebitas armauerunt. Aeginetæ vnde viginti. Syconii duo
 decim: Lacedaemonii decem: Epidauri octo: Eretrienfes septē:
 Troezenii quinq; Styrienses duas Chi totidem cū totidē Pē
 teconteris. i. nauigiis quinquagenū remorū: quibus auxiliares
 erant Locri Opuntii cū septē penteconteris. Hæ naues ad Ar
 temisiū in statione erant: quarum quot quicq; adtulerunt mihi
 dictum est. Vniuersarū vero praeter pentecōteros ad Artemisiū
 coactarū numerus fuit ducentarū septuaginta vnus. his ducem
 penes quē summa imperii esset Spartiatæ praebuerunt Eurybi
 adis. Nā socii negauerunt se nisi Lacon esset imperator: secutu
 ros esse Athenienses ductores. sed exercitū qui futurus erat so
 luturos. Etenim iā inde ab initio anteq̄ in Siciliā ad societate
 ineundam mitteretur: agitatū sermonibus erat tanq̄ expediret
 tē nauticā Atheniensibus pmittere. Ceterū recusantibus sociis
 cellere Athenienses qđ magnifacerēt Græciā superesse: q̄ intel
 ligebāt esse piturā. si de principatu cōtenderēt recte sentiētes.

Atheniensū
 naues.

Pētecōteri.

Eurybias.

Seditio in
testina.

Nam intestina seditio tãto deterior est bello: quod cõcorditer geritur quãto bellũ deterior est pace. Hoc itaq; ipsum intelligẽtes nō repugnandũ putauerũt: sed tantisper cõcedendũ: quoad magnopere illis indigebãt quẽadmodũ cõstituerant. Si quidẽ posteaq; expulso Persa iam de illius terra diiudicabãt: superbiã Pausaniã causati Lacedæmonios ducatu abdicauerunt. Verum hæc posterius gesta sunt. Tunc atq; ii Græci qui ad Artemisiũ se cõtulerãt: vbi viderũt & multũ nauiũ ad Aphetas esse cõtractũ & omnia plena exercitu hostili: percussi metu q; p̄ter opinionẽ suã expectationẽq; res Barbarõ; succederẽt: cõsultabant de faciẽda fuga ex Artemisio interiorẽ in Græciã. Quorũ cõsolatione cognita: Eubœi obsecrabant Eurybiadem: vt aliquãtulũ temporis præstolaretur vsq; dum ipsi liberos atq; domesticos subducerent. Vbi nō persuadẽt ad ducem Atheniẽsiũ Themistoclem transgressi pasciscũtur cũ eo triginta talentis: vt tãdiũ ante Eubœiã persisteret: donec pugna nauali decerneretur. Themistocles hac ratione Græcos retinuit. Eurybiadẽ ex hac tanq; ex sua ipsius pecunia quinq; talentis imptit. Hoc persuaso Adimantũ Ocyti Corinthiorũ ducẽ qui solus reluctabatur negans se permanesurũ: sed ab Artemisio profecturũ: ita adlocutus est iureiurando interposito. tu vero haud quaũ nos desereres quem ego maioribus donabo muneribus: q̄ quã rex Medorũ vbi miteret socios deserenti. Hæc locutus statim ad nauem. Adimantiã tria misit argenti talẽta. Istis pecunia corruptis cũ Eubœis gratificatus est Themistocles tũ reliquũ pecuniã q̄ adceperat lucrificãt. q̄ eũ interuertisse ideo latuit: qui adceperãt: q; putabãt eã ab Atheniẽsibus ad hoc ipsum profectã esse. Ita in Eubœa p̄stitere: ac plũ facere: qd̄ ita gestũ est. Barbari cũ ad Aphetas circa diluculũ venissent. Cũq; id qd̄ etiã ante audierant cernerẽt paucas Græcorũ naues ad Artemisiũ stationẽ habere libidine tenebantur adgrediendi si forte eos interciperent. cæterum ex aduerso inuadẽdũ non videbatur ne se cõspectis obuiã tendẽtibus Græci fugã capesserent: noxq; fugientes exciperet. Sed euenire oportebat vt hi effugerẽt: & illo; insidiantũ ne sacrificolus quidẽ enaderet. Igitur ad hanc rem transigendum hoc sunt machinati ducẽtas ex omnib; nauibus delectas extra Scyathũ circumagũt iuxta Capharea & Gerestũ ad Euripiũ ne circumuehentes Eubœam ab hoste cernerentur: sed eũ circumuenirent ducẽtis quidẽ nauibus quã hac irent viã (quẽ retro ferebat) obsepientibus. Reliqua vero classe ex aduerso ingruente. Hoc

Themistocles.

Caute legẽd; est Plutarch; i vita Themistoclis q; hæc pecunias Themistocle Eurybiadi dedisse ait ex Herodoti opinione Verũtũ i Græco Herodoto quinq; talẽta vt & in hoc latino tãtũ dedisse dicit Adimantus.

capto consilio quas cõstituerant naues miserũt nō habentes in animo ipsi eo die Græcos adoriri: nec priusq; signũ qd̄ cõuenerat cũ iis qui circumuehebãtur: ab illis edere iã de suo aduẽtu. His circummissis nauib; reliqua; apud Aphetas numerũ inibãt. In quibus recẽdendis dũ occupati sunt. Scyllias qd̄ Sicyonius: qui uisũ in castris erat omnĩũ ea tẽpestate hominũ optim; vris nator: qui ẽt in naufragio ad Peliũ facto multã pecuniã Persis seruauit: multa & sibi lucratus ẽ. Hic Scyllias iã pridẽ in animo habuerat ad Græcos transire: sed cũ ad eã diẽ nō fuisset nactus occasione: tũc ad Græcos trãsfugit sed incertũ quonãmo illic trãsierit. Demiror tũ. si verũ est qd̄ refertur. Refertur. n. cũ ex Aphetis mare lubisset: nō prius extitisse q̄ ad Artemisiũ peruenit. Octoginta ferme maris stadia emẽsus. De hoc viro & alia memorãtur partim mẽdacis similia: partim vera: de quo mihi ea probatur opinio eũ nauigio ad Artemisiũ peruenisse. Is vbi eo puenit Græcos certiores fecit & naufragii facti & nauiũ ad circumueidã Eubœã dimissarũ. Hoc illi audito inter se collocuti sunt. & cũ multẽ essent sententiã dictã: illa euicit vt eũ diẽ illic maneretur: & in statione p̄staretur dehic mediã nocte soluẽtes proficiscerẽtur, & classi hostiũ quã circumageretur occurrerent. Post hæc vbi nemo se ex aduerso fert obseruato diei circursulo ipsi ferũtur in Barbaros animo experiũdã fortunẽ cũ in pugna do: tũ in perrũpendo. Quos Xerxiani milites ducesq; paucis cũ nauibus veniẽtes in se cõspicati magnã hoc illis demẽtiã dãtes & ipsi naues educũt sperãtes facile se illos iri interceptum. Merito sane sperãtes qd̄ viderẽt paucas esse Græcorũ naues: suas vero multo plures atq; velociores. Itaq; p̄ cõtemptu illos in medio cõcludũt. Ex Ionibus tamẽ qui cũ Græcis bene volebãt inuiti militabant: magnã calamitatis loco ducentes qd̄ viderẽt circumueniri illos: quorũ neminẽ animaduernerẽt esse rediturũ. Adeo. n. infirma res Græcorũ esse videbatur. At ii Iones quibus id qd̄ fiebat voluptati erat pro se quisq; adnitebatur: vt ipse primus aliqua nauis Atheniensium capta donum ab rege acciperet. Nam apud exercitum plurimus erat per hos de Atheniensibus sermo atque respectus. Græci vbi eis signum datum est primũ cõuersis in Barbaros proris: puppes in medium coegerũt. Deinde secũdo signo dato opus capessunt: q̄q; in exiguo spatio deprehensi: & a fronte mox triginta Barbarorum naues excipiunt. in quibus & Philaonem Chersis filium Gorgi Salaminiorum regis germanum: & in eo exercitũ virum eximium,

Scyllias vris
nator.

Philaon.

Lycomedes. Lycomedes Aeschrei: idēq; palam rei bene gestę rettulit. in hac pugna cū inuicē nunc hi: nunc illi superiores essent: interuentu noctis dirēpti sunt: & Græci quidē ad Artemisiū reuēti: Barbari vero ad Aphetas multo maius opinione sua certamen experti. in hoc p̄lio solus e Græcis qui cū rege erāt Antidorus Lemnius ad Græcos transfugit: qui Athenienses ob eam rem tractu soli in salamine donarūt. Vbi nox adfuit. Erat autē anni tempus medię æstatis immēsa vis aquarum extitit per totam noctē: & dira tonitrua a Pelio. Cadauera quoq; ac naufragia ad Aphetas efferebantur: circa nauū proras excipiebantur: & Remorū palmulas perturbabāt. Hęc audiētes qui illic erant milites metu cōsternebantur credētes se esse vtiq; perituros: vt qui in tantū malorū deuenissent. Quippe quos anteq; respirassent e naufragio & tempestate: q̄ ad Pelion extiterat excepisset atrox pugna naualis ex pugna nauali vehemēs imber & validi aquarū in mare discursus: ac dira tonitrua. Et istis quidē huiusmodi nox contigit. At iis quibus negociū datū erat vt Eubœiā circūcūrent: q̄ eadem nox: tamen multo etiā atrocior est: tāto quidē quanto maius est quod eos dū in pelago ferrētur inuasit: & tristis exitus fuit. Vt enim eos cursum tenentes tēpestas ac pluuia adorta est: cū essent ad cōcaua Eubœiæ ac flatu ferrētur ignari que efferebantur: ad petras impingebātur. & id omne adeo fiebat quo Græcæ classis par redderetur id nauū quod supererat: nec multo plus foret. Atq; hi quidē circa Eubœiæ cōcaua periere. Barbari vero qui apud Aphetas erant vbi ipsis libentibus dies illuxit: naues suas stabilierunt satis habentes cū male rem gessissent quietē agere in p̄sens. At Græci auxilio tres & quinquaginta naues Atticæ superuenerē: q̄ suo aduentu illis tū animum addiderunt: tum nūcium adtulerunt eos Barbaros qui Eubœiam circūuehebāt tēpestate illa quæ extiterat cunctos interisse. Itaq; Græci eadē q̄ pridie obseruata hora prouecti naues cilicum inuasere. Quas vbi corrupere & nox aduenit iterum se ad Artemisiū receperunt. Tertio die Barbarorū duces tū in digne ferentes a tantula se classe vexari: tū a Xerxe supplicium timentes: non expectādum sibi amplius censuerūt. vt Græci priores pugnā caperent. sed instructas naues circa meridiē eduxerūt. Contigit autē vt per hos eosdē dies & hęc naualia plia & illa in Thermopylas terrestria gererentur. Erat autem omnem certamen his in mari de Euryppo quēadmodū illis qui cū Leo-

Euryppus.

nida erant de trāsitu arcendo: Græci quidē sese adhortabātur: ne Barbaros intrare Græciam sinerent. Barbari vero vt Græcorū copias p̄ligatis trāsitu potirētur. Procedente Xerxianorū classe in aciem ordinata: tum Græci se apud Artemisium imotos tenebant: tunc eos Barbari vt cōprehenderent lunata classe circūdabāt. Ibi Græci ex aduerso prodeuntes conflixere. Qua in pugna pari Marte pugnatū est. Nam Xerxiana classis p̄ magnitudine & copia sua in se incidebat perturbatis nauibus & multo incurstantibus resistebat: tum neq; cedebat. Indigna. n. res videbatur a paucis nauibus in fugā conuerti. itaq; multas Græcorū naues interibant: multi etiā viri sed multo plures Barbarorū & naues & viri: atq; ita dimicantes vtriq; ab alteris abscellere. Hoc in p̄lio Xerxianos inter milites optimā Aegyptii nauauerūt operam: cū aliis magis editis operibus: tū hoc quinq; Græcas naues cū ipsis propugnatoribus cœpere e Græcis eo die p̄stātissimi extitere Athenienses: & inter Athenienses Clynias Alcibiadis filius qui domestico sumptu ac propria naui cum ducentis viris militabat. Vbi vtriq; libēter in diuersum abiēre: ad suas stationes sese recepere. Græci dirēpto p̄lio reuēti: & si cæsoꝝ corporibus ac naufragiis potiti erant: tamē q̄ male adfecti essent præcipueq; Athenienses quorū dimidium nauū vulneratū erat de fugiēdo in vltiora Græcię delibabant. Themistocles reputās si ab amicitia Barbari Iones & Careres abduceret fieri posse vt reliquos superarent. Dū Eubœi percora ad mare propellunt: illuc duces cōtraxit. eisq; dixit se astutiam q̄dam habere q̄ speraret optimos quosq; sociorū ab rege abductū iri. Hactenus rem e nudauit addiditq; ad eā transigēdam hoc ab illis agendū esse: vt Eubœicoꝝ pecorū q̄tum vellet quisq; mactaret. Satius. n. esse suorū copias illis potiri q̄ hostem ac monuit vt suis quisq; popularibus p̄ciperet ignē adcederet: sibi at de discessu sub tempus oportunū curā fore vt sine noxa abirent. Hoc illis probatum cum esset adensis ignibus ad percora est itum. Nam Eubœi contēpto Bacidis oraculo tāq; nihil dicente neq; exportauerant quicq; neq; importauerāt velut impendente eis bello. res sibi quoq; ipsis obscuras effecerāt. ita. n. habebat de his oraculum Bacidis.

**Clynias,
Alcibiadis.**

Themistoclis astutia.

Bacidis oraculum.

Dum iuga Barbaricus Canabacea iactat in æquor
Eubœa capræ metentes fac procul absint.

His versibus cum nihil illi niteretur tam & si mala tum aderāt tum impēdebāt. Fiebat: vt in plerisq; aduersa fortuna vteretur.

Polyas.

Abronychus

Themistocles in Iones

Histieus nuncius.

Histia vrb.

Xerxes clades.
Thermopylana cades.

Dum hæc isti agebāt: aduenit ex Trachine speculator. Nam vt erat apud Artemisium speculator Polyas genere Anticyrensis: cui datū erat negociū cū expedito nauigio actuario vt renūcia ret his qui apud Thermopylas erant an classis discessissent: & Abronychus Lycis Atheniēsis apud Leonidā patris cū Lembo ad nūciandū iis qd apud Artemisiū agebāt. si qd noui pedestribus copiis cōtigisset. Hic igitur Abronychus adueniēs indicauit ea q̄ circa Leonidā & eius exercitū gesta erāt. Qua isti re audita nō iam sibi differendū abitu putauerūt: sed vt quicq̄ locati erant abscesserūt. Primi Corinthi: postremi Atheniēses. Quorū Atheniēsiū velocissimis nauibus delectis. Themistocles ad aquas potabiles cōferēs in lapidibus literas incidebat: quas postero die Iones ad Artemisium veniētes legerūt in hæc verba. Viri Iones haud iuste facitis militātes aduersus patres & Græciā redigentes in seruitutē. Sed qd̄ p̄cipuū fuerit stare a nobis. Sin hoc facere nō potestis: salte nūc sitis in medio: qd̄ & ipsi facite: & Cares nūc faciant obsecrate. Qd̄ si horū neutrū agere liceat: & maior: necessitate estis obstricti: q̄ vt possitis de seiscere in re gerēda dū pugnā cōserimus sponte agatis in strēnue memores a nobis vos esse oriūdos: & inimicitiarū nobis cū Barbaro principiū a vobis exitisse. Hæc Themistocles (vt arbitror) accipiti cōsilio scripsit: vt si literæ regē laterent: Ionas induceret ab rege ad se deficiendū. Sin ad eū deferrētur: darenturq; criminis infidos eidē redderet Iones vt a præliis naualibus summoouerentur. Postq̄ hæc Themistocles inscripsit: ex templo vit quidā. Histieus nauigio aduectus Barbaris nūciū adtulit Græcos ab Artemisio profugisse. Illi homine q̄ fidē nō haberēt feruari iussu naues veloces ad rē explorandam miserunt. Quapet istos re nūciata ita simul atq; refluxit sol omnis classis ad dēfata ad Artemisiū cōtendit. Vbi ad meridiē vsq; immorata mox ad Histieā processit eo adpulli vrbe Histiorū potiti sunt & optimā portionē agri Histiei mantimos vicos oēs percurfauerunt. Dū isti hoc in loco agūt. Xerxes præparatis q̄ ad caelos pertinebant: p̄conē ad classarios mittit. Hæc autē p̄parauerat. Quicūq; e suo exercitu apud Thermopylas cæsi (Erāt at̄ viginti milia) eorū m. ferme relictis ceteros depressa fossā hūauit: & ne a classario exercitu cerni possent eā humū exagitauit: foliisq; cōstruit. præco vbi ad Histieā peruenit: factō totius exercitus cœtu hæc dixit. Viri loci rex Xerxes dat veniā cuiūq; libet relictis ordinibus ire visum quēadmodū pugnatur cū amētibus homi-

nibus: q̄ se superatos sperauerāt copias regis. hæc denūciāte præcone mox nihil in frequētius q̄ nauigia fuit. ita multi visere cupiebāt. Profecti eo nō oēs Lacedæmonios eē ac Thespiēses credebāt: q̄ strati iacebāt: cū etiā seruos cernerēt. Itaq; res eos qui trāsmisere nō latuit. Hoc Xerxes circa suorū cadauera fecit rē profecto ridiculā: vt mille iacentes extarēt. Cæteri vero cōferti eundē in locū quater milleni cōportati sitiq; essent. Atque hunc quidē diē in spectaculo cōsumperūt. Postero at̄ classarii Histia ad classē remeauerūt. Reliqui qui cū Xerxe erant iter ingressi sunt ad quos pauci quidā ab Arcadia perfuge venerūt. Victus in opes & operam suam perstare cupientes qui in conspectu regis adducti interrogatiq; cum ab alijs Persis: tum vero a quodam præcipue de Græcis quidnam illi agerent: respōderunt eos agere Olympia: & spectare certamen gymneticum: atq; equestre: tursus eodem perconctate qd̄ nā illis præmiū eēt: propositū propter quod certarent. Oleaginā coronā (inquiūt) esse qua donarētur. Ibi Tritantechines Artabani filius generosissimam dixit sententiā: quæ apud regē pro timida est habita: Audiens eum præmiū illis coronā esse non pecuniā: silentium tenere nō potuit: quin corā omnibus diceret pape. Mardonii in quos viros induxisti nos ad pugnandū: qui nō pecuniarū certamen agitent sed virtutis. Hoc ille dixit. Eo interim tempore post adceptā apud Thermopylas calamitatē cōfestim Thessalici caduceatores ad Phocēses mittūt vtpote iis infensi: tū semper antea. tū p̄cipue post nouissimā cladē. Etenim nō multis ante hæc regis expeditionē ānis cū ipsis Thessali & eorū socii omni cū copia bellū Phocēsis intulissent a Phocēsis fugati sunt ac male mulctati. Nā cū ad Parnasū vsq; p̄cessissent Phocēses secū habentes. Tellia vaticinū illū Heiēū: ibi Tellias hic huiusmodi rem eis cōmentus est Sexcentos viros e Phocēsis p̄stantissimos Gypso tam ipsos q̄ arma illinit: eosq; sub noctem in Thessalos dimisit dato p̄cepto vt quocūq; albicantem non cernerent: eū obtruncarent. Hos primū Thessalorū excubitores aliud quoddā pdigiū esse arbitrati. Deinde ipse exercit⁹ adeo exhorruerūt vt tribus milibus cælorū atq; scutorū Phocēses potiti sint: quorū scutorū dimidiū apud Abas: alterū dimidiū apud Delphos dedicauerūt: & ex decima pecuniarū huius pugne factæ sunt statuæ grandes quæ circa tripodem e regione delubri Delphis visuntur: & alteræ eiusmodi in Abasis repositæ. Hoc Phocenses in peditatū Thessalorū a qbus obsidebātur egerūt.

Res Xerxis
ridicula.Olympicorū
corona olea-
gina.
Vbi Tritante-
chines legi i
græco Hero-
do. est Tigra-
nes.Tritantechi-
nis dictum.
Certamē nō
pecuniarum
sed virtutis.

Tellias.

Phocenses in
Thessalos.

Hyampolis. Equitatu quoque eorundem (qui in suu agru incurfauerat) infa-
nabili clade adflixit. Ad ingressum. n. qui est iuxta urbē Hyam-
polim depressa ingēti fossa amphoras illic inanes deposuerūt:
humūque desuper iniecerunt: eaque reliquo solo exequauerūt: vbi
cū Thessalos expectarent incurfuros in eos Thessali impetu da-
to tāq̄ rapturi in amphoras inciderunt. ibique equos cura con-
fracta sunt. Ob hanc ambo Phocensibus infenli Thessali misso
Thessali ad Phocenses. caduceatore ita dixere. Nūquid dissimulatis āplius Phocenses
agnoscere nō esse vos nobis pares qui & antehac inter Grēcos
quidū partes illorū nobis placuerint semper vobis antecellimus
& nunc apud Barbarū adeo pollemus. vt penes nos sit & agro
vos exuere: vt in seruitutē redigere: q̄ facultatem & si optinem⁹
tamē iniuriarū nō sumus memores: nisi vt eo nomine quinquā
ginta talenta rependatis: & nos vobis recipimus omnia nos ab
Phocēses ad Thessalos. agro vestro damna auersuros. Hanc Thessali Phocensibus denū-
ciabant: q̄ soli Phocenses inter eius loci homines cum Medis
nō sentiebant. idq̄ nulla alia causa (vt ego cōiectura cōperio)
q̄ Thessalorum odio partes Medorum (vt mihi videtur) secu-
turi si Thessali partes Græcorum fouissent. Hanc deferentibus
Thessalis negarunt se Phocenses pecuniā duros: & sibi itidē
vt Thessalis facultatem esse sentiendū cū Medis si aliter sentire
vellent: sed nequaquā fore vt sponte essent proditores Græciæ.
His verbis renūciatis adeo Thessali sunt in Phocenses indigna-
tione pctiti: vt Barbaro duces itineris extiterint: & ex Trachina
Doris regio. Doridē regionē incurfauerint. Nam eius regionis Podion an-
Doridis gustus illic octoginta nō amplius stadia in latū protenditur in-
Podion. ter Melidē ac Phocensem regionis situs vrbis vetus Cryopiæ
erat. Hanc autē regio Dorū: qui sunt in Pelopōneso metropolis
est. hanc igitur Doridē regionē ingressi Barbari nihil admodū
leserunt cū Medis. n. (& si Thessalis non videbat) sentiebant:
Parnassū vertex. posteaq̄ e Doridē in Phocidē ingressi sunt Barbari. ipsos quidē
Neon vrbs. Phocenses nō sunt adepti: quorum nōnulli cacumina Parnassū
Tithorea. confederant: qui vertex est iuxta urbē Neonē illic sitā nomine
Ozola. Tithorea: eoq̄ se receperunt: sed plures ad Locros Ozolas in
Crisseus cāp⁹ vrbē Amphissam q̄ supra Criseū sita est campum: omnē tamen
Cephusis. agrum Phocēsem incurfauerat. Sic. n. ducebātur a Thessalis: &
Drymos. omnia q̄ nacti sunt: igni ferroq̄ vastarunt: vrbes etiam ingressi
Charadra. ignes in sacras aedes iniecerunt. Nā peragrātes eam iuxta Cea-
Erochus. phissam: amnē cuncta populati sunt & hinc vrbem Drymon in-
Tethroniū. cenderunt illic Charadrā & Erochū & Tethroniū: & Amphis-
Amphicæa.

eam & Neonē & Pedieas & Triteas & Elateā & Hyampolim Pedieæ.
& Parapotameos. i. fluminis adcolas & Abas: vbi delubrū A = Triteæ.
pollinis erat locuples & thesauris donariisq̄ cōpluribus exor = Elateæ.
natum: in quo vt tunc ita nunc redduntur oracula. hoc delubrū Hyampolis.
posteaq̄ diripuere incenderunt. Phocensium etiam quosdā per Parapotamiū
montana insecuti cœperunt & mulieres aliquot quas præ mul- Abæ.
titudine suprantium extinxerunt. prætergressi quoq̄ fluminis
adcolas peruenerunt ad Panopeas. Vnde bifariam copiæ iam di-
uisæ fuerūt: quarum plurima pars ac validissima cū ipso Xerxe
Athenas versus tendens Bœotios in agrum Orchomeniorum
ingressa est. Bœotii cum Medis vniuersi sentiebant: quorū vr-
bes viri Macedones in eis collocati: qui ab Alexandro missi fu-
erant seruauerunt volentes planū facere Xerxi Bœotios sentire
cum Medis. Et hi quidē Barbari hac iter intenderunt. Cæteri
vero cū suis ducibus Parnassum a dextra perstringētes ad tēplū
quod est Delphis processerunt quicquid agri Phocēsis nancif-
cebatur: id omne fœdantes. Nam & Panopeorū opidum desita-
grauerunt: & Dauliorū & Aeolidensium. Ideo autē hac ab aliis
seiuuncti pergebant vt direpto quod Delphis est templo pecu-
nias representaret Xerxi regi: qui omnia q̄ in eo tēplo erāt me-
moratu digna melius norat (vt ego audio) q̄ quæ in edibus suis
reliquerat permultis assidue referētibus cū alia tū p̄cipue Croesi
Alyattimis filii donaria. Hoc Delphi cū audissent in extremā
prorsus deuenerunt formidinē. Qua attoniti deū de sacra pecu-
nia cōsultarunt nunquid ea humi defoderent an aliū in locum
transportarent. eas deus illas interdixit ne amouerent. se enim
suffecturū esse ad res suas tutandas. His auditis Delphi de se-
metipsis curādū putauerūt liberis vxoribusq̄ in Achaiam tra-
iectis: pleriq̄ vertices Parnassū superauerūt: & ad Coryciū an-
trū: quidā ad Amphissam Locridē se subdixerunt: deniq̄ oēs
Delphi vrbē deseruerunt: p̄ter sexaginta viros ac prophetā. i.
vaticinū. Postea vero q̄ Barbari subeuntes appropinquabāt tē-
plūq̄ cernebat. Interim propheta: cui nomē erat: Acerato inspi-
cit ante delubrū sacra arma prolata e conclaui: quæ intus pro-
posita fuerāt: quæ nefas erat cuiq̄ mortali cōtingere: qd̄ Ostetū
iis Delphis qui aderāt perrexit nunciatū. Vbi Barbari p̄perā-
tes peruenerunt ad Phanū Mineruæ qd̄ est ante templū: tum vero
etiā maiora q̄ superius prodigia representata sunt: res p̄fecto hec
valde mirāda. Nā arma Martia sua spōte extra delubrū p̄posi-
ta adparuerunt. Quod tñ secūdo loco actū est ex omnibus mi-
runt.

Panopei.

Vide ne Ha-
lyattis Vt ex
græco p̄cipiē
codice sit le-
gendum.
Apollinis
oraculum.
Corycium
antrum.
Amphissa.
Delphi dere-
lictū sunt.
Aceratus.
Mineruæ
phanum.
Arma sponte
sua adparue-
runt.

raculis, maxima est admiratione dignū. Cum enim Barbari ad
 sacellum Mineruæ: quod est ante templum adcederent: interea
 e caelo fulmina in eos deciderūt: & a Parnasso duo abscissi ver-
 tices magno cum fragore sunt deuoluti: per multosq; eorum in
 terceperunt. Atq; ex ipso sacello Mineruæ uociferatio iubilas-
 tioq; extiterunt. Quibus omnibus pariter ingruentibus terror
 incussus est Barbaris ut fugē se mādārēt. Ea re cognita Delphi
 descēdentes magnam eorum stragē edidere. Qui superfuere res-
 cta ad Bœotios effugerūt: & cum redissent referēbant (ut ego
 adicio) alia se præter ea (q̄ dixi) miracula uidisse duos arma-
 tos humana natura augustiores institisse sibi cædem facientes
 atq; insequētes. Hos duos Delphi aiunt indigenas heroes esse
 Phylacon & Autonoum quorū Phana uisuntur. Phylaci quidē
 secūdum ipsam uiam super ædē Mineruæ. Autonoi uero ppe
 Castaliam sub Hyampeio vertice. Saxa quæ a Parnasso decide-
 runt: adhuc ad nostram vsq; memoriā integra extant in Phano
 Mineruæ Protemplaris locata: ad quod per Barbaros deuoluta
 peruenere: atq; hic receptus a templo horū uirorū fuit Græcorū
 classis ab Artemisio profecta rogatu Atheniensium ad Salami-
 nem substitit. Quod ut facerent ideo rogauerāt Athenienses tū
 ut liberos atq; uxores ex Attica subducerent: tū ut cōsultarent
 quid sibi agendū esset. Nam in rebus quæ cōtigerant consiliū
 capiendū habebant tāq; opinione frustrata. Quippe q̄ putassent
 inuenturos se Pelopōnēses ad excipiendum Barbarum in Eu-
 bœa subsidentes horū nihil inuenerant: sed audiebāt illos Isth-
 mū muro sepire. hoc plurimi facientes ut ipsi superessent: & ter-
 tam suam optinentes tutarētur omīssis cæteris. Hæc Atheniē-
 ses cū audissent: ita socios obsecrarunt ut ad Salaminē sisterent
 classē. Quo aliis adpulsis Athenienses in terram suā profecti
 proposuere edictum: ut quā quisq; Atheniēsium ratione posset
 seruare liberos atq; domesticos suos. Ibi plurimi eorū suos in
 Trœzenē miserūt: quidam in Aeginam: nonnulli in Salaminem
 pro se quisq; properātes sua pignora exportare. q̄ uellent ora-
 culo obsequi: & ante omnia q̄ Atheniēsēs aiunt ingentē anguē
 arcis custodē in templo fuisse obuersatum. Et tāq; re uera essent
 quæ dicunt serpenti menstrua nō cessant libamina proponere
 q̄ sint e melle confecta: q̄ cum semper superioribus temporibus
 depascerentur tunc illibata manserant. Id cum ipsa templi an-
 tistes indicasset: eo magis Athenienses eoq; prōptius deserues-
 re arcem tāquam a deo etiā destitutam. Exportatis itaq; rebus

Phylacus.
 Autonous.
 Castalia.
 Hyampeus
 vertex.
 Protēplaris
 Minerua:

Atheniense
 edictum.

Atheniensis
 ars.
 Serpens in
 arce.

omnibus ad castrā nauigauerūt. Posteaq; eos qui ab Artemisio
 soluerāt ad Salaminē substitisse audierāt. Reliqui classarii q̄ ad
 Trœzenā erāt eodē cōfluxere. Nā ut in Pegonē Trœzeniorū
 portū coiretur erat edictū. Pluresq; multo contracte sunt naues
 q̄ ad Artemisiū decertauerāt: & a pluribus ciuitatibus eodem
 quo ad Artemisiū ducē Eurybiade Euryclidis viro Spartiata
 nō tñ e genere regio: quarū multo plurimas ac maxime velo-
 ces optinebāt Atheniēsēs: q̄ classis ex his cōstabat. Ex Pelopō-
 neso Lacedæmonii sedecim naues p̄stabāt. Corinthii totidem
 quot ad Artemisiū p̄stiterant. Sicyonii quindecim: Epidaurii
 decem: Trœzenii quinq;. Hermionēsēs trex. Hi Dorici generis
 ac Macedonigē gētis Hermionēsibus exceptis ex Brineo & Pin-
 do & Dryopide nouissime profecti. Nā Hermionēsēs Dyropes
 sunt ab Hercule & Meliensibus e regione quæ Doris nūc voca-
 tur abducti. Hæc copiæ Pelopōnesium erant. Eorū qui sunt in
 exteriore cōtinēte Atheniēsēs supra quā cæteri naues p̄stabāt
 soli centū octoginta. Quippe quibus nō adfuerunt in pugna ad
 Salaminē gesta Plataenses ob hanc causam q̄ cū Græci ab Ar-
 temisio dilapsi sunt Plataenses ubi iuxta Chalcidē impulsū fu-
 ere descēdētes in Pieriā orā Bœotix ad recipiendos domesti-
 cos suos se cōuerterāt. Ita dum in suis cōseruandis occupātur:
 relicti fuere Athenienses sub pelasgis eam (quæ nunc Græcia
 nūcupatur) tenentibus pelasgi erant Cranai nominati: sub rege
 uero Cecrope Cecropidæ cognominati. Erechtheo autē adep-
 to imperium immutato nomine Atheniēsēs adpellati. Deinde
 Iones ab Ione zuthi filio: qui dux extitit Atheniēsēs exercitus.
 Megarēsēs tātūde copiæ: quātū ad Artemisiū adtulerūt. Am-
 praci septē cū nauibus auxilio uenerūt Leucadii cū tribus Do-
 rica gēs & a Corinthio oriūda. Ex insularis Aeginetæ triginta
 naues exhibuerūt: quibus aliq; quoq; erāt naues instructæ: sed iis
 orā suā tutabant. Verū cū triginta oīno nauibus p̄cipuæ velo-
 citatis: ad Salaminā dimicauerūt. Sunt at Aeginetæ Doris ab
 Epidauo. Cui insulæ nomē ātea fuerat Oenone. Post Aegine-
 tas eadē q̄s ad Artemisiū viginti naues Chalcidenses & septē
 Eretriēsēs. Hi Iones sunt. Dehinc Chii eadē adtulere gens ab
 Atheniēsibus Ionica. Naxii naues adtulē q̄tuor. quæ admodū &
 cæteri insulari a popularibus ad Medos dimissi: sed illoꝝ iussa
 aspnati trāsire ad Græcos discessu Democriti uiri inter ciues
 illustis & tūc Triarchi. Naxii Iones sūt ab Atheniēsibus ducē-
 tes originē. Styreēsēs quoq; eadē q̄s i Artemisio naues p̄buer.

Pegon.
 Quid si Po-
 gonē legeres
 Eurybiades.

Hermionen-
 ses.
 Doris.

Græcia
 Cranai

Atheniēsēs
 quando.
 Iones vnde.
 Leucadii.
 Aeginetæ.

Epidaurus.
 Oenone.

Naxii.
 Stirenses.
 Cynthii.
 Seriphii.
 Siphni.
 Melu

Cynthii vnā omnino & vnū penteconterū. Horū vtriq; Dryo-
pes sunt. Seriphii etiā & Siphnii & Meli fuere in partib⁹. Hi. n.
foli ex insularis terrā Barbaro & aquā negauerunt. Intra The-
sprotos isti oēs & Amnē Acherontē incolūt. Siquidē Thespro-
ti cū sint cōtermini Ampractis ac Leucadiis ex vltimis regioni-
bus in militiā venerūt. Eorum qui extra hos habitāt soli fuere
Crotoniatæ q; Græciæ periclitātī auxilium vna naui tulere: cui
præerat Phayllus vir Trispythionicus. Sūt autem Crotoniatæ
genere Achei: & ceteri quidē ex hac classe triremes adtulerunt
Melii autē & Siphnii & Seriphii Penteconteros idest biremes.
Melii duas. Siphnii Seriphiiq; Penteconteros idest biremes sin-
gula: Melii ad Lacedæmone genus ducētes: Siphnii & Seriphii
ab Atheniensibus Iones. Sūma nauū præter biremes fuit trecē-
tæ quinquaginta octo. Quæ posteaq; ex iis (quas dixi) vrbibus
ad Salaminē cōuenerūt inter earū dūces cōsultabātur. Eurybi-
ade rogante vt qui vellent sententiā dicerent. Vbi nā ex iis lo-
cis qbus ipsi potirētur cōmodissimum foret pugna nauali de-
cernere. Iā enim Attica p derelicta erat: itaq; de cæteris locis
deliberatur. Plerēq; illorū scientiē in hoc cōgruebantur: pfecti
ad Isthmū ante Pelopōnesum decertarēt ac videlicet rōne q; si
male pugnassent ad Salaminē quidē sibi in insula obsessis nul-
lū subsidiū ostendebat. Ad Isthmū vero dabatur ad suos effu-
giū. Hæc ratio cū a ducibus Peloponnēsium redderetur: adue-
nit quidā Atheniensis nūciatum iā Atticā Barbarū esse ingres-
sum eāq; omnē igne vastare. Nam copiæ quæ cū Xerxe erant
Bœotiam peragrantes incensatū Thespiensiu: qui in Pelopō-
nesum abscesserūt: tū Plataensiu vrbē Athenas peruenerāt: &
omnia illa peruastabant: Ideo autē Thespiam & Plataā incen-
derunt: q; a Thebanis adceperant illas ciuitates cōsentire cum
Medis: A traiectu Helleponti ex quo iter ingredi cæpere Bar-
bari: vnū mēsem triuere transeūdo in Europā tres alios dū in
Atticam peruenerent Calliadē summū Athenis magistratū gerē-
te. Vrbēq; desertā cæpere paucis quibusdā Atheniensibus in tē-
plo repertis: necnō quæstoribus ærariis & hominibus ægenis:
qui præcepta foribus atq; lignis arce subeuntes arcebāt qui nō
exierant illinc ad Salaminē simul præ inopia victus simul opi-
nionē oraculis soluendi quod sibi reddiderat Pythea murū li-
gneum in expugnabilē fore: id interpretantes ex oraculo effugiū
esse non naues. Hos Persæ castris ex aduerso arcis positus in p-
minenti colle: quē Areiū pagū Atheniēsē vocāt: hūc in modū

Theproti.
Acheron.
Ampract.
Leucadii.
Crotoniatæ.
Phayllus.

Penteconteri.
Melii.
Siphnii.
Seriphii.
Nauū Græ-
carū summa.

Thespiavrbis
Plataæ vrbs.

Callias.
Athenæ cap-
tæ.

Areius pag⁹.

obsederunt sagittas stupā circūdatas vbi incenderant emitte-
bant in illoꝝ vallum Athenienses. q̄q; obsessi & ad vltimū malo-
rum deducti etiā cōsenso vallo tamē resistebāt ac ne verba qui-
dem pistratidarū cōditionē deditōnis offerentium admitte-
bant: & cū alia ad repugnandū excogitarunt: tū vero hoc quo d
in Barbaros portis subeuntes deuoluebāt: Saxa molaria: Adeo
vt Xerxes per diu inops cōsiliū fuerit: q; eos expugnare nō pos-
set. Tandē ex difficultatibus adcessus quidā adparuit Barbaris
Necesse enim erat secundū oraculū omnē Atticā: quæ in con-
tinente est subiici Persis. Igitur a fronte arcis a tergo autē por-
tarum & ascensus qua parte nemo excubabat: quaq; nemo cre-
debat quēpiam hominū ascensurū hac parte (& si loco prærup-
to) quidā conscenderūt iuxta tēplū Agrauliæ filiæ Cecropis:
quos vbi i arcē ascēdisse viderūt Atheniēsē: parti e muro sese p-
cipitauerūt: atq; extincti sunt: parti in ædē refugerūt. At Perse
q; ascēderūt primū ad portas cōtēdūt: eisq; patefactis suplices
trucidant. Atq; vbi omnīū stragē fecerunt dirupto tēplo arcem
incendunt Athenis omnino Xerxes potius equidē quendā Su-
sa ad Artabanū mittit nuntiatū res bene gestas ac presentē sta-
tum. Postero die q̄ nunciū miserat cōuocatis Atheniensiu exu-
ribus expeditionis suæ comitib⁹ iussit vt cōscensa arce hostias
suo ritu immolarent: siue aliquo in somniis viso: siue sua spōte
facti poenitens q; tēplum cōcremasset. Exules Athenienses id
quod iussi erant executi sunt. Cuius rei cur mētionē fecerim ex-
ponam. Est in arce hac Erechtheis (qui fertur fuisse tetrigena)
templū in quo olea est & mare: vt apud Athenienses p̄dicatur
Neptuno & Minerua in testimoniū posita q; de regione decer-
tassent. Hanc igitur oleā vna cū cætero tēplo contigit vt Bar-
bari exurerent: Quā Athenienses q; ab rege iussi erant diuinam
facere: Altero ab incensione die cū in templū ascendissent: aspe-
xerunt fruticasse edito a stipite virgulto cubiti instar. Et hæc q;
dem illi narrauerunt. At Græci qui apud Salaminē erāt vbi nū-
ciatum est vti res circa Atheniensiu arcem haberent: eo pertur-
bationis deuenerē: vt nōnulli e ducibus nō expectarent: dū p-
positū negociū cōstitueretur: sed in naues irruerent: ac vela tol-
lerent tanquā p̄fecturi. Cæteri q; qui relinquebātur: statuerēt si-
bi ante Isthmū prælio nauali decernendū: & cū nox adfuissent:
digresse cōcilio naues cōscenderūt: Ibi Themistocle pergente
ad nauē suscitatur Mnesiphilus vir Atheniēsē quidnā ab ipsis
decretū esset: & cū ab eo audisset decretū esse vt ad Isthmum

Quid si
Aglauræ eēt
legendū.
Cecropis fi-
lia.

Athenarum
arx incensa.
Erechtheis
templum.

Olea in arce.

proficiscerentur & ante Peloponesum dimicarent: Si isti (inquit) a Salamine proficiscatur: iam tu pro nulla amplius patria dimicabis. Ad suam enim quisque patriam remeabit: ut nec Eurybiades nec alius hominum quisquam cohibere possit: quo minus copiam dilabantur: Graeciaque peribit consilium inopia. Quare si quid comminisci potest perge: & quod decretum est conare irritum reddere: Et Eurybiadem a lentetia reuocare ut hic persistet. Themistocles cum haec admonita sibi ad modum probaretur nullo reddito responso ad Eurybiades nauem prexit. Vbi hominem conuenit: ait velle se de negotio communi cum eo colloqui. Hinc ille in nauem ingressum iubet loqui quae vellet. Cui Themistocles adsidens quae cumque a Mnesiphilo adceperat tanquam a semetipso refert: & alia adiicit multa donec Eurybiadem a sententia reuocauit: persuasitque ut e nauis proderet: & duces ad consilium contraheret: si posteaque congregati sunt priusquam ad eos Eurybiades referret id: cuius gratia ipsos coegerat. Themistocles multis agebat verbis prout magnopere expeditabat. Quae interfectus Corinthiorum dux Adimantus Ocyti: Themistocles (inquit) in certaminibus ii qui ante alios existunt Colaphis ceduntur. Eum refellens Themistocles: Atqui (inquit) reliqui non coronantur commiter Corinthio cum respondisset ad Eurybiadem conuersus: nihil eorum dicebat quae dixerat prius: Illos posteaquam a Salamine profecti fuissent dilapsuros. Praesentibus enim sociis non putabat sibi decorum quempiam adcurare: sed aliunde oratione sumpta in te nunc (inquit) situm est seruare Graeciam si mihi adcedens nauale hic praedium facias: & non horum quibusdam cerdens classem ad Isthmum abducas: utrumque cum audieris inter se comparato. Si ante Isthmum consilium in patenti pelago dimicabis: vbi nobis minimum expediat naues habebimus & grauiore & numero in feriores: Ex quo etiam si in aliis feliciter nobiscum agant: tamen amittent Salaminem & Megaram & Aeginam. Nam illos vna conabitur suus pedester exercitus. Atque ita tu eos in Peloponesum ages: omnemque Graeciam in discrimen adduces. Sin autem id feceris quod suadeo, haec in eo reperies comoda: primum si in arcto confixerimus nos paucae naues cum multis profecto si equa belli continget. multo superiores erimus: quoniam in arcto opugnare pro nobis est: in spacio pro illis. propterea Salamis seruam vbi nostri nunc liberi collocati sunt & uxores. Est & alia hic causa propter quam ite debes precipue hic manere: quod pro Peloponeso & Isthmo pugnabis: quo caue si sapias ne istos ducas. Si id quod spero continget ut classe vincamus: Barbari neque ad Isthmum nobis aderunt: neque versus longius ab Attica

Mnesiphili
oro ad Themistoclem.

Adimantus.
Adimanti
dictum.
Themistocli
dictum.
Themistoclis
consilium.

Salamis
Atheniensium
profugium.

procedet: sed nullo ordine abibit. Vnde nobis lucrifaciemus quae seruauerimus Megaram Aeginamque atque Salaminem. Apud quam credibile est nos hostibus fore superiores. Credibilia enim suaudentibus hostibus fere prospere cedit. Secus facientibus ne decus quidem vult adesse: & humanae sententiae indulgere. Haec dicente Themistoclem rursus interpellans Adimantus iubebat silere eum cui patria non esset: quoniam etiam Eurybiadem non sinere virum extorret sententiam dicere: & ita demum id sinere cum urbem Themistocles habuisset videlicet exprobrans quod Athenae captae essent: tenereturque ab hoste. Tunc Themistocles & ille Corinthius multa ingerens probra ratione ostendit sibi esse & solum & urbem multo maiorem quam illis. Vnde naues ferme ducentae essent armatae: quas nulli graecorum inuadentes possent propellere. Hinc cum ratione significasset ad Eurybiadem transiens maiori cum acrimonia loquebatur ingens. Tu vero si hic manes: vir eris egregius: Sin minus graeciae euerfor. Totum enim belli momentum nobis naues sustinet. Sed mihi crede nisi hoc feceris nos sicuti sumus vbi domestici: nos recepimus in Sirin quae in Italia praefectos: quod olim iam nostra est: quaeque ut oracula autem a nobis commodi oportet Vos autem talibus sociis destitui meorum verborum reminiscimini. Haec dicente Themistocle Eurybiades edocebat & ob id edocebat (ut mihi videtur) quod maxime formidabat ne si ad Isthmum classem reduxisset: ab Atheniensibus desereretur quibus deserentibus iam reliqui non essent in pugnando hostibus pares. ita sententiam eam probauit. ut illic permanentes pugna nauali decernerent. Quod vbi Eurybiadi placuit: ii qui altercationibus velitati fuerant circa Salaminem cum illic sese adpararent tanquam praedium nauale facturi diues illuxit: & simul oriente sole extitit terremotus & maris: propter quod visum est faciendum ut aecidas in auxilium inuocarent. Id vbi fecerunt: & omnibus qui illinc e Salamine sunt diuisa vota fecerunt: Aiacem Telamonis filium inuocauerunt: nauemque ad Aeacum & ad alios Aeacidas inuocandos Aeginam miserunt. Narrabat autem Dico Theocidis vir Atheniensis atque idem exul & apud Medos factus illustri pro id tempore quo Attica regio Atheniensibus desolata a pedestri Xerxis exercitu vastata se forte fuisse vna cum Demarato Lacedaemonio apud Caput Thracium: vidissetque puluerem triginta ferme milium virorum capere ab Eleusine: & cum demiraretur quorum nam hominum esset ille puluis statim se audisse vocem: quae vox ipsi videret Iacchum Mysticum: & Demaratum ut quae esset sacrorum quae fieret in Eleusine ignarus interrogasse quidnam esset quod ita sonaret: seque dixisse

Credibilia
suadenti pro-
spere cedit.
Themisto-
cles extorris-
dictus.

Siris:

Aiax Tela-
monius.
Dico.

Thracius ca-
pus.

Iacchus My-
sticus.

Demarate non aberit quin grandis aliqua clades contingat regis copiis. Hoc autē palam est: cū Attica sit desolata numen ab Eleusine resonans venire auxilio Atheniensibus ac sociis. Quā si in Pelopōnesum incumbat: periculum regi erit eiusq; copiis quæ sunt in continente. Sin ad classē quæ ad Salaminē est cōuertetur periculum: adibit rex ne nauticum amittat exercitum. Hæc solēnia Athenienses quotannis celebrant ceteri atq; Proserpinæ: & his sacris quicumq; vult & Atheniensium & aliorum Græcorum inicitur. & vox quā audis est in hoc festo Bacchæcium. Et ad hæc dixisse Demaratum file: neue alteri cuiq; hoc verbum dixeris. Quod si ad regem referatur capite plectaris: vt nec ego te nec alius quispiā hominū queat eripere. Quamobrē tene silētium de hac expeditione: diis curæ erit. Hoc Demaratu admonuisse aiebat. Ex illo autē puluere ac voce factā esse nubē eāq; in sublime elatā Salaminē versus ad Græcorum exercitum fuisse delatam. Ita se didicisse nauticas Xerxis copias esse perituras. Hæc dicens Theocydis filius referebat. Demaratum atq; alios testes citans. Classiariæ autē Xerxis copiarū vbi conspecta Strage Laconicorum ex Trachinia in Histiam traiecit: triduum illic moratæ per Euripū nauigabant. Totidēq; diebus ad Phalerum presto fueret. Nec. n. minori vt mihi videt numero vel pedestres copiarū vel nauticæ Athenas promotæ sunt q̄ ad Sepiadē atq; Thermopylas. Nā in supplementum eorū qui aut tēpestate ad Thermopylas aut in naualibus Artemisium pliiis interierūt eos substituā qui nōdū regem adsecuti fuerant Melienses: Dorientes: Locros: Bœotios: qui cum omni copia aduenerunt exceptis Thespiensibus & Plataensibus: necnon Carystios: Andrios: Tēios: ac ceteros omnes insulanos p̄ter quinq; ciuitates quorum nominū superius habui mentionem nā quo magis penetrabat in Græciā Perses: eo plures eum nationes sequebant. Qui oēs exceptis Pariis postq̄ Athenas venere: & ad Phalerū (Pariis autē in Tythno relictis quobellum caderet spectabant) Ibi Xerxes ipse ad classē descendit animo cœtum classiariorū faciendi: & eorum audiendi sentētias. Eo profectus vbi p̄fedit adfidentibus qui aditu eius aderam suæ quoq; gētis tyrānis ac nauū præfectus vt cuiq; rex honorem dederat: quorū primus erat Sidonius rex tum Tirius: deinceps alii gradatim: misit ad eos Mardoniu tentandi gratia sciscitatum singulos plii nauale faceret nec ne. Posteaq; Mardonius a Sidonio exorsus singulos circuiens interrogauit: ceteri quidem eādem dixerē

Pariis belli
fortunam
spectantes.

sententiam lubentes fieri plium. Artemisia vero hæc (inquit) Mardon quæ dico regi referas me neq; in præliis ad Eubœā gestis ignauissima extitisse: neq; minima cōtuliss: i te domine. Ideo cum talis sit æquū esse ea quæ in re in tuā maxime esse sentio demonstrare. itaq; hoc tibi suadeo: vt manibus parcas. nec prælium nauale facias cum iis viris: qui tanto sunt tuis in mari pstantiores: quāto foeminis viri. Quid enim necesse habes omnino venire in discrimē pugnae naualis? Nōne Athenas habes: quorū gratia expeditionē sumpsisti? nōne reliquam Græciam? Nemo tibi obstitit qui tibi obstebant ita summoti sunt vt eos decebat. Quo autem ego recasuras hostium res arbitror: id exponam. Si nō instabis pugnae nauali cōmittendæ: sed classē perges hic cōtinere ad terram: ac tendere ipse in Pelopōnesum tunc tibi domine succedent ea quorum gratia venisti. Neq; n. diu tibi resistere Græci possunt: sed dilabentur. & abs te ad suas quisq; vrbes defugient. Quoniā neq; comatus est eis in hac insula (vt ego audio) neq; esse credibile est: neq; si tu in Pelopōnesum pedestres copias duces hic eos perituros qui illic huc aduenerūt neq; de pugna p̄ Atheniensibus faciendā curaturus. Quod si pugna nauale gerere adproperabis: vereor ne copiarū nauticæ male re gesta pedestribus sint exitio. Præterea hoc etiā rex in animū dimitte vsu venire vt Bonis quidem hominibus mali serui sint: malis autem boni. Ideoq; tibi (qui virorū es optimus) serui sunt mali: qui numero sociorū cēsentur Aegyptii: Cyprii: Cilices: Pamphili: e quibus nulla vtilitas est. Hæc loquēte Artemisia quicūq; ei benevolebant noxiā illi rebantur suā orationem tāq; aliud mali passiuræ ab rege quem vetaret pugnam facere naualem. At si quidē male consultum volebant: Inuidebantq; vt pote cui inter primos sociorum omnium bonos haberetur: gaudebant eius (quā dixerat) sententiam tāq; perituræ. Xerxes postq̄ ad eum sunt relatae sententiæ: magnopere delectatus Artemisæ sententiæ: cum iam antea officiosam esse sensisset: tunc multo impensius collaudauit. Nihilominus vt plurius stareti: iussit ratus ad Eubœā suos sponte male pugnasse: q; videlicet ipse abfuisse. Itaq; cōstituit spectaculo pugnae naualis interesse. Classiarii vbi nūciatum est illinc esse solendum classē: Salaminē versus ducūt: & p̄ ortū iaciē sunt digesti. Sed cū eos dies defecisset: quo minus præliū cōmitterent (nox. n. interuenit) in posterū diē sese instruebant: cū interim Græcos metus formidoq; cepit cū aliis: tū vero Pelopōneses: q; ipsi

Artemisæ
consultum.

Bonis hominibus
serui sunt
Interdū mali
& eductio.

Cleobrotus.

Peloponnesi
gētes septē.
Arcades.
Cynurii.
Achaia.
Dorienses.
Aetoli.
Dryopes.
Helis.
Hermiona
vrbs.
Asina vrbs.
Cardamyla.
Orneata.
Periœci.

desidentes in Salaminē pro Atheniensium terra essent certaturi: qui si superarentur in insula deprehensi forent obsidēdi sua terra sine p̄sidio relicta. Per eadē noctē pedester exercit⁹ Barbarorum cōtendebat in Pelopōnesum: quō cūcta quæ poterant excogitata erant ne Barbari per cōtinentē ingrederentur. Nam ubi Leonidā cū suis apud Thermopylas occubuisse adcepere Peloponneses celerrime ex vr̄ibus cōcursu facto Isthmū insederunt duce Cleobroto Anaxāridæ filio Leonidæ frater. Ibi cōfidentes primū viā Scironidē obstruxerunt: deinde cōsilio initio Isthmū muro inædificabant: opusq; perficiebāt. Quippe ne mine (cū tot milia virorū essent) cessante. Nā & lapides & lateres & ligna & cistas fabulo plenas adferebāt nullo tēporis momento opus intermittētes neq; diurno neq; nocturno qui e gr̄ecis ad Isthmū auxilio cū oī copia venerūt: Hi fuerūt Lacedæmonii & Arcades & Helei & Corinthii & Sicyonii & Epidaurii & Philiassii Troezenii & Hermionēses. Hi fuerūt q; auxilio venerūt metuētes periclitātī Græciæ: cæteris enī Pelopōnesibus id nihil admodū curæ erat: & Olympia iā & Carniā p̄terierant. incolūt at Peloponnesum gentes septē: quarū duæ indigenæ eundē quē habitauerunt olim iocū nunc habitant: Arcades & Cynurii: vna Achaica quæ nūq; illa quidē e Pelopōneso excessit: sed pristino loco egressa alienū incolit. Reliquæ quatuor e septē aduētitiæ sunt Dorienses Aetoli: Dryopes: Lemni. Doriensium multæ sūt & insignes ciuitates: Aetolorū sola Helis: Dryopū Hermiona & Asina: quæ ante Cardamylā Laconicā sita est. Leniorū omnes paroreitani: Cynurii cū sint indigenæ soli putātur Iones eē sed effecti sunt Dores ipsa die sub imperio Argiorū impositi cū eēt Orneata & Periœci. Harū igitur septē gentiū ceteræ preter eas (quas recensui) e medio cesserūt: & si ingenue loq; fas est in medio sedentes cū Medis sentiebant. Apud Isthmū quidē in tali labore isti occupati erant utpote p̄ omni iā cursū q; nulla spes e classe effulgeret currentes. Quæ audientes illi qui in Salaminē erant: formidine afficiebātur nō tā pro seipsis: q; pro Pelopōneso solliciti. A deo ut alius aliū adiens ac summissa voce admiraretur in Eurybiadē eōslibi inopiā. Tandē res erupit in mediū consiliumq; contractum est: & multa de hoc ipso dicebantur ab his quidem oportere in Peloponnesum nauigare: & pro illa adire periculum non autem pro regione captiua manentes pugna nauali decernere. Ab Atheniensibus vero & Aeginetis & Megarensibus fatius esse illinc manētes dimicare. Ibi Themis

ſtoles postq; sententia Peloponnesum euicit: clanculū e concilio egressus misit ad classem Medorum nauigium cum quodam iulso dicere quæ oporteret: cui nomen erat Sicino contubernali suo: atque eodem Pædagogo liberorum suorum: quem post has res gestas ipse Thespiansem fecit. Vbi Thespianes in ciuitatem sunt recepti atq; locupletem. Is tunc nauigio ad duces Barbarorum profectus: hæc inquit dux Atheniensium q; partibus regis fauet: præoptatq; res vestras q; Græcorum esse iuperiores mitit me clam aliis Græcis indicatum vobis illos metu perculos fugam facere velle: & nunc offerri vobis occasione exequēdi rē oīum præclarissimā: nisi p̄ negligētiam eos dilabi sinatis. Nā neq; inter se cōsentiūt: neq; vobis amplius obsident: quos cernitis inter se dimicātes eos quivobiscū: & eos q; contra vos sentiunt. Hac re Sicinus indicata ab illis abscessit. Cui fidem habentes Barbari tum in insulam paruam nomine Psyttaleam: quæ inter Salaminem & continentem sita est multos Persarum traiciūt: tum mediam circa noctem cornu quod ad vesperam spectabat: producunt Salaminem versus eam circumcūti. Producunt item qui circa Cœon & Cynosuram instructi erant occupantes omne fretum Munychia tenus. Ideo autē & naues producebant ne qua Græcis liceret effugere: sed circumuenti vicem redderent præliorum ad Artemisium gestorum: & insulam Psyttaleam traiciebant aliquot Persas: ut commisso nauali certamine cum plurimum & virorum & naufragiorū eo efferretur (erat enim insula in traiectu pugnae sita) si Persæ suos seruarent alienos interimerent. Hoc ne hostis sentiret clanculum egere nulla noctis parte concessa somno. In has ego res intuens non habeo aduersari oraculis tanquā non veris volens euidenter loquentia conari refellere. Auricomæ postquam Dianæ littora iungent: Nauales pontes cum lictoribus Cynosuræ: Sæpe stolidi fortes q; Athenas Marte subegit Compescet iuuenem meritissima pœna superbium: Instinctum furtis sibi cædere cuncta putantem. Nam miscbitur æs æri Mars sanguine pontum Inficiet: grauis tunc libera tempora reddet Saturno genitus simul & victoria pollens. Cum ita euidenter in his a Bacchide dicatur: Profecto neq; ipse de fide oraculis deroganda ausim: dicere neq; ab aliis dici sustineā. inter duces q; in Salamine erant ingens cōflat⁹ est tumult⁹.

Sicinus p̄da
gogus.Psyttalea in
sula.Cœos.
Cynosura.
Non Numi-
chia sed Mu-
nychia lege-
dum est.

Aristides iu-
stissimus.

Aristidis
dictum.

Aristidis &
Themistoclis
colloquiū.

Plutarch⁹ di-
cit Aristidem
Aditis mille
periculis & p
hostiū classē
ex Aegina tra-
iiciēs id The-
mistocli signi-
ficasse.

Panetius.
Tenii.

non dum scientes a Barbarorum nauibus se circūueniri. Vbi au-
tem orto sole inspexerunt hostē instructum censuerunt: ibidem
sibi manēdum. Quibus congregatis adplicuit ex Aegina Ari-
stides Lyfimachus Atheniensis quidem sed in exilium a populo
eiect⁹ q̄ ego (vt eius mores adcepi) virū optimū Athenis atq;
iustissimū censui. Hic vir concilio adstēs: Themistoclem euo-
cauit nō amicum sibi sed in primis inimicum. Verum prae ma-
gnitudine presentium malorū oblitus simultatum euocauit ho-
minem colloquendi gratia prae senserat enim Peloponneses
maturare ad Isthmū classe nē reducere. Qui cum prodisset The-
mistocles ad eum inquit. Nos & alio tempore & hoc ipso con-
tēdere debemus inter nos hac de re vter nostrum de patria p̄-
clarius mereatur. Te vero certiorē facio peraeque esse Pelopō-
nensibus multa verba facere ac pauca de abducendis hinc na-
uibus. Ego tibi (q̄d ipsemet vidi refero) nunc ne si velint qui-
dē Corinthios atq; ipsum Eurybiadē enauigare posse quoniā
circundati ab hostibus vndiq; sumus. Quare ingressus ad eos
hoc indicato. Cui respōdens Themistocles: locūda sane (ingit)
iubes bonū adferēs nunciū. Nam q̄d ego praecabar vt fieret: id
ipse tu conspicatus fieri venisti nūciatū. Vt. n. scias quae sunt a
Medis propter me sunt: quoniā opus factus fuit vt Graeci qui
nolebant sua sponte ad pugnā descendere descenderūt inuiti.
Tu vero quādoquidē iocunda nūciatū venisti: per te ipsum nū-
ciato. quae si ego retulero: videbor rem commentitiā dicere nec
ipsis persuadebo tāq̄ non hoc agentibus Barbaris. itaq; tute in-
gressus vt rex habet ipse referas. Quod vbi feceris si tibi fidē
habebunt: optime habet. sin minus perinde nobis erit. Neq; n.
si vndiq; circundati sumus vt tu ais amplius isti diffugiēt. Ari-
stides cōcilium introgressus eadem retulit dicens se ex Aegina
venisse: & aegre elapsū q̄ latuerit stationem hostium omnem
enim classē Graecorum a Xerxis classe circūuenta. Ideoque
hortari se vt ad defensionem sui illi sese prepararēt. Haec locu-
tus Aristides retro abiit. Rursus inter duces altercatio orta ple-
risq; eorū fidem nūcio nō habentibus: quibus nō credentibus
aduenit triremes transfuga virorū Teniorū cui perat Panetius
Sofimenis q̄ oēm veritatē adtulit. Cuius facti nomine Tenii in
tripode q̄ Delphis dedicatus est: inter eos q̄ Barbarū debella-
runt scripti fuere. Ex hac nauī q̄ ad Salaminē & altera q̄ ad Ar-
temisiā trāsfugit expleta est Graecorū classis trecētorū & octo-
ginta nauū. Duē nāq; prius ad explēdū nūerū defuerāt naues.

Græci vbi eis verba Teniorū fecerūt fidē. sese adparauerūt tā-
quam dimicaturi. Et sub diluculum cū propugnatorū cœtū fe-
cissent: Themistocles ex oibus q̄ expedirent praecipiebat: cuius
orationis summa erat meliorū cū peioribus cōparatus vt melio-
ra eligerent. Vbi perorauit. iussit illos ingredi naues. Quibus in-
gressis rediit ab Aegina triremis quae p̄fecta ad Aeacidas erat.
Moxq; oēs naues Graeci soluerunt. In quos mouentes cōtinuo
Barbari sunt inuecti. Ibi cæteri quidē Graeci cū inhiherent re-
mos cessimq; irent: Aminias Palleneus vir Atheniēsis euectus
nauī in hostilem incurrit: cui implicatus cū hereret: nec abstrahi
posset ita cæteri venientes auxilio cōserti sunt: Hunc in modū
aiunt Athenienses extitisse initiū pugnae Aeginetae vero nauī
(quae ad Aeacidas abierat) fecisse initiū. Quāq; etiā hoc refer-
tur simulacrū mulieris fuisse eis oblatū: & cū adparuisset ita il-
los exhortatū: vt omnis Graecorū exercitus exaudierit sed pri-
us his verbis cōuiciatū. O demoniū quousq; remos inhibebitis
Aduersus Athenienses instructi erāt Phoenices. Nā ii cornu te-
nebāt: q̄d ad Eleusinā Hesperūq; vergebat aduersus Lacedæ-
monios instructi erant Iones. Hic cornu tenebāt. q̄d ad aurorā
spectabat & Piræa: quorum pauci admonitu Themistoclis de
industria ignauiter agebant: pleriq; minime Enimvero cōplu-
rium Triarchorū nomina commemorare possem: qui Græcas
naues expugnauere. sed neminē nominabo: præter Theomesto-
rē Androdamantis: & Phylacō. Histiaei ambo Samios. Quorū
dūtaxat ideo mentionē facio: q̄ Theomestor ob hanc nauatā
operā a Persis Tyrannus Sami creatus. Phylacus inter bene de
rege meritos adscriptus est: & multo tractu soli donatus. Be-
nemeriti autē de rege Persica lingua Orosangæ vocātur: de his
quidē ita res habet. Multitudo autē regiarū nauū ad Salami-
nem expugnabatur partim Atheniensibus corrupta: partim ab
Aeginetis vtpote Græcis seruato ordine a loco certantibus
Barbaris & incōposite & incōsulte agentibus: Vt nō ab re fue-
rit talē eis rem cōtingere qualis cōtigat: q̄q; eo die fuerunt atq;
extiterant longe seipsis prestātiores: & q̄ ad Eubceā extiterant
pro se q̄sq; adnitētes: ac Xerxē reformidātes q̄ ab eo se singuli
conspici arbitrabātur: & de aliis quidē vel Barbarorū vel Græ-
corū singillatim quomō dimicauerint nō posū p̄ cōperto re-
ferre. Circa Artemisiā vero hoc regi gestū ex quo impēsius illa
regi cōmendata est. Nā posteaq; regiae res in multū tumultua-

Græcorū na-
ues. ccc. .lxxx

Aminias

Pugnae initiū
ad Salaminē.

Theomestor.
Phylacus.

Benemeriti
de rege apud
Persas Oro-
sangæ vocāt

Hæc Artemisia deuenient: hoc interim tempore Artemisia cum nauem suam Paulus Attica insequeretur nullum habens effugium quia ante ipsam nauem Orosius in. 2. ues amicorum sua uero proxima hosti erat hoc sibi putauit faciem cap. 10. Artemidam: quod & fecisse profuit. Nam ut fugiebat Atticam nauem in nauem midoram uocauit. Damafithymus sociam quæ erat uirorum Calyndensium impegit quæ rex Calyndensium. Damafithymus uehebatur. Cum quo & si huic iam inde dum essent in Hellesponto contentio intercessit: tamen incertum an consulto id fecerit: an fortuito nauis Calyndensium oblata fuerit: eam Artemisia ubi incurrit pariter demersit prospero casu uisa: & duplex hinc sibi bonum adeptam. Nam Triarchus Atticæ nauis eam conspicatus incurrisse Barbarorum uirorum nauem existimans: hanc autem Græcæ esse nauem ante Barbaris profugisse: & a Græcis pugnare: ab hac ad alias se conuertit. Ita ex hoc facto contigit Artemisiam tum ut pestem euitaret: tum ut e malo opere precipue se probatam apud Xerxem redderet. Siquidem fertur cum rex spectans animaduertisset hanc nauem alteri incurrisse quædam eorum qui aderant dixisse. Cernis Artemisiam domine ut bene præliasti: utque nauem hostilem depressit & regem interrogasse. Nunquid uere id opus Artemisiam esset: & illos qui plane noscent in signe nauis Artemisianæ: ita rem habere adfirmasse: ratos eam nauem quæ corrupta esset hostilem fuisse. Nam præter cætera quæ mulieri ut dictum prospere cesserunt: hoc quoque adcessit: quod nauis Calyndensium nemo seruatus est qui existeret accusator. Vnde Xerxes ferunt ad ea quæ narrabantur dixisse. Viri quidem extiterunt mihi foeminae: foeminae autem uiri. Hæc aiunt dixisse Xerxem. In eo prælio cum alii multi & illustres uiri tam Persarum Medorumque aliorum sociorum occubuere. Tum uero dux Ariamignes Darius filius: Xerxisque frater e Græcis pauci. Quippe qui gnari natandi cum suæ nauis corruptæ essent: nec pugna perissent ad Salaminem enatabant: cuius rei quia imperiti erant Barbarorum plerique in mari periere. Posteaque eorum primæ nauis in fugam uersæ sunt tum uero plurimæ corrupebant. Nam quæ in posterioribus locatæ erant: dum earum propugnatores conantur perire: ut & ipsi aliquam operam regi nauarunt: uindicque in suorum nauis incidebant. Quo in tumultu etiam hoc actum est: ut quidam Phœnices quoque nauis corruptæ fuerant regem aduertes insimulauerint Iones tam proditores: quod propter eos amissæ nauis essent. Vnde id corrigi non ut Ionum duces interficerentur. sed ut in Phœnices qui illos insimulabant: eam acciperent mercedem. Etenim illic adhuc ea loquentibus Samothracia nauis Atticæ impacta eam demersit: & in hæc

Xerxis dictum.
Viri extiterunt
foeminae.
Foeminae autem
uiri.
Quid si ut in
græco exem
plari Ariamig
nes legeret.

Aeginetica impulsam depressit. Verum Samothracæ ut qui iaculatores essent Epibatas nauis quæ suam depresserat iaculorum ictibus extulerunt: eorumque contesa nauis potiti sunt. Quod factum Iones liberauit. Nam Xerxes ubi id egregium facinus Ionum aspectu: conuersus ad Phœnices ut erat supra modum moestus & omnes arguens: iussit eorum capita præcidi ne cum ipsi imbelles essent meliores criminarerentur. Quoties autem suorum quempiam aliud quod opus edentem cernebat de eo homine percontabatur sedens sub monte qui est e regione Salaminis nomine Aegaleo & scribere Triarchum illum a familia & urbe scripto adnotabat. Et cladi Phœnicum qui aderant additus est. Ariamnes uir Persa quoque amicus regis. Et isti quidem in Phœnices conuertebantur. Barbaris autem in fugam uersis & ad Phalarum elabentibus Aeginetæ in freto subsistentes operam memoratu dignam ediderunt. Nam Athenienses quidem in tumultuatione nauis sibi obstitentes fugientesque expugnabant. Aeginetæ uero eas elabebantur: quoties aliqua effugiebat. Athenienses eo ipso cursu in Aeginetas incidebant cum interim conflixerunt nauis duæ: una Themistoclis insequens aliam: altera Polycriti Crio geniti uiri Aeginetæ dum nauim Sidoniam inuadit illam uidelicet quæ speculationem in Sciatho Aegineticam cooperat: qua uehebatur Pytheas Ischeni: quæ Persæ seminecè plagis tum admiratione uirtutis seruatum in nauis habebat. Sidonia quæ huc circumferebat nauis una cum Persis est intercepta. Ut Pytheas ita sospes rediret in Aeginetam. Polycritus ubi inspexit Atticam nauem agnito signo nauis imperatoris in clamans Themistocle iocatus est exprobrans Aeginetus quod cum Medis sentirent. Hoc Polycritus sua nauis incurrens in Themistocle iaculatus est. Barbari quoque nauis supererant fuga se priuerunt in Phalarum pedestres ad copias. In hac pugna nauali e Græcis optime audierunt Aeginetæ. Secundo loco Athenienses: e uiris Polycritus Aegineta Atheniensesque Eumenes Anagyrasius & Aminias Palleneus: quod & Artemisiam est insecutus non prius desiturus quam aut illam cepisset: aut ipse captus esset. Si Artemisiam ea nauis ubi animaduertisset. Quippe Trierarchis Atheniensium præceptum erat ut eam caperent: propositumque præmium decem militum drachmarum ei qui uiam cepisset. Indigne. n. ferebat mulierem aduersus Athenas militare. At illa (ut antea dictum est) aufugit. fuerunt & alii quoque nauis incolu mes in Phalarum euaserunt. Adimantum Corinthiosque ducem Athenienses ferunt statim inter initia concursus nauium expauescunt

Aegaleo
mons.
Ariamnes.

Polycritus.

Pytheas.

Eumenes.
Aminias.
Artemisiam
odium.

Adimantus.

atq; perterritum sublatis velis fugæ se dedisse. Corinthiosque inspecta fuga nauis impetatoriae itidem abisse & cum fugiendo venissent ad templum Mineruæ Sciradis quæ est in Salamine Sciradis Mi-
 neruæ tēplū. occurrisse eis Celocē diuina cum pompa: quæ quifnā misissent: cum nō constaret scirentq; nemine suæ classis ad ipsos misisse eos ob id coniectasse rem diuinā esse: & illos in Celoce erāt vbi propiores fuerunt. ita locutos fuisse. Adimante tu quidē conuersis in fugam nauibus abscedere Græcorum proditor. At illi q̄tum votis conceperunt: victores hostium euadent: & cum his verbis fidē non haberet. Adimantus hæc iterum dixisse ipsos posse pro obsidibus ductos mortē obire: nisi constaret Græcos esse victores. ita cōuersa nauis Adimantū cū cæteris ad classem suorū re iā ab aliis nauata venisse. Hic de illis apud Atheniēses rumor extitit: quod ipsi Corinthii negant se inter primos pugnatōres extitisse: pro quibus testimoniū dicit reliqua Græcia.

Aristidis pu-
 gna. Aristides Lysimachi vir Atheniensis cuius pauloante (vt viri optimi) mētionem feci per eum tumultū qui circa Salaminem fiebat hoc regi gessit. Permultis eorum qui ad litus Salaminis locati erant sumptis genere Atheniensibus & in Psyttaleā insulam traductis omnes Persas qui in ea insula erant interemit. Defuncti nauali pugna Græci reductis in Salaminem nauibus potiti sunt naufragiis: quæ illic supererant parati ad aliā dimissionē q̄ sperarent regem iis & quæ sibi reliquæ erāt nauibus vsurum. Porro naufragioꝝ pleraq; ventus zephyrus ex Attica Coliadis ora
 moliens asportauit in oram nomine Coliadē: vt impletum sit oraculum dum de cæteris q̄ ad pugnā naualem pertinent faciēs mētionē: tū vero de naufragiis illuc euectis a Bacide & Museo multis annis antea predictū ac redditum Lysistrato Atheniēsi viro sortilego q̄ omnes Græcos latuerat. Horrebunt remis mulieres Coliadenses. Hoc futurum erat profecto rege. Cognita sua clade Xerxes veritus ne quis Ionū a Græcis subornatus aut sua sponte ad soluedos pontes in Hellepōtum nauigaret. Vnde ipse in Europa deprehensus salute periclitaretur de fugiendo cōsultabant. nolens tamē neq; a Græcis neq; a suis detegi: aggerē in Salamine tētabat educere nauesq; Phoenicū onerarias vt p̄ rate ac muro essent innectabat: & se tanq̄ aliā pugnā naualē facturū ad bellū instruebat. Quæ agentem videntes cæteri pro certo habebant eum manendī animo atq; bellādī illa adparare sed nihil eorum Mardonius.
 Mardoniu latebat vt probe gnarū ingenii illius Xerxes & hæc

fecit & simul in Persidē misit qui p̄sentē cladē nūciarent. his nūciis nihil perniciosius trāscurret in rebus humanis q̄ negociū hunc in modū est a Persis excogitatū. Quot ex diebus tota via cōstat totidē equos ac viros ferūt esse distinctos ad singulorū dierū iter faciēdum quos neq; vis niuiū neq; imber neq; æstus neq; nox distinet: quin p̄positū sibi cursum celerrime cōficiat. Quoꝝ cursoꝝ primus mādata tradit secūdo secūdus itē tertio: & ita deinceps illa mādata in aliū atq; aliū p̄trāsēūt quē admodū apud græcos fax q̄ Vulcano puices ferre cursoꝝ p̄euerāt. Hæc equoꝝ cursitationē Persæ Angareon adpellāt. Et primus quidē nūcius Susa platus Xerxē Athenis potitū eē tāta Persas (qui relictī erāt) voluptate adfecit: vt oēs vias Myrto cōstrauerint: & p̄ eas odores incenderint: & ipsi in sacrificiis ac gaudiis versarētur. Secūdus at ita eos cōsternauit. vt vniuersi vestes dilaniarēt: vociferationeq; & eiulati irrequieto vterētur culpā in Mardoniu refundētes nō tā de classe q̄ de ipso Xerxe solliciti. Idq; tā diu dū Xerxes illos ita adfectos reddēdo sedauit. Mardonius cū videret Xerxē magnā e pugna nauali iacturā fecisse suspicās agitare fugā ex Athenis p̄ seipso anxius erat tāq; pœnas daturus: q̄ regi psuasisset inferre Græciæ. bellū: putabatq; sibi cōducibilis esse piclitari: aut subigere Græciā aut magna opa adgressum honeste vita defungi: q̄ opinio eius de subigēda Græcia pp̄sior erat. Hoc cū secū agitasset: regē hac oratōe est adlocutus. Dñe noli mœrorē ob hanc rē gestā capere: aut p̄ ita magna hoc iactura ducere. Nō. n. certamen quo omnia nra cōstāt in lignis est sed in viris & eqs. Itaq; nemo tibi aut hoꝝ q̄ tibi vidētur oia cōfecisse egressus e nauibus conabitur obuīā se ferre aut ex hac cōtinēte. Vñ q̄ se obuios tulere pœnas dederet Qd̄ si tibi videf̄ faciēdū vt Pelopōnelū tētemus cōtinuo tētemus. Si videf̄ sup̄sedendū sup̄sedeamus licet: nec aio cōsternaris. Neq; n. vlla possunt rōne subterfugere græci. quo minus rationē dēt eoz; q̄ & nūc & antea perpetrarūt: tuicq; sunt serui. Et hoc qd̄ p̄cipue tibi agēdū puta. Qd̄ si tibi cōstitutū est vt ipse cū exercitu reuertaris. Aliud quoq; hēo ex hac re cōsiliū. Rex ne cōmittas tu vt Persæ Græcis ludibrio fiant. Nō. n. res Persarū adstrictæ sunt neq; tu vbinā viri fuerimus ignaui. dicere potes quales si Phoenices & Aegyptii & Cyprii cilices fuere: nihil ista ad Persas adinet culpa. Quare quoniā Persæ huius rei insontes sūt: iā mihi credito. Si tibi nō videbit̄ p̄manēdū: remea ipse ad solū natale cū pleraq; parte copiarū. Ego cū delectis de

Tabellionū
 cursus & mo
 res.

Fax Vulcani.
 Angareos.

Mardoniora
 tio ad Xerxē.

exercitu. xxx. Miryadibus militū debeo Græciā in tuā redige
 re seruitutē his auditis Xerxes vt ex malis gauisus ē: voluptatē
 q̄ cepit: & ad Mardoniu inq̄ se vbi ad cōsiliū retulisset respō
 furū vtrū eorū esset facturus: Et cū in cōsiliū vocasset delectos
 Persarū proceres: placuit ei Artemisiā quoq; ad cōsultandū ad
 cerri: quā solā constabat antea quæ faciendā essent intellexisse:
 Quæ vbi aduenit eā Xerxes summotis aliis Persarū cōsiliariis
 atq; satellitib; hūc in modū adlocutus ē. Iubet me Mardonius
 hic pmanere ad tētandā Peloponēseū: negās vllā culpā huius
 dāni esse penes Persas atq; pedestres copias: sed eis volentibus
 hoc tētari debere. Itaq; aut hoc me facere hortaf: aut sibi trade
 re triginta Miryades delectorū militū ad subigendā mihi græ
 ciam. Me vero ad patrias sedes cū reliquo exercitu reuerti. Tu
 igitur quæ de pugna nauali nō gerēda probe cōsuluisti. Vtrum
 mihi suades horum quod eligendo bene mihi cōsuluero. Hæc
 Xerxi cōsultanti respondens Artemisia arduū est inquit rex me
 dicentē tibi optima prosperū cōsiliū dare: tamē n e statu rerum
 præsentū mihi videtur esse faciendū vt tu ipse domū remees:
 Mardoniu vero hic relinquas cū iis (quos vult) si mō velit ille:
 atq; recipiat se ista facturū. Nā siue ea quæ ait: seuelle subegerit:
 & hæc ei ex animi sentētia succedat: tua res domine agitur: q̄
 id tui serui effecerint: Siue Mardonio cōtra opinionē suā con
 tingat: non magna sane calamitas erit saluo & te & rerū do
 mesticarū statu. Etenim si incolumis es & domus tua: profecto
 Græci sæpenumero pro seipsis multa certamina cursitabūt: at
 si quid cōtingat Mardonio cladis. Id nullius erit momēti græ
 ciq; vincēdo nō vicerint seruo tuo interēpto. Tu vero Athenis
 incēsisq; (cuius rei gratia expeditionē sumpisti) reuertaris. De
 lectatus eo cōsilio Xerxes quod idē ista suafisset: qd ipse habe
 ret in animo: q̄ppe q̄ (vt ego opinor) non remansisset: si vel cū
 cti atq; cuncte id ei suafissent adeo perterritus erat: Artemisiam
 laudatā dimisit ducētem secū liberos regios Ephesiū. Nā ali
 quot eum filii noti comitabātur: cū quibus ad eorū custodiam
 misit Hermotimū genere quidē Pedasensem: sed apud regem
 inter Eunuchos nulli scdm. incolūt autē Pedasenses super Ha
 licarnassum: apud quos hoc rei fertur cōtingere: vt quoties Am
 phictyēsis (qui circa eam urbē habitāt) aliquid aduersi cer
 tū intra tēpus est euenturum: tūc antistiti quæ illic Mineruæ est
 grandis herba nascatur: quæ res bis apud eos accidit. Ex his
 Pedasensibus Hermotimus erat cui maxima ex omnibus (quos

Xerxis orō
 ad Artemisiā

Artemisiæ
 consiliū.

Hermotimus
 Pedasenses.
 Amphictyen
 ses.

quidē ipsi nouimus) vltio cōtingit adceptæ iniuriæ. Siquidem
 eum captū ab Hostibus ac venalem mercatus est. Pæonius vir
 Chius ex hoc: impurissimo q̄stu quē factitabat vitā ducēs. Nam
 quos pueros forma peditos coemerat: eos castrabat: ductosq;
 aut Sardis aut Ephesiū magna pecunia venūdabat. Apud Bar
 baros enim p̄ciosiores Eunuchi sunt q̄q; nō sunt castrati in om
 ni genere: fidei gratia atq; vt alios p̄multos: ita hūc quoq; Pæo
 nius exercuit. vt qui ex hac re vitā toleraret. Sed nō vsquequa
 q; infœlix Hermotimus e Sardib; ad regem cū aliis muneribus
 deductus est. progressuq; tēporis ex omnibus Eunuchis maxi
 mo in honore apud regē Xerxē est habitus. Cū autē rex aduer
 sus Athenas moueret e Sardibus per id tēpus Hermotimus cu
 iusdam negocii gratia descendit in Agrū Mysium: qui a Chiis
 incolit: sed Atarnis vocitatur Ibi inuentū Pæoniū atq; agnitū
 adlocutus est & multis & cōmunibus verbis primū recēsē ei q̄
 per illū esset adsecutus bona. Deinde pollicēs q̄ gratiam illius
 meriti foret relatur: si homo cū suis domesticis illuc cōmigras
 set. Ea orōne libēter audita Pæonius cōtulit se illuc cū vxore &
 liberis. Quē posteaq; cū oi re familiari adeptus ē: Hermotimus
 his verbis adfatus ē o oium post hoies natos scelestissimū q̄ ex
 nefandissima negociatione q̄stu facis: qd aut ipse ego aut meorū
 quispiā vel tuorū cuipiā mali fecit: q̄ ex viro neutrum me red
 didisti: putabas fore vt q̄ tunc machinabaris: laterēt deos q̄ iu
 sta lege vtentes te infandorū opificē tradiderūt in manus me
 as: vt de pœna a me tibi irrogāda queri non possis hæc vbi ex
 probrauit homini filiis in cōspectū eius adductis q̄ quatuor es
 rant. coegit patrē illoꝝ genitalia recidere: qd cū coactus fecis
 set filii sui adacti sunt eius virilia abscondere. ita supplicium ab
 Hermotimo in Pæoniū rediit. Xerxes filioꝝ Ephesiū deducen
 dorū negocio artemisiæ demādato adcitū Mardonium iussit e
 copiis (quas liberet) eligere vt cōsentanea verbis facta exequi
 expiret. hæctē eo die ē actū. Noctu autē regis iussū p̄fecti clas
 sis e Phalero soluēte retro Hellepōtū versus abierūt. p se q̄q;
 adcelerātes ad custodiēdas rates quib; rex p̄trāsiret. Qui cū ad
 zosterē aduentaret: minuta qdā cōtinentis p̄tenta p̄monta
 ria Barbari suspicati nauigia eē p̄ diu illinc aufugerunt. Tēpora
 deinde edocti non nauigia eē sed p̄mōtoria in agmē sese rece
 perunt: Vt dies illuxit Græci cernentes ibidē pedestres copias
 hostium persfare rati classē quoꝝ circa Phalerum esse ac pu
 gnam naualem commitendā: se ad resistendū adparabant: sed

Aduerte ne
 sit legendum
 Panionius vt
 in græco exē
 plari & non
 Pæonius.
 Eunuchi in
 præcio sunt.

Atarnis ager

Pæonii talio

Ex viro red
 dere neutrū.
 Deorū vin
 dicta.

Xerxis fuga.

zosteres.

cognito illā vela fecisse: cōfestim insequēdam sibi censebant: itaq; eā insecuti Andro tenus cernere cū nequissent: ad Andrū profecti cōsultabant. Quibus Themistocles suadebāt vt insulas versus p̄fecti classem hostiū insequētes recta ad Hellepontum nauigarēt soluturi pōtes. huic contrariā Eurybiades oponebat sententiā q̄ dicerent fore vt si dissoluerent rates: maxima ob id calamitate adficerent Græciā. Persam n. depræhēsus in Orēcia manere cogeret: nō quietusq; q̄ sibi ociū quidē agenti nec vlla res posset procedere: nec vlli retro ostēderetur receptus & exercitus suus fame cōficeretur procedēti: nec vero & rebus gerendis operā danti oīa possent per Europam succedere: tū in vr̄ibus cū in nationibus q̄ vel captæ fuissent: vel antea sese dedissent: quinetiā rem frumentariam habiturum ex annuis semper fructibus Græcorū. Nunc autē videri illū vtpote victū nauali prælio non periturū in Europa: ideoq; permitte dū fugere dū in terrā suam fugiendo perueniat. De qua terra deinde certamen iam fieri iubebat: Huic sententiæ aliorū Pelopōnensiū duces adfensere. Themistocles pus aq; animaduertit se non posse plerisq; persuadere vt ad Hellepōtū nauigarēt: adiit Athenienses qui p̄cipue & indignabatur hostē effugere: animatiq; erant ad nauigandū in hellepontum etiā per seip̄os si cæteri recusassent. Eosq; ita est adlocutus. Et ipse multis iam huiusmodi casibus iterfui: & de multo pluribus audiui talia cōtigisse viros ad necessitatem redactos p̄lium instaurare: & superiorē q̄ adcepissent calamitatem emendasse. Itaq; nos quoniam inuenimus quo pacto & nosip̄os & Græciam tueremur: repulsa tanta hominū nube nō insequamur eos fugientes. Neq; n. nos istud efficim⁹: sed dii pariter & Heroes qui inuiderūt vnū esse virū & Asiæ regē & Europæ q̄ sit impiissimus atq; scelestus: qui sacra perinde atq; profana habens vtraq; incendit. Deorūq; simulacra subuertit: q̄ & mare cecidit flagellis: & compedes in illud deiecit. Sed bene nobiscū imprensens tēpus agit. Ideoq; nunc quidē vt & nostri ip̄os & nostrorū domesticorū curam geramus: & vt spaciū quis ad reficiendas ædes faciendā q̄ sementē habeat in Græcia maneamus barbaro prorsus eiecto. Cū autem ver adpetet tunc in Hellepōtū & in Ioniā nauigemus. Hæc dicebat Themistocles animo sibi apud Persam subsidiū cōparandi: vt si qd apud Atheniēses adiceret aduersi sibi haberet: quo se cōuerteret prout & contigit. Hæc dicenti Themistocli Athenienses cū tamen ab eo deciperent: adfensere

Themistocles.

si sunt. Nam cū antea prudens habitus fuisset postea vero prudēs ac bona consulens cōpertus esset: prorsus ad ei adfientiē dū p̄opti fuere. Ille vbi Atheniēses ipsius sententiā pbauere: misit e vestigio viros quosdā cū nauigio ad exponenda regi mandata iustos tacere & si in omne tormētū deuenirent quorū vnus erat Sicinnus eius cōtubernalis. Hi posteaq; ad Atticā peruenire: cę Sicinnus. æris apud nauigum remanentibus ipse ad regē ascendit: atq; ita eū adlocutus est. Themistocles Neolis filius dux quidē Atheniensis: sed inter omnes focius vir optimus ac sapientissimus misit me tibi denunciaturū gratia tibi inseruendi se retinuisse Græcos classem tuam insequendi cupidos: pōtesq; qui sunt in Helleponto soluendi. itaq; nunc magno cū silentio te illuc recipias. Hæc renunciata isti abiere. Græci posteaq; decreuerunt neq; persequendū sibi vltius Barbarorū classem neq; nauigandum in Hellepōtum ad soluendum traiectū: Andrum obfederunt animo illā delendū. Nam primi ex insulanis Andri pecunias poscenti Themistocli denegauerant: eiq; adleganti Athenienses illuc ire duobus magnis numinibus fretos Suadela & Necessitate: & ita sibi dandas vtiq; eē pecunias respōderant Suadela. Necessitas. Athenas p̄portione magnas esse atq; foelices & diis propiciis bene processisse. Nam se ad maximā soli tenuitatem redactos: Andriorūq; insulam totidē propicia numina nūq̄ derelinquere sed sp̄ incolere inopiā & impossibilitatē: quibus diis obnoxios Andrios pecuniā non daturos nunq̄. n. Andriorum in possibilitate validiorē fore Atheniensū potentiā. Hæc illi cū responduisset nec pecuniam dedissent obsidebātur. Themistocles vero (neq; n. vnq̄ adquirendo cessabat) ad cæteras insulas minacia verba mittens pecuniā flagitabat eisdem nūciis eisdēq; verbis Themistoclis habēde pecuniæ libido. vtens: quibus apud Andrios fuerat vsus: nisi pecuniā darent q̄ poscerentur exercitū se Græcorū illuc adducturū & eam insulā obsessam delecturū. Hæc dicendo ingentē pecuniæ vi coegit a Carystis atq; a Paris: qui audito tū Andrū obsideri q̄ cū Medis sensissent tū Themistoclem maximo in honore inter duces esse: hoc metu pecuniam misere. Aliarū autē insularū aliqua pecuniā dederint nec ne adfirmare nequeo. Reor tamen alias quoq; dedisse non has solū: Quāq; Carystus ne hac quidē re contigit effugere cladē vt Paris qui Themistocle pecunia delimito hostē deuitarunt: ita Themistocles ex Andro profectus clā cæteris ducibus exegit pecunias ab insulanis. At copiæ Xerxis illæ aliquot post pugnā dies immoratae mouerunt in Bœotias

eadem q̄ venerant via quippe Mardonio visum est simili regem
 p̄mittere intempesiūū propter anni tēpus belligerari simul in
 Thessalia satius esse hibernare & deinde ineūte vere tētare Pe-
 lopōnesum. is vbi in Thessaliā peruenit: ibi ante oia decē milia
 Persarū (q̄ imortales vocātur) elegit excepto eoz̄ duce Idarne
 q̄ negauit se regē esse relicturū. itē de aliis Persis Toracatos &
 .m. equites. ad hec Medoz̄ Sacarū: Indoz̄ peditatū eq̄tatūq̄
 has natōes sibi totas desumpsit: ex aliis at̄ sociis paucos: quoz̄
 dūtaxat aut specie animaduertebat: aut aliq̄ egregium facinus
 cognouerat: sed plurimos ex vna gēte Periarū delegit torqua-
 tos & armillatos. Secūdo loco Medos q̄ nō nūero Persis infe-
 riores erāt: sed robore. ita vt vniuersi triginta myriades vna cū
 eq̄tibus essent. Hoc interi tpe quo Mardonius hēt delectū co-
 piarū & Xerxes circa Thessaliā agit oraculū e Delphis ad Lace-
 dæmonios venit vt Xerxē p̄enas necis Leonidæ reposcerent:
 & qd̄ daretur ex eo reciperēt. Mittūt igitur q̄ citissime Spartiatē
 caduceatorē. is adhuc in Thessalia nactus exercitū vbi in cons-
 pectū Xerxis venit ita verba fecit. Rex Medoz̄ Lacedæmonū
 te & Heraclidæ (q̄ e Sparta sunt) p̄enas cædis reposcūt quoz̄
 regē ipsorū interemissi dū Græciā p̄tegit. Ad ea Xerxes Cas-
 chinōs tollit: ac diu r̄sū nō reddito hic ingt mōstrato Mardo-
 nio vt ei adistebat Mardonius p̄enas tales dabit quales illos
 decet Caduceator hoc r̄sū adcepto discessit Xerxes Mardo-
 nio i Thessalia relicto ipse ad Hellepōtū ire maturabat: intraq̄
 quinq̄ & quadraginta dies ad traiectū puenit nullā p̄pmodū
 partē copiarū ducēs: q̄ quoeūq̄ veniebant: & ad quoscūq̄ ho-
 mines eorū direptis fructibus vescebant. Vbi nihil fructū res-
 periebāt. ipsa herba vt e solo germinabat nōnulli delibatis cot-
 ticibus & strictis frondibus arborū tam a gressum q̄ mansueti-
 rum nihil omnino relinquentes hoc p̄fa me facere coacti. Quos
 deinde pestilentia excipiens ac dysenteria i. tormina inter viā
 extinguebant. Eorum non multos Xerxes ægrotos reliquit in-
 iungens ciuitatibus vt in q̄q̄ veniebat vt illos cursarent & pas-
 cerēt quosdam etiā Thessaliā & aliquot in Siri Pæoniā & in
 Macedonia: vbi sacrū Iouis currū quē in Græciā tendens reli-
 querat reuersus nō offendi. Eū Pæones Thracib⁹ eū dedissent
 tamē reposcenti Xerxi dixere vna cum equis inter pascendum
 fuisse abactū a Thracibus: qui superiora Strymonis circa fontes
 incolerent. Quo in loco rex Bisalteorum ac terræ Crestonicæ
 Thrax facinus eximiū fecit. Hic & se dūtaxat volētem negauit

Idarnes.

Fames in Xer-
xis copiarum
partem.Pestilentia
Xerxis copi-
as excipit.
Dysenteria
Siris.

Thrax.

Xerxi seruiturū: eoq̄ in edita mōtis Rhodope abiit: & filiis ve-
 tuit ne aduersus Græciam militarēt. Illi patre cōtēptui habito
 siue alioqui libidine belli inspiciendū militauerunt cum Xerxe qui
 postq̄ incolumes reuerterūt: omnibus pater (erant autē sex) ob
 eam cām oculos effodit. Et isti quidē hanc mercedem adcepe-
 runt. Persæ autē vbi citato itinere ad traiectum peruenere: Hel-
 lespōtū nauibus traiecere ad Abydū. Nō. n. intentas iam rates
 inuenere sed tēpestate dissolutas. ibi copiosiorē q̄ in itinere cō-
 meatū adepti nulla modestia sese reficiētes ac mutatis equis p̄
 multi interibant ex iis quidē exercitu superfuērāt. Cæteri cum
 Xerxe Sardis peruenere. Narratur autē & aliter hæc res. Xerxem
 posteaq̄ Athenis p̄fectus est ad oram super Strymonē illinc
 non amplius iter fecisse: sed exercitu Hydarni permisso: quē ad
 Hellepōntum deducerent ipsum naui Phoenissā conscendisse
 vt in Asiā se reciperet: & dum cursum tenet a Strymonia in-
 genti vento fuisse exceptum: & eo vehementius tempestate ve-
 xatum q̄ nauis referta vectoribus erat a deo quidē: vt super cō-
 tabulationes essent frequentes Persæ: qui cū Xerxe vehebātur:
 ibi metu percussū regē cum clamore interrogasse gubernato-
 rem num qua salus eis esset: & cū ille respōdisset. Here nulla ad-
 modum est: nisi horum vectorū aliqua abitio. Tunc Xerxem eo
 audito ita locutum. Viri Persæ nūc aliquis vestrum declaret se
 curā habere regis. in vobis. n. videtur sita esse salus mea. Hæc
 vbi dixit Xerxes illos eo adorato desiliisse in mare: atq̄ ita leua-
 ta naui Xerxē incolumē in Asiā peruenisse & vbi primū in ter-
 ram egressus est: hoc egisse gubernatorem q̄ regis quidē animā
 seruasset aurea corona donasse: q̄ autē multos Persarum perdi-
 disse decolasse. Hic alter modus q̄ narratur reuersionis Xerxis
 haud quāq̄ fidē apud me habet eū p̄pter alia tū p̄p obitū Per-
 sarū. Nā si id regi a gubernatore dictū est: tū ex infinitis rōibus
 vel ob hęc vnā cur repugnari non potest negari hoc regē fuisse
 facturū: quin potius Perses visus e tabulatis in vētrē nauis des-
 cedere vtiq̄ priores Persarū & rēges Phœnices nequaq̄ Persis
 numero pares in mare deiecturū. Sed eū (vt dictū est superius)
 itinere pedestri cū reliquo exercitu in Asiā reuertisse. Cuius rei
 id quoq̄ magno est testimonio: q̄ constat Xerxem cū rursus in
 Asiā reciperet se Abdera peruenisse: adhibuisseq̄ cōiuiō Ab-
 deritas & Acinace aureo eos ac triara auro intertexta donasse
 & vt ipsi opidani aiūt illū postq̄ ex Athenis retro fugit (q̄ apd̄
 me fide caret) illic primū zonā resoluisse a deo fuerat terror.

Thracis in
filios vltio.Xerxis nauis
ad fugam.Persarū multū
submersi.Duplex Xer-
xis reuersionis
modus.

Abdera vbi. correptus sunt autē sita Abdera ad Hellepontū. Vel potius ad Strymonē atq; ad litus ex quo nauū ille conscēdit se ferē. Græci posteaq; Andrū expugnare nequeunt: cōuersi in Caristū vasta to illorū agro redire Salaminē. Ibi ante omnia diis primitias se legerunt cū aliarū rerum. tū phoenissarū triremiū tres: quarū vna reponeretur apud Isthmū: q̄ ad meā vsq; memoriā extabat altera apud Simiū: tertia Aiaci illic apud Salaminē. Secūdo loco p̄dam inter se dispartire: ex quibus primitias Delphos miserere. Vnde statua effecta est lōgitudine cubitorū decē: truncam nauis partē manu sustinens eodē in loco stans: vbi Alexander Macedo Aureus missis Delphos primitias Græci publice deū percontati sunt Nunquid perfectas & adceptas primitias adcepisset. Quibus ille respondit habere se quidē a Græcis alijs rerum nō ab Aeginetis: sed reposcere donū optime nauatæ ad Salaminē operæ in pugna nauali. Id cū audissent Aeginetæ aureas stellas tris dedicauerunt: quæ super malū nauis æreum stant apud angulū proxime Cræsi craterē Post dispartitā prædā Græci ad Isthmū nauigauerunt daturi præcipuū præmium Græcorum meriti Timo qui in hoc bello præclarissime rē gessisset. Eo vbi peruentū est duces Græci in aram. Neptūni suā quisq; sententiam scriptā detulere quēnam ex omnibus primū: & quē secundum iudicaret in ea autē suū quisq; nomē inscripsit se illū (qui præstantissimus extitisset) existimans. Sed in secundis partibus Themistocli adiudicandis pleriq; congruerūt. Ita cū singuli in primo loco singulos calculos haberēt. In secundo Themistocles multo superior extitit & licet hanc rē Græci liuore quosdam superfederint iudicare in suā quisq; patriā reuerti: tamen Themistocles & habitus est & celebratus per vniuersam Græciam omnīū Græcorū longe prudentissimus. Ipse quia nō fuisset honore adfectus ab iis q; ad Salaminē dimicassent: vt honore adficeretur Lacedæmonē se contulit. Eum Lacedæmonii & splendide exceperunt: & magnifice honorauerunt: Et primas quidem partes rei bene gestæ Eurybiadæ: solere æ vero ac dexterioris Themistocli dederunt: vtriq; Oleaginā coronā donauerunt. Præterea hunc biga (quæ apud Spartā erat) præstantissimam: laudatūq; verbis amplissimis trecenti ex primoribus Spartiatarū qui equites vocantur discedentem ad Tegeaticos vsq; fines comitati sunt. Hunc solū ex omnibus (quos nominamus) hominibus Spartiatæ abeuntē deduxerunt. Eidem postq; ex Lacedæmon: Athenas venit: ibi Timodem⁹ vnus ex inimicis eius

Themistocles omnium prudentissimus.

Themistocles se Lacedæmonem contulit.

Eurybiades

Timodemus

alioqui non e claris viris liuore insaniens crimini dabat itionē in Spartam: dicēs illū Athenarū respectu nō sui ab Lacedæmonis honores adsecutū. Et cū nō faceret finē talia dicēdi inquit ei Themistocles. O homo ita res habet neq; ego si belbitanus fore: sic a Spartanis honorat⁹ fuisset: neq; tu et si Atheniēsis Atq; hæc hæc Artabazus Pharnacis vir inter Persas cū an tea illustris: tū ex rebus Plataensibus factus illustrior regē deducebat iis sexaginta milibus: q̄ sibi Mardonius delegerat: quē vbi traiectu tenus comitatus est & iā esse in Asia scitit regressus circa Pallenem agebat vt pote Mardonio p̄ Thessaliā Macedoniāq; hibernāte: nec alias copias obire cuiāte. nec e sua dignitate existimabat nō dissipere rebelles Potidæatas in quos casu incidisset. Etenim Potidæatæ postq; rex p̄terit & classis Persica a Salamine fugiens abiit e cōspectu a Barbaris defecerant. Mox alii quoq; q; Pallenē incolebat rebellatibus: tūc vero Artabazus Potidæā obsedit suspicatus etiam Olynthios ab rege defecturos: & ipsos obsedit. Fā aut vrbē tenebant Bottiçi qui e sinu Thermae fuerant a Macedonibus eiecti. Hos Artabazus postq; obsidione cepit in Paludē deductos trucidauit. Vrbēq; administrandā Critobulo Toronæo tradidit ac genere Chalcedensi. Ita Chalcidēs Olynthū optinuerunt: expugnata Olyntho Artabazus Potidææ obsidendæ impēsius incūbebat. Hoc faciēs cū Timoxeno Scionæo magistratu de faciēda p̄ditione trālegit incertū mihi quonā mō ab initio. Neq; n. tradit ad extremū ita actū est. Quoties exaratū libellū aut Timoxenus ad Artabazū: aut Artabazus ad Timoxenū mittere volebat eo sagittæ postremo innoluebat: adaptatisq; desup pennis ad locū de quo cōuenerat sagittā emittebat. Sed Timoxenus qui Potidæam prodebat: prodicionis cōpertus est. Nā Artabazus ad conuentū locum sagittam dirigens frustrante iactu humerū cuiusdam Potidæatæ percussit. Ad quē sauciū turba (vt ad solet in bello fieri) cū concurrisset subito reuulsa sagitta animaduertens libellū detulit ad magistratus. Aderat aut & cæterorū Pallenensium cōmilitium. perlecto libello magistratus & cognito prodicionis auctore nō tamē cēsuerūt Timoxenū esse plectēdū Scionææ ciuitatis grā: ne in posterū semp Scionæi p̄ditionibus hērent: atq; hūc qdē in modū Timoxenus p̄ditionis manifestus fuit: Artabazū vero tris iā mēses obsidēre ingens æstus maris excepit & is diuinitus. Vnde Barbari videntes locum festum lacunosum in Pallenem concesserunt. Quorum eum duce

Artabazus.

Potidæatæ.

Pallene.

Potidæa.

Bottiçi.

Thermae

sinus.

Critobulus.

Olynthus.

Timoxenus.

Artabazi

mors.

partes permeassent eluuiem tres aliæ supererant: quas vbi per-
trāsissent: oportebat intrare Pallenē. Sed eas tanta maris æstu-
atio inuasit: quæ nūq̄ extiterat vt indigenæ aiūt: cū ea frequēter
illuc accidit. Eorum qui nandi erant ignari interiere. Qui erant
gnari: eos Potidæaræ nauigijs adorti trucidauere. Huius æstus
ac re stagnationis & cladis Persarū ferūt Potidæaræ hinc cām
extitisse: q̄ isti e Persis qui sunt a mari oppressi in templū Nep-
tūni & eius simulacrū qd̄ sitū est in suburbanis impie gesserant.
Hanc fuisse causam illi vidētur vere dicere. Eos qui superauere
Artabazus in Thessaliā ad Mardoniu duxit. Et cū iis qui regē
reducerūt ita est actū Clastarius at̄ Xerxis exercitus qui super-
fuerat vbi a Salamine fugiens adigit Asiam rege cum aliis co-
piis e Chersoneso Abydū traducto hyemauit apud Cumam.

Cuma.

Idem primo statim vere Samū cōuenit: vbi nōnullę naues hye-
mauerant. Eius classis pleriq̄ Epibatæ erāt ex Peris & Medis
ducesq̄ supuenerāt Mardōtes Bagæi: & Artayntes Artachæi:
cuius patruelis Amitres ab eodē ascitus erat istorū collega. Hi
vt pote magnopere percussi nō audebāt occasum versus pdu-
cere ne vnusquidē: sed apud Samū subsidētes Ioniā a rebellā-
do phibeat trecentas naues cū iadibus habētes neq̄ expectā-
tes fore vt Græci in Ioniā irent: sed vt sua tutari cōtenti essent
ducta ex hoc cōiectura: q̄ ipsos e Salamine fugiētes nō fuissent
insecuti: sed libēter abcessissent. Atq̄ vt se victos mari ita lōge
superiorē terra Mardoniu futurum arbitrabant. Qui dum apud
Samū erāt. simul cōsultabant siquid mali possent facere hostib⁹
simul subauscultabant quonam res Mardonii spectarent. At
Græcos excitabat tum veris aduentus tū Mardonius in Thes-
salia agens. Et corū quidem exercitus pedestris nō dum coges-
Leutychedes batur: naues autē in Aeginā abierant numero centū ac decem
In græco exē pfecto atq̄ Nauarcho Leutychedi: qui fuit Menaris: qui fuit
plari nō Heli Helisei: qui fuit Hippocratide: qui fuit Leutychede: q̄ fuit Ana-
sei sed Gesilei xlei: qui fuit Archidemi: qui fuit Anaxandridæ: qui fuit Theo-
legitur. pōpi: qui fuit Nicandri: qui fuit Charilei: qui fuit Eunomi: qui
Post illā par- fuit Polydectis: qui fuit Brytanis: qui fuit Euryphontis: q̄ fuit
ticu'ā qui fuit Proclis: qui fuit Aristodemi: qui fuit Cleodæi: qui fuit Hylli: q̄
Nicandri re- fuit Hercules filius ex altera ab regia familia. Horum omnes qui
posui: q̄ fuit prius cōmemorati sunt pter duos post Leutychedē reges Spar-
Charilei: q̄ in tæ fuerunt. Atheniensiu aut̄ duce Xantippo Aripbronis filius.
latinis codi- Hac omni classe Aeginam profecta adueniunt eo nunciū Ionū:
cibus nō in- uidem qui nuper tierant ad orādos Lacedæmonios vt Ioniam
uenitur.

liberarent. quorum vnus fuit Herodotus Basilidis filius: septē
ab initio qui coniuratione inter se facta de trucidando Stratte
Chiorum tyranno postea conspiratione patefacta per vnū eorū
qui rē detulerat. Cæteri qui sex erāt e Chio subdixerūt. Spar-
tamq̄ contulerunt: & tunc Aeginā oraturi Græcos vt in Ioniā
nauigarent: ægræq̄ exoratos Delon vsq̄ perduxere. Nā vlteri-
ora omnia Græcis formidolosa erāt cū locorū ignaris tū plena
hostiū esse credētib⁹: & tātūdē abesse Samū: quātum Herculis
colūnas. Cōtigiq̄ id rei vt neq̄ Barbari supra Samū Hesperū
versus nauigare auderent metu perterriti: neq̄ Græci Chiorū
rogatu aurorā versus vltra Delon. Ita timor mediū eorū tuebat̄
Dū Græci nauigauere in Delū. Mardonius q̄ in Hybernīs apud
Thessaliā erat. inde mouēs misit ad oraculū quēdā genere Eu-
ropeū nomine Murē iubēs vt quātūcūq̄ sibi liceret peruaderet
ad oraculū cōsultandū: edocuitq̄ quid vellet ab oraculis scire.
Qd̄ at̄ fuerit: haud compertū habeo nō. n. memoratur. Opinor
nihil aliud q̄ de rebus p̄sentibus fuisse. Cōstat hūc Murē in Te-
lebadiā venisse: & mercede corrupto quodā indigena Tropho-
nū descēdisse: & ad Abas Phocēsiū & illinc ad oraculum quō
etiā prius Thebas adisse: Ibiq̄ tū Apollinē Ismentū cōsuluisse
q̄ illic quēadmodū in Olympia fas est in tēplis sciscitari ora-
cula: tū quodam nō Thebano sed hospite pecunia corrupto in
delubro Amphiarai obdormisse. Ideo at̄ nemini Thebano licet
eo in loco vaticiniū esse. Qd̄ cū Amphiaras optionē eis dedis-
set vtrū malent vate vti se an auxiliatore: Thebani sibi auctorē
cū maluerūt. Ea propter ne fas est vlli Thebano illic obdormi-
scere. Tūc aut̄ maximū extitisse miraculū a Thebanis mihi nar-
ratur Murē Europeū peruestigatis omnibus oraculis ille etiam
ad Phanū Apollinis Ptoi. Vocatur aut̄ id Phanū ita: sed ipsoꝝ
Thebanorū est situm supra paludem Copaidē ante montē pro-
xime vrbē Acriphiam. Ad hoc templū postquā peruenit is qui
Mus adpellaretur: sceutos eum tris viros publice delectos ad
describenda ea quæ homini responderēt. Et statim antistitē
Barbara lingua vsūm: & qui eos subsequēbatur stupuisse audiē-
tes Barbarā linguā pro græca. Cūq̄ nescirent quid in præsentī
negocio agerent. Murē Europeū pugillares ab eis quos ferebāt
abstulisse: & in illis ea quæ dicerentur a propheta exarasse: eūq̄
vt dicebāt lingua Caria: & vbi illa scripsisset digressum in Thes-
saliā abiisse. Ea Mardonius intelligens quid dicerent nūcium
dehinc Athenas mittit Alexādrum Macedonem Amyntæ fi-

Strattes.

Europeus
cui cognō-
mēto muri.Ismentus
Apollo.

Amphiaras.

Mus vir.
Apollo
Ptous.

Alexander.

Gygea.
Bubares.
Alabanda.

Temenus.
Gauanes.
Aeropus.
Perdiccas.
Lebæa.
Regis vxor
coca.

lium: tū quia in eū propensi erant Persæ. Quippe cuius sororē Gygeā Amyntæ filiā in matrimonio habebat Bubares vir Per ses: ex qua genuit Amyntā in Asia aui materni ferentē nomen cui ab rege Phrygiæ data est incolēda vrbs Alabanda: rū quia audiebat hospitalē atq; munificū esse virū Mardonius mittendū duxit. Hac ꝑcipue ratione arbitratus se cōciliaturum sibi Athenienses populū & multū & strenuū esse audiēs: & gladiis Persicæ in mari adceptę ꝑcipu? auctor extitisset. Quib? sibi cō ciliatis spem cōcipiebat facile potiūdi maris prout etiā cōtigisset. Nā terrestrib? copiis lōge sibi superior esse videbat. Ita col ligebat suas res fore superiores rebus Græcorum. Cui fortassis oracula illa reddita suadebant vt Atheniensem sibi sociū asciret. His obtēperās Alexandrū hunc mittebat septimū a Perdicca: qui Macedonū Tyrannidē optinuit hūc in modū. Tres fratres a Temeno oriūdi Gauanes Aerop? Perdiccas ex agro i Illyricos profugerunt: & ex Illyris transgressi superiorē Macedoniam peruenerūt ad vrbs Lebæam. Vbi se ad mercenariā operam regi locauerunt vnus quidē equis. alter vero bobus: minus autē natu minutis pecoribus pascēdis. Erant autē priscorū hominū Tyrannides in re nūmaria exiles non solū populares facultates. Adeo ipsi regi sua vxor coquebat cibaria. Hæc cū ani maduertisset panē pueri Perdiccæ mercenarii dum coqueretur effici duplū q̄ erat. Idq; semper cōtingere: indicauit marito. Ille re audita ilico ingressus est vt ostentū cerneret quonā modo quid maius excreceret. Moxq; aditis mercenariis vt a sua domo discederent imperauit. Et cū isti dicerēt ita demū se abscedere iustū esse: vbi mercedē adcepissent. Tunc rex mercedē nominari audiens hūc (inquit) solē ostendens in deū contumeliosus dignam vobis mercedē reddo. Immeabat autē in ædes ꝑ fumarium sol. hoc audientes maiores natu Gauanes & Aerop? steterē adtoniti. At adulescens adcipimus rex quæ das prælocutus gladio. (Nā gladium gerebat) circūscriptis in pauimentoto domus Solē: circūscriptūq; cum ter in sinum suum hausisset: abiit cū cæteris. Quale autē esset id quod faciebat puer: & q̄ data cū illorū adsensu adcipiebat minimus natu renūciavit: quidam adfessorū regi. Hoc audito rex ira percitus equites ad eos interimendos mittit: est autē in ea regione amnis: cui tanquam liberatori immolāt posteri illorū qui ab Argo erant. Hic amnis posteaq; cum Temenidę transierant ita vehemens effectus est: vt ab equitibus transiri nequierit. Temenidę in aliam Macedo-

niæ plagam transgressi habitauerunt prope hortos qui ferebantur esse Midæ Gordio geniti. Quibus in hortis sua sponte nascuntur Rosæ sexagenū foliorum fragrantiori odore q̄ cæteræ: & in quibus (vt fertur a Macedonibus) Silenus fuit exceptus. Super eos situs est fons nomine Berbinus per hyemen inadcessu. Hinc egressi postq̄ eam plagam optinuerūt. Temenidæ cæterā Macedoniam subegerunt: Ab hoc Perdicca hunc in modum Alexander oriundus est. Amyntę filius fuit Alexander: Amyntas Alcetæ pater Alcetæ fuit Aeropus: Aeropi Philippus: Philippi Argeus huius Perdiccas qui parauit imperium. Ita Amyntæ fuit Alexander filius: qui vbi Athenas venit a Mardonio missus ita verba fecit. Viri Athenienses Mardonius hæc inquit. Nuncius mihi ab rege venit in hæc verba Atheniensibus iniurias (quas mihi intulerūt) omnes remitto. Nunc autē Mardonio ita facito. Suam eis regionem reddito: Præterea aliam pro suo arbitratu eligant: suaque libertate potiantur. Quinetiam eorum templa si mecum foedus inire volent: omnia quæ ego incendi restituito. Hic nuncius cum mihi adlatus sit necesse habeo ista exequi nisi ꝑ vos steterit. Ego vero hæc vobis dico dicenda: quid insanitis bellū regi inferentes: cui nec vnquā præstare: nec semper obstare poteritis. Nostis enim Xerxis & copias & facta auditis quoq; nunc de exercitu qui mecum est: quem si superaueritis atq; vicentis: nulla vobis si sapitis spes erit: cum alius multo maior exercitus sit adfuturus. Nolite igitur equiparando vos regi priuari solo vestro & pro vobis ipsis assidue discurrere: immo potius his molestiis vos explicare: cū adsit vobis pulcherrima explicandi facultas: q̄ ab rege ꝑnociati vt societatem belli nobiscū ineatis citra dolum & fraudē liberati eritis. Hæc me iussit Athenienses apud vos Mardonius dicere. Ego vero de mea in vos benevolentia nihil cōmemorabo. Neq; enim nūc primum eā cognouistis. Obsecro tamen vt Mardonio morē geratis: quos animaduerto nō semp validos fore ad gerēdū cū Xerxe bellū: quales si animaduereerē esse: nequaquam huc cū his mandatis venissem. Quippe regis vires supra hominū sunt & manus prælonga. Quod nisi propere assentiamini magna pollicētibus. Quippe ex æquo foedus facere volentibus timeo vestrā vicē: qui ex omnibus sociis & maxime in via habitatis: & soli semper præcipuā cladē adcipitis possidentes terrā inter diuersas acies positā. Itaq; inducite in hoc aiū qd magnope est & vestra dignitate cū rex magn? vobis Græcorū solis

Midæ horti.
Rosæ sexage
nū foliorum.
Silenus.
Berbinus fōs
a quibusdam
Berminus ad
pellatur.
Alexandri
genus.
Amyntas.
Alcetas.
Philippus.
Perdiccas.

Alexander ad
Athenienses.

Regis vires.

iniurias remittens cupiat effici amicus. Hæc Alexander. Quæ Athenas euntem ad inducendos in Barbari societatem Athenienses cum audissent Lacedæmonii id ne fieret vehemēter extimuerunt reminiscētes oraculorū fatale esse vt ipsi cū cæteris Dorienſibus e Peloponneſo eiicerētur a Medis pariter & Atheniſibus. Ideoq; sine mora mittendos illuc cenſuere legatos. Et sane contigit vt contioni adessent Lacedæmonii. Extraxerant enim Atheniēſes tēpus probe ſcientes fore vt Lacedæmonii audirent venientē a Barbaro nuncium ad societatem cōtrahendam. Quare de industria id fecere ad declarandā Lacedæmoniiſ ſententiā ſuam. Vbi dicendi finem fecit Alexander excipientes nuncii ſpartanorum ita locuti ſunt quæ Nos vero miſere Lacedæmonii oratū vos ne quid noui in Græciam agatis: neq; verba adferuntur a Barbaro admittatis: q; neq; iuſtu ſit vllo modo neq; decorum cum aliis Græcis tū præcipue vobis id q; multis de cauſis. Vos enim hoc bellū excitatiſ etiam nobis inuitis: & propter imperium veſtrū eſt decertatū: quod certamē nūc in vniuerſam Græciam emanauit: cuius totius vos præcipui auctores fuiſtiſ. & Græcis cauſa ſeruitutiſ ſe nullo pacto toleranda cū præſertim conſtet Athenienſes ſemper & iam inde a præſciſ tēporibus vindicaſſe permultos homines in libertatem: & triſtem quidē conditionē veſtram dolemus. quod iā bis pro uentu frugum fraudati eſtiſ: & iā domibus quæ dirutæ ſunt caſretis. Quo nomine Lacedæmonii vobis ac ceteri ſocii ſpōdent ſe vxores veſtras & omnia ad bellū iutilia proxime domesticos ſuos quoad bellū hoc ſteterit alituros. Neq; vero vos Alexander Macedo ſeducat cōmendans Mardonii orationē. Facit qd̄ ſibi faciendū eſt. Quippe qui Tyrannus Tyranno operā præſtat Sed nō idem veſtra facere intereſt: ſi recte ſapitiſ: qui ſitiſ nihil Barbaris eſſe neq; fidum neq; verum. Hæc cum nūcii dixiſſent Athenienſes Alexandro ita reſponderunt: Et ipſi cognitū habemus hoc vires Medorū etiam atq; etiam maiores eſſe q̄ noſ ſtras. Vt id nihil interſit exprobrare nobis. Ad tamen in tutāda libertate eatenus reſiſtemus quatenus valebimus. Vt autē ſocietatem cum Barbaro cōtrahamus: neq; tu perſuadere tentes: ne q; noſ ſi tu tentaueriſ perſuadebimur. Tu vero renuncia Mardonio Athenienſes dicere quoad ſol eodē itinere meabit: quo nūc meat: eoſq; ſe nunquam cum Xerxe ſocietatem inituros: ſed ſe protegendō propulſaturos eum fretos ope deorū atq; heroum quoq; ille nihil penſi habens: & tēpla & ſimulacra incendit. Tu

Tyrannus ty
rāno operam
preſtat.
Barbaris ni
hil fidū neq;
verum.

Athenienſes
ad Alexandrū

quoq; poſt hac cū iſtiſ modi oratione ne cōmittas vt Atheniſ videariſ: neue per ſpeciē emolumentorū infanda noſ facere ſua deas. Nolumus enim te ingrātū quippiā ab Athenienſib; pati: quibus & hoſpes & amicus eſ. Hæc Alexandro reſpōderūt. Nūc iſ autē Spartiatarū illa Lacedæmonioſ vereri ne foedus ineamus cū Barbaro: ſane humanū eſt neq; hoc verētes eoſ turpe eſt veniſſe: quibus mens Athenienſium explorata eſſet: quoniā neq; tantū auri vlq; gentiū eſt: neq; religio vlla ſpecie & bonitate præſtans: quā noſ adciipientes: vt cū Medis ſentiremus ad tradendā ſeruituti Græciam induceremur: quod ne faciamus & ſi velimus multa & magna noſ adhortantur: primū atq; idem maximum q; deorū ædes effigieſq; incenſæ pariter & obrutæ ſunt quas noſ in primis vltum ire necceſſe eſt potiuſ quā cū iſ foederari qui iſta fecerunt. Deinde quod ſumus Græci eiſdē & ſanguinis & lingue quoq; & fama & ſacrificia cōmunia ſunt & mores ad ſimileſ: eorū proditores fieri Athenienſes nō bene habere. Ex quo ſi antea neſciebatiſ nūc ita adciipatiſ dū vel vnius Athenienſiū ſupererit: nūquam noſ cōuenturos eſſe cū Xerxe. veſtrā autem erga noſ prouidentiam quod cōſulere nobis domo carentibus ita vt domesticos noſtros alere velitiſ gratā habemus. Et licet beneficiū veſtrum cumulātū ſit: noſ tamen ita ilud orabimus: vt nihil vobis moleſtiæ adferamus. Quod cū ita ſit: copias primo quoq; tēpore emittēdas curate. Nā vt noſ cōteſtamus non diu diſſeret Barbarus ingredi regionē noſtram: ſed ſimulatq; adceperit nunciū noſ nihil eorū eſſe facturos quæ orauit: aderit. Qui antequā adſit in Attica: tēpus ē noſ in Beotiam auxilio ire: Hoc ab Athenienſibus reddito reſponſo: Lacedæmonii Spartam reuenterunt.

¶ Herodoti Halicarnarſei hitoriarum Liber Nonus q; inſcribitur Calliope: Laurentio Vallenſe interprete.

Hoc ab Athenienſibus reddito reſponſo Lacedæmonii ſpartam reuenterūt. Mardonius poſtea q; reſreſſus ad eum Alexander Athenienſium reſponſa indicauit mouens e Theſſalia citato agmine Athenas ire contendit. quacū q; iter faciebat: Illinc viros ad bellum ſumēs Theſſaliſ ducibus quos adeo non pænitebat eorum quæ haſtenus egerant vt etiam multo ſtudioſius Perſam

Græcis subigere inter se cōcordes arduum est vel vniuersis hominibus.

Murichides.

Lycidæ consilium.

Lycidas lapidatus.

Lycidæ vxoris & liberos cædes.

Inducerent. E quibus Thorax Larissæus & Xerxes effugiētē deduxerat & tunc Mardonium propalam deducebat in Græciā Mardonium vbi cum exercitu Thebas peruenit: Thebani exceperunt: suadendo nō sinebant progredi longius: quod negarent illū locum ponendis castris oportuniore esse quā illum vbi subsidens consequeretur vt omnē Græciam sine prælio subigeret. Arduū .n. esse etiam vniuersis hominibus vi subigere Græcos inter se conuenientes: quod & antea cognouissent. Sā vero feceris (dicebāt) quod nos suademus: occupabis nullo negotio validissima quæque illorum consilia. Mitte pecuniam ad eos qui prepositi sunt in ciuitatibus. Missa pecunia Græciam ad factionē rediges. Hinc eos qui tecum nō sentiant admotis copiis facile expugnabis. Hæc Thebani suadebāt: quibus ille obtemperādū non putauit partim animi fastu partim acti quā libidine Athenas iterum occupandi præsertim sperans incensis per insulas ignibus declaraturum se regi Sardibus agenti Athenas ab ipso teneri: igitur in Atticam contendens cum illic Athenienses ne tunc quidem inuenisset: sed plerisque eorū in classe ad Salaminē esse audiret: urbē cepit desertam decimo mense quā fuerat iterū ab rege capta. Eo postquam venit mittit ad Salaminē Murichidā quēdam Hellepontium cum eisdem mandatis. Quæ Alexander Macedo pertulisset. Mittebat autē eadem mandata gnarus ille quidē non beneuolo erga ipsum animo esse Athenienses. Sed sperās contumaciā deposituros tāquam subacta omni Attica regione & sub ipsius imperio posita. Hæc de causa Murichidē misit in Salaminē. is vbi in senatū venit Mardonii mādata exposuit. E senatoribus Lycidas sententiā dixit satius videri sibi esse vt ea quæ Murichides apud senatum diceret: ipsi admittentes ad populum referrent. Hæc ille dicebat siue quod pecuniam a Mardonio adcepisset: siue quod id tibi probaretur. Quod simulatque audire Athenienses tam si qui ex consilio: qui extra conciliū erāt indigne ferētes Lycidā circūsteterūt: lapidibusque interemerūt. Hellepontium vero Murichidē dimiserunt illæsum. Excitato de Lycida apud Salaminē rumore: & cognito quod gestū erat Atheniensium vxores alia aliam exhortantes atque prehendentes vltro domū Lycidæ adiere hominibusque vxorem ac liberos lapidauerūt. Hunc in modū Athenienses in Salaminē transierunt. Quā diu ipsi copias e Peloponneso venturas sibi auxilio expectabant: tā diu hostes in Attica habuere statiuā. At vbi & socii tardius segniuseque agunt: & Mardonius aduentans iam esse in

Bœotia audiebatur. Ita supportatis omnibus rebus & ipsi in Salaminē traiecerunt: nunciosque in Lacedæmonē miserunt cum conquestū de Lacedæmoniis qui neglectui haberent Barbarū esse Atticā ingressum: neque cum ipsis ei in Bœotiā occurrissent: tū admonitū corū quod sibi si ad eū deficere vellēt Mardonius spondiūerit: tū prædictū nisi præsidio ipsis essent se aliquod per semet remediū inuenturos. Agebāt autē per id tēpus Lacedæmonii solēnia quæ vocantur Hyacinthia. quæ festa dei celebrare plurimi faciebant. Ad hæc murū sibi in Isthmo extruebant: quā iam pinnas adceperat. Ad hos posteaque nuncii Atheniensium Lacedæmonem venerūt ducentes secum Megarensium ac Platæensium legatos. Ephori aditis ita locuti sunt: Athenienses ad hæc nos referenda miserūt regem Medorū cum nostrā nobis regionē redere vel tū societate nobiscū æque cōditionibus inire citra fraudem & dolū tum aliā regionē nostræ addere quæ ipsi nostro arbitrio optauerimus: nos tamen pudore Græci nominis & per magno flagitio ducētes prodere Græciā adnuere nolle: sed recusare quæuis iniuria adfectos a Græcis ac proditos. Qui & si non ignoremus conducibilius esse nobis societate inire cum Persa quæ bellū gerere: tamen sponte nostra societate non inibimus. Et hæc quidem nostra sunt (quæ in Græcos postamus) officia: At vos qui tūc in oēm metū deueneratis ne pacisceremur cum Persa posteaque cōpetā habuistis sententiā nostrā: nequaquam prædidi Græciā & murū quē in Isthmo inedicabatis absoluitis nullā habetis Atheniensium rationē: Et cum cōueneritis nobiscum de occurendo Persæ ad Bœotiā desertores extitistis per nihilō ducētes Barbarū Atticam esse ingressum. Itaque vobis Athenienses in pñis vltisque succensent quod non estis officio fūcti. Quod superest vt primo quoque tempore nobiscū copias mittatis iubet: quo Barbarū in Attica: quoniam in Bœotia defecimus excipiamus nostra in terra: vbi capus Thriasius adpositissimus erit ad dimicādū. hæc vbi adcepere Ephori: responsū in diē posterū distulerunt. Postero die in alterum. idque in decē dies fecerūt diē de die extrahētes: intra quā tēpus vniuersi Peloponnesenses magno studio incubētes Isthmū muro interclusere: ad finēque perduxerunt: non ausim dicere hæc fuisse causam cur isti tātope solliciti fuerint cum Alexander Macedo Athenas pergebat: ne Athenienses Medorū partes sequerētur: nunc autem nihil aliud curarēt: quod vt sibi Isthmus inedicaretur putantes non amplius quicquam Atheniensibus indigere. At sub aduentum Alexandri in Atticam muro: quē extruebant nō dum per-

Hyacinthia Solemnia.

Thriasius capus.

Chileus.

Pausanias.
Plistarchus.

Euryanactes

Peregrini
Barbari.

se. Perfas vehementer extimescebāt. Tandem & respōsum & exitus fuit hmōi. Pridie q̄ iā vltimū conciliū fieret vir Tegeata nomine Chileus apud Lacedæmonios maxime inter hospites potētiae cū audissent ab Ephoris omnia q̄ Atheniēses dixissent his verbis eos adlocutus est ita se habet viri Ephori si Atheniēses nō sentiunt nobiscum sed cū Barbaro quīs valido muro sit Isthmos inā difricatus: tū magnæ fores patefactę sunt Barbaro in Pelopōnesum. Quare prius eos audiatīs q̄ aliquid decernant qđ cladē Græciæ adferat. Hoc Chileus cōciliū dedit qđ in anī mū admittētes Ephori cōfestim nihil collocuti cū nūciis qui a ciuitatibus venerāt: quinq; milia Spartiatarū cū adhuc nox eēt dimiserūt p̄posito eis Pausania Embroti filio: q̄ p̄fectura erat quidē Plistarchi Leonida geniti. sed cū is puer esset Pausanias p̄fectus est: qui eius patruelis erat: & idē tutor. Nā Cleōbrotus Anaxandridæ pater Pausaniæ iā nō superat nō diu postq̄ copias q̄ murū extruebāt in Isthmo reduserat vita functus. Reduxerat at̄ ab Isthmo copias Cleombrotus ob eā cām q̄ sibi inter sacrificandum aduersus Persam Sol in cœlo obscuratus esset. Elegit at̄ Pausanias sibi collegā Euryanactē Doris filiū suū gētilē. His copiis e Sparta cū Pausania p̄fectis nūcii de illarū p̄fectione ignari vbi dies illuxit. Ephoros adēūt habētes in anīmo abire in suā q̄q; ciuitatē. Vbi adierunt ita verba fecere. Vos quidē Lacedæmonii desidētes hic Hyacinthia: ac luditis sociis p̄ditis: Atheniēses vero vt a vobis læsi ob penuriā sociorū ita vt poterūt cū Persa trāsigent. Soluta at̄ societate vobiscū palā est nos si regis fuerimus socii militiæ comites futuros: in quācūq; regionē nos illi educent. inde vos discetis quidnā vobis ex ea re sit euēturū. Hęc locutis nūciis Ephori iureiurādo interposito dixere suas se copias putare in Orestio esse tendētes ad uersum peregrinos. Peregrinos enim Barbaros adpellabant. Hoc illi nō intelligentes quid diceretur sciscitabātur: sciscitātū & rem omnē edocti atq; stupefacti quā celerrime abire ad illos insequēdos & cū iis quinque milia finitimorū Lacedæmoniorū delecta. His Isthmū versus ire maturātibus: Argii vbi primū audiere copias e Sparta cū Pausania profectas præconē quē optimū e diurnis cursoribus inuenerūt in Atticā mittunt ad Mardonii: cui videlicet antea receperant se futuros impedimento: quo minus Spartiata egrederetur. Præco vbi Athenas peruenit Mardonius (inquit) miserunt me Argii nūciatum tibi iuuentutē e Lacedæmone esse progressam seq; ne illa progredere prestare

nequisse. Ad hęc tu bonū cōsiliū adhibe. Hoc ille locutus retro abcessit. Quo audito Mardonius iam non fidebat amplius perstare in Attica: vbi ideo hæcenus immoratus fuerat qđ audire cuperet ac scire ab Atheniensibus quid ageretur neq; populans neq; lædens Atticū agrū assidue sperans fore vt secū illi paciscerētur. Quod vbi desperauit re cōperta priusq̄ Pausanias cum copiis Isthmum egrederetur: subduxit exercitum incensis Athenis siquid aut muro: aut ædium priuatarū sacrarūq; extabat: eo omni diruto: atq; obruto. ideo at̄ excedēdū sibi putauit q̄ neq; adequitabilis esset Attica regio neque si ipse male pugnasset euadi poterat nisi per angustias vbi a paucis trāsitu p̄hiberi posset. Statuit igitur recedere illinc Thebas tum ciuitatē amicā tum regionē equitibus oportunā profecto illinc Mardonio & iā iter facienti perfertur nūcius properans aliū exercitū mille Lacedæmoniorū Megara iter habere. Eo audito cōsultabat si quo pacto hos primū posset excipere. Itaq; cōuersū exercitū ducebat Megara p̄missio equitatu qui omnē orā Megaridē incusaret. huc usq; Europæ ad solē occidentē versus lōgissime processit hæc Persica expeditio. Post hęc nūcius ad Mardonii venit Græcos in Isthmo coactos esse. ita retrocessit p̄ Deceleā, Magistratus. n. Thebani adcolas Asopiorū aduersierat: q̄ Mardonii in Sphendaleas & illinc in Tanagrā duces itineris deduxeret. in Tanagra noctē moratus Mardonius postero die in agris Thebani Scolō trāsuersis tramitibus puenit. ibi Thebanorū rura tamen medicas partes fouētū vastauit: nō illoꝝ odio sed ingēti necessitate adactus q̄ vellet cū castra cōmunire tū si sibi in acie nō cederet ex sentētia effugium cōparare. Exporrexit at̄ castra sua ab Erythræis secū dum Hysias Plataensi tenuis agro iuxta flumē Asopū muro cōmuniēs: sed nō p̄ magnitudine castrorū: verū p̄ singulas frōtes dena stadia hñti. Hoc in ope Barbaris occupatis Attaginus Phrynonis filius vir Thebanus cōiuiuo magnifice adparato Mardonii ip̄m & Persarū honoratissimos quinquaginta inuitauit. Fiebat at̄ cœna Thebis. inuitati illi hominē sunt secuti. Cetera q̄ referā ex Thersandro adcepi viro quidē Orchomenio sed Orchomeni inter primos honesto: q̄ se quoq; aiebat ad hęc cœnā ab Attagino inuitatū cū quinquaginta Thebanis. nec vtroq; seorsum discubuisse: sed in singulis lectis alternos Persam & Thebanū. Secū dū cœnā cū potione daretur opa: Persam qui eodē toro recūbebat Græce ip̄m interrogasse cuius esset: se vero respōdisse Orchomeniū eē: tū illum dixisse.

Athenarum
incendium.

Decelea.

Sphendalea.
Tanagra.
Scolos ager.

Attaginus.

Thersandrus

Quoniam tu mihi mensæ confors & libaminū effectus es: volo tibi relinquere sententiæ meæ monumentum: vt ipse quoq; præsciis huius rei queas tibi consulere. Cernis hos Persas in conuiuū adceptos & copias quæ ad flumen in castris relicte sunt. Horum omnium paruo post tempore pauculos cernes superstites. Et inter dicendum multas lachrymas Persam effudisse: admiratūq; se ea oratione ad illum dixisse. Nonne hæc Mardonio expedit dicere & iis Persis qui secundū eum in honore sunt: & illum subiecisse Hospes quicquid ex deo fieri oportet. Id homini inuitabile est. Nā ne credibilia quidē dicentibus credere quisq; vult. Hoc permulti Persarū cū sciamus: tamē Mardonium sequimur illigati necessitate. Est. n. hoc in hominibus acerbissimum: cum qui multū sapit minime potentē esse. Hæc ego ex Orcho mentio Thessandro audiebā. & ideo ipsum hæc statui aliis enarrasse priusq; præliū ad platæas factū est: Mardonio in Bœotia statiuā habenti adtulerunt copias cæteri circa Græci qui cū Medis sentiebant: & ad Athenas congregati sunt p̄ter Phocenses. Nam & isti vehementer partibus Medorum studebant: nō tamen volūtarij sed coacti. Idē non multis post diebus q̄ Thebas itum est: & ipsi aduenere mille armati duce Harmocyde inter populares spectatissimo. Eos Mardonius vbi Thebas peruenere missis equitibus iussit seorsum in cāpo subsidere: quod cum fecissent protinus adfuit vniuersus equitatus. Vnde postea rumor exercitum Græcorū qui cum Medis erāt persuasit Phocenses ab equitatu iaculis confodi quinetiā per ipsos Phocenses idem deuulgatū est: quod tunc dux suus Harmocides his verbis adhortabatur. O Phocenses palā est hos homines certe nos neci destinasse accusatos (vt opinor) a Thessalis. Quare vnūquēq; vestrum oportet egregiū virum esse: q̄ dedentes nos fecissimā morte trucidari. Ipsi quoq; intelligant se Barbaros esse inter Græcos quibus mortē iutulerunt. His suos Harmocides hortabatur: Quos vbi conclusere equites inuehebantur tāq; ad eos occidēdos telis intētis veluti emissuri: nōnulliq; emiserūt. Phocenses ex aduerso stantes facto orbe quoquo versus cū sese opponerent Ibi equites digressi retro abiēre incertū an ad hos interficiendos rogatu Thessalorū ierint equites: & posteaq; anī maderterunt eos ad defendēdum se conuertere veriti: ne ipsi vulnerarentur ita retro abscesserūt tanquā a Mardonio iussi an experiri voluerint nūquid isti p̄stantiē haberēt. Post abcessum eqtatus misso ad eos præcone Mardonio ita inq̄. Bono estote

Quicquid ex deo fieri oportet est inuitabile. Sapientes nō esse potētes.

Harmocides

Harmocidis oratio.

Phocenses animo. viros .n. vos esse dedistis specimen nō tales quales ego audierā. Quo magis alacri animo tolerate hoc bellum. Non. n. aut me beneficiis aut regē vincetis. Hactenus quæ circa Phocenses sunt gesta. Lacedæmonij vbi ad Isthmū venere illic castra cōmunire. Quod audiētes ceteri Pelopōneses vtiq; ii quibus meliora cordi erant: cernerentq; Spartiatas egredi vōlentes: indignū se putauerunt a Lacedæmoniis se in exeundo superari. itaq; cum pulchre litatū esset: cuncti ex Isthmo profecti sunt & in Eleusinem peruenerunt: vbi cum pulchra etiam fuissent exta ire perrexerunt. Quibus Athenienses e Salamine trāsmittētes in Eleusine admixti sūt. Isti posteaq; ad Erythras Bœotia venere: cognito Barbaros ad Asopum castra habere: inquit o de hac re consilio e regione tetenderūt sub Cithæronis radicibus: in quos Mardonius q; in campū non descenderent: omnē immittit equitatū cui præerat Masistius: a Græcis Masistius dictus vir apud Perses inclytus. Nisæo equus insignis aureo freno: & altis insignibus eximie ornato. Equites vbi pmouere ad Græcos per turmas egressi multum detrimenti inferebāt. Fœminas eos compellando. Erant forte Megarenses ea parte collocati: qua parte nulla alia magis oppugnari: nullaq; magis ab equis adiri poterat. Hac impressione equitum Megarēses quia satagebant: mittunt ad duces Græcorum præconem qui ita cū venit verba fecit. Megarenses aiunt viri focii nos soli excipiēdis hostibus impares sumus: qui tenemus eādē in q̄ collocati sumus a principio stationē. Ibi hactenus tā& si ægre tamē strēnue fortiterq; resistimus. Nūc nisi alios nobis substituatis: scito te nos ab acie discessuros. Hæc vbi prece renūciauit Pausanias expediti fecit Græcos si qui alij vltro ad locū irent vt Megarensibus succederent. Recusantibus cæteris Athenienses susceperunt hoc munus videlicet eorū trecenti delecti: quibus præerat Olympiodorus Lamponis. Hi fuere qui præ omnibus Græcis ad Erythras castra habentibus instructi successere sagittariis si bi adsumptis. Qui cū aliquādiu pugnaissent hic fuit pugne exitus: impressionē faciente per turmas equitatu. Equus Masistii vt erat p̄ aliis eminentis: sagitta per latus ictus est: quo dolore in pedes erectus Masistius excussit collapsum cōfestim Athenienses circūstunt: equo phenso hominēq; sese defendantē interimūt: cū aliquādiu non potuissent: ita enim fuerat armatus: q. s. intus gerebat thoracē aureis squammis cōsertū desuper Phœniceū paludamentū. Eius thoracē cū ferirent: nō prius aliquid

Erythrae.

Masistius. Hæc clausulā ex codice græco sic restitue dā celsi Masistius: a græcis Macistius dictus: nō at i. 2. loco Masistius.

Olympiodorus.

Thorax aureis squammis cōsertus. Paludamentū

profecerūt: quam quidā re animaduersa illū percussit in oculo. Ita Mafistius collapsus interiit. quæ res latebat alios equites. Non. n. eū vt ab equo cadentē viderant. aut occubentē. At ne tū quidē cū se recipiebāt quod actū erat cognouere: sed postq̄ consistere quia nemo ipsis imperabat statim desiderauerunt du cem cognitoq; (qd̄ gestū erat) mutuo se adhortati: eos. conspicati nō iam turmatim sed vniuersos pariter irruere ceterum exercitum in clamauerunt. Dū omnis peditatus auxilio veniebat: interea cietur acre plū de cadauere. At vbi p̄sidio venere copie nō am plius p̄stiterē equites: ita nec mortuū eripere potuerūt sed alios super illū e suis amiserē. Digressi illinc duo circiter stadia cōsul tantes quid factū opus esset decreuere sibi carētib; p̄fecto eūdū ad Mardoniu. Vbi in castra rediere ingens luctus cum om nem exercitum: tū vero Mardoniu cœpit extincti Mafistii viri secūdū Mardoniu honoratissimi tā apud Persas q̄ apud regem ita vt eiulatus eorum omnē Bœotiam peruaderet. & seipsos & equos & iumenta totōderint. Et Barbari quidē suo more Ma sistiū defunctū honorabant. Græci aut postq̄ equitatum inuadē tium exceperē & exceptū repulere: multo sunt audaciores ef fecti & ante omnia cadauer plaustro positū per stationes cir cūtulerunt. Erat autem spectaculo digna proceritatis ac forme gratia: q̄ ideo faciebant: quia cuncti relictis stationibus ad in tuendū Mafistiū pergebant. Dehinc censuerūt ad Plataeas de scendendū: q̄ sibi Plataeensis ager multo eēt oportunior habē dis castris q̄ Erythræus cum pp̄ alia: tū propter aquandi com moditatē. Vbi visum est in eū locū & ad fontē Gargaphiū: qui ibidē est satius abire: & dispositis stationibus illic habere castra sumptis armis abierunt per radices Cithæronis secūdū Hylia in agrū Plataensem. Eo cū peruenere stationes nationati com muniēūt proxime fontē Gargaphium & Phanū Androcratis herois per nō editos tumulos & locū planū ibi in distinguēdis nationibus magna sane altercatio extitit inter Tegeatas & Atheniēses vtroscq; se dignos qui alterū cornu tenerēt arbitratēs & sua facinora p̄clara tū recētia tū prisca referebant. Dicebant quidem his verbis Tegeatæ. Hoc nos sp̄ digni honore a sociis omnibus habiti sum: quotiescūq; a Pelopōnēsibus cōmuniter in externas peregrinationes itū est & p̄xime & quōdā iā inde. Ex quo Heraclidæ post mortē Eurysthei sunt conati in Pelo pōnesum redire: quo tēpore hanc dignitatē adsecuti sumus ob

Mafistii ca-
daver.

Mafistius p̄-
stans vir.
Mardonius.
Tonsura ob
funus.

Gargaphius
fons.
Hylia.

Androcratis
Phanum.

Eurystheus

hanc rē gestā. Posteaq; cū Achæis & Ioni bus qui tūc Pelopon- Atheniēsum
nesum incolebāt nos auxiliari in Isthmū p̄fecti cōsedimus ad & Tegeatarū
uersus eos qui redire conabatur: Tūc Hyllus orationē habuit n̄ de loci digni
expedire vt vterq; exercitus consigendo periclitaretur: sed vt tate alterca
ali ad quiescētibus secū singulari certamine dimicaret. Is quem tūo.
Pelopōnēs iudicātē e suo exercitu p̄stantissimū adcepta cō-
ditione Pelopōnēs fœdus in hæc v̄ba p̄cullerūt. Si vincet
Hyllus Pelopōnēsū ducē: vt Heraclidæ in paterna reuertātur. Hyllus.
Sin victus fuerit: retro Heraclidæ cedāt: & exercitū abducant:
neue per annos cētū de redeūdo in Pelopōnesum agitent. om
nibus sociis ad eā rē volūtarius electus est dux atque idē rex no
ster Echenus Eropi filius: Phrygis nepos: q̄ singulari congres- Echenus.
sus certamine Hyllū interemit. Ex quo factū nos cū alia deco- Quid si Phe-
ra inter Pelopōnenses adsecuti sumus: quæ adhuc optinemus: gei: vt habet
tum hoc vt alteri cornu p̄essemus quoties cōmuniter itur in græcus codex
expeditionē. Et vobis quidem Lacedæmonii nō aduersamur: legere nō at
sed optionem cedimus vtri cornu p̄esse malitis. Alteri vero Phrygis.
cornu vt p̄simus nobis vendicamus quemadmodū fecimus:
ad hoc tempus etiā citra hoc factū quod narrauimus Atheniē
sibus digniores: qui hanc dignitatē optineamus: quippe qui p̄-
spere & multa nobiscū viri Spartiatæ certamina decertauimus
& multa cū aliis. Quo fit vt ægus sit nos alterū cornu tenere q̄
Athenienses a quibus nō tales gestę res sunt: quales nobis neq;
recentes neq; vetustæ. Hæc Tegeatæ: ad quæ hunc in mo dum
respōdere Athenienses. Et si scimus has copias pugnādi cum
Barbaro nō altercādi gratia esse cōtractas: tū quoniā Tegeata
referre cōstituit p̄clara facinora tū vetusta tū noua: q̄ per om
ne tēpus vtriq; fecerūt: necesse habemus & nos exponere apud
vos. Vnde nobis patriū est: qui semper egregii fuimus esse pri
mos potiusq; Arcadibus Heraclidas: quorum ducem isti apud
Isthmū se p̄dicant interfecisse nos soli excepimus electos prius
ab omnibus Græcis quos illi Mycenæorū seruitutem fugiētes
adibāt: & Eurysthei iniuriā vna cū eis dē pugnādo pp̄pullauim: Eurystheus.
victoriaq; potiti sumus de his qui tū Pelopōnesum tenebāt. P̄re
terea Argios q̄ aduersus Thebas cū Polynice militauerāt vita Polynices.
defunctos & insepultos ducta in Cadmeos expeditōe nobis re
ceptos fuisse dicimus: & in nostrā terra apud Eleusinē hūatos.
iā vero nostrū p̄clarū facin? extat in Amazonidas: q̄ a flumine
Thermodonte aliqui in nostrā terrā excurrere. At ne in heroum
quidē laboribus qui ad Troiā bellauerūt fuimus in postremis.
I iiii

Sed nihil admodū pertinet horū facere mentionē. Etenim siue qui tunc egregii fuere: nunc instrenui sunt: siue tunc instrenui nunc egregii sunt: satis sit de rebus priscis ista dixisse. Vt nullae res aliae nobis gestae sint: quae multae & clarissimae sunt prout quorūcūq; aliorū Græcorum certe ob rē in Maratone a nobis gesta digni sumus: qui hoc decus & alia insuper optineamus: quod soli Græcorū per nos cū Persa dimicauimus: & rem tātam adgressi victores euasimus sex & quadraginta nationibus superatis. Quo solo noīe digni sumus ut hūc loci honorē cōsequamur. Verum non decet hac rerū conditione de loci dignitate cōtendere: vbi cūq; & iusta quoscūq; vobis Lacedaemonii videbitur. adpositissimū nos stare illud euntes optēperabimus. Vbi cūq; eos collocati fuerimus: conabimur strēniū existere itaq; educite nos tanq; vobis perituros. Hæc cū pro sua parte dixissent Athenienses: cunctis Lacedaemoniorū exercitus succlamauit digniores qui cornu tenerent Athenienses q̄ Arcades. Ita Athenienses Tegeatis superiores habuere cornu mox hūc in modū instructi sunt & qui superuenerent Græcorū & quia principio venerat dextrū cornu tenebāt Lacedaemoniorū decē milia quorū quinq; milia erāt Spartiatarū: quos custodiebant leuiter armata triginta quinq; milia seruorū septenis seruis circa singulos Spartiatas collocatis. Adplicauerant sibi Spartiatae & honoris & virtutis erga Tegeatas numero mille & quingētos armatos. Secundū hos stabāt Corinthiorum quinq; milia. p̄ter hos inueniebātur apud Paulaniā stantes trecēti Potidaeatæ eorū qui erant ex Palene. iuxta hos stabant Archadū Orchomeniorū sexcenti: iuxta hos Sicyonū tria milia. Hos seq̄bāt Epidauriorū octigēti super hos locati erāt Trœzenii mille iuxta Trœzēios totidē Lepreete. post hos Mycenæorū: & Tyrithiorū quodrigēti: scdm̄ hos mille Phliasii: dehinc Hermionēses trecēti. iuxta Hermionēses Heretriēsiū & Syreorū sexcēti. iuxta hos Chalsidēs iūq; trigēti. post hos Ampratiatarū quingēti. Post eos Leucadiorū & Anacliorū octingenti. hos sequebātur Pallenētū qui sunt ex Cephallenia ducēti. Post hos instructi Aeginetarū quingēti. iuxta hos Megarensium tria milia quos sequebātur Plataensium sexcenti. Vltimi & iidē primi stabant Athenienses leuū tenentes cornu octo milia duce Aristide Lysimachi. Hi oēs præter eos qui septē circa singulos Spartanos stabant fuerūt numero omne grauis armaturæ aduersus Barbarum contracti: Leuiter vero armati trigita quinq; milia septē circa singulos Spartiatas collocati vnus

Nationes. vi.
& .xl. superatae in Maratone.

Lacedaemonii.
Spartiatae.

Arcades
Orchomenii
Trœzenii.
Lepreete.
Phliasii.
Græcus cōdex habet
Styreorū &
non Syreorū.
Anacliorū.
Pallenenses.
Aristides.

quisq; ad pugnandū instructus. Circa cæteros Lacedaemonios ac Græcos singuli ferme leuiter armati numero triginta quatuor milia quingenti. Sūma totius leuis armaturæ quæ pugnare posset sexaginta milia quingenti. Totus at Græcus exercitus quod ad Plataeas cōuenit pugnae aptus tā leuis quā grauis armaturæ fuit vnde cum Myriades minus mille & octingentis idest centum octo milia ducenti Sed numerū vnde cum Myriadū explere Thepienses: qui aderant ad mille & octingentos: qui nec ipsi arma habebant. Et hi quidē Græci ad flumen Asopū castra distributi cōmuni erant. Barbari vero qui cū Mardonio erant posteaq; Mafistiū luxerunt cognito Græcos apud Plataeas esse: & ipsi ad Asopum qui illac fluit e regione sunt a Mardonio collocati: aduersus Lacedaemonios Persæ qui numero antecessant eorū acies quæ multæ erant vsq; ad Tegeatas opponebāt ita ut quod robustissimū in exercitu erat: id omne contra Lacedaemonios: quod infirmis id contra Tegeatas esset. Hæc faciebat Mardonius Thebanorū indicio atq; admonitu. Iuxta Persas idē collocauit Medos, ut ex aduerso eēnt Corithiis & Potideatis & Orchomeniis & Sicyoniis. Post Medos collocauit Baclios ex aduerso Epidauriorū & Trœzeniorū & Lepreatae ac Tyrinthiorum Myceneorūq; & Phliasiorū. Secundum Baclios collocauit Idos ex aduerso Hermionensium & Erethricorum Styreorūq; & Chalcidentium. Post Indo statuit Sacas oppositos Ambraciatis & Anacliorū & Leucadiis & Pallenensibus & Aeginetis. post Sacas posuit ex aduerso Athenensium Plataensiumq; ac Megaresium Bœotios & Locros & Meliēses & Thessalos & mille Phocesium. Non enim Phocenses omnes a partibus Medorum stabant: sed eorum nonnulli cum Græcis sentiebant apud Parnassum depræhensi & illinc profecti deduxerant: comitatiq; fuerant Mardonii copias pariter & Græcorum qui cum illo erant. Contra Athenienses itē posuit Macedonas: Thessaliae adcolas he nationes a Mardonio in aciem instructe erant maxime celebres maximeq; insignes & p̄cipue mētionē digne: nec non cæterarum quoq; gentium viri memoratu digni cum aliarū tum Phrygū: Mysorū: Thracum: Pæonū. Quinetiam Aethiopum & Aegyptiorum qui Hermotybies & Calasiries nominantur gladio cincti: qui soli sunt ex Aegyptiis pugnae a Mardonio cū adhuc esset in Phalero e naibus in quibus hi Epibatae erāt in terrā trāllati. Nō enim cū pedestribus copiis quod cū Xerxe Athenas ierāt Aegyptii centū fuerāt. Barbarorū (ut

Mardonii
exercitus.
ordo.

Hermotybies.
Calasiries.

Barbarorum
numerus.Tisamenus.
ClytiadesTisamenus
oraculum.
Hieronymus
Andrius.Hegias.
Melampus.

Bias.

Tisamenus
certamina.

etiam superius ostensum est) triginti Myriades fuere. Græcorum vero Mardonii auxiliariū nemo numerū (neque enim numerati fuerant) nouit. Vt autē cōiectura colligit licet ad quinque Myriades fuisse cōiecto. Tot qui ex aduerso instructi fuere pedites. Equitatus vero seorsum erat collocatus: Ita dispositi nationatim manipulatimque utriusque postero die sacrificauerunt: Apud Græcos Haruspex erat Tisamenus Antiochi filius. Is enim hunc exercitum uates comitabatur Heleus quidē & ex genere Iamidaeorum Clytiades: sed a Lacedæmoniis ciuitate donatus. Nam cōsultati vaticinium apud Delphos de prole respōdit Pythia quæ ipsum maximas palmas & certaminibus reportaturū oraculo non intellescit: Tisamenus Gymnasiis operā dabat: & tanquā Gymnasticas victorias adepturus. Cūque se exerceret ad quinque certamina in vno dū currit Olympia venit in cōtentionē victoriæ cū Hieronymo Andrio. Lacedæmonii interpretantes nō ad Gymnasticas certamina spectare Tisamenus oraculum: sed ad bellica conabatur eū mercede conducere ut vna cum Heraclidis bellorum dux regibus foret. Hic animaduertens Spartiatas plurimi facere ipsius amicitiam abnuebat: quæ negaret se alio precio id facturū quā si Spartiatam se ciuē faceret omnia iura ciuitatis impertiētes. Id Spartiatæ cū audissent ab initio ferētes indignæ: oraculum missum oino fecerūt. Tandē imminēte hoc ingenti Perfici exercitus metu adnuebant: impertireque hoi volebant: Eos iste imutatos intelligens negare iam se eo solo esse cōtentū: sed oportere fratrem suum Hegiā etiā fieri Spartiatam eadem cōditione qua & ipse fieret. Hoc dicens imitabatur ut cōiectare licet Melampodē regnū pariter & ciuitatē deposedēs. Etenim Melampus cū ab Argiis mercede cōduceretur: epylo ad cōpescendū morbum furoris mulierum Argiarū deposedebat pro mercede dimidiū regni. Recusantibus id Argiis atque digressis cū plures e mulieribus insanirent ita obtēperantes quod Melampus poposcerat daturi reuertētur. Ibi ille cernēs hos esse imutatos plura optauit negās se indulserūt que vellēt: nisi & fratri suo Bianti tertiā partē regni donasset. Argi in arctū redacti hoc quoque adnuerunt. Ita Spartiatæ Tisameno quo maiore in modū egebāt prorsus adenserūt: & cōcessu istorū Tisamenus Heleus Spartiatæ effectus quinque maxime certamina ex oraculo illis optinuit. Hi duo ex oibus hominibus soli sunt a Spartiatis ciuitate donati quinque autem certamina hæc fuere. Vnū & id primum hoc quod pugnatum ē ad Plataeas. Alterū quod in Tegea cū Tegeatis atque Argiis, Tertium

quod in Dipceensibus cū vniuersis Arcadibus præter Mantineos. Quartū quod cū Messeniis ad Isthmū. Vltimum quod in Tanagra cū Atheniensibus & Argiis. Hoc vltimum cōsumauit quinque certamina. Tisamenus igitur Spartiatarū tunc ductor uaticinatus est Græcis in agro Plataeenti. Et apud Græcos quidē pulchre litatū est si se defenderent nō si Alopū transgressi pugnam capefferent. Mardonio autē capeffendæ pugne audio nō extitere pulchra exta nisi & ipse sese defenderet. Nam is quoque Græcis sacrificiis utebatur Haruspice habens Hegelistratū vltimum Heleū: & Tellideorū præstantissimum. Hunc ante ea tēpora Spartiatæ cū cepissent: in vincula cōiecerant morte adfecturi: ut a quo multa intoleranda perelli fuissent. Hegelistratus in hac calamitate positus utpote per animam sollicitus & quæ ante mortē multa ac tristitia foret palūrus: rē perpetravit fide maiore. Nam ut erat ligneis atque ferratis soleis vincus ferro quod illatū fuit potius cōfestum excogitauit opus omnium (quæ nos nouimus) animosissimū. Cōmentus qua ratione reliquū pedis educeretur. Percidit sibi dimidiū pedē. Hoc acto quis ab excubitoribus obseruaretur: tū subito muro profugit in Tegeā versus noctu iter faciens: interdū filius se ab dēs atque immorās ut trinocatio Tegeā pertenerit vniuersum Lacedæmoniis eū passim persecutantibus admirantibusque magnopere hominis audaciā: cuius dimidiatū pedē iacētē cernebāt: ipsum nūc inuenire possent: ita Hegelistratus Lacedæmonios elapsus in Tegeā quæ per id tēpus nō erat paccata Lacedæmoniis transfugit. Sanato vulnere & ligneo pede adfecto ex professo Lacedæmoniis hostis extitit. Sed non ad postremū ei protractū in Lacedæmonios odiū profuit nam in zayntho cū vaticinaretur: ab his captus atque interēptus est. Verum hic Hegelistrati interitus posterior rebus Plataensibus fuit. Tūc autē is a Mardonio non exigua summa cōductus cū pite sacrificabat cū in Lacedæmonios odio: tum lucri gratia. Cum igitur exta non essent pulchra ad pugnam cōmittendam: neque ipsis Persis neque Græcis qui cū illis erant (habebant enim & Græci suū Haruspice quēdam Leucadium Hippomachum) cunctique dilaberentur multi Græci suasit Mardonio Timogenides Herpyi vir Thebanus: ut exitus Cithæronis custodiendos curaret quod diceret assidue Græcos ad hostē quotidie transire: seque cōplures depræhendisse. iam dies octo abierant positus e regione castris cum iste Mardonio hoc consilium dedit: Mardonius admoneri se probe intelligens primis tenebris equitatum

Mantinei.

Tellidei.

Hegelistratus.
pedē dimidiat.
nuit.Hegelistrati
interitus.Hippomachus.
Timogenides.

Capita
quercus.

Artabazus.

mittit ad ingressus Cithæronis: quæ plateas ferunt: quæ Bœotil
tria capita Athenienses capita quercus adpellant. Equites missi
nō frustra peruenere. Nacti. n. ingredientia capū quingenta iu-
menta quæ cōmeatum e Peloponneso ad exercitū subuehebant
diripiunt: & eos qui iumenta sequebatur immisericorditer tru-
cidant: neque iumentis neque omnibus pcentes. in quibus occidē-
dis posteaq̄ satis sunt grassati cū cæteris quæ eriperāt ad Mar-
doniū sunt & ad exercitū reuerſi. Post hanc rem gestam biduū
adsumptū est neutris pugnā laceſſere volētibus. Nā & si Aſopo-
tenus Barbari processerāt iritandi Græcos gratia neutri tamē
sibi transeūdū statuebāt. Equitatus mō Mardonii progredie-
batur: & Græcos molestia adficiebat: quia Thebani vt pote in
amorem Medorū vehemēter propensi ferebant alacriter bellū:
& adſidue prouehēbātur vsq̄ ad plū. Deinde excipiētes Perſe
pariter ac Medi p̄cipue p̄ clara facinora edebant. His amplius
ad decem vsq̄ dies nihil est actum. Vbi vndecimus dies illuxit
cū & Græci multo plures efficerentur ad Plateas castris e re-
gione positis & Mardonius stationē grauaretur: ibi venere in
colloquiū Mardonius Gobryſi filius Artabazus Pharnacis vir
apud Xerxē inter paucos Perſarū virtutis expertæ. Quorū cō-
sultantū hæc fuere sententiæ. Artabazi quidē expediens esse cō-
tractis q̄ primū copiis ire ad mœntia Thebana: quo multum rei
frumentariæ ipsis multūq̄ pabuli iumentis cōpararent: atq̄ ibi
confidentes per ocīū rem cōficerent videlicet cū multū auri tū
signati tum non signati haberent: multū etiā argenti ac pocu-
lorum ne parcerent illis sed ea ad Græcos mitterent eos p̄ci-
pue qui ciuitatibus p̄siderent. Fore. n. vt illi suam traderent li-
bertatē: neq̄ oportere pugnandi adire discrimen. Eadē The-
banorum q̄ istius sententia erat tãq̄ aliquid vltra hoc prospiciē-
tis. Mardonii autē sententia meliorem suū esse q̄ Græcorum exet-
cedens: quippe opinantis meliorem suū esse q̄ Græcorum exet-
citum satius primo quoq̄ tempore cōfligere q̄ committere: vt
plures q̄ coacti erant Græci cogentur Hegelistrati vero aus-
picia valere sinere nec eis vim adferre. quinimo Perſarū more
seruato debere conſligere. Mardonio ita opus factū esse cenſen-
ti nemo contradicebat. Qui ibi sententia sua vicat adicitis cos-
hortiū præfectis & qui secum erāt ducibus Græcorum (penes
eum nãq̄ erat summa imperii non penes Artabazū) percontas-
batur nū quod oraculū scirēt de Perſis tãq̄ perituris in Græcia
Silētibz euocatis partim q̄ ignorarēt oracula: partim q̄ haud

tutum putarent proferre quod scirent. Inquit ipse Mardonius.
Quoniā vos aut nihil nostis aut promere non audetis: ego rem
proferā tãq̄ bene cognitam habens. Est oraculum Perſis fatale
esse vt in Græciam profecti diripiant templum qd̄ delphis est.
Vtiq̄ direpto templo omnes intereant. Quo circa cū hoc scia-
mus: neq̄ diripere conabimur: neq̄ adibimus templū ob hanc
causam interitū deuaturū. Quo nomine quicūq̄ vestrum bene
Perſis volūt voluptatē capiant tãq̄ Perſis Græcos superaturis.
Hæc locutus secūdo loco signū dedit vt omnia adpararent: &
corpora curarēt veluti sub lucis exortū plio futuro. Oraculum
qd̄ ad Perſas aiebat spectare Mardonius: id ego scio nō Perſis
redditū est sed Illyriis: & Encheleorū copiis. Quod aut de hoc
prelio redditū est a Bacide id vero hoc fuisse.
Gramineis ripis Aſopi ac Thermodontis:
Barbaricę grauis acies clamore coibunt.
Hic multi occumbent defuncti munere vitæ.
Quando sagittiferis aderit lux vltima Medis.
Hæc ego atq̄ alia his similia e musæo noui ad Perſas spectauisse
Fluuius aut Thermodon Tanagrā ac Glifantē interfuit. In se-
q̄nti nocte q̄ Mardonius de oraculis interrogauit exhortatusq̄
suos est excubitores dispositi fuere. Eius noctis cū multū pro-
cessisset cōticipiūq̄ in exercitu esset & tēpus concubium. Tunc
Alexander Amyntę dux & idem Rex Macedonū ad excubias
Atheniensū adequitauit. Efflagitauitq̄ suos vt cum ducibus
colloqueretur. Id audientes excubitores pleriq̄ remanserunt:
nōnulli ad duces cucurrerunt: quibus aditis inquit quendam
equo aduectum esse e castris Medorū: qui nihil aliud proloque-
retur nisi nominatim adpellās Atheniensium duces velle se in
colloquiū illoꝝ venire. Duces hoc audito confestim ad locum
excubiārū secuti sunt. Quos Alexander vbi venere: his verbis
adlocutus est. Viri Athenienses hæc ego vobis verba deposito
trado: ne cui efferatis nisi Pausaniæ: ne ob id me perditū eatis.
Quod haud quāq̄ dicerē: nisi cū vniuersa Græcia sollicit⁹ essem
quippe qui vetusta origine Græcus sum: nec vellē videre Græ-
ciam pro libera seruiētē. itaq̄ vos certiores facio Mardonium
atq̄ exercitū litare nō posse alioqui olim iam cōflicturū. is nūc
sacrificia valere sinere cōstituit: vt & vbi primū illuxerit vobis
cū cōfligere extimescēs admōdū (quantū ego coicio) ne plu-
res ad copias vestras adcedāt. Ad hæc vos parati estote. Quod
si differret Mardonius: nec cōmittet certamen vos perseuerate

Oraculum ad
Perſas spec-
tans.Nō Thermo-
dontis vt in
codice latino
inuenitur sed
Thermodon-
tis est legēdū
Alioq̄ ω sēp
pductū in. z.
syllaba corri-
peretur: fitq̄
spōdic⁹ ver-
sus & frigide
quidem.
Musæus.
Thermodon
Tanagra.
Glifantes.Alexāder ad
Atheniēses.

Pausaniæ ex
cercit^o ordo.

hic manere paucos enim dies eis suppeditat commeatus: Sin hoc bellū vobis ex sententia finietur: debet aliquis vestrū remittisci mei meaq; libertatis: qui Græcorū causa rē adeo temerariam libēter tñ feci: vt ad vos consiliū Mardonii deferrē: neue Barbari ex improviso vos adorirētur. Ego autē sum Alexander Macedo. Hæc locutus Alexander ad exercitū se recepit ad suāq; stationē: Duces Atheniensium ad cornu dextrum profecti: quæ ab Alexandro audierāt Pausaniæ retulere. Hæc ratione Pausanias in metū Persarū adductus: quoniā (inquit) sub auroram præliū fiet: expedit vos Athenienses stare in acie aduersus Persas vobis cognitos: vt qui cū Medis in Marathone pugnaſtis: nos vero qui eorū sumus inexpli atq; ignari (Nemo. n. Spartiata Medorū periculū fecit) cōtra vobis oppositos Bœotios & Thessalos: quorū sumus experti horū Græcorū gratia. Itaq; op^o est sumptis armis vos in hoc dextrū. nos in sinistrū cornu transire: Ad hæc ita respondere Athenienses. Nobis quoq; olim iā inde ab initio posteaq; aspeximus Persas aduersus nos esse instructos: fuit in animo istud dicere quod vos dicere occupastis: sed verebamur ne nō grata vobis esset oratio. Nūc quādoquidem ipsi fecistis huius rei mentionē & nobis iocunda oratio ē: parati sumus istud exequi: Vbi hoc vtriusq; cōplacitum est: & loca permutauerunt sub aurorā rem aduertentes Bœotii ad Mardonium detulerunt. Ea audita Mardonius ex tēplo & ipse conatus est Persas cōtra Lacedæmonios trāſſerre. Pausanias hoc fieri intelligens nec latere factū suum rursus in dextrum cornu Spartiatas reducit. At vbi Mardonii & ipse suos in sinistrū duxit: & acies pristino in loco steterunt: missio caduceatore ad Spartiatas. Mardonius ita inquit. Lacedæmonii vos vero fama fert omniū (qui istie sunt) esse præstantissimos: q; neq; e bello fugatis: neq; ordines deseratis: sed præstantes aut interficiatis hostes: aut ipsi occūbātis. Horū nihil admodum veri est. Quippe anteq; manus cōferantur vos cernamus fugientes: aciemq; deserentes: & relegato Atheniensibus periculo consistentes ex aduerso nostrorum seruatorū: quod neutiq; est factū pstantium virorum. Ex quo plurimū de vobis nos sefellit opinio quos expectabamus ex nominis gloria missuros vestra spōte caduceatorē nos prouocatū q; cū solis Persis tāq; huic rei sufficiētes pugnare velletis. At nihil tale inuenimus quale ferebat: sed potius eē nos metu pterritos. Nūc igitur quoniā ipsi non occupastis hoc dicere occupamus. Vt quāquidē vos inter Græcos pstantissimi

Mardonii in
Lacedæmo-
nes obiurga-
tio.

esse existimamini & nos inter Barbaros dimicemus totidē vtriq; numero: Et si videatur vt cæteri quoq; itidē & illi postmodū pugnet. Sin hoc non videatur: sed satis eē nos solos decernere nos soli decernamus & vt e nobis vicerint: ita totū exercitū vicisse censeantur: Hæc fatus caduceator cū aliquādiu expectasset. nemine quidpiā respōdēte retro abiit: & rē Mardonio rettulit ille maiore in modū lætatus & frigida victoria elatus equitatu in Græcos imisit. Egtes in Græcos inuectionē illorū exercitū pturbabāt iaculis sagittisq; incēssentes. Qui cū essent Hippotoxotē idest equites sagittarii cominus pugnare insueti fontē Gargaphiū. vnde cūctus Græcorū aquabatur exercitus cōfuderūt obstruxerūtq; Eū iuxta fontē soli Lacedæmonii stationē habebāt. Cæteri Græci vt q; stationes habebant maius minus ve procul illinc aberant: Erat quidem Asopus in propinquo: sed aquari ex eo ab equitibus missilibusq; prohibiti ita ad fontē pgebant. Hūc in modū aqua exercitus exutus cū esset & ab equatu perturbaret: Duces Græcorū cū his tū aliis de causis frequētes ad Pausaniā in dextrum cornu veniūt. Qui & si tales essent: rerū stat^o: tñ ob id p̄cipue angebāt q; iā refrumētaria deficiebant. cū ipsosq; serui in Pelopōnesum missi frumentatū intercluderentur ab equitatu: quo minus ad castra reuerterentur. De hoc deliberantibus ducibus visum est si Persę eo die superfederent cōmittere præliū esse eundū in insulam quæ ab Asopo & a fonte Gargaphio vbi castra habebāt decem stadiis abest ante opidum Plataense sita in cōtinente hūc in modū. Flumen superne e Cithærone delabēs in campū diuortia facit: rursusq; in terapeidine trium ferme stadiorum sua fluente commiscet. Huic insulæ nomen est Oeroe: quam Asopi filiam esse indigenæ aiunt. In hunc locum Græci transire decreuerant: vt & adfatim aquæ ad vsum haberent: neq; ab equitatu sicuti cum ex aduerso erāt infestarentur. Et decreuerunt transire nocte secunda vigilia ne ipsos proficiscentes cōspicati Persę infrequentē equitatu in tumultū verterent: quin etiā cum ad eū locū ventum esset vbi Asopi filia Oeroe diuortio aquarum e Cithærone cingit mitterēt sub noctē dimidiū copiarū in Cithæronē ad recipiēda seruitia q; frumētatū cōcesserāt. Erāt. n. illa in Cithærone interclusa: Hæc vbi statuerūt totū illū die incessēte equatu imensum laborē ptulerūt. Sub exitū diei digressus equitibus ea noctis hora q; de abscūdo cōuenerat pleriq; sumptis vtēsilib; abscesserūt nō habētes in aīo quem ad locū vt irent conuenerant.

Hippotoxo-
tē idest equi-
tes sagittarii.
Gargaphius
fons.

Oeroe insula
Oeroe Asopi
filia.

Iunonis tem-
plum.Amōpharet⁹
Pitaneti.

Euryanax.

Nōnulli vt moueri cōceptū est iter Plataensem ad urbem inten-
dunt cupidi equitatū effugere: in tēplūq; Iunonis fugiendo pa-
ueniūt: qđ sitū est ante urbē a fonte Gargaphio viginti stadiis
distans. Quo vbi peruenere positus pro tēplo armis circa tem-
plū ipsum castra posuere. Hos Pausanias cernens ab exercitu di-
gressos prācipit & ipse Lacedaemoniis vt sumptis armis irent
qua ceteri prācederent ratus illos tendere ad locū constitutū.
Ibi ad optēperādum Pausaniae ceteri prāfecti parati cū essent
Amōpharetus Poliadae tribunus cohortis Pitaneorū negare
se fugiturū peregrinos: neq; vltro dedecoraturū esse Spartā: qu-
etiam mirari id quod fieri cerneret: quippe qui colloquio supe-
riori interfuisset. Pausanias autē & Euryanax cum indigne ferē-
tes nō parere sibi illū: tū indignius cohortē Pitaneā relictū in
tribuno repugnante: quod erat futurū si ipsi eos missos facerēt
gratia exequendi ea quae cū aliis Gracis cōstituisent hoc repu-
tantes substiterunt cū Laconicis copiis: conabaturq; persuade-
re homini nō id factū opus esse & alii quidē hortabātur solum
Amōpharetū a Lacedaemoniis ab Tegeatis relinqui. Atheniē-
ses autē hoc sibi faciendū putarunt: vt vbi collocati erant: ibi p-
sisterent intelligētes Lacedaemoniorū ingenia aliud sentientū:
aliud dicentiū itaq; vbi exercitus mouere cōcepit equitē e suis
miserunt speculatum nūquid Spartiatā tētarent abire: & abire
prorsus in animo haberent sciscitarūq; a Pausania quidnā face-
re oporteret. Præco vbi puenit Lacedaemonios cernit in loco in-
structos: eorumq; primores tendere ad rixas hortantibus enim
Amōpharetum Euryanactē & Pausania ne Lacedaemonios qui
soli remanebāt in periculū traheret: nec dū persuadentibus: do-
nec ventū est ad iurgia interuenit præco Atheniēses Amōphar-
eto inter altercandū sumente ambabus manibus saxū & illud
ante pedes Pausan. eponente ac dicente se illo calculo senten-
tię suę calculum dare non fugiendos esse peregrinos adpellās.
Eum Pausanias insanū nec potentem mētis vocans: ad præco
nem Atheniensium quae iustus erat percōtantem respondit vt
illis referret præsentē rerum suarū statum obsecrās eos ad sese
venirent: & de discessu eadē quae ipsi agerēt. Præcone ad Athe-
nenses reuerso hos inter se altercātes aurora deprehendit. Ad
id tēpus Pausanias moratus dato signo ceteros omnes Laceda-
emonios Tegeatis sequentibus peredita abduxit ratus Amō-
pharetum nō deserturū alios: prout & cōtiguit. Horū itinere rut-
lus instructa acie Atheniēses iere: & quia Lacedaemonii præ-

rupta occupauerant & Cithæronis radices metu equitatus ipsi
deorsum ad cāpum deflexere. Amōpharetus nō credens ausu
rum ipsos relinquere Pausaniā circuire eos qui manebāt ne de-
fereret ordinē. At vbi ii qui cū causania erāt iā abibant. Tunc
ratus e disciplina militari se deserui sumptis armis cohortē suam
lēto gradu ducere ad agmē: qđ decem circiter stadia pgressum
ad amnē Meloentē in loco qui dicitur Argioptus: vbi sitū est
templū. Ceteris Eleusine substiterat opperīēs Amōphareti co-
hortem eo cōsilio vt Amōpharetus cū sua cohorte nō discede-
ret loco in quo instructa erat: sed in eo persisteret: retro ad ho-
minē suppetias iret. Itaq; & Amōpharetus cū suis ad ceteros p-
uenit & omnis Barbarorū equitatus ingruerat agēs pro sua cō-
suetudine. Nā cū inspexisset locū vbi superioribus diebus ha-
buerant Graci castra vacuū admissis eqs adsiue insequi per-
gens illos adeptos vrgebat. Mardonius quoq; cognito hostiū
nocturno abitu inspectoq; loco deserto adicit Thorace Larisa-
sæo & fratribus eius Eurypilo & Thrasylidio inquit: Filii Aleuei
quidnā dicetis adhuc cū hæc deserta cernatis a Lacedaemoniis
quos negabatis vos finitimi ex acie fugere: sed viros summos
esse in re bellica: qui & prics vt oēs vidimus locū in acie immu-
tauerunt: & nunc proxima nocte se fuga proripuerūt. Proripue-
runt autē quia necesse eis erat cū his prælio decernere: qui non
falso sunt hominū præstātissimi. Vnde nullius esse se præcii in-
ter Gracos & ipsos nullius præcii viros ostenderūt. Cæterum
vobis Persarū in expertis sane q̄ ignoscebā laudantibus istos vo-
bis expertos. Artabazū autē vehementius admirabar formida-
re Lacedaemonios & præformidine sententiā dicere ignauissi-
mam expedire. & his castris nos in urbē Thebanorū cōcedere
obsidēdos quā sententiā rex antea aliū de q̄ ex me audiet: Sed
de hoc alias dicef. Nūc autē istis ita faciētibus nō est remitten-
dū: sed instādū: donec intercepti nobis dēt poenas eorum quę
in Persas perpetrarūt. Hęc locutus Persas Asopo trāsmissō cur-
sum ducit cōtra Gracos: agmen tāq; fugā capeffentiū Laceda-
moniosq; solos ac Tegeas adeptus est. Nā Atheniēses trāsuer-
sis tramitibus super prærupta in planū digressus nō cernebat Ce-
teri Barbarorū agminū præfecti Persas mouētes ad Gracos in-
sequēdos cōspicati sublati & ipsis signis cūcti insequūtur pro-
se quisq; maturantes nulla diligentia nullo ordine viam ingres-
si. Et isti quidē vociferatione ac tumultu instabāt Gracis tanq̄
excepturi Pausanias vatem vbi equitatu premi cōcepit: equitem

Melois flu-
uius.
In codice
Græco Ar-
giopius legif
non autem
Argioptus.

ad Athenienses mittit qui hæc diceret. Viri Athenienses proposita dimicatione maxima ut aut libera Græcia sit aut seruituti obnoxia proditi sumus a sociis noctu elapsi & nos Lacedæmonii & vos Athenienses. Quod reliquum est ita nobis videtur esse faciendum: ut quod strenuissime possumus nosmetipsos defensantes multo simus auxilio si in vos priores impetum dedisset equitatus: nostra dignitate erat & Tegeatarum qui nobis cum Græciâ non perdidit subsidio vobis venire. Nunc quoniam totus in nos equitatus contendit debetis vos ad partem maxime laborantem suppeditas ferre. Quod si vobis aliquo discrimine occupatis: fas non est subsidio venire: saltem hoc gratificamini nobis ut sagittarios mittatis quos agnoscimus longe omnium (qui in hoc bello sunt) promptissimos esse ad nos exaudiendos. Hæc ubi audire Athenienses cum mouerent ad ferendam strenuam opem: & iam aduentarent ibi in eos ii Græci qui partes regias sequebantur ex aduerso instructi inuadunt: quo factum est ut Athenienses ab iis urgentibus auxilium ferre non possent ægre admodum id ferentes ita destituti Lacedæmonii numero cum leui armatura quinquaginta milia & Tegeatarum numero tria milia. (Hi. n. nusquam ab Lacedæmoniiis dirimebantur) sacrificauerunt tanquam constituri cum Mardonio presentibusque copiis: & cum litare non potuissent: multi eorum interea cadebant: multo plures vulnerabantur. Conferunt enim Gerra Persarum ingentem vim sagittarum emiserunt adeo instanter ut satagentibus Spartiatis & quia litari non poterant respiciens ad templum Iunonis Plataensium Pausanias implorauit deam obsecrauitque ne spes sua ipsos omnino frustaretur. Adhuc eo deam his verbis inuocante: Tegeatarum prius exurgentes in Barbaros tendunt: statimque post Pausaniæ preces sacrificantibus Lacedæmoniiis exta pulchra extitere: qui aliquantulo post & ipsi in Persas eunt. Persarum omnis arcubus ex aduerso steterunt. Ad quo

In codicibus rum Gerra primam pugnam atrox commissa est iuxta ipsum Cereris latinis est iuxta templum earum pertinax. donec ad propulsionem ventum est. Si ta ipsum certe quidem Barbari prehelantes lanceas confringebant: nec audacis sed quæ non cunctis nec robore inferiores: sed inermes erant & imperiti: nec ho reponeret vestibus prudentia pares: qui & si deni plures ne: aut pauciores in bi est cæteris singulos irruerant: tamen quia confusi incidebant: a Spartiatis templum Cereris conficiebantur. Mardonius qua parte ipse ex equo albo ciens templum ut ex pugnam mille delectis Persarum præstantissimis stipatus ea magreco exemplum xime parte hostem urgebat: qui quidam superstiti tanquam Persarum resistentes se seque defensantes strauere multos Lacedæmoniorum.

Postea vero quod Mardonius & agmen (quod circa illud robustissimum erat) occubuit: tum demum alii quoque terga vertentes cessere Lacedæmonii: quorum plerisque officiebat vestis armis vacans. Inermes enim cum armatis prælium faciebant. ibi & ultio necis Leonidæ de Mardonio peracta est secundum oraculum Spartiatis redditum: & victoria omnium (quas vnquam nouimus) speciosissima potitus est Pausanias Cleobroti filius Anaxandridæ nepos. Horum superiora maiorum nomina in Leonida recesui qui & Pausaniam maiores fuisse. Obpetit autem Mardonius sub Arimnesto viro inter Spartiatis eximio: qui aliquodiu post bellum Medicum trecentos viros secum habes apud Stenyclerum cum omnibus Messeniis quibus cum erat bellum conflixit: ubi ipse & trecenti occubuerunt. Ad Plateas autem Persarum postquam a Lacedæmoniiis in fugam versi sunt: nullo ordine ad castra sua contendunt: & ad murum ligneum: quem fecerant in parte quadam agri Thebani. Tenet me admiratio cum iuxta lucum Cereris dimicaretur. ne vnquam quidem Persarum visum esse intrasse Phanium neque circa templum occubuisse: sed plerisque in prophano opinor (siquid de rebus diuinis opinari oportet) deam ipsam eos non recepisse: quia templum quod est in Eleusine Anactorium concremauerunt. Hactenus pugna hæc gesta est. Artabazus Pharnacis cui iam inde ab initio displicuerat. Mardonium relinquit ab rege in Græcia: quique multis verbis pugnam dissuadens nihil profecerat: hoc sibi agendum putauit. Is quoque sibi non placerent quod a Mardonio fiebant: eos quibus præerat (Præerat autem non paruis copiis) ad quadraginta milia hominum ducebat instructos dum prælium fiebat quid futurum e prælio eiset probe intelligens: iusseratque omnes ire confertos quicumque ipse duceret: & quæ viderent ipsum festinantem. Sic iussas tanquam ad pugnam copias ducebat: cernit Persas fugientes. Ita non seruato amplius eodem ducendi ordine: sed repente effuso cursu fugæ se dedit non ligneum murum versus aut Thebana moenia: sed ad Phocenses animo celerrime peruenienti ad Hellepontum. Et ita quidem horum iter intederunt. Cæteris autem Græcis qui stabant a regis partibus ignauiter de industria agentibus. Bœotii tamen per diu cum Atheniensibus decertauerunt. Nam ex Thebanis (quod cum Medis sentiebant) hi non parum strenuos se præstiterunt: quod nolentes ultro ignauiter agere ita dimicauerunt: ut trecenti eorum primores ac fortissimus quisque illic sub Atheniensibus occubuerunt. ubi & isti terga dederunt non quo Persarum & alia multitudo quæ aut cum nemine pugnauerat: aut non expectauerat:

Pausanias victor. Mardonii mors. Arimnestus. Stenyclerus: Dissertunt scriptores in scribendis barbaris cum Mardonio interceptis. Nam Strabo in .9. trecenta Persarum milia occubuisse adfirmat Probus Aemilius ipsum Mardonium cum ducetis perditum millibus & .20. millibus equitum Vide Plutarchum in vitis.

sed Thebas versus fugerunt. Omnē rē pependisse e Persis q̄q̄ & ipsos quidā anteq̄ cū hoste cōgrederētur: fuge se mādauerūt apud me fidē facit q̄ ad Persas intuebātur: atq; ita cuncti illis victis fugā capesserunt: p̄ter equitatū tū aliū tū Bceotiorū: qui hactenus profuit fugiētibus vt affidue adhærens hosti arceret eū ab amicis quos Græci inseqbātur. Inseqbātur. n. Græci viatores vrgēdo Xerxianos atq; interficiēdo. inter hūc tumultū nūciatur Græcis: qui circa tēplū Iunonis instructi a prælio abierant geri plū & Pausanios vincere. Ea re audita Corinthii Megarēses & Phliasii nullo ordine eūt: Corinthii recta p̄ colles q̄ itur ad Cereris tēplum: alii per cāpū q̄ planissima viarum est. Quos iā hosti p̄pinquos nullo ordine irruere cōspicati Thebani equites: quos p̄fectus erat Asopodorus Timandri equos in illos incitauerunt: eosq; adorti sexcētos strauerūt. Cæteros ad Cithæronē vsq; persecuti terga ceciderūt. Et isti quidē Megarēses atq; Phliasii nulla cum laude perierūt. At Persæ cæteraq; multitudo postq̄ ad lignēū murū effugerūt: turres antequā Lacedæmonii adueniāt: ascēdere occupāt. illis cōscensis q̄ cōmodissime possunt murū præstruūt. Ex quo subeūtibus mox Lacedæmoniis acrior extitit muri oppugnatio. Nā quoad Atheniēses abfuerē nō modo sese Barbari defenlabāt: sed etiā Lacedæmoniis antecellebāt vt pote ignaris muroꝝ oppugnādoꝝ. Vt vero Atheniēses superuenerē tū atrox muri oppugnatio p̄pugnatioq; extitit: eaq; per magno tēporis spatio tadē virtute & p̄tinacia Atheniēses murū trāscēderūt: subruerūtq; atq; ea parte se Græci infuderūt: quos Tegeatæ introiere principes: iidē tentoriū Mardonii diripuerunt: & ex eo cū alia: tū vero equos præsepe Mardonii ex ære totū spectatu dignū: quod præsepe Mardonii Tegeatæ in tēplo Ageleæ Mineruæ reposuerūt. Nā cætera q̄ coepere in vnū cū cæteris Græcorū p̄da cōtulerunt proruto muro Barbari nō amplius cateruā cogere nemo strenuitatis memor eē videlicet oppressi intra exiguū tēpus: & tot myriadibus interceptis exterriti. Quos tāto studio Græci trucidabāt: vt ex triginta myriadibus exceptis quatuor cum qbus Artabazus aufugit: ne tria quidē milia hominū cædi sup̄fuerit. F. Lacedæmoniis q̄ Spartani essent vnus & triginta sunt omnino desiderati. Tegeatarū sedecim Atheniēsiū duo & quinquaginta. Inter Barbaros strenuissimi extiterūt e pedibus quidem Persæ ex equitibus autē Sacæ. E viris vero Mardonius. Inter Græcos cū Tegeatæ Atheniēsesq; multū eminuerūt: tū multo

Asopodorus

Mardonii
præsepe.
Ageleæ
Mineruæ
templumArtabazi
fugæ.

plus Lacedæmonii. qd̄ nulla aliare possum ostēdere: nisi q̄ oēs ii eos q̄ sibi oblatis vicerunt Lacedæmonii vero (qd̄ robustissimū fuit) hostileis exercitus supauerūt. Quos lōge p̄stantissimus extitit mea sentētia Aristodemus is q̄ solus trecetorū ex Thermopylis q̄ euasisset dedecus ignominiaq; adceperat. Scdm̄ hūc nauauere operā Posidoni⁹ & Phililocyon & Amōpharetus Spartiata. Quāq; cū sermo habere quisnā p̄stantissim⁹ extitisset: ii Spartiate q̄ adfuerē celsuerūt Aristodemū: & si p̄clara facinora edidit: tū ad eluendā eā quā cōtraxerat inuidiā: ordinē deseruisse. & p̄palā mori voluisse. Posidoniū vero q̄ perire noluisset: ob id extitisse tāto p̄stabiliore virū. Verū id fortasse liuore dixerūt q̄ hac in pugna mortē oppetiere: oēs honore adfecti sunt p̄ter Aristodemū: q̄ iō caruit honore q̄ ob cām p̄dictā sibi occubēdi putauit. Hi sunt q̄ ad Plateas nobilissimi extitere Nā Callicrates extra plū occubuit: quo nemo tūc i castra Græcorū p̄stantior venerat nō mō Lacedæmonioꝝ sed et alioꝝ Græcorū. Hic cū Pausanias sacrificasset sedēs in ordine sagitta p̄ latera ictus est: & cū aliis pugnātib⁹ ipse exportare sese morietē miserabat ad Arinestū virū Plateensem ingens nō sibi dolore q̄ p̄ Græcia periret: sed q̄ nihil manu vsus esset: nullaq; operā nauasisset dignam se & sua cupiditate nauādi. Ex Atheniēsiibus eminuisse fertur Sophanes Eutyichidis e tribu Decelēsi. Decelenses at rem aliqñ gesserūt vt ipsi Athenienses aiunt in omne æuū fructuosam. Si quidem cum olim ad inuestigandam Helenam Tyndaridæ cum magnis copiis oram Atticā inuasissent & populos e sedibus suis eicerent ignari quonā loci subducta Helena esset: tunc Decelenses ferūtur & vt quidam volunt ipse Deceleus tum dolore cōtumeliæ: quæ Theseo fieret: tum metu totius Atheniēsiū soli ne vastaretur exposuisse illis omnē rem gestā: eosq; deduxisse ad Aphidnas: quas Titacus idigena Tyn daridis p̄deret. Quo ex facto Decelensibus p̄māsit ad hāc vsq; memoriā in sparta immunitas vectigaliū & dignitas p̄sidentis: adeo quidē vt bello: quod multis postea annis inter Athenienses atq; Pelopōnenses gestū est Lacedæmonii cū cæteram Atticā popularētur: a Decela tēpauerint. Ex hoc populo ortus Sophanes & p̄clarissime inter Atheniēses nauata opera acipiti sermone celebratur: vno fertur gestasse ferreā anchorā e Balteothoracis cathena adligatā: q̄ quoties aduētantibus hostibus p̄pinqu⁹ erat abiiciebat: ne illi irruētes ipsum ex ordine summo uere possent. Rursus eisdē in fugā reuertentibus resumpta an-

Aristodemus
p̄stantissimus.
Posidoni⁹.
Nō Phililo-
cyon: sed Phi-
locyon legē-
dum est.
Amōpharet⁹

Callicrates.

Pausaniæ
mors.Sophanes
Decelenses.

Deceleus.

Aphidnes.
Titacus.Sophanes
Decelas. Alii
Sophanē De-
celeū adpel-
lāt Plurarch⁹
Ver Socharē

Eurybiades.

Leargus.

Pallaca.

Pharandaris
non Pharna-
daris ex codi-
cæ Græco est
legendum.Codex Græ-
cus habet An-
tagoræ.

Lampon.

chora ita fugientes insequabatur. Altero sermone a superiori
differente fertur gestante anchorā nō ferreā ex balteo adligatā:
sed insignitā in scuto quod nūq̄ adquietens assidue rotabat.
Extat & alterū Sophanis præclarum facinus q̄ obsidentibus
Aeginā Atheniensibus Eurybiadē virū Argiū quinq̄ certami-
num victorē ex puocatione interemit. Sed aliquanto post hoc
bellum in quo vir egregius extitit dū Atheniēsium vna cū Lear-
go Giaucōnis dux esset: & de metallis aureis decertaret: conti-
git vt sub Hedōibus apud Daton occūberet. Post Barbarorum
stragē ad Plateas editā transfugit illuc ad Græcos mulier q̄dā
q̄erat Pallaca Pharnadatis filii Theaspi viri Persæ: Hæc cū ad-
cepisset Persas suos esse: Græcos victores tū multo auro orna-
ta inter ancillas & ipsas ornatas cū veste speciosissima carpen-
to aduenit ex eoq̄ descendens pergīt ad Lacedæmonios ad-
huc in cede occupatos: & intuita Pausaniā illa omnia admini-
strantē agnouit hominē: cuius & nomē iam pridē & patriā de-
dicerat. Eius genua amplectens Spartæ rex (inquit) libera me
supplicē captiuitatis seruitute: q̄ etiā hoc factō demeritus es: q̄
istos extinxisti: neq̄ dæmonū neq̄ deorū respectum habentes.
Equidē genere sum Coa Hagetoridæ Artagoræ filia: vi raptā
ex Co vir Perses habuit. Huic respōdēs Pausanias bono (inqt)
aio esto tū q̄a supplex: tū q̄a multa loq̄ris vera. Nā filia es Hage-
toridæ Coi mihi iter oēs (q̄ illa circa loca incolūt) hospitis sū-
mi. Hæc locutus eā in p̄sentiarū Ephoris qui aderāt cōmēda-
uit. post modū i Aeginā quo illa voluit ducēdā curauit post hu-
ius mulieris digressum cōtinuo Mantinei supucnerūt re iā cōse-
cta q̄ se aiaduertētes venisse sero ad pugnā magnæ iacturæ loco
id sibi esse putauerūt sed idoneos se esse ad sumēdas de se poe-
nas dixere. Itaq̄ cognito Medos qui cū Artabazo erāt fugē
mādasse: eos in Thesaliā vsq̄ p̄secuti sunt: & si verātibus Lace-
dæmoniis inseq̄ fugientes idē postea domū reuersi duces suos
exilio multauerūt post Mātineos aduenere Helei: q̄ itidem vt
Mantinei magno id sibi detrimēto existimātes domū regressi
sunt: suosq̄ & ipsi duces exilio multauerunt. Hactenus de Mā-
tineis & Heleis. Erat ad Plateas in exercitu Aeginetarū e primo
rib⁹ Lāpon Pyrthei: qui Pausaniā adies infandissima vsus ē ora-
tione inquisi fili Cleobroti rē tu mirificam & magnitudine &
fulgore gessisti: cui dii tribuerunt: vt liberata Græcia oēs (quos
nouimus) Græcos gloria supergredereris. Quod superest i hac
te agas ita vt & tu maiore fama celebreris: & aliq̄ Barbarorum

posthac caueat nefanda facinora p̄petrare in Græcos: etenim Leo-
nidæ ap̄ Thermopylas interēpti reciso capite Mardonius ac
Xerxes trūcū in crucē sustulerūt q̄hus si vicē reddes: laudē nā-
ciferis primum ab oibus Spartiatis: Secūdo loco ab vniuersis
Græcis. Sigdē suffixō Mardōio Leonidā patrū tuū fueris vla-
t⁹. Hæc Lāpō gratiā se initu: ratus ap̄ Pausaniā dicebat. Cui
rīdēs Pausanias tuā (inqt) hospes Aeginetā bñuolentiā atq̄ p̄-
uidetiā amplector tū ab eq̄tate iudicādi deerras. Nā & me pa-
triā quos in altū extulisti ob hæc gesta ad nihilū redigis: cū sua-
des mihi seuire in mortuū: aisq̄ me auditorū meli⁹ si istud fe-
cero: q̄d Barbaros decet potius facere q̄ Græcos: q̄d in illis &
exprobam⁹. Quare ego neq̄ Aeginetis neq̄ iis qb⁹ ista p̄batur
adsentior: cōtētusq̄ sū Sparti placere vt honeste agā honeste-
q̄ dicā Leonidē cui me iubes parētare adfirmo & ipsi & ceteris
(q̄ ap̄ Thermopylas occubuerūt) magnifice eē parētātū innti-
merabilib⁹ horū funerib⁹. Tu vero posthac ad istud cōsulendū
ne me adieris: q̄d tibi ipune eē loco bñficii ponas: Hoc cū ille
audisset abiit. Pausanias edito p̄posito ne qs de p̄da qd tange-
ret: iussit seruos omnē cōportare pecuniā. Illi p̄ castra dispsi in-
ueniūt tētoria: & argēto referta. Lectosq̄ auro & argēto cōstra-
tos: crateras etiā aureas phialasq̄ & alia vasa potoria necnō sac-
cos sup̄ plaustra interlucētib⁹ intus inclusis ex auro & argento
lebetib⁹. Quinēt e caeso: cadauerib⁹ exuebāt armillas & torq̄s
& acinaces aureos. Nā varii generis vestimēta nulli⁹ momenti
habebantur. earum reum multum furto subtrahentes serui Ae-
ginetis venundabāt multum quod occultare non poterant re-
p̄sentabant. Vnde principium extitit ingentium diuitiarum
Aeginetis vt pote aurum a seruis pro ære mercantibus: collata
pecunia decimā selegerunt: ex qua tum deo (qui Delphis est)
Tripes aureus ibi repositus est insistēs super tricipiti ex ære co-
lubro p̄xie aratū deo q̄ ē i olympia Iupiter ære⁹ decē cubitorū
tū deo q̄ ē ap̄ Isthmū Neptun⁹ a reus septē cubitorū: Hac parte
selecta ceteras inter se distribuerūt p̄ suo q̄sq̄ merito adicipiētes
Itēq̄ Pallacas Persas & aurū & argētū & reliquā pecuniā cū iu-
mentis. Quæ autē peculiariter data sunt q̄ optimā operā nauauē-
rūt ad Plateas referē a nemine: data tamē fuisse arbitror. Certe
Pausaniæ sunt ex oibus dena & ea electa dono data ex mulieri-
bus: equis talētibus camelis & itē ex cæteris reb⁹. Ferūtur autē
hæc quoq̄ acta eē & Xerxē dū e Græcia fugit oēm adparatum
suū ex auro argētoq̄ & Peripetasmatis Mardonio reliquisse: &

Tripes aure⁹:

Pausania dū eum adparatū vidit iussisse piftores & coquos coena sibi vti Mardonio instruerent: quod cū illi fecissent iū Pausanias lectos intuentē aureos argenteosq; probe instratos: mensas etiā aureas ac argenteas magnificūq; coenae adparatū propositis bonis stupefactū imperasse per iocū suis ministris vt laconicā instruerent coenā, id cum illi ex spacio multum distante fecissent: ibi eundē Cachinantem adcersisse Græcorum duces eisq; vbi conuenerunt inter ostendendū vtriusq; coene adparatum dixisse viri Græci hac ego vos de causa cōuocauī: q̄ volebam vobis amentīā Medorū ducis ostendere: q̄ cū talē vitā duceret: ad nos subigendos venit: qui tā misere vicitamus. Hæc Pausanias apud Græcos duces dixisse fertur. interiecto deinde tempore cōplures Plataensīū reppererunt loculos auri argētiq; & aliarū pecuniarū. Hoc quoq; rei adparuit postmodum in his mortuis carne nudatis vt cū eorum ossa cōportarent vnum in locū Plataenses inuentū sit Caput nullā futurā habens: sed ex vno osse solidū, itē maxilla cū eo quod super maxillam ē habens Dentes & si distinctos: tamen ex vno Osse vniuersos tam molares q̄ cæteros. Quinetiā ossa viri quinq; cubitorū. Postero die cū Mardonii cadauer nō extaret incertū a quibus hominibus subtractū. Audiui tamen iam diuersos illū sepelisse: & ob id permultos scio ingentia dona ab Artonte Mardonii filio accepisse. Quis curā inceperit cadaveris Mardonii humanā: p̄ cōperto non potui audire: habet tamen huius rei nō nihil famē Dionyphanes vir Ephesius Mardonius quidē hoc modo tumulatus est. Græci vero posteaq̄ p̄dam dispertierunt: cefos separatim quisq; suos tumularūt Lacedæmonii tribus sepulchris effectis. in eorum vno sacerdotes e quibus fuere Posidonius & Amōpharet⁹ & Philocyō & Callicrates. i altero reliquos Spartiatas: in tertio seruos humauerunt. Hūc in modum Lacedæmonii sepulti sunt. Tegeatæ vero & Athenienses suos vtriq; promiscue condiderunt: necnō Megarenses atq; Phliasii suos ab equitatu interēptos. horum omnium sepulchra fuerunt plena. Nam aliorū sepulchra quæ ad Plataeas ostendūtur: ea sunt (quā tum ego adeipio) ab iis excitata: qui erubescēbat se a pugna ab fuisse cū sero superuenissēt. Quippe tumulus illic visitur q̄ dicitur) Aeginetarū: quē ego audio decē post hanc pugnam ānos rogatu Aeginetarū ab Cleade Autodici viro Plataensi illo hospite excitatu fuisse. Græcis statim a Cæforum humatione i agro Plataensi inīto cōsilio visum est bellū Thebis inferēdum

Pausaniae di
ctum.

Caput sine
futura.

Dentes ex
vno osse.

Ossa quinq;
cubitorum:
Artontes.

Dionypha-
nes.

In codice
Græco Dio-
nyphiophanes
legitur nō au-
tem Diony-
phanes.

Cleades.

petendūq; eos cum Medis sensissent: & in primis Timegeni-
dē & Attaginū: qui principes factionis extitissent: & in eos de-
didissent nō prius ab vrbe discedēdū q̄ eā euertissent. Hoc vbi
decreuere vndecimo a pugna die mouentes obsedere Theba-
nos iustos dedere quos dicim⁹ viros. Abnuētibus dedere The-
banis agrum eorū populabātur: murūq; adoriebātur. Quib⁹ ab
agro vastādo nō discedentibus vicesimo die Timegenides ad
populares ita inquit. Viri Thebani quādoquidē Græcis ita cō-
stitutū est nō prius abscedere ab oppugnatione Thebarū q̄ aut
eas expugnauerint: aut nos dederitis absit: vt nostra causa
Theban⁹ ager āpius vexetur. Sed siue per cām deposcēdi nos
pecunias cupiūt: pecunias eis publico demus Nā & publice cū
Medis sensim⁹: nō at nos soli siue re vera deposcētes nos vrbe
obsidēt nos ipsi nos in disceptationē exhibemus eū Thebani sa-
ne p̄be & oportune locutū arbitrātes: e vestigio caduceatorem
ad Pausaniā misere: velle se viros dedere ea re inter eos cōuēta
Attaginus ex vrbe pfugit. cuius liberos ad se Pausanias addu-
ctos culpa absoluit negās pueros factionis Medicæ eē princi-
pes. Cæteri quos Thebani dederunt ipsi qdē putabāt se crimen
refutatos ac pecunia elapsuros. Pausanias at hoc ipsum suspi-
cās forte vbi illos adcepit dimissis omnibus sociorū copiis Co-
rinthū deductos supplicio adfecit. Hæc hæctenus quæ ad Pla-
tæas & ad Thebas gesta sunt. Artabazū Pharnacis vt e Plataeis
fugiens porro se proripuerat: Thessali cū ad ipsos venit hospi-
cio inuitatum interrogabant de reliquo exercitu ignari pror-
sus rei ad Plataeas gestæ. Iste intelligēs si omnē veritatē pugne
referret aditurū se vitæ discrimē cū suo exercitu (fore enim vt
omnes cognita re ipsum adorirētur): ideo ne apud Phocenses
quidē retulerat quidpiā: ad Thessalios autē ita locutus est equi-
dē viri Thessali maturo vt cernitis q̄ celerrime puenire in Thra-
ciam missus cum hac exercitus parte ad quoddam negociū trā-
sigēdū Mardonius ipse cū suo exercitu aderit nostris vestigiis
insistens: cui hospitium & officium præstare. Hæc enim vos in tē-
pus præstitisse non poenitebit. Hæc fatus copias festinabūdus
per Thessaliam Macedoniāq; agebat recta Thraciā versus tāq̄
vere properans: ac regionem mediterraneam precidens perue-
nit Byzantium per multis sociorum in itinere relictis qui vel a
Thracibus obruncati sunt: vel q̄ fame atq; labore erant enecti.
ex Bizantio nauigiis trāsmisit in Asiam. Hunc in modum iste
reduit. Quo autem die ad Plataeas pugnatum est a Persis ea die

Timegeni-
des.
Attaginus

Mycala. contigit hoc apud Mycalā Ioniæ geri. Cū apud Delon Græci considerēt ii qui vna cum Leutychilda Lacedæmonio nauibus venerant: eo adpulsi sunt: e Samo legati Lampon Thraſydei & Athenagoras Archiſtratiæ & Hegēſtratus Ariſtagoræ miſſi a Samiis clam Perſis ac tyrāno Theomneſtore Andromadātis quē Perſæ tyrānū Sami conſtituerant. Hi cum adierunt duces verba fecit Hegēſtratus multa & varia: fore enim vt ſi tantū modo hos viderent Iones a Perſis deſicerēt: nec Barbari expectarēt: etiā vt expectarent tamen non aliam prædam talem iſti reperirēt. Præterea deos inuocās obſecrabat vt Græcos Græci liberarent: vlciferēturq; Barbarū: facilia dicebat factū eſſe quia naues illoꝝ ſegnes eſſent ad curſum: nec pares Græcis ad plū. Si quid vero apud hos ſuſpitionis ſubefſet: ne dolo deducerentur dicere paratos eſſe ſe vt in horū nauibus p obſidibus agerentur. in his obſecrandis cum multus eſſet hoſpes Samius ſciſcitabatur eum Eutychildes ſiue hominis gratia volens audire nomen ſiue caſu id deo agente. Samie hoſpes quod tibi eſt nomen. ille reſpondet Hegēſtrato. Eutychildes interpellata reliq; eius oratione ſi quā inſtituerat adſcipio (inquit) pro augurio Hegēſtratum hoſpes Samie effice tu vt nauigem⁹ data nobis parte & iſtos qui tecum ſunt fide Samios promptos eſſe adinſeundā nobiſcū ſocietate. hæc locutus & rem pariter exequi adgreſſus eſt. Nam cum Samii ex templo fidem interpoſito etiam iureiurando dediffent: de ſua ſocietate cū Græcis Eutychildes dimiſſis domū cæteris legatis iuſſit eum cuius nomen pro augurio adceperat ſecū nauigare. Græci eū illic diem commorati poſtridie pulchre litauere hauriſpice Deipheno Euenti Apollonia ex Apollonia quæ eſt in ſinu Ionico. Huius patri Euenio res huiusmodi contigit. ſunt in hac Apollonia ſacræ Solis oues: quæ interdiu ſecū dum flumen paſcuntur: quod e monte Lacmone per Apolloniatem agrum fluit in mare iuxta Oricon portum. eas noctu ſtabulantes in antro non procul ab vrbe cuſtodiant delecti viri diuitis & genere inter populares ſuos ſplēdidiffimi ſingulis annis ſingulis q; ex oraculo quodam Apolloniæ eas oues permagnificiant. Ibi Euenius: hic cū aliquādo delectus ad cuſtodienſas oues non excubaret vigilans ſed obdormiſſet: ingreſſi antrum Lupi circiter ſexaginta oues trucidarunt. Id vbi iſte animaduertit: rem ſuppreſſit. neminiq; aperuit habens in animo toti dem mercari quas ſubſtitueret. At Apolloniæ vbi adceperunt (neq; n. eos quod geſtū erat latuit)

Lampon.

Thraſydeus.

Athenagoras

Hegēſtrat⁹

Theomneſtor.

Codex græc⁹

nō Theomneſtrū ſed Theomneſtrū

omneſtrū legēdū eē oſtēdit

Legēdum eſt

Leutychildes

Deiphonus.

Apollonia.

Solis oues.

Lacmon

mons.

Apollonia

tes ager.

Oricon port⁹

Euenius.

Lupi. lx.

adductum in iudiciū Eueniū cōdēnauerunt: vt quia vigiliam e dormiſſet viſu priuaretur. Quem poſteaꝯ excecauerunt mox eis Euenius neq; pecora fortificauerit: neq; humus pro conſuetudine fructū cæcus. ferre. erant autē illis pecora & in Dodona & in Delphis. interrogati Prophetæ cauſam mali præſentis reſponderūt: cauſam eſſe: quia cuſtodem ſacrarū ouīū Eueniū inique luminibus orbafſent: ſe. n. immiſiſſe lupos nec prius ab illius vltione ceſſaturos: q; ei ſatiſfeciffent ex iis q; in eū perpetriffent: prout ipſe ſibi ſuo arbitrio ſatiſfactū putaret. His pſectis daturos ſe Euenio tale donū q; habentem pleriq; hominū putarent beatum. hæc Apolloniatis ſunt reddita oracula. Quæ Apolloniæ ſilentio ſuppreſſentes quibuſdā e ciuibus exequenda delegauerunt. Iſti hunc in modū putarūt exequēda. Eueniū in ſtatione ſedētem adeunt: eiꝯ adſidentes aliis de rebus verba faciunt: donec Eueniū ad miſerandā hominis calamitatem ita introducta eius rei mētionem per cōdantur q; multā optaret: ſi eā vellent pēdere Apolloniæ. Hic qui oraculum nō audiſſet: ſe optare dixit duo prædia ciuīū quos nominabat: quoz; patrimonia omniū Apolloniatarū putabat eē pulcherrima: & pterea domiciliū: quod in vrbe ſciebat eſſe optimū. Hoꝝ ſi compos effectus eſſet: non in ſenſum ſe poſthac fore dicebat: ſed hac ſatiſſactione contentū. Hoc cū reſpōdiſſet Euenius tū ii qui ei adſidebāt excipientes. Eueni (inquit) hanc tibi ſatiſſactionē Apolloniæ pro ereptis oculis tibi rependunt ex oraculo eis reddito. Euenius vbi omnē rem audiuit: indigno animo tulit ſeſe fuiſſe deceptum. Ciues ea prædia dominis mercati huic qui illa optaſſet dedere qui mox deinde inſitam diuinationē optinuit. Vnde celebraſſimus euafit. huius Euenii filius fuit Deiphonus: qui ductus a Corinthiis exercitui vaticinabatur. Quāq; illud quoꝝ audiuit Deiphono negocium in Græcia fuiſſe exhibitum: q; ſe filium Euenii cui⁹ nō eſſet nūcuparet. Poſteaꝯ litauere Græci claſſem e Delo Samum verſus ſoluerunt: q; cum Samū adplicuiſſent ad templum Iunonis eā locauere ſeſe ad prælium nauale adparates: eoꝝ curſum ad ſe eſſe Perſæ audiētes & ipſi cæteras naues ad continentē reducūt pter Phœniſſas: quas abire permiferāt. Non. n. cēſebatur pugnā naualē ſibi eſſe capeſſendā cum pares hoſti non eſſe ſibi viderētur. In cōtinentē at ideo nauigabāt: vt eſſent ſub ſuo peditatu q; apud Mycalē agebat pcepto Xerxis ab aliis copiis relictus ad Ioniā tutādā numero ſexaginta milia duce Tigrañe omniū Perſarū & ſpecie & ſtatura eminētiſſimo.

Tigranes
eminētiffi-
ſſimus.

Geson.
Scolopon.
Philistus.
Heleus Codri
Quid si Me-
leu legeres.

Leutychides
nō Eutychi-
des semper i
græco legitur
codice.

Ad hunc exercitū cōstituerant refugere duces Persicæ classis: subductisq; nauibus munimenta valli circū dare in illarū suūq; præsidium. Hoc inito cōsilio profecti sunt ad Potniensū tēplū Mycales p̄teruecti ad Gesonē & Scolopōtē vbi Cereris Eleu- sinæ cernitur templū: quod Philistus Pasiclis condidit: sectās Heleū Codri in Colonia Mileti locanda venerūt. Ibi subduc- tas naues munimento circū dederūt: & e saxis stipitibusque for- liciū arborū: quas ipsi exciderūt: & circū munitiones depactis sudibus se instruxerunt tāquam & obsidendi & victoria potis- turi. In vtrūq; enim casum ratione inira sese adparabant. Hos abiisse in continentē postq; adcepere Græci tāquā eos Barbari effugissent: ægre ferebāt incerti quid agerent retro ne se reci- perent an tenderent in Hellespōtum. Tādē neutrū horū visum est esse faciendū: sed porro eundū in cōtinentē. Præparatis igi- tur ad pugnā naualem tabulatis aliisq; quibuscūq; opus erat ad Mycalen nauigant: & cum proxime castris hostiū fuere: neminē ex aduerso obuā ferri vident: sed naues intra murū subductas & magnā vim peditatus pro litore dispositā ibi primū Euty- chides nauem littori adplicans q̄ maxime adpropinquare pote- rat Iones per præconem compellabat inquires. Viri Iones qui- cūq; e vobis me exauditis intelligite quæ dico. Nihil. n. horū quæ vobis mando intelligunt Persæ vbi pugnam conserueri- mus: debetis ante omnia reminisci liberatis. Deinde tessere he- bes. Hoc qui e vobis nō audit ab eo qui audiit discat. Huius fa- cti eadem mens fuit quæ Themistoclis ad Artemisium: q̄ vide- licet hæc verba si laterent Barbaros inductura ad obsequendū Ionas essent: sin delata ad Barbaros redderent eis Græcos in- fidos. His per Eutychidē admonitis secūdo loco Græcis nauē littori admouēt: & ex illis in litus egressi sese ad pugandū in- struebant. Quod facientes cum cernerent Persæ & scirent Sa- mios fuisse adhortatos arma Samiis admūt suspicati illos sen- tire cum Græcis. Quippe Samii exceptos circa Atticam Athe- nientes a Xerxe: & illuc classe Barbarorum deuectos redemerāt omnes: Athenasq; cum viatico remiserant. Quo nomine nō in minimā suspicionē venerant: q̄ quingenta hominū capita ho- stium Xerxis liberaissent. Præterea Milesiis tāq; maxime Mycales gnaris Persæ imperant: vt comp. ta quæ ad cacumina Mycales ferūt custodiāt eo cōsilio faciētes id vt Milesii ab exercitu abs- essent. Hūc in modū ab iis Ionib; q̄ aliqd̄ rerū nouarū molituri videbātur si facultatē nacti eēt. Persæ sibi p̄cauerūt iidē facta

ex Gerris testudine sese cōstipauerāt. Græci vbi instructi fuere ire in Barbaros tendūt: quibus eūtib; aduolauit in vniuersū exercitū rumor: caduceūq; supra fluctus positum adparuit. Ru- mor autē huiusmodi ad eos ferebat Græcos acie in Bœotius su- perasse Mardonii copias. Multis autē signis Res q̄ diuinit⁹ fiūt declarantur: & si tūc eodē die cōtigit vtrāq; clades ea q̄ ad Pla- tæas adcepta: & quæ ad Mycalē adicienda erat. fama q̄ huc ad Græcos venit: reddidit eos multo ferociores: & ad subeundū vltro periculū alacriores: alterū etiā quiddā cōcu rere contigit vt ad vtrāq; pugnā fuerint Cereris Eleusinæ tēpla. Nā apud ipsum Cereris phanū (vt a me superius demonstratū est) in agro Plataensi pugna cōmittenda. Vt non ab re venerit ad istos fama victoriæ Paulaniæ: atq; Græcorū. Nā pugna ad Plataas dilu- culo diei gesta est: apud Mycalē vesperi. Quarū vtrāq; eodem eiusdem mensis die gestam esse. Non diu post ab his rem repe- tentibus adhortatum est ante rumoris aduentum. subibat istos timor non tam de seipsis q̄ de Græcia: ne Mardonio subiicere- tur. At vbi fama hæc ad eos aduolauit: impensius atq; propes- rantius ad congregiendū proceperūt tāto aio Græcis ac Bar- baris in pugnā tendentibus tāq; insule eis & Hellespōtus propo- sita p̄mio essent. Atheniēses & qui iuxta erant instructi pene di- midium copiarū iter tenebāt per litus atq; planiciæ. Lacedæmo- nii autē & deinceps collocati per cōfragosa & mōtes q̄ dū La- cedæmonii circūibant. Interim Atheniēses in altero cornu p̄lia- bātur. Persæ quoad sibi gerra mansere recta sese defensauere ni- hilo inferiores hostibus. Postea vero q̄ Atheniensium & eorū qui cū Atheniensibus erant copię adnixæ sunt: vehementius se mu- tuo adhortantes vt laus operis ipsorū esset nō Lacedæmonio- rum: tū cōmutari iā res & deiectis gerris Græci confetti ipres- sionē facere in Persas. illi adcepto impetu perditu resistere. Ad postremū immunitiones refugere: cū quibus pariter irruperunt Atheniēses & Corinthii & Sicyonii & Trœzenii. ita enim erāt ii in acie collocati. Vbi vero & murus captus est. ibi Barbari nō roboris memores esse: sed iugæ præterq; Persæ. Hi soli ad pau- cos redacti pugnebāt Græcis adsiue in murū irruētibus. quo- rum duo duces Artayntes & Ithramitres classiarū exercit⁹ du- ces effugerunt: totidē pugnantes ad cubuerunt Mardontes & pedestriū copiarū dux Tigranes adhuc dimicantibus Persis: superuenerunt Lacedæmonii ac socii: qui eos q̄ superant trucidā-

Res diuinit⁹
futuræ signis
declarantur.

Platæarum
pugna.
Mycales pu-
gna.

Artayntes.
Ithramitres.
Mardontes.
Tigranes.

Perilaus.

uerunt: Ipsorū quoq; Græcorū cōplures illic cecidere, & cū aliis ex Sicyonijs: tū eorū dux Perilaus: quinetiā Sami qui in exercitu Medorū militabāt: quibus adēpta arma fuerant: vbi viderunt statim ab initio pugnā pertinaciter quoad poterāt Græcis suppetias ire. Quos inchoatē cernentes alii Iones ita & ipsi a Persis deficiētis adorti sunt Barbaros: Milesis pceptū erat vt exitus viarū custodirent: Persarum salutis gratia: vt si qui casus (quē admodum accidit) eos deprehendissent: Milesis ducib⁹ salutē sibi ad Mycales cacumina cōpararent. Huius quidem rei causa Milesii illic collocati fuerant: neue si pugne adessent aliquid innouarent. At illi e cōtrario prorsus quāuis fuerāt fecerunt: aliiq; q̄ ad hostē ferebāt viis in Barbaros ingruere & ad extremū in eis macādis oium extitere hostilissimi: hūc in modū Ionia iterū defecit a Persis. in hoc plio pclarissimā inter Græcos operā nauauerant Athenienses: & ex Atheniensibus Hermolitus Euthyni vir in pācratio celebris: cui postea cōtingit vt bello iterāta casus in gerāsto iaceret. Secundū Athenienses egregii extiteret Corinthii Troezeniq; ac Sicyoni. Græci per quā multis Barbarorū aliis in pugna aliis in fuga interfectis eorū naues incenderūt: totūq; murū egesta illinc in litus p̄da: & quibusdā pecuniarū Thesauris repertis vbi castra atq; naues cremauerunt: vela fecerunt: & cum Samū adpulsi sunt consultabant de gente Ioniā transferenda: & vbinā in Græcia illā locari oporteret: cuius ipsi imperiū obtinerēt. Neq; n. videbatur eis fieri posse vt per omne tēpus Ionibus tutandis præessent: sperandum esse vt Iones a Persis rebellasse gauderent. Ad hæc magi stratus Lacedæmoniorū censebant emporia nationū Græcarū q̄ cū Medis sensissent electis incolis danda cū territorio Ionibus habitanda: Athenienses e cōtrario nō esse principatū Ionie summouēdum: nec Lacedæmonis de ipsorū coloniis cōsultandū. Et cū in hoc cōtenderēt Athenienses libeter eis cedere Pelopōneses atq; ita Samios & Chios & Lesbios ac cæteros insulanos: q̄ secū militabant ad societatis fœdus adegerunt: data adcepta q; fide cū iureiurando se permāuros in societate: nec ab ea deficturos hoc iureiurando adcepto ad pōtes soluendos nauigauerunt rati adhuc illos intentos se esse inuēturos. Et isti qdē in Hellepontū nauigabāt. Ii vero Barbari q. pfugerāt nō ita multū cū ad cacumina Mycales puenissent: se Sardis recipiebant. q̄ dū iter faciūt Mafistes Darii filius q̄ pugne male gestæ adfue-

Mafistes.

rat cōiiciari Artayntæ cū aliis multis probris: tū vero dicere illū muliere fuisse ignauiorē: ita illā pfecturā administrasset: dignūq; oi malo esse q̄ de regia domo male meritis eēt. Apd Persas sumo opprobrio dā audire se muliere eē ignauiorē. Artayntes vbi multa auduit idigne ferēs: acinacē in Mafistē stringit interficiēdi audus: quē irruentem cernēs Xenagoras Praxilia vir Halicarnasseus vt itabat a tergo hominē mediū adcipit: suū blatū humi adlidit: intereaq; satellites Mafistis adfuerunt. Eo facto Xenagoras & ipsius Mafistis gratiā inuit: & Xerxis cuius fratrem seruasset. Quippe ab eo ob hanc rē toti Ciliciæ pfectura donatus ē Nihil hoc āplius inter viā Barbari egeēt. Sardisq; puenit vbi rex erat: & ex eo tpe quo plio nauali male gesto Athēnis illuc pfugerat. Sardibus autē tūc agēs adamabat vxorē Mafistis: q̄ ipsa illic erat: Ea cū potiri non posset neq; donis misitandis: neq; vi quā adferre volebat fratris. Mafistis respectu: quæ res & mulierē retinebat probe gnarā non se coactū iri vi. Ibi Xerxes cætera phibitus huc euasit vt filio suo Dareo in matrimonio dare: filiā huius mulieris ac Mafistis existimās si hoc fecisset cōmodius se illa potiturū. Cōtracto matrimonio aliisq; ex consuetudine celebratis Susa profectus est. Eo postq̄ peruenit: & vxorē Dareo domū duxit ita demum ab vxoris Mafistis amore cessauit adamata ex familiaritate Nur⁹ Mafistis filia: cui nomen erat Artayntæ. Quæ cū potiretur pcessu tēporis res p̄tacta est hūc in modū. Amestris vxor: Xerxis amiculū qdē ipsa texerat atq; grāde atq; distinctū & spectatu dignū viro donauit. Quo ille delectatus: atq; amictus ad Artayntā se cōfert. atq; vbi se oblectauit cū ea iussit a se petere mulierē q̄ optaret sibi fieri in remunerationē obseq. Oia. n. q̄ peteret ipetraturā. Ad hoc illa respōdēs (debebat. n. toti familie infortunium) dabis ne (inquit) mihi quicquid a te petiero. Xerxes omnia alia pot⁹ eā petiturā ratus cū iureiurando promisit. Qui postq̄ iurauit: mulier intrepide amictum poposcit. Xerxes enim uero recusare nō ob aliud q̄ quod verteretur Amestris: ne sic illa rem quæ agebatur iam pridem suspicata deprehenderet. Offerre ei & vrbes: & immensam vim auri & copias militum quibus nemo præter illam esset præfecturus. Eximium autem donum est apud Persas exercitu donari. Verū cum non posset persuadere mulieri: amiculū dedit: Quo dono illa supra modum læta eo gestando gestabat. Amestris vbi mulierem habere amiculum scuit: & rem gestam non puellam cōcepit odium: sed in illius matrē penes q̄

Dareus.

Artayntæ.

Amestris.

Tista coena.
Telion coena

Masistes.

Masistę vxor
lacerata.

Masistę & li-
beros & cędes.

culpam: & q̄ huius rei auctorem esse credebatur: exitiū machina-
tur. obseruato itaq; tempore quo vir suus Xerxes regalem in-
struet coenam que coena semel quotannis eo die (quo rex cre-
atus est) instruebatur coenę nomen Persice Tista Gręce Te-
lion. i. perfecta: in qua rex solum caput ornatur: Persaq; strenis
donat. Hoc die obseruato Amestris a Xerxe petiit vt se Masistis
vxore donaret. Xerxes id indignū factū nefariūq; arbitrari vxo-
rem germani dono dari: eaq; in fontem negocii illius cuius cā
vxor sua eam flagitaret. Tandem huius precibus euictus & in-
stituto quo nefas est regia coena proposita orātem non exorare
inultus admodum adnuit tradensq; vxori ac iubens facere: qđ
liberet germano ad se aduerso ita inquit. Masista tu Darii fili-
es: idemq; mihi frater: p̄terea vir eximius: tamen cum ista mu-
liere cum qua contuberniū habeas noli habere: in cuius locum
dabo tibi filiam meam: cum qua contuberniū habeas. Istam at
q̄ in matrimonio habes (non. n. mihi videtur habendā) missam
facias. His verbis stupefactus Masistes domine (inqt) q̄ tū me-
cum orationem habes importunā: qui vxorem ex qua liberi
mihi sunt adulescētes & filię quarum vnā tu filio tuo duxisti
vxorem: iubes me relinquere: quę mihi est ex animi mei senten-
tia vt filiam tuā in matrimonio ducam. Equidem rex & si ma-
gnifacio me dignari coniugio filię tuę: tamen neutrum istorū
faciā. Tu vero qui nequaq; necesse habes noli hoc ad rei me co-
gere: alius nō inferior me existet maritus filię tuę: sine me meę
vxoris consuetudine frui. Hęc ille cum respondisset: peccus ira
Xerxes atqui inquit. Ita tecum Masista agetur vt neq; iam tibi
filiam meam nuptum dē neq; tu consuetudine tuę diutius fru-
aris: vt discas adicipere oblata. Masistes his auditis extra abiit
hactenus locutus domine nondum interemisti. Hoc interim tē-
pore dum Xerxes cum fratre colloquitur: Amestris adcitis satel-
litibus Xerxis vxorē Masistę excarnificat: mamillas præcidit:
easq; cambus abiicit: præcidit nares: aures: labra: linguā: atque
ita excarnificatam remittit domū. Harum rerum cum nihil au-
disset Masistes: metuēs tamen aliquid sibi esse mali cursu se do-
mū proripiebat. Vbi vero mutilatā vxorē vidit confestim inito
cum liberis cōsilio abiit Bactra cum illis & aliis quibusdam tāq;
prouinciam Bactriam ad defectionem inducturus: & plurimū
mali regi facturus quod & contigisset (vt mihi videtur) si occu-
passet ad Bactrios & ad Sacas ascendere. Et enim preses erat
Bactriorum a prouincialibusq; diligebatur: sed hęc cum perpe-

eratum Xerxes audiens missis aduersus hominem copiis: &
ipsum & liberos & copias in itinere trucidauit. De amore Xer-
xis & nece Masistę hęc hactenus Gręci a Mycale p̄fecti Hel-
lespontū versus primū circa Lecton stationem habuerunt a vē-
tis intercepti. Inde soluētēs Abydon tenuerunt: pontesq; quo-
rum præcipue cā illuc iterantes credentes se adhuc eos intentos
esse inuenturos cum repperissent solutos deliberabant. Leuty-
chidi & (qui cum eo erāt) Lacedæmoniis videbatur in Gręciā
redeundū: Atheniensibus autē & eorū duci Xantippo illic
manendū: vt Chersonesum tentaret itaq; Peloponnēsē quidē
abiire. Atheniensēs vero Abydo in Chersonesū traicientes.
Sestū obsidebant. Huc postq; auditū est Gręcos in Hellepōto
adesse tāquam ad omnem eius tractus vrbiū validissimo muro
preditam cōuenere cū aliis ex aliis circa opidis: tum ex Cardia
Oeobazus vt Perses qui arma e pontibus illuc comportauerat
Tenebant autē id opidum indigenę. Aeoles iunctis Persis pa-
riter & magna sociorum frequentia tyrannidē illius prouincię
obtinebat Xerxis prætor Artayctes vir ille quidē Persa: sed di-
rus tamen & facinorosus: qui Xerxem Athenas tendentem ex
Eleunte circūuenit petitis Protefilai Iphiclo geniti pecuniis:
Et enī est in Eleunte Chersonesi Protefilai sepulcrū & ei Pha-
num circūiectū: vbi inerat ingens vis pecunię nec non Phialę
aureę argenteę que & ars & vestis alięq; donaria: q̄ Artayctes
rege donante compilauit: his verbis cum circūueniens Here est
hoc in loco domus viri Gręci qui cum militum copiis terram
tuam ad ortus meritas morte pœnas dedit: eius mihi domū da-
to vt discant alii non militare aduersus regionem tuam. Hęc
dicendo facile erat persuadere Xerxi vt largiretur sibi domum
eius viri de quo nihil suspicabatur istum ea sentire. Enimvero
sentiebat Artayctes Protefilaum in prouinciam regis militasse
quod videlicet Persę omnē Asiam suā esset: arbitrabatur: & eius
semper qui potitur regno. Hic postquā pecuniis ab rege dona-
tus est: eas ab Eleunte ad Seston exportauit: Phantumq; seuit &
coluit: & quoties Eleuntē pergebat: in adyto id est in templi lo-
co inadcesso cū mulieribus concumberebat. Tunc autem ab Athe-
niensibus obsidebatur nullis rebus præparatis quę pertinerēt
ad tolerandā obsidionē. quam non expectauerat ex improviso
a Gręcis inuasus. Illi posteaquam sibi obsidentibus aduenerat
autūnis grauari peregrinam a patria expeditionem quoniam
murū expugnare non possent. itaq; orare duces suos vt se illinc

Lectori.

Cardia.
Nō Oebazus
vt passim sed
Oeobaz⁹ sic
enim gręcæ
scribit⁹ οιο
βαζος.
Artayctes.
Protefilaus.

reducerent. Duces negare se prius id facturos quā aut murum expugnassent: aut ipsos respublica Atheniensium aduersisset. Adeo res illa ei cordi erat. At ii qui cum Artayctē intra muros erant in omnem adducti calamitarem adeo ut funibus lectorum elixis vescerentur: vbi tam ne hæc quidem habebant ita sub noctem capesserūt fugam cum alii Persæ: tum Artayctes & Oebazus delapsi a posteriori murorum parte: quæ præcipue destituta ab hostibus erat. Postquam illuxit Chersonitani e turribus reindicauere Atheniensibus: portasque patefecere. Atheniensium plerique fugiens Persas persequētibz alii urbem tenuere Oebazū in Thraciam fuga elapsū Thraces apsinthi exceptum Plestorō indigens deo ritu suo immolauerūt. Cæterum eius comites aliter interfecerunt. Artayctes autem cum suis in ita posterius fuga cum pauci essent super ægos fluuenta circūuenti cum per diu sese defensasent: partim occubuerūt: partim viui sunt capti quos Græci adligatos Sestum duxerunt interque eos Artayctem cum filio suo. Fertur a Chersonitanis vni eorum qui istos seruebant: dum carnem falsam torret: tale ostentum extitisse ossa illa falsuræ prius imposita resiliit: palpirauitque: quemadmodū pisces recens capti: qua de re cum circūfusi admirarentur. Artayctes ostentum vt vidit adcito viro qui falsuram coquebat hospes (inquit) Atheniensis non est quod istud metuas ostentū: quod non tua causa extitit sed mea: Protesilaos qui est apud Eleuntē signum dante qui mortuus ac sale conditus habet a diis potentiam cum a quo iniuriam excepit vexandi. Hunc igitur ei donaria restituere in animo habeo præ pecuniis quidem quas e templo sustuli huius dei centum talenta pendam: pro mea vero ipsius salute ac filii ducenta. Hæc pollicens Xanthippū Atheniensium ducem non persuasit: tum sua sponte animatum: tum ab Eleuntis exoratum: quo Protesilaum visciscerentur vt hominē interimeret. Itaque adductum hunc in litus in quo Xerxes tractum iunxerat vt alii aiunt in tumulum vbi Madyto imminente de pactis humi asseribus suspenderūt filio eius ante patris oculos lapidibus obruto. His actis Athenienses in Græciā remeauerunt portantes tum alias pecunias: tum vero arma pontium tā quā apud templa reposituri. Nec aliud præterea quiddam gestum est per eū annū. Huius Artayctæ qui suspensus est auus paternus fuit Artembares: qui orationem quandā habuit apud Persas: quæ orationem excipientes Persæ ad Cyrum detulerūt in hæc verba. Quandoquidem Persis Iupiter principatum dedit

Plestorus.

Ostentum.
Falsuræ ossa
resiliit.Artayctes
suspensus.
Artembares.

& ex viris tibi Cyre Astyage delecto agedum demigrantes ex hac regione: quam & exiguam habemus & asperam optineam? meliorem aliam. Multæ sunt nobis confines vrbes: multæ longinquæ. Quarum vnam incolentes efficiemur admirabiliores apud plerosque. Decet autem hoc eos viros facere qui possunt. Nam quando facultas nobis præstabitur melior quā dū multorum hominū imperium habemus & vniuersæ Asiæ. Hac oratione audita Cyrus haud quāquam admiratus iussit eos illud facere sed ita vt iubendo admoneret se post hac prepararent non ad imperandum aliis amplius: sed aliis parendum Natura. n. comparatum esse vt e mollibus regionibus molles viri existant: neue ex eadē terra admirandæ fruges & egregii bello viri gignantur. Hac Cyri sententia Persæ superati a sua destiterunt: præoptaruntque exile solum incolentes imperare aliis: quā campestre colentes aliis seruire.

Molles viri
ex regionibus.Herodoti Halicarnassei Historiarum Libri Noni
Et Vltimi FINIS.ΤΕΛΟΣ ΤΩΝ Ιστοριων ηροδοτου
συρ θεω και μουσαισ.ISOCRATIS ORATIO De Laudibus Helenæ e
Græco In Latinum Traducta Ioanne Petro Lucense
Interprete.

Nonnulli sunt quæ magnopere sese efferunt si de re absurda & incredibili mediocriter possint dicere: & consenuerunt alii dicentes fieri non posse: vt falsum dicatur: neque contradici posse nec debet duas de rebus contrariis inter se orationes haberi. Alii vero disputant fortitudinem: sapiētiam: iusticiam vnum & iidem esse. Alii vero omnes operam in horum contentione consumunt: quæ nihil profunt. Sed his tamē moleste sunt quæ eis adhaeserūt. Ego vero si hæc dicēdi curiositatē modo extrixisse animaduertentem & hac inuentorū nouitate gloriari non tantopere eos admirer.

Protogoras. Nunc autē quis adeo tardus est: qui nesciat Protogorā & ceteros Sophistas (qui temporibus illis floruerunt) & hæc & his lōge difficiliora scripta & monumēta nobis reliquisse. Quis .n. Gorgiā Leontinum superauerit: qui ausus est dicere nihil eorū q̄ sunt esse: aut Zenonem qui eadem & fieri posse: & rursus non posse ostendere conatus est: aut Melisum q̄ cum innumerabiles sint res & natura infinitæ hoc omne scilicet vnū esse demonstrationibus probare non timuit. Attamen cū illi plane ostēderint facile esse de quo quis pponere voluerit falsam orationē haud difficulter inueniri posse: tamen ab loco non discedunt: quos oportuit: hac superfusione abiecti quæ verbis refellere posse se dissimulat: rebus autē ipsis facile refutatur scilicet veritatem se qui: & in his actionibus quas in vita: in Re.P. adhibemus: discipulos exercere & instituire: vt harum rerum peritiā consequerentur: atq; illud animaduertere longe melius esse de rebus vtilibus mediocriter opinari q̄ deis q̄ nullo vsui sunt certissimam scientiam tenere: & paulo in rebus magnis excellere q̄ in paruis & ad vitā nihil pertinentibus præstare. Sed curāt videlicet nihil nisi vt fiant ex iunioribus locupletes. Potest autem ea que in disserendo posita est philosophia id efficere. Nā qui res proprias nec cōmunes aut publicas curant hac litigādī ratione maxime delectantur qui nec vnā quidē ad rem vtilis reperitur: sed illis quidē qui id ætatis sunt facile ignosci potest: si tali animo sunt præditi. Omnes .n. omnibus in rebus ad ea quæ sunt admirabilia & excellentia eodē modo adficiuntur. His autem doctrinæ & institutionis vindicatoribus maxime succensendū ē. Accusant .n. si qui in contrahendis rebus quēq; decipiunt: nec vtuntur ratione. Ipsi grauiora q̄ illi & iniustiora faciunt. Illi .n. alienos dāno adficiunt: ii etiam cōsuetudine coniunctis maxime nocent. Tātopere vero hanc mentiendī rationem auxisse videntur: vt nōnulli iam eos his rationibus locupletatos intuentes scribere audeant: mendicorum & exulū vitam potiore esse & admirabiliorem q̄ cæterorum hominū: eoq; vtuntur argumēto: si de malis rebus dicere possunt de pulchris ac bonis copiosiusq; dicturos esse. Mihi vero omnium ridiculosissimum esse videtur eos hanc persuadendī rationem querere: sed rerum ciuiliū peritos iis rationibus ostendere velle: cum ex his que pfitentur facile dignosci ac demonstrari possit. Nam qui de sapientia ambigunt & Sophistas se adserunt non in his q̄ ab aliis Græcis negliguntur: sed in quibus omnes habent aduersarios

excellere conuenit: & priuatis hominibus esse meliores. Nunc autem simile quiddā mihi facere videntur vt si quis se omnibus Athletis auferret atq; eo descēderet quo descēdendū alius existimaret nemo. Nā quis omnium (nisi mēte captus sit) pestes & calamitates laudare adgrediatur: sed nimirū propter imbecillitatem eo cōfugiū: & enim vna est talium scriptorū via ac ratio quā neq; inuenire neq; addiscere: neq; imitari facile est. Communes autem & pbabiles & iis nostris similes orationes per multas species ac tempora q̄ difficulter p̄cipi possunt & inueniuntur & dicuntur: & eo habent difficiliorem consuetudinem quo grauius & cū dignitate loqui q̄ garulari & serio dicitur e q̄ iocari laboriosius existimat: cuius quidē rei maximū id signum est: q̄ eorum qui bōbilios & sales & alia eiūdem generis laudare voluerunt: neminē vnq; defecit oratio. Qui vero de bonis: aut pulchris: aut virtute præstantibus adgressi sunt parē rebus ipsis orationē excogitare non potuerunt. Non est .n. eiūsdē mentis & ingenii de vtriusq; rebus pro dignitate dicere. Sed parua verbis facile vincuntur: p̄stantiū verbis magnitudo difficulter attingitur. Ac de iis quidē q̄ illustriora sunt raro inuenitur quod ab aliis prius dictū non fuerit. Deis autē q̄ tenuiora & humiliora sunt quodcunq; dixeris proprium id est ac tuum. Quo fit vt eū qui de Helena scripserit ex omnibus q̄ bene dicere aliquid voluerunt potissimum laudē: & eam mulierem maxime cōmendare voluerit: q̄ & genere & pulchritudine & gloria magnopere excelluit: q̄quā n̄ nihil eū preterisse videatur. dicit .n. Helenæ se laudationē scripsisse sed defensionē potius eorū q̄ ab ea gesta esse memorantur literis mādasse mihi videtur que qdē non eiūsdē generis nec eiūsdē de rebus habetur orō sed oino diuersa existimāda est. Ea .n. defendimus quæ iniuriæ culpam sustinent. Quæ vero aliquo boni genere præcellunt laudamus. Sed ne qdem quod omnium facillimū est facere videar alios repræhendens: & nihil meorū proferens his ommissis q̄ ab aliis dicta sunt hac ipsa de muliere iā dicere adgrediar. Ac principium orationis meæ faciam ipsius initiū generis. Nam cum iupiter multos semideos procreasset: huiusce solum mulieris pater perhiberi voluit Cūq; Lædæ filios & Alcmenæ natos singulari studio prosequeretur: eo pluris Helenam q̄ Herculem fecit: vt cū huic robur ac vires dedisset: que vi quadam & impressione ceteros omnes superaret: huic vni pulchritudinem tribuerit: cui profecto robur ac vires cædūt & eius impio subi-

Scribendi pō
dus.

Helenæ gen^o.

guntur: cūq; illud sciret splendore & gloria non quiescedo: sed agendo ac bellando comparari solere nec eorum modo corpora in deos referre: sed nomen & famam immortalem relinquere statuisset: huius quidem laboribus referta esse voluit illius autem conspectuam & illustrem: & de qua multi inter se contenderent naturam formamq; composuit. Primus enim omnium Theseus aegero patre habitus: re vera Nepruno satus Helenam cum vidisset nondum integra aetate florentem: sed forma & pulchritudine caeteras superantem tantopere illius specie captus est alios vincere aduetus: ut cum hic patriam maximam haberet: & regnum firmissimum vivere sibi non existimans neque presentibus bonis esse contentum: si illius necessitudine & coniunctione cendum esset. Postquam mulierem ab his quarum in potestate erat: obtinere non potuit: quae aetatem filiae & Apollinis oraculum expectare decreuerat contempto imperio Tyndari: & Castoris ac Pollucis viribus omnibus denique casibus atque periculis Lacedaemone neglectis: vi correptam ad Aphidnae agrum Attici deportauerit: tantumque Pirithoo: qui huius rapinae particeps fuerat se debere existimauit. Ut cum Iouis & Cereris filiam uxorem ducere vellet: & Theseum ad inferos deuocaret: Vbi consilio ab ipso Theseo deterreri non potuit: posito ante oculos periculo atque certissima calamitate proposita: tamen illum sequi non recusauerit hanc illi mutuam operam debere se putans nihil non suscipere quod Pirithoo fuisse iniunctum: quod ille ad iniuriam socius extitisset recordatus. Quod si is a quo haec acta fuisse memorantur: vnus de multis extitisset: ac non maximus quidem vir ac longe princeps: nondum perspicuum esset: utrum oratione mea laus Helenae: an potius Thesei aduersatio contineretur. Nunc autem caeteros qui ab hominibus comprobantur inuenimus alium alia laude carere: huic fortitudinem ac virtutem defuisse: hunc sapientiam desiderasse: alium modestiae commendatione priuatum esse. Huic autem omnino nihil defuisse: quod ad perfectam ex omni parte consumatamque virtutem pertineret: Videtur autem pluribus de hoc viro esse dicendum. Haec enim ego maximam fidem Helenam laudare volentibus: ac certissimam probationem esse arbitror: si eos qui mulierem admirauerunt: atque admirati sunt caeteris hominibus clariore & admirabiliores fuisse ostenderit. Nam quae nostris temporibus ac nostra memoria facta sunt: nostra opinione ac iudicio ea iure discernimus. De rebus vero adeo vetustis ac priscae aetatis qui tum prudentes essent: temporibus illis extiterunt: iu-

Theseus.
Videas quid
Diodo. Sicu.
i. 5. & Plutar-
chus in vita
Thesei dicat.

Pirithous.

dicium sententiamque sequi debemus. Habeo igitur de Theseo quod verissimum pulcherrimumque possum dicere: quod cum equali Herculi fuisset gloria rerum gestarum cum illo ac laude certauit. Non enim eisdem modo armis se instruxerunt: & eodem telorum genere ornati fuere: sed genere & consanguinitate digna secuti: similibus quoque studiis & exercitationibus usi fuisse reperiuntur. Ex fratribus enim procreati. ex Nepruno ille: hic ex Ioue germana quoque studia & adfina instituta tenuerunt. Soli enim omnium qui ante se fuerunt propugnatores se vitae hominum se praestiterunt. Adcidit autem ut alter maiora & illustriora: alter vero utiliora & vniuersis gentibus communitiora pericula sustineret. Huic enim Euristheus imperauit: & boues ex Erithea propulsas abigere: & Hesperidum mala deportare: & Cerberum ab inferis deducere: & alios eiusdem generis labores iniunxit: qui non tam aliis emolumentum & utilitatem quam periculum ei & pestem adlaturi viderentur. Theseus autem sui compos ac liber ea potissimum certamina delegit: ex quibus aut Graecorum aut patriae benefactor & conseruator esset existimandus: & taurum a Nepruno immissum: agrum Atticum vastantem: quem vniuersi excipere non audebant: solus omnium cum in potestatem redegit: magno metu ac difficultate ciues suos & colonos liberauit. Postea cum Lapithis & exercitu aduersus Centauros ducto hominum genus Biforme: quod non solum celeritate: sed robore ac viribus caeteros homines superabant. & vrbes partim diripiebant partim direpturi videbantur: quibus interitum direptionemque minabantur. his praesidio superatis insolentiam eorum contumeliamque repressit: atque conuertit: ita haud multo post omnium illorum stirpem ac genus sustulit. eodem tempore monstrum illud in creta nutritum susceptum vero ex Pasiphae Solis filia: cui oraculo Apollinis ciuitas Atheniensium quotannis bisseptem pueros liberos totius multitudinis tributum mittebat: quos cum ad iniustam & manifestam mortem abduci vidisset: & adhuc spirantes & viuos quaestibus & suorum lachrimis lugeret: ita grauius tanta indignatione animi commotus est: ut honeste mori quam turpiter vivere fatius esse duxerit: si eius ciuitatis principatum teneret: quam tam funebre quam miserandum tributum hostibus & inimicis perdere cogeretur. Itaque naue profectus & monstro ex tauro homineque composito consilio atque animo superato liberos

Thesei &
Herculis ge-
nus.
Herculis la-
bores.

Euristheus.

Thesei certa-
mina.

Lapithae:
Centauri.

Pasiphae.

Minotaurus. ex faucibus Minotauri propemodū euulsos & conseruatos parentibus restituit: & ciuitatem iniustissima & acerbissima seruitute vindicauit: vt eiusmodi imperio quod vix effugi posse videbatur: amplius non obtēperaret. Nāq; de Theseo dicere adgressus: vereor interim multas ab eo res fortissime ac prudentissime gestas silentio præterire: si Scyronis: Cercyonis & aliorū

De his variae sunt sententiæ sceleratissimorum hominū improbitatem impietatemq; minime proposuerim. Quibus cum Theseus congressus multis ac & Plutarchū maximis calamitatibus Græciā liberauit. Sed me iā longe prouectum esse intellego. Ac vereor ne quibusdam magis in laudādo Theseo: q̄ in cōmendāda Helena: quod a principio institueram studium meum collocasse videar. Quas ob res nec illos offendam si quid forte inuite audiant: plurima præterire cōstitui: de cæteris vero pro mea facultate q̄ breuissime dicere vt & illis & mihi aliqua ex parte satisficiam: neq; illis omnino cessisse videar qui inuidia corrupti: omnia quecūq; de alicuius laude vberius copiosiusq; dicunt: repræhendere consueuerunt. His igitur in rebus in quibus ipse per se solus ac sua sponte se periculis obiecit: virtutem ac fortitudinem suam potissimum declarauit summā vero rei militaris & rei bellicæ peritiam atq; vsum illis

Multoties n̄ in præliis que cū vniuersis ciuibus suis fortiter & multoties de latine dicis pugnauit. Religionem vero & in deos immortales animi pietatem in Adrastum: & Herculis filios quos miseros ac supplices Adrastus. misericordia atq; opibus suis subleuandos putauit. Adraſto. n. eos qui sub Cadmæo prælio apud Thebas cōmisso ceciderant: Cadmæum prælium. Thebanis etiam nolentibus & inuitis humanos curauit. Reliquas virtutes & temperantiā ac moderationem cū his quæ ante dicta sunt: tum in his potissimū ostendit in quibus Rem. pu. administravit. Nam cū videret nonnullos ciuibus suis vi imperare velle: & aliis tamen seruire: & eos qui periculosam ac sollicitam vitam cæteris constituerunt: ipsos in summo metu viuere: & perpetuo bellum gerere cum suis quidē ciuibus aduersus hostes: cum aliis vero quibusdam aduersus ciues petere tēpla deorum immortalium: & res sacras legere ac furari: optimos ciuium interficere: coniunctissimam fidem nullā habere. Nihil autē aut quietius viuere q̄ qui propter facinus cōprehensi ad mortē ducuntur: foris beatos: intus vero cæteris tristiores. (Quid enim tristius quam viuere verentem semper ne qui eorum qui nūquā a suo latere discedunt illū conficiat: ac nihilominus custodes q̄ insidiatores formidantem is omnibus spretis atq; contēptis &

huiusmodi homines non principes ciuitatis. sed morbos quosdam & pestes esse facile declarauit. faciliusq; esse simul & imperium in sua ciuitate retinere & pari cum suis ciuibus iure viuere. Ac primum omnium ciuitatem sparsim & per agros antea dissipatam in vnum locum collectam atq; cōpositam talem ac tantam reddidit: vt ex illo nostris etiam totius Græciæ magnitudine atq; opibus teneat principatum. Postea communi patria constituta & animis ciuium in libertatem vindicatis pari atque æquali iure omnibus instituto effecit: vt de virtute ciues inter se quodam modo certarent. Nec dubitauit minus se inter eos principatum retenturum: si virtutem exerceant: quam si eā negligerent. Cūq; illud probe sciret iocundius esse a prudentibus ac fortibus viris honorari: q̄ ab ignauis ac seruis colari: tantū abfuit vt inuitis ciuibus suis quid q̄ faceret: vt cum ille populū dominum omnium rerum constitueret: solum tamē illum multitudo regnare voluerit. Sic. n. ei p̄uaserant ciues si fidelius ac liberius sub eius regno quam sub cōmuni omnium libertate & publica dominatione victuros. Nō enim id quod alii facere cōsueuerunt: labores aliis imponebat: solus ipse voluptatibus fruebatur: sed pericula sua esse volebat. commoda vero & utilitates in medium proponebat. Sic igitur vixit: vt nullius vnq; indus peteretur. Charus omnibus neq; mercenario exercitu neq; externis copiis imperium conseruauit Ciuium beneuolentia septus: licentia quidē ac potestate regnans: officiis vero ac meritis conferendis principem se multitudinis præstans: adeo iuste & honeste ciuitatem gubernauit: vt eius legibus & institutis stabilita etiam nunc maneat: & Græciæ imperiū teneat. Iouis filiam & huiusmodi virtutis ac modestiæ cōpotem: quæ laudandam non existimauerit: & omni cultu & honore adficiendam: & omnibus deniq; (quæ vnquā fuerunt) iure optimo anteponendam. Nullū enim neq; testē religiosiorem: neq; iudicō prudentiorē reperire poterimus de his quibus Helenā bonis præter cæteras mulieres p̄ditā fuisse commemorat: quam singularem ipsius Thesei prudentiam: & omnibus in rebus egregiam sapientiam. Sed ne dicendi inopia eodem in loco diutius versari videar: & vnius viri gloria ad Helenæ cōmendationem abuti ad ea q̄ restant me conferam. Descensu igitur Thesei ad inferos Helena cum in patriam Lacedæmonem reuertisset & per ætatem nubere posset: omnes qui ea tempestate principatum aut regnū in suis ciuitatibus detinebant: eandē de illa sententiā eundem

Intendit pulchritudinis effectū ostendere.

animum habuerūt. Nam cū in ciuitatibus suis mulieres primas in matrimonium ducere possent: domesticis nuptiis despectis omnes Helenā illā petiri ad eandem se cōtulerunt. Cūq; adhuc incertum esset quis illam foret vxorē ductur⁹. id quod cōmuniter omnibus contingere posset: sic pposuerunt omnes futurā de muliere potiūda pugnā atq; certamē: vt cōmuni cōsensu simul congressi mutuā fidem inter se dederint: auxilio futuros si quis cui mulier semel obtigisset eripere conaretur: existimans videlicet eorū quilibet eū se futurum cui potiri contingeret: & eiusmodi fidē atq; opē sibi cōparari quos omnes ppter vnū spes atq; opinio fefellit: illud tamen accidit quod omnes cōmuniter de muliere fuerant opinati: paruo deinde interiecto tempore de forma inter deas orta contētio: quouis Alexander Priami filius disceptator ac iudex electus fuerat: cū Iuno totius Asiæ imperium daret. Pallas in bellis ac praeliis virtutē ac victoriam. Venus Helenæ nuptias polliceretur cū speciē corporū diuinorū discernere nequisset: prestrictis deorū pulchritudine oculis: ad numerum præstantiā necessario se referens coniunctionē & coniugiū. Helenæ cæteris omnibus anteposuit: nō ad voluptates respiciens (quā sapientium iudicio multis bonis potior est voluptas) verū tamē nihil ad eam cōcitat⁹ est: sed Iouis adfinitatē cōcupiuit: & eius se generum & adfinē dici voluit: plurisq; fecit ac pulchrius esse existimauit talē dignitatē: q̄ totius Asiæ imperium consequi. Magna. n. regna magnos principatus pessimis ac vilissimis hominibus sæpe cōtingere. Tali vero muliere cui potiri aliquādo cōtingeret: futurum postea neminē. præterea nullum se filiis pulchrius patrimoniū relinquere posse iudicauit: q̄ si eos cōparasset vt ab vtroq; genere & vtriusq; parentibus: ab Ioue originem ducerent. Nouerat etenim cætera fortunæ bona facile cōmutari: nobilitatem vero generis ppetuo apud eosdem permanere vt hæc eius optio delectus atq; iudicium ad vniuersum genus pertinuisse videatur. Nemo igitur qui sana mente sit huiusmodi consilia & rationes adculabit. Nonnulli vero qui ante rem animaduertere nihil possunt. Sed rerum euentus solum considerant. Alexandrum autē sunt reprehendere: & cōiitiis insectari quorum stultitia ex eorum male dictis ab omnibus facile cognosci potest. Quid. n. fieri potest vt non sint omnium merito ridiculosi: si naturā suā tantifaciunt: vt illi se preferant quē dii immortales iudicio suo præstantissimū omnium esse iudicarunt. Non. n. cū in tantam contentionem

Paridis iudicium.
Strabo in tertio decimo.

Magna res
gna sepe pessimis cōtingere hominibus.

Quod Isocrates laudat
Herodotus in primo. & Philostratus in 4. vite Tyanæi & Dio damentant.

deuenissent: eum diiudicandæ litis auctorem potissimū delegerunt: qui non ingenio ac prudētia cæteros antecelleret. Sed tantum in deligendo iudice studium posuerunt: q̄ rem de qua disceptabatur faciebant. Oportet autē considerare qualis Alexander fuerit: neque de illo ex earum iracundia ac dolore: quæ quod optabant: nō adsecutę sunt: sed ex iudicio ac delectu quo communi consilio & consensu prudētiā illius potissimū delegerunt. Nihil enim prohibet quominus etiā qui nil commiserint aliquid a melioribus mali patiantur. Talē vero honorem consequi vt mortalis ad immortalium iudicium adhibeatur: quisquam nullo modo potest nisi singulari sapientia preditus fuerit. Illud autem satis mirari non possum si quis illū sibi male consuluisse existimauit. Qui cum hanc sibi vitam agendi decreuerit: cuius gratia complures Semideos morte obire voluerint. Quo enim modo stultus non esset si cum deas inter se de pulchritudine concertātes animaduerteret: ipse pulchritudinē despiceret. Maximū igitur illud donum iudicauit: de quo deas tanto studio inter se contendere videbat. Quis enim Helenæ nuptias vnquam contempsit: cuius rapinā Græci tam grauitè & acerbè tulerunt: ac si vniuersa Græcia capta ac direpta esset Barbari vero tantopere animos extulerunt: quasi omnes Græcos in potestatem redegerint. Nec vero ignorari potest quo pacto ex ea re vtriusq; adfecti fuerint. Cætera quidē æquo animo tulerūt neq; oino cōmoti sunt ob hanc vero rē tātū bellū excitauerunt nō solū doloris atq; iræ magnitudine: sed tēporis longinquitate & multitudine adparatus vt nullū maius antea bellū fuisse cōmemoretur. Cūq; Barbari reddēda ac restituēda Helena leuari obsidione: & profus bello liberari possent: Græci vero tātā rē negligēdo reliquū tēpus tuto sedes suas colere neutrius cōditionibus cōtēti esse potuerūt: sed Barbari & vrbū ex cidia & agrorū direptiones parufecerūt: mō Helenā retinerēt: Græci & alieno agro cōsenescere: neq; suos reuiscere: neq; in patriā ad suos reuertī: ac Barbaris prædam relinquere maluerūt: neque ea fecerunt: quod se aut illi Alexandro aut Menelao vindicare vellent: & eorū gratia tātoperè contēdere. Sed Barbari p Asia: Græci pro Europa pugnandum existimauerūt regionē rati vbi Helena esset: eā beatissimā fore Tantus vero amor laborum & illius expeditionis non solum Græcos & Barbaros: sed etiam deos ascendit: vt ne filios quidem suos a bello Troiano & praeliis quæ circa illum fuerant: deterruerint. Sed Iupiter cum

Paris prudētissim⁹ iudex

Aliud Herodotus in primo & Philostratus in 4. sentiunt.

Qui ex deo genere bello Troiano interfuerunt.

ISOCRATIS ORATIO

Sarpedonis fatū puideret. Aurora Mēnonis. Neptūnus Cyeni Achillis Thetis: tamē eo oēs ad bellū citatos vna cum reliquis dimiserūt pulchrius esse rati pro Iouis filia decertantes cadere q̄ eius belli ac periculorū quas p̄ illa susciperētur immunes. Sed quid ea mirari oportet quæ de filiis suis statuerūt. Grauius. n. pro Helena dū immortales pugnauerūt q̄ cū aduersus Gygas tes preliū cōmiserūt. Nā cū Gigantibus concordēs: & inter se cōiuncti simul & vnanimiter pugnas inierūt. Pro Helena vero cōtrarias inter se acies instruxerūt: & aduersis telis alter alterū petiuerūt. quæ cū ita sint: & illi merito eo fuerūt animo: & ego eā tantis laudibus cumulare possum & debeo. maximā. n. partē habuit pulchritudinis quam dignissimā: p̄ciosissimā: augustissimā deniq̄ omnium rerū existimauere. Est autē facile q̄tum possit q̄tūq̄ valeat formæ dignitas intueri. Multaq̄ nāq̄ reperitur quæ fortibus aut sapientibus aut iustis plaris fiat & lōge antepōnātur: eius autē qui speciē habeat nullā atq̄ omni pulchritudine priuatus sit q̄ ametur nihil oīno inuenietur: cōtra ea despicit atq̄ cōtemni videas nisi quæ hāc speciē & formā aliqua ex parte cōsecuta esse vidēantur: & ob eā rem virtutē in precio esse atq̄ vehemēter probari q̄ nullū est specie studiū pulchrius nulla pulchrior exercitatio. Quātum vero cæteris præstet pulchritudo: quorū desiderio adfecti sumus: ex hoc maxime cognosci potest. Nā cætera quorū vsū desideramus insequi tantū cupimus: vltra nil nostris animis adficimur: aut laboram⁹. Speciosarum vero rerū natura nobis innatus est amor: qui eo maiorem vim habet q̄ cōsiliū ac ratio: quo res ipsa est melior: & intelligentia quidē aut alio virtutis & ingenii genere præstātibus inuidemus: nisi quotidianis beneficiis nos ad se amandos adliciant: aut alia ratione cōpellant. pulchros autē simulac videmus statim diligimus: & in eis colendis quasi dii sint: nūq̄ defatigamur: libentiusq̄ his seruiamus q̄ cæteris imperamus maiorēq̄ gratiā habemus multa iniūgentibus q̄ nihil omnino nobis mādantibus: & alios cæteris seruiētes vituperamus: & adsentatores vocamus: Pulchritudini vero famulātes industrios quosdam & elegātes esse dicimus. Tantā vero pietatē & prouidentia ad hanc famæ dignitatem vetustatēq̄ solemus adhibere vt quibusnā formosae esse cōtigerit: si forte male vsu ætatis florē vitio demus. & maiori ignominia adficiamus: quā qui in aliorū corpora libidini suæ obsequenti fuerūt. Qui vero quasi aditum quoddā ab improborum iniuria & petulantia: speciē suam

Pro Helena
dei grauius q̄
cū Gygātib⁹
pugnauerūt.

Nota laudes
pulchritudi-
nis.

DE LAVDIBVS HELENÆ CCXIII

tutam inadcessam obseruauerunt. sic eos in reliquū tempus obseruamus: vt qui vniuersam ciuitatem cōmodo aliquo ac bono adfecerint. Sed quid colligendis hominū opinionibus immorari oportet. Iupiter. n. (penes quē deorū summa est) in aliis rebus vim suā ostēdit. Pulchritudini vero semper cessit & vt ei iūgeretur ad omnē humilitatē descēdit. In formā. n. versus Amphitryonis ad Alcmenā venit. Cū Danae in Hymbrē aureū mutatus cōsuetudinē habuit: Cygnus effectus in Nemesis gremiū configit: in eundē cōuersus Lædā cōpressit. Semper deniq̄ dolonūq̄ vi huiusmodi species ac naturas occupasse videtur. Eoq̄ pluris apud deos immortales q̄ apud homines pulchritudo fit: vt vxoribus suis si aliquādo amori cesserint facile ignoscāt. Licet. n. multas deas enumerare: quas pulchritudo mortalis eripuit: quarū nulla factū suū quasi turpe celare voluit. Sed quasi pro re honesta magis hymnos ac laudes q̄ silentiū questit aut latebras. Maximum vero huius rei argumentum est: plures. n. propter pulchritudinē in numerū deorū delati sunt: q̄ propter alias virtutes: quos omnes Helena tā opere superauit: quo plus venustatis habuit. Non. n. immortalitatem solum adpta est: sed parē etiā diis immortalibus vim consecuta. primū quidem fratres fato iam functos in deos retulit. deinde cū tantæ mutatiōis fidē facere voluisset: tā claros & illustres illis honores tribuit: vt nautis tēpestate deprehensis si qui eos suppliciter inuocauerint: auxiliū ferant. Deinde pro laboribus ac periculis sua causa susceptis tantū gratiæ. Menelao retulit. vt Pelopidarum genere extremis calamitatibus ac malis adfecto: ac propemodū extincto non modo eū tātis calamitatibus eripuit: sed mortalem immortalitate donata cōtubernalē sibi adfessorē in perpetuū cōstituerit: atq̄ earum rerū Sparta testis est cultrix vetustatis & monumentorū omnium veterū conseruatricis. Nam tēporibus etiam nostris apud Theramnas more patrio rem diuinam illis faciūt: nō tāq̄ heroibus sed tāq̄ diis immortalibus. Ostendit autē & Stesichoro poetæ vires suas Helena. Nam cū prius mū coepisset canere & acriter in eam inuectus esset: cæcus factus est. Cognita vero suæ calamitatis causa cū palinodiā recantasset. pristinus visus est redditus. Quidam vero Homeridarū obseruatam in somniis Homero Helenam dicunt: eiq̄ mādasse vt suam mortē q̄ cæterorū vitam admirabiliorē optabiliorēq̄ suis versibus faceret. & Helenæ beneficio effectum esse vt Homeri ars ac poesis tantum venustatis ac nobilitatis apud omnes

Iupiter in
Amphitryonem
Iupiter in
Hymbrem
aureum.

Pulchritudinis dignitas.

Cūr Stesichorus cæcus.
Stesichoro visus restitutus.

Quid Homero cōtigerit.

ISOCRATIS ORATIO

consecuta fuerit. Sic igitur quæ vel poenā sumere vel beneficiū reddere potest copios ac diuites oblationibus ac sacrificiis & aliis honoribus Helenā placare ac venerari oportet. Sapientes vero ac philosophos aliquid dicere conari dignum iis qui bus præter cæteros excelluit. Tales enim primitiæ doctos & liberaliter institutos decet. Sed longe plura quàm dixi pretermissa sunt. nam præter quæ multa sunt vel inuenta vel artes: vel quedam aliæ vtilitates: quæ illi merito adsignari possint: & bellū troianum referri quod Græcis Barbari seruiunt sine vlla cōtrouersia Helenæ profecto adceptū ferre debemus. Nam & cōcordiæ Græcis causam fuisse: & illius aduersus Barbaros expeditionis Helenam fuisse inueniētem. Ac primū Europam aduersus Asiā trophæum statuisse: ex quo tanta rerum cōmutatio facta est: vt ante Bellum Troianum & Heroica tempora Barbari crudelitibus vsi: & patria pulsi: Græcis ciuitatibus imperarēt. Danaus enim pulsus ex Aegypto Argos occupauit. Cadmus Sidonius Thebis regnauit. Caresque ægei maris insulas habitauerunt Pelops Tantalī filius vniuersam Peloponnesum tenuit: post vero Troianum Græcorum genus tantum profecit: adeoque auctum est: vt magnis urbibus: multis ac maximis regionibus Barbaros multauerunt. Quæ quidem omnia si quis amplificare: ornare: atque expolire voluerit. eam materiā habebit: vt ei deesse non possit oratio. Vnde Helenā extra ea (quæ dicta sunt) laudare poterit. Sed multa præterea non honesta & pulchra solum: verū etiam noua quæ de Helena dici possunt inueniet.

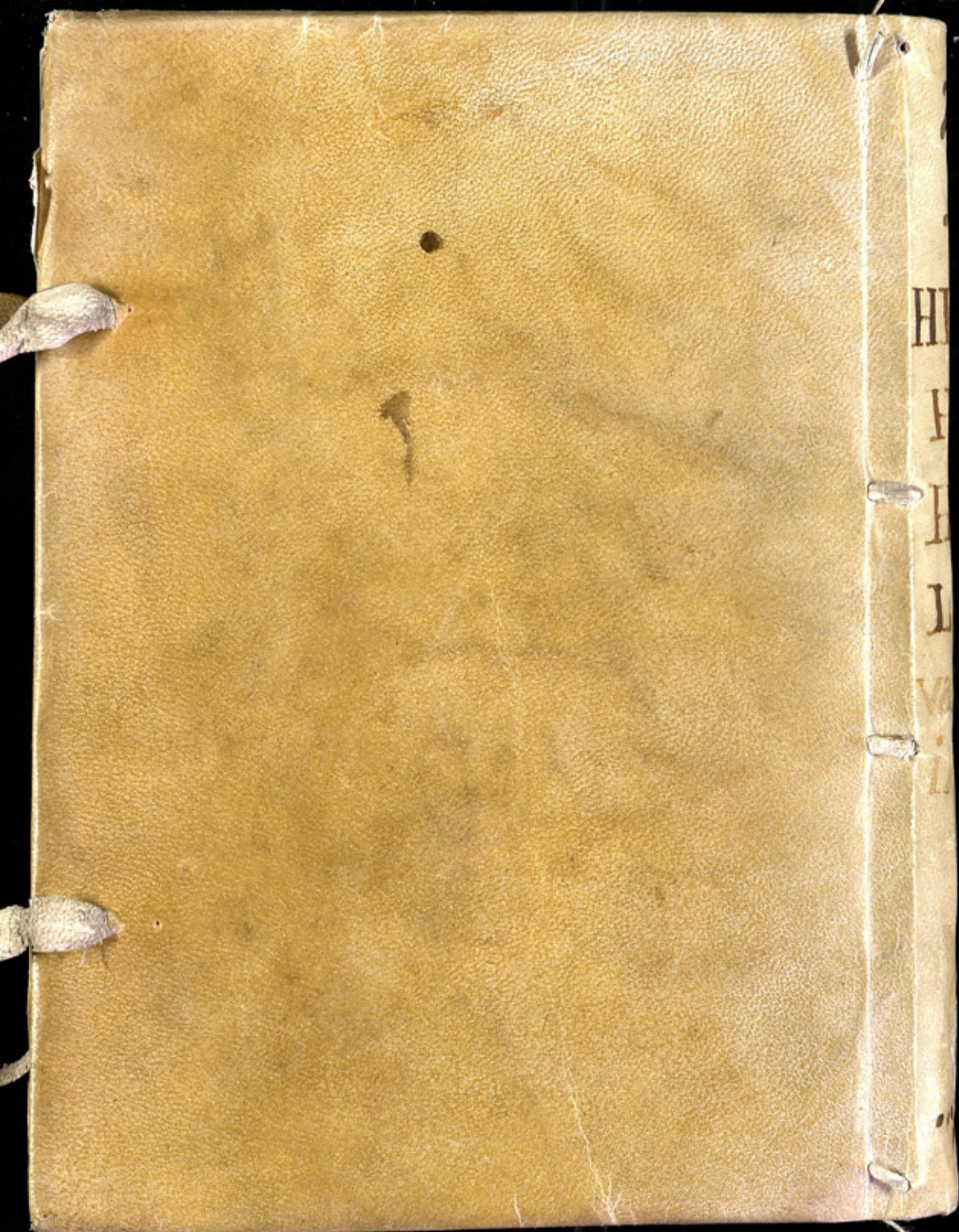
Danaus.
Cadmus.
Pelops.

Isocratis Orationis De Laudibus Helenæ Græco
In Latinum traductæ Ioanne Petro Lucense Interprete
Parisiis Impressæ Pro Ioanne Paruo Apud Diui Jacobi
Vicium: Sub Leone Argenteo. Anno. 1510. FINIS.

Phœnix.

R.R. 2. 11